

دنیائے مشرق وسطیٰ پاکستان

۱۳۴۰ اگست تا ۱۳۴۱ اگست ۱۹۸۶ء
وفات پانے والی پاکستانی شخصیات

مستند
پروفیسر محمد اسلم

3932

مقتدرہ قومی زبان، اسلام آباد
۱۹۹۰ء

ذوالحجہ ۱۳۸۲ھ
۲۳ اگست ۱۹۶۱ء

وفیات مشاہیر پاکستان

۱۴- اگست ۱۹۴۷ء تا ۱۴- اگست ۱۹۸۷ء
وفات پانے والی پاکستانی شخصیات

مرتبہ
پروفیسر محمد اسلم

مقتدرہ قومی زبان، اسلام آباد
۱۹۹۰ء

87196

~~87196~~

جملہ حقوق محفوظ ہیں

سلسلہ مطبوعات: ۲۰۴

○

طبع اول : ستمبر ۱۹۹۰ء
تعداد : ایک ہزار
قیمت : ۱۰۰ روپے
فنی تدوین : عطش درانی
مطبع : پرنٹنگ کارپوریشن آف پاکستان پریس اسلام آباد
ناشر : ڈاکٹر جمیل جاہلی
(صدر نشین)

مقتدرہ قومی زبان ۱۶۰ ڈی (غربی)
بلیو ایریا، ایف-۱/۶، اسلام آباد

○

پیش لفظ

وفیات نگاری اسلامی علوم کا حصہ رہی ہے۔ یہ روایت عربوں سے ایرانیوں تک اور اہل فارس سے برصغیر کے مسلمانوں تک پہنچی۔ عربی میں ابن خلکان کی "وفیات الاعیان اور فارسی میں عبدالحسین حسینی کی "وقایع السنین والاعوام" کو خاص شہرت حاصل ہے۔ برصغیر میں پچھلی چند صدیوں میں جو اہم کام ہوئے ان میں "تاریخ محمدی" اور "گنج تاریخ" کے نام قابل ذکر ہیں۔ یہ دونوں کتابیں فارسی زبان میں ہیں۔ ان سب تصانیف میں وفیات نگاری کی دو صورتیں واضح طور پر سامنے آتی ہیں۔ ایک یہ کہ محققین نے صاحب تذکرہ کی تاریخ یا سال وفات کو معتبر اور مستند ماخذ سے تلاش کر کے کتاب میں درج کیا اور دوسرے یہ کہ مصنفین نے خود مرحومین کے مزارات پر جا کر الواح مزار کی مدد سے یا سینہ بہ سینہ مستند روایات سے وفیات کو قلمبند کیا۔ اردو زبان میں پہلی قسم کی تصانیف بھی موجود ہیں لیکن یہ عمومی تاریخ نگاری کا حصہ ہیں مثلاً مؤرخین نے تاریخی یا سوانحی تفصیلات کے ساتھ وفیات کا بھی تذکرہ کر دیا ہے۔ البتہ دوسری قسم کے دو اہم آثار خاص طور پر قابل توجہ ہیں۔ ان میں سے ایک سرسید احمد خان کی تصنیف "آثار الصنادید" ہے جو پہلی بار ۱۸۴۷ء میں دہلی سے شائع ہوئی اور دوسری کتاب "تحقیقات چشتی مصنف مولوی نور احمد چشتی" ہے جو ۱۸۶۴ء میں لاہور سے پہلی مرتبہ منظر عام پر آئی۔ یہ دونوں کتابیں محنت اور حزم و احتیاط کا جو نمونہ پیش کرتی ہیں وفیات نویسی میں اس کی مثال بہت کم نظر آئے گی۔ البتہ یہ امر قابل توجہ ہے کہ ان دونوں آثار کا موضوع بھی خالصتاً وفیات نگاری نہیں بلکہ آثار شناسی ہے جس میں وفیات کو بنیادی حیثیت حاصل ہے۔

زیر نظر کتاب اردو زبان میں اپنی نوعیت کی پہلی تصنیف ہے۔ کتاب کے مولف پروفیسر محمد اسلم نے ۱۴ اگست ۱۹۴۷ء تا ۱۴ اگست ۱۹۸۷ء کے دور سے متعلق وفيات کو جمع کیا ہے۔ انھوں نے وفيات نویسی کے مروجہ اسالیب سے استفادے کے ساتھ ساتھ مستند حوالوں اور معاصر اخبارات و رسائل سے بھی استفادہ کیا ہے اور مرحومین کے مزارات پر بنفس نفیس جا کر الواح مزار کی نقول خود حاصل کی ہیں۔ گویا اردو زبان میں اس فن کی جس روایت کی سرسید احمد خان اور مولوی نور احمد چشتی نے ابتدا کی تھی، پروفیسر محمد اسلم صاحب نے اسے زندہ رکھا اور آگے بڑھایا ہے۔ اس کتاب میں پاکستان کی جن شخصیات کی وفيات شامل کی گئی ہیں۔ ان کا تعلق ہماری قومی زندگی کے مختلف شعبوں سے ہے۔ علماء، صوفیا، ادیب، شاعر، محققین، مورخین، نقاد، سیاست دان، سماجی کارکن، اہل حرفہ، اہل فن، موسیقار، مصور، اداکار، غرضیکہ لاتعداد شعبوں سے متعلق شخصیات شامل ہیں۔ سوانح نگاری میں وفيات کو جو اہمیت ہے اس سے مصنفین، محققین اور سیرت نگار خوبی آگاہ ہیں۔ مصنف نے اس علمی ضرورت کا احساس کر کے اہم خدمت انجام دی ہے۔ مجھے امید ہے یہ تصنیف، تاریخ اور آثار سے دل چسپی رکھنے والے محققین، اساتذہ اور طلبہ کے لیے نہ صرف ایک ماخذ کی حیثیت اختیار کر لے گی بلکہ اس موضوع پر مزید کام کرنے کے لیے ایک نمونہ بنے گی۔

ادارہ ڈاکٹر آغا حسین ہمدانی کا شکر گزار ہے جنھوں نے توجہ سے مسودہ کو دیکھا اور بعض اہم اضافے کیے۔

— ڈاکٹر جمیل جالبی

الف

آغا خان ، اے ، جے ؛
مصنف (اندیشہ عجم) صحابہ کرام کے
مداح ، اُستاد ، وفات ۱۹۸۵ء - ۸ - ۵
لاہور - ("جنگ" لاہور ، ۲ ، اگست
۱۹۸۵ء)

آغا خان ، سر سلطان محمد شاہ ؛
برصغیر پاک و ہند کے معروف مسلم
سیاست دان ، اسماعیلی فرقہ کے امام مسند
نشینی ۱۸۸۵ء - ۸ - ۱۶ ، صدر آل انڈیا
مسلم لیگ ۱۹۱۲ء - ۱۹۰۶ء ، قائد شملہ وفد
اکتوبر ۱۹۰۶ء ، صدر لیگ آف نیشنز ۱۹۳۷ء
ولادت : ۱۸۶۶ء - ۱۱ - ۲ کراچی وفات :
۱۹۵۶ء - ۷ - ۱۱ (سوئمٹرز لینڈ) آسوان
(مصر) (وفات وقت لاہور ۱۹۵۶ء - ۱۱ - ۱۳)
آغا سید بادشاہ (اے ایس بی
شاہ) کرنل ؛ چیئرمین فیڈرل پبلک سروس کمیشن

آثم برمی ، محمد اسحاق ؛ شاعر ،
نعت گو ، ولادت ۱۹۱۰ء ، دہلی ، وفات
۱۹۶۲ء - ۱ - ۱۰ ، گوجرانوالہ ("خصوصی
مجلہ" گورنمنٹ کالج ، گوجرانوالہ)

آثم پانی پتی ، حاجی نذیر احمد ؛
اُردو اور فارسی کے نامور اُستاد
(سنٹرل ماڈل سکول لوئر مال ، لاہور)
وفات ۱۹۶۴ء - ۶ - ۲۵ ، گوجرانوالہ
وقت "لاہور" ۱۹۶۴ء - ۸ - ۲)

آدم جی عبداللہ بھٹی والے سیٹھ ؛
لاہور کے معروف پبلشر ، وفات ۱۹۶۶ء
۱۹۶۶ء - لاہور - ("نوائے وقت")
لاہور ، ۱۹۶۶ء - ۱ - ۲۲)

آغا جی اے گل ؛ معروف فلم ساز ،
۷۰ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۸۳ء - ۹ - ۶
گلبرگ ، لاہور - (لوح مزار)

۶۱۹۶۸، باڑہ بانڈا (کوہاٹ) "نوائے"

وقت "لاہور، ۱۹۶۸-۱۰-۱۸"

آقائے یارہوی، محمد زاہد حسین؛

شیعہ عالم، مصنف (بشارت الصادق)

الحجاب، بانی جامع مسجد امامیہ ریلوے

درکشاپ لاہور، ولادت، ۱۳۱۰ھ

پہر سر (بھرتپور)، وفات، ۱۹۶۲-۵-۲۳

جامع بارہوی، مغلیہ پورہ، لاہور (تذکرہ

علماء امامیہ حسین عارف نقوی)

آل احمد علیگ، سید؛

تحریک پاکستان کے کارکن، سرگودھا کی

معروف سماجی شخصیت، ۶۲ سال عمر

پائی، وفات، ۱۹۸۰-۱۱-۲۸، سرگودھا۔

("نوائے وقت" لاہور، ۱۹۸۰-۱۱-۲۹)

آل رسول، دیوان؛

سجادہ نشین درگاہ خواجہ معین الدین

اجمیری، وفات، ۱۹۶۲-۶-۹،

پشاور (روزنامہ "جہاد" پشاور،

۱۹۶۲-۶-۱۰)

آل رضا؛ شاعر، آرزو لکھنوی کے

تلمذ، ۸۲ سال عمر پائی، وفات

۱۹۶۸-۳-۱، علی باغ لیاری، کراچی

(لوح مزار)

سفیر پاکستان متعینہ افغانستان، مصر،

ولادت، ۱۹۰۲، وفات، ۱۹۶۶-۱۰-۱۰،

پشاور، ("نوائے وقت" لاہور، ۱۱ اکتوبر،

۱۹۶۶)

آغا مہدی، علامہ سید؛

شیعہ عالم و مصنف، مدیر ماہنامہ

"الواعظ"، نجف اشرف اور قم کے

فارغ التحصیل، ولادت، ۱۸۶۶-۳-۲،

لکھنؤ، وفات، ۱۹۸۶-۶-۱۳، علی باغ،

کراچی۔ (روزنامہ "جنگ" کراچی

۱۹۸۶-۶-۱۵)

آفتاب احمد شاہ گیلانی؛

سجادہ نشین درگاہ پیر سید عبدالقادر شاہ

گیلانی، وفات، ۱۹۶۶-۸-۱۱، پیرکوٹ

سرمانہ (جھنگ) "نوائے وقت" لاہور

(۱۹۶۶-۸-۱۲)

آفتاب اقبال؛ علامہ اقبال کے

بڑے فرزند، پیر سٹر ایٹ، لاہور، ولادت

۱۸۹۸-۶-۲۳، سیال کوٹ، وفات

۱۹۶۹-۸-۱۲، سخی سن، (کراچی) (اقبال

بنام شاد)

آفریدی، کرنل ایچ ایم کے؛ سابق

وائس چانسلر پشاور یونیورسٹی، وفات، ۱۱ اکتوبر

ابراہیم جلیس؛ معروف صحافی،
مزاح نگار، ولادت ۱۹۲۲ء گلبرگہ،
وفات ۱۹۷۷ء۔ ۱۰۔۲۶ گلشن اقبال
راکراچی (لوح مزار)۔

ابراہیم حنیف، پیرزادہ؛
مصنف، ولادت ۱۸۹۱ء، مہم (رہتہ)
وفات ۱۹۶۰ء، سیالکوٹ، کتاب
دوست، منظور الحق مدنی۔

ابراہیم سیال کوٹی، میر؛
دیکھیے؛ محمد ابراہیم سیالکوٹی، مولانا
میر۔

ابراہیم عبدالغنی، حاجی؛
صوفی، خلیفہ بشیر میاں آذر۔ بریلی،
شیخ بریقت، وفات ۱۹۶۲ء۔ ۱۲۔۱۷
لیاقت آباد، کراچی۔ (لوح مزار)

ابراہیم علی چشتی؛ سابق ڈپٹی
سیکرٹری محکمہ اسلامیات حکومت
پنجاب، ساکن پیسہ اخبار ٹریٹ لاہور
مخبر علی چشتی کے فرزند، وفات ۹ جولائی
۱۹۶۸ء، صابر شاہ، لاہور (نوائے وقت)
لاہور، ۱۹۶۸ء۔ ۷۔۱۰

ابراہیم نور؛ سکاؤٹ رہنما،
سماجی کارکن، ۳۵ برس عمر پائی

قتل ۱۹۶۵ء۔ ۲۵۔۳۰، میانی صاحب؛
لاہور، (نوائے وقت) لاہور ۲۶ اپریل
(۱۹۶۵)

ابن انشا، شیر محمد؛
شاعر، ادیب، صحافی، مصنف۔
سابق ناظم اعلیٰ قومی کتاب مرکز پاکستان
ولادت ۱۹۲۷ء، وطن تھلہ

ضلع جاندھر، وفات ۱۹۷۸ء۔ ۱۔۱۲
پاپوش نگر، کراچی (نوائے وقت) لاہور
(۱۹۷۸ء۔ ۱۔۱۳)

ابن حسن برنی؛ سید حسن برنی صاحب
"مقالات" کے فرزند، ادیب نواز،
بنکار وفات ۱۹۸۷ء۔ ۲۔۹، کراچی
رماہنامہ "قومی زبان" کراچی، فردن
(۱۹۸۷)

ابن حسن زبیری؛ سابق
ایڈیشنل سٹامٹ کمشنر حیدرآباد
وفات (عادتہ) ۱۹۶۱ء۔ ۲۔۲۲، کراچی
(نوائے وقت) لاہور، ۱۹۶۱ء۔ ۲۔۲۵

ابن خلیل شکیب؛ اردو
اور عربی کے شاعر، علامہ غلیں عربی
کے فرزند، ۵۲ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۶ء، کراچی۔

ابن شاکر : معروف کارٹونسٹ

وفات: ۱۷-۸-۱۹۸۵ء، لاہور (جنگ)

لاہور ۱۸-۸-۱۹۸۵ء

ابن صفی، اسرار احمد :

جاسوسی ناول نگار، لوح ناروی کے

نوائے، ولادت ۱۹۲۸ء-۷-۲۶ء

وفات: ۱۹۸۰ء-۷-۲۶ء، پاپوش نگر،

کراچی (لوح مزار)

ابوالاعلیٰ مودودی، سید :

عالم دین، مصنف، امیر جماعت اسلامی

منزل صاحب "تفہیم القرآن" ولادت

۱۹۰۳ء-۹-۲۵ء، اورنگ آباد،

وفات (ریفرامریکا) ۱۹۷۹ء-۹-۲۲ء

ذیلدار پارک، اچھرہ، لاہور،

"نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۹ء-۱-۲۳ء

ابوالبرکات، سید احمد قادری :

مفتی، عالم دین، حزب الاحناف

کے روح رداں، مدرس، ولادت

۱۸۹۶ء، الور، وفات: ۱۹۷۸ء-۹-۲۴ء

حزب الاحناف، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۷۸ء-۷-۲۵ء)

ابوالحسن اصفہانی، میرزا :

مصنف، قومی رہنما تحریک پاکستان،

ممبر بنگال قانون ساز اسمبلی (۱۹۲۷-۱۹۲۸ء)

ممبر مسلم لیگ ورکنگ کمیٹی (۱۹۳۱-۳۶ء)

ممبر پاکستان آئین ساز اسمبلی (۱۹۴۷ء)

سیاست دان، مرکزی وزیر برائے

صنعت و تجارت (۱۹۵۱-۵۵ء)

ولادت ۱۹۰۲ء-۱-۲۳ء، وفات ۱۸ نومبر

۱۹۸۱ء، ملٹری ٹریفنس، کراچی (لوح مزار)

ابوالحسنات سید محمد احمد

قادری : خطیب، عالم دین،

مصنف "صبح نور"، "اوراق غم" مترجم

"کشف المحجوب"، شاعر، طبیب،

صدر جمعیت علمائے پاکستان، ولادت

۱۸۹۶ء، الور، وفات ۱۹۷۱ء-۱-۲۰ء

احاطہ علی ہجویری، لاہور

ابوالحسنات قادری :

مدیر پندرہ روزہ "ہیومن سرورس"

لاہور، نیک دل اور مخلص انسان،

وفات ۱۹۷۶ء-۱-۲۴ء، لاہور (نوائے

وقت " لاہور ۱۹۷۶ء-۱-۲۵ء)

ابوالنجیر مودودی، مولانا

سید : برادر بزرگ مولانا سید

ابوالاعلیٰ مودودی، دارالترجمہ

عثمانیہ یونیورسٹی حیدرآباد سے منسلک

ولادت ۱۸۶۳ء - ۱۰ - ۲۶، باریساں،
وفات ۱۹۶۲ء - ۳ - ۲۴، ہائی کورٹ،
ڈھاکہ (”نوائے وقت“ لاہور، ۲۸ اپریل
۱۹۶۲ء)

ابوالکلام آزاد، مَلّا :

رکن مشرقی پاکستان اسمبلی، ۲۵ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۶۸ء - ۲ - ۱۳،
اترانی (راجشاہی) (”نوائے وقت“
لاہور، ۱۹۶۸ء - ۲ - ۱۵)

**ابوبکر احمد حلیم، (ابا
حلیم) :** ماہر تعلیم، سابق وائس
چانسلر کراچی یونیورسٹی، معرور، ٹورخ،
سابق پرنسپل چانسلر علی گڑھ مسلم
یونیورسٹی، ولادت ۱۸۹۶ء - ۳ - ۱۱،

وفات ۱۹۶۵ء - ۳ - ۲۰، قبرستان
سوسائٹی، کراچی روج نزار)

ابوبکر غزنوی، سید : سابق

وائس چانسلر اسلامیہ یونیورسٹی، ہالونڈ
سابق صدر شعبہ اسلامیات، یونیورسٹی
آف انجینئرنگ لاہور، فرزند گرامی نونا

محمد داؤد غزنوی، ولادت ۱۹۲۲ء
۱۹۶۲ء، وفات، لندن، ۲۵ اپریل
۱۹۶۶ء، تمبیانی صاحب، لاہور

رہے، مترجم فتوح البلدان، عربی زبان
ادب کے عالم، ۸۰ سال عمر پائی، وفات
۱۹۶۴ء - ۸ - ۲۸، گارڈن ٹاؤن، لاہور

(”نوائے وقت“ لاہور، ۱۹۶۹ء - ۸ - ۲۹)

ابوالفتح اللہ بخش : عالم،

مدرس، مناظر، ولادت ۱۹۲۹ء - ۱۲ -
شادیہ (میانوالی)، وفات ۲۲ ستمبر
۱۹۶۲ء، وال بھچراں، میانوالی رتذہ
علماء پنجاب، مؤلفہ اختر رہی)

ابوالقاسم : سابق وفاق دہلی

ڈپٹی سپیکر قومی اسمبلی پاکستان،

۶۳ سال عمر پائی، وفات ۲۲ فروری
۱۹۶۶ء ڈھاکہ (”نوائے وقت“

لاہور، ۱۹۶۶ء - ۲ - ۲۵)

ابوالقاسم فضل الحق، مولوی :

ممبر انڈین قانون ساز اسمبلی (۱۹۲۳ء)

وزیر تعلیم، بنگال (۱۹۲۲ء)، سینٹری

بنگال مسلم لیگ (۱۹۱۳-۱۹ء)، صدر

آل انڈیا مسلم لیگ (۱۹۱۶-۲۱ء)

وزیر اعلیٰ بنگال (۱۹۳۶-۳۷ء)

قرار داد لاہور کے محکمہ ایڈوکیٹ

جنرل حکومت مشرقی پاکستان (۱۹۵۱-۵۲ء)

وزیر اعلیٰ مشرقی پاکستان (۱۹۵۲-۶۲ء)

ابوصالح اصلاحی : معریت

صحافی، قاہرہ میں پی آئی اے کے جہاز کے حادثے میں فوت ہوئے، وفات (حادثہ) ۶۱۹۶۴-۵-۲۰، قاہرہ،

(”نوائے وقت“ لاہور ۶۱۹۶۴-۵-۲۱)

ابوصالح محمد اکرم : سابق

چیف جج ڈھاکہ ہائی کورٹ، سابق جج فیڈرل کورٹ، آف پاکستان، سابق

چیئرمین اسلامی مشاورتی کونسل، ۷۷ سال کی عمر میں وفات پائی، وفات ۶ اکتوبر

۶۱۹۶۸، گلبرگ، لاہور (”نوائے

وقت“ لاہور، ۶۱۹۶۸-۱۰-۷)

ابومعاویہ نعمت اللہ

قادری : برادر محمد ایوب قادری

کتب فروش، وفات ۶۱۹۸۱-۳-۲،

کراچی (”جنگ“ کراچی ۶۱۹۸۱-۳-۳)

اثر صہبائی : نعت گو، شاعر،

وفات، ۶۱۹۶۳-۶-۲۶، لاہور،

(”نوائے وقت“ لاہور ۶۱۹۶۳-۶-۲۷)

اجمل بیگ اجمل، مرزا،

سندھی زبان کے مشہور شاعر،

وفات، ۶۱۹۸۲-۵-۲۶، (خبرنامہ

”اکادمی“ ادبیات، اسلام آباد

(”نوائے وقت“ لاہور، ۲۶ اپریل

۶۱۹۷۶)

ابوتراب محمد عبدالحق

خال، حکیم، لقمان الطب،

ماہر طبیب، ولادت، ۶۱۸۵۰ دینانگر،

وفات ۶۱۹۵۱-۸-۲۱، لاہور،

(ماہنامہ ”مشیر الطب“ لاہور،

ابوتراب نمبر، ستمبر ۶۱۹۶۲)

ابوحسین سرکار : وزیر اعلیٰ

مشرقی پاکستان، ۷۳ سال عمر پائی،

وفات، ۶۱۹۶۶-۶-۱۷، ڈھاکہ،

(”نوائے وقت“ لاہور، ۶۱۹۶۶-۶-۱۸)

ابوسعید انور : مسلم لیگی

رہنما، تحریک پاکستان کے کارکن،

ولادت، ۶۱۹۱۳، امرتسر، وفات

۶۱۹۸۳-۸-۵، میانی صاحب، لاہور

(روزنامہ ”جنگ“ لاہور، ۶ اگست

۶۱۹۸۳)

ابوسعید بزنی : صحافی

مدیر روزنامہ انسان لاہور، مسند

مؤرخ، لاس اینجلس امریکہ میں فوت

ہوئے، وفات ۶۱۹۵۱-۹-۱۵،

میانی صاحب، لاہور۔ (لوح مزار)

احسان الحق ڈار : سابق میجر جنرل
پاکستان آرمی ، ولادت : ۱۹۲۴ء - ۸ - ۲۱ ،
وفات : ۱۹۸۵ء - ۲ - ۱۳ ، کیولری گراؤنڈ ،
لاہور چھاؤنی (لوح مزار)

احسان اللہ فاروقی ، مولانا :
بانی جامعہ فاروقیہ والٹن ، عالم دین ، تلمیذ
شیخ القرآن مولانا غلام اللہ خان ، وفات :
(قتل) ۱۹۸۶ء - ۱۳ - ۲۵ ، جامعہ فاروقیہ
والٹن ، لاہور ("جنگ" لاہور ۲۶ دسمبر
۱۹۸۶ء)

احسان الہی ، ملک : برادر
اصغر ملک نور الہی ملک روز "مہ
"شہباز" پشاور ، کابینہ تحریک پاکستان
سرگرم رکن مسلم سٹوڈنٹس فیڈریشن ،
مالک الہی آرٹس پرس لاہور ، وفات : ۲۷
مارچ ۱۹۸۲ء ، شادمان ، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۸۲ء - ۳ - ۲۵)

احسان الہی ظہیر : اہل حدیث
کے رہنما ، سیاست دان ، عالم دین ، مسلمان
وفات : (حادثہ) لاہور ۱۹۸۶ء - ۳ - ۲۰ ،
تدفین : مدینہ منورہ (ضمیمہ "نوائے
وقت" لاہور ۱۹۸۶ء - ۳ - ۲۰)

جولائی ۱۹۸۲ء -

اچھا پہلوان : شیرپاکستان
نامی گرامی پہلوان ، وفات : ۱۹۷۶ء - ۳ - ۳
گوجرانوالہ ("نوائے وقت" لاہور ، ۳ مارچ
۱۹۷۶ء)

احتشام الحق تھانوی ، مولانا :
ممتاز عالم دین ، خطیب ، دارالعلوم
ٹنڈوالہ یار کے بانی ، ۶۵ سال عمر پائی
وفات (مدرس) ۱۹۸۰ء - ۳ - ۱۱ ، جیکب
لائن ، کراچی ("نوائے وقت" لاہور ، ۱۲ اپریل
۱۹۸۰ء)

احراز الحسن نقوی ، ڈاکٹر :
سابق استاد شعبہ اردو اسلامیہ کالج
سول لائسنز لاہور ، استاد ، ادیب ، وفات
۱۹۸۰ء - ۳ - ۱۸ ، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۰ء - ۳ - ۲۰)

احسان احمد شجاع آبادی :
قاضی : عالم دین ، مناظر ، مجاہد
تحریک ختم نبوت ، مجلس احرار کے عارکین
ولادت : ۱۹۰۶ء - ۳ - ۲ ، شجاع آباد ،
وفات : ۱۹۶۶ء - ۱۱ - ۲۳ ، قبرستان نور شاہ
شجاع آباد (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلفہ
اختر راہی)

پاکستانی بحریہ کے سابق سربراہ، وفات
۱۹۷۵ء-۳-۹، اسلام آباد (”نوائے
وقت“ لاہور ۱۹۷۵ء-۳-۱۰)

احمد بخش پہلوان ! برادر
زادہ گاماں پہلوان رستم زمان، وفات
۱۹۸۰ء-۱-۱۵، لاہور (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۸۰ء-۱-۱۶)

احمد بھٹیا حضور، قادری
چشتی : شیخ طریقت، ڈھاکہ سے
لاہور آئے تھے، وفات ۲۶ جولائی
۱۹۷۲ء، داتا دربار مارکیٹ، لاہور
(مدینۃ الاولیاء، مؤلف محمد دین کلیم)

احمد سیلی بھٹی، قاری حکیم
عالم دین، والد خواجہ رکنی حیدر، صدر
سٹی مسلم لیگ پی بیٹ، طیب،
ولادت ۱۹۱۱ء-۱۲-۲۰، گنج مراد آباد
(ہندوستان)، وفات ۱۹۷۶ء-۵-۱۴،
سخی حسن، کراچی (تذکرہ محدث سورتی مؤلف
خواجہ رکنی حیدر)

احمد حسن خان، آغا !
شیخوپورہ کی معروف سماجی شخصیت،
وفات ۱۹۸۲ء-۸-۱۹، شاہ جمال، شیخوپورہ
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۸۲ء-۸-۲۰)

احسان دانش، قاضی احسان
الحق : مزدور شاعر، مصنف ”جہان
دانش“، معروف نثر نگار، ولادت

۱۹۱۵ء، کاندھلہ، وفات ۲۱ مارچ
۱۹۸۳ء، میانی صاحب، لاہور (”نوائے
وقت“ لاہور ۱۹۸۳ء-۳-۲۲)

احسان طالب : شاعر، صحافی،
ڈراما نگار، ۶۰ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۶ء-۱-۹، پشاور (”جنگ“ لاہور
۱۹۸۶ء-۱-۱۰)

احسان قادر (کرنل) : سر
عبد القادر کے فرزند اکبر، سماجی بہبود کی
”تنظیموں کے منسلک، سول ڈیفنس کے
کمانڈنٹ، وفات ۱۹۶۹ء-۱۲-۲۳،
میان صاحب، لاہور (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۶۹ء-۱۲-۲۴)

احسان محمد : ہاکی کے
معروف کھلاڑی، ۱۹۳۶ء میں اولمپک
مقابلہ میں حصہ لیا، پاکستانی ہاکی ٹیم کے
کوچ رہے، وطن، بھوپال، عمر ۸۰ سال،
وفات ۱۹۸۶ء-۱۱-۱۳، کراچی (”جنگ“
لاہور ۱۹۸۶ء-۱۱-۱۴)

احسن حفیظ اللہ (وائس ایڈمرل)

احمد حسین خان، خان؛

مدیر "شباب اردو" لاہور، ناول نویس،
تمثیل نگار، ولادت ۱۸۶۰ء-۶۰-۳۱،
وفات ۱۹۵۷ء-۱-۱، میانی صاحب،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۳ جنوری
۱۹۵۷ء)۔

احمد حسین سہیل رقم، خلیفہ؛

مایہ ناز خطاط، برادرزادہ عبدالمجید
پر دین رقم، ابن احمد حسن خوشنویس دربار
مہاراجہ کشمیر، ۶۵ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۰ء-۱۲-۸، گوجرانوالہ ("امروز"
لاہور ۱۱-۱۱-۱۹۸۰ء)۔

احمد حسین فیروز پوری، قاری؛

خطیب، واعظ، قاری، تحریک پاکستان
میں حصہ لیا، ولادت ۱۹۱۳ء، گومتی،
رہتک، وفات ۱۹۶۰ء-۳-۲۰، علی پور
روڈ، گجرات (تذکرہ اکابر اہل سنت،
مؤلف عبدالحکیم شرف قادری)۔

احمد خان، چوہدری؛

سابق ڈپٹی سپرنٹنڈنٹ پولیس، ماہر موسیقی،
ملکہ موسیقی روشن آراہنگیم کے شوہر،
وفات ۱۹۷۳ء-۷-۲، لالہ موسیٰ
(روح مزار)

احمد حسن خان، خان بہادر؛

سابق ڈپٹی کمشنر، ساکن بستی نو، جالندھر،
ولادت ۱۸۸۳ء-۱-۲۰، جالندھر، وفات
۱۹۵۵ء-۲-۱، میاں میر، لاہور (تذکرہ
افغانہ جالندھر مؤلف محمد ایوب خان)
احمد حسن فتح پوری، مولانا
صوفی، عالم، حکیم، سجادہ نشین درگاہ
میاں محمد موسیٰ فتح پوری، وفات
۱۹۶۷ء-۷-۲۳، راگھو سید اس
(کولوتارٹ) گوجرانوالہ (مکتوب میاں
ضمیر احمد بنام رقم)

احمد حسین ترمذی، سپینڈ

ہیڈ ماسٹر اسلامیہ ہائی سکول بہائی گیٹ
لاہور، متعدد نصابی کتابوں کے مصنف
لاہور کے نامور استاد، وفات اوردسمبر
۱۹۵۰ء لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۲-۱۳-۱۹۵۰ء)۔

احمد حسن خان جالندھری، خان بہادر؛

دیکھئے: احمد حسن خان،
خان بہادر۔

۵۰۰۰ نغمے گائے ، ۴۳ سال عمر پائی ،
وفات ۶۱۹۸۳-۴-۱۱ ، سخی حسن ، کراچی
("جنگ" کراچی ۶۱۹۸۳-۴-۱۲)۔

احمد ریاض : مدیر روزنامہ
غریب ، نیصل آباد ، وفات ۲۸ دسمبر
۱۹۵۸ ، چک جھمرہ "لوائے وقت"
لاہور ۶۱۹۵۸-۱۲-۲۹

احمد سعید اشرفی ، مولانا :
معلم ، مسلم ہائی سکول ، امرتسر و چشتیہ
ہائی سکول ، لاہور ، تلمیذ محمد عالم آسی ،
خلیفہ شاہ علی حسین کچھوچھوی ، انجمن تہذیب
الاحناف اور خدام الحنفیہ کے روح رواں ،
۷۲ سال کی عمر پائی ، وفات ۱۹۶۰ ،
درگاہ جان محمد حضوری ، لاہور (مکتوب
حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام راقم)۔

احمد سعید کاظمی ، مولانا :
عالم دین ، مدرس ، امام اہلسنت ، ولادت
۱۹۱۳ ، امر وہہ ، وفات ۲۷ جون
۱۹۸۶ ، ملتان ("جنگ" لاہور
۶۱۹۸۶-۶-۵)

احمد سلیمان ، شاہ :
فرزند سر شاہ محمد سلیمان ، بیگم اختر
سلیمان کے خاوند ، ولادت ۷ جنوری

احمد خان ، ڈاکٹر : زرعی
معاشیات میں پی ایچ۔ ڈی ، نائیب ناظم
ایگریکلچر ، معروف ہومیوپیتھی ، وفات
۶۱۹۷۶-۷-۲۱ ، لاہور "لوائے وقت"

لاہور ۶۱۹۷۶-۷-۲۲
احمد دین گجراتی ، منشی :
شاعر ، واعظ ، کشمیری ایجوکیشن میں حصہ
لیا ، ولادت ۶۱۸۶۷ ، کالہ کلاں ، گجرات
وفات ۶۱۹۸۰ ، سانگھہ۔

احمد دین گکھڑوی ، مولانا :
عالم دین ، مناظر ، مصنف ، ولادت
۱۹۰۰ ، جھال والا ، (وزیر آباد) ، وفات
۶۱۹۷۳-۶-۱۲ ، گکھڑ ، گوجرانوالہ
(تذکرہ علمائے پنجاب مرتبہ اختر اہی)۔
احمد دین ، میاں : صوفی
باشمیر ، مرید سید اسمعیل شاہ کرماتوالے
وفات ۶۱۹۷۰-۲-۱۱ ، شیر شاہ ولی ،
لاہور (لوح مزار)۔

احمد دین میر : ماہر تعلیم ،
ولادت ۱۹۱۰ ، رسول نگر ، وفات ۲۳
جنوری ۱۹۸۱ ، رسول نگر ، گوجرانوالہ
("خصوصی مجلہ" گورنمنٹ کالج گوجرانوالہ)
احمد رشدی : ممتاز گلوکار

دسمبر ۱۹۵۸ء، نیویارک ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۵۸ء-۱۲-۶)۔

احمد شاہ میر، سید:
پاکستان میں سب سے پرانے ٹریڈ یونین
کارکن، ۱۹۱۵ء میں کراچی میں کودی
پر کام کرنے والے مزدوروں کی یونین
بنانے والے، ۱۹۰۰ء میں عمر پائی،
وفات ۱۹۵۵ء-۶-۶، کراچی "نوائے
وقت" لاہور ۱۹۵۵ء-۲-۸)

احمد شبیر: افسانہ نگار،
مصنف، "گلاب کے پھول"، جوہاں
سال، وفات ۱۹۸۶ء-۲-۲۲ (جنگ)
لاہور ۱۹۸۶ء-۲-۲۳)

احمد شجاع، حکیم: ادیب،
شاعر، مصنف، ڈراما نگار، سکریٹری
مغربی پاکستان اسمبلی، بی بی اے اذکار حضرت
ابو ایوب، انصاری، ولادت ۱۸۹۶ء-۱۱-۲۰
وفات ۱۹۶۹ء-۱-۲۲ میاں عبدالسب
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۹ء
جنوری ۱۹۶۹ء)

احمد شمیم: ادیب،
شاعر، ۱۹۵۱ء میں عمر پائی، وفات ۱۹۸۲ء
اگست، ۱۹۸۲ء، محلہ عیدگاہ، راولپنڈی

۱۹۱۸ء، وفات ۱۹۸۰ء-۵-۷،

کلشن اقبال، کراچی (روح زار)
احمد شاہ بخاری، آغا
سید: برادر سید لال شاہ بخاری
صاحب، زادہ عبد القیوم کے ساتھی،
اسلامیہ کالج پشاور کے بانیوں میں سے
ایک، وفات ۱۹۷۱ء-۸-۱۶، محلہ
فضل حق، پشاور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۱ء-۸-۲۶)

احمد شاہ بخاری، مولانا
سید: مدیر "الفاروق"، بانی
دار الہدیٰ چوکیہ، مصنف، ممتاز
عالم دین، خطیب جامع مسجد سرگودھا،
ولادت ۱۹۰۷ء، اجنالا، (سرگودھا)،
وفات ۱۹۶۶ء-۳-۲۲، اجنالا (سرگودھا)
(تذکرہ علمائے پنجاب، مرتبہ اختر اہی)

احمد شاہ پطرس بخاری:
ادیب، ماہر انگریزی ادب، اقوام متحدہ
میں پاکستان کے سابق نمایندہ، سابق
پرنسپل گورنمنٹ کالج لاہور، ماہر تعلیم،
مصنف، سابق ڈائریکٹر جنرل آل انڈیا
ریڈیو دہلی، صاحب "مضامین پطرس"،
ولادت ۱۸۷۸ء، پشاور، وفات ۱۹۵۸ء

سپرٹنڈنٹ لاہور ہائی کورٹ، وفات

۶۱۹۷۵-۱۰-۱۷، میانی صاحب، لاہور

(نوائے وقت، لاہور ۶۱۹۷۵-۱۰-۱۸)

احمد علی غلام علی چھاگلہ:

خلاق دھن توئی ترانہ، ولادت

فروری ۱۹۰۲ء، وفات ۱۹۵۲ء-۲-۵

کراچی ("جنگ" کراچی ۱۹۵۲ء-۲-۶)

احمد علی لاہوری، شیخ

التفسیر مولانا، عالم، شیخ

طریقت، مصنف، مفسر، عبید اللہ

سندھی کے شاگرد رشید، ولادت

۱۸۸۶ء، جلال آباد، (گوجرانوالہ)،

وفات ۱۹۶۲ء-۲-۲۳، میانی صاحب

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۲

فروری ۱۹۶۲ء)

احمد کبیر الدین، قاضی:

سابق جوائنٹ سیکریٹری کابینہ ڈویژن

وفات ۱۹۸۵ء-۱۲-۲۸، کراچی،

("جنگ" کراچی ۱۹۸۵ء-۱۲-۲۹)

احمد کبیر قریشی: فرزند

حسن بخش سجادہ نشین درگاہ حضرت

بہاء الدین زکریا، ملتان، وفات

۱۹۶۲ء-۵-۱۹، درگاہ رکن عالم ملتان

("جنگ" راولپنڈی ۱۹۸۲ء-۸-۸)

احمد عبداللہ: صحافی

مورخ، مصنف، ولادت ۵ اگست

۱۹۲۱ء، وفات ۱۹۸۳ء-۹-۲۹

احمد علی امرتسری، مرزا:

والد ماجد ڈاکٹر حسن عسکری، شیعہ

عالم، مصنف (ادب و مذہب، مذہبی

تاریخ، علم سیرت و مغازی، سلک الجوامع،

تعارف بہائیت، فقہ و حفظ شریعت)

ولادت مارچ ۱۸۸۲ء، امرتسر،

وفات ۱۹۶۰ء-۶-۱۱، حسینہ ہال،

موچی دروازہ، لاہور (مرگ با شرف

مصنف حسن عسکری)۔

احمد علی شاہ، سپہ:

سابق ہوم سیکریٹری حکومت پنجاب

وفات ۱۹۶۲ء-۱-۶، لاہور ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۶۲ء-۱-۷)

احمد علی شاہ، مولانا:

عالم دین، مدرس، ۶۵ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۸۶ء-۷-۱، اکوڑہ خٹک

(ماہنامہ "الحق" اکوڑہ خٹک، بابت

اگست ۱۹۸۶ء)

احمد علی، شیخ: سابق

مرغوب احمد: نعت گو شاعر،

ولادت ۱۹۲۰ء، جودھ پور، وفات

۱۹۸۱ء-۷۰-۲، کراچی۔

اختر امرتسری، ڈاکٹر،

معروف ہو میو پیٹھ، ماہر فلکیات

وفات ۱۹۸۷ء-۸-۱۱، گلبرگ،

لاہور ("جنگ" لاہور ۱۲ اگست

۱۹۸۷ء)

اختر انصاری اکبر آبادی،

محمد ایوب اختر: شاعر،

نقاد، محقق، وفات ۱۹۸۵ء-۸-۱۸

کراچی ("جنگ" لاہور ۱۹۸۵ء-۸-۱۹)

ولادت ۱۹۲۰ء۔

اختر ایوب، کیپٹن: فیلڈ

مارشل محمد ایوب خان کے فرزند

سیاستدان، ۲۹ سال عمر پائی، وفات

۱۹۸۲ء-۶-۱۳، ریجانہ، (ہری پور،

("جنگ" لاہور ۱۹۸۲ء-۶-۱۳)

اختر حسین: سفیر متعینہ ایران،

الجزائر، اٹلی، آسٹریا، روس، ولادت

جنوری ۱۹۱۰ء، بریلی، وفات ۳ نومبر

۱۹۷۹ء، کراچی ("جنگ" لاہور

۱۹۸۱ء-۱۱-۱۳)

(لوح مزار)

احمد یار خان میر:

۱۹۳۱ء میں مسند نشین ہوئے، خان

آف قلات، سابق گورنر بلوچستان،

ولادت ۱۹۰۲ء، لورالائی، وفات ۲۰

اکتوبر ۱۹۷۷ء، قلات ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۷۷ء-۱۰-۲۱)۔

احمد یار قبصرانی، ڈاکٹر،

تحریک آزادی کے کارکن، ۶۰ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۸۵ء-۳-۲۲

ڈیرہ غازی خان "نوائے وقت" لاہور

۱۹۸۵ء-۳-۲۳)۔

احمد یار گجراتی، مفتی:

مفسر قرآن، عالم، مدرس، صاحب

تفسیر نعیمی، ولادت ۱۹۰۶ء، اوجھیانی

(بدایوں)، وفات ۱۹۷۱ء-۱۰-۲۳،

گجرات (تذکرہ علمائے پنجاب، مؤلف

اختر راہی)۔

احمد یار مجبور: بزرگ

شاعر، وفات اوائل اگست ۱۹۸۲ء

قصور ("نوائے وقت" لاہور ۶

اگست ۱۹۸۲ء)

اختر الحامدی، سپہ

ماہر تعلیم ، وفات ۱۹۶۶ء - ۶۶ - ۷۰ ،
 میانی صاحب ، لاہور (لوح مزار)
اختر علی خان ، مولانا ، صحافی ،
 مدیر "زمیندار" لاہور ، فرزند مولانا
 ظفر علی خان ، ولادت ۱۸۹۳ء - ۱۳ - ۱۶ ،
 وفات ۱۹۵۸ء - ۱۰ - ۱۷ ، کرم آباد ،
 وزیر آباد (لوح مزار)۔

اختر علی ، مولوی ، رکن قومی
 اسمبلی ، ۶۵ سال عمر پائی ، وفات
 ۱۹۶۳ء - ۱۲ - ۲۶ ، بہاول پور (نوائے
 وقت "لاہور ۱۹۶۳ء - ۱۲ - ۲۷)۔

اخگر مراد آبادی ، عابد
حسین ؛ ممتاز شاعر ، وفات ۱۹۵۲ء
 دسمبر ۱۹۵۲ء ، ڈرگ روڈ ، کراچی
 ("جنگ" کراچی ۱۹۵۲ء - ۱۲ - ۱۶)۔

اخلاق حسین ؛ سابق جج لاہور
 ہائی کورٹ ، وفات ۱۹۸۳ء - ۱ - ۵ ،
 مومن پورہ ، لاہور ("جنگ" لاہور
 ۱۹۸۳ء - ۱ - ۶)۔

اخلاق حیدر ؛ فلم ڈائریکٹر ،
 ابن ماسٹر غلام حیدر ماہر موسیقی ، ۳۲
 سال عمر پائی ، وفات ۱۹۶۹ء - ۳ - ۱۷
 میانی صاحب ، لاہور ("نوائے وقت"

اختر حسین ؛ گورنر مغربی پاکستان
 صدر انجمن ترقی اردو پاکستان ، ۸۱ سال
 عمر پائی ، وفات ۱۹۸۳ء - ۷ - ۱۵ ، کراچی
 (ماہنامہ "قومی زبان" کراچی بابت اگست
 ۱۹۸۳ء)۔

اختر حسین ، سائیں ؛ لوک
 گیت کار ، ولادت ۱۹۲۵ء ، امرتسر ،
 وفات ۱۹۸۷ء - ۶ - ۱۶ ، مومن پورہ ،

لاہور ("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء - ۶ - ۱۷)
اختر سلیمان ، بیگم ؛ حسین
 شبید سہروردی کی صاحب زادی ،
 شاہ احمد سلیمان کی رفیقہ حیات سماجی

کارکن ، ولادت ۱۹۲۳ء ، وفات یکم
 اکتوبر ۱۹۸۲ء ، گلشن اقبال ، کراچی
 (لوح مزار)۔

اختر شیرانی ، محمد داؤد ؛
 شاعر رومان ، فرزند گرامی حافظ محمود
 شیرانی ، والد بزرگوار مظہر محمود شیرانی ،
 ولادت ۱۹۰۵ء ، ٹونک ، وفات ۹ ستمبر
 ۱۹۳۸ء ، میانی صاحب ، لاہور (لوح
 مزار)۔

اختر عالم ہاشمی ، الہ آبادی ؛
 پرنسپل ، ہیلی کالج آف کامرس لاہور ،

ارقام چغتائی، مرزا احمد عالم بیگ؛ مدیر ماہنامہ ”وجدان“ کراچی، ”سرتاج“ کلکتہ، ”جوہر“ مراد آباد، ولادت ۱۲-۳-۱۹۱۰ء، مراد آباد، وفات ۱۵-۱۲-۱۹۸۶ء، قبرستان سوسائٹی، کراچی (مکتوب شایستہ چغتائی بنام راقم)۔

ارم لکھنوی، شہنشاہ حسین؛ غزل گو، شاعر، پاکستان میں لکھنؤ دستان کا آخری نمائندہ، ۵۷ سال عمر پائی، وفات ۵-۲-۱۹۶۷ء، کراچی (”جنگ“ کراچی ۶-۲-۱۹۶۷ء)۔

استاد ہمد م، محمد رمضان؛ پنجابی کے نامور شاعر، مصنف ”پنجابی لغت“، ”ہیریاں دی کان“، عمر، سال، وفات ۱۱-۲۹-۱۹۵۳ء، لاہور (تارے نیل گلن دے، مؤلفہ نادم عصری)۔ اسحاق حنیف، حاجی؛ ممتاز تاجر، سماجی کارکن، اہل حدیث کے رہنما، وفات ۸-۹-۱۹۶۹ء، میانی صاحب، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۹-۹-۱۹۶۹ء)۔

اسحق زیدی؛ مصور، خط ناخونی

لاہور ۶۹-۱۹۶۹-۳-۱۸)۔

اخوند، اے بی؛ سابق وزیر قانون مغربی پاکستان، معروف قانون دان، وفات (حادثہ) ۲-۱۲-۱۹۶۲ء، مٹھاری، حیدرآباد (”نوائے وقت“ لاہور ۶۲-۱۹۶۲-۱۲-۵)۔

اخوند، جسٹس اے وی؛ سابق جج ہائی کورٹ سندھ، ماہر قانون، ۵۹ سال عمر پائی، وفات ۱۰-۱۰-۱۹۸۰ء، حیدرآباد (”امروز“ لاہور ۱۰-۱۰-۱۹۸۰ء)۔ ادیب کاوی؛ شاعر، ادیب، صحافی، جواں سال، وفات، ۷ مارچ ۱۹۶۹ء، ڈھاکہ، ماہنامہ ”قومی زبان“ (کراچی)۔

ارشاد تھانوی، مولانا؛ شاعر، انشاپرداز، ریڈیو کے قلم کار، ۸۰ سال عمر پائی، ۲-۲-۱۹۶۸ء، کراچی، (”جنگ“ کراچی ۲-۲-۱۹۶۸ء)۔

ارشاد محمود صدیقی؛ ہونہار طالب علم، فرزند منظور الحق صدیقی، جواں سال، وفات (حادثہ) ۶ اگست ۱۹۷۰ء، حسن ابدال (یادگار تختی، کبڈیٹ

کالج حسن ابدال)۔

اسرار الحق، ڈاکٹر؛ سابق
وائس چانسلر زرعی یونیورسٹی فیصل
آباد، ماہر تعلیم، وفات ۲۲ دسمبر
۱۹۸۶ء، کراچی (روزنامہ "جنگ" لاہور
۱۹۸۶-۱۲-۳)

اسرار الحق رستگاری؛ عالم دین،
مبلغ، ولادت ۱۸۶۸ء، وفات ۱۹۵۳ء
کراچی (کتاب دوست، منظور الحق صدیقی)
اسعد شاہ جہان پوری، محمد
صدیق حسن؛ شاعر، مجموعہ کلام
"وجدان سلیم"، ولادت ۱۸۸۷ء،
شاہ جہان پور، وفات ۱۹۶۶ء-۷-۲۲،
کراچی ("جنگ" کراچی ۱۹۶۶ء-۷-۲۳)
اسلم پرویز؛ معروف اداکار،
۵۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۴ء-۱۱-۲۱،

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۴ء-۱۱-۲۲)
اسلم چشتی، حاجی؛ صحافی،
مدیر "صبح صادق" و "صوت الحرم" وفات
۱۹۵۷ء-۸-۲۸، لندن ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۵۷ء-۸-۵)

اسلم حیات، ملک؛ ایڈووکیٹ،
سیاست دان، ولادت ۱۹۱۲ء-۸-۱۳،
وفات ۱۹۷۵ء-۱-۱۳، میانی صاحب، لاہور

کے ماہر، ۷۵ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۶ء، کراچی۔

اسد الرحمن قدسی، مولانا؛
عالم دین، صوفی، مصنف، تصانیف:
"کشکول قلندری"، "منہاج المبین"، "لطائف
سبحانی"، "نامہ قدسی"، "اطمینان قلب"
مجموعہ کلام: "نغمات"، ولادت ۱۹ جنوری

۱۸۹۳ء، بھوپال، وفات ۱۹۷۷ء-۱۱-۲۲
بھون، چکوال (تذکرہ علمائے پنجاب،
مؤلفہ اختر اہی)

اسد، کیپٹن؛ سابق پولیٹیکل
ایجنٹ گلگت ایجنسی، وفات (حادثہ)
۱۹۶۸ء-۵-۱، پشاور ("نوائے وقت"
۱۹۶۸ء-۵-۲)

اسد ملتانی، محمد اسد خان؛
ممتاز شاعر، ولادت ۱۹۰۲ء، وفات ۱۹ نومبر
۱۹۵۹ء، راولپنڈی ("تعمیر" راولپنڈی
۱۹۵۹ء-۱۱-۱۸)

اسرار اشفاق، اسرار الحق؛
مزاح نگار، شاعر، ولادت ۱۸ مئی
۱۹۱۹ء، وفات ۱۹۸۶ء-۸-۲۰،
اسلام آباد (ماہنامہ "کتاب" لاہور اکتوبر
۱۹۸۶ء)

اردو زبان (۱۹۷۹) نائب وزیر داخلہ
(۱۹۴۹-۵۱)، وزیر تعلیم (۵۳-۱۹۵۱)،
ولادت ۱۱-۲۰-۱۹۰۳، پٹیالی، وفات
۱۹۸۱-۲۲-۱، گلشن اقبال، کراچی (اداریہ
”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۸۱-۲۲-۱)

اشرف بٹ؛ پنجابی زبان کے
شاعر، وفات ۱۹۷۶-۱-۱، گھوڑے شاہ،
لاہور (”امروز“ لاہور ۱۹۷۶-۱-۱)
اشرف عطار، اشرف خان؛
معروف صحافی، ۶۰ سال عمر پائی، وفات
۱۹۷۱-۱۷-۲، لاہور (”نوائے وقت“

اشفاق احمد، ڈاکٹر؛

مرید و سمدھی شاہ ابوالخیر دہلوی،
خلیفہ شاہ زید ابوالحسن فاروقی، ولادت
۱۹۸۱-۱۲-۹، ضلع امرتسر، وفات ۱۷-۱۱-
نومبر ۱۹۶۷ (مقات خیر، مرتبہ زید ابوالحسن
اصغر، اے، جی، سابق داس
چانسلر انجینئرنگ یونیورسٹی لاہور، ممتاز
سائنس دان، ۷۰ سال عمر پائی، وفات
۱۹۷۹-۱۸-۳، لاہور (”نوائے وقت“
لاہور (۱۹۷۹-۱۹-۳)۔

(لوح مزار)

اسماعیل ابراہیم چندریگر؛
تحریک پاکستان کے صف اول کے رہنما،
صدر صوبائی مجلس مسلم لیگ (۱۹۴۰-۴۵)،
وزیر تجارت، صنعت پاکستان (۱۹۴۷)
پاکستانی سفیر متعینہ افغانستان (۱۹۴۸) گورنر

سرحد (۱۹۵۰-۵۱)، گورنر پنجاب (۱۹۵۱-۵۲)،
مرکزی وزیر (۱۹۵۵)، قائد حزب اختلاف
قومی اسمبلی (۱۹۵۶-۵۷)، وزیر اعظم پاکستان
(۱۹۵۷)، ولادت ۱۸۹۷-۹-۱۵، وفات
۱۹۶۰-۹-۲۶، سوسائٹی، کراچی (لوح مزار)۔

اسماعیل، ایم؛ کیریئر ایکٹر، سیکرٹوں
فلموں میں کام کیا۔ خاموش فلموں میں بھی کام
کیا ہے، ۷۳ سال عمر پائی، وفات ۲۳ نومبر
۱۹۷۵، کرشن نگر، لاہور (روزنامہ ”امروز“

۱۹۷۵-۱۱-۲۲)
اسماعیل شاہ چشتی، بابا؛ صوفی،
پیر طریقت، وفات ۱۹۷۵-۶-۲۶، میرپور

خاص سندھ (معلومات از عظیم سید اکرام حسین
سیکری)۔

اشتباق حسین قریشی، ڈاکٹر؛
ممتاز دانشور و معروف مؤرخ، سابق داس
چانسلر کراچی یونیورسٹی، بانی مقتدرہ قومی

اصغر علی بروچی، مولانا پروفیسر

عروضی، استاد عربی زبان و ادب اسلامیہ

کالج لاہور، مصنف: دبیر عجم، ترجمہ

قصیدہ بُردہ، العروض والقواری، ترجمہ

نصیحتہ التلمیذ، فارسی و عربی دیوان،

۱۹۸۳ء-۱۹۸۴ء، کٹھالہ (گجرات)

وفات ۱۹۵۳ء-۱۹۵۴ء، کٹھالہ (گجرات)

تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی

اصغر علی غافل، سید، شاعر،

وفات ۱۹۴۳ء-۱۹۴۴ء، قبرستان

سوسائٹی، کراچی (لوح مزار)

اصغر علی، کیپٹن؛ پولو اور گھڑ

دوڑ کے ماہر، ترکی میں اسی فن کی

تربیت دینے بھی گئے، وفات ۲۰ اکتوبر

۱۹۶۳ء، حیدرآباد ("لوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۳ء-۱۹۶۴ء)

اصغر گورکھپوری، سید

اصغر حسین؛ ادیب، ماہر

عبرانی و سنسکرت، ولادت ۱۶ فروری

۱۹۲۴ء، گورکھپور، وفات یکم دسمبر

۱۹۸۱ء، کراچی ("جنگ" کراچی ۲ دسمبر

۱۹۸۱ء)

اصغر مینائی؛ معروف ادیب،

۲۸ سال عمر پائی، وفات ۱۹۵۶ء-۱۹۵۷ء

چانگام۔

اطہر رشید، پروفیسر؛ فلسفی،

ماہر نفسیات، ۸۰ سال عمر پائی، وفات

ستمبر ۱۹۸۳ء، کراچی۔

اطہر صدیقی، اطہر حسین؛

ممتاز صحافی، شاعر، نقاد، محقق، ولادت

۱۹۳۳ء-۱۹۳۴ء فیروز آباد، وفات

۱۹۴۹ء-۱۹۵۰ء، کراچی ("جنگ" کراچی

۱۹۴۹ء-۱۹۵۰ء)

اطہر نفیس، کنور اطہر علی خاں؛

شاعر، ادیب، ولادت ۱۹۳۳ء، وفات

۱۹۸۰ء-۱۹۸۱ء، سخی حسن، کراچی ("جنگ"

کراچی ۱۹۸۰ء-۱۹۸۱ء)

اظہار ملیح آبادی؛ شاعر، صحافی،

جوش ملیح آبادی کا بھانجا، ۴۲ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۶۸ء-۱۹۶۹ء، کراچی ("جنگ"

کراچی ۱۹۶۸ء-۱۹۶۹ء)

اظہار امرتسری، مولانا خدا

بخش؛ مدیر اعلیٰ روزنامہ "زمیندار"

لاہور، تحریک خلافت، کانگریس اور

شہید گنج کی تحریک میں شریک رہے،

مصنف؛ خوبی تحریکیں، اسلام کا ماضی

87196

~~87196~~

۱۹۸۶-۲-۱۹، کراچی (جنگ کراچی) ۱۹۸۶-۲-۲۰

عجاز سلیم: ممتاز شاعر،

وفات ۱۹۸۳-۱-۱۷، پورہ، انگ

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۳-۱-۸)

عجاز احمد قادری، میاں!

عالم دین، جمعیت علمائے پاکستان کے

رہنما، وفات (قتل) ۱۹۸۷-۳-۱۶

فیصل آباد (”جنگ“ لاہور ۷ اپریل

۱۹۸۷)

عجاز ولی، مفتی: مدرس،

عالم دین، ولادت ۱۹۱۳-۳-۲۰، بریلی،

وفات ۱۹۷۳-۱۱-۲۰، میاں صاحب

لاہور (تذکرہ اکابر اہل سنت، مؤلفہ

عبدالحکیم شرف قادری)

اعظم علی خان اورک زئی!

صدر شعبہ اقتصادیات پنجاب یونیورسٹی

اقتصادی امور کے بہترین مبصر، پروفیسر

اشفاق علی خان کے برادر اصغر،

۵۳ سال عمر پائی، وفات ۱۱ اگست

۱۹۷۴، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۷۳-۸-۱۲)

افتخار احمد: ہاکی کے نامور

کھلاڑی، وفات ۱۹۷۵-۴-۱۳، جہلم

حالی اور مستقبل، ولادت ۱۹۰۸ امرتسر،

وفات ۱۹۵۰-۱۲-۹، لاہور (”نوائے

وقت“ لاہور ۱۹۵۰-۱۲-۱۱)

اطہر علی، ڈاکٹر: ماہر تعلیم،

فارسی زبان و ادب کے ماہر، استاد

سینٹ سٹیفن کالج دہلی، پرائیویٹ سیکریٹری

ڈاکٹر اشتیاق حسین قریشی، وفات ۱۵

جون ۱۹۵۶، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۵۶-۶-۱۶)

عجاز احمد چوہدری!

نومسلم، مصنف: ”تطہیر بائبل“،

وفات ۱۹۸۰-۱۲-۹، کوہاٹ شہاب الدین

شاہدرہ (”امروز“ لاہور ۱۹۸۰-۱۲-۱۱)

عجاز احمد، ملک!

فرزند ملک چمن دین بانی اللہ والے

کی قومی دکان، ناشر کتب تصوف،

وفات ۱۹۸۲-۸-۵، گارڈن ٹاؤن،

لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۶ اگست

۱۹۸۲)

عجاز الحق قدوسی، مولانا!

مصنف، محقق، شاعر، صاحب ”شیخ

عبدالقدوس گنگوہی اور ان کی تعلیمات“

۷۷ سال عمر پائی، ولادت ۱۹۰۷، وفات

۱۹۸۳ء-۵-۳۰ اسلام آباد (خبرنامہ

”اکادمی“ ادبیات اسلام آباد جولائی

(۱۹۸۳ء)

افتخار حسین ممدوٹ ،

نواب ؛ صدر پنجاب مسلم لیگ ،

(۱۹۴۶ء) وزیر اعلیٰ پنجاب (۱۹۴۶-۴۹ء)

گورنر سندھ (۱۹۵۴-۵۵ء) ، تحریک

پاکستان میں صف اول کے رہنما ، ولادت

۱۹۰۵ء-۱-۱ ، وفات ۱۹۶۹ء-۱۰-۱۸ ،

میانی صاحب ، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۶۹ء-۱۰-۱۹)۔

انصر صدیقی ؛ محقق ، ادیب ،

وفات ۱۹۸۳ء-۲-۹ ، کراچی ،

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۳ء-۲-۱۰)

افضال محمد کیپٹن

میاں ؛ سماجی کارکن ، جڑا نوالہ

کے ممتاز زمیندار ، مہاراجہ کپور تھلہ

کے اے۔ ڈی۔ سی ، وفات ۲۲ اپریل

۱۹۴۵ء ، جڑا نوالہ (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۴۵ء-۳-۲۳)۔

افضل حسین ، میاں ؛

برادر میاں فضل حسین وزیر اعلیٰ پنجاب

سابق پرنسپل ذراعتی کالج فیصل آباد ،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۴۵ء-۶-۱۲)

افتخار احمد بگوی ؛ عالم

دین ، مدرس ، مدیر شمس الاسلام بھیرہ

ولادت ۱۹۱۹ء-۹-۵ ، بھیرہ ، وفات

۱۹۴۵ء-۱۲-۱۳ ، بھیرہ (تذکرہ علمائے

پنجاب ، مولف اختر اہی و تذکرہ از

ابرار احمد بگوی)

افتخار احمد ، ملک ؛ پروفیسر

ماہر تعلیم ، ماہر سیاسیات ، سابق استاد

اسلامیہ کالج گوجرانوالہ ، ولادت

۱۹۳۱ء-۴-۲۳ ، گوجرانوالہ ، وفات ۳۱

دسمبر ۱۹۸۲ء ، گوجرانوالہ (”خصوصی مجلہ“

گورنمنٹ کالج گوجرانوالہ)

افتخار الدین ، میاں محمد ؛

معروف سیاست دان ، کانگریس اور مسلم

لیگ کے رہنما ، قیام پاکستان کے بعد

پنجاب کی پہلی کابینہ میں وزیر بحالیات

مہاجرین (۱۹۴۴-۴۸ء) ، بانی آزار

پاکستان پارٹی (۱۹۵۱ء) ، ولادت ۸ اپریل

۱۹۰۴ء ، لاہور ، وفات ۱۹۶۲ء-۶-۶ ،

باغبانپورہ ، لاہور (لوح مزار)

افتخار حسین ، ڈاکٹر آغا ؛

معروف محقق ، ناول نگار ، دانشور ، وفات

("جنگ" کراچی ۱۹۸۲-۸-۹)
اقبال الدین ، مرزا ؛ یادگار
 خاندان مغلیہ ، شہزادہ عزیز الدین
 کے پوتے ، مرزا خیر الدین خورشید جاہ
 کے چچا ، وفات ۱۹۶۷-۳-۱۶ ،
 ماڈل ٹاؤن ، لاہور ("نوائے وقت")
 لاہور ۱۹۶۷-۳-۱۸)۔

اقبال انصاری ، ایس ، ایم ؛
 سابق پرنسپل گورنمنٹ کالج آف فزیکل
 ایجوکیشن لاہور ، ماہر تعلیم ، وفات
 ۱۹۸۰-۱۲-۲۶ ، لاہور ("امروز")
 لاہور ۱۹۸۰-۱۲-۲۷)۔

اقبال بٹ ؛ سابق ڈائریکٹر
 سپورٹس پنجاب یونیورسٹی ، مسٹر پاکستان
 ۱۹۵۱ ، مسٹریٹیا ۱۹۵۳ ، ولادت
 ۱۹۲۲-۱۲-۱۳ ، وفات ۱۹۷۲-۳-۲۱ ،
 میانی صاحب ، لاہور ("نوائے وقت")
 لاہور ۱۹۷۲-۳-۲۲)۔

اقبال جوگی ؛ نامور مرلی نواز ،
 ۶۵ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۸۷-۳-۶
 پنوں عاقل ("جنگ" لاہور ۱۰ اپریل
 ۱۹۸۷)
اقبال حسن ؛ معروف اداکار ،

سابق وائس چانسلر پنجاب یونیورسٹی ،
 ۸۱ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۷۰-۱۱-۱ ،
 لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲ نومبر
 ۱۹۷۰)۔

افضل خان ؛ صحافی ،
 "مشرق" لندن کے نائب ایڈیٹر ،
 ۳۰ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۶۷-۱۲-۲۶ ،
 بی بی پاک دامن ، لاہور ("نوائے وقت")
 لاہور ۱۹۶۷-۱۲-۲۷)۔

افضل مہدی ، راجہ ؛
 سیاست دان ، رکن قومی اسمبلی ،
 وفات ۱۹۶۶-۱۲-۷ ، لاہور ("نوائے
 وقت" لاہور ۱۹۶۶-۱۲-۸)۔

افضل ہالوڑی ، سید محمد
افضل الرحمن ؛ تحریک پاکستان
 کے شاعر ، "مسلم ہے تو مسلم لیگ
 میں آ" کے خالق ، ولادت ۱۸۸۵
 ہالوڑ ، وفات ۱۹۵۸-۳-۷ ، لاہور
 (مضمون "نوائے وقت" لاہور

۱۹۸۰-۸-۵)۔

اقبال احمد خان ؛
 معروف صحافی ، وفات ۸ اگست
 ۱۹۸۳ ، قبرستان سوسائٹی ، کراچی

وینزویلا، مصنف، ۵۷ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۷۹ء - ۶۹ - ۲۲، کالری، (نیرنبرگ)
"نوائے وقت" لاہور ۲۳ جون
۱۹۷۸ء۔

اکبر خان ممدوٹ، نواب؛
نواب افتخار حسین خان کے ماموں،
لاہور کے معاشرے کی صحت مند
روایات کے امین، وضع دار بزرگ
ولادت ۱۸۸۶ء، وفات ۱۱ اگست
۱۹۵۹ء، میانی صاحب، لاہور "نوائے
وقت" لاہور ۶۱۹۵۹ء - ۸ - ۱۲۔

اکبر خان، میجر جنرل؛
ریٹائرڈ میجر جنرل پاکستان آرمی، مصنف؛
(حدیث دفاع)، ۸۹ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۸۳ء - ۱ - ۱۶، کراچی "نوائے
وقت" لاہور ۶۱۹۸۳ء - ۱ - ۱۷۔

اکبر صابر، سید؛ پشتو کے
شاعر، وفات ۱۹۸۶ء - ۲ - ۵، نوشہرہ
"خبرنامہ" اکادمی "ادبیات اسلام آباد
مارچ ۱۹۸۶ء)۔

اکبر عباس زیدی دہلوی، سید؛
شیعہ عالم، مفسر قرآن و حدیث، وفات
۱۹۷۰ء - ۵ - ۲۳، مومن پورہ، لاہور

۱۹۳۳ء - ۱۱ - ۱۵،
پروفیسر، میانی صاحب، لاہور
"جنگ" لاہور ۱۹۹۳ء - ۱۱ - ۱۵۔

اقبال سن، حکیم؛ سابق
ڈپٹی سینیئر خدمت خلق جماعت اسلامی
کراچی، طبیب، وفات ۱۹۸۰ء - ۲ - ۶،
کراچی "نوائے وقت" لاہور ۶ اپریل
۱۹۷۰ء۔

اقبال حسن شوقی، سید؛
انتھنیپنڈی نبدوی سلسلہ کے شیخ،
وفات ۱۹۷۵ء - ۱۰ - ۲، سنی سن، کراچی
"نوائے وقت"۔

اقبال خان جدون؛ معروف
سیاست دان، پاکستان مسلم لیگ کے
کارکن، وفات ۱۹۸۳ء - ۱۰ - ۱۸، گھومون
ایٹ آباد "جنگ" لاہور ۱۹ اکتوبر
۱۹۸۳ء)۔

اکبر خان، استاد؛ سارنگی
نواز، وفات ۱۹۶۴ء - ۳ - ۲۷، کراچی
"نوائے وقت" ۱۹۶۴ء - ۳ - ۲۸)۔

اکبر خان، لبقینٹ جنرل؛
(ریٹائرڈ) جنرل پاکستان آرمی، سابق
سفیر پاکستان متعینہ برطانیہ، میکیکو پانامہ

ماہر جغرافیہ، مضمون نگار،
وفات کراچی ۱۹۸۷-۹-۱۹،
(ماہنامہ الانسان کراچی اکتوبر
۱۹۸۷)

اکرام الحق قریشی، "ڈاکٹر"
مسلم سٹوڈنٹس فیڈریشن کے سرگرم
کارکن، مرہاجان مرہاج، شریف النفس،
دوست نواز، وفات ۱۹۷۲-۱۰-۳۰،
راولپنڈی "نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۲-۱۰-۳۱۔

اکرام اللہ، بیگم شائستہ
اکرام اللہ کے شوہر، نیک نام افسر،
دولت مشترکہ کی اقتصادی کمیٹی کے
سابق صدر، شہزادی ثروت زوجہ
شہزادہ حسن ولی عہداردن کے والد
وفات ۱۹۶۳-۹-۱۲، کلفٹن، کراچی
"پاکستان ٹائمز" لاہور ۱۳ ستمبر
۱۹۶۳۔

اکرام اللہ، چودھری،
ایمن آباد کے معروف زمیندار، اپنے
علاقے کی بااثر شخصیت، سماجی کارکن،
وفات ۱۹۸۰-۸-۹، ایمن آباد "نوائے
وقت" لاہور ۱۹۸۰-۸-۱۰۔

"نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۰-۵-۲۳)
اکبر علی، ایڈووکیٹ،
خواہر زادہ قائد اعظم محمد علی جناح،
فرزند محترمہ شیریں جناح، ۷۲ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۷۹-۳-۱۵، کلفٹن، کراچی

"نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۹-۳-۱۶)
اکبر علی، پیر، فیروز پور کے
ممتاز ایڈووکیٹ، رکن صوبائی اسمبلی،
وفات ۱۹۳۸-۵-۲۵، راولپنڈی،
"انقلاب" لاہور ۱۹۳۸-۵-۲۹۔

اکبر علی زیدی، حکیم،
ممتاز طبیب، صدر جمعیت ابنائے
قدیم طبیہ کالج دہلی، سیالکوٹ میں مسلم
لیگ کے بانی، تحریک آزادی کے کارکن
وفات ۱۹۶۸-۳-۱۶، سیالکوٹ "نوائے
وقت" لاہور ۱۹۶۸-۲-۲۲۔

اکبر لاہوری، چوہدری محمد
اکبر خان بھٹی، شاعر، ادیب،
ولادت ۱۹۱۰-۱-۵، وفات ۲۴ ستمبر
۱۹۷۶، احاطہ میاں میر، لاہور (لوح
مزار)۔

اکرام الرحمن، پروفیسر، پرنسپل
وفاقی گورنمنٹ آرٹو سائنس کالج کراچی،

اکرام اللہ خان، چودھری؛
فرزند چودھری خوشی محمد ناظر،
ولادت ۱۳۶۱ھ، ہریہ والا (گجرات)
وفات ۱۹۷۸ھ-۵-۲۶، میانی صاحب،
لاہور (لوچ مزار)۔

اکرام اللہ راٹھور؛ ممتاز
مسلم لیگی راہنما، ماہر قانون، تحریک
پاکستان کے کارکن، وفات ۹ جنوری
۱۹۷۵ء، گوجرانوالہ (نوائے وقت)
لاہور ۱۹۷۵ء-۱-۱۰۔

اکرام امین، بریگیڈیئر؛
سابق فوجی افسر، سابق صوبائی سیکریٹری
تعلیم پنجاب، وفات ۱۹۸۰ء-۳-۲۹،
لاہور چھاوٹی (نوائے وقت) لاہور ۳۰
مارچ ۱۹۸۰ء۔

اکرام حسین، قاضی؛ سابق
آنریری سیکریٹری انجمن حمایت اسلام
لاہور، تحریک آزادی کشمیر کے کارکن،
سابق ڈپٹی ڈویژنل انسپکٹر سکولز، حکومت
آزاد کشمیر نے "خادم دین" کا خطاب
دیا، وفات ۱۹۷۶ء-۲-۱۹، میانی
صاحب، لاہور (نوائے وقت) لاہور
۱۹۷۶ء-۲-۲۰۔

۲۸
اکرام ربانی، شیخ؛ معروف
سماجی شخصیت، پرانے مسلم لیگی،
۶۳ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۷ء-۳-۲۵،
گوجرانوالہ (نوائے وقت) لاہور
۱۹۶۷ء-۳-۲۶۔

اکرم جلیلی، پروفیسر؛
صحافی، ادیب، جماعت اسلامی سے
تعلق، ماہنامہ "فکر و عمل"، "سرتاج"،
روزنامہ "تسنیم" سے وابستہ رہے،
۶۶ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۱۲-۲۲،
علامہ اقبال ٹاؤن، لاہور (جنگ لاہور)
۱۹۸۶ء-۱۲-۲۳۔

اکمل (آصف خان)؛
نامور فلمی اداکار، وفات ۱۱ جون
۱۹۶۷ء، مسلم ٹاؤن، لاہور (نوائے
وقت) لاہور ۱۹۶۷ء-۶-۱۲۔

اکمل شاہ وارتی، حاجی؛ خلیفہ
مجاز حاجی وارث علی شاہ، ۷۰ سال عمر
پائی، ولادت سنگوئی (جہلم)، وفات
۱۹۴۸ء-۳-۸، چھپر شریف، گوجرانوالہ
(مکتوب خادم شاہ وارتی بنام حکیم محمد
موسیٰ امرتسری)۔

اکی پہلوان؛ برادر بھولو پہلوان،

معروف شاعر، بیدم وارثی کے مرید،
ولادت ۱۸۹۷ء، جالندھر، وفات ۲۷
اگست ۱۹۶۷ء، فیصل آباد (ماہنامہ
"پنجدریا" لاہور کشتہ نمبر)۔

الفث وارثی، حاجی؛
دیکھئے؛

الفث جالندھری،
حاجی عمر دین وارثی۔

الطاف حسین؛ مدیر "ڈان"
کراچی، ولادت ۱۹۰۰ء سلہٹ، وفات
۱۹۶۸ء۔ ۵۔ ۲۵، ہاپوش نگر، کراچی
("ڈان" کراچی ۱۹۶۸ء۔ ۵۔ ۲۶)۔

الطاف حسین کرمانی، پیر
سید؛ شیرگرٹھ کی معروف شخصیت

یکے از سجادہ نشینان دربار شیخ داؤد
ہندگی، وفات ۱۹۸۰ء۔ ۵۔ ۲۸، شیرگرٹھ،
اوکاڑہ "نوائے وقت" لاہور ۳۰
ستمبر ۱۹۸۰ء۔

الطاف النساء خربیتہ؛

طیبہ، ادیبہ، شاعرہ، وفات ۹
مارچ ۱۹۷۹ء، لاہور "نوائے وقت"
لاہور ۱۹۷۹ء۔ ۳۔ ۱۰)۔

ولادت ۱۹۳۰ء، امرتسر، وفات ۱۴
اپریل ۱۹۸۷ء، موہنی روڈ، لاہور،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء۔ ۳۔ ۱۶)۔

الف المخرات؛ سرکاری ملازم

۱۹۵۸ء میں سکریٹری آؤٹ، مصنف،
"خاطرِ غبار" قاعدہ حریفہ میکلے،
بڑی کس پرسی میں فوت ہوئے ۱۹ دن
لاش لاوارث سمجھ کر مردہ خانے میں پڑی
رہی، وفات ۱۹۸۲ء۔ ۱۔ ۲۹، لاہور

(مضمون "نوائے وقت" لاہور ۱۱ جولائی
۱۹۸۲ء)۔

الف دین، حاجی؛ برصغیر

پاک وہند کے نامور معمار، جرمنی اور
انگلستان کی تاریخی عمارات کی مرمت
کے لیے طلب کیے گئے، لال قلعہ
دہلی، قلعہ چتوڑ، تاج محل، شاہی قلعہ
لاہور، شالامار باغ، عجائب گھر لاہور
کی مرمت کی، ۱۹۴۰ء میں وہ چبوترہ تیار
کیا جس پر قرارداد لاہور پاس ہوئی،
۱۱ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۱ء۔ ۵۔ ۱۲،
پیر ونقی، لاہور۔

الفث جالندھری، حاجی
عمر دین وارثی؛ پنجابی زبان کے

نام سے موسوم ہے، ۸۳ سال عمر پائی،
وفات ۱۸-۱۰-۱۹۶۸ء، مسلم ٹاؤن، لاہور
(”امروز“ لاہور ۱۹-۱۰-۱۹۶۸ء)۔

اللہ بخش ٹوانہ، ٹواب؛
ضلع سرگودھا کے ممتاز زمیندار،
سرحد بخش ٹوانہ کے اکلوتے بیٹے،
بیدار مغز انسان، پروشل سروس میں
رہے، مرکزی اور صوبائی اسمبلیوں کے
رکن رہے، وفات ۱۶-۴-۱۹۴۸ء،
خواجہ آباد، سرگودھا (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹-۴-۱۹۴۸ء)۔

اللہ بخش ٹھیکیدار؛
سرائیکی کے ادیب، وفات ۱۱ نومبر
۱۹۸۵ء، ملتان (خبرنامہ ”اکادمی“
ادبیات اسلام آباد دسمبر ۱۹۸۵ء)۔
اللہ بخش ملک؛ وادی
سون کی علم دوست شخصیت، ولادت
۱۹۱۱ء-۱۱-۸، کفری (خوشاب)، وفات
۱۹۶۸ء-۲-۸، کفری (خوشاب)
(مضمون ”نوائے وقت“ لاہور ۲۹
مارچ ۱۹۶۹ء)۔

اللہ بخش یوسفی؛ مصنف،
مؤرخ، صحافی، وفات ۱۳-۳-۱۹۶۸ء،

الطاف علی بریلوی، سید؛ بانی
سرسید گریجویٹ کالج کراچی، ممتاز ماہر تعلیم،

بانی سیکریٹری آل پاکستان ایجوکیشنل کانفرنس
مصنف (حیات، حافظ رحمت خان) و
دیگر کتب، ولادت ۱۹۰۵ء، بریلی، وفات
۱۹۸۶ء-۹-۲۴، سخی حسن، کراچی (سماہی
”العلم“ کراچی)۔

الطاف قادر؛ لیفٹیننٹ جنرل
پاکستان آرمی، ابن سر شیخ عبدالقادر
مدیر ”مخزن“ لاہور، ولادت ۱۹۱۵ء،
لاہور، وفات ۱۹۸۲ء-۲-۲۶، قبرستان
شہداء، لاہور چھاؤنی (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۸۲ء-۲-۲۸)۔

الطاف مشہدی؛ ممتاز
رومانی شاعر، مصنف (تصویر احساس)
شاخ گل، ڈگر، ریحانہ، داغ بیل،
الطاف کے نغمے، الطاف کے گیت،
لذت رنگ و بو، پریت کے گیت،
۶۴ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۱ء-۶-۲۴،
سرگودھا (”نوائے وقت“ لاہور ۲۵
جون ۱۹۸۱ء)۔

اللہ بخش، استاد؛ نامور
مصنوع، لاہور کی ایک سڑک ان کے

میں سب سے پہلے مسلمان نیوز ایجنٹ ،
مدیر ماہنامہ "سپورٹس" سیالکوٹ ،
مدیر ماہنامہ "زینت و علم و ادب" ،
۸۵ سال عمر پائی ، وفات (۱۹۸۱ء - ۲۶۔۱۰۔۱۹۸۱ء)
سیالکوٹ (مضمون "نوائے وقت" لاہور
۱۹۸۱ء - ۱۰۔۵۔۱۹۸۱ء)

اللہ نواز خان تمن دار ، سردار
اردو ، فارسی ، پنجابی اور سرائیکی کے ممتاز
شاعر ، وفات (۱۹۵۶ء - ۱۰۔۲۔۱۹۵۶ء) ضلع
ڈیرہ غازی خان ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۵۶ء - ۱۱۔۲۔۱۹۵۶ء)

الہی بخش ، غازی ؛ سابق
صدر آزاد جموں و کشمیر مسلم کانفرنس ،
میر واعظ محمد یوسف اور چوہدری غلام
عباس کے رفیق ، وفات (۱۹۵۶ء - ۱۲۔۱۲۔۱۹۵۶ء)
میرپور (آزاد کشمیر) (نوائے وقت ۱۹۵۶ء - ۱۲۔۱۲۔۱۹۵۶ء)

الہی بخش ، کرنل ڈاکٹر ؛
قائد اعظم کے معالج ، مصنف (قائد اعظم
کے آخری ایام) ، ولادت (۱۹۰۳ء - ۱۳۔۵۔۱۹۰۳ء)
وفات (۱۹۶۰ء - ۳۰۔۳۔۱۹۶۰ء) لارنس روڈ لاہور
(روح مزار)۔

اللہ یار خان چکڑالوی ، مولانا ؛
عالم دین ، صوفی صافی ضمیر ، صاحب کشف

کراچی (ماہنامہ "سرحد" کراچی)
اللہ دتہ ادیب ؛ چیرمین پاکستانی
ادبی فاؤنڈیشن ، سماجی کارکن ، ۵۹ سال
عمر پائی ، وفات (۱۹۸۷ء - ۴۔۱۰۔۱۹۸۷ء) اسلام آباد
("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء - ۴۔۸۔۱۹۸۷ء)

اللہ دتہ صابر ، استاد ؛

پنجابی شاعر ، مجموعہ کلام ، نکھیاں سولان ،
ولادت (۱۹۰۱ء ، امرتسر) ، وفات (۲۴ اپریل
۱۹۸۷ء ، دھوپ سٹری ، لاہور) ("جنگ"
لاہور ۱۹۸۷ء - ۳۔۵۔۱۹۸۷ء)

اللہ دتہ کنجاہی ، ڈاکٹر ؛

پیر طریقت ، خلیفہ پیر سید جماعت علی
شاہ علی پوری ، ولادت (۱۸۸۶ء - ۲۰۔۱۲۔۱۸۸۶ء)
کنجاہ ، وفات (۱۹۵۸ء - ۳۔۳۔۱۹۵۸ء) کنجاہ
(امیر ملت اور ان کے خلفاء محمد صادق
قصوری)۔

اللہ دتہ ، مولانا ؛ عالم ، مصنف
وفات (۱۹۸۵ء - ۶۔۱۵۔۱۹۸۵ء) لاہور ("جنگ"
۱۹۸۵ء - ۶۔۱۶۔۱۹۸۵ء)

اللہ دتہ ناظر ؛ پنجابی شاعر ،
۸۰ سال عمر پائی ، وفات مئی ۱۹۸۶ء
(معلومات از مشتاق بٹ)۔

اللہ رکھا ، ملک ؛ سیالکوٹ

آسان زبان میں بچوں کے لیے لٹریچر
تیار کیا، وطن قائم گنج (فرخ آباد)،
وفات ۱۹۵۸ء-۱۹۶۱ء، کراچی (”جنگ“
کراچی ۱۹۵۸ء-۱۹۶۱ء)

الیاس مسعود، ڈاکٹر؛
سابق سیکریٹری مسلم سٹوڈنٹس فیڈریشن،
تحریک پاکستان کے کارکن، ۶۳ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۸۵ء-۱۹۸۶ء، لاہور
(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۶ء-۱۹۸۷ء)

امام الدین، ابوالیاس؛
پنجابی شاعر، مصنف (نصرۃ الحق، احتیاط
الظہر، ہدایۃ الشیعہ، الذکر المحمود)،
وطن: کوٹلی لوہاراں (سیالکوٹ)، وفات
۱۹۶۱ء-۱۹۶۰ء، کوٹلی لوہاراں (سیالکوٹ)
تذکرہ اکابر اہل سنت عبدالحکیم
شرف قادری۔

امام الدین رائے پوری،
مولانا؛ مدیر ”الذوار الصوفیہ“
ولادت ۱۸۶۷ء، چک عادل (گجرات)
وفات ۱۹۵۲ء-۱۹۵۳ء، رائے پور
اعواناں (امیرمڈت اوران کے خلفاء
مرتبہ محمد صادق قصوری)
امام الدین مجاہد، چوہدری؛

مصنف (تجزیر المسلمین عن کید الکاذبین،
الدین الخالص)، نقشبندیہ اویسیہ سلسلہ
کے بزرگ، ۹۵ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۴ء-۱۹۸۲ء، چکدار (میانوالی)
(”جنگ“ ۱۹۸۴ء-۱۹۸۵ء)

افندیار ورک، میاں؛
علاقہ دہاڑی کی ممتاز شخصیت، وفات
۱۹۸۱ء-۱۹۸۰ء، چک ۲۳۱، ای، بی
(دہاڑی) (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۸۱ء-
جنوری ۱۹۸۱ء)

الماس رستم، محمد صدیق؛
ممتاز خوشنویس، صدر خوشنویس یونین
پاکستان، ۶۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۳۰ء
مارچ ۱۹۷۲ء، میانی صاحب، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۳۱ء مارچ
۱۹۷۲ء)

الیاس احمد، پروفیسر؛
سابق صدر شعبہ سیاسیات کراچی یونیورسٹی
متعدد نصابی کتابوں کے مصنف،
۶۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۳ء جولائی
۱۹۶۳ء، کراچی (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۶۳ء-۱۹۶۵ء)

الیاس احمد خان مجیبی؛ ادیب

امام خان نوشہروی، ابویحییٰ؛
مصنف (تراجم علمائے اہل حدیث)،
عالم دین، وفات ۱۹۶۶ء-۱-۱۶، سوہدرا
(میرے اندر ایک سمندر مولفہ محمود
احمد کاشمیری)۔

امان اللہ خان نیازی؛ سابق
جائنت سیکریٹری وزارت دفاع، وفات
۱۹۶۶ء-۱-۱۳، میاوالی ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۶ء-۱-۱۳)۔

امانت علی خان، استاد؛
بر عظیم پاک و ہند کے نامور موسیقار،
پٹیالہ گھرانے کے نمائندے، ۴۵ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۶۳ء-۹-۱۸، مومن پڑا
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۹ ستمبر
۱۹۶۳ء)۔

امانت علی شاد نظامی، سید؛
صوفی، عالم دین، شاعر، آستانہ عالیہ
دارالامان کے سجادہ نشین، ولادت
۱۹۵۱ء-۱۲-۱، گلہونی سیداں زفیروز پور،
وفات ۱۹۶۱ء-۳-۶، گنج مغل پورہ (لاہور)
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۱ء-۳-۶)۔
امتہ الحفیظہ بیگم، لڑائی؛
دختر مرزا غلام احمد قادیانی، زوجہ

تحریک پاکستان کے کارکن، پنجابی کے
معروف شاعر، مصنف، ۸۲ سال
عمر پائی، آبائی وطن :- امرتسر،
وفات ۱۹۸۲ء-۹-۲۹، ماڈل ٹاؤن،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور یکم اکتوبر
۱۹۸۲ء)۔

امام الدین، میاں؛ جونیاں
کے معروف سماجی اور دینی کارکن، سابق
میونسپل کمشنر، متعدد مساجد کے بانی،
سابق چیرمین جامع مسجد ٹرسٹ، مصنف،
ولادت اپریل ۱۸۶۲ء، وفات ۲۰
دسمبر ۱۹۵۵ء، جونیاں (مکتوب حکیم محمد موسیٰ
امرتسری بنام راقم)۔

امام بخش پہلوان؛ رستم ہندا
برادر گاماں پہلوان رستم زماں، والد
بھولو پہلوان رستم زماں، ولادت ۱۸۸۴ء
وفات ۱۹۶۶ء-۱۰-۲، پیر مکی، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۶ء-۱۰-۳)۔

امام بخش ناسخ سیفی، ملک؛
صحافی، تحریک پاکستان میں حصہ لیا،
ولادت ۱۹۱۸ء-۳-۱۹، کمالیہ، وفات
۱۹۸۴ء، فیصل آباد (مکتوب حکیم محمد
موسیٰ امرتسری بنام راقم)۔

لاہور (تارے نیل گنگن دے، مصنفہ
نادم عصری)۔

امراؤ نخت، شہزادی؛

نواب جو ناگرٹھ محمد دلاور خاں کی ہمیشہ
سماجی کارکن، وفات ۱۹۶۲ء۔ ۲۲، کراچی
("نوائے وقت" لاہور ۲۳ فروری
۱۹۶۲ء)۔

امید علی خان، استاد؛

ممتاز موسیقار، وفات ۱۹۴۹ء۔ ۱۳،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۵ جنوری
۱۹۴۹ء)۔

امیر الدین قدوائی، سید؛

ماہر تعلیم، قانون دان، مسلم لیگ کے
مہراول دستے میں شامل رہے، ولادت
۱۹۰۱ء، وفات ۱۹۴۳ء۔ ۸، ۲۱، لاہور
("مشرق" لاہور ۳، ۱۹۴۳ء۔ ۸، ۲۲)۔

امیر حسن صدیقی، ڈاکٹر؛

مورخ، صدر شعبہ تاریخ اسلام کراچی
یونیورسٹی، بانی پرنسپل اسلامیہ کالج، ولادت
۱۹۰۱ء۔ ۸، ۱۸، وفات ۱۹۴۱ء۔ ۱۳، ۱۴

کراچی ("نوائے وقت" لاہور ۱۸ دسمبر
۱۹۴۱ء)۔

امیر حمزہ خان، پیر؛ سماجی کارکن

نواب عبداللہ خان آف مالیر کوٹلہ،

عمر ۸۳ سال پائی، وفات ۱۹۸۴ء۔ ۵، ۶،

ربوہ ("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء۔ ۵، ۶)

امتیاز علی تاج، سید؛ ڈرامہ

نکار، مترجم، ادیب، مصنف، انارکلی

شمس العلماء ممتاز علی کے فرزند، ولادت

۱۹۰۰ء۔ ۱۰، ۱۳، وفات ۱۹۴۰ء۔ ۳، ۱۹

مومن پورہ (لاہور) ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۴۰ء۔ ۳، ۲۰)۔

امداد حسین کاظمی، سید؛

مصنف، شیعہ عالم، مدیر "پوسٹ آفس

گزٹ"، ولادت نومبر ۱۹۰۱ء، گجرات،

وفات ۱۹۴۵ء۔ ۹، ۲۱، گجرات (تذکرہ

علمائے امامیہ حسین عارف نقوی)۔

امداد علی امام علی قاضی،

علامہ؛ ماہر تعلیم، دانشور، مفکر،

سابق وائس چانسلر سندھ یونیورسٹی

جام شورو، ۸۰ سال عمر پائی، (خودکشی)

۱۹۶۸ء۔ ۳، ۱۳، جام شورو ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۶۸ء۔ ۳، ۱۵)۔

امداد علی داؤد خان؛ پنجابی

کے شاعر، امرتسر کے رہنے والے تھے،

۲۵ سال کی عمر پائی، وفات فروری ۱۹۴۸ء،

پاپوش نگر (کراچی) ("جنگ" کراچی ۲۱ مئی ۱۹۷۹ء)۔

امیر محمد خان؛ معروف سیاست دان، سابق صدر سرحد نیشنل عوامی پارٹی، وفات ۱۹۵۸ء-۲۸-۳، پشاور ("نوائے وقت" لاہور یکم مارچ ۱۹۵۸ء)۔

امیر محمد خان، نواب کالا باغ؛ رئیس کالا باغ، سابق گورنر مغربی پاکستان، ولادت ۲۰ جون ۱۹۱۰ء، کالا باغ، وفات ۱۹۶۷ء-۲۶-۹، کالا باغ ("نوائے وقت" لاہور ۲۷ ستمبر ۱۹۶۷ء)۔

امین الدین، میاں؛ سابق گورنر سندھ و پنجاب، ۶۵ سال عمر پائی، ولادت ۱۸۹۷ء، لاہور، وفات ۱۹۶۲ء-۱۸-۹، میاں صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۹ ستمبر ۱۹۶۲ء)۔

امین حزمین، خواجہ محمد مسیح پال؛ نامور شاعر، ولادت ۱۸۸۴ء-۲۳-۸، سیالکوٹ، وفات ۱۹۶۸ء اگست، شاہ مونگاولی (سیالکوٹ)

منجیر انسان، خیر المدارس ملتان اور فرید ہسپتال کے لیے زمین دی، جالندھر کی معروف شخصیت، وفات ۱۸ نومبر ۱۹۸۰ء (مضمون "نوائے وقت" لاہور ۱۳-۱۳-۱۹۸۰ء)۔

امیر زادہ خان؛ سابق ایڈووکیٹ جنرل صوبہ سرحد، ۵۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۷-۲۳، پشاور ("جہاد" پشاور ۱۹۸۶ء-۷-۲۳)۔

امیر عالم خان، ملک؛ سیاست دان، صحافی، "ترجمان سرحد" کے مدیر، جامعہ ملیہ اسلامیہ کے علی گڑھ کے دور کے طالب علم، ولادت ۱۹۰۱ء، بڑکوٹ (مانسہرہ)، وفات ۹ اکتوبر ۱۹۷۵ء، ہزارہ۔

امیر علوی اجمیری، سید؛ مصنف، عالم، ولادت ۱۸۷۳ء، چھپر شریف (سرگودھا)، وفات ۶ اکتوبر ۱۹۷۰ء، چھپر شریف (سرگودھا) (مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام راقم)۔

امیر گل و ٹھوی، سید امیر حسن؛ ممتاز شاعر، وفات ۱۹۷۹ء-۵-۲۰،

انجمن حمایت اسلام لاہور، وفات ۱۹
جنوری ۱۹۲۸ء، لاہور ("انقلاب"
لاہور ۱۹۲۸ء-۱-۲۱)

الوزار الحق شہید، کیپٹن؛
۱۹۶۵ء پاک بھارت جنگ کے شہید،
۱۹۶۵ء-۹-۸، ملٹری قبرستان، لاہور
چھاؤنی (روح مزار)

الوزار الرحمن، مفتی؛ کہنہ مشق
صحافی، اے پی پی سے وابستہ رہے،
۵۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۶ء-۹-۲،
گجرات ("نوائے وقت" لاہور ۳ ستمبر
۱۹۶۶ء)

الوزار انجم؛ شاعر، نبیرہ
صابر دہلوی، ۲۷ سال عمر پائی، وفات
۱۹۶۹ء-۵-۱۶، ملتان ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۹ء-۵-۱۶)

الوزار حسین پاکستانی؛ مسلم
لیگ نیشنل گارڈز کے سالار، ۶۶ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۸۳ء-۹-۱۳،
لطیف آباد (حیدر آباد) ("جنگ" لاہور
۱۹۸۳ء-۹-۱۳)

انور افضل مفتی؛ ماہر تعلیم،
مصنف، متعدد نصابی کتابیں لکھیں،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۸ء-۸-۱۸)

انتظام اللہ شہابی گورپامٹوی
اکبر آبادی، مفتی؛ سابق صدر انجمن
اسلامیہ (آگرہ) پاکستان، بانی صدر جناح
کالج کراچی، مصنف؛ تذکرہ صابر، جنرالیہ
قرآن، ایسٹ انڈیا کمپنی اور باغی علماء،
حیات نضر، نواب نجیب الدولہ اور جنگ
پانی پت، اسلامی معاشرت، مشاہیر

جنگ آزادی، وفات ۱۹۶۸ء-۹-۸،
پاپوش نگر، کراچی (روح مزار)

انعام الحق انعام گوالیاری؛
شاعر، وفات مارچ ۱۹۸۶ء، کراچی۔
انعام الرحمن، شاہ چشتی
قادری؛ صوفی، شیخ طریقت،
وفات ۱۹۶۳ء-۱-۱۳، اسلام آباد
(روح مزار)

انعام اللہ جان، جسٹس؛
سابق چیف جج لاہور ہائی کورٹ، ماہر
قانون، وفات ۱۹۸۰ء-۹-۱۰،
سخی حسن، کراچی ("نوائے وقت" ۱۳ ستمبر
۱۹۸۰ء)

انعام علی، مولوی؛ سابق
سیشن جج، سوشل ورکر، لائف پریزیڈنٹ

اور ان کے خلفاء۔ مؤلف محمد صادق قسوری
النور حسین، نواب، انوبھائی؛

ممتاز صحافی، ۲۳ سال عمر پائی، وفات ۱۸ مارچ
دسمبر ۱۹۸۲ء، کراچی ("جنگ" کراچی ۱۹
دسمبر ۱۹۸۲ء)۔

النور خان غلزی؛ خان آف

قلات، چند ماہ حکمران رہا تھا، ۸۵ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۸۲ء۔ ۱۱۔ ۵، قلات
("جنگ" لاہور ۱۹۸۲ء۔ ۱۱۔ ۶)۔

النور علی؛ ماہر اقتصادیات،

حکومت سعودی عرب کے ماں مشیر سابق
جوائنٹ سیکریٹری وزارت خزانہ پاکستان،
وفات ۱۹۷۳ء۔ ۱۱۔ ۶، مدینہ منورہ،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۳ء۔ ۱۱۔ ۷)۔

النور علی، میاں؛ ستارہ

پاکستان آئی. سی. ایس. سابق سیکریٹری
محکمہ داخلہ حکومت پاکستان۔ سابق انسپٹر
جنرل پولیس مغرب پاکستان، کالم نویس۔

ولادت ۱۹۰۶ء، لاہور، وفات ۱۵ مارچ

اگست ۱۹۸۰ء، گلبرگ، لاہور ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۸۰ء۔ ۸۔ ۱۶)۔

النور علی ہاشمی، پیر؛ تحریک

خلافت و تحریک پاکستان کے کارکن،

وفات ۱۹۸۳ء۔ ۸۔ ۲۸، میانی صاحب
لاہور ("جنگ" ۱۹۸۳ء۔ ۸۔ ۲۹)۔

النور بہزاد؛ فرزند بہزاد لکھنوی

نیوز ریڈر ریڈیو پاکستان کراچی، ولادت
۱۹۲۰ء۔ ۱۰۔ ۳۰، لکھنؤ، وفات ۳۰ مارچ

دسمبر ۱۹۷۹ء، سخی حسن چوک (کراچی)

("نوائے وقت" ۱۹۷۹ء۔ ۱۲۔ ۳۱)۔

النور، پروفیسر ایس، ایم؛

سابق پرنسپل گورنمنٹ کالج راولپنڈی، گورنمنٹ
کالج لاہور میں انگریزی زبان کے سابق استاد۔

ماہر تعلیم، ۴۳ سال عمر پائی، وفات ۲۸

جولائی ۱۹۶۴ء، میانی صاحب، لاہور،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۴ء۔ ۷۔ ۲۹)۔

النور جمال شمر؛ ناول نویس،

ڈراما نگار، وفات جنوری ۱۹۸۵ء

("نوائے وقت" لاہور جنوری ۱۹۸۵ء)

النور حارث؛ ادیب، شاعر،

وفات ۱۹۸۳ء۔ ۲۔ ۱۵، کراچی ("جنگ"

کراچی ۱۹۸۳ء۔ ۲۔ ۱۶)۔

النور حسین علی پوری، سید؛

پیر طریقت، عالم دین، ولادت ۱۵ نومبر

۱۹۲۱ء، علی پور سیداں، وفات ۱۳ مارچ

اکتوبر ۱۹۷۲ء، علی پور سیداں (امیر ملت

پروفیسر: تہذیب الاخلاق
 ٹرسٹ کے بانی، سرحد کے استصواب
 میں حصہ لیا، وفات ۱۹۸۳ء-۱۳-۲۹،
 لاہور (”جنگ“ لاہور ۱۹۸۳ء-۱۳-۳۰)
انیس الرحمن لدھیانوی،
 مولانا: عالم دین، فاضل دیوبند،
 فرزند گرامی مولانا صیب الرحمن لدھیانوی
 ولادت ۱۹۲۰ء، لدھیانہ، وفات ۱۳
 اکتوبر ۱۹۸۴ء، مسجد خالصہ کالج، فیصل آباد
 (”جنگ“ لاہور ۱۹۸۴ء-۱۰-۱۳)۔

اویس احمد ادیب:
 ممتاز ماہر تعلیم اقتصادیات، ۳۳ سال عمر
 پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۱۰-۲۴، کراچی
اویسی امرتسری، محمد مسلم:
 پنجابی کے نعت گو شاعر، ۵۱ سال عمر
 پائی، (”تارے نیلے گنگے دے“ مصنفہ
 نادوم عصری)۔ ولادت ۱۹۶۶ء-۱-۱۳ لاہور

اہلیہ خلیفہ نور الدین بھیروی:
 حکیم نور الدین جانشین مرزا غلام احمد
 قادیانی کی رفیقہ حیات، وفات ۶ اگست
 ۱۹۵۵ء، ربوہ (”نوائے وقت“ لاہور
 ۱۹۵۵ء-۸-۹)۔

اہلیہ مولانا ذکی کیفی: ذکی کیفی

یکے از احفاد حضرت عہد الجلیل چو پڑبندگی،
 مصنف ”عبدہ“، شاعر، خلیفہ خواجہ
 محمد یار فریدی صاحب ”دیوان محمدی“
 قائد اعظم نے خدمات کا اعتراف کیا،
 ولادت ۱۸۹۸ء، ملک پور (شیخوپورہ)
 وفات ۱۹۷۵ء-۶-۸، قلعہ میتا،
 (شیخوپورہ) مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری
 بنام راقم)

النور غازی آبادی، شیخ انور
علی قریشی: مسلم لیگی شاعر، سیاسی
 کارکن، تحریک پاکستان کے ممتاز شاعر،
 ولادت ۱۹۱۳ء، غازی آباد، وفات ۲۷
 جنوری ۱۹۷۹ء، شادمان، (لاہور)
 (روح مزار)۔

النور غوری: سفارت کار،
 پاکستانی قونصل متعینہ کینبرا آسٹریلیا،
 ۳۷ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۵ء-۸-۲۷،
 میانی صاحب، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور
 ۱۹۶۵ء-۸-۳۰)

النور نعمانی: صوفی، برادرزادہ
 علامہ شبلی نعمانی، وفات مئی ۱۹۸۶ء،
 کراچی (”جنگ“ لاہور)

انیس الدین انصاری،

ممتاز صحافی ، ۶۵ سال عمر پائی ، وفات
۱۹۸۴ء - ۱۵ - ۹ - ۱۵ ، ماڈل ٹاؤن ، لاہور
(" نوائے وقت " لاہور ۱۹۸۴ء - ۹ - ۱۶)
اے۔ جی۔ خان ، خان بہادر ،
سابق چیئرمین کراچی الیکٹریک سپلائی
کارپوریشن ، سابق ڈائریکٹر جنرل آف
انڈسٹریز ، کراچی ، وفات ۱۹۶۱ء - ۴ - ۲۰
قبرستان سوسائٹی ، کراچی (لوح مزار)۔

اے۔ ڈی۔ ارشد ، اللہ دتہ ،
سابق پرنسپل اسلامیہ کالج ریلوے روڈ
لاہور ، فیضی پر تحقیقی کام کیا ، " انشانے
فیضی " مرتب کیا ، ولادت ۵ مئی
۱۹۱۳ء ، لاہور ، وفات ۲۵ فروری
۱۹۸۶ء ، میانی صاحب ، لاہور

(" جنگ " لاہور ۱۹۸۶ء - ۲ - ۲۶)
اے۔ ڈی۔ اظہر ، احمد دین
اظہر ؛ شاعر ، مجموعہ کلام (" لذت آواز ")
۳۳ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۶۴ء - ۲ - ۲۴
مڈری ڈیفنس ، کراچی (لوح مزار)۔

ایڈورڈ گین ؛ سابق ڈپٹی سپیڈر
قومی اسمبلی ، وفات ۱۹۶۲ء - ۹ - ۲۴
لندن (" نوائے وقت " لاہور ۲۵
ستمبر ۱۹۶۲ء)۔

صاحب کیفیات ، کی اہلیہ ، وفات یکم
نومبر ۱۹۸۲ء ، میانی صاحب ، لاہور
(" نوائے وقت " لاہور ۱۹۸۲ء - ۱۱ - ۲)۔

اے آر خاتون دہلوی ،
امتہ الرحمن ؛ ناول نگار ،
برصغیر پاک و ہند کی نامور مصنفہ ،
ولادت ۱۹۰۰ء ، دہلی ، وفات ۲۴
فروری ۱۹۶۵ء ، میانی صاحب ، لاہور
(لوح مزار)۔

اے۔ آر۔ ممتاز ؛ معروف
صحافی ، وفات ۱۹۸۵ء ، کراچی ۔
اے ایم مالک (ڈاکٹر
عبدالمطلب مالک)
سابق مشرقی پاکستان کے آخری گورنر ،
ولادت ۱۹۰۵ء ، کلکتہ ، وفات ۳ دسمبر
۱۹۷۷ء ، ڈھاکہ (" نوائے وقت " لاہور ۱۵
دسمبر ۱۹۷۷ء)۔

اے۔ بی۔ ایم مصطفیٰ (ابو
طالب محمد) ، بیرسٹریٹ لاء
سابق وفاقی وزیر تسلیم ، وفات (ہوانا)
۱۹۶۶ء - ۱ - ۸ ، تدفین ڈھاکہ (" نوائے
وقت " لاہور ۱۹۶۶ء - ۱ - ۹)۔

اے بی چوہدری ، عبدالنواب ؛

ب

بابا عالم سیاہ پوش : گیت کار
وفات مارچ ۱۹۷۰ء، لاہور (نوائے
وقت "چہلم کی خبر چھپی ۱۹ اپریل
۱۹۷۰ء)۔

بارک اللہ خان : طالب علم
رہنما، جماعت اسلامی کے کارکن ،
وفات ۱۹۸۳ء - ۵ - ۲۹ء، میانی صاحب،
لاہور (نوائے وقت "۱۹۸۳ء - ۵ - ۳۰)

باری علیگ (غلام باری) :
معروف دانشور، مصنف، کپنی کی
حکومت، مترجم، سوشلزم کے داعی،
وفات ۱۹۴۹ء - ۱۲ - ۱۱ء، بڑا قبرستان،
فیصل آباد (لوح مزار)۔

باز خان بیگم : سردار
رکن شاہی جرگہ، قبائلی سردار، وفات
(قتل) ۱۹۵۷ء - ۵ - ۲۳ء، موسیٰ خیل
(کوئٹہ) (نوائے وقت "لاہور ۲۳
مئی ۱۹۵۷ء)

باقر بخاری : شاعر، ادیب
وفات ۱۹۶۴ء - ۱۰ - ۶ء، بھکر ،

ایم اسلم : دیکھیے محمد اسلم، میان
ایوب خان : ٹیلی وژن اور
ریڈیو کے فن کار، "تلقین شاہ" میں
سلیمان کا کردار، ۵۰ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۸۷ء - ۱ - ۲۰ء، میانی صاحب،
لاہور ("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء - ۱ - ۲۰)۔

ایوب رومانی : موسیقار،
اسٹیشن ڈائریکٹر ریڈیو پاکستان لاہور،
شاعر "آواز کا سفر"، ۵۹ سال کی
عمر پائی، وفات ۱۹۸۶ء - ۷ - ۱۵ء، لاہور
("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء - ۷ - ۱۶)۔

ایوب علی قادری، سید
مدرس، شاعر، مجموعہ کلام (باغ
فردوس)، ولادت بریلی، وفات ۲۶
نومبر ۱۹۷۰ء، میانی صاحب، لاہور
(تذکرہ اکابر اہل سنت مؤلفہ عبدالحکیم
شرف قادری)۔

ایوب قادری : دیکھئے،
محمد ایوب قادری، ڈاکٹر۔
ایوب گوندی : رباعی گو شاعر،
وفات ۱۹۸۲ء - ۳ - ۲۰ء، کراچی
("جنگ" کراچی ۱۹۸۲ء - ۳ - ۲۱)

نامور قانون دان، جج سپریم کورٹ آف پاکستان، امیر تنظیم اصلاح پاکستان

ولادت جنوری ۱۹۰۱ء، کجرات، وفات

۱۹۸۷ء - ۱۹۸۵ء - ۱۹۸۴ء، میاں میر، لاہور

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۷ء - ۱۹۸۵ء - ۱۹۸۴ء)۔

برکات الحسن عسکر، سپید

ساتھ ٹیکنیکل کتابوں کے مصنف

والد بزرگوار آغا دلبر، وفات ۲۳

جولائی ۱۹۷۹ء، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۷۹ء - ۱۹۷۷ء - ۱۹۷۶ء)۔

برکت علی، خان بہادر خواجہ

سابق پوسٹ ماسٹر جنرل پنجاب

وفات ۱۹۵۹ء - ۱۹۵۷ء - ۱۹۵۶ء، لاہور (”نوائے

وقت“ لاہور ۱۹۵۹ء - ۱۹۵۷ء - ۱۹۵۶ء)۔

برکت علی خورشید، استاد

پنجابی کے شاعر، وفات ۱۹۷۹ء - ۱۹۷۷ء - ۱۹۷۶ء

سیالکوٹ (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۹ء - ۱۹۷۷ء - ۱۹۷۶ء)

جنوری ۱۹۷۹ء)۔

برکت علی شاہ صوفی، خواجہ

پیر طریقت، ولادت ۱۸۹۱ء، روپ

(گوجرانوالہ)، وفات ۱۹۶۱ء - ۱۹۶۰ء - ۱۹۵۹ء

اروپ (گوجرانوالہ) (معلومات از حکیم

اشددتہ ساکن روپ)۔

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۳ء - ۱۹۶۰ء - ۱۹۵۸ء)

بانی صدیقی، محمد افضل

اردو، پوٹھوہاری کے شاعر، ولادت

۱۹۰۹ء - ۱۹۰۷ء - ۱۹۰۶ء، سہام (راولپنڈی)

وفات ۱۹۷۲ء - ۱۹۷۰ء - ۱۹۶۹ء، راولپنڈی

(تارے نیل گنگن دے مصنف

نام عصری)۔

بخت اور کریم، آنر

مصنف، شاعر، ادیب، سرائیکی زبان

میں قرآن پاک کا ترجمہ کیا، ۶۲ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۸۴ء - ۱۹۸۲ء - ۱۹۸۱ء

ڈیرہ غازی خان (”جنگ“ لاہور

۱۹۸۴ء - ۱۹۸۲ء - ۱۹۸۱ء)۔

بخشل شاہ، پیر سید

عبد الغفار، رانی پور سندھ

کے روحانی پیشوا، ۸۰ سال عمر پائی

وفات ۱۹۸۷ء - ۱۹۸۵ء - ۱۹۸۴ء، رانی پور (خیرپور)

(”جنگ“ کراچی ۱۹۸۷ء - ۱۹۸۵ء - ۱۹۸۴ء)۔

بدر الدین، میاں

سابق وائس چیئرمین میونسپل کمیٹی گوجرانوالہ

وفات (قتل) ۱۹۶۵ء - ۱۹۶۳ء - ۱۹۶۲ء، گوجرانوالہ

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۵ء - ۱۹۶۳ء - ۱۹۶۲ء)۔

بدیع الزمان کیکاؤس

بشیر احمد؛ سابق فارسٹ
کنزرویٹور، بیگم محمودہ بشیر صدر جموں
کشمیر ویلفیئر کونسل کے شوہر، ۸۷ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۸۰ء - ۱۱ - ۱۶، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۷ نومبر
۱۹۸۰ء)۔

بشیر احمد ارشد؛ صحافی
نائب مدیر "نوائے وقت" لاہور،
۵۸ سال عمر پائی، وفات ۱۹ اگست
۱۹۸۶ء، موضع میانی (سیالکوٹ)
("نوائے وقت" لاہور ۳۰ اگست
۱۹۸۶ء)۔

بشیر احمد سپروری؛
عالم، شدھی و سنگھٹن کے خلاف کام
کیا، تحریک کشمیر میں حصہ لیا، مصنف،
تلمیذ مولانا احمد علی لاہوری، ولادت
۱۹۰۶ء، وہوا (ڈیرہ غازی خان)، وفات
۱۹۷۳ء (تذکرہ علمائے پنجاب مصنفہ
اختر راہی)

بشیر احمد خان، ڈاکٹر؛
سابق صدر شعبہ سیاسیات پنجاب یونیورسٹی
لاہور، ولادت ۱۹۲۲ء - ۳ - ۷،
وفات ۱۹۷۲ء - ۱ - ۲۲، میانی صاحب

برکت علی شمیم، چوہدری؛
مدیر ماہنامہ "الجامعہ محمدی شریف"
صحافی، معلم، مصنف، ولادت ۱۹۰۶ء
دینانگر (گورداسپور)، وفات ۱۷
دسمبر ۱۹۸۵ء، فیصل آباد (مکتوب
پروفیسر نثار احمد بنام راقم)۔

برکت علی قادری، حافظ؛
بانی کتب خانہ غوثیہ لاہور، شیخ طریقت
مصنف، اردو اور پنجابی کے شاعر،
ولادت ۱۹۰۰ء، لکھوڑہ ہر (لاہور)
وفات ۱۹۶۳ء - ۱۱ - ۸، نیا بازار ڈوگر
(لاہور) (مدینۃ الاولیاء مؤلفہ
محمد دین کلیم)

برکت علی، میاں؛ والد
بزرگوار میاں طفیل محمد امیر جماعت
اسلامی، ۹۵ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۶ء - ۷ - ۲۲، پھرالہ (فیصل آباد)
("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء - ۷ - ۲۳)۔

بشارت احمد خان، خان؛
سابق اسٹنٹ انسپکٹر جنرل پولیس
وفات ۱۹۶۳ء - ۵ - ۱۲، میانی صاحب
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۳ مئی
۱۹۶۳ء)۔

سندھی کے شاگرد اور ان کے خیالات کے ناشر، ۸۵ سال عمر پائی، ۱۷ جنوری ۱۹۷۳ء (نوائے وقت) لاہور ۱۹۷۳-۱-۱۸۔

بشیر احمد، مرزا؛ فرزند مرزا غلام احمد قادیانی، برادر اصغر مرزا بشیر الدین محمود، ۷۰ سال عمر پائی۔ وفات ۱۹۶۳-۹-۲، رپوہ (نوائے وقت) لاہور ۱۹۶۳-۹-۳۔

بشیر احمد ملک، رپورٹنگ کینن؛ پادری (پچاس سال یہ خدمت انجام دی)، وفات ۱۹۷۳-۸-۲۰، ملتان (نوائے وقت) لاہور ۱۹۷۳-۹-۹۔

بشیر احمد، میاں؛ سابق سفیر پاکستان متعینہ ترکی، ادیب، صحافی مدیر "ہمایوں"، شاعر، ولادت ۲۹ مارچ ۱۸۹۳ء، وفات ۱۹۷۱-۳-۳، باغبانپورہ، لاہور (نوائے وقت) لاہور ۱۹۷۱-۳-۲۔

بشیر الدین محمود احمد، مرزا؛ سربراہ جماعت احمدیہ، ولادت ۱۸۸۹-۱-۱۲، قادیان، وفات

لاہور (نوائے وقت) لاہور ۲۵ جنوری ۱۹۷۲ء۔

بشیر احمد ڈار؛ سابق ڈائریکٹر اقبال اکیڈمی، لاہور، ماہر اقبالیات، مصنف؛ WHY PAKISTAN، ولادت ۱۹۰۸ء،

لاہور، وفات ۱۹۷۹-۳-۲۹، میانی صاحب، لاہور (نوائے وقت) لاہور ۱۹۷۹-۳-۳۰۔

بشیر احمد، ڈاکٹر؛ نامور سائنس دان، سابق وائس چانسلر پنجاب یونیورسٹی لاہور، وفات ۱۳ مارچ ۱۹۵۷ء، پی۔سی۔ایس۔آئی۔آر لاہور (روح مزار)

بشیر احمد سوہدروی، سہروردی؛ پیر طریقت، والد بزرگوار چن پیر صاحب، ولادت جلالپور جٹاں، وفات ۱۹۷۳-۵-۲۰ سوہدرہ (مکتوب عنایت اللہ نسیم بنام راقم)۔

بشیر احمد لدھیانوی، شیخ؛ سابق صدر شاہ ولی اللہ سوسائٹی (لاہور)، مولانا عبید اللہ

معروف شخصیت ، ولادت ۱۹۲۱ء ،
امرتسر ، وفات ۱۹۷۶ء - ۱۲-۹-۱۹۷۶ء ، میانی
صاحب ، لاہور ("نوائے وقت" ۱۳
ستمبر ۱۹۷۹ء)۔

بشیر ہندی ، سید بشیر حسین
گیلانی ؛ مالک گیلانی پریس ،
سجادہ نشین درگاہ شیخ محمد طاہر ہندی ،
وفات ۱۹۸۶ء - ۶-۱۵-۱۹۸۶ء ، میانی صاحب
لاہور ("جنگ" کراچی ۱۶ جون
۱۹۸۶ء)۔

بلال احمد بلال ؛ شاعر ،
مصنف ، وفات ۱۹۸۶ء - ۶-۱۳-۱۹۸۶ء ،
کوہاٹ ("جنگ" لاہور ۱۳ جون
۱۹۸۶ء)۔

بلال زبیری ؛ ادیب ،
صحافی ، مصنف ، وفات ۲۹ ستمبر
۱۹۷۷ء ، جھنگ ("نوائے وقت"
لاہور ۳۰-۹-۱۹۷۷ء)۔

بلیغ الدین جاوید ، ڈاکٹر ،
مصنف ، مرتب کلام ساغر صدیقی ،
وفات ۱۹۸۵ء - ۱۰-۱۱-۱۹۸۵ء ، میانی
صاحب ، لاہور ("جنگ" لاہور
۱۲-۱۰-۱۹۸۵ء)۔

۱۹۶۵ء - ۱۱-۸-۱۹۶۵ء ، ربوہ ("نوائے وقت"
لاہور ۱۱-۱۱-۱۹۶۵ء)۔

بشیر الرحمن ، ملک ؛
سابق استاد شعبہ اردو گورنمنٹ کالج لاہور ،
ماہر تعلیم ، وفات ۱۹۸۶ء - ۱-۱۵-۱۹۸۶ء ، میانی
صاحب ، لاہور ("جنگ" لاہور ۱۳ جنوری
۱۹۸۶ء)۔

بشیر ایس ، ایم ؛ مالک
ہاسکوانڈ سٹریٹ گجرات ، وفات ۱۲ مارچ
۱۹۷۰ء ، گجرات ("امروز" لاہور ۱۳ مارچ
۱۹۷۰ء)۔

بشیر بخش ، خواجہ ؛ آسٹریلیا
والے ، ممتاز صنعت کار ، رکن ادارہ
ثقافت اسلامیہ ، ولادت ۱۹۰۹ء - ۸-۱۹۰۹ء
وفات ۱۹۷۵ء - ۱۲-۶-۱۹۷۵ء ، میان میر لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۲-۶-۱۹۷۵ء)۔

بشیر حسین علی پوری ، سید ؛
عالم ، پیر طریقت ، خطیب ، ولادت
۱۹۳۱ء ، علی پور سیداں ، وفات ۲۹ اپریل
۱۹۷۶ء ، علی پور سیداں (مکتوب محمد صادق
قصوری بنام راقم)۔

بشیر صحرائی ؛ گوجر الزوال میں
اخبارات کے ایجنٹ و نمایندے ،

بہاول خان کھوسہ، میجر؛
رکن جرگہ نصیر آباد سب ڈویژن،
وفات (قتل) ۲۰ آخر جولائی ۱۹۵۷ء،
نصیر آباد (بلوچستان) ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۵۷ء-۱-۳۱)۔

بہاول خان ناگرہ، چوہدری؛
جماعت اسلامی کی مرکزی شوریٰ کے
رکن، مساجد کی آباد کاری میں دلچسپی،
وفات ۱۹۶۸ء-۱-۱۰، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۶۸ء-۱-۱۱)۔

بہاء الحق قاسمی، مولانا؛
عالم دین، خطیب، فاضل دیوبند،
مدیر ہفت روزہ "ضیاء الاسلام"،
مدیر ماہنامہ "القاسم"، مصنف؛
اسلام اور اشتراکیت، تذکرہ اسلاف،
وفات ۱۹۸۷ء-۲-۲، ماڈل ٹاؤن،
(لاہور) ("جنگ" لاہور ۳ فروری
۱۹۸۷ء)۔

بھائی چھپلا پٹنہ والا؛ ۱۰۸
سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۲ء-۹-۱۹،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۳۰ ستمبر
۱۹۸۲ء)۔
بھائی لعل، لعل محمد؛ ماہر موسیقی

بہادر خان، سردار؛ تحریک
پاکستان کے رہنما، سابق صدر محمد
ایوب خان کے بھائی، سابق وزیر اعلیٰ
سرحد، سابق وفاقی وزیر، سابق سپیکر
سرحد اسمبلی، ۶۷ سال عمر پائی، ولادت

۱۹۰۸ء، ریحانہ (ہری پور)، وفات
۱۹۷۵ء-۱۳-۳۱، ایٹ آباد ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۷۴ء-۱-۱)۔

بہادر خان، ملک؛ معززین
مسلم لیگ، تیس سال بلدیہ حافظ آباد کے
چیرمین رہے، وفات ۱۹۷۵ء-۴-۱۷،
حافظ آباد ("نوائے وقت" لاہور ۹
اپریل ۱۹۷۵ء)

بہادر شاہ، پیر سید؛
سجادہ نشین درگاہ حضرت جان محمد
حضوریؑ لاہور، ولادت ۱۸۸۶ء،
وفات ۱۹۷۵ء-۲-۵، درگاہ جان محمد
حضوریؑ، لاہور (مدینۃ الاولیاء مولف
محمد دین کلیم)۔

بہار شاہ، پیر؛ برادر اکبر
جاوید ہاشمی طالب علم رہنما، وفات ۲۸
جولائی ۱۹۷۴ء، مخدوم رشید (ملتان)
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۴ء-۷-۲۹)۔

مینجر ریڈیو پاکستان لاہور، ادیب،
مصنف، مترجم، صادق ہدایت کی
فارسی تصنیف "سگ آوارہ" کا ترجمہ
کیا، وفات ۱۹۷۹ء۔ ۶۔۳۰، میانی
صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۹ء۔ ۷۔۱)۔

بیگم آباد احمد خان،

امت الحمید خانم؛
سماجی کارکن، تحریک پاکستان میں حصہ
لیا، رکن صوبائی اسمبلی، شاعرہ، اُن
کے شوہر کا محکمہ پولیس سے تعلق تھا،
۷۹ سال عمر پائی، وفات ۱۰ مارچ
۱۹۸۲ء، ماڈل ٹاؤن (لاہور)
("نوائے وقت" لاہور ۱۱ مارچ
۱۹۸۲ء)۔

بیگم تاجور نجیب آبادی

اختر جہاں؛ علامہ تاجور
نجیب آبادی کی رفیقہ حیات، وفات
۱۹۸۶ء۔ ۱۱۔۱۱، بھابڑا، (لاہور)،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء۔ ۱۱۔۱۲)۔

بیگم چوہدری غلام عباس،

ذکیہ؛ چوہدری غلام عباس کی
رفیقہ حیات، وفات ۱۹۷۵ء۔ ۳۔۱۲،

ولادت ۱۸۸۷ء، وفات ۲۵ نومبر
۱۹۶۲ء، دیام شالہ، لاہور (روح مزار)
بھٹی۔ ایگم؛ لاہور کے معروف
فوٹو گرافر، قائد اعظم اور تحریک پاکستان
کی نادر تصاویر بنائیں، وفات ۱۰ جون
۱۹۷۵ء، میانی صاحب، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۷۵ء۔ ۶۔۱۱)۔

بہزاد لکھنوی، سردار احمد

خان نیازی؛ شاعر، نعت گو،
ولادت ۱۹۰۰ء، لکھنؤ، وفات ۱۰
اکتوبر ۱۹۷۲ء، چوک سخی حسن (کراچی)
روح مزار)۔

بھنڈارہ، پی، ڈی؛ رکن

دستور ساز اسمبلی، چیئر مین مری بروی
اقلیتوں کے ترجمان، ۶۱ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۱ء۔ ۳۔۷، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۶۱ء۔ ۳۔۸)۔

بھولو پھولوان، منظور حسین؛

رستم زمان، فرزند امام بخش رستم ہند،
۶۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۵ء۔ ۳۔۶،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۷ مارچ
۱۹۸۵ء)۔

بذل حق محمود؛ سابق پروگرام

بیگم سیما اکبر آبادی ؛
 علامہ سیما اکبر آبادی کی رفیقہ
 حیات ، ۸۵ سال عمر پائی ، وفات
 ۱۹۶۶ء - ۲۰۲۱ء ، لیاقت آباد ، کراچی
 (" نوائے وقت " لاہور ۲۲ فروری
 ۱۹۶۶ء)۔

بیگم شاہنواز ، جہاں آرا ؛
 مصنفہ ، سیاست دان ، کارکن
 تحریک پاکستان ، ۸۳ سال عمر پائی ،
 وفات ۱۹۷۹ء - ۱۱-۲۷ ، باغبانپورہ ،
 لاہور (" نوائے وقت " لاہور ۲۸
 نومبر ۱۹۷۹ء)۔

بیگم عبدالقادر ، زینب ؛
 ادیبہ ، مصنفہ ، بنت فقیر محمد
 جہلمی ، مصنف " حدایق الحنیفہ "

والدہ سراج الدین ظفر ، کارکن تحریک
 پاکستان ، مصنفہ ؛ لاشوں کا شہر ،
 صدائے جرس ، راہبر ، وادی قات
 تخت باغ ، وفات ۱۹۷۶ء - ۱۰-۱۶
 عقب انجینئرنگ یونیورسٹی ، لاہور
 (" نوائے وقت " لاہور ۷ دسمبر
 ۱۹۷۶ء)۔

بیگم مولانا صلاح الدین احمد

فیض الاسلام ، راولپنڈی (" نوائے وقت "
 ۱۹۷۵ء - ۳-۱۵)۔

بیگم حسن محنی ؛ شاعرہ ،
 ادیبہ ، وفات ۱۹۶۷ء - ۲-۱۹ ، کراچی
 (" جنگ " کراچی ۱۹۶۷ء - ۲-۲۰)۔

بیگم خواجہ ناظم الدین ،
 شاہ بانو ؛ خواجہ ناظم الدین کی
 اہلیہ ، پاکستان کی سابق خاتون اول ،
 ۴۳ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۸۲ء - ۷-۸
 قبرستان گزری ، کراچی (" نوائے وقت "
 لاہور ۱۹۸۲ء - ۷-۹)۔

بیگم ریاض خیر آبادی ؛

والدہ مرتاض احمد ، ۸۳ سال عمر
 پائی ، وفات ۱۹۷۵ء - ۱۳-۲۷ ، میانی
 صاحب ، لاہور (" نوائے وقت " لاہور
 ۱۹۷۵ء - ۱۳-۲۸)۔

بیگم زیڈ۔ اے۔ سلیری
 (گریما سٹر) ؛ سابق استاذ
 شعبہ انگریزی پنجاب یونیورسٹی لاہور ،
 ۵۳ سال عمر پائی ، وفات (عادثہ) ۹
 مارچ ۱۹۷۸ء ، میانی صاحب ، لاہور
 (" نوائے وقت " لاہور ۱۰ مارچ
 ۱۹۷۸ء)۔

فرزند مرحوم)۔

ادبی دنیا کے مدیر مولانا صلاح الدین
احمد کی اہلیہ، وفات ۷ جولائی

۱۹۵۸ء، لاہور ("نوائے وقت")

لاہور (۱۹۵۸-۷-۸)۔

بیگم، ن، م، راشد

معروف ادیب ن۔ م۔ راشد کی اہلیہ،

وفات ۱۹۶۱ء-۱۰-۱۹، لاہور،

("نوائے وقت" لاہور ۲۰ اکتوبر

۱۹۶۱)۔

بیدار بخت، آقا

ماہر السنۃ الشرقیہ، شاعر، سابق

رکن سنڈیکیٹ پنجاب یونیورسٹی،

۷۰ سال عمر پائی، وفات ۳۰ اپریل

۱۹۸۱ء، لاہور ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۸۱-۵-۱)۔

بیدل بجنوری، قاضی محمد

کھین؛ شاعر، تلمیذ داغ،

وفات ۱۹۵۳ء-۳-۲۹، میان صاحب

لاہور (لوح مزار)۔

بیضا خان بیضا مروی ایرانی

مرزا؛ ممتاز شاعر، ۷۰ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۷۰ء-۵-۲،

مومن پورہ، لاہور (معلومات از

پ

پرویز چشتی، (بابا چشتی)؛

ممتاز صحافی، شاعر، کوہستان،

نوائے ملت، جاودان اور مسادات

سے تعلق رہا، ۵۰ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۸۲ء-۹-۱۷، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۱۸ ستمبر

۱۹۸۲)۔

پنہاں بریلوی، سپہ آراء

خاتون؛ شاعرہ، وفات ۹

اکتوبر ۱۹۷۲ء، کراچی (سہ ماہی "العلم"

کراچی)۔

پیر بخش خان؛ پشاور کے

معروف ایڈووکیٹ، سرحد میں

مسلم لیگ کے بانیوں میں شمار ہوتے

ہیں، ۷۲ سال عمر پائی، وفات ۳

دسمبر ۱۹۷۵ء، پشاور (اداریہ

"نوائے وقت" لاہور ۵ دسمبر

۱۹۷۵)۔

علامہ اقبال، ملک برکت علی، غلام
بھیک نیرنگ اور ملک برکت علی کے
ساتھی، پنجاب میں مسلم لیگ کے
بانی، ۶۷ سال عمر پائی، وفات ۲۶ دسمبر
۱۹۵۴ء، لاہور۔

تاج زرین رقم، تاج الدین؛
خطاط الملک، فن خطاطی کے امام،
مصنف: مرقع زرین، ۴۵ سال عمر پائی
وفات ۱۳-۶-۱۹۵۵ء، میانی صاحب
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۵ جون
۱۹۵۵ء)۔

تاج عرفانی، تاج الدین؛
دیکھئے؛

تاج الدین احمد،
تاج عرفانی۔

تاج محمد جالندھری،
شیخ: راولپنڈی کی نامور
شخصیت، مالک تاج فلور ملز
راولپنڈی، ۷۷ سال عمر پائی،
وفات ۱۳-۶-۱۹۷۳ء، جدید
قبرستان، راولپنڈی، ("نوائے
وقت" لاہور ۱۳-۶-۱۹۷۳ء)۔

ت

تاج صدیقی، جماعت علی؛

ممتاز شاعر، ولادت ۱۹۱۶ء، مہرانہ
سندھواں (سیالکوٹ)، وفات ۲۳
دسمبر ۱۹۸۳ء، راولپنڈی ("جنگ"
لاہور ۱۹۸۳-۱۲-۳)۔

تاج الاسلام، مولانا؛ فاضل
دیوبند، تحریک خلافت کے کارکن،
سابق نائب صدر مشرقی پاکستان نظام
اسلام پارٹی، وفات ۱۹۶۷ء-۴-۴،
برہمن ہاڑیہ ("نوائے وقت" لاہور ۵
اپریل ۱۹۶۷ء)۔

تاج الدین احمد تاج عرفانی؛

مصنف، ادیب، شاعر، عالم، ولادت
۱۸۸۳ء، لاہور، وفات ۱۹۵۹ء-۵-۱۱
میان صاحب، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۵۹-۵-۱۱)۔

تاج الدین انصاری، ماسٹر؛

مجلس احرار کے رہنما، ولادت ۱۸۹۱ء
وفات ۱۹۷۰ء-۵-۱، لاہور

تاج الدین، پیر؛ تاریخی شخصیت

تاج محمد، چوہدری : مرید

حضرت مولانا محمد صالح خلیفہ حضرت

رشید احمد گنگوہی، جمیعت المسلمین

برمنگھم کے روح رواں، جامع مسجد

برمنگھم انہی کی تجویز پر تعمیر ہوئی، برطانیہ

میں تبلیغی جماعت قائم کرنے والے،

”بیس بڑے مسلمان“ انہی کے نام معنون

ہے، ولادت ۱۹۰۳ء، ہری پور (گوردہ)

وفات ۱۹۸۶ء - ۱ - ۲۸، میاں چنوں

(ماہنامہ ”رشید“ سہ ماہی واپس فروری

مارچ ۱۹۸۶ء)

تاج محمد خان، میکش :

پشتو کے شاعر، ۲۰ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۷۱ء - ۱ - ۱۹، پشاور

”جہاد پشاور“ ۳۰ جنوری

۱۹۷۱ء)

تاج محمد خیال، پروفیسر:

مسلم یونیورسٹی علی گڑھ میں نفسیات

کے سابق ہیکچرار، زمیندار کالج

گجرات و گورنمنٹ کالج فیصل آباد کے

سابق پرنسپل، سابق وائس چانسلر

پنجاب یونیورسٹی، نامور شاعر، ولادت

۱۹۰۴ء، کپورتھلہ، وفات ۱۴ اکتوبر

(۱۹۶۱ء، میاں میر، لاہور،

”نوائے وقت“ لاہور ۱۵ اکتوبر

۱۹۶۱ء)۔

تاج محمود، مولانا: تحریک

ختم نبوت کے ہراول دستے میں

شامل تھے، مدیر ہفت روزہ

”لولاک“ فیصل آباد، ۶۵ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۸۴ء - ۱ - ۲۰، مسجد

ریلوے اسٹیشن، فیصل آباد،

”نوائے وقت“ لاہور ۳۱ جنوری

۱۹۸۴ء)۔

تاجور نجیب آبادی، علامہ

احسان اللہ خان درانی:

ممتاز شاعر، عالم دین، انور شاہ

کاشمیری کے شاگرد، استاد دیال

سنگھ کالج لاہور، ولادت ۲۲ مئی

۱۸۹۳ء، نینی تال، وفات ۳۰ جنوری

۱۹۵۱ء، میاں صاحب، لاہور،

”نوائے وقت“ لاہور یکم فروری

۱۹۵۱ء)۔

تائب رضوی، حکیم سید:

اردو اور پنجابی کے ادیب، شاعر اور

صحافی، وفات ۱۹۸۲ء - ۹ - ۵،

وفات (حادثہ) ۱۹۶۲ء - ۱۵ - ۹ - ۱۵ ،
کراچی ("نوائے وقت" لاہور ۱۶ ستمبر
۱۹۶۲ء)۔

تصدق حسین خالد ، شاعر ،
آزاد شاعری کے بانی ، بیگم سلمیٰ کے
شوہر نامدار ، ولادت ۱۹۰۱ء - ۲ - ۲ -

پشاور ، وفات ۱۹۵۱ء - ۳ - ۱۳ ، شادمان
رلاہور (لوح مزار)۔

تصدق حسین ، کرنل ، تحریک
استقلال کے رہنما ، زیرک سیاستدان

وفات ۱۹۸۰ء - ۱۰ - ۲۷ ، راولپنڈی
("نوائے وقت" لاہور ۲۸ اکتوبر
۱۹۸۰ء)۔

تفضل حسین جنجوعہ ، والد
بزرگوار الطاف گوہر سابق سیکریٹری

محکمہ اطلاعات ، وفات ۲۶ نومبر
۱۹۶۵ء ، قبرستان سوسائٹی ، کراچی
("نوائے وقت" لاہور ۲۷ نومبر
۱۹۶۵ء)۔

نقی الدین احمد ، سپید ،
مشرق وسطیٰ میں ریاست حیدرآباد
دکن کے ایجنٹ جنرل ، ادیب ، ممتاز
اہل قلم ، وفات ۱۹۵۶ء - ۸ - ۲۱ ، لاہور

ٹاؤن شپ ، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۲ء - ۹ - ۶)۔

تجمل علی راٹھور ، دانشور ،
ابن ڈاکٹر جمشید علی راٹھور ، ۳۶ سال عمر
پائی ، وفات (خودکشی) ۱۹۶۵ء - ۱ - ۲۱ ،
سیالکوٹ ("نوائے وقت" لاہور ۷

مارچ ۱۹۶۵ء)
تجمل لکھنوی ، تجمل حسین ؛

ممتاز شاعر ، ولادت ۱۸۹۹ء ، وفات
۱۹۸۳ء - ۵ - ۱۸ ، کراچی ("جنگ" لاہور
۱۹۸۳ء - ۶ - ۱۹)۔

تحسین سروری ، کاظم علی ؛

شاعر ، ادیب ، مضمون نگار ، ۶۰ سال
عمر پائی ، وفات ۱۹۶۶ء - ۱۲ - ۷ ،
سخی حسن ، کراچی ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۶۶ء - ۱۲ - ۸)۔

تسلیم فاضل ؛ شاعر ، فلمی

نغمہ نگار ، ۲۸ سال عمر پائی ،
ولادت ۱۹۵۶ء ، وفات ۱۹ اگست
۱۹۸۳ء ، سخی حسن ، کراچی ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۳ء - ۱ - ۱۸)۔
تسلیم عالم منظر ؛ سابق
ناظم اعلیٰ اسلامی جمعیت طلبہ پاکستان

تنویر نقوی : نغمہ نگار ،

۵۳ سال عمر پائی ، ولادت ۱۹۱۹ء ،

وفات ۱۹۶۲ء - ۱۱-۱۱ - میانی صاحب ،

لاہور ("نوائے وقت" ۲ نومبر

۱۹۶۲ء)۔

توکل خان ، استاد ؛

ماہر موسیقی ، ولادت ۱۹۰۴ء ،

جرالہ (جانڈھر) ، وفات ۱۸ دسمبر

۱۹۶۱ء ، بستی سندیلیاں والی رڈیرہ

غازی خان)۔

تیمور شاہ درانی ، سردار ؛

ڈپٹی سیکرٹری زراعت ، وفات ۱۹

مارچ ۱۹۶۵ء ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۶۵ء - ۳ - ۲۰)۔

ش

ثناء اللہ امرتسری ، مولانا ؛

عالم دین ، مفسر ، مناظر ، مصنف

وفات ۱۹۴۸ء - ۳ - ۱۵ ، سرگودھا

(روزنامہ "القلاب" لاہور ۱۸ مارچ

۱۹۴۸ء)۔

ثناء اللہ بودلہ ؛ سیاستدان ؛

("نوائے وقت" لاہور ۲۲ اگست

۱۹۵۴ء)۔

تگیہ خان ؛ سرٹیکری زبان

کے ماہر ، نامور شخصیت ، ۶۳ سال

عمر پائی ، وفات ۱۹۶۳ء - ۱۲ - ۱۲ ،

چوٹی زبیریا رڈیرہ غازی خان) ،

(معلومات از میر احمد لغاری نبیرہ مرحوم)

تمنا عمادی ، علامہ سید حیات

الحق محمد محی الدین ؛ عالم ،

شاعر ، ادیب ، ولادت ۱۸۸۸ء - ۲۶

پھلواری شریف ، وفات ۱۹۶۲ء - ۱۱ - ۲۶

گلشن اقبال (کراچی)۔ ("جنگ" کراچی

۱۹۶۲ء - ۱۱ - ۲۸)۔

تمیز الدین خان ، مولوی ؛

سابق سپیکر قومی اسمبلی پاکستان ،

ولادت ۱۸۸۹ء ، خانخاناں پور (فریدپور)

وفات ۱۹۶۳ء - ۸ - ۱۹ ، ڈھاکہ (شہ

سرخ) "نوائے وقت" لاہور ۲۰ اگست

۱۹۶۳ء)۔

تنویر جیلانی ؛ ادیب ، شاعر ،

وفات ۱۹۸۰ء - ۳ - ۲۴ ، فیصل آباد ،

("نوائے وقت" لاہور ۶ اپریل

۱۹۸۰ء)۔

رکن قومی، سبھی صفت میں جنوں
 وفات ۱۹۰۶ء، ۱۹۰۷ء، ۱۹۰۸ء میں جنوں
 جنگ - ۱۹۰۶ء، ۱۹۰۷ء، ۱۹۰۸ء
 شہداء اللہ خان، مولانا
 پرویز، نثر، یحیٰ، اللہ، یحیٰ، نثر
 پیشتر، مور، ۱۹۰۷ء، ۱۹۰۸ء، ۱۹۰۹ء
 وفات ۱۹۰۷ء، ۱۹۰۸ء، ۱۹۰۹ء، ۱۹۱۰ء
 روزے وقت - ۱۹۰۷ء، ۱۹۰۸ء، ۱۹۰۹ء، ۱۹۱۰ء

شہداء اللہ، شیخ، سید
 یحیٰ، نثر، خیر، پش، وفات
 ۱۹۰۷ء، ۱۹۰۸ء، پش، روزے

وقت ۱۹۰۷ء، ۱۹۰۸ء، ۱۹۰۹ء
 نثر، یحیٰ، سید، حسین، پش، پش
 گورنٹ، کالج، روزے، خیر، جنگ
 ذوق، محترم، ذوق، حجاز، وفات
 ۱۹۰۷ء، ۱۹۰۸ء، جنگ، روزے

وقت ۱۹۰۷ء، ۱۹۰۸ء، ۱۹۰۹ء
 نثر، حجاز، ستر، یحیٰ، ذوق
 شہداء، کائنات، مرد، حسن، روزے
 وقت ۱۹۰۷ء، ۱۹۰۸ء، ۱۹۰۹ء، ۱۹۱۰ء
 ۱۹۰۷ء، ۱۹۰۸ء، ۱۹۰۹ء، ۱۹۱۰ء
 روزے وقت ۱۹۰۷ء، ۱۹۰۸ء، ۱۹۰۹ء، ۱۹۱۰ء

۱۹۰۷ء، ۱۹۰۸ء، ۱۹۰۹ء
 شہداء، حجاز، خان، سید، وفات
 سید، رکن، سید، سبھی، سید، ذوق
 تحیہ، مور، تحریک، ذوق، یحیٰ
 یحیٰ، نثر، مور، سید، سید، ذوق
 مستطوب، وفات ۱۹۰۷ء، ۱۹۰۸ء، ۱۹۰۹ء
 یحیٰ، روزے وقت ۱۹۰۷ء، ۱۹۰۸ء، ۱۹۰۹ء
 سید، ۱۹۰۷ء، ۱۹۰۸ء، ۱۹۰۹ء

ج

حجاز، سید، سید، سید
 ذوق، مستطوب، کتب، کتب
 وفات ۱۹۰۷ء، ۱۹۰۸ء، ۱۹۰۹ء
 حجاز، سید، سید، سید
 حجاز، سید، سید، سید
 حجاز، سید، سید، سید
 حجاز، سید، سید، سید
 حجاز، سید، سید، سید

حجاز، سید، سید، سید
 حجاز، سید، سید، سید

کر بلاگامے شاہ (لاہور) "جنگ لاہور"
- (۳۰-۸-۶۱۹۸۳)

جعفر خان جمالی، میر، پرانے
مسلم لیگی، قائد اعظم کے مخلص ساتھی،
بلوچستان میں مسلم لیگ کے بانی،

ولادت ۱۹۰۱ء، روجہاں (بلوچستان)
وفات ۱۹۶۷ء-۳-۷، جیکب آباد
(سندھ)۔ ("نوائے وقت" لاہور)
- (۸-۳-۶۱۹۶۷)

جعفر طاہر، سید جعفر علی شاہ،

شاعر، ولادت ۱۹۱۷ء-۳-۲۹،
جھنگ، وفات ۱۹۷۷ء-۵-۲۵،
جھنگ ("نوائے وقت" میں تعزیتی

جلسہ کی کارروائی چھپی، ۱۹۷۷ء-۵-۲۸)

جلال الدین بھنڈارہ، میاں

حاجی، رکن پنجاب اسمبلی، سماجی

کارکن، مرید میاں علی محمد سی والے

ولادت ۱۹۸۷ء، دیوان کھیڑا (فاضل کا)

وفات ۱۹۶۱ء-۶-۲۱، پاکپتن،

(مکتوب میاں نوز الصمد بنام راقم)

جلال الدین عبدالرحیم،

سابق وفاقی وزیر خوراک، بزرگ

سیاست دان، وفات ۱۹۸۳ء-۸-۲۹

بانی کورٹ لاہور، وفات ۱۹۵۹ء
لاہور ("نوائے وقت" لاہور)

۱۹۵۹ء-۵-۱۰

جان محمد حشتی، صوفی، خلیفہ

مستد یار فریدی، شیخ طریقت، مصنف،

(سرالاسرار شرح لوائح جامی)، ولادت

۱۹۰۹ء-۲-۲۲، فیروز پور، وفات ۱۹۳۲ء

فروری ۱۹۷۲ء لاہور (مدینۃ الاولیاء مؤلف

محمد دین کلیم)۔

جاوید اظفر، ڈاکٹر، سابق

چیف اکاؤنٹس حکومت پاکستان

ولادت ۱۹۳۹ء-۳-۱۵، وفات ۱۹۸۸ء

مارچ ۱۹۸۳ء، اسلام آباد،

(لوح مزار)۔

جبرائیل صدیقی، ممتاز وکیل

شاعر، سابق رکن مجلس شوریٰ، ۱۹۵۹ء

سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۲ء-۵-۱۱

حیدرآباد چھاؤنی ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۸۲ء-۵-۱۵)

جعفر حسین، مفتی، سابق رکن

اسلامی نظریاتی کونسل، شیعہ عالم،

قائد ملت جعفریہ، ولادت ۱۹۱۴ء

گوجرانولہ، وفات ۱۹۸۳ء-۸-۲۹

صدر پاکستان میڈیکل ایسوسی ایشن ،
آغا خان سوم کے چچا زاد بھائی ، وفات
۱۹۶۷ء - ۱۰ - ۹ - ۱۰ ، کراچی ("نوائے وقت"
لاہور ، ۱۹۶۷ء - ۹ - ۱۲)۔

جلال شاہ کرمانی ، سید :
والد بزرگوار سید احمد سعید کرمانی ،
متولی مسجد بایزید بیات جامعہ
سٹریٹ قلعہ گوجر سنگھ ، وفات
۱۹۶۸ء - ۹ - ۵ ، میانی صاحب ، لاہور
(کتبہ مزار)۔

جلیس احمد باجوہ ، چوہدری :
سی آئی اے کے سربراہ ، وفات (قتل)
۱۹۷۵ء - ۱۲ - ۱۲ ، میانی صاحب ، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۶ دسمبر
۱۹۷۵ء)۔

جماعت علی شاہ ، پیر
سید حافظ : پیر طریقت
عالم دین ، فیاضی کے لیے ضرب المثل
سنی کانفرنس بتارس کے روح رواں ،
۱۰۰ سال سے زائد عمر پائی ، وفات ۳۰
اگست ۱۹۵۲ء ، علی پور سیداں
(امیر ملت اور ان کے خلفاء مؤلف
محمد صادق قصوری)۔

۱۹۸۶ء ، گلشن اقبال ، کراچی ،
جلال الدین شاہ ، سید :
عالم ، مدرس ، پیر طریقت ، ولادت ۱۹۲۰ء
وفات ۱۹۸۵ء - ۱۱ - ۱۸ ، بھکی شریف (گجرات)
("جنگ" لاہور ۱۹۸۵ء - ۱۱ - ۱۹)۔

جلال الدین شمس ، "مولانا" :
مصنف ، سابق امام احمدیہ مسجد لندن
وفات ۱۹۶۶ء - ۱۰ - ۱۳ ، ربوہ ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۶۶ء - ۱۰ - ۱۴)۔

جلال الدین قریشی : بار ایٹ لاء
نامور قانون دان ، وفات ۱۹۶۳ء - ۱ - ۱۹ ،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۰ جنوری
۱۹۶۳ء)۔

جلال بابا ، خان بہادر
جلال الدین : ہزارہ مسلم لیگ
کے بانی ، مسلم لیگ کے انتھک کارکن ،
سابق وزیر مملکت امور داخلہ وفاقی حکومت
۸۳ سال عمر پائی ، ولادت ۱۹۰۳ء
ایبٹ آباد ، وفات ۱۹۸۱ء - ۱ - ۳ ،
ایبٹ آباد ("نوائے وقت" لاہور ۲۴
جنوری ۱۹۸۱ء)۔

جلال شاہ : سرجن کموڈورا
ڈائریکٹر جنرل صحت حکومت پاکستان

جمال الدین صدیقی : سجادہ

نشین درگاہ حامد قادی سہروردی ،

براہر بزرگ علامہ علاء الدین صدیقی ،

ولادت ۱۸۸۹ء ، لاہور ، وفات ۱۳ مارچ

جولائی ۱۹۶۵ء ، درگاہ حامد قادی ،

لاہور (مدینۃ الاولیاء مؤلفہ محبت دین کلیم)۔

جمال خان ، میر : سابق

والی ہنزہ ریاست ،

وفات اوائل مئی ۱۹۶۶ء ، ہنزہ ،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۵ مئی

۱۹۶۶ء)۔

جمیل الحسن مظلوم ، حافظ

سید : چیف ایڈیٹر ہفت روزہ

”نوائے گوجر نوالہ“ بانی پریس کلب

گوجر نوالہ ، صدر انجمن صحافیان گوجر نوالہ ،

وفات ۱۹۸۶ء - ۵ - ۲۳ ، گوجر نوالہ ،

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۶ء - ۵ - ۲۳)

جمیل الدین احمد : مصنف

تاریخ دان ، قائد اعظم کے ساتھی ، سرسید

احمد خان کے ”پوتے“ ، لیاقت علی

خان کے افسر تعلقات عامہ ، علی گڑھ مسلم

یونیورسٹی میں انگریزی کے استاد ،

ولادت ۱۹۱۰ء ، یوپی ، وفات ۹ ستمبر

۱۹۶۰ء ، راولپنڈی (”نوائے وقت“

۱۹۶۰ء - ۹ - ۱۰)۔

جمیل الزمان : سابق

سفارت کار ، سابق وزیر برائے

اطلاعات سفارت خانہ پاکستان لندن

۵۳ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۸۰ء - ۶ - ۲۰ ،

لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۲۱ جولائی

۱۹۸۰ء)۔

جمیل اللہ خان ، راجہ :

سابق رکن صوبائی اسمبلی ، سابق مسلم لیگی

رہنما ، وفات ۱۹۶۸ء - ۱ - ۲۹ ،

مسلمان برج (وزیر آباد) (”نوائے

وقت“ لاہور ۱۹۶۸ء - ۱ - ۳)۔

جمیل خان حکیم : فرزند

حکیم اجمل خان دہلوی ، ماہر طبیب ،

ولادت ۱۸۹۸ء - ۱ - ۱۶ ، دہلی ، وفات

۱۹۶۰ء - ۹ - ۲۳ ، گلبرگ ، لاہور ،

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۵ ستمبر

۱۹۶۰ء)۔

جمیل نشتر : سابق بینکار ،

فرزند سردار عبدالرب نشتر ، ولادت

۱۹۲۸ء ، پشاور ، وفات ۱۰ جون

کالج کے اُستاد، وفات ۱۴ اگست
۱۹۶۹ء، کراچی (ماہنامہ "قومی زبان"

کراچی)

جیکب بی۔ ایف؛ سابق
رکن صوبائی اسمبلی، اقلیتوں کے نمائندے

۲۸ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۶ء۔ ۸۔۲۱

پشاور ("نوائے وقت" لاہور ۲۲

اگست ۱۹۶۶ء)۔

۱۹۸۶ء، اخوند بابا، پشاور ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۶ء۔ ۱۱۔۴)۔

جمیل واسطی، پروفیسر سید؛

انگریزی زبان و ادب کے ماہر، صدر

شعبہ انگریزی سندھ یونیورسٹی جام شورو

فرزند گرامی پروفیسر عبدالغنی ماہر ٹیکسٹائل

۵۷ سال عمر پائی، وفات (حادثہ) ۲۱

دسمبر ۱۹۸۱ء، کراچی ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۸۲ء۔ ۱۱۔۱)۔

جوش ملیح آبادی، شبیر حسن

خان؛ شاعر انقلاب، مصنف؛

یادوں کی برات، ولادت ۱۹۵۸ء۔ ۱۳۔۱۵

ملیح آباد، وفات ۱۹۸۲ء۔ ۲۲۔۲۲

اسلام آباد (اداریہ "نوائے وقت" لاہور

۱۹۸۲ء۔ ۲۲۔۲۲)۔

جوشوا فضل الدین؛ پنجابی

زبان کے اسکالر، شاعر، ولادت ۷

اگست ۱۹۰۳ء، جہلم، وفات ۵

جون ۱۹۷۶ء، جیل روڈ، لاہور (تحقیقی

مقالہ شعبہ پنجابی، پنجاب یونیورسٹی

محقق؛ اسلم رانا)۔

جہانگیر علی خان قدسی؛

اردو اور فارسی زبانوں کے عالم، گلبرگ

بج

چاچا محمدی؛ تحریک

آزادی کا مجاہد، ڈاکٹر کچلو اور ڈاکٹر

ستیا پال کا ساتھی، ۱۹ سال کالے پانی

میں قید کائی، وفات ۴ فروری

۱۹۶۶ء، لاہور (مضمون "نوائے

وقت" لاہور ۱۹۸۶ء۔ ۲۲۔۸)۔

چراغ الدین، شیخ؛

دیوانی اور فوجداری کے ماہر وکیل

عم مکرّم شیخ عبدالحق سیشن جج لاہور

ہوشیار پور کی نامور شخصیت، ۹۲ سال

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۷ ستمبر

۱۹۶۰ء۔)

چنگیز، جسٹس۔ اے۔ آر۔ اے

ماہر قانون، مصنف، ولادت ۱۹۰۲ء

وفات ۱۹۸۵ء۔ ۳۷۔۱، لاہور (”جنگ“

لاہور ۱۹۸۵ء۔ ۳۰۔۲)۔

چن دین، ملک؛ مالک

اللہ والے کی قومی دوکان کشمیری بازار

لاہور، تصوف کے موضوع پر کتابوں کے

معروف ناشر، ۱۰۷ سال عمر پائی، وفات

۱۹۸۱ء۔ ۱۲۔۲۸، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۸۱ء۔ ۱۲۔۲۹)۔

عمر پائی، وفات ۱۹۶۳ء۔ ۱۲۔۲۰،

میانی صاحب، لاہور (معلومات از

شیخ اکرام الحق)۔

چسراغ حسن حسرت، مولانا؛

صاحب طرز ادیب، صحافی، مزاح نگار،

شاعر، روزنامہ ”امروز“ میں سندباد

جہازی کے نام سے مزاحیہ کالم لکھا کرتے

تھے، ۵۱ سال عمر پائی، آبائی

وطن؛ پونچھ، وفات ۱۹۵۵ء۔ ۶۔۲۶،

میانی صاحب، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۵۵ء۔ ۶۔۲۸)۔

چسراغ دین، سیٹھ؛ رئیس

اعظم گجرات، وفات ۱۹۵۸ء۔ ۵۔۳

گجرات (”نوائے وقت“ لاہور ۲۴ مئی

۱۹۵۸ء)۔

چندر یگر، اسماعیل ابراہیم؛

معروف سیاست دان، مقتدر

قانون دان، قائد اعظم کے قریبی ساتھی،

عبوری حکومت میں وزیر، گورنر سرحد

گورنر پنجاب، پاکستان کی پہلی کابینہ میں

وزیر تجارت، وزیر اعظم پاکستان، ولادت

۱۸۹۷ء، احمد آباد، وفات ۲۴ ستمبر

۱۹۶۰ء، قبرستان سوسائٹی، کراچی،

ح

ح۔ب۔ بیگم (حمیدہ بیگم)؛

مترجم، شاعرہ، افسانہ نگار، ولادت

۱۹۰۰ء، کرم آباد، وفات ۱۹۶۷ء،

(ماہنامہ ”قومی زبان“ کراچی)

حائتم۔ اے۔ علوی؛ تاجسر

بینکار، ولادت ۱۸۹۸ء۔ ۱۰۔۲۰،

حامد علی جلالی، سید؛

صحافی، مدیر "زبان ہند" "اذان" "علم و
عرفان" یکے از احفاد مخدوم جہانیاں
بخاری اوجی، ولادت ۱۹۰۴ء دہلی،
وفات مئی ۳، ۱۹۷۳ء، کراچی (تذکرہ اکابر
اہل سنت مؤلفہ عبدالحکیم شرف
قادری)۔

حامد حسن؛ سابق چیئرمین سیکریٹری

ریاست جے پور، وفات سرسری
۱۹۵۶ء، کراچی ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۵۶-۵۵-۵)۔

حامد حسن قادری پروفیسر؛

نقاد، ماہر تعلیم، مصنف؛ "تاریخ
ادب اردو"، خلیفہ پیرستید جماعت
علی شاہ علی پوری، ولادت، امراتہ
۱۸۸۷ء، پکھراپول، وفات ۶ جون
۱۹۶۴ء، پاپوش نگر (کراچی)؛

(امیر ملت اور ان کے خلفاء محمد
صادق قصوری)۔

حامد علی خان، پروفیسر؛

سابق صدر شعبہ فارسی گورنمنٹ
کالج لاہور، وفات ۱۹۸۴ء-۷-۱۹، لاہور
("جنگ" لاہور ۱۹۸۴-۷-۱۰)۔

وفات ۱۹۷۴ء-۱-۲۶، میوہ شاہ، کراچی

(روح مزار)۔

حاجی لقی، ابوالعلاء حسینی؛

صحافی، مزاح نگار، مصنف؛ لقلقہ؛

حاجی لقی کی درانتی، ولادت پٹی، وفات

۱۹۶۱ء-۹-۲۶، آوہ بھو، (لاہور)؛

("نوائے وقت" لاہور ۲۸ ستمبر

۱۹۶۱ء)۔

حاجی محمد کھوکھر؛ بزرگ

صحافی، وفات ۱۹۸۷ء-۱-۱۲، ملتان

(روزنامہ "جنگ" لاہور ۱۵ جنوری

۱۹۸۷ء)۔

حاکم علی؛ سابق پرنسپل

پنجاب انجینئرنگ کالج لاہور، ولادت

۱۹۰۲ء-۱۲-۳، سیالکوٹ، وفات

۱۹۵۸ء-۱۲-۱۹، سیالکوٹ ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۵۸ء-۲-۱۳)۔

حامد جلال؛ سابق وفاقی ایڈیشنل

سیکریٹری اطلاعات، سعادت حسن منٹو

کے بھانجے، ۵۹ سال عمر پائی، وفات

۱۹۸۱ء-۱۲-۲۷، دارالرحمت، بیڈیاں

روڈ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور،

۱۹۸۱ء-۱۲-۲۸)۔

۱۰-۲-۱۹۵۷ء، میانی صاحب،
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۱ فروری
۱۹۵۷ء)۔

حبیب اشعر دہلوی، حکیم؛
مترجم، ادیب، طبیب، ولادت یکم
جنوری ۱۹۱۹ء، دہلی، وفات ۱۲ جون
۱۹۷۱ء، گلبرگ، لاہور (”نوائے وقت“
لاہور ۱۷-۶-۱۹۷۱ء)۔

حبیب الرحمان؛ ہاکی کے عالمی
شہرت یافتہ کھلاڑی، ۵۵ سال عمر
پائی، وفات ۲۱-۱۹-۱۹۸۲ء، سخی حسن
کراچی (لوح مزار)

حبیب الرحمان، الحاج ملک؛
وادی سون کے ماہر تعلیم، سابق ہیڈ
ماسٹر جامعہ ہائی سکول سرگودھا،
وفات ۲۷-۳-۱۹۷۳ء، کھوڑا (سرگودھا)
(”نوائے وقت“ لاہور ۲۵ اپریل
۱۹۷۳ء)۔

حبیب الرحمن برق، ڈاکٹر؛
عالم، صوفی، شاعر، شیخ طریقت،
ولادت لدھیانہ، وفات ۲۰-۳-۱۹۶۸ء
میان صاحب، لاہور (تذکرہ اکابر
اہل سنت مؤلفہ عبدالحکیم نثرن قادری)

حامد علی خان، مولانا؛ عالم
دین، سیاست دان، ۷۳ سال عمر پائی،
وفات ۱-۱-۱۹۸۰ء، قلعہ ملتان،
(”نوائے وقت“ لاہور ۸ جنوری
۱۹۸۰ء)

حامد علی صوفی؛ مدرس، عالم،
بانی جامعہ نعمانیہ رضویہ لیہ، نقشبندی
سلسلے کے درویش، وفات ۱۶ جولائی

۱۹۷۶ء، لیہ (تذکرہ اکابر اہل سنت
عبدالحکیم نثرن قادری)

حامد مختار، راجا؛ چیرمین
متروکہ وقف املاک بورڈ، وفات
۱۲-۳-۱۹۸۷ء، لاہور (روزنامہ
”جنگ“ لاہور ۱۲-۳-۱۹۸۷ء)۔

حبیب احمد، چودھری؛
مؤرخ، مصنف، سیاست دان،
ولادت ۱۹۱۹ء، بجواڑہ (ہوشیارپور)
وفات ۱۹۸۰ء-۵-۳۱، پیپلز کالونی،
(فیصل آباد) (مکتوب ابن حبیب بنام
راقم)۔

حبیب احمد خان،
ملک؛ اسکالر، علم دوست،
ادب نواز، ہمہ گیر شخصیت، وفات

حبیب الرحمن خان سروش
 رام پوری ؛ شاعر، رام پور کی
 معروف شخصیت، وفات ۱۸ فروری
 ۱۹۶۵ء، میانی صاحب، لاہور،

(روح مزار)۔

حبیب الرحمن خان، کرنل
ملک ؛ اردو زبان کے ممتاز
 اسکالر، وفات ۱۹۵۷ء-۲-۱۰، میانی
 صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
 ۱۹۵۷ء-۲-۱۲)۔

حبیب الرحمن، قاضی ابوالفضل
 عالم، مصنف، داماد و برادر زادہ قاضی
 سلیمان منصور پوری، ساکن منصور پور
 (پٹیالہ)، وفات ۱۹۵۷ء-۷-۱۵،
 ڈیرہ غازی خان (روح مزار)۔

حبیب الرحمن یزدانی، مولانا
 اہل حدیث کے رہنما، خطیب کامونگی،
 وفات (حادثہ بیم) ۱۹۸۷ء-۳-۲۴، کامونگی
 ("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء-۳-۲۵)۔

حبیب اللہ امرتسری، مولانا
 عالم دین، مناظر، بے نظیر حافظ کے
 مالک، مولانا انور شاہ کشمیری اور
 شبیر احمد عثمانی ان کے معترف تھے،

۵۲ سال عمر پائی، وفات ۱۹۴۸ء-۳-۸،
 بھیرہ (روزنامہ "انقلاب" لاہور ۱۸
 مارچ ۱۹۴۸ء)۔

حبیب اللہ خان ؛ سابق
 وفاقی وزیر داخلہ، سیاست دان، سابق
 چیئرمین سینٹ پاکستان، ولادت
 ۱۹۰۱ء-۱۰-۱۵، لکی مروت، وفات
 ۱۹۷۸ء-۱۲-۵، لکی مروت،
 ("نوائے وقت" لاہور ۲۶ دسمبر
 ۱۹۷۸ء)۔

حبیب اللہ، خواجہ
 نواب آف ڈھاکہ، سر سلیم اللہ کے فرزند
 رکن قومی اسمبلی پاکستان، وفات ۲۱ نومبر
 ۱۹۵۸ء، ڈھاکہ ("نوائے وقت" لاہور
 ۱۹۵۸ء-۱۱-۲۲)۔

حبیب اللہ زروبی، مولانا
 مدرس، عالم، مصنف، ولادت ۱۳۰۵ھ
 زروبی (مردان)، وفات ۱۹۴۹ء-۴-۳،
 زروبی۔

حبیب اللہ شاہ، سپہ
 شیخ طریقت، سجادہ نشین درگاہ حافظ
 محمد عزیز اللہ شاہ، وفات ۱۳ اگست
 ۱۹۶۳ء، عیسی پور (ٹوبہ ٹیک سنگھ)۔

”نوائے وقت“ لاہور ۵ اکتوبر
(۶۱۹۶۳)۔

حبیب اللہ، شیخ؛ ایم اے
آنرزلندن، ماہر تعلیم، سابق پرنسپل
گورنمنٹ کالج میاوالی، وفات ۱۰
مئی ۱۹۶۹، میانی صاحب، لاہور
”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۹-۵-۱۱

حبیب اللہ غضنفر؛ مصنف
استاد، ولادت ۱۹۰۲-۶-۲۴، امرتسر
وفات ۱۹۷۳-۲-۱۵، یوسف پورہ،
کراچی (روح مزار)۔

حبیب اللہ فاضل، مولانا؛
عالم دین، مہتمم جامعہ رشیدیہ ساہیوال
ولادت؛ آبائی وطن؛ رائے پور گوجران
رضلع جالندھر، وفات ۱۹۸۵-۱۲-۷

سابی وال (ماہنامہ ”الرشید“ ساہیوال)
حبیب اللہ لاہوری، حافظ؛
فرزند مولانا احمد علی لاہوری، عالم،
زابد، صوفی، ولادت ۱۹۱۶، دہلی،
وفات ۱۹۷۲-۷-۲۰، مدینہ طیبہ،

(ہفت روزہ ”خدا م الدین“ لاہور)
حبیب اللہ نعمانی؛ مصنف
پنجابی شاعر، مؤلف ”تفسیر نعمانی“

ولادت ۱۸۷۱ء، کبیر (ضلع امرتسر)،
وفات ۱۹۵۲-۳-۲۲، چک ۸۶
(ہارون آباد) (تذکرہ اکابر اہل سنت
عبدالحکیم شرف قادری)۔

حبیب شاہ، سید؛ مدیر
”سیاست“ لاہور، معروف صحافی، وفات
۱۹۵۲-۲-۲۳، میانی صاحب، لاہور
(روح مزار)۔

حسام الدین راشدی، پیر
ادیب، شاعر، مصنف، ولادت
۱۹۱۱ء، بہمن (لاڑکانہ)، وفات یکم اپریل
۱۹۸۲ء، کوہ مکی، ٹھٹہ (”جنگ“ کراچی
۱۹۸۲-۳-۲)۔

حسام الدین، شیخ؛ مجلس احرار
اسلام کے رہنما، مدیر روزنامہ ”آزاد“
۱۷ سال عمر پائی، آبائی وطن؛ امرتسر،
وفات ۱۹۶۷-۶-۲۲، میانی صاحب،
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۲۳ جون
۱۹۶۷)۔

حسرت ترمذی، سید احمد؛
شاعر، ولادت ۱۹۰۶ء، جہاں آباد،
وفات ۱۹۷۷-۱۲-۱۹، کراچی (”جنگ“
کراچی ۱۹۷۷-۱۲-۲۰)۔

حسن دین سہروردی، شیخ:

مصنف: خون عثمان، حرمت متعہ،

یار غار در نظر اغیار، میونسپل کٹھنر،

پیر غلام دستگیر نامی کے معاون،

۸۰ سال عمر پائی، وفات ۲۲ جنوری

۱۹۶۳ء، میانی صاحب، لاہور،

مکتوب حکیم محمد موسیٰ، مرتسری

بنامہ راقم،

حسن ریاض، سید: مصنف:

پاکستان ناگزیر تھی، صحافی، صدر شعبہ

صحافت، کراچی یونیورسٹی، ولادت ۱۹۳۲ء

بلنہ شہر، وفات ۲۰۰۲ء،

جامعہ کراچی، "جنگ" کراچی

۱۹۶۲ء۔

حسن شاہد سہروردی:

برادر اکبر حسین شاہید سہروردی، متعدد

زبانوں کے ماہر، اسپین، مراکش و تیونس

میں سفیر رہے، چیئر مین پبک ریسرچ

۵۰ سال عمر پائی، وفات ۲۰۰۵ء،

کراچی "نوائے وقت" لاہور،

۱۹۶۵ء۔

حسن طارق: فلم ساز:

ہدایت کار، ۵۵ سال عمر پائی،

حسرت لکھنوی: فلمی کہانیاں

لکھا کرتے تھے، آرزو لکھنوی سے تلمذ،

ولادت ۱۹۱۰ء، لکھنؤ، وفات ۲۲ دسمبر

۱۹۶۹ء، لاہور ("مشرق" لاہور ۲۳

دسمبر ۱۹۶۹ء)۔

حسن اختر راجہ: سابق

سی ایس پی افسر، سابق صدر مغربی پاکستان

کنونشن مسلم لیگ، سابق رکن قومی اسمبلی،

سابق صدر مجلس اقبال، ولادت ۲۳

فروری ۱۹۰۱ء، کہوٹہ، وفات ۱۵

اکتوبر ۱۹۶۳ء، درگاہ سخی سردر، کہوٹہ

راولپنڈی، "روزنامہ تعمیر" راولپنڈی

۱۹۶۴ء۔

حسن انصاری، سید محمد

عظیم برخیا، شاعر، صحافی،

ولادت ۱۸۹۸ء، خوجہ، وفات ۲۸

جنوری ۱۹۰۹ء، کراچی "جنگ" کراچی

۱۹۶۹ء۔

حسن امام، سید حسین

امام کے بھائی، اردو کے شاعر، ادیب،

۶۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۱ء،

کراچی "نوائے وقت" لاہور، ۲۳

اپریل ۱۹۶۱ء۔

بہاول پور، پنجاب اسمبلی میں حزب
اختلاف کے سابق سربراہ، معروف مسلم
لیگی رہنما، ۶۲ سال عمر پائی، ولادت ۲۷
نومبر ۱۹۲۲ء، بہاول پور، وفات ۲۶
اگست ۱۹۸۶ء، جمال دین والی،

ر "جنگ" کراچی (۱۹۸۶-۸۰-۲۷)۔

حنین فضلی؛ فلمی دنیا کی

معروف شخصیت، قیدی، معصوم اور
دل چسپی فلموں کے خالق، کریم فضلی اور
سبطین فضلی کے بھائی، ۲۶ سال عمر
پائی، آبائی وطن؛ ضلع آوار،

وفات ۱۹۵۷ء، قبرستان، سوات،

کراچی (نوائے وقت "لاہور ۱۱ جولائی
۱۹۵۷ء)۔

حسین امام، سید؛ تحریک

پاکستان کے ہیرو، ولادت ۲۱ فروری

۱۹۸۷ء، گیا، وفات ۱۹۸۵ء-۱۶

پاپوش نگر، کراچی (جنگ "لاہور ۱۷

جنوری ۱۹۸۵ء)۔

حسین شہید سہروردی؛

معروف سیاست دان، سابق وزیر اعظم

پاکستان، سابق وزیر اعلیٰ متحدہ بنگال،

ولادت ۱۹۳۳ء، مدنا پور، وفات

وفات ۱۹۸۲ء-۳-۲۲، لاہور،

"نوائے وقت" لاہور ۲۵ اپریل

(۱۹۸۲ء)۔

حسن عطاء، شاہ؛ ادیب، عالم

وفات ۱۹۸۱ء-۷-۷، کراچی (جنگ

کراچی ۱۹۸۱ء-۷-۷)۔

حسن عظیم آبادی، سید

حسن خان؛ استاد، شاعر،

مجموعہ کلام؛ زمستان، ولادت ۱۳

ستمبر ۱۹۱۳ء، پٹنہ، وفات ۱۱

مئی ۱۹۸۰ء، کراچی (جنگ "کراچی

۱۹۸۰ء-۵-۱۲)۔

حسن لطیفی؛ جدید اردو شاعری

کے فن میں ممتاز، وفات ۲۳ مئی

۱۹۵۹ء (نوائے وقت "لاہور

۲۳ مئی ۱۹۵۹ء)۔ مدفن میانی صاب

لاہور۔

حسن محمود؛ شاعر، ادیب

صحافی، ۶۰ سال عمر پائی، وفات

۱۹۷۲ء، کراچی۔

حسن محمود، مخدوم زادہ؛

سیاست دان، سابق وزیر اعلیٰ ریاست

حشم لکھنوی؛ پختہ گوشت شاعر،

ارم کا چھوٹا بھائی، وفات ۱۹۶۹ء، کراچی

حشمت اللہ خان رامپوری

مولانا؛ عالم، تلمیذ ارشاد حسین

مجددی رام پوری و سلامت اللہ رامپوری

وفات ۱۹۶۹ء۔ ۱۵۔ سخی حسن، کراچی

(روح مزار)۔

حفظ الرحمن منہاس؛ اُردو

انسائیکلو پیڈیا کے مصنف، منشی

محبوب عالم کے برادر زادے، عبدالعزیز

بانی پیسہ اخبار کے فرزند، ماہر مسکوکات

نوادرات، وفات ۱۹۶۹ء۔ ۱۲۔ ۳۱۔

میانی صاحب، لاہور (نوائے وقت)

لاہور ۱۹۶۰ء۔ ۱۔ ۱۔

حفیظ اللہ حفیظ، مولوی؛

شاعر، وفات ۱۹۵۹ء۔ ۱۱۔ ۳۰۔

بہاول پور۔

حفیظ اللہ خان، پروفیسر؛

سابق استاد یونیورسٹی لار کالج لاہور،

کالم نویس، ماہر تعلیم، وفات (حادثہ)

۱۹۶۴ء۔ ۱۔ ۶۔ چوہڑکانہ (نوائے

وقت لاہور ۱۹۶۴ء۔ ۱۔ ۵۔)

حفیظ بہاولپوری، محمد

۱۹۶۳ء۔ ۱۲۔ ۵۔ ہائی کورٹ، ڈھاکہ

(نوائے وقت لاہور ۴ دسمبر

۱۹۶۳ء)۔

حسین بخش خان خادم؛

سرائیکی کے مزاحیہ شاعر، ۶۵ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۸۶ء۔ ۸۔ ۷۔ کولڈ موسیٰ

خان (احمد پور شرقیہ) (خبرنامہ "اکادمی"

ادبیات، اسلام آباد دسمبر ۱۹۸۶ء)۔

حسین میر کاشمیری، علامہ؛

صحافی، مزاح نگار، والد ماجد ڈاکٹر

عبد الرؤف ماہر تعلیم، وفات ۱۶

جنوری ۱۹۶۲ء، ملتان روڈ، لاہور

(نوائے وقت لاہور ۱۶ جنوری

۱۹۶۲ء)۔

حسین ہمدانی؛ عربی کے

عالم، مصنف، استاد اسماعیل یوسف

کالج بمبئی، کلچرل اتاشی قاہرہ، ۶۲ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۶۲ء۔ ۵۔ ۲۶۔ قاہرہ

(ماہنامہ "کتابی دنیا" کراچی جولائی ۱۹۶۲ء)

حشمت علی یوسفی؛ نامور ادیب

، ۷۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۶ء۔ ۳۔ ۲۵۔

کراچی (خبرنامہ "اکادمی" ادبیات اسلام آباد

جولائی ۱۹۸۶ء)۔

ہندو رہنما، مدیر ہفت روزہ
 "بنت"، گوردوارہ پنجہ صاحب
 کی ایگزیکٹو کمیٹی کے چیئرمین، ۸۰ سال عمر
 پائی، وفات ۳، ۶۱۹، ۶-۱۶، راولپنڈی،
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۸ جون
 ۶۱۹، ۳)۔

حلیمہ چندریگر، بیگم؛

سابق وزیر اعظم پاکستان اسماعیل
 ابراہیم چندریگر کی رفیقہ حیات،
 وفات ۵، ۶۱۹، ۱۰-۱۶، قبرستان سوسائٹی،
 کراچی (لوح مزار)۔

حمود احمد شگفتہ؛ شاعر،

جوان سال، وفات ۶۱۹، ۶۹، حیدرآباد،
 سندھ (ماہنامہ "قومی زبان" کراچی)۔

حمود الرحمن، جسٹس؛ سابق

چیف جسٹس پاکستان، وفات ۲۰ دسمبر
 ۶۱۹، ۸۱، شاہ جمال، لاہور ("جنگ" لاہور
 ۶۱۹، ۸۱-۲۱)۔

حمید اے شیخ؛ صحافی،

پاکستان ٹائمز سے تعلق، بی بی سی لندن
 سے چھ سال تعلق رہا، براڈ کاسٹر، ۵۲
 سال عمر پائی، وفات ۱، ۶۱۹، ۵-۲۸، لاہور
 ("نوائے وقت" لاہور ۱، ۶۱۹، ۵-۲۹)۔

حفیظ الرحمن؛ مصنف، مؤرخ

عالم، مرید مولانا خلیل احمد انیسٹروی،
 ولادت: ۶۱۸، ۹۶-۱۱-۱۰، بہاولپور
 وفات ۵، ۶۱۹، ۱۲-۱۷، جامع عزیزیا
 بہاولپور (مکتوب محمود احمد قریشی
 بنام حکیم محمد موسیٰ امرتسری)۔

حفیظ جالندھری، ابوالاثر؛

قومی شاعر، قومی ترانہ پاکستان کے خالق،
 مصنف "شاہنامہ اسلام" و "تصویر کشمیر"

ولادت ۱۹۰۰، ۱-۱۳، جالندھر، وفات

۱۹۸۲، ۱۳-۲۱، ماڈل ٹاؤن، لاہور

("جنگ" لاہور ۱۹۸۲، ۱۲-۲۲)۔

حفیظ جاوید؛ صحافی، براڈ

کاسٹر، وفات ۶، ۶۱۹، ۲-۲۴، میانی

صاحب، لاہور ("جنگ" ۵ فروری

۶۱۹)۔

حفیظ ہوشیار پوری،

عبدالحفیظ سلیم؛ تاریخ

گو، شاعر، ولادت ۱۹۱۲، ۱-۳،

دیوان پور (جھنگ)، وفات ۱۰ جنوری

۶۱۹، ۳، قبرستان سوسائٹی، کراچی

("جنگ" کراچی ۱۹۶۳، ۱-۱۱)۔

حکم چند آنند، چوہدری؛

ماہر تعلیم، وفات ۱۹۸۲ء۔ ۱۲۔ ۲۶،
 ماڈل ٹاؤن، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور
 ۱۹۸۲ء۔ ۱۲۔ ۲۷)۔

حمید الدین، ڈاکٹر؛ سابق

استاد شعبہ تاریخ پنجاب یونیورسٹی، استاد
 زمیندار کالج گجرات، مصنف؛ تاریخ
 اسلام، ولادت؛ امرتسر، وفات

۱۹۷۹ء۔ ۱۰۔ ۲۰، بوسٹن (امریکہ)

(مکتوب سعید الدین ڈار بنام راقم)

حمید اللہ بیگ، مرزا؛

سیاست دان، سابق رکن مغربی پاکستان
 اسمبلی، ۵۰ سال عمر پائی، آبائی
 وطن پٹی، وفات (خودکشی) ۱۹۵۶ء۔ ۶۔ ۲۶

میانی صاحب، لاہور (شہسرخ ”نوائے
 وقت“ لاہور ۱۹۵۶ء۔ ۶۔ ۲۷)۔

حمید اللہ خان؛ ماہر قانون

سیاست دان، قدیم مسلم لیگی، ۸۳

سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۴ء۔ ۱۔ ۵،

شیخوپورہ (”جنگ“ لاہور ۶ جنوری

۱۹۸۴ء)

حمید اللہ خان؛ سابق

جنرل مینجر روزنامہ مشرق کراچی، تحریک

پاکستان کے ممتاز کارکن، ۵۵ سال عمر

حمید۔ ایس۔ اے؛ سابق

ڈائریکٹر ریڈیو پاکستان، وفات ۲۶

اگست ۱۹۶۷ء، میانی صاحب، لاہور

(روح مزار)۔

حمید اپہلوان؛ پاک و ہند

کے معروف پہلوان، کولہاپور بھارت

میں فوت ہوئے۔ ولادت ۱۹۰۸ء۔ ۶۔ ۱۱

وفات ۱۹۵۳ء۔ ۴۔ ۲۳، پیرمکی، لاہور

(روح مزار)۔

حمید احمد خان؛ ماہر

تعلیم، سابق وائس چانسلر پنجاب یونیورسٹی

پرنسپل اسلامیہ کالج لاہور، برادر خورد

مولانا ظفر علی خان، ادیب، نقاد،

ولادت ۱۹۰۳ء۔ ۱۱۔ ۱، وفات ۲۲

مارچ ۱۹۷۴ء گلبرگ، لاہور

حمید اصغر کیانی، میجر

جنرل؛ پاکستانی فوج میں شائستہ

خدمات، ولادت ۱۹۲۳ء۔ ۲۔ ۲، راولپنڈی

وفات ۱۹۷۵ء۔ ۹۔ ۱۵، اسلام آباد،

(روح مزار)۔

حمید الدین، پروفیسر ڈاکٹر؛

سابق چیئرمین ثانوی تعلیمی بورڈ سرگودھا،

سابق وائس پرنسپل گورنمنٹ کالج لاہور

میر، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۱
دسمبر ۱۹۶۶ء)۔

حمید گل نقشبندی سواتی،

پیرسید، پیر، مصنف، عالم،

ولادت ۱۹۸۰ء-۱۲-۱۲، مالاکنڈ،

وفات ۱۹۵۲ء-۱۱-۱۸، قصور،

(مکتوب محمد صادق قصوری بنام
راقم)۔

حمید نظامی (عبد الحمید

نظامی)؛ بانی مدیر ”نوائے وقت“

لاہور، بانی صدر پنجاب مسلم طلباء

فیڈریشن (۱۹۳۷ء)، ولادت ۱۹۳۳ء

جنوری ۱۹۱۵ء، سانگلہ، وفات

۱۹۶۲ء-۲-۲۵، میان صاحب، لاہور

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۶ فروری

۱۹۶۲ء)۔

حمید ہاشمی؛ صحافی، روزنامہ

”امروز“ لاہور سے منسلک تھے، قاہرہ

میں ہوائی جہاز کے حادثہ میں فوت ہوئے

وفات (حادثہ) ۱۹۶۵ء-۵-۲۰، قاہرہ

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۱ مئی

۱۹۶۵ء)

حمیرا آریا؛ بنت عباس عبدالحق،

پائی، وفات ۱۹۶۲ء-۱-۲۹، اچھرہ،

لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۳۰ جنوری

۱۹۶۲ء)۔

حمید اللہ، مولانا حافظ؛

ابن مولانا احمد علی لاہوری، برادر اصغر

مولانا عبید اللہ انور، وفات ۱۸ نومبر

۱۹۶۰ء، میان صاحب، لاہور (”نوائے

وقت“ لاہور ۱۱-۱۹-۱۹۶۰)۔

حمید عسکری، پروفیسر عبد

الحمید خاں عسکری؛ معروف

سائنس دان، مصنف، وفات ۱۲

اگست ۱۹۶۱ء، میان صاحب، لاہور

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۱-۸-۱۹۶۱)

حمید عظیم آبادی؛ صحافی،

مدیر رسالہ ”جام جم“، عرض کے ماہر

شاد عظیم آبادی سے تلمذ، وفات

۱۹۶۳ء-۱۱-۶، سکھر (”جنگ کراچی

۱۹۶۳-۱۱-۶)۔

حمید علی، سید؛ جدید

دارالاشاعت پنجاب کے مالک،

پبلسرز یونائیٹڈ کے چیئرمین، ابن

شمس العلماء مولوی ممتاز علی، ۶۰ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۶۶ء-۱۲-۱۰، میان

ہاری رہنما، وفات، ۱۹۶۱ء - ۵ - ۲۱،
 ("جنگ" کراچی، ۱۹۶۱ء - ۵ - ۲۲)۔

حیدر حسین شاہ علی پوری

پیرسید؛ شیخ طریقت، نواسہ
 پیرسید جماعت علی شاہ علی پوری، وفات
 ۱۹۸۶ء - ۱۲ - ۲۹، علی پورسیدال

("جنگ" لاہور، ۱۹۸۶ء - ۱۲ - ۳۰)

حیدر دہلوی، سید جلال الدین؟

خیام الہند، شاعر؛ "صبح الہائم" ولادت
 ۱۹۰۶ء - ۱ - ۱۷، دہلی، وفات، ۱۰ نومبر

۱۹۵۸ء، کراچی ("جنگ" کراچی،

۱۹۵۸ء - ۱۱ - ۱۱)۔

حیدر زمان صدیقی، حکیم

مولانا؛ سیاست دان، طبیب

ولادت، ۱۹۰۷ء، برکھال (ہری پور)۔

وفات جنوری ۱۹۵۲ء، ہری پور،

حیرت شملوی، عبدالمجید؛

شاعر، ادیب، مصنف؛ "محفے دید"

"کلیات"، "مکتوبات"، ۷۰ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۶۳ء - ۹ - ۹، پاپوش نگر

کراچی (مکتوب انیس جیلانی صدر

حیرت شملوی اکیڈمی بنام راقم)

حیرت وارثی، رحیم بخش؛ تلمیذ

سابق پرنسپل مدرسۃ البنات، لاہور،

وفات ۱۹۸۴ء - ۱ - ۱۹، صادق آباد،

("جنگ" لاہور، ۱۹۸۴ء - ۱ - ۲۰)۔

حور پالو؛ بنت خواجه حسن نظامی

دہلوی، ۴۶ سال عمر پائی، وفات ۶

ستمبر ۱۹۴۹ء، احاطہ میاں میر، لاہور

(روح مزاں)۔

حیات ترین؛ مدیر "انصاف"

بہاولپور، سابق انفارمیشن آفیسر

ریاست بہاولپور، ۳۴ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۵۴ء - ۱۰ - ۲۶، بغداد الحدید

("نوائے وقت" لاہور، ۲۹ اکتوبر

۱۹۵۴ء)۔

حیات محمد خان شیرپاؤ؛

سابق گورنر صوبہ سرحد، سابق وفاتی

وزیر، پاکستان پیپلز پارٹی کے بانی رکن،

آبانی وطن؛ شیرپاؤ (چار سده)

وفات ۱۹۷۵ء - ۲ - ۸، شیرپاؤ،

(اردو انسائیکلو پیڈیا - فیروز سنز

لاہور)۔

حیات میرٹھی؛ شاعر،

وفات ۱۹۸۱ء، بہاولپور۔

حیدر بخش جتوئی؛ معرود

وفات ۱۹۸۴ء-۵-۱۵، چورہ شریف
(انٹک) "جنگ" لاہور ۱۶ مئی
۱۹۸۳ء۔

خادم حسین شاہ، علی پوری؛

پیر طریقت، فرزند ارجمند پیر سید
جماعت علی شاہ، وفات (حادثہ)
۱۹۵۱ء-۱۰-۲۲، علی پور سیداں،
(امیر ملت اور ان کے خلفاء مرتبہ
محمد صادق قصوری)۔

خادم علی خان، مفتی؛ شید

عالم خطیب، ولادت ۱۸۸۹ء،
ملکانی قلندر (ڈیرہ غازی خان)،
وفات ۱۹۵۹ء-۹-۲۹، دربار پیر محمد
راجن، لیتہ (تذکرہ علماء امامیہ
مرتبہ حسین عارف نقوی)

خادم علی نقشبندی، حکیم؛

ماہر طبیب، پیر طریقت، سیالکوٹ
کی ایک سڑک انہی کے نام سے منسوب
ہے، ولادت ۱۸۶۲ء-۱-۱۸، کوٹلی
لوہاراں، وفات ۱۹۷۱ء-۸-۲۱،
سیالکوٹ، (مضمون روزنامہ امروز لاہور
۱۹۸۰ء-۱۰-۱۱)۔

خادم محی الدین، پروفیسر؛

بیدم وارثی، شاعر، مجموعہ کلام؛
"عکس حیرت"، وفات ۱۹ اکتوبر
۱۹۶۳ء، پاپوش نگر، کراچی،
(روح مزار)۔

خ

خادم حسین خان سیدوزئی؛

سردار؛ تحریک پاکستان اور
تحریک آزادی کشمیر کے رہنما، ۶۲
سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۲ء-۱۲-۱۹،
تراڑ کھیل ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۸۲ء-۱۲-۲۰)۔

**خادم حسین دینانگری، حکیم
قاضی سید؛** ماہر فن طب،

وفات ۱۹۶۳ء-۱۲-۲۰، لاہور،
("نوائے وقت" لاہور ۲۶ دسمبر
۱۹۶۳ء)۔

خادم حسین شاہ، ابوالکلیم؛
ستجاردہ نشین، خطیب، عالم دین،
شیخ طریقت، ولادت ۱۹۲۱ء،

پرنسپل زرعی کالج فیصل آباد، ۶۷ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۸ء - ۱۲ - ۱۶، میانی صاحب
لاہور (نوائے وقت) لاہور، ۷ دسمبر
۱۹۶۸ء۔

خان بہادر، مولانا (مارتننگ
صاحب) شیخ الحدیث، عالم
دین، ولادت ۱۸۹۸ء، ڈیوبی (سوات)
وفات ۱۹۷۶ء،

خان، جسٹس اے آر؛ سابق
ایکشن کمشنر آزاد کشمیر، وفات ۳۰ دسمبر
۱۹۶۹ء، کراچی (نوائے وقت) لاہور
۱۹۶۹ء - ۱۲ - ۳۱۔

خان رشید اللہ، ڈاکٹر؛
سابق استاد شعبہ اردو سندھ یونیورسٹی
مصنف، ولادت ۱۹۲۵ء - ۷ - ۱،
وفات ۱۹۸۰ء - ۱ - ۴، کراچی (جنگ)
کراچی ۱۹۸۰ء - ۱ - ۵۔

خان صاحب، ڈاکٹر؛
سابق وزیر اعلیٰ صوبہ سرحد، سابق
وزیر اعلیٰ مغربی پاکستان، سابق
ری پبلکن پارٹی کے رہنما، ۷۶ سال عمر
پائی، ولادت اتمان زئی (سرحد) وفات
(قتل) ۱۹۵۸ء - ۵ - ۹، اتمان زئی،

ماہر تعلیم، انگریزی پر گہری نظر، ڈراما
نگار، ماہر موسیقی، وفات ۱۹۶۳ء -
خاتان محمود؛ سماجی کارکن،
خاتان نرسی اور خاتان میموریل اکیڈمی
ان کی یاد میں قائم ہوئیں، وفات ۱۲
مئی ۱۹۷۶ء، لاہور (نوائے وقت)
لاہور ۱۹۸۲ء - ۵ - ۱۴۔

خالد سہگل؛ صنعت کار،
فرزند سعید سہگل، ۴۹ سال عمر پائی،
ولادت آبائی وطن؛ سہگل آباد (چکوال)
وفات ۱۹۸۶ء - ۷ - ۱۳، لاہور
(جنگ) لاہور ۱۹۸۶ء - ۷ - ۱۴۔

خالد محمود قریشی، پروفیسر؛
سربراہ تحریک جہاد، مسلم لیگی،
چوہدری محمد علی کی نظام اسلام
پارٹی کے کارکن، وفات ۲۳ اگست
۱۹۷۸ء، چک جھمرہ (نوائے وقت)
۱۹۷۸ء - ۸ - ۲۹۔

خالد پہلوان؛ فرزند منہا پہلوان
نوری والا، سابق چیمپئن پاکستان، ولادت
۱۹۳۶ء، لاہور، وفات ۱۹۶۰ء - ۶ - ۳،
پیر مکی، لاہور (لوح مزار)۔
خان، اے رحمن؛ سائنس دان،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۰ ارمی

۶۱۹۵۸۔)

خان محمد تونسوی، خواجہ:

پیر طریقت، سجادہ نشین، سیاست دان،

ولادت ۲۱ ربیع الثانی ۱۳۳۴ھ، وفات

۶۱۹۷۹۔۵۔۱۴، تونسہ شریف،

(”نوائے وقت“ لاہور ۵ ارمی

۶۱۹۷۹۔)

خان محمد خان شاہ

امان اللہ خان والی افغانستان کے

باڈی گارڈ، ۹۰ سال عمر پائی، وفات

۶۱۹۷۶۔۵۔۱۳، پکی ٹھٹھی، لاہور

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۵ ارمی

۶۱۹۷۶۔)

خان محمد نیاز: ممتاز شاعر،

”نیاز بزم دہر سے تہی نہیں چلے ہیں ہم
اٹھے ہیں اپنے ساتھ اک داستاں لیے ہوئے“

ولادت ۶۱۹۰۶۔۴۔۱۶، وفات ۵ اگست

۶۱۹۷۵، قبرستان جامعہ کراچی، کراچی،

(لوح مزار)۔

خان محمد خان واگہ: سابق

رکن پنجاب اسمبلی، وفات ۶۱۹۵۹۔۱۔۶،

شیخوپورہ (”نوائے وقت“ لاہور ۸ جنوری

۶۱۹۵۹۔)

خدا بخش، الحاج مہربسا:

مالک ہوٹل نعمت کدہ لاہور، سابق

صدر انجمن خادم المسلمین لاہور، وفات

۶۱۹۷۷۔۵۔۸، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۶۱۹۷۷۔۵۔۹۔)

خدا بخش ڈھڈی، مولوی:

خواجہ فیض کمال چشتی ہماروی کے لقب

سے مشہور تھے، ۷۱ سال عمر پائی،

ولادت کھائی (کوٹ ادو)، وفات ۱۹

فروری ۶۱۹۵۹، کوٹ ادو (معلومات

از متین کشمیری نبیرہ آل مرحوم)۔

خدا بخش حضروی: تحریک

خلافت میں حصہ، مفتی، عالم، فاضل

مظاہر العلوم سہارنپور، ولادت

۶۱۸۸۱ (اٹک)، وفات ۶ جنوری

۶۱۹۷۷، حضرو (تذکرہ علمائے پنجاب

مرتبہ اختر راہی)

خدا بخش، حکیم: ماہر فن،

تلمیذ حکیم شہزادہ غلام محمد، مرید

خاص پیر سید جماعت علی شاہ علی پوری

ولادت ۶۱۹۱۶، لاہور، وفات ۱۶ نومبر

۶۱۹۷۴، میانی صاحب، لاہور،

جولائی ۱۹۶۷ء، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۷ء-۷۰-۲۵)۔

خدا داد خان، رانا؛ پنجاب
مسلم لیگ کے صدر، تحریک پاکستان
کے رہنما، ۶۲ سال عمر پائی، وفات ۲۳
جنوری ۱۹۸۲ء، چک مہدی خان۔

رعارت والا ("نوائے وقت" لاہور ۲۳
جنوری ۱۹۸۲ء)

خدیحہ فیروز الدین، ڈاکٹر

میس: ماہرہ تعلیم، سچی مومنہ،
سابق پرنسپل گرلز کالج امرتسر، سابق ڈپٹی
ڈائریکٹر ایس محکمہ تعلیم پنجاب، ۷۰ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۶ء-۴-۲۹، میانی
صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۶۶ء-۵-۱۱)۔

خدیحہ مستور: افسانہ نویس۔

ناول نگار، "آنکھن"، "کھیل"، اور
"بوچھاڑ" کی مصنفہ، ۴۵ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۸۲ء-۷-۲۶، گلبرگ، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۲۷ جولائی
۱۹۸۲ء)۔

خضر تمیمی، مولا بخش: پنجابی

زبان کے شاعر اور اسکالر، قانون دان

(مکتوب حکیم محمد مسعود فرزند مرحوم)

خدا بخش قادری، حضرت

میاں: سلسلہ قادریہ کے نامور
بزرگ، حضرت فضل شاہ قادری نور
دالوں کے مرشد، ایک روایت کے مطابق
۵۰ سال عمر پائی، ولادت ۱۸۰۰ء جالندھر
وفات ۱۹۵۰ء-۷-۱۹، قبرستان پیر
بخاری، ساہی وال (سولہ حیات میاں
خدا بخش مؤلفہ حافظ نذر الاسلام)۔

خدا بخش، ملک: ادیب

وکیل سابق رکن مرحلہ اسمبلی، سابق رکن
دستور ساز اسمبلی، سابق ایڈووکیٹ
جنرل، ولادت ۱۸۸۹ء، ڈیرہ اسماعیل
خاں، وفات ۱۹۵۱ء-۱-۲۷، پشاور
("نوائے وقت" لاہور ۲۹ جنوری
۱۹۵۱ء)۔

خدا بخش ملتانی، مولانا:

عالم، مرچسین احمد مدنی، وفات مئی
۱۹۶۱ء، ملتان۔

خدا بخش، مولانا: "غازی

کشمیر" تحریک آزادی کے سرگرم کارکن
مولانا عبید اللہ سندھی کے جلا وطنی کے
ساتھی، ۶۷ سال عمر پائی، وفات ۲۳

وقت "لاہور ۶۳، ۶۱۹، ۵-۱۹-۱۹۔
خلیق قریشی، غلام رسول؛

ادیب، صحافی، شاعر، مدیر روز نامہ
 "عوام" (فیصل آباد)، ۶۰ سال عمر پائی،
 وفات ۶۱۹، ۴-۱-۶۱۹، پیپلز کالونی،
 فیصل آباد ("لوائے وقت" لاہور، جنوری
 ۶۱۹، ۴-۱-۶۱۹)۔

خلیل احمد مراد، پروفیسر؛

استاذ شعبہ فزکس مسلم یونیورسٹی علی گڑھ،
 والد بزرگوار پروفیسر سعیدہ ملک پرنسپل
 لیڈی میکلیگن کالج لاہور، ۶۱ سال عمر
 پائی، وفات ۶۱۹، ۲-۲۰-۶۱۹، میان
 صاحب، لاہور ("لوائے وقت" لاہور
 ۶۱۹، ۲-۲۰-۶۱۹)۔

خلیل الدین آزاد صمدانی،

مولانا؛ شیخ طریقت، مبلغ، مسلم
 لیگ کے کارکن، ولادت ۶۱۸، ۲-۶۱۸،

بھوپال، وفات ۶۱۹، ۴-۶۱۹، ملتان

خلیل الرحمن صدیقی، میر؛

کہنہ مشق صحافی، مدیر روز نامہ "اتحاد"
 (کوئٹہ)، ۶۵ سال عمر پائی، وفات ۲۲
 نومبر ۱۹۵۸ کوئٹہ ("لوائے وقت" لاہور
 ۶۱۹، ۱۱-۲۳-۶۱۹)۔

مدیر ہفت روزہ "پنجائت" لاہور؛

ولادت ۶۱۹، ۸-۱-۶۱۹، وفات ۲۸ جنوری

۶۱۹، ۴-۱-۶۱۹، چیوٹ ("لوائے وقت" لاہور

۶۱۹، ۴-۱-۶۱۹)۔

خضر حیات خان لوانہ، ملک؛

سابق ریٹائرڈ کرنل آرمی، متحدہ پنجاب کے
 آخری وزیر اعلیٰ، ۶۱۹، ۴-۶۱۹، یونیسٹ

پارٹی کے سربراہ، ولادت ۶۱۹، ۸-۶-۶۱۹،

کالہہ (سرگودھا)، وفات ۶۱۹، ۵-۱-۶۱۹،

کالہہ (سرگودھا) ("لوائے وقت" لاہور

۶۱۹، ۵-۱-۶۱۹)۔

خضر حیات شاہ، مخدوم سید؛

سجادہ نشین شاہ جیونہ، ۶۱ سال عمر پائی،

آبائی وطن؛ شاہ جیونہ (جھنگ)

وفات ۶۱۹، ۸-۱۱-۶۱۹، شاہ جیونہ

(جھنگ) ("لوائے وقت" لاہور ۳ دسمبر

۶۱۹)۔

خلیق الزمان چوہدری؛

سیاست دان، سابق، صدر پاکستان

مسلم لیگ، قرار داد لاہور کے مؤید،

مصنف؛ شاہراہ پاکستان، ولادت

۶۱۸، ۹-۱۲-۶۱۸، چنار، وفات ۱۸ مئی

۶۱۹، ۳-۱۲-۶۱۹، میوہ شاہ، کراچی، ("لوائے

گاجر لوری، سندھ (”جنگ“ کراچی ۹ مارچ ۱۹۸۳ء)۔

خواص خان ہمیراں؛ ہزارہ کے بزرگ، ادیب، محقق، وفات ۱۹۸۶ء-۶-۱۲، ایبٹ آباد (خبرنامہ ”اکادمی“ ادبیات، اسلام آباد

اگست ۱۹۸۶ء)۔

خوب داس، پادری؛ سچی برادری کی قابل احترام شخصیت،

ولادت ۱۸۹۸ء، وفات ۱۹ دسمبر

۱۹۶۳ء، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۶۳ء-۱۲-۲۰)

خورشید احمد، شیخ؛ وفاق

وزیر قانون، ماہر قانون، پنجاب مسلم

سٹوڈنٹس فیڈریشن کے دماغ، زمانہ

طالب علمی میں تحریک پاکستان میں حصہ

لیا، ۲۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۶ء-۶-۱۹

میانی صاحب، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۶۶ء-۶-۲۰)۔

خورشید احمد قریشی، پیر؛

سیاست دان، وفات ۲۵ اکتوبر

۱۹۸۵ء، درگاہ شاہ رکن عالم، ملتان

(لوح مزار)۔

خلیل الرحمن، مفتی؛ جنرل

مینجرتاج کپنی لاہور، طباعت قرآن مجید

کے سلسلہ میں نمایاں خدمات، سونے کے

حروف میں قرآن پاک شائع کیا، وفات

۱۹۶۶ء-۱۰-۲، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۶۶ء-۱۰-۳)

خلیل الرحمن، ملک؛ جماعت

اسلامی کے سابق رہنما، وفات ۷ جنوری

۱۹۸۶ء (”جنگ“ لاہور ۸ جنوری

۱۹۸۶ء)۔

خلیل الرحمن، مولانا خان

(ملا)؛ مدرس، عالم، فاضل مظاہر

العلوم سہارنپور، ولادت ۱۸۵۳ء،

ہزارہ، وفات ۱۹۸۵ء-۳-۲۶،

نرپاٹن (مانسہرہ)۔

خلیل اللہ خلیلی، استاد؛

فارسی کے چوٹی کے شاعر، افغان

مجاہدین کا حوصلہ بڑھاتے تھے، مجموعہ

کلام؛ اشک و خون، ۸۵ سال عمر پائی

وفات ۱۹۸۶ء-۵-۲، پشاور (”جنگ“

لاہور ۱۹۸۶ء-۵-۵)۔

خمیسو خان؛ الغوزہ نواز،

۶۰ سالو عمر پائی، وفات ۱۹۸۳ء-۳-۸

علی حسین محدث کچھوچھوی، جنرل سیکریٹری
انجمن تبلیغ احناف امرتسر، ۵۵ سال عمر
پائی، وفات ۶۱۹۷۶-۱۲-۱۶، میان
صاحب، لاہور (مکتوب حکیم محمد موسیٰ
امرتسری بنام راقم)۔

خورشید علی مہر، سید، شاعر،
کلام اقبال کا منظوم ترجمہ، ولادت ۱۹۰۴ء،
جے پور، وفات ۱۹۶۶-۵-۷، کراچی،
(ماہنامہ "قومی زبان" کراچی)۔

خوشتر امروہوی، ادیب،
صحافی، ۵۲ سال عمر پائی، وفات ۱۱
جون ۱۹۸۳ء، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۳-۶-۱۲)۔

خوشی محمد تارڑ، سیاستدان،
ولادت ۱۸۸۵ء، ونیکے تارڑ (گوجرانوالہ)
وفات مارچ ۱۹۶۸ء۔

خوشی محمد، قاضی، علی
شخصیت، سابق استاد اسلامیہ ہائی
سکول ننگل انبیا تحصیل نکودر، چوہدری
محمد علی وزیر اعظم پاکستان کے استاد،
۹۰ سال عمر پائی، وفات ۱۳ مارچ
۱۹۶۹ء، میان چنوں ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۹-۵-۱۲)۔

خورشید احمد ہمدانی، سید،
تلمیذ و مرید حضرت شیخ الہند، خلیفہ
مولانا حسین احمد مدنی، شیخ طریقت
عالم دین، سادات ہمدانیہ سے تعلق
ولادت ۱۸۶۹ء، کھوتک (سرگودھا)،

وفات ۱۹۷۳-۶-۱۲، عبدالحکیم
(تذکرہ علمائے پنجاب مرتبہ اختر راہی)
خورشید النور خواجہ، موسیقار،
فلمساز، وفات ۱۹۸۳-۱۰-۳۰، لاہور
("جنگ" لاہور ۱۹۸۳-۱۰-۳۱)۔

خورشید جہاں بیگم، اہلیہ
پروفیسر میاں محمد شریف، سابق
صدر شعبہ فلسفہ مسلم یونیورسٹی علی گڑھ،
ولادت ۱۸۹۳-۸-۲۰، وفات ۱۳
ستمبر ۱۹۸۳ء، باغبانپورہ، لاہور،
(لوہ مزار)۔

خورشید عالم، میاں، سجادہ
نشین کوٹلہ شریف، پیر طریقت،
ولادت ۱۸۹۱ء، وفات ۱۹۸۰-۱۱-۱۷
کوٹلہ شریف (شیخوپورہ) ("امروز" لاہور
۱۹۸۰-۱۱-۱۸)۔

خورشید عالم اشرفی، حاجی،
تلمیذ محمد عالم آسی امرتسری و شاہ

خوشی محمد فیروز پوری، میاں:

صوفی، خلیفہ پیر جماعت علی شاہ،

ولادت ۱۹۰۱ء، فیروز پور، وفات ۱۹۴۲ء

اگست ۱۹۷۲ء، مائی پاکدامن، ملتان

(امیر ملت اور ان کے خلفاء مرتبہ

محمد صادق قصوری)۔

خیر الدین خورشید جاہ، شہر لڑہ

مرزا؛ یادگار دودمان مغلیہ،

وفات ۱۹۷۵ء-۸-۳، ماڈل ٹاؤن

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۳۳

اگست ۱۹۷۵ء)۔

خیر اللہ شریف، کیپٹن؛ پولو

کابینہ الاقوامی شہرت کا حامل کھلاڑی

۱۹۵۶ء میں ایشیا میں پولو کا بہترین

کھلاڑی قرار دیا گیا، وفات ۲۰ جنوری

۱۹۵۹ء، سرگودھا ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۵۹ء-۱۰-۲۱)۔

خیر محمد جالندھری، مولانا؛

بانی خیر المدارس جالندھر و ملتان،

عالم دین، مصنف، ولادت ۱۸۸۵ء،

عمروال (نکودر)، وفات ۲۲ اکتوبر

۱۹۷۰ء، خیر المدارس (ملتان)۔

("نوائے وقت" لاہور ۲۳ اکتوبر

دامن، استاد چراغ

دین): پنجابی شاعر،

ولادت ۱۹۱۱ء-۲-۹، لاہور، وفات

۱۹۸۴ء-۱۲-۳، مادھو لعل حسین،

لاہور (کتبہ مزار)۔

داؤد شاہ مکان شریفی،

سید؛ صوفی باصفاء، نبیرہ

حضرت امام علی شاہ مکان شریفی،

والد بزرگوار سید سرمد، ۷۶ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۶۸ء-۱۱-۱۴، میانی

صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۶۸ء-۱-۱۵)۔

داکٹر اقبال، داکٹر؛ پنجابی

شاعر، مصنف، ولادت ۱۹۰۹ء

واسو (گجرات)، وفات ۱۳ اکتوبر

۱۹۸۴ء، واسو (گجرات) ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۴ء-۱۰-۱۴)۔

دینہ قادری، سائینس؛

دلاور خان بھنڈارہ، میاں:
بھنڈارہ خاندان کے سربراہ، تحریک
آزادی میں شامل رہے، وفات
۱۹۴۰ء-۴-۱۸، ولٹویا (پاکپتن)
”نوائے وقت“ لاہور ۱۹ اپریل
۱۹۴۰ء۔

دلبر خان، حکیم: سہگل
قتل کے کردار، وفات ۱۹۶۱ء-۳-۱۱

”نوائے وقت“ لاہور ۱۳ اپریل
۱۹۶۱ء۔

دنی چند، بھگت: اچھوت
رہنما، نظریہ پاکستان کے حامی،
۸۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۸ء-۸-۱۹
سیالکوٹ (”نوائے وقت“ لاہور ۳۰
اگست ۱۹۶۸ء)۔

دودا خان زہری، سردار:
قبیلہ جالواں کے سابق سربراہ،
سیاست دان، سابق رکن صوبائی اسمبلی،
سابق رکن دفناتی مجلس شوریٰ، محب
وطن، ۴۷ سال عمر پائی، وفات (حادثہ)
۱۹۸۲ء-۶-۸، گھٹ (خضدار)
”نوائے وقت“ لاہور ۹ جون
۱۹۸۲ء۔

نے نواز، غیر ممالک میں اپنے فن کا مظاہرہ
کیا، وفات ۱۹۸۶ء-۱۲-۲۲، میانی
صاحب، لاہور (”جنگ“ لاہور ۲۵
دسمبر ۱۹۸۶ء)۔

درپن، عشرت، عباس: فلسی
اداکار، برادر سنتوش کمار (موسیٰ رضا)
وفات ۱۹۸۰ء-۱۱-۸، مسلم ٹاؤن،
لاہور (لوح مزار)۔

در دکا کوری، علامہ نذری:
شاعر، وفات ۱۹۴۲ء-۶-۲۶، کراچی
”جنگ“ کراچی ۱۹۴۲ء-۶-۲۷۔
دل محمد، خواجہ: ریاضی
دان، شاعر، استاد، سابق پرنسپل
اسلامیہ کالج لاہور، ولادت ۱۸۸۴ء
وفات ۱۹۶۱ء-۵-۲۷، میانی صاحب
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۲۸
مئی ۱۹۶۱ء)۔

دلاور حسین، پروفیسر،
(ڈی حسین): سابق پرنسپل
ایم اے او کالج لاہور، کرکٹ کے
معروف کھلاڑی، ولادت ۱۹ مارچ
۱۹۰۶ء، وفات ۱۹۶۷ء-۸-۲۵،
میانی صاحب، لاہور (لوح مزار)۔

دین محمد، ملک، ڈاکٹر؛
 مورخ، سابق استاد ادارہ تعلیم و تحقیق
 پنجاب یونیورسٹی، سابق استاد گومل
 یونیورسٹی، ولادت ۱۹۱۰ء - ۱۲ - ۲۸،
 وفات ۱۹۸۲ء - ۲ - ۲۰، میانی صاحب،
 لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۲ فروری
 ۱۹۸۲ء)۔

دین محمد، ملک؛
 ککے زنی برادری کے نامور فسر
 وفات ۱۹۶۱ء - ۲ - ۷، میانی صاحب،
 لاہور (لوح مزار)۔

دین محمد وفائی، مولانا؛
 سندھ کے نامور صحافی، مورخ، ادیب
 بانی و مدیر "توحید"، مصنف "تذکرہ
 مشاہیر سندھ"، وفات ۱۹۵۰ء - ۱۰ اپریل
 ۱۹۵۰ء، (ماہنامہ "وجدان" کراچی
 مئی ۱۹۸۷ء)۔

ط
 د

ڈاکٹر خان صاحب؛ سابق
 وزیر اعلیٰ سرحد، سابق وزیر اعلیٰ مغربی

دوست محمد خان بھٹی، میان؛
 سابق رکن صوبائی اسمبلی، وفات ۲۲
 دسمبر ۱۹۵۷ء، پنڈی بھٹیاں، ("نوائے
 وقت" لاہور ۱۲ - ۱۹۵۷ - ۲۶)۔

دوست محمد صابر ملتانی،
 حکیم؛ ماہر طبیب، ۱۸ کتابوں
 کے مصنف، وفات ۱۹۷۲ء - ۵ - ۲۰،
 میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
 ۱۹۷۲ء - ۵ - ۲۱)۔

دوست محمد قریشی، مولانا؛
 بانی مدرسہ الزوار العلوم، واعظ، مناظر،
 شیخ طریقت، مصنف، ولادت ۲۹
 ستمبر ۱۹۲۰ء، ریح کلان (راجن پور)
 وفات ۱۹۷۴ء - ۵ - ۲۷، بھکر،
 (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر ای)۔
 دہلوی - ایس۔ کے؛ سفارت
 کار، سفیر پاکستان متعینہ مغربی جرمنی،
 وفات ۱۹۷۶ء - ۹ - ۷ ("امروز" لاہور
 ۱۹۷۶ء - ۹ - ۸)۔

دہلوی، مولانا سید محمد؛
 معروف شیعہ عالم، خطیب اعظم،
 مصنف، ولادت ۱۳۱۷ھ، وفات
 ۱۹۷۱ء، باغ خراسان، کراچی۔

قائم مقام چیف جسٹس بلوچستان
ہائی کورٹ ، ۵۱ سال عمر پائی ، وفات
۱۹۸۴-۱۰-۱۹ ، کوئٹہ ، (نوائے

وقت " لاہور ۱۹۸۴-۱۰-۲۰)

ذکی کیفی ، محمد ذکی : شاعر ،
عالم ، ابن مفتی محمد شفیع دیوبندی ،
مجموعہ کلام : کیفیات ، ولادت ۳

جولائی ۱۹۲۶ ، وفات ۲۸ جنوری

۱۹۴۵ ، میانی صاحب ، لاہور ،

(" نوائے وقت " لاہور ۲۵ جنوری

۱۹۴۵)۔

ذوالفقار احمد باجوہ :

سابق رکن قومی اسمبلی ، حزب اختلاف

کے رہنما ، وفات ۱۹۴۶-۸-۲۸ ،

گوجرانوالہ (" نوائے وقت " لاہور ۲۹

اگست ۱۹۴۶)۔

ذوالفقار علی بخاری :

شاعر ، فن کار ، ادیب ، براڈ کاسٹر ،

سابق ڈائریکٹر جنرل ریڈیو پاکستان ،

۶۹ سال عمر پائی ، وفات ۱۲ جولائی

۱۹۴۵ ، کراچی (یادگار مہربان

مؤلفہ مرزا ظفر الحسن)۔

ذوالفقار علی بھٹو : سابق

پاکستان ، ریپبلکن پارٹی کے قائد ،

ولادت ۱۸۸۲ء ، اتمان زئی (پشاور)

وفات (قتل) ۱۹۵۸ء-۵-۹ ، اتمان زئی

(پشاور)۔

ڈیوٹ اجمیری : مزاحیہ شاعر ،

وفات ۱۹۶۹ء-۹-۲۰ ، میرپور خاص

(سندھ) (ماہنامہ " قومی زبان "

کراچی)۔

ذ

ذاکر حسین شاہ قادری گیلانی ،

سید : پیر طریقت ، ولادت

۱۸۴۹ء-۱۱-۱۱ ، بٹالہ ، وفات ۹

اگست ۱۹۶۶ء ، شاہ کوٹ (شیخوپورہ)

(تذکرہ مشائخ قادریہ مؤلفہ محمد

دین کلیم)۔

ذاکر علی رہتکی ، الحجاج : مصنف

ابن النور علی رہتکی ، ولادت ۱۹۰۳ء-۶-۲۰

رہتک ، وفات ۱۹۴۹ء-۵-۱۵ ، کراچی

(" جنگ " کراچی ۱۹۴۹ء-۵-۱۴)۔

ذکاء اللہ لودھی ، جسٹس : سابق

جلال پور جٹاں ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۸۲ء-۱-۱۴)

زمین شاہ تاجی، محمد طاسین؛
شاعر، نعت گو، صوفی، پیر طریقت؛

ولادت ۱۹۰۲ء، جے پور، وفات ۲۳
جولائی ۱۹۶۸ء، میوہ شاہ، کراچی (جنگ)

کراچی ۱۹۶۸ء-۶-۲۴)

ذیشان احمد شاہ کرسہار پوری؛

شاعر، ۵۷ سال عمر پائی، وفات ۲۵
فروری ۱۹۸۲ء، گوجرانوالہ ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۸۲ء-۲-۲۶)

صدر پاکستان، سابق وزیر اعظم پاکستان
بانی چیرمین پاکستان پیپلز پارٹی، مصنف

ولادت ۱۹۲۸ء-۱-۵، لاڑکانہ، وفات

۱۹۶۹ء-۴-۴، گڑھی خدابخش (لاڑکانہ)

("نوائے وقت" لاہور ۱۵ اپریل
۱۹۶۹ء)

ذوالفقار علی، حکیم مولوی؛

ماہر طبیب، وفات ۱۹۵۷ء-۱-۲۴

ماڈل ٹاؤن، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۵۷ء-۱-۲۵)

ذوالفقار علی شاہ راشدی؛

ستجادہ نشین شاہ جوگوٹھ، ۴۶ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۸-۲۷، شاہ جو

گوٹھ ("جنگ" لاہور ۲۸ اگست

۱۹۸۶ء)

ذوالفقار علی شاہ، سید؛

ماہر تعلیم، سابق پرنسپل ایچی سن کالج

لاہور، وفات ۱۹۶۹ء-۱۲-۲۶، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۲۷ دسمبر

۱۹۶۹ء)

ذوالفقار علی شاہ، سید؛

شیعہ عالم، تورات، زبور اور انجیل

کے ماہر، وفات ۱۹۸۲ء-۱-۱۶،

رابعہ سلطان قاری، مس؛

بار ایٹ لاء، سابق صدر لاہور ہائی کورٹ

بار ایسوسی ایشن، قانون کی بالادستی اور شہری

آزادیوں کی علم بردار، وفات ۲۹ جنوری

۱۹۷۷ء، لاہور ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۷۷ء-۱-۳۰)

راحت زاہیلی؛ صحافی، پشتو

ادیب، وفات ۱۹۶۳ء-۵-۲۹،

مطبع اللہ؛ شاعر، تاریخ گو،
مورخ، "تاریخ اولیائے سندھ"

ولادت ۱۸۹۵ء، برہانپور، وفات
۱۹۶۰ء-۶-۱۶، کراچی ("جنگ"
کراچی ۱۹۶۰ء-۶-۱۶)

راشد بزمی، محمد حامد؛
شاعر، ولادت ۱۹۳۸ء-۳-۲۱، دہلی
وفات ۱۹۸۳ء-۳-۳۰، گوجرانوالہ،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۳ء-۳-۳۱)

راشد منہاس؛ پاک بھارت
جنگ کا شہید، تمغہ نشان حیدر دیا
گیا، ولادت ۱۹۵۱ء، کراچی، وفات
۱۹۶۱ء-۸-۲۰، ڈیفنس، کراچی،
("لڑائے وقت" لاہور ۳۰ اگست
۱۹۶۱ء)

راغب احسن، علامہ؛
سیاست دان، تحریک مجاہدین کے
رکن، تحریک آزادی کے بے لوث کارکن
ولادت ۱۹۰۵ء، نیودھی (گیا)، وفات
۱۹۶۵ء-۱۱-۲۸، سخی سن، کراچی،
تحقیقی مقالہ شعبہ تاریخ پنجاب یونیورسٹی
راکا، حاجی محمد تریف؛
نامور پینٹر، خطاط، مرید شاہ عبدالقادر

روزنامہ "شہیار" پشاور ۳۰ مئی
۱۹۶۳ء۔

راحت سعید چھتاری؛

نواب احمد سعید چھتاری کے فرزند
ارجمند، سفارت کار، ۴۰ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۸۶ء-۳-۴، قبرستان سوسائٹی،
کراچی ("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۳-۵)۔
راحل ہوشیار پوری؛ شاعر
برادر بزرگ حفیظ ہوشیار پوری، وفات
۱۹۵۳ء-۹-۲۶، لاہور ("لڑائے وقت"
لاہور ۱۹۵۳ء-۹-۲۸)۔

رازق الخیری؛ ادیب، صحافی،
۹ سال عمر پائی، وفات ۲۴ فروری
۱۹۶۹ء، پاپوش نگر، کراچی ("جنگ" کراچی
۱۹۶۹ء-۲-۲۵)

رازکاشمیری؛ شاعر، نعت گو
۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۲-۱۹،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۲-۱۰)۔

راز مراد آبادی، ماجد علی
خان؛ شاعر، وفات ۱۲ نومبر
۱۹۸۲ء، کراچی ("جنگ" کراچی ۱۳
نومبر ۱۹۸۲ء)۔

راشد برہانپوری، سید محمد

رائپوری و سید نفیس رقم صاحب، وفات

۱۹۸۰ء-۶-۲۸، میانی صاحب، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۲ جولائی

۱۹۸۰ء۔)

راہی، ڈاکٹر عبدالحی :

ممتاز عالم دین مولانا اشرف علی تھانوی کے

خلیفہ، دارالعلوم کراچی کے صدر، وفات

۱۹۸۶ء-۳-۲۷، کورنگی-کراچی۔

رائے بہاؤ : بدھ پیشوا، وفات

۱۹۶۶ء-۱۲-۸، چٹاگانگ ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۶۶ء-۱۲-۹)

رب نواز خان، حاجی : رئیس

اعظم قصور، سماجی کارکن، نواب افتخار

حسین خان ممدوٹ کے ماموں، ۸۵ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۶۳ء-۳-۱۶، قصور،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۳ء-۳-۱۷)۔

رب نواز، سردار : سابق

چیئرمین یونین کونسل دھریک، زمیندار،

سیاسی و سماجی کارکن، والد بزرگوار سردار

تاشفین نواز، ولادت اکتوبر ۱۹۱۹ء،

دھریک (ٹک)، وفات ۱۹۸۱ء-۸-۲۰،

ہاسٹر (ٹک)۔

رچرڈ کرافٹن، سر : سابق

وزیر اعظم ریاست بہاول پور، حیدرآباد

دکن میں بھی خدمات انجام دیں، آئی بی

ایس۔، آفیسر، ۶۲ سال عمر پائی، وفات

۱۹۵۵ء-۶-۲، ہمشائر ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۵۵ء-۶-۳)۔

رحمن۔ ایس۔ اے : سابق

چیف جسٹس سپریم کورٹ آف پاکستان،

ادیب، ادیب نواز، ولادت ۴ جون

۱۹۰۳ء، وفات ۱۹۷۹ء-۲-۱۱، گلبرگ

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۲ فروری

۱۹۷۹ء)۔

رحمان گل، ملک میر :

سابق رکن مغربی پاکستان اسمبلی، قبائلی

رہنما، وفات ۱۹۶۵ء-۲-۱۹، ٹانک

("نوائے وقت" لاہور ۲۰ فروری

۱۹۶۵ء)۔

رحمت اللہ ارشد، علامہ :

سیاست دان، عالم دین، سابق رکن

صوبائی اسمبلی، ۷۰ سال عمر پائی، وفات

۱۹۸۳ء-۹-۲۳، سمہ سٹہ ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۸۳ء-۹-۲۳)۔

رحمت اللہ خان، بریگیڈیر :

والد ایئر مارشل اصغر خان، پہلی عالمی

مصنف، ”مرید شیخ الہند“، یوگنڈا میں
تبلیغ کی، اردو، عربی، فارسی کے شاعر،
مترجم، کشف المحجوب کا ترجمہ، ”بیان المطلوب“
کے عنوان سے کیا، ولادت ۱۸۸۶ء،
سیکریالی (گجرات)، وفات ۲۶ اگست
۱۹۶۵ء، سیکریالی (تذکرہ علمائے
پنجاب اختر راہی)۔

رحمت علی کپور تھلوی، حاجی:

نامور خطاط، والد ماجد خورشید احمد
خورشید رقم، ۱۰۰ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۲ء-۱۳-۲، لاہور (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۸۲ء-۲-۱۴)

رحمت علی، میاں: نقشبندیہ

سلسلہ کے بزرگ، خلیفہ میاں شیر محمد
شرقی پوری، وفات ۱۹۶۰ء-۴-۱، گھنگ
شریف، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۶۰ء-۴-۲)۔

رحیم بخش: گوجرانوالہ کے

معروف پہلوان، مسلم لیگ کے سرگرم
کارکن، وفات ۱۹۶۵ء-۱-۲۶،
راہوالی (”نوائے وقت“ لاہور ۲۶ جنوری
۱۹۶۵ء)۔

رحیم بخش بچہ، ملک: برادر

جنگ میں کارہائے نمایاں انجام دیئے،

۸۰ سال عمر پائی، ۱۹۶۶ء-۶-۱۶،
ایبٹ آباد (”نوائے وقت“ لاہور ۱۶
جون ۱۹۶۶ء)۔

رحمت اللہ درانی: ۶۷ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۸۵ء-۱۲-۲۱،
پشاور (”جنگ“ لاہور ۲۲ دسمبر
۱۹۸۵ء)۔

رحمت اللہ مہالیوں، میر:

فرزند ارجمند میر شمس الدین بانی انجمن
حمایت اسلام لاہور، سابق آنریری سیکریٹری
انجمن حمایت اسلام لاہور، شاہ امان اللہ
خان والی افغانستان کے سابق سیکریٹری،
وفات ۱۹۵۱ء-۱۲-۱۶، لاہور (”آفاق“
لاہور ۱۹۵۱ء-۱۲-۱۸)۔

رحمت علی چوہدری: تحریک

آزادی کے مجاہد، پاکستان کا نام تجویز
کرنے والے، مصنف: NOW OR NEVER
ولادت ۱۹۹۶ء-۱۱-۱۶، مہر (گرٹھ شکر)
وفات ۱۹۵۱ء-۲-۱۳، کیمبرج (فاؤنڈنگ
فادرز آف پاکستان مرتبہ ڈاکٹر احمد حسن
دانی)۔

رحمت علی خان سامی: عالم،

رشید احمد ارشد، پروفیسر
حافظ؛ مترجم، مصنف، سابق
صدر شعبہ عربی کراچی یونیورسٹی، وفات
۳۰ دسمبر ۱۹۸۴ء، کراچی (سہ ماہی "العلم"
کراچی)۔

رشید احمد، حکیم؛ مولانا
عبید اللہ سندھی کے برادر زادے،
مولانا احمد علی لاہوری کے بھائی،
۳۰ سال طبیہ کالج لاہور میں تدریس کی
سابق وائس پرنسپل طبیہ کالج لاہور
ولادت ۱۸۹۵ء، وفات ۱۶ دسمبر
۱۹۷۵ء، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۵ء-۱۳-۱۷)۔

رشید احمد رزاقی؛ کہنہ
مشق صحافی، ریاست حیدرآباد
دکن میں ڈائریکٹر پبلک ریلیشنز، ڈپٹی
انفارمیشن آفیسر محکمہ اطلاعات و فانی حکومت
۵۱ سال عمر پائی، وفات (حادثہ)، جنوری
۱۹۶۲ء ("نوائے وقت" لاہور ۸
جنوری ۱۹۶۲ء)۔

رشید احمد صحرائی، مولانا؛
فیصل آباد کے معروف عالم، وفات وسط
جون ۱۹۵۰ء، فیصل آباد ("نوائے وقت"

اصغر ملک خدابخش بچہ، چیف آفیسر
ڈسٹرکٹ کونسل ملتان، وفات یکم مارچ
۱۹۷۲ء، خسر آباد، ملتان ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۷۲ء-۳-۲)۔

رازق راجو؛ فن کار، ریڈیو اور
ٹیلی ویژن سے تعلق، ۳۰ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۸۳ء-۹-۱۱، کراچی ("جنگ"
کراچی ۱۹۸۳ء-۹-۱۳)۔

رسا جالندھری، محمد کبیر خان؛
نامور شاعر، ولادت ۱۸۹۳ء-۱۰-۶،
جالندھر، وفات ۱۹۷۷ء-۳-۴، میاں
میر، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۹
دسمبر ۱۹۸۰ء)۔

رسوا میر کھٹی، امیر حسن؛ مرثیہ
گوشتا، وفات ۱۹۷۸ء-۱-۲۰،
ڈرگ روڈ، کراچی (لوح مزار)۔

رسول بخش تالیپور، میر؛
تحریک خلافت اور تحریک پاکستان
کے کارکن، سندھ کے سابق سینئر
وزیر، تجربہ کار پارلیمنٹریں، گورنر سندھ
ولادت ننڈو میر محمود، وفات ۲۲ مئی
۱۹۸۲ء، گنجو ٹکریلز، حیدرآباد،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۲ء-۵-۳)۔

وفات ۱۹۷۳ء - ۷ - ۱۵، میاں میر،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۶ جولائی
۱۹۷۷ء)۔

رشیدہ گلنار؛ مولانا محمد علی
جوہر کی بیٹی، شعیب قریشی کی اہلیہ،
ولادت ۱۹۱۲ء - ۱۲ - ۳، رام پور،
وفات ۱۹۵۴ء - ۱۱ - ۲۳، سوسائٹی،
کراچی (روح مزار)۔

رشیدہ لطیف، باجی؛ سماجی
و سیاسی کارکن، ۸۲ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۷۰ء - ۱۰ - ۱۹، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۰ - ۲۰)۔

رضا ایس۔ ایم؛ سابق آڈیٹر
اینڈ کمپٹرولر جنرل پاکستان، ۵۸ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۷۰ء - ۱ - ۱، علی باغ،
کراچی ("نوائے وقت" لاہور ۲
جنوری ۱۹۷۰ء)۔

رضاعلی، خواجہ میر؛ سابق
ڈپٹی کلکٹر حیدرآباد دکن، وفات
۱۹۶۷ء - ۱۰ - ۱۱، گلشن اقبال، کراچی
روح مزار)۔

رضاعلی، سر؛ سیاست دان،
مصنف؛ اعمال نامہ، ولادت

لاہور ۱۹۵۰ء - ۶ - ۲۳)۔

رشید ترابی، رضا حسین؛
شیعہ عالم، خطیب، ۶۵ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۷۳ء - ۱۲ - ۱۸، کراچی ("نوائے
وقت" لاہور ۳ - ۱۲ - ۱۹)۔

رشید جاوید؛ صحافی، مدیر
مالک فلمی ہفت روزہ "ممتاز"، وفات
۱۹۷۹ء - ۱۰ - ۸، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۷۹ء - ۱۰ - ۹)

رشید جمیلی؛ پنجابی زبان کے ماہر
قائم دین کے نام سے پنجابی پروگرام نشر
کیا کرتے تھے، ۵۴ سال عمر پائی، وفات

۱۹۸۱ء - ۱۱ - ۱۳، منجروال، لاہور،
("نوائے وقت" لاہور یکم جنوری
۱۹۸۲ء)

رشید عطری؛ ممتاز موسیقار
۴۹ سال عمر پائی، وفات ۱۸ دسمبر
۱۹۶۷ء، مومن پورہ، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۲ - ۱۹ - ۱۹۶۷)۔

رشید علی خان، نواب زاوہ؛
مسلم لیگی رہنما، سابق صدر سٹی مسلم لیگ
لاہور، نواب سرزوالفقار علی خان کے
فرزند، ولادت ۱۹۰۴ء - ۲ - ۸،

کراچی (لوح مزار)

رفعت سلطانہ؛ دختر ڈاکٹر

ممتاز حسن، جن کے نام سے پنجاب پبلک

لائبریری کا ایک سیکشن منسوب ہے،

ولادت ۶۱۹۳۳-۶-۹، وفات ۱۲ اکتوبر

۶۱۹۵۸، پاپوش نگر، کراچی (لوح مزار)۔

رفیع الدین، ڈاکٹر؛ دانشور

اقبال اکیڈمی کے ڈائریکٹر، ماہر اقبالیات

مصنف، وفات (حادثہ) ۲۹ نومبر

۶۱۹۶۹، سیالکوٹ ("نوائے وقت"

لاہور ۶۱۹۶۹-۱۱-۳۰)۔

رفیع پیر؛ ممتاز ڈرامہ نگار،

۴ سال عمر پائی، وفات ۶۱۹۷۴-۱۱-۱۱

گلبرگ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور

۶۱۹۷۴-۱۲-۱۲)۔

رفیق احمد، پروفیسر ڈاکٹر؛

سابق صدر شعبہ باطنی علی گڑھ مسلم یونیورسٹی

سابق پروفیسر اسلامیہ کالج لاہور، معروض

خاکسار، سابق صدر علی گڑھ اولڈ بوائز

ایسوسی ایشن لاہور، ۸۵ سال عمر پائی،

وفات ۶۱۹۸۳-۲-۲۰، لاہور ("نوائے

وقت" لاہور ۶۱۹۸۲-۲-۲۱)۔

رفیق طارق؛ پنجابی شاعر،

۶۱۸۸۰-۵-۱۳، وفات ۶۱۹۴۹-۱-۱۵

علی باغ لیاری، کراچی (لوح مزار)

رضیہ اعظم علی بیگ؛ سابق

ڈائریکٹر سپورٹس پنجاب یونیورسٹی لاہور

۶۸ سال عمر پائی، وفات ۲۴ جنوری

۶۱۹۸۴، لاہور ("جنگ" لاہور

۶۱۹۸۴-۱-۲۵)

رضیہ نور محمد، ڈاکٹر؛

ماہرہ تعلیم، وفات ۶۱۹۸۶-۹-۱۹،

ساہی وال ("جنگ" لاہور ۲۰ ستمبر

۶۱۹۸۶)۔

رعنا اکبر آبادی؛ شاعر، ۸۴

سال عمر پائی، وفات ۱۵ جنوری

۶۱۹۷۹، کراچی ("جنگ" کراچی

۶۱۹۷۹-۱-۱۶)۔

رفاقت حسین، پروفیسر؛

سابق استاد گورنمنٹ کالج لاہور،

وفات ۶۱۹۷۱-۱۰-۲۳، لاہور،

("نوائے وقت" لاہور ۱۰ نومبر

۶۱۹۷۱)۔

رفعت حسین صدیقی، ڈاکٹر؛

سابق صدر شعبہ علم کیمیا جامعہ کراچی

وفات ۶۱۹۶۳-۳-۹، جامعہ کراچی،

ریاست حسین خان ؛ ممتاز

خطاط ، وفات ۶۱۹۸۲ - ۵ - ۲۵ ،

لاہور ("جنگ" لاہور ۲۶ ستمبر ۶۱۹۸۳)۔

ریاست علی چٹھہ ؛ سیاستدان

۸۲ سال عمر پائی ، وفات ۲۸ مئی

۶۱۹۷۸ ، گوجرانوالہ ("نوائے

وقت " لاہور ۶۱۹۷۸ - ۵ - ۲۹)۔

ریاض احمد ، پروفیسر

مرزا ؛ استاد ، افسانہ نگار ،

وفات ۶۱۹۸۵ - ۶ - ۱۷ ، میان

صاحب ، لاہور ("نوائے وقت "

لاہور ۶۱۹۸۵ - ۶ - ۱۸)۔

ریاض احمد المعروف بہ

عالی جاہ ، میان ؛ سابق

چیرمین بلدیہ اوکاڑہ ، سماجی شخصیت

آبائی وطن ؛ جلال آباد (تحصیل

ترنتارن) ، وفات ۶۱۹۸۱ - ۱ - ۱۶ ،

اوکاڑہ ("نوائے وقت " لاہور ۳

مارچ ۶۱۹۸۱)۔

ریاض حسین شاہ ، سپید ؛

سابق لیفٹیننٹ جنرل ، سابق گورنر بلوچستان

ولادت ۶۱۹۲۰ - ۱ - ۴ ، وفات

۶۵ سال عمر پائی ، وفات ۶۱۹۸۶ - ۹ - ۱۹ ،

چاہ میران ، لاہور ("جنگ" لاہور ۱۰

ستمبر ۶۱۹۸۶)۔

رقیبہ خلیل عرب ؛ پاک و ہند

کی واحد محدث خاتون ، عالمہ دین ،

۶۳ سال عمر پائی ، وفات ۲۱ دسمبر

۶۱۹۸۰ ، لیاقت آباد ، کراچی ("جنگ"

کراچی ۶۱۹۸۰ - ۱۲ - ۲۲)۔

رلیا رام ، کے ، ایل ؛ سابق

ہیڈ ماسٹر مشن ہائی سکول رنگ محل

لاہور ، مسیحی رہنما ، ماہر تعلیم ، وفات

۶۱۹۲۸ - ۳ - ۱۲ لاہور ("القلاب"

لاہور ۶۱۹۲۸ - ۳ - ۱۶)۔

روشن آرا بگیم (وجید النساء) ؛

ملکہ موسیقی ، کیرانہ گھرانے کی نمائندہ

بنت عبد الوحید خان ، تلمیذہ ؛

عبد الکریم خان ، ۶۲ سال عمر پائی ، وفات

۶۱۹۸۲ - ۱۲ - ۵ ، لالہ موسیٰ ("نوائے

وقت " لاہور ۶۱۹۸۲ - ۱۲ - ۶)۔

رئیس احمد جعفری ، سپید ؛

۵۶ سال عمر پائی ، وفات ۲۸ اکتوبر

۶۱۹۶۸ ، سوسائٹی ، کراچی ("نوائے

وقت " ۶۱۹۶۸ - ۱۰ - ۲۹)۔

(کوہاٹ) "نوائے وقت" لاہور ۸ مئی ۱۹۶۶ء۔

رئیس فریغ : شاعر، ادیب، افسانہ نگار، ڈرامہ نگار، ولادت ۱۹۲۶ء۔ ۲۔ ۱۵، وفات ۵ اگست ۱۹۸۳ء، کراچی "جنگ" کراچی ۶ اگست ۱۹۸۳ء۔

۱۹۶۳ء۔ ۲۔ ۵، میانی صاحب، لاہور "نوائے وقت" لاہور ۶ فروری ۱۹۶۳ء۔

ریاض شاہد : مصنف، فلمساز، صحافی، فلمی اداکارہ نیلو کا شوہر، ۲۵ سال عمر پائی، وفات ۲، ۱۹۶۲ء۔ ۱۰۔ ۱، پیر مکی، لاہور "نوائے وقت" لاہور ۲، ۱۰۔ ۲۔ ۱۹۶۲ء۔

ریاض علی شاہ، ڈاکٹر، ماہر تپ دق، کنگ ایڈورڈ میڈیکل کالج میں اعزازی پروفیسر، قائد اعظم کے ذاتی معالج، ۶۳ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۳ء۔ ۱۔ ۷، دل کشا، ماڈل ٹاؤن لاہور "نوائے وقت" لاہور ۸ جنوری ۱۹۶۳ء۔

ریاض فرشتوری، محمد ریاض حسین : ادیب، صحافی، ڈرامہ نگار، ۵۶ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۳ء۔ ۳۔ ۱۷، عزیز آباد، کراچی "جنگ" کراچی ۱۹۸۳ء۔ ۴۔ ۱۸۔
روکسان شاہ پیر : خاکسار مہنا علامہ مشرقی کے قابل اعتماد نائب، وفات ۱۹۶۶ء۔ ۵۔ ۷، جنگل خیل

ز

زاہد چوہدری : صحافی، ۶۳ سال عمر پائی، وفات ۹ جولائی ۱۹۸۵ء، میانی صاحب، لاہور، "جنگ" لاہور ۱۹۸۵ء۔ ۷۔ ۱۰۔

زاہد حسین : ماہر اقتصادیات، سابق گورنر سٹیٹ بینک آف پاکستان، بینکنگ اور منصوبہ بندی کے ماہر، ۷۲ سال عمر پائی، وفات ۱۹۵۷ء۔ ۱۱۔ ۱۲، نزد مزار مولانا شبیر احمد عثمانی، کراچی "نوائے وقت" لاہور ۱۵ نومبر ۱۹۵۷ء۔

زبیدہ بیگم : اہلیہ محمد فرید الحق

ثانی، غلام ڈاکٹر مصطفیٰ خان کے مُرشدا
ولادت ۱۹۰۹ء، گوہلہ (کرناٹک)، وفات
۱۹۸۰ء-۸-۵، کراچی۔

(رکتبہ مزار)

زیدی، ڈاکٹر آئی۔ ایچ :

انگریزی زبان و ادب کے ممتاز اسکالر
سابق وائس چانسلر راجشاہی یونیورسٹی
وفات ۱۹۶۴ء-۱۲-۱۲، اونٹاریو،
کنیڈا، ("نوائے وقت" لاہور ۱۶
دسمبر ۱۹۶۴ء)۔

زین العابدین گیلانی، سید :
مجاہد آزادی، مسلم لیگ لیڈر، ولادت
۱۸۸۵ء، ملتان، وفات ۸ اکتوبر
۱۹۶۰ء، ملتان ("نوائے وقت" لاہور
۱۰-۱۰-۱۹۶۰)۔

زینب خاتون : اہلیہ محترمہ
ابوالاثر حفیظ جالندھری، وفات
۱۹۵۴ء-۳-۷، ماڈل ٹاؤن، لاہور
(روح مزار)۔

زینب کاکاخیل : ماہرہ تعلیم،
وفات ۱۹۸۵ء-۷-۳۰، پشاور
("جنگ" لاہور ۱۹۸۵ء-۷-۳۱)

زینت فدا حسن، بیگم : سماجی

ایڈووکیٹ، مصنفہ: "تاریخ گکھڑ"
"قیمتی پتھر اور آپ"، "کائنات اور انسان"
وفات ۱۹۸۲ء-۶-۲۳، گلشن اقبال،
کراچی (روح مزار)۔

زبیدہ خاتون : اہلیہ مولانا
محمد شفیع داؤدی، تحریک آزادی
میں بی بی اماں کی ساتھی، ۸۵ سال عمر پائی
وفات ۱۹۷۰ء-۶-۲۰، گلشن اقبال، کراچی
(روح مزار)۔

زبیدہ خاتون : ناول نگار،
اے آر خاتون کی صاحبزادی، وفات
۱۹۸۰ء-۴-۱۲، راولپنڈی ("امروز"
لاہور ۱۳-۴-۱۹۸۰)۔

زبیر اے۔ آر : سائنس دان،
سابق وائس چانسلر انجینئرنگ یونیورسٹی
لاہور، وفات ۱۹۶۸ء-۷-۲۶، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۷ ارجولائی
۱۹۶۸ء)۔

زبیری، انیس محبتیہ مینا : شاگرد
رشید مولانا احسن مارہروی، وفات
۱۹۸۶ء-۱-۱۸، پاپوش نگر، کراچی،
زوار حسین شاہ، سید :
شیخ طریقت، مصنف، 'مجدد الف'

آگہی، شیشہ دل، مقتل گل، غم بہارا،
۵۰ سال عمر پائی، ولادت امرتسر،
وفات ۱۸-۷-۱۹۷۳ء، میانی صاحب،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۳۱ جولائی
۱۹۷۳ء)۔

سائی، عبداللطیف :

معروف اداکار، وفات ۲۲ دسمبر
۱۹۸۶ء، کوٹری ("جنگ" لاہور ۲۳
دسمبر ۱۹۸۶ء)۔

سائل کاشمیری، آغا غلام محمد :

شاعر، افسانہ نگار، مدیر "کائنات"
لاہور مدیر کشکول امرتسر، وفات ۳۱
دسمبر ۱۹۸۳ء، میانی صاحب، لاہور
("مکتوب حکیم محمد موسیٰ بنام راقم")
سائین فیروز : پنجابی شاعر،
مجموعہ کلام : یاڑے، ولادت ۱۹۰۱ء
امرتسر، وفات ۱۹۶۳ء-۸-۲۵ء
("نوائے وقت" لاہور ۳۱ اگست
۱۹۶۳ء)۔

سائین مرنا : ریڈیو آرٹسٹ
اکتارہ نواز، ولادت، وطن مالون
منہیرا (تحصیل اجنالہ) امرتسر، وفات
۱۹۶۱ء-۱۰-۲۴ء، چک ۱۲۲ ب، جڑانوالہ

کارکن، سابق وزیر پنجاب، اہلیہ سید
فد حسین سابق سفیر پاکستان، متعینہ
بھارت، ولادت ۱۳-۱۹۱۳ء، وفات
۱۹۸۰ء-۸-۱۴ء، میانی صاحب، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۸ اگست
۱۹۸۰ء)۔

س

ساجدہ انصاری، بیگم :

رکن صوبائی اسمبلی حلقہ قصور، ۳۰ سال
عمر پائی، وفات (حادثہ) ۲۶ جولائی
۱۹۸۷ء، بار بلھے شاہ، قصور،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء-۷-۲۷ء)۔

ساحر صدیقی، غنیمت علی :

شاعر، نعت گو، مجموعہ کلام "جام صحت"
اولاد سجادگان درگاہ امام ناصر الدین
جالنڈھر، ولادت ۱۹۳۶ء-۶-۱۵ء

جالنڈھر، وفات ۱۹۵۹ء-۸-۱۳ء
("ذکر پاکاں" از محمد طفیل ناصری)

ساحر صدیقی : شاعر،

مجموعہ ہائے کلام : لوح جنوں، شب

("نوائے وقت" لاہور ۲۹ اکتوبر ۱۹۶۱ء)

سبط حسن، سید؛ ترقی پسند ادیب، صحافی، ممتاز دانشور، وفات ۱۹۸۶ء - ۲۰ - ۲ - کراچی ("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء - ۲۱ - ۲)

سبط علی صبا؛ شاعر، فن کار، نوجوانی میں وفات پائی، وفات ۱۹۸۰ء، واہ کینٹ (ماہنامہ "قومی زبان" کراچی)

سبطین بدایونی؛ شاعر، ماہر تعلیم، مترجم، سیرۃ النبی کا انگریزی میں ترجمہ، وفات ۱۹۷۱ء - ۸ - ۲۵، کراچی ("جنگ" کراچی ۲۶ اگست ۱۹۷۱ء)

سجاد احمد، ڈاکٹر؛ ماہر زراعت، سہانسدان، قومی زرعی تحقیقاتی مرکز، اسلام آباد کے اعلیٰ رکن، وفات ۱۹۸۷ء - ۲۱ - ۴، لیہ ("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء - ۲۲ - ۲)

سجاد احمد جان، جسٹس؛ قانون دان، سابق چیف ایگسٹیشن کمشنر، سابق جج، ۱۹۸۶ء - ۱ - ۲۷، گلبرگ، لاہور، ("جنگ" لاہور)

۲۸ جنوری ۱۹۸۶ء -

سجاد سرور نیازی؛ ماہر موسیقی، ادیب، براڈ کاسٹر، ۶۶ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۹ء - ۸ - ۶، میا نوائے وقت "لاہور" اگست ۱۹۶۹ء -

سجاد علی خان منڈل، نواب؛ خان لیاقت علی خان وزیر اعظم پاکستان کے بڑے بھائی، رئیس کرنال، وفات ۱۹۶۹ء - ۵ - ۲۶، بی بی پاک دامن، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۷ مئی ۱۹۶۹ء)

سخا بر اللہ، ڈاکٹر؛ عربی زبان و ادب کے ماہر، رشید و طواط پر تحقیقی کام، احمد دین امرتسری کے فرزند، سابق استاد اسلامیہ کالج پشاور، ولادت ۱۹۰۶ء - ۱ - ۹، وفات ۱۹۷۰ء - ۳۰ مارچ ۱۹۷۹ء، مسلم ٹاؤن، لاہور ("نوائے وقت" لاہور یکم اپریل ۱۹۷۹ء -)

سخاوت حسین، استاد؛ معروف طلبہ نواز، وفات ۱۹۸۳ء - ۱۶ اپریل

سراج الحق گلچین، سید؛ مزدور
رہنما، ۸۵ سال عمر پائی، وفات ۳۴
جنوری ۱۹۸۶ء، لاہور (”جنگ“ لاہور
۱۹۸۶ء-۱-۵)۔

سراج الدین اللہ لوک؛
پنجابی کے مشہور شاعر، ۶۸ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۷۱ء-۱۲-۲۶، لاہور
”تارے نیل گنگن دے“ مؤلف
نادم عصری)۔

سراج الدین پال امرتسری؛
مولوی؛ ممتاز قانون دان، عربی
کے عالم، مدیر ”دکیل“ امرتسر، انجمن
اسلامیہ امرتسر اور انجمن حمایت اسلام
لاہور کے سرگرم کارکن، والد بزرگوار
جسٹس ذکی الدین پال، ۸۲ سال عمر پائی
وفات ۱۹۷۶ء-۱۱-۳، میانی صاحب
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۳ اپریل
۱۹۷۶ء)۔

سراج الدین، پروفیسر؛ انگریزی
زبان و ادب کے ماہر، سابق پرنسپل
گورنمنٹ کالج لاہور، سابق وائس چانسلر
پنجاب یونیورسٹی، ولادت ۱۹۰۶ء، امرتسر
وفات ۱۹۸۶ء-۸-۲۸، گلبرگ، لاہور

اپریل ۱۹۸۴ء)۔

سحاوت مرزا، محمد سحاوت
مرزا؛ محقق، ولادت ۱۸۹۸ء
حیدرآباد (دکن)، وفات ۲۳ جنوری
۱۹۷۷ء، سخی حسن، کراچی (”جنگ“
کراچی ۱۹۷۷ء-۱-۲۳)

سخی شاہ، مولانا؛ مدرس،
فاضل دیوبند، تلمیذ مولانا انور شاہ
کشمیری، ولادت ۱۸۸۴ء، ہروڑی
(مانسہرہ)، وفات ۱۹۵۹ء، ہروڑی
(تاریخ ہزارہ)۔

سراج احمد خان پوری؛
مصنف، مدرس، مفتی، استاد حضرت
عبدالرحمن سجادہ نشین، بھڑچوٹی،
ولادت ۱۸۸۶ء-۱۲-۱۳، مکھن بیلہ
(خانپور)، وفات ۱۹۷۲ء-۱۲-۱۲،
خانپور (رحیم یار خان) (تذکرہ علمائے
پنجاب مرتبہ اختر راہی)۔

سراج الحق، قاضی؛ سابق
صدر میونسپل کمیٹی امرتسر، ہالی مر سکندر
اسلامیہ ہالی سکول مجیٹھہ، وفات
۱۹۷۶ء-۱۰-۱، لاہور (”نوائے
وقت“ لاہور ۱۹۷۳ء-۱۰-۲)۔

(”جنگ“ لاہور ۶۱۹۸۶-۸-۲۹)۔

سراج الدین، چوہدری؛

مالک سراج نرسری لاہور، مجتہد بزرگ،

۶۵ سال عمر پائی، وفات ۶۱۹۵۵-۳-۲۱،

لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۲۳ مارچ

۶۱۹۵۵)۔

سراج الدین ظفر؛ شاعر،

مجموعہ کلام؛ زمزمہ حیات، غزال و غزل،

نقوش ادب، مجموعہ مضامین، ان کی والدہ

بیگم عبد القادر مصنفہ تھیں، ان کے نانا

فقیر محمد جہلی صاحب حدائق الحنفیہ

تھے، ولادت ۶۱۹۱۲-۳-۱۵، جہلم،

وفات ۶۱۹۶۲-۵-۶، ملٹری ڈیفنس،

کراچی (”نوائے وقت“ لاہور ۷ مئی

۶۱۹۶۲)

سراج الدین، فقیر سید؛

سابق شریک معتمد محکمہ خوراک، وفات

۶۱۹۶۵-۳-۲۵، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۶۱۹۶۵-۳-۲۶)۔

سراج الدین، ملک؛ تاجر

کتب، ناشر، بانی ملک سراج الدین اینڈ

سنز پبلشرز، کشمیری بازار، لاہور، ولادت

۶۱۹۰۳، وفات ۶۱۹۸۲-۳-۸، لاہور

(”جنگ“ لاہور ۶۱۹۸۲-۳-۹)۔

سرخوش قزلباش، آغا؛

بزرگ ادیب، وفات ۶۱۹۸۶-۶-۳۰،

کراچی (خبرنامہ ”اکادمی“ ادبیات

اسلام آباد جولائی ۶۱۹۸۶)۔

سرदार احمد گورداسپوری؛

مولانا؛ مناظر، عالم دین، ولادت

۶۱۹۰۲، دیال گڑھ (گورداسپور)،

وفات ۶۱۹۶۲-۱۲-۲۹، مدرسہ

شاہی، (فیصل آباد) (تذکرہ اکابر

اہل سنت، عبد الحکیم شرف قادری)

سرदार بیگم؛ زوجہ سرسکندر

حیات خان، ولادت ۶۱۹۰۷، واہ

وفات ۶۱۹۵۱-۴-۳۰، میاں میر، لاہور

(لوح مزار)۔

سرदार رند؛ سندھ کے ممتاز

زمیندار، فلمی اداکارہ شمیم آرا اور حسہ

کے شوہر، وفات (حادثہ) ۲ جنوری

۶۱۹۶۲، کراچی (”نوائے وقت“ لاہور

۶۱۹۶۲-۱-۳)۔

سرदार علی جعفری؛ صحافی،

سیاست دان، صوفی، ولادت ۳۱

فروری ۶۱۹۰۱، کانپور، وفات ۲۹

مارچ ۱۹۸۴ء، قبرستان سوسائٹی، کراچی
(لوح مزار)۔

سردار علی خان؛ سابق ایمر
جماعت اسلامی صوبہ سرحد، وفات
۳-۲-۱۹۶۳ء ("نوائے وقت" لاہور
۳-۲-۱۹۶۳ء)۔

سردار علی شاہ، سپید؛ صحافی
تحریک پاکستان کے کارکن، مدیر روزنامہ
"مہران" حیدرآباد، وفات ۱۸ مئی
۱۹۸۱ء، ضلع سکھرا ("نوائے وقت" لاہور
۱۹-۵-۱۹۸۱ء)۔

سردار فضل؛ صحافی، مدیر
روزنامہ "احسان" لاہور، وفات
۳-۶-۱۹۸۳ء، بدین ("جنگ"
لاہور ۶-۶-۱۹۸۳ء)۔

سردار محمد حاجی؛ بانی علی
کتاب خانہ لاہور، خوشنویس، درگاہ
امام ناصر جالندھر پران کے ہاتھ کے
لکھے ہوئے کتبے موجود ہیں، ولادت
۱۹۰۵ء، کھڑکنگرہ (جالندھر)، وفات
۱۹۸۵ء-۱۱-۱۳، میانی صاحب، لاہور
(لوح مزار)۔

سردار محمد شیخ؛ صنعت کار

پروپر ایٹرس سردار ٹیکسٹائل ملز، سابق
ڈپٹی میٹر لاہور کارپوریشن، بانی سردار
گرلز ہائی اسکول گڑھی شاہو لاہور، ۷۰
سال عمر پائی، ولادت وطن؛ گجرات
وفات ۲-۲-۱۹۶۶ء، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۳-۲-۱۹۶۶ء)۔

سرفراز خان، نواب زادہ؛
نواب آف کمالیہ، وفات ۲۷ مارچ
۱۹۶۱ء، کمالیہ، ("نوائے وقت" لاہور
۱-۴-۱۹۶۱ء)۔

سرل جی بھان؛ معروف
تحریر شناس، وفات ۶-۶-۱۹۶۸ء،
جیل روڈ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۱-۶-۱۹۶۸ء)۔

سرور بارہ بنگوی، سعید الرحمن
سید؛ شاعر، فلم ساز، مجموعہ کلام؛
سوزگیتی، سنگ آفتاب، ولادت؛
۱۹۲۷ء، پیارے پور، وفات ۳
جنوری ۱۹۸۰ء، قبرستان سوسائٹی،
کراچی (لوح مزار)۔

سروز بجنوری؛ شاعر،
وفات ۱۱-۱۱-۱۹۸۴ء، فیصل آباد
("نوائے وقت" لاہور ۲۳ نومبر

۱۰-۶-۱۹۸۶ء، کراچی (”جنگ“ لاہور)

(۱۱-۶-۱۹۸۶)

سعد اللہ، قاضی؛ سابق

رکن اسلامی نظریاتی کونسل، وفات

۱۹۸۳ء-۸-۲، کوئٹہ (”جنگ“ لاہور)

(۳-۸-۱۹۸۳)

سعد گل؛ فٹ بال کے مشہور

کھلاڑی، وفات ۱۹۵۸ء-۱۲-۱۸

پشاور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹

دسمبر ۱۹۵۸ء)

سعید احمد اکبر آبادی،

مولانا؛ عالم، مؤرخ، سابق پرنسپل

مدرسہ عالیہ کلکتہ، سابق ڈین فیکلٹی

آف تھیالوجی، علی گڑھ مسلم یونیورسٹی،

مدیر ”برہان“ دہلی، ولادت ۱۹۰۸ء

آگرہ، وفات ۱۹۸۵ء-۵-۲۳،

دارالعلوم کورنگی، کراچی (تحقیقی مقالہ

شعبہ اردو پنجاب یونیورسٹی)۔

سعید احمد پھلوری، حکیم؛

ماہر طبیب، صدر پھلور مسلم لیگ

فاضل تمنغہ یافتہ طبیب کالج، دہلی،

ولادت ۱۹۲۰ء-۱۲-۲۰، پھلور،

وفات ۱۹۸۵ء-۳-۱۵، ماڈل ٹاؤن

(۱۹۸۳ء)۔

سرور، ڈاکٹر ایم۔ ایم؛

شہرہ آفاق سائنس دان، سابق

ڈائریکٹر ریسرچ انسٹیٹیوٹ امور

حیوانات، وٹرنری پتھالوجی کے ماہر،

تمغہ خدمت، ۲۸ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۶۶ء-۹-۲۳، میانی صاحب

لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۲۳ ستمبر

۱۹۶۶ء)۔

سعادت بلوچ؛ بدنام ڈاکو

اور قاتل، وفات (پھانسی) ۲۵ نومبر

۱۹۸۲ء، حسن پروانہ، ملتان (”نوائے

وقت“ لاہور ۱۹۸۲ء-۱۱-۲۶)۔

سعادت حسن منٹو؛ افسانہ نگار

ناول نویس، ولادت ۱۹۱۲ء-۵-۱۱،

وفات ۱۹۵۵ء-۱-۸، میانی صاحب

لاہور (لوح مزار)۔

سعید اللہ جاناں؛ قیوم

مسلم لیگ کے رہنما، وفات (حادثہ)

۱۹۸۱ء-۶-۲۰، ژوب (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۸۱ء-۶-۲۱)۔

سعید اللہ صدیقی؛ سابق

سیکرٹری مؤتمر العالم الاسلامی، وفات

(لاہور) "جنگ" لاہور ۶ مارچ
- (۶۱۹۸۵)

(مرحوم نے طبیہ کالج دہلی
سے تمغہ حاصل کیا تھا۔ ان کے
والد عبدالغنی پھلوری بھی نامور
طیب تھے)۔

سلطان احمد وجودی میاں؛
ادیب، مرید خواجہ حسن نظامی دہلوی،
وفات اوآخر جون ۱۹۷۹ء، لاہور
"نوائے وقت" لاہور ۲ اگست
- (۶۱۹۷۹)

سلطان شام؛ سیاستدان،
رکن صوبائی اسمبلی صوبہ سرحد، وفات
(قتل) ۱۹۸۷ء-۶-۲۰، مہراب شام
(سوات) "جنگ" لاہور ۲۱ جون
- (۶۱۹۸۷)

سعید اختر، شیخ؛ ممتاز
ایڈووکیٹ، رن کچھ کے مقدمے میں
بین الاقوامی عدالت انصاف میں پاکستان
کی وکالت کرتے رہے، ولادت یکم جون
۱۹۲۷ء، وفات ۱۹۷۵ء-۲-۲۳،
میانی صاحب، لاہور "نوائے وقت"

لاہور ۱۹۷۵ء-۲-۲۴)۔
سعید الحسن رزاقی، سید؛
سجاد نشین درگاہ شاہ عبدالرزاق
بانہ شریف، والد بزرگوار شاہد حسین
رزاقی، ولادت ۱۸۸۹ء، وفات
۱۹۶۶ء-۲-۶، ماڈل ٹاؤن، لاہور
(لوح مزار)۔

سعید الزمان، میر؛ سابق
سیٹلمنٹ اینڈ ریسٹریکشن کمشنر سابق
سیکرٹری علی گڑھ اولڈ بوائز ایسوسی ایشن،
وفات ۱۹۷۱ء-۳-۲۲، ماڈل ٹاؤن،
لاہور "نوائے وقت" لاہور ۲۳ اپریل
- (۶۱۹۷۱)

سعید الحسن دسنوی؛ سابق
ڈائریکٹر مونیٹرنگ ریڈیو پاکستان ڈھاکہ
وفات ۱۹۶۸ء-۳-۴، محمد پور،
ڈھاکہ "نوائے وقت" لاہور ۱۵ مارچ
- (۶۱۹۶۸)

سعید اے ہارون؛ مسلم لیگی
رہنما، یوسف ہارون کے بھائی، ڈان
گروپ آف نیوز پیپرز کے ڈائریکٹر،
۵۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۱ء-۱۱-۲۰،
علی باغ، کراچی "حریت" کراچی (۱۹۸۱ء)۔

پشاور) "نوائے وقت" لاہور ۸ مارچ
(۱۹۸۲ء)۔

سکندر علی، جسٹس؛ سابق جج
مشرقی پاکستان ہائی کورٹ، ۶۰ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۶ء - ۱۲ - ۳۱، ڈھاکہ،
("نوائے وقت" لاہور، ۱۹۶۶ء - ۱ - ۱)۔

سکندر مرزا؛ سابق گورنر جنرل،
اور پہلے صدر پاکستان، (۱۹۵۶-۵۸)
ولادت ۱۸۹۹ء، وفات: لندن ۱۳
نومبر ۱۹۶۹ء، تدفین: تہران،

("نوائے وقت" لاہور ۱۳ نومبر
۱۹۶۹ء)۔

سکینۃ النساء؛ والدہ شبلی

ایم کام، زوجہ اکل، "خاتون" کے قلمی
نام سے مضامین لکھا کرتی تھیں، خواتین
کی تعلیم میں حصہ لیا، ۷۷ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۶۹ء - ۵ - ۲۰، رپورہ،
("نوائے وقت" لاہور ۲۳ مئی
۱۹۶۹ء)۔

سلامت اللہ، کرنل (ایچ

ایم)؛ مرد مومن، درویش خدا
مست، بانی مسجد "دارالسلام" باغ
جناب لاہور، ملٹری کراس یافتہ،

سعید سہگل، میاں؛ صنعت
کار، ولادت ۱۹۰۵ء - ۸ - ۲۱، وفات
۱۹۶۵ء - ۹ - ۲۹، میاں صاحب، لاہور
(روح مزار)۔

سعید شاہ بنوری، پیر سید؛
تحریک شہید گنج اور تحریک پاکستان میں
حصہ لیا، سابق صدر کوہاٹ مسلم لیگ،
ولادت ۱۸۹۳ء، گڑھی بنوریاں (کوہاٹ)
وفات ۱۹۶۰ء - ۱۰ - ۲۹، کوہاٹ ("مجاہد"
پشاور ۱۰ - ۱۰ - ۱۹۶۰)۔

سعیدہ عروج، مظہر النساء بیگم؛
شاعرہ، ادیبہ، نقاد، ماہرہ تعلیم،
مصنفہ، ولادت ۱۹۲۲ء - ۱ - ۱، حیدرآباد

دکن، وفات ۱۹۶۸ء - ۳ - ۲۵، کراچی
("جنگ" کراچی ۱۹۶۸ء - ۳ - ۲۶)۔

سکندر حسین شاہ؛ سجادہ نشین
درگاہ شاہد دلہ گجرات، وفات ۸ جنوری
۱۹۸۶ء، گجرات ("جنگ" لاہور ۹
جنوری ۱۹۸۶ء)

سکندر خان خلیل، ارباب؛
تحریک پاکستان کے سرگرم کارکن، سابق
گورنر صوبہ سرحد، ۶۷ سال عمر پائی،
وفات (قتل) ۱۹۸۲ء - ۳ - ۷، تہکال بالا،

امریٹس، سابق پروفیسر گورنمنٹ کالج
لاہور، وفات ۱۰-۱۱-۱۹۸۲ء۔ ۱۱ شادمان
لاہور (معلومات از چوہدری سردار علی
برادر مرحوم)۔

سلطان اعظم قادری :

مدرس، عالم، تلمیذ علامہ محمد انور
شاہ دیوبندی، استاد خواجہ قمر الدین
سیالوی، ولادت چھپر شریف (سرگودھا)
وفات ۱۹۶۷ء، موسیٰ والا (سپلاں)،
(تذکرہ اکابر اہل سنت مرتبہ عبدالحکیم
شرف قادری)۔

سلطان حبیب قادری :

سابق سجادہ نشین درگاہ سلطان باہو،
وفات ۱۹۶۹ء، سلطان باہو، (تذکرہ
مشائخ قادریہ مرتبہ محمد دین کھیم)۔

سلطان علی رانجھا، میاں :

سابق مشیر زرعی پلاننگ کمیشن، وفات
۱۹۵۹ء-۱۳-۳۱، بوجہ کلاں، بھلووال
(”نوائے وقت“ لاہور، جنوری
۱۹۶۰ء)۔

سلطان علی نگیانہ، میاں :

سابق ممبر صوبائی اسمبلی، یونینسٹ پائی
کے رکن سرگودھا کے نامور زمیندار،

ممبر انڈین میڈیکل سروس، قیصر ہند،
ستارہ خدمت، آئی جی جیل خانہ جات
(یو پی)، پہلی جنگ عظیم میں حصہ لیا،
ولادت ۱۹۲۳ء-۱۲-۱۶، پپول (نزد
دہلی)، وفات ۱۹۷۸ء-۷-۱۱، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۲ جولائی
۱۹۷۸ء)۔

سلامت، بیگم خورشید :

سماجی کارکن، بیگم کرنل سلامت انڈیا،
ولادت : ۱۹۰۵ء، بٹالہ، وفات ۱۹۴۷ء
لاہور۔

سلامت علی شاہ، باوا چھتری

والا : متنسوف کشمیری الاصل، وفات
۱۹۷۶ء-۱۱-۱۸، راوی روڈ، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹ نومبر
۱۹۷۶ء)۔

سلطان احمد، چوہدری :

سابق رکن قومی اسمبلی، ۵۲ سال عمر پائی،
وفات (حادثہ) ۱۹۶۷ء-۱۰-۱۳، ڈی
گراؤنڈ، فیصل آباد (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۶۷ء-۱۰-۱۳)۔

سلطان احمد، ڈاکٹر
چوہدری : ماہر نباتیات پروفیسر

کشمیری، مرید اشرف علی تھانوی،
تلمیذ عبید اللہ سندھی، مدرس،
مصنف، ولادت کٹھار شیخان (گجرات)
وفات ۱۸-۳-۶۱۹۶۵ء کٹھار شیخان
(گجرات) (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلفہ
اختر راہی)۔

سلطان محمود، مولانا، عالم دین،
۶۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹-۵-۱۹۸۳ء
دارالعلوم حقانیہ، اکوڑہ خٹک (ماہنامہ
"الحق" اکوڑہ خٹک)۔

سلمان الارشد، افسانہ نگار،
ڈرامہ نویس، ۶۰ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۵ء-۲-۹، (خبرنامہ "اکادمی"
ادبیات اسلام آباد نومبر ۱۹۸۵ء)۔
سلمان بٹ، ابن قیوم نظر،
انشائیہ نگار، جواں مرگ، وفات
(حادثہ)، ۱۹۸۵ء-۲-۵، میانی
صاحب، لاہور ("جنگ" لاہور
۱۹۸۵ء-۲-۶)۔

سلیم احمد، شاعر،
براڈ کاسٹر، نقاد، ڈرامہ نگار، ادیب،
ولادت ۱۹۲۷ء، کھیولی (بارہ بنکی)
وفات ۱۹۸۳ء-۹-۱، کراچی ("جنگ")

ملک خضر حیات کے زبردست حامی، وفات
۱۹۶۳ء-۳-۹، سرگودھا ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۳ء-۳-۱۰)۔

سلطان فغفور، شہزادہ،

نبیرہ شاہ زمان والی افغانستان، سابق
صدر مسلم ہائی سکول فیصل آباد، سابق صدر
انجمن افغانان، پنجاب پولیس میں ملازم
رہے، ۹۸ سال عمر پائی، وفات از جوں
۱۹۵۶ء، گوجرانوالہ ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۵۶ء-۶-۳)۔

سلطان کھوسٹ، نامور

ریڈیو اور فلم آرٹسٹ، "نور دین" کے
نام سے دیہاتی پروگرام میں کام کیا کرتے
تھے، ۶۳ سال عمر پائی، وفات ۱۸ فروری
۱۹۶۵ء، بی بی پاک دامن، لاہور،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹ فروری
۱۹۶۵ء)۔

سلطان محمد بیگ، مرزا

رسالدار، ساکن پٹی، شوہر
محمدی بیگم، ولادت آبائی وطن، پٹی
وفات ۱۹۴۹ء-۱-۱۰، میانی صاحب،
لاہور (لوح مزار)۔

سلطان محمود، تلمیذ نور شاہ

لاہور ۶۱۹۸۳-۹-۲)۔

لاہور ۶۱۹۸۳-۹-۲)۔
سلیم جعفر؛ ادیب، ہندی
 ادب پر گہری نظر، ۷۰ سال سے متجاوز

وفات ۶۱۹۸۲-۶-۱۹، کراچی ("جنگ")

کراچی ۶۱۹۸۲-۴-۲۰)۔

سلیمان ندوی، علامہ سید

عمر پائی، وفات ۶۱۹۶۰-۷-۳، میرپور
 خاص ("جنگ" کراچی ۶۱۹۶۰-۷-۳)۔

مصنف: سیرت النبی، مدیر ماہنامہ "معارف"
 اعظم گڑھ، ولادت ۶۱۸۸۲-۱۱-۲۳،

سلیم رضا؛ گلوکار، ۵۲ سال
 عمر پائی، وفات ۶۱۹۸۳-۱۱-۲۸ کنیڈا
 ("جنگ" لاہور ۶۱۹۸۳-۱۱-۲۷)۔

دیس (بہار)، وفات ۶۱۹۵۳-۱۱-۲۳
 اسلامیہ کالج، کراچی (تذکرہ سلیمان مصنف
 غلام محمد)۔

سلیمہ خاتون؛ رفیقہ حیات سید

سلیم واحد سلیم، ڈاکٹر خلیفہ؛
 نامور شاعر و ادیب، ولادت ۲۱ اپریل

سلیمان ندوی، والدہ ماجدہ سید سلیمان

ندوی، ۸۲ سال عمر پائی، وفات ۲۳

۶۱۹۲۱، لاہور، وفات ۶۱۹۸۱-۲-۱۹،
 شادمان، لاہور (معلومات از مسز

جولائی ۱۹۸۷، کراچی ("جنگ" لاہور
 ۶۱۹۸۷-۷-۲۳)۔

نذیر احمد ہمشیرہ آل مرحوم)۔
سلیم واسطی؛ ادیب، مصنف

سمیع؛ ممتاز کارٹونسٹ، ہمدرد

اور کامریڈ سے وابستہ رہے، وفات

مزاح نگار، شاعر، فرزند پروفیسر عبدالغنی
 وفات ۶۱۹۸۲-۲-۲۵، ماڈل ٹاؤن،

۶۱۹۶۷-۱۰-۳، کراچی ("جنگ" کراچی

لاہور ("جنگ" لاہور ۶۱۹۸۲-۲-۲۶)۔
سلیمان آدم جی، حاجی؛ سابق

۶۱۹۶۷-۱۰-۳)۔

سنتوش کمار، موسیٰ رضا؛

نائب صدر پاکستان جمہوری پارٹی، ۶۵
 سال عمر پائی، وفات ۶۱۹۷۸-۱-۲۲،

ادا کار، ولادت ۶۱۹۲۶-۱۲-۲۵

وفات ۶۱۹۸۶-۶-۱۱، مسلم ٹاؤن،

میوہ شاہ، کراچی ("نوائے وقت" لاہور
 ۶۱۹۷۸-۱-۲۳)۔

لاہور (نوح مزار)۔

سوار محمد حسین؛ "نشان حیدر"

سلیمان عرفانی؛ ممتاز صحافی،

یافتہ، آبائی وطن نزد جاتلی (راولپنڈی)

رہے، ۲۸ سال عمر پائی، وفات (حادثہ)

۶۱۹۵۳-۱۰-۱۲، چترال ("نوائے

وقت" لاہور ۶۱۹۵۳-۱۰-۱۲)۔

سیف الرحمن مزاری، میر:

سیاست دان، وفات، ۶۱۹۸۵-۲-۲۴

روجھال (راجن پور) ("جنگ" لاہور

۶۱۹۸۵-۲-۲۵)۔

سیف الرحمن، مولانا؛ تلمیذ

مولانا رشید احمد گنگوہی، رفیق

حاجی صاحب ترنگزی، مجاہد، شیخ الہند

کی تحریک کے رکن، ولادت، ۶۱۸۶۰

متفر (چارسدہ)، وفات، ۶۱۹۵۰

متفر (چارسدہ)۔

سیماب اکبر آبادی، عاشق

حسین علامہ؛ شاعر، صحافی،

داغ کے شاگرد، قرآن حکیم کا منظم

اردو ترجمہ کیا، ولادت، ۶۱۸۸۰،

آگرہ، وفات، ۶۱۹۵۱-۱-۳۱، نزد

مزار قائد، (کراچی)

وفات (شہادت) ۶۱۹۶۱-۱۲-۱۰، شکرگڑھ

("نوائے وقت" لاہور ۶ ستمبر

۶۱۹۶۳)۔

سہیل افتخار، میاں؛ فرزند

میاں افتخار الدین، ان کی یاد میں ایک

علمی ادارہ قائم ہوا ہے، ولادت، ۲۰

مئی ۶۱۹۳۰، لاہور، وفات ۴ مئی

۶۱۹۶۱، باغبانپورہ، لاہور،

(لوح مزار)۔

سیاح الدین کاکاخیل، مفتی؛

ممتاز عالم دین، فاضل دیوبند، رکن

اسلامی مشاورتی کونسل، شیخ الحدیث

مدرسہ اشاعت، علوم فیصل آباد؛

وفات (حادثہ) ۶۱۹۸۶-۲-۲۳،

زیارت کاکا صاحب ("جنگ" لاہور

۶۱۹۸۶-۲-۲۳)۔

سید اکبر راجا؛ ماہر قانون،

سابق ریڈو وکیٹ جنرل مغربی پاکستان؛

ولادت، ۶۱۹۱۱، ضلع راولپنڈی، وفات

۶۱۹۸۳-۵-۲۹، میانی صاحب، لاہور

("جنگ" لاہور ۶۱۹۸۳-۵-۳۰)۔

سیف الرحمن، پرنس؛ متر

چترال، ۶۱۹۳۹-۳ تا ۶۱۹۵۳ حکمران

ش

اپریل ۱۹۸۵ء (۶۱۹۸۵)
شاہ کر علی ؛ مصوّر ، سابق
پرنسپل نیشنل سکول آف آرٹ ،
ولادت رام پور ۱۹۱۳ء - ۳ - ۶ ،
وفات ۱۹۶۵ء - ۱ - ۲۷ ، گارڈن ٹاؤن ،
لاہور (لوح مزار)۔

شاہ دین ، میاں ؛ والد
بزرگوار ظہیر کاشمیری ، غازی عبد
الکریم چمکنڈی کے خلاف مقدمہ میں
گواہ ، سی آئی ڈی کا ملازم ، ۹۲

سال عمر پائی ، وفات ۱۹۶۶ء - ۹ - ۲۵ ،
میاں صاحب ، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۶ء - ۹ - ۲۶)

شاہ محمد صابری ، سید ؛
شیخ طریقت ، ولادت ۱۸۸۸ء
ترن تارن (امر تسر) ، وفات ۲۰ اگست
۱۹۶۹ء ، میاں صاحب ، لاہور ،
(مدینتہ الاولیاء ، مؤلفہ محمد دین
کلیم)۔

شاہ محمد عزیز ، چوہدری ؛
مدیر روزنامہ "بزنس رپورٹ"
فیصل آباد ، سابق صدر روٹری کلب
فیصل آباد ، مصنف ؛ "فیصل آباد

شاد امرتسری ؛ شاعر ، مجموعہ
شاعری ؛ داغ فراق ، ولادت ۱۹۲۳
اکتوبر ۱۹۲۳ء ، امرتسر ، وفات ۱۹۶۶
اکتوبر ۱۹۶۶ء ، میاں صاحب ، لاہور
("نوائے وقت " لاہور ۱۳ اکتوبر
۱۹۶۶ء)۔

شاد جے پوری ، سید النور علی ؛
تاریخ گو ، شاعر ، ولادت ۱۸۷۶ء ،
سانبھر ، وفات ۱۹۶۰ء - ۱۲ - ۱۲ ،
کراچی ("جنگ " کراچی ۱۳ دسمبر
۱۹۶۰ء)۔

نشاط غزنوی ؛ فلمی کہانی
نویس ، مکالمہ نگار ، وفات
۱۹۷۱ء - ۱۰ - ۲۲ ، لاہور ("نوائے
وقت " لاہور ۱۹۷۱ء - ۱۰ - ۲۳)۔

شاہ سہارنپوری ؛ بزرگ
شاعر ، ۶۷ سال عمر پائی ، وفات
۱۹۸۴ء - ۲ - ۲۵ ، گوجرانوالہ ،
رخیہ نامہ "اکادمی" ادبیات اسلام آباد

(۱۹۳۷ء)، معروف سیاست دان ،

والد ذوالفقار علی بھٹو سابق وزیر

اعظم پاکستان ، ولادت ۱۸۸۸ء-۳-۲۰

گرگھی خدابخش (لاڑکانہ) ، وفات ۱۹

نومبر، ۱۹۵۷ء، گرگھی خدابخش (لاڑکانہ)۔

شاہنواز بھٹو : جوان سال

فرزند ذوالفقار علی بھٹو سابق وزیر اعظم

پاکستان ، وفات ۱۹۸۵ء-۷-۱۸

گرگھی خدابخش ، (لاڑکانہ) ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۵ء-۷-۱۹)۔

شاہنواز، جسٹس : سابق جج

سپریم کورٹ، آف پاکستان ، ۶۳ سال

عمر پائی ، وفات ۱۹۸۲ء-۷-۱۰، لکی

مروت ("نوائے وقت" لاہور ۲

جولائی ۱۹۸۲ء)

شاہیا، شاہ دین : بارود

خانہ لاہور کی معروف شخصیت ،

وفات ۱۹۸۰ء-۱۱-۲۹، میانی صاحب

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۳۰

نومبر ۱۹۸۰ء)۔

شایق انبالوی، اختر حسین :

ممتاز شیعہ رہنما، وفات ۱۹۸۷ء-۴-۲۰

لاہور "جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء-۴-۲۱)۔

سے ماسکو تک " ۷۰ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۷۹ء-۵-۷، فیصل آباد،

("نوائے وقت" لاہور ۸/مئی

۱۹۷۹ء)۔

شاہد احمد دہلوی : مدیر

"ساتی" ، صاحب طرز ادیب ، ماہر

موسیقی ، ڈپٹی نذیر احمد کے پوتے ،

مولوی بشیر الدین کے فرزند ، ۶۱ سال

عمر پائی ، وطن : دہلی ، وفات

۱۹۶۷ء-۵-۲۸، گلشن اقبال (کراچی)

(روح زار)۔

شاہد علی : ڈپٹی سپیکر مشرقی

پاکستان اسمبلی ، اسمبلی کے ہنگامے میں

زخمی ہو کر فوت ہوئے ، ۵۹ سال عمر

پائی ، وفات ۱۹۵۸ء-۹-۲۵ ،

ڈھاکہ ("نوائے وقت" لاہور ۲۶

ستمبر ۱۹۵۸ء، ادارہ یہ ۲۷ ستمبر

۱۹۵۸ء)۔

شاہنواز بھٹو، غلام مرتضیٰ، سر :

معروف زمین دار سندھ ، وزیر بھیٹی

حکومت (۳۶-۱۹۳۴ء) ، مشیر اعلیٰ

گورنر سندھ (۱۹۳۷ء) ، راہنما سندھ

آزاد پارٹی ، وزیر اعلیٰ جو ناگرٹھ ریاست

شبیر احمد عثمانی، شیخ الاسلام

مولانا؛ عالم دین، قرار داد مقاصد

کے محرک، محدث، شارح "صحیح

مسلم"، مفسر، استاد دارالعلوم

دیوبند و ڈابھیل، قائد اعظم کے

ساتھی، ولادت ۱۸۸۵ء، بجنور،

وفات ۱۹۴۹ء-۱۲-۱۳، اسلامپور،

کراچی (بیس بڑے مسلمان، عبدالرشید

و تجلیات عثمانی، مؤلف انوار الحسن

شیرکوٹی)۔

شبیر علی کاظمی، پروفیسر؛

ماہر تعلیم، ماہر لسانیات

وفات ۱۹۸۵ء-۱-۳۱، کراچی۔

(جنگ کراچی ۱۹۸۵ء-۲-۱)

شبیر شریف، میجر؛ تمغہ

"نشان حیدر" یافتہ، ولادت؛

۱۹۴۳ء، کنجاہ، وفات (شہادت)

۱۹۶۱ء-۱۲-۶، لاہور (نوائے وقت

لاہور ۱۹۶۳ء-۹-۶)۔

شبیر علی تھانوی، مولانا؛

مولانا اشرف علی تھانوی کے برادر

زادے، کئی جرائد کے مدیر، مصنف

ولادت ۱۳۱۲ھ، وفات ۲۰ اکتوبر

شباب کیرانوی، حافظ نذیر

احمد؛ فلمساز، ولادت؛

۱۹۲۵ء، کیرانہ، وفات ۱۵ نومبر

۱۹۸۲ء، شباب سٹوڈیو، لاہور

(نوائے وقت لاہور ۶ نومبر

۱۹۸۲ء)۔

شباب مفتی، عبدالرؤف؛

تحریک پاکستان کے کارکن ۶۰۰ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۸۴ء-۶-۲۵،

میانی صاحب، لاہور (لوح مزار)۔

شبلی ایم کام؛ صحافی، ادیب

زمیندار اور پاکستان ٹائمز سے تعلق

رہا، معروف احمدی شاعر اکمل کے

فرزند، ولادت ۱۹۱۴ء-۶-۲۶،

وفات ۱۹۸۱ء-۲-۵، ضلع شیخوپورہ

(نوائے وقت لاہور ۶ فروری

۱۹۸۱ء)۔

شبیر احمد جسٹس؛

سابق جج مغربی پاکستان ہائی کورٹ

ولادت ۱۹۰۳ء، ملتان، وفات ۶

مارچ ۱۹۶۸ء، میانی صاحب،

لاہور (نوائے وقت لاہور ۸

مارچ ۱۹۶۸ء)۔

سجادہ نشین، پیر طریقت، وفات وسط
جنوری ۱۹۵۴ء، چک ۱۱۹، سانگلہ
ہل (نوائے وقت) لاہور ۲۶ جنوری
۱۹۵۴ء۔

شرافت علی ہاشمی، پروفیسر
ڈاکٹر: ماہر اسلامی اقتصادیات،
سابق رکن شوری، سابق ڈین فیکلٹی
آف بزنس ایڈمنسٹریشن کراچی یونیورسٹی،
وفات ۱۹۸۴ء-۹-۲۰، کراچی،

(جنگ) لاہور ۱۹۸۴ء-۹-۲۱۔

شرافت نوشاہی، شریف احمد،
مصنف "شریف التواریخ" تاریخ

گو، وفات ۱۹۸۳ء-۷-۵،

ساہن پال (گجرات) (جنگ)
لاہور ۱۹۸۳ء-۷-۶۔

شرر نعمانی، فراست علی

خان؛ نقاد، ادیب، استاد،

شاعر، مجموعہ کلام؛ "قفس رنگ"

ولادت ۱۹۳۰ء، رام پور، وفات

۱۹۷۹ء-۹-۲۰، پشاور (جہاد)

پشاور ۱۹۷۹ء-۹-۲۱۔

شرقی بن شایق؛ صحافی،

ادیب، شاعر، علم عروض کے ماہر،

۱۹۶۸ء، پاپوش نگر، کراچی،

(لوح مزار)۔

شجاع الدین خلیفہ؛ سابق

صدر انجمن حمایت اسلام لاہور، سابق

سپیکر پنجاب اسمبلی، وفات ۸ اکتوبر

۱۹۵۵ء، اسلامیہ کالج ریلوے روڈ،

لاہور (لوح مزار)۔

شجاعت علی حسنی، سید؛

سابق گورنر سٹیٹ بینک آف پاکستان

ماہر اقتصادیات، وفات ۱۷ مارچ

۱۹۶۸ء، میانی صاحب، لاہور،

(لوح مزار)

شجاعت علی، ڈاکٹر؛ سابق

پرنسپل فاطمہ جناح میڈیکل کالج، لاہور

۶۶ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۷ء-۶-۱۰،

میانی صاحب، لاہور (نوائے وقت)

لاہور ۱۹۷۷ء-۶-۱۱۔

شجر تہرانی، حکیم؛ سیاسی

و قومی نظموں کے شاعر، تحریک آزادی

کے کارکن، ۱۱۰ سال عمر پائی، وفات

۱۹۶۸ء-۱۲-۳، سیال کوٹ (ماہنامہ

"قومی زبان" کراچی)۔

شرافت علی مکنشریفی، سید؛

("جنگ" راولپنڈی ۳۴ دسمبر ۱۹۸۰ء)۔

شرف الدین کرنالی ، مولانا حکیم ؛ بانی مدرسہ حسینہ سلا نوالی

سابق صدر جمعیت العلماء اسلام (ہزاروی گروپ) صوبہ پنجاب ،

وفات ۱۹۸۰ء - ۵ - ۱۶ ، سلا نوالی (سرگودھا) "نوائے وقت" لاہور

۱۹۸۰ء - ۵ - ۱۶)۔

شرف اللہ خان سواتی ؛

عالم ، مدرس ، تلمیذ شیخ الہند ،

عربی کے شاعر ، ولادت ۱۸۸۹ء ،

عالی گرامہ (سوات) ، وفات ۳ اگست

۱۹۷۹ء ، میان صاحب ، لاہور (تذکرہ

علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)

شرف ، جسٹس ۔ سی ۔ ایم ؛

سابق جج مغربی پاکستان ہائی کورٹ ،

۱۵ سال عمر پائی ، وفات ۱۸ فروری

۱۹۵۷ء ، سلیم کوٹ ، گوجرانوالہ

("نوائے وقت" لاہور ۱۹ فروری

۱۹۵۷ء)۔

شرف حسین ، شیخ ؛ ممتاز

ایڈووکیٹ ، تحریک پاکستان کے

۵۱ سال عمر پائی ، وفات ۲۹ نومبر

۱۹۷۳ء ، میان صاحب ، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۳۰ نومبر

۱۹۷۳ء)۔

شرقی چاند پوری ، محمد

یوسف ؛ شاعر ، ولادت ۲۵

دسمبر ۱۸۹۹ء ، چاند پور ، وفات ۵

اپریل ۱۹۶۰ء ، گوجرانوالہ (ماہنامہ

"قومی زبان" کراچی)۔

شرف احمد ہشتی ، سید ؛

بانی ہشتیہ ہائی سکول امرتسر و لاہور ،

مسلم یونیورسٹی علی گڑھ کی کورٹ کے رکن

ماہر تعلیم ، ولادت ۱۸۹۱ء ، روپڑ ،

وفات ۱۹۵۱ء - ۱ - ۲۳ ، نیشنل ٹاؤن ،

لاہور (معلومات از فرزند مرحوم)۔

شرف ، ایس ۔ ایم ؛ ماہر

تعلیم ، سابق وفاقی سیکریٹری تعلیم ،

وفات ۱۹۸۱ء - ۸ - ۲۲ ، شاہ جمال ،

لاہور (لوح مزار)۔

شرف الحسن ؛ شاعر ، کئی

زبانوں کے ماہر ، سفارت کار ، نیک

نام افسر ، ۶۰ سال عمر پائی ، وفات

۱۹۸۰ء - ۱۲ - ۱۳ ، اسلام آباد ،

ستمبر ۱۹۸۵ء، اسلام آباد۔
شفقت کاظمی، سید فضل الحسن؛

ممتاز شاعر، مصنف، ولادت ۱۳ مارچ
فروری ۱۹۱۳ء، ڈیرہ غازی خان،

وفات ۱۹۶۵ء۔ ۱۲۔۳۔۱۹۶۵ء، کربلا ٹاہلی
والا (ڈیرہ غازی خان) ("نوائے وقت"

وقت "لاہور ۱۹۶۵ء۔ ۱۳۔۳۔۱۹۶۵ء)۔

شفیق احمد صدیقی؛ سابق

چیف آرگنائزر عوامی جمہوری پارٹی

پنجاب، سیاست دان، سماجی کارکن،

۳۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۰ء۔ ۱۲۔۱۳۔۱۹۸۰ء

کراچی ("امروز" لاہور ۱۸ دسمبر
۱۹۸۰ء)۔

شفیق الرحمن، ملک؛ مالک

"دین محمدی پریس" لاہور، معروف

پبلشر، وفات ۱۹۶۳ء۔ ۸۔۱۳۔۱۹۶۳ء

میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۳ء۔ ۸۔۵۔۱۹۶۳ء)۔

شفیق بانو؛ ممتاز ادیبہ،

بیس ناولوں کی مصنفہ، ۸۰ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۸۱ء۔ ۳۰۔۳۔۱۹۸۱ء، میانی

صاحب، لاہور ("نوائے وقت" ۳۱

مارچ ۱۹۸۱ء)۔

کارکن، وطن؛ گورداسپور،

وفات ۱۹۶۶ء۔ ۳۔۳۔۱۹۶۶ء، ساہی وال

("نوائے وقت" لاہور ۵ مارچ

۱۹۶۶ء)

شریہنس منور؛ شاعر،

۳۸ سال عمر پائی، وفات ۱۶ نومبر

۱۹۸۳ء، کراچی ("جنگ" کراچی ۱۷

نومبر ۱۹۸۳ء)

شعیب حسرتی؛ شاعر، صحافی،

وفات ۱۹۶۱ء۔ ۳۔۸۔۱۹۶۱ء ("ماہنامہ" قومی

زبان" کراچی)۔

شعیب قریشی؛ صحافی، سابق

پاکستانی نمائندہ متعینہ سوویت یونین،

ہندوستان، عراق، وفات وزیر (۵۶۔

۱۹۵۳ء)۔ ولادت ۱۹۹۱ء، علی گڑھ

وفات ۱۹۶۲ء۔ ۲۵۔۲۔۱۹۶۲ء، کراچی

شفاعت احمد دہلوی،

مستثنی؛ ممتاز خطاط، ۵۰ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۶۹ء۔ ۳۔۱۳۔۱۹۶۹ء، کراچی

("نوائے وقت" لاہور ۱۳ مارچ

۱۹۶۹ء)۔

شفقت حسین صدیقی؛

ادیب، ۶۳ سال عمر پائی، وفات ۱۷

شفیق بریلوی : نعت گو شاعر،

ولادت ۱۹۲۲ء-۳۰-۲۰، وفات

۱۹۸۱ء-۲۲-۷، گلشن اقبال، کراچی

(روح مزار)۔

شکیل احمد : براڈ کاسٹر،

۷۶ سال عمر پائی، وفات ۱۲ جون

۱۹۷۷ء، عزیز آباد، کراچی (جنگ)

کراچی ۱۹۷۷ء-۶-۱۳)۔

شمس اکبر آبادی، شمس الدین

خان غوری : ادیب، شاعر،

وفات ۱۹۷۷ء-۷-۲۶، گلشن اقبال

کراچی (روح مزار)۔

شمس الاسلام صدیقی، حکیم،

عالم، طبیب، مسلم لیگ کے کارکن،

ولادت ۱۹۰۵ء مہم (رہتک) ،

وفات ۱۹۷۱ء-۱۲-۱، ملتان ،

(کتاب دوست "اسلام آباد)۔

شمس الحسن، سید : مصنف

سابق اسٹنٹ سیکریٹری آل انڈیا مسلم

لیگ، مجاہد تحریک پاکستان، ولادت

۱۸۸۵ء، وفات ۱۹۸۱ء-۱۱-۷،

کراچی (نوائے وقت - لاہور

یکم جنوری ۱۹۸۲)۔

ان کے پاس مسلم لیگ کا

نایاب ریکارڈ تھا۔ اب بھی

گاہے گاہے ان کے نوادرات

اخبارات میں چھپتے رہتے

ہیں۔

شمس الحسن سید : فرزند حسن

علی ابن نواب صدیق حسن خان ۸۰۱

سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۳ء-۲-۲۸،

کراچی (سہ ماہی "العلم" کراچی)۔

شمس الحق : صحافی، شاعر،

وفات ۱۹۶۹ء، ڈھاکہ (ماہنامہ

"قومی زبان" کراچی)

شمس الحق افغانی : متبحر عالم،

شیخ التفسیر جامعہ اسلامیہ بہاولپور،

ولادت ۱۹۰۱ء-۹-۵، وفات ۱۹۷۱ء

اگست ۱۹۸۳ء، ٹرنگ زئی (چار

سدہ) (ماہنامہ "الحق" اکوڑہ

خٹک)۔

شمس الدین، پروفیسر میان:

سابق پرنسپل اسلامیہ کالج سول لائنز

لاہور، ۷۰ سال سے متجاوز عمر پائی،

وفات ۱۹۸۳ء-۵-۱۸، کوٹ

شمس الحق، حکیم حاجی :

نامور طبیب، بانی ویدک طبیہ کالج
امر تسر، ابن مولانا عبدالحق غزنوی،
وطن: امر تسر، وفات ۲۳
اگست ۱۹۵۱ء، لاہور (مکتوب
حکیم محمد موسیٰ امر تسری بنام راقم)
شمس النهار محمود، بیگم؛
سابق رکن قومی اسمبلی، صحافی، انشاء

پر داز، چار کتابوں کی مصنف،
ولادت ۱۹۰۸ء، لڑاکھالی، وفات
۱۹۶۳ء-۱۰-۳، زمپورہ - ڈھاکہ
("لوائے وقت" لاہور ۱۱ اپریل
۱۹۶۳ء)۔

شمس ملک : صحافی،

۶۸ سال عمر پائی، وفات ۱۵ جون
۱۹۸۵ء، ملتان ("جنگ" لاہور
۱۹۸۵ء-۶-۱۶)۔

شمشاد حسین چشتی سیکری،

پیر سید؛ پیر طریقت، وفات
۱۹۶۶ء-۶-۲۷، میرپور (معلو)

(حکیم سید اکرام حسین سیکری)

شمشاد حیدر، سید؛ سابق

رجسٹرار پنجاب یونیورسٹی، شمس العلماء

خواجہ سعید، لاہور ("جنگ" لاہور
۱۹۸۳ء-۵-۱۹)

شمس الدین، مستری حاجی:

تحریک آزادی کے سرگرم کارکن،
بانی مسجد نیاز بلال گنج لاہور، وفات
۱۹۶۸ء-۱-۲۹، مسجد نیاز، لاہور
("لوائے وقت" لاہور ۳۰ جنوری
۱۹۶۸ء)۔

شمس الدین، مولانا؛ عالم

دین، مدرس، تلیذ مولانا حسین
علی آف وان بھچراں، وفات ۳۱
مئی ۱۹۸۵ء، گوجرانوالہ ("جنگ"
لاہور ۱۹۸۵ء-۶-۱)۔

شمس الدین، مولوی؛ تاجر

کتب نادرہ، وفات ۱۹۶۸ء-۱-۱۱،
میانی صاحب، لاہور ("مشرق" لاہور
۱۹۶۸ء-۱-۱۲)۔

شمس الدین، مولوی؛ سابق

صدر جمعیت العلماء اسلام صوبہ
بلوچستان، سابق ڈپٹی سپیکر بلوچستان
اسمبلی، ۳۰ سال عمر پائی، وفات (قتل)
۱۹۶۳ء-۳-۱۳، ("لوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۳ء-۳-۱۳)۔

میر حسن سیالکوٹی کے نواسے ، وفات
۱۹۶۵ء - ۳ - ۴ ، میانی صاحب ، لاہور
(" نوائے وقت " لاہور ۵ مارچ

(۱۹۶۵ء)

شمیم علیگ : شاعر ،
وفات ۱۹۶۰ء - ۱۲ - ۳۱ ، اسلام آباد

(لوح مزار)

شورش کاشمیری ، آغا عبد
الکریم : صحافی ، مدیر "چٹان" لاہور
مصنف ، شاعر ، کارکن تحریک آزادی
ولادت ۱۹۱۷ء - ۸ - ۳ ، امرتسر شہر
وفات ۱۹۶۵ء - ۱۰ - ۲۴ ، میانی صاحب
لاہور (" نوائے وقت " لاہور ۲۵ اکتوبر

(۱۹۶۵ء)

شوکت تھانوی ، شوکت عمر :
نادل نویس ، مزاج نگار ، ۵۹ سال عمر
پائی ، وفات ۱۹۶۳ء - ۵ - ۳ ، میان
میر ، لاہور (لوح مزار)۔

شوکت حسین گیلانی ، مخدوم سید
شیخ طریقت ، مسلم لیگی رہنما ، تحریک
پاکستان کے کارکن ، ولادت ۱۲ ستمبر
۱۹۱۳ء ، ملتان ، وفات ۲۳ جولائی
۱۹۸۲ء ، ملتان (" نوائے وقت " لاہور

۱۹۸۲ء - ۷ - ۲۵)۔

شوکت علی سبزواری ، ڈاکٹر :
ماہر لسانیات ، استاد ، مصنف :

فلسفہ کلام غالب ، اردو لسانیات ،

اردو زبان کا ارتقاء ، اردو قواعد

ولادت ۱۹۰۸ء ، میرٹھ ، وفات ۱۹

مارچ ۱۹۷۳ء ، پاپوش نگر ، کراچی

(اردو قواعد ڈاکٹر شوکت سبزواری)

شوکت ہارون ، ڈاکٹر :

بنت سر عبداللہ ہارون ، وفات

۱۹۶۸ء - ۷ - ۲۷ ، علی باغ ، کراچی

(" نوائے وقت " ۲۸ جولائی

۱۹۶۸ء)۔

شہاب الدین احمد ،

مولانا حکیم سید : تلیذ حکیم محمد

اجمل خان دہلوی ، والد حکیم سید امین

الدین احمد ، شاعر المتخلص بہ ذکی ،

مصنف : فاتح خلف الامام ، ولادت

۱۸۹۰ء ، بریلی ، وفات ۱۹۵۷ء - ۱۱ - ۱۸

میان صاحب ، لاہور (مکتوب حکیم امین

الدین احمد بنام راقم)۔

شہار ، الدین ، جسٹس : سابقہ

چیف جسٹس سپریم کورٹ ، ۷۰ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۶۱ء - ۲۲ - ۲، گلبرگ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۳ اپریل ۱۹۶۱ء)۔

شہاب الدین بھٹی، میاں :

سابق قائد چیمپ، مجاہد تحریک آزادی، ۹۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۱ء - ۱۲ - ۱۵، میانی صاحب، لاہور (لوح مزار)۔

شہاب الدین، چودھری :

سابق رکن مشرقی پاکستان اسمبلی، وفات (حادثہ ماہین کو میلاد لڑاکھالی) ۲۳ ستمبر ۱۹۶۴ء ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۴ء - ۹ - ۲۳)۔

شہاب الدین خواجہ، سابق گورنر سرحد، سفیر پاکستان متعینہ سوئی

عرب، برادر خواجہ ناظم الدین، سابق وفاقی وزیر داخلہ و اطلاعات، ولادت

۱۸۹۸ء - ۵ - ۳۱، ڈھاکہ، وفات ۹

فروری ۱۹۶۷ء، قبرستان سوسائٹی، کراچی

("نوائے وقت" لاہور ۱۰ افروری ۱۹۶۷ء)۔

شہاب الدین قادری، میاں :

والد بزرگوار محمد دین کلیم مورخ "لاہور" ولادت ۱۸۶۹ء، کوٹ میاں صاحب

(گورد اسپور)، وفات ۱۹۶۵ء گڑھی شاہو، لاہور (مدینۃ الاولیاء محمد دین کلیم)۔

شہاب الدین، قاضی :

چودھری غلام عباس کے ساتھی، تحریک آزادی کشمیر کے مجاہد، وفات ۱۱ نومبر ۱۹۸۶ء، مظفر آباد ("جنگ" لاہور ۱۱ - ۱۲ - ۱۹۸۶)۔

شہادت خان کھل، رائے :

سابق رکن قومی اسمبلی، تحریک پاکستان کے کارکن، ۱۹۴۶ء میں شیخوپورہ

سے مسلم لیگ کے ٹکٹ پر کامیاب

ہوئے، ۶۵ سال عمر پائی، وفات

(حادثہ) ۱۹۶۸ء - ۶ - ۲۳، شیخوپورہ

("نوائے وقت" لاہور ۲۵ جون ۱۹۶۸ء)۔

شہزادہ عالم گیر، سابق ہوم

سیکرٹری مغربی پاکستان، معاہدہ

سندھ طاس میں پاکستان کے موقف

کی نمائندگی کی، وفات ۱۷ اکتوبر

۱۹۶۵ء، گلبرگ، لاہور ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۶۵ء - ۱۰ - ۱۸)۔

شہید اللہ، ڈاکٹر، ماہر

لسانیات ، ماہر تعلیم ، وفات ۱۳ / ۱۲

جولائی ۱۹۶۹ء ، ڈھاکہ (”جنگ“ کراچی

(۱۹۶۹-۱۹۷۰)

شہید اللہ فریدی : سابقہ
کرنل ولیم لیونارڈ ، شیخ طریقت ، خلیفہ

ذوقی شاہ صاحب متردبیراں ، ۸ سال

عمر پائی ، وفات ۱۹۶۸-۸-۲۳

سخی حسن ، کراچی (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۶۸-۱۰-۱۰)

شیدا ، جی ایم : مدیر تیزنس

رپورٹ ”فیصل آباد“ ، وفات ۵

جنوری ۱۹۶۳ء ، فیصل آباد (”امروز“

لاہور ۱۹۶۳-۱۰-۱۰)

شیدا یزدانی ، محمد سعید :

سابق پرنسپل جامعہ اسلامیہ ”امریسر“

مدرس چشتیہ ہائی سکول ، لاہور ،

وفات ۱۹۶۶-۱-۲۸ ، میانی

صاحب ، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۶۶-۱-۲۹)

شیدائی ، محمد اقبال :

انقلابی مجاہد ، مولانا عبید اللہ سندھی

کے رفیق قیام کابل ، حکومتہ مؤقتہ

ہند میں نائب وزیر ، ولادت

۱۸۸۸ء ، پورہ ہیراں (سیالکوٹ)

وفات ۱۳ جنوری ۱۹۶۴ء ، مدفن

(لاہور) ، میانی صاحب (مولانا

عبید اللہ سندھی کے سیاسی مکتوبات

مرتبہ محمد اسلم)۔

شیر احمد خاموش ، آغا :

تحریک پاکستان کے ممتاز کارکن ، کام

نگار ، صحافی ، دانشور ، مسلم لیگی ، قانون

دان ، ولادت ۱۹۴۲ء ، لدھیانہ

وفات ۱۹۶۳-۱۱-۲۳ ، ملتان ،

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۴ نومبر

۱۹۶۳ء)۔

شیر احمد خان ، کرنل :

سابق صدر آزاد جموں و کشمیر ، ۷۰ سال

عمر پائی ، وفات ۱۹۶۲-۱-۲۳

پلندری (”نوائے وقت“ لاہور ۲۵

جنوری ۱۹۶۲ء)۔

شیر بہادر مہجور : پشتر

کے مزاحیہ شاعر ، وفات ۱۱ فروری

۱۹۸۶ء تخت ہائی (مردان) ، خبرنامہ

”اکادمی ادبیات اسلام آباد“ ماہیچ

(۱۹۸۶ء)۔

شیر زمان ، مولانا : تلمیذ

پبلک سکول مانگا، وزارت۔ ۲۹ نومبر
۱۹۶۴ء، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۶۴ء۔۱۱۔۳۰)۔

شیر محمد، شیخ : سابق ڈپٹی
کشنر بہاولپور، برادر شیخ فیض محمد سپیکر
پنجاب اسمبلی، وفات ۱۹۵۱ء۔۲۔۲۳،
بہاولپور (”نوائے وقت“ ۲۶ فروری
۱۹۵۱ء)۔

شیر محمد ناصر، حکیم :
پنجابی کے معروف شاعر، ولادت ۲۶
دسمبر ۱۹۰۸ء، وفات ۱۹۶۳ء۔۱۔۴،
میانی صاحب، لاہور (چھاپی ”کھوج“ لاہور
جنوری۔جون ۱۹۸۱ء)۔

شیریں جناح : قائد اعظم کی
ہمشیرہ، ولادت ۱۸۸۰ء، کراچی،
وفات ۱۹۸۰ء۔۱۲۔۲، درگاہ
عبد اللہ شاہ، کراچی (”امروز“ لاہور
۱۹۸۰ء۔۱۲۔۳)۔

شیوا پریلوی : شاعر،
وفات ۱۹۶۵ء۔۱۱۔۶، کراچی (”جنگ“
کراچی ۱۹۶۵ء۔۱۱۔۷)۔

مرید شیخ الہند، سابق پرنسپل مدرسہ
عالیہ سلہڑ، ولادت ۱۸۹۱ء، بھ
(ہزارہ)، وفات ۱۹۶۲ء۔۹۔۱۱
بھ (تاریخ ہزارہ)۔

شیر شاہ گیلانی، حاجی
پیر سید : سیاست دان،
روحانی پیشوا، ۸۵ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۰ء۔۲۔۷، درگاہ موسیٰ
پاک، ملتان، (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۶۰ء۔۲۔۸)۔

شیر ڈا خان، کیپٹن : سوات
کے بزرگ پشتو شاعر، وفات ۱۲
جولائی ۱۹۸۶ء، راولپنڈی (خبرنامہ
”اکادمی“ ادبیات، اسلام آباد،
اگست ۱۹۸۶ء)۔

شیر محمد اختر : صحافی،
ادیب، مدیر ہفت روزہ ”قتیل“
لاہور، ولادت ۱۹۰۷ء، گجرات،
وفات ۱۹۶۴ء۔۱۲۔۲۹، میانی
صاحب، لاہور (”امروز“ لاہور ۳۰
دسمبر ۱۹۶۴ء)۔

شیر محمد، چودھری :
ماہر تعلیم، سابق پرنسپل نیا علی گڑھ

("نوائے وقت" لاہور ۱۹ جولائی)

(۱۹۶۶)۔

صادق اللہ ندوی، مولانا:

عالم دین، جماعت اسلامی سے تعلق،

وفات، ۱۰-۳-۱۹۸۳، کراچی،

("جنگ" کراچی ۱۱-۳-۱۹۸۳)

صادق حسن امرتسری، خواجہ:

سابق ہیڈ ماسٹر چشتیہ الی کول لاہور

وفات، ۶-۲-۱۹۷۵، لاہور ("نوائے

وقت" لاہور ۶-۲-۱۹۷۵)۔

صادق حسن، شیخ: رئیس

امرتسر، تحریک آزادی کے رہنما، سابق

رکن صوبائی اسمبلی، ۲، سال عمر پائی،

وفات ۱۲-۱۲-۱۹۵۱، میان

صاحب، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۲-۱۲-۱۹۵۱)۔

صادق علی مبین، حاجی:

سابق رکن صوبائی اسمبلی، تحریک پاکستان

میں حصہ لیا، ۶۵ سال عمر پائی، وفات

(۱۹۶۱-۸-۲۵، ٹھٹھہ ("نوائے

وقت" لاہور (۱۹۶۱-۸-۲۶)

صادقین: بین الاقوامی شہرت

کے مصور، قرآنی آیات کی مصوری میں

ص

صابر دہلوی: غزل گو شاعر،

۶۰ سال عمر پائی، وفات، ۶۱۹۶۳،

ملتان۔

صابر علی خان، ڈاکٹر: سعادت

پارخان رنگین کے سوانح نگار، وفات

۱۹۶۴-۵-۳، تیم خان، لاہور۔

صابر ملتانی، حکیم دوست

محمد: حکیم انقلاب، ۱۸ کتابوں

کے مصنف، وفات ۱۹۶۲-۵-۲۰،

میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۲-۵-۳۱)۔

صابر ملک: معروف شاعر،

شیرباز مزاری کے جلسے میں سیاسی

نظم سنا کر فوت ہوئے، وفات ۸

دسمبر ۱۹۸۶ ("جنگ" لاہور ۹ دسمبر

۱۹۸۶)۔

صاحب خان نون، ملک:

ڈپٹی کمشنر، ۸۲ سال عمر پائی، ۱۸

جولائی ۱۹۶۶، فتح آباد (سرگودھا)

نام پیدا کیا، ولادت ۱۹۲۹ء، امرتسر،
وفات ۱۹۸۷ء-۲-۱۰، سخی حسن، کراچی
("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء-۲-۱۱)۔

صدرالدین، "مولوی"؛

سابق امیر انجمن احمدیہ لاہور، مصنف
برلن اور لندن میں احمدی مبلغ رہے، مولانا

عبید اللہ سندھی اور اقبال شیدائی کے

ساتھی، ولادت جنوری (۱۸۸۸ء)

سیالکوٹ، وفات ۱۹۸۱ء-۱۱-۱۵،

دارالسلام (لاہور) ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۸۱ء-۱۱-۱۶)۔

صدیق احمد صدیقی؛

بیکے از بانیران حلقہ ارباب ذوق،

بی بی سی کے اناؤنسر، وفات ۱۳ ستمبر

۱۹۵۸ء، بروک وڈ، (لندن)۔

("نوائے وقت" لاہور ۱۳ ستمبر

۱۹۵۸ء)۔

صدیق اکبر مخدوم؛ سابق

ڈپٹی ڈائریکٹر ایجوکیشن برائے ڈیف، ڈمب

اینڈ بلائٹڈ، پاکستان میں گونگوں بہروں

کی تعلیم کے بانی، وفات ۱۵ جنوری

۱۹۷۸ء، لاہور ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۷۸ء-۲-۲۲)۔

صدیق الحسن، خواجہ؛ سیاستدان

ولادت ۱۹۳۰ء-۳-۲۰، امرتسر،

وفات ۱۹۸۶ء-۲-۱۷، گوجسرالوڈ

("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۲-۱۸)۔

صدیق الحسن گیلانی، سید؛

برادر بزرگ سید اسعد گیلانی، سابق

ناظم شعبہ پارلیمانی امور جماعت اسلامی

۶۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۳ء-۱-۱۹،

اچھرہ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۷۳ء-۱-۲۰)۔

صدیق خان، میجر سردار؛

سابق وزیر مال و ترقیات ریاست

ناجھ، ۶۰ سال عمر پائی، وفات ۱۸

مئی ۱۹۵۹ء، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۵۹ء-۵-۲۱)۔

صدیق علی خان، نواب؛

تحریک آزادی کے مجاہد، نواب زادہ

لباقت علی خان کے خصوصی معتمد اور پوسٹل

سیکرٹری، مصنف: "بے تیغ سپاہی"

ولادت: ۱۸۹۹ء، ناگپور، وفات

۱۹۷۳ء-۱-۹، کراچی (ادلیہ "نوائے

وقت" لاہور ۱۹۷۳ء-۱-۱۱)۔

صدیقی، ڈاکٹر ایم۔ اے۔ ایچ؛

(اٹک) ("جنگ" لاہور ۲۷ نومبر
۶۱۹۸۶)

صلاح الدین احمد، مولانا؛
صحافی، مدیر "ادبی دنیا"، اردو زبان
کے محسن، ولادت ۱۹۰۱ء، لاہور،
وفات ۱۹۶۳ء-۶-۱۳، میانی صاحب
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۵ جون
۶۱۹۶۳)

صلاح الدین چٹھہ، چوہدری؛
کونسل مسلم لیگ کے رہنما، وفات
(لندن) ۱۹۷۰ء-۵-۶، احمد نگر
(گوجرانوالہ) ("نوائے وقت" لاہور
۶۱۹۷۰-۵-۷)

صلاح الدین، ڈاکٹر خواجہ؛
ممتاز سائنس دان، عربی و فارسی سے
کماحقہ واقف، سابق چیئرمین پی۔سی
ایس۔ آئی۔ آر، لاہور، سابق صدر
شعبہ کیمیکل انجینئرنگ پنجاب یونیورسٹی
کتابیں جمع کرنے کے شوقین، ۶۲ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۷۳ء-۸-۱۵،
میانی صاحب، لاہور ("امروز" لاہور
۶۱۹۷۳-۸-۱۶)

صلاح الدین شاہ نقشبذری

پاکستان کے ممتاز سرجن، پاکستان میں
ڈاکٹری کی تعلیم کے فروغ میں نمایاں کردار
کالج آف فزیشنز اینڈ سرجنز کے سابق
ڈائریکٹر، سابق استاد کنگ ایڈورڈ
میڈیکل کالج لاہور، ۷۲ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۷۱ء-۸-۲۷، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۷۱ء-۸-۲۸)

صدر حسین، ڈاکٹر سید؛
مرثیہ گو شاعر، مترجم، ماہر تعلیم، سابق
پرنسپل گورنمنٹ کالج راولپنڈی، سابق
ناظم ایجوکیشن راولپنڈی، ناظم سررشتہ
پنجاب، ۶۱ سال عمر پائی، ولادت
۱۹۱۹ء، وفات ۱۹۸۰ء-۱-۱۵،
نیشنل ٹاؤن، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۰ء-۱-۱۶)

صدر سلیمی؛ خاکسار رہنما،
مدیر "الاصلاح" لاہور، ۴۵ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۷۲ء-۱-۳، نور محل
(ٹوبہ ٹیک سنگھ) ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۲ء-۱-۵)

صدر الدین، پیر آف مکہ؛
سیار، دان، سجادہ نشین مکہ شریف،
وفات ۱۹۸۶ء-۱۱-۲۵، مکہ شریف

لیکچرار اسلامیہ کالج پشاور، کسٹوڈین
متروکہ املاک، جج لاہور ہائی کورٹ،
۵۳ سال عمر پائی، ۱۲-۱۱-۱۹۵۲ء،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۲
نومبر ۱۹۵۳ء)۔

صوفی، محی الدین، ڈاکٹر؛
مورخ، مصنف؛ کاشغر (KASHIR)
۷۶ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۲ء،
کراچی (ماہنامہ "کتابی دنیا" کراچی می
۱۹۶۲ء)۔

صوفیہ مجید طوری، اے۔س۔
ماہرہ تعلیم، بانی "ادبستان صوفیہ"
لاہور و راولپنڈی، وفات ۲۶ فروری
۱۹۶۵ء، میان صاحب، لاہور،
("نوائے وقت" لاہور ۲۶ فروری
۱۹۶۵ء)۔

صولت علی خان؛ بانی "صولت
لابری" رام پور، تحریک آزادی کے
کارکن، مصنف، علم دوست، ۷۶
سال عمر پائی، وفات ۱۸-۶-۱۹۶۹ء،
کراچی ("امروز" لاہور ۱۹ جون
۱۹۶۹ء)۔

مجددی؛ فرزند گرامی پیر علاء الدین
شاہ نقشبندی مجددی، جوان مرگ،
وفات ۱۲-۱-۱۹۸۲ء، دارالسلام
(شیخوپورہ) ("نوائے وقت" لاہور
۱۳-۱-۱۹۸۲ء)۔

صمد رضوی ساز؛ شاعر، ادیب،
۵۵ سال عمر پائی، وفات ۲۲ مارچ
۱۹۶۰ء، لاٹکانہ ("جنگ" کراچی ۲۳
مارچ ۱۹۶۰ء)۔

صنوبر حسین؛ پشتو ادیب،
وفات ۱۹۶۳ء۔

صوفی، ایم ایچ؛ چیئرمین پنجاب
پبلک سروس کمیشن، سیکرٹری حکومت
پنجاب، وفات ۱۳-۸-۱۹۸۶ء،
کوٹ اسحاق، (حافظ آباد) ("جنگ"
لاہور ۱۳-۸-۱۹۸۶ء)۔

صوفی تبسم، غلام مصطفیٰ؛
شاعر، ادیب، ماہر تعلیم، نقاد،
ولادت ۱۳-۸-۱۹۰۰ء، امرتسر،
وفات ۱۹۶۸ء-۲-۶ء، میان صاحب
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۸
فروری ۱۹۶۸ء)۔

صوفی، جسٹس ایم۔ اے؛ سابق

وقت "لاہور ۶۱۹۸۷-۵-۸)۔

ضیاء الدین برنی، مولانا :

عالم دین، مصنف، ۸۰ سال عمر پائی،

وفات ۶۱۹۶۹-۵-۵، پاپوش نگر،

کراچی ("امروز" لاہور ۶۱۹۶۹-۵-۶)

ضیاء الدین سلطان پوری،

مولانا سید : بانی مدرسہ حمیدیہ

سلطان پور، مفتی، مدرسہ امینیہ دہلی

کے فارغ، ولادت ۶۱۸۹۳، سلطانپور

(راٹک)، وفات ۶۱۹۷۳-۷-۱۸،

سلطان پور (تذکرہ علمائے پنجاب،

مؤلفہ اختر راہی)۔

ضیاء الدین، شیخ : ابن ڈاکٹر

محمد الدین ناظر، لکھنؤ، انڈیا پوزن

سماجی کارکن، مدیر۔ "مسلم آڈیو ٹیکسٹ"

ولادت ۱۸۹۸ء لاہور، وفات ۲۰

اکتوبر ۶۱۹۷۳، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۶۱۹۷۳-۱۱-۲)۔

ضیاء الدین گنائی، خواجہ :

ڈھل محلہ لاہور کے ساکن، نیردہی میں

عمر کا بیشتر حصہ گزارا، لاہور کے تاریخی

مقامات کے ماہر، وفات ۲۵ مارچ

۶۱۹۷۶، پیرونقی، لاہور ("نوائے

ض

ضمیر احمد قریشی : صحافی،

میرے برالباتی بون کا انٹرویو لیتے ہوئے

گوئی کا نشانہ بنے، وفات ۲۸ جنوری

۶۱۹۶۵، میانی صاحب، لاہور ("نوائے

وقت" لاہور شہ سہرخی ۲۶ جنوری

۶۱۹۶۵)۔

ضمیر صدیقی : صحافی،

ولادت ۶۱۹۱۵-۷-۳ (یو۔ پی)،

وفات ۶۱۹۸۵-۱۱-۲۳، لندن،

("جنگ" لاہور ۶۱۹۸۵-۱۱-۲۳)۔

ضیاء الحسن موسوی : ادیب

شاء، صحافی، ولادت ۲۲ اپریل

۶۱۹۲۲، لکھنؤ، وفات ۱۵ اکتوبر

۶۱۹۷۸، علی باغ لیاری، کراچی،

("جنگ" کراچی ۶۱۹۷۸-۱۰-۱۶)۔

ضیاء الحق، مولانا : شیخ الحدیث

دارالعلوم عثمانیہ رسول پارک، لاہور

مصنف کتب کثیرہ، وفات ۷ مئی

۶۱۹۸۷، نورپور (راٹک) ("نوائے

شاعر، وفات ۱۹۶۹ء، ملتان۔

وقت لاہور ۱۹۶۶ء-۳-۲۶۔
 ضیاء الدین، مولانا مشتق؛

مشتق، عظیم کشمیر، ۵۰ سال عمر پائی۔

وفات ۱۹۶۹ء-۱-۲۵، میرپور۔

”نوائے وقت“ لاہور، ۳۰ جنوری

۱۹۶۸ء۔

ط

طالب الہ آبادی؛ مضمون

شکار، صفائی، وقت ۱۹۶۹ء-۶-۵،

قبرستان سوسائٹی، کراچی (”جنگ“ کراچی

۱۹۶۶ء-۶-۶)۔

طالب انصاری بدایونی، استاد؛

کہنہ مشتق شاعر، وفات ۱۹۶۶ء-۱۱-۵،

میانی صاحب، لاہور (”نوائے وقت“،

لاہور ۱۹۶۶ء-۱۱-۶)۔

طالب بایزدانی، آغا محمد علی

خان؛ ماہر تعلیم، سیر، شکار،

آنحضرتؐ کے پہلے چالیس سال کے

واقعات، لکھے تلمیذ مولانا غلام محمد ترنم و

مولانا محمد عالم آسی، ولادت ۲۲

فروری ۱۹۲۳ء، امرتسر، وفات ۲۳

جولائی ۱۹۸۶ء، میانی صاحب، لاہور

(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری

بنام راقم)۔

ضیاء القادری بدایونی،

محمد یعقوب حسین؛ شاعر؛

ادیب، مصنف، ولادت ۲۶

رجب ۱۳۰۰ھ، بدایوں، وفات

۱۹۶۴ء-۸-۱۳، کراچی (”جنگ“

کراچی ۱۹۶۴ء-۸-۱۶)۔

ضیاء اللہ جمیل، ضیاء، شیخ؛

شاعر اہل بیہیم، مرثیہ گو، ولادت

ستمبر ۱۹۳۱ء، وفات ۲۳ اپریل

۱۹۸۵ء، مومن پورہ، لاہور،

(روح مزار)۔

ضیاء اللہ ضیاء، ملک؛

پنجابی کے شاعر، وفات ۲۰ جولائی

۱۹۸۲ء، میانی صاحب، لاہور

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۱ جولائی

۱۹۸۲ء)۔

ضیاء سدیقی، منظور حسین؛

طالوت علامہ ؛ اصل نام
عبدالرشید اور تخلص نسیم تھا، علمی دنیا
میں علامہ طالوت کے نام سے جانے
پہچانے جاتے ہیں، علامہ اقبال اور
حسین احمد مدنی کے جھگڑے میں ثالث

بنے تھے، ولادت ۱۹۰۹ء - ۲ - ۱

چوٹی زیریں (ڈیرہ غازی خان) وفات

۱۹۶۳ء - ۳ - ۳۰، ملتان (تذکرہ علمائے

پنجاب مؤلف اختر اہی)۔

طاہر سورتی، پروفیسر عبدالرحمن؛

عربی زبان کے نامور عالم، ادارہ تحقیقات

اسلامی اسلام آباد کے رکن، ۶۸ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۸۷ء - ۱ - ۱۰، اسلام

آباد ("جنگ لاہور" ۱۹۸۸ء - ۱ - ۱۱)

طاہرہ قمر لباش؛ ڈائریکٹر

ایسٹاڈنڈیشن سکول، لاہور،

وفات (لندن) ۱۹۸۷ء - ۸ - ۲

گلبرگ - لاہور ("جنگ لاہور

۱۹۸۷ء - ۸ - ۷)۔

طاہرہ نقوی؛ ٹیلی ویژن کی

مقبول اداکارہ، وفات ۲ جون

۱۹۸۲ء، احاطہ میاں میر، لاہور،

("نوائے وقت" لاہور ۳ جون

۱۹۸۲ء)۔

طفیل احمد جمالی؛ صحافی،

شاعر، ولادت ۱۹۱۹ء، بنارس،

وفات ۱۹۷۲ء - ۸ - ۱۲، سخی حسن،

کراچی ("جنگ" کراچی ۱۳ اگست

۱۹۷۲ء)۔

طفیل احمد فاروقی، مولانا؛

شیخ الطریقیت، قادریہ مجددی سلسلہ

کے شیخ، مدرسہ تعلیم الاسلام مجاہد آباد

کے بانی، وفات ۱۹۷۶ء - ۷ - ۸

مجاہد آباد، کراچی (روح مزاں)۔

طفیل حسن رضوی امر وہوی،

ابوالنظر حکیم؛ مفکر قرآن،

ولادت ۱۹۰۰ء - ۱۰ - ۱۷، اروہ،

وفات ۱۹۵۲ء - ۳ - ۸، سوہانوی،

کراچی (روح مزاں)۔

طفیل علی عبدالرحمن، جسٹس؛

ممتاز قانون دان، جج ایڈووکیٹ

۵۳ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۱ء - ۱۶ جنوری

۱۹۷۵ء، کراچی ("جنگ" لاہور ۷

جنوری ۱۹۷۵ء)۔

طفیل محمد، چوہدری الحاج؛

والد بزرگوار پروفیسر محمد اسلم،

سنٹرل بورڈ آف ریونیو، وزارت،
۱۹۱۶-۱۵-۱۵، لاہور (نوائے
وقت) " لاہور ۱۹۶۱-۶۱-۱۶-۱۶)۔

ظفر احمد عثمانی، مولانا؛
تاریخ اعظم کے معتمد ساتھی، عالم دین،
مشرقی پاکستان میں پاکستان کا پرچم
لہرایا، مصنف؛ خواہر زادہ مولانا
اشرف علی تھانوی، شیخ الحدیث، دار
العلوم اسلامیہ سنڈوالہ یار، ۸۵ سال
عمر پائی، وفات، ۱۹۶۳-۱۲-۸،
پاپوش نگر، کراچی ("امروز" لاہور
۱۹۶۳-۱۲-۹)۔

ظفر الاحسن؛ قیام پاکستان کے
بعد لاہور کے پہلے ڈپٹی کمشنر، سابق
صدر لاہور امپروومنٹ ٹرسٹ،
سابق چیئرمین تھل ڈویلپمنٹ، اٹھارٹی
سابق مینجنگ ڈائریکٹر پی۔ آئی۔ اے،
۶۵ سال عمر پائی، وفات، ۲۶ فروری
۱۹۶۶، قصبہ کالونی، کراچی،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۶ فروری
۱۹۶۶)۔

ظفر الاسلام، ڈاکٹر؛ مؤرخ،
استاد شعبہ تاریخ پنجاب، یونیورسٹی لاہور

ریلوے کے نام ور اور نیک نام آئینر
"مسلم کنڈکٹ آف سیٹ" انجین کے

نام معنون ہے، ولادت، ۳ اپریل
۱۹۰۶، پھلور (جاندھر)، وفات،
۱۹۶۹-۲۰-۱۳، میرانی عدالت، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۹ فروری
۱۹۶۹)۔

ظفیل محمد شہید، میجر؛

تھانوی "نوائے وقت" یافتہ، ولادت
۱۹۱۳، کھڑکان (ہوشیار پور)، شہادت
۱۹۵۸-۸-۶، لکشی پور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۶۳-۹-۶)۔

ظ

ظرافت اللہ خان، پروفیسر؛
ماہر تعلیم، وائس پرنسپل گورنمنٹ
کالج، فیصل آباد، ۸ سال عمر پائی،
وفات، ۱۹۸۰-۲-۲۳، لاہور،
("بنگ" لاہور ۱۹۸۰-۲-۲۳)
ظفر احمد؛ سابق سیکریٹری

وفات: ۱۰-۱۰-۱۹۶۲ء، میانی صاحب

لاہور (روح مزاں)

ظفر الحسن، ڈاکٹر سید

فلاسفہ، مصنف، "تحریریں" تان

رہنما، قائد اعظم کے مستند صدر شیعہ

السنہ مسلم یونیورسٹی علی گڑھ، ولادت

(۱۸۶۱-۱۲-۳ء)، سیالکوٹ، وفات

(۱۹۱۲-۶-۱۶ء)، میانی صاحب، لاہور

(لون مزاں)

ظفر الحسن، رائے بزرگ، علم

یہی، کونسل مسلم لیگ کے رہنما، وفات

(۱۹۶۶-۱۰-۳ء)، مظفر گڑھ،

"نوائے وقت" لاہور ۱۳ اکتوبر

(۱۹۶۶ء)

ظفر الحسن مزاں؛ بانی "نوائے

لاہور" کراچی، وفات: ۲۴ ستمبر

۱۹۸۳ء کراچی (جنگ کراچی) ۵ ستمبر

(۱۹۸۳ء)

ظفر الحسن، چوہدری؛ سابق

وائس چیئرمین راولپنڈی میونسپلٹی،

سابق ممبر اسمبلی، سماجی کارکن، ولادت

(۱۹۱۰-۱۲-۱۸ء)، وفات: ۱۳ جولائی

(۱۹۶۶ء)، ڈھوک کھبہ، راولپنڈی

ر "مشرق" لاہور (۱۹۶۶-۶-۱۲ء)

ظفر اللہ خان؛ قانون دان،

۵۶ سال عمر پائی، وفات: ۱۶ جون

۱۹۸۶ء، ماڈل ٹاؤن، لاہور ("جنگ"

لاہور (۱۹۸۶-۶-۱۶ء)

ظفر اللہ خان، جسٹس؛ ماہر

قانون، سابق جج لاہور ہائی کورٹ، وفات

(۱۹۸۶-۸-۲۶ء)، گوہرہ ("جنگ"

لاہور (۱۹۸۶-۸-۲۸ء)

ظفر اللہ خان، چوہدری سر محمد؛

سابق وزیر خارجہ پاکستان، سابق جج

عالمی عدالت، مصنف، "تحدیث

نعمت" احمدیہ فرقہ کے راہنما،

ولادت: ۱۸۹۳ء، سیالکوٹ، وفات

(۱۹۸۵-۹-۱۰ء)، ربوہ ("نوائے وقت"

لاہور (۱۹۸۵-۹-۲۰ء)

ظفر اللہ خان، واہلہ، چوہدری؛

جہانیاں، ممتاز شخصیت، وفات

(۱۹۸۱-۵-۵ء)، جہانیاں ("نوائے

وقت" لاہور (۱۹۸۱-۵-۱۰ء)

ظفر، پروفیسر کے آر؛ سابق

صدر شعبہ نباتیات، گورنمنٹ کالج لاہور

وفات: ۱۹۶۱ء، لاہور،

ظفر ہمدی، علامہ سید؛
شعبہ عالم، کارکن تحریک آزادی و
قیام پاکستان، ولادت: ۱۳ جنوری
۱۸۹۶ء، امرتسر (مراد آباد)،
وفات: ۱۳-۸-۱۹۵۶ء، کراچی
”نوائے وقت“، لاہور ۱۳ اگست،
۱۹۵۶ء۔

ظفر ہاشمی، پیرزادہ؛ شاعر،
ادیب، مدیر ماہنامہ عالمگیر، وفات:
۱۲-۲-۱۹۸۳ء (”نوائے وقت“، لاہور
۱۹۵۵ء-۱-۳۰)۔

ظہور احمد چشتی؛ صحافی، چیت
نیمز ایڈیٹر ”روزنامہ زمیندار“ لاہور،
۵۵ سال عمر پائی، وفات: ۲۸ جنوری
۱۹۵۵ء، لاہور (”نوائے وقت“، لاہور
۱۹۵۵ء-۱-۳۰)۔

ظہور احمد، ملک؛ بانی
روزنامہ ”روز“، جھنگ، مالک مسلم
پرنٹنگ پریس جھنگ، وفات: ۵
دسمبر ۱۹۸۶ء، جھنگ (”نوائے
وقت“، لاہور ۱۹۸۶ء-۱۲-۶)۔

ظہور الحسن ارزش، پروفیسر؛
ماہر تعلیم، پرنسپل گورنمنٹ کالج، چنوائ

(”نوائے وقت“، لاہور، نومبر
۱۹۴۹ء)۔

ظفر حسین شاہ، پیر؛ تحریک
آزادی میں حصہ لیا، تحریک خلافت
کے کارکن، بانی جامعہ سعیدیہ مریدکے
ولادت: ۱۸۹۲ء، رتہ سیراں (شیخوپورہ)
وفات: ۱۵-۲-۱۹۶۵ء، مریدکے،
(روزنامہ ”کوہستان“، لاہور ۱۳ مارچ
۱۹۶۵ء)۔

ظفر عسکری، حکیم سید؛ ممتاز
طیب، ادیب، مدیر، وفات: ۲۲
جون ۱۹۸۳ء، احاطہ شیر شاہ ولی، لاہور
(لیج نزار)۔

ظفر علی خان، مولانا؛ شاعر،
صحافی، مدیر ”زمیندار“ لاہور، ولادت:
۱۸-۱-۱۹۱۵ء، وفات: ۱۹۵۶ء-۱۱-۱۱
کراچی، ادیب، مولانا ظفر علی خان
مرتبہ عذابیہ، اللہ یم)۔

ظفر علی شیخ؛ سابق سیکریٹری
پاکستان آرٹیکل ایسوسی ایشن، ۸۲
سال عمر پائی، وفات: ۱۹۸۵ء-۱۰-۲۲
ساہی وال ”جنگ“، لاہور ۲۳ اپریل
۱۹۸۵ء)۔

ظہور حسین قریشی، پیر: تحریک

پاکستان کے کارکن، سابق رکن صوبائی

اسمبلی، والد بزرگوار شجاعت حسین،

نواب سجاد حسین قریشی گورنر پنجاب کے

سمدھی، وفات: ۱۸-۲-۱۹۶۵ء

چک ۳۳، (میاں چنوں) ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۶۵ء-۲-۱۹۶۵ء)

ظہور حسین قریشی: ضلع جھنگ

کے ممتاز سیاست دان اور سماجی شخصیت

قریشی خاندان کے بزرگ، ولادت:

۱۹۲۶ء، حویلی بیادر شاہ، جھنگ،

وفات: ۱۸-۸-۱۹۶۶ء، حویلی بیادر شاہ

جھنگ، (معلومات از صابر منصور

قریشی فرزند آں مرحوم)

ظہور الحق، مولانا: والد بزرگوار

مولانا احتشام الحق تھانوی، مسردن

عالم دین، وفات: ۱۲-۱۲-۱۹۶۳ء، موسائی

کراچی (لوحہ زار)

ظہور الہی چوہدری: سیاست

دان، سماجی کارکن، سابق و ناتی وزیر

معروف مسلم سٹی، ولادت: ۱۹۲۱ء،

نت (تجرات)، وفات: (قتل) ۲۵

ستمبر ۱۹۸۲ء، تجرات ("نوائے وقت"

وفات (حادثہ) ۱۹۶۳-۱۰-۱۰

راولپنڈی ("نوائے وقت" لاہور ۲

جون ۱۹۶۳ء)

ظہور الحسن بھوپالی: صحافی،

سیاست دان، مصنف، ولادت:

۱۹۳۶ء، بھوپال، وفات: ۱۳ دسمبر

۱۹۸۲ء، کراچی ("جنگ" کراچی ۱۲

دسمبر ۱۹۸۲ء)

ظہور الحسن درس، صدیقی:

قائد اعظم کے پیش امام، عالم، شاعر،

مصنف، ولادت: ۱۹۰۵-۲-۱۹۰۵

کراچی، وفات: ۱۱-۱۱-۱۹۶۲ء، کراچی

("جنگ" کراچی ۱۱-۱۱-۱۹۶۲ء)

ظہور الحسن ڈار: صحافی، طنز

نگار، ادیب، مدیر ہفت روزہ "آٹا"

۵۵ سال عمر پائی، وفات: ۲۶ دسمبر

۱۹۶۶ء ("نوائے وقت" لاہور ۲۶

دسمبر ۱۹۶۶ء)

ظہور حسین، قاضی: سابق رکن

پبلک سروس کمیشن پنجاب و سرحد، سابق

انجیز مشرقی پاکستان ریورے، وفات:

۱۹۶۳-۱۰-۱۰، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۳-۱۰-۱۰)

وفات ۱۹۶۲ء - ۳-۱۳، منگل پور
کراچی (”نوائے وقت“ لاہور ۱۵ مارچ
۱۹۶۱ء)۔

ظہیر الدین؛ سابق وزیر صحت
پاکستان، پاکستان اذہر برما میں بشک
ریش۔ بے سابق سینئر، وفات، ۳۰ جنوری
۱۹۸۰ء، ڈھاکہ (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۸۰ء)۔

ظہیر الدین جامعی، ڈاکٹر؛
ادیب، ماہر اقبالیات، سابق ڈین
کیمہ شذانت و مذہب، عثمانیہ یونیورسٹی
حیدرآباد دکن، ۴۲ سال عمر پائی، وفات
۱۹۶۸ء - ۱-۱۰، پاپوش نگر، کراچی،
(روز جزر)۔

ظہیر الدین، فقیر سید؛ سربراہ
فقیر خاندان لاہور، ۶۶ سال عمر پائی،
وفات، ۱۹۶۳ء - ۳-۲۱، میانی عداہا
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۲۲
مارچ ۱۹۶۳ء)۔

ظہیر الدین لال میاں، الحاح؛
سابق چیف پارلیمانی سیکریٹری، تریپ
آزادی میں حصہ لیا، سابق دفاتی وزیر
صحت، دانشور، صحب رطن،

لاہور (۱۹۸۱-۶-۲۶)۔

ظہور شاہ جلال پوری،
پیر سید؛ شاعر، عالم، سوتی،
مسنف، ولادت، ۱۹۸۸ء، جلال پور
بٹان زنجرات، وفات، ۸ فروری
۱۹۶۳ء، منارہ (چکوال) (تذکرہ
اکابر اہل سنت، مؤلفہ عبدالحکیم شریانی،
لاہور)۔

ظہور نطر؛ شاعر، سمانی، طرارہ
شکار، مسنن، ولادت، ۲۶ جولائی
۱۹۲۲ء، وفات، ۱۹۸۲ء، بہاولپور
ر۔ ماہی ”انزیر“ بہاولپور

ظہیر احمد نقش؛ برادر
بشمیر احمد سمراوی، کہانی نویس، ہدایت
کار، مدیر ”ایشیا“،

وطن؛ امرتسر، وفات، ۱۹۸۶ء - ۱-۱۲
میان عداہا، لاہور (”جنگ“ لاہور
۱۹۸۶ء - ۱-۱۵)۔

ظہیر الحسن لاری؛ ممتاز قانون
دان، مرتے دم تک مسلم لیگ رہے،
تحریک پاکستان کے راہنما، راولپنڈی میں
شریک کار، ۱۹۲۶ء - ۱۹۶۳ء کے دوران
سب سے بڑے مسلم لیگ کے لیے وقت گزریا۔

عابد شاہ کراچی، سید:

بلوچستان کے شاعر، ذریعہ گو، ناری
اردو، بلوچی پشتو، راہونی، ڈپٹی
مکنت، نماز مترجم منظوم فارسی، مجموعہ
کلام، "گلزار عابد"، ولادت ۱۸۸۸ء
وفات ۱۹۳۶ء، کوئٹہ، بحوالہ
"عکس بولان" کوئٹہ۔

عابد علی بلہوری، قاضی، سنت

شاعر، مدیر "اسلام" کراچی، مترجم
ہندی "رحمت للعالمین" و "قرآن"
حکیم، رشتہ، ولادت ۱۹۰۱ء
سمون رفرج آباد، وفات ۱۹۶۱ء
ستمبر ۱۹۶۱ء، کراچی، ماہنامہ "کتابی
دنیا" کراچی، جنوری ۱۹۶۲ء۔

عابد علی عابد، سید، ڈرامہ

نویس، مترجم، شاعر، نثار، ناری دان
ماہر موسیقی، تسمینیت، شب، نگار
بنداس، علامت، یدینا، شعہ
دھ سکہ، پریشم عود، اصول انتقاد ادب
کے اسلوب وغیرہ، سابق پرنسپل دیان
سنٹر کالج لاہور، ولادت ۱۹۰۱ء
۱۹۶۶ء، لاہور، وفات ۲۰ جنوری
۱۹۶۱ء، مومن پورہ، لاہور، "نوائے

ونائے رکس بازار) ۱۹ اپریل
۱۹۶۱ء، فرید پور ("نوائے وقت")
لاہور ۱۹۶۶-۲-۸۔

ع

عابد احمد علی: ماہر تعلیم،
علی گڑھ مسلم یونیورسٹی میں عربی کے استاد
سابق پرنسپل گورنمنٹ ڈگری کالج گودھا
سر سید احمد خان کے ہم چہ ۶۹ سال
عمر پالی، وفات ۱۹۶۲-۵-۱۰، میان
صاحب، لاہور (روح مزار)۔

عابد حشری: ممتاز شاعر،

وفات ۱۹۸۶-۵-۱۲۔

عابد عین، کرنل سید: سابق

ریٹائرڈ فوجی افسر، سابق وفاقی وزیر
سیاست دان، ضلع جھنگ کی معروف
شخصیت، ولادت ۱۹۱۵ء،

شاہ جیونہ، وفات ۱۹۶۱-۶-۱۲

شاہ جیونہ (جہنم) (عابد حسین معتمد

ڈاکٹر عبد اللطیف)۔

۶۱۹۸۵ء، لندن ("جنگ" لاہور)۔

عاصی واصفی، عبدالغنی؛

پنجابی۔ کے معروف شاعر، وفات ۱۹۷۳ء،

لاہور "تارے نیل ننگن دے" مؤلفہ

نادم عصری

عالم سیاہ پوش، بابا؛ فلمی

شاعر، ولادت وطن، تحصیل بٹالہ

۵۷ سال عمر پائی، وفات ۱۱ مئی

۱۹۵۹ء، لاہور ("تارے نیل ننگن

دے" مؤلفہ نادم عصری)۔

عالم لوہار؛ گلوکار، پنجابی لوک

گیتوں کے ماہر، "واجاں ماریاں

بلایا کئی بار میں، کسے نے میری گل نہ

سنی" جیسے مشہور لوک گیت کے خالق،

وفات (حادثہ) ۱۹۷۶ء-۶-۳، لال موٹی

("نوائے وقت" لاہور ۲۲ جولائی

۱۹۷۹ء)۔

عاشقہ بیگم صدیقہ؛ مؤرخہ،

مصنفہ، ولادت ۱۸۷۰ء، وفات

۱۹۵۲ء، سیالکوٹ، کتاب، دوست

منظور الحق سدیقی)۔

عباس بن عبدالقادر، پروفیسر

پرنسپل گورنمنٹ کالج خیرپور سندھ

وقت "لاہور ۱۹۷۱ء-۱۱-۲۱)۔

عارف اللہ شاہ قادری،

سید؛ عالم دین، چیئرمین "رویت

ہلال کمیٹی"، سال عمر پائی، وفات

۱۹۷۹ء-۲-۲۸، راولپنڈی،

("نوائے وقت" لاہور یکم مارچ

۱۹۷۹ء)۔

عارف ہوشیار پوری؛ خطاط،

ادیب، شاعر، وفات ۱۱ اکتوبر

۱۹۸۱ء، نئی کراچی ("جنگ" کراچی

۱۹۸۱ء-۱۰-۱۲)۔

عاشق حسین، سید؛ شیرگڑھ

کے معروف زمیندار، وفات ۳

اکتوبر ۱۹۷۷ء، شیرگڑھ (اوکاڑہ)۔

("نوائے وقت" لاہور ۵ اکتوبر

۱۹۷۷ء)۔

عاشق ذبیحی ڈبائیوی؛ ممتاز

شاعر، ۹۱ سال عمر پائی، وفات ۲۳

جون ۱۹۸۲ء ("جنگ" کراچی ۲۲

جون ۱۹۸۳ء)۔ سخی سن کراچی۔

عاشق محمد غوری، پروفیسر

شاعر، تقسیمین نثار، معلم فارسی، استاد

دیاں سنگھ کالج لاہور، وفات اپریل

عبدالباسط : ممتاز ادیب ،
وفات ۱۹۶۳ء - ۸ - ۳ کراچی (جنگ
کراچی ۱۹۶۳ء - ۸ - ۳)۔

عبدالبصیر پال ، پروفیسر
ڈاکٹر : سابق صدر شعبہ طبیعیات
پنجاب یونیورسٹی ، ۷۶ سال عمر پائی ،
وفات ۱۹۸۷ء - ۲ - ۱۳ ، میانی صاحب
لاہور ("جنگ" لاہور ۱۵ فروری
۱۹۸۷ء)۔

عبدالمتوابعز لوی ، مولانا ،
مشہور اہل حدیث عالم ، وفات ۳۰
مارچ ۱۹۵۰ء ، میانی صاحب ، لاہور
("نوائے وقت" لاہور یکم اپریل
۱۹۵۰ء)۔

عبدالجببار : مرید حضرت
شیخ الہند ، خلیفہ حضرت اشرف علی
تھانوی ، علامہ مشرقی کے نظریات کی
تردید میں دورے کیے ، ۱۹۳۸ء
میں پٹنہ میں مسلم لیگ کے اجلاس میں
شامل تھے ، مبلغ ، عالم دین ، واعظ
ولادت ۱۸۹۳ء - ۳ - ۲۵ ، ڈربی سروس
(حصار) ، وفات ۱۹۵۱ء - ۳ - ۱۶ ،
ہارون آباد (تذکرہ علمائے پنجاب

تلمیذ حسن عسکری عظیم آبادی ، استاد
تاریخ تعلیم الاسلام کالج ، لاہور ، ولادت
۱۹۱۹ء ، پرنی (بھانگلپور) ، وفات
(قتل) ۱۹۷۲ء - ۹ - ۲ ، ربوہ (معلومات
از علی بن عبدالقادر)۔

عباس علی شاہ ، حکیم سید ،
بار ایٹ لاء ، قانون دان ، ماہر نفسیات
طیب ، مقرر ، وفات ۱۳ جنوری
۱۹۵۸ء ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۵۸ء - ۱ - ۱۵)۔

عباسی ، ایم۔ ایم : سابق چیف
سیکرٹری حکومت پاکستان ، وفات
(صومالیہ) ۱۹۶۹ء - ۳ - ۱۵ ، کراچی
("نوائے وقت" لاہور ۱۶ مارچ
۱۹۶۹ء)۔

عبدالباری ، میاں : پنجاب
مسلم لیگ کے صدر ، نیک نام
سیاست دان ، تحریک ریشمی رومال
کے ایک کردار ، ولادت ۲۲ ستمبر
۱۸۹۵ء ، منصور پور (کپور تھلہ)۔
وفات ۱۹۶۸ء - ۱۰ - ۲۸ ، چک ۳۲ ،
(جرطانوالہ) ("مشرق" لاہور ۲۹
اکتوبر ۱۹۶۸ء)۔

مؤلف اختراہی)۔

عبدالجبار ابوہروی، مولانا؛
فاضل دیوبند، تلمیذ حسین احمد مدنی
چشتیاں میں لڑکیوں کا مدرسہ قائم کیا،
وفات ۱۹۷۲ء، ملتان رذاتی
ڈائری راقم السحروف)۔

عبدالجبار چودھری، الحاج؛
والد بزرگوار فضل القادر چودھری
وفاتی وزیر زراعت، عونی صانی ضمیر
۸۰ سال عمر پائی، وفات ۳۰ ستمبر
۱۹۶۲ء، چٹاگانگ ("لوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۲ء-۱۰-۱)۔

عبدالجبار خان؛ ممتاز
خوشنویس، جنرل سیکریٹری آل
پاکستان خوشنویس یونین، وفات
۱۹۶۸ء-۷-۵، میان صاحب،
لاہور ("لوائے وقت" لاہور ۶
جولائی ۱۹۶۸ء)۔

عبدالجبار، منشی؛
لاہور کے نامور خطاط،
جنرل سیکریٹری آل پاکستان
خوشنویس یونین، وفات
۱۹۶۸ء-۷-۵،

میانی صاحب، لاہور
("لوائے وقت" لاہور،
۱۹۶۸ء-۷-۷)۔

عبدالجبار، مولانا؛ تلمیذ
مولانا رشید احمد گنگوہی، شیخ الہند
مدرس، قاضی ٹیٹوال، ولادت؛

۱۸۷۸ء، سیرپاں (ہری پور) وفات
۱۹۵۵ء، بگڑہ (ہری پور) (مشاپیر

علماء دیوبند مؤلفہ قاضی فیوض الرحمن)
عبدالجلیل حکیم؛ سابق
پرنسپل طبیہ کالج لاہور، مدیر "الجلیل"
لاہور، طبیب حاذق، ادیب، ولادت؛

۱۹۰۶ء-۱۰-۷، وفات ۵ اگست
میانی صاحب، لاہور (لوح مزار)۔

عبدالجلیل ندوی، حکیم؛
عالم دین، صوبہ سرحد کے نامور طبیب
تحریک آزادی میں حصہ لیا، وفات
۱۹۶۰ء-۲-۲۸، پشاور (مجلہ "طبیہ"
لاہور مارچ ۱۹۶۰ء)۔

عبدالحامد بدایونی؛ عالم دین
قرار داد لاہور کی تائید کرنے والے،
تحریک خلافت کے رہنما، مسلم لیگ
کے سرگرم کارکن، ۲۰ سال عمر پائی،

عبدالحق جامی، مولانا؛ عالم
دین، رکن اسمبلی، ۸۰ سال عمر پائی،
وفات ۶۱۹۸۴-۶-۷، رحیم یار خان،
(”جنگ“ لاہور ۶۱۹۸۴-۶-۷)۔

عبدالحق خان جگر اداری،
مولانا؛ شیخ طریقت، شاعر،
انشاپرداز، ماہر نجوم، طبیب،
ریاضی دان، ولادت ۱۵ اگست
۱۹۰۶ء، جگر اداری (پٹھان کوٹ)، وفات
۶۱۹۸۱-۲-۱۶، چک ۴۶ جنوبی،
سرگودھا (مضمون ”نوائے وقت“ لاہور
۶۱۹۸۲-۸-۸)۔

عبدالحق، ڈاکٹر؛ سابق
پیرنٹنڈنٹ مینٹل اسپتال لاہور، دماغی
امراض کے ماہر، وفات ۱۹ دسمبر
۱۹۶۴ء، (”نوائے وقت“ لاہور ۲۰
دسمبر ۱۹۶۴)۔

عبدالحق شیخ؛ ممتاز قانون
دان، سیشن جج ریٹائرڈ، پیشین لکھنے
میں ماہر، والد بزرگوار شیخ اکرام الحق،
ولادت ۱۹۰۰-۱-۱، ہوشیار پور،
وفات ۱۹۸۵-۸-۱۳، میانی صاحب
لاہور (”جنگ“ لاہور ۱۳ اگست

وفات ۱۹۷۰-۷-۲۰، منگھوپر
روڈ، کراچی (”نوائے وقت“ لاہور ۲۱
جولائی ۱۹۷۰)۔

عبدالحق، مولانا؛ ناظم کتب
خانہ دارالعلوم کورنگی، دارالعلوم
کی نامور شخصیت، ولادت ۱۳۳۳ھ،
وفات ۱۹۸۵-۷-۲۹، دارالعلوم
کورنگی، کراچی (روح مزار)۔

عبدالحفیظ، حقانی؛ مصنف
عالم، مناظر، خطیب جامع مسجد
آگرہ، شیخ الحدیث مدرسہ دارالعلوم
مظہریہ کراچی، ولادت ۱۹۰۰ء، بریلی،
وفات ۱۹۵۸-۶-۲۳، حسن پروانہ
ملتان (تذکرہ اکابر اہل سنت مؤلفہ
عبدالحکیم شرف قادری)۔

عبدالحفیظ، ڈاکٹر میاں؛
برادر عبدالعزیز مالواڑہ، ہماجر
کابل و ترکی، بم ناکارہ کرنے کے ماہر،
مصنف پنجاب یونیورسٹی میں ترکی
زبان کے استاد، ۸۳ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۴-۷-۱۰، مصری شاہ،
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۱
جولائی ۱۹۶۴)۔

- (۶۱۹۸۵)

عبداللحق عباس، آقا؛ بانی

”مدرستہ البنات“ جالندھر و لاہور؛

والد بزرگوار عبید اللحق ندوی، ولادت

۶-۴-۶۱۸۸۶، جالندھر، وفات

۱-۴-۶۱۹۶۰، میانی صاحب، لاہور

(تذکرہ افاغٹہ جالندھر مرتبہ محمد ایوب

خان)۔

عبداللحق قریشی، پروفیسر؛

ماہر ریاضی، سابق صدر شعبہ ریاضی

اسلامیہ کالج پشاور، وفات ۸ اکتوبر

۶۱۹۸۱، راولپنڈی (”نوائے وقت“

لاہور ۶۱۹۶۱-۱۰-۱۰)۔

عبداللحق، مولوی؛ بابائے

اُردو، مصنف، اُردو زبان کے محسن،

ولادت ۲۰-۸-۶۱۸۴۰، وفات

۱۶-۸-۶۱۹۶۱، دفتر انجمن ترقی اُردو

کراچی (لوح مزار)

عبداللحق، میاں؛ تحریک

آزادی کے ہراول دستے میں شامل رہے

سابق وائس چیئرمین ڈسٹرکٹ کونسل

ساہی وال، سابق رکن صوبائی اسمبلی،

وفات ۲۶-۱-۶۱۹۶۱، مولیٰ (ساہیوال)

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۸ جنوری

۶۱۹۶۱)۔

عبداللحق نافع گل، مولانا؛

برادر عزیز گل، تلمیذ شیخ الہند، مدرس

مصنف؛ ”نفع المہدی“، ولادت؛

۶۱۸۹۵، زیارت کاکا صاحب، وفات

۸-۱-۶۱۹۶۲، سنجاکوٹ (مشاہیر

علماء دیوبند مؤلف قاری فیوض الرحمن)

عبداللحق ہاشمی، الشیخ ابو

محمد؛ عالم دین، مصنف،

مدرس، ولادت وطن؛ کوٹلہ شیخان

(احمد پور شرقیہ)، وفات ۲۶-۶۱۹۶۲،

مدینہ منورہ۔

عبداللحکیم انصاری، خواجہ؛

بانی ”سلسلہ عالیہ توحیدیہ“، وفات

۲۳-۱-۶۱۹۶۶، ماڈل ٹاؤن، لاہور

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۳ جنوری

۶۱۹۶۶)۔

عبداللحکیم انگوی؛ عالم،

خطیب، مصنف؛ عروۃ الوثقی احکام

الضحیٰ، تلمیذ مولانا عبد الجبار غزنوی

مولانا رشید احمد گنگوہی، والد بزرگوار

مولانا عبد الحلیم قاسمی و مولانا عبد العظیم قاسمی

عبدالحکیم مظفرنگری، مولانا؛
 تلمیذ مولانا انور شاہ کشمیری و مولانا
 شبیر احمد عثمانی، مرید و خلیفہ مولانا حسین
 احمد مدنی، مصنف؛ حالات سلوک،
 طبیب، قاری، مدرس، ۸۰ سال عمر
 پائی، ولادت وطن؛ پٹی سادات،
 مظفرنگر، وفات ۱۹۶۳ء - ۱۱ - ۱۷،
 لاہور (تذکرہ علمائے پنجاب مصنف
 اختر راہی)۔

عبدالحکیم، مولانا حکیم؛
 دیکھئے؛
 عبدالحکیم مظفرنگری،
 مولانا۔

عبدالحلیم قاسمی، مولانا؛
 نامور عالم دین، مدرس، فاضل دیوبند
 احمد ندیم قاسمی کے قریبی رشتہ دار،
 ۶۵ سال عمر پائی، ولادت آبائی وطن؛
 انگہ (خوشاب)، وفات ۲۸ نومبر
 ۱۹۸۳ء، لاہور۔

عبدالحلیم، مولانا؛ عالم دین،
 صدر مدرس "دارالعلوم حقانیہ"
 اکوڑہ خشک، وفات ۶ جنوری

ولادت ۱۸۸۱ء، انگہ (خوشاب)،
 وفات ۱۹۶۶ء - ۱ - ۲۳، انگہ،
 عبدالحکیم، خلیفہ؛ فلاسفر،
 مصنف، بانی "ادارہ ثقافت اسلامیہ"
 لاہور، ولادت ۱۸۹۵ء، وفات
 ۱۹۵۹ء - ۱ - ۳۰، میانی صاحب، لاہور
 "نوائے وقت" لاہور ۳۱ جنوری
 ۱۹۵۹ء۔

عبدالحکیم سرمد مظاہری،
 مولانا؛ فارغ مظاہر العلوم
 سہارنپور، عالم دین، جہاد کشمیر میں حصہ
 لیا، مدرس، شاعر، مجموعہ کلام؛
 "واردات سرمد" تاریخ و فلسفہ پر
 گہری نظر تھی، ولادت ۱۹۲۱ء - ۹ - ۱۲،
 کنڈیاں (میالوالی)، وفات ۱۹ اکتوبر
 ۱۹۷۲ء، کنڈیاں (تذکرہ علمائے
 پنجاب مصنف اختر راہی)۔

عبدالحکیم صدیقی، خواجہ؛
 معروف ٹرانسپورٹر، سابق رکن ملتان
 میونسپل کمیٹی، سابق صدر سٹی مسلم لیگ
 ۵۵ سال عمر پائی، وفات ۷ مارچ
 ۱۹۶۲ء، ملتان ("نوائے وقت" لاہور
 ۱۹۶۲ء - ۳ - ۹)۔

لاہور ("نوائے وقت" ۸ ستمبر ۱۹۷۹ء)۔

عبدالحمید، پیرزادہ؛
ایڈووکیٹ، ٹینس کے قومی کھلاڑی،
وفات ۱۹۶۴ء۔ ۱۰۔۳۰، ملتان،
("نوائے وقت" لاہور ۱۳ اکتوبر ۱۹۶۴ء)۔

عبدالحمید، جسٹس؛ ماہر
قانون، وفات (ہوائی حادثہ) ۲۶
نومبر ۱۹۷۹ء، طائف (شہ سرخی
"نوائے وقت" لاہور ۲۷ نومبر ۱۹۷۹ء)۔

عبدالحمید، جنرل؛ سابق
کمانڈر انچیف افواج پاکستان، ولادت
۱۹۱۷ء، وفات ۱۹۸۳ء۔ ۷۔۲۱،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۲ جولائی ۱۹۸۳ء)۔

عبدالحمید خان؛ سابق
صدر حکومت آزاد جموں و کشمیر،
برادر اصغر خان عبدالقیوم خان
سابق وزیر اعلیٰ سرحد و قاتی وزیر داخلہ
وفات ۱۹۸۶ء۔ ۸۔۱۳، مظفر آباد،
("جنگ" راولپنڈی ۱۴ اگست

۱۹۸۳ء، زر وہی (میرپور)
ماہنامہ "الحق" اکوڑہ خٹک)۔

عبدالحمید؛ سابق وزیر تعلیم
مشرقی پاکستان، ۷۷ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۳ء۔ ۶۔۱۳، ڈھاکہ
("نوائے وقت" لاہور ۱۴ جون ۱۹۶۳ء)۔

عبدالحمید باجوہ؛ سابق
ڈی، آئی، جی، پولیس، محکمہ پولیس کی ہر
دل عزیز، محنتی، باوقار شخصیت، چالیس
سال، محکمہ پولیس کی ملازمت کی (۱۹۳۶ء
۱۹۷۶ء)، ولادت ۱۹۱۶ء، سالار
والا (فیصل آباد)، وفات ۲۶ اپریل
۱۹۷۷ء ("نوائے وقت" لاہور ۲۹
اپریل ۱۹۷۷ء)۔ گلبرگ، لاہور۔

عبدالحمید بیٹ؛ دینی و سماجی
کارکن، مفتی محمود کے قریبی ساتھی، وفات
۱۹۸۲ء۔ ۱۔۲۸، میانی صاحب، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۲۹ جنوری ۱۹۸۲ء)۔

عبدالحمید بھٹی، پیر؛ ممتاز
خطاط، برادر بزرگ عبدالحمید بھٹی،
وفات ۱۹۷۹ء۔ ۹۔۷، شاہ کمال،

۶۱۹۶۸، سرائے مغل نزد بلوکی ،
 ("نوائے وقت" لاہور ۹ مارچ
 ۶۱۹۶۸)۔

عبدالحمید خان صاحب،
 میاں؛ سابق الیکشن کمشنر،

وفات ۶۱۹۵۷-۱-۱۶، لاہور،
 ("نوائے وقت" لاہور، ۱۱ جنوری
 ۶۱۹۵۷)۔

عبدالحمید، خواجہ؛ ماہر
 تعلیم، سابق پرنسپل گورنمنٹ کالج

بہادنگر، وفات ۶۱۹۶۵-۳-۲۰،
 میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت"
 لاہور ۶۱۹۶۵-۳-۲۲)۔

عبدالحمید، خواجہ؛ سابق
 پروفیسر آف فلاسفی، گورنمنٹ کالج

لاہور، وفات ۶۱۹۵۰-۱۲-۱۱، لاہور
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۳ دسمبر
 ۶۱۹۵۰)۔

عبدالحمید، خواجہ؛

ناشر، ۳۱ جرات، مالک مکتبہ علم و
 ادب، کچھری روڈ لاہور، برادر نسق ڈائری

محمد باقر، وفات ۶۱۹۷۶-۵-۵،
 ماڈل ٹاؤن لاہور ("نوائے وقت"،

۶۱۹۸۶)۔

عبدالحمید خان؛ سابق

پولیسٹیک ایجنٹ شمالی وزیرستان،

وفات رتل، ۶۱۹۸۲-۶-۲۵، ڈیرہ

اسماعیل خان ("نوائے وقت" لاہور

۶۱۹۸۲-۱-۲۶)۔

عبدالحمید خان، الحاج؛

سابق چیئرمین فیروز سنز لاہور،

مسندت؛ ولادت جنوری ۱۹۰۱

وفات ۶۱۹۸۰-۷-۲۶، بیگم پورہ،

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۷

جولائی ۶۱۹۸۰)۔

عبدالحمید خان، جسٹس؛

سابق پرنسپل لار کالج پشاور، سابق

جج مغربی پاکستان ہائی کورٹ، ۶۸

سال عمر پائی، وفات ۶۱۹۷۲-۳-۲۲

پشاور ("نوائے وقت" لاہور ۲۳

مارچ ۶۱۹۷۲)۔

عبدالحمید خان، صوفی؛

سابق صوبائی وزیر، انبال ڈویژن میں

مسلم بیگ کے رہنما، مرید حضرت عبد

القادر رائپوری، ولادت ۱۸۵۳

ٹھسکہ میرانچی، وفات ۸ مارچ

سازی میں شہرت ، ولادت ۱۸ فروری ۱۸۹۸ء ، داراپور (ہوشیارپور) وفات ۱۹۶۰ء - ۶ - ۱۵ ، کراچی ، (ماہنامہ ہومیو پتھی کراچی جولائی ، ستمبر ۱۹۶۲ء)۔

عبدالحمید ، شیخ ، کشمیری رہنما ، مسلم کانفرنس کے ساتویں صدر سیاست دان ، ۸۷ سال عمر پائی ، ۱۵ مئی ۱۹۸۳ء ، میانی صاحب ، لاہور (” جنگ “ لاہور ۱۹۸۳ء - ۵ - ۱۶)۔

عبدالحمید شیخ ، شیخ اللہ دین رئیس پھلوڑہ کے فرزند ، سابق جنرل سیکریٹری متحدہ مسلم لیگ ، تحریک پاکستان کے کارکن ، وفات ۱۳ جولائی ۱۹۸۲ء ، گلبرگ ، لاہور ، (” نوائے وقت “ لاہور ۱۳ جولائی ۱۹۸۲ء)۔

عبدالحمید عدم ، سید ، معروف شاعر ، مصنف ، ولادت جون ۱۹۰۴ء ، تلونڈی موسیٰ خان ، گوجرانوالہ ، وفات ۱۹۸۱ء - ۳ - ۱۰ ، قبرستان چھاؤنی ، لاہور (” نوائے وقت “ لاہور ۱۹۸۱ء - ۳ - ۱۱)۔

(۶-۵-۱۹۶۹)۔

عبدالحمید دستی ، سردار ؛ سیاست دان ، سابق وزیر اعلیٰ پنجاب ۶۳ سال عمر پائی ، وفات ۱۱ فروری ۱۹۸۵ء ، مظفر گڑھ (” جنگ “ لاہور ۱۹۸۵ء - ۲ - ۱۲)۔

عبدالحمید ، دیوان سر ؛ سابق وزیر اعظم ریاست کپورتھلہ ، وفات ۱۹۶۳ء - ۱۲ - ۱۰ ، ماڈل ٹاؤن ، لاہور (” نوائے وقت “ لاہور ۱۳ دسمبر ۱۹۶۳ء)۔

عبدالحمید ، ڈاکٹر ؛ سابق صدر شعبہ تاریخ و سیاسیات ، گورنمنٹ کالج لاہور ، سابق صدر شعبہ تاریخ پنجاب یونیورسٹی لاہور ، مصنف ؛ MUSLIM SEPARATISM IN INDIA ، سابق ڈائریکٹر سیرچ سوسائٹی

آف پاکستان ، ولادت ۳ مارچ ۱۹۱۰ء ، نارودال ، رنات ۸ دسمبر ۱۹۸۰ء ، مومن پورہ ، لاہور ، (لوح مزار)۔

عبدالحمید ، ڈاکٹر (ڈاکٹر حمید) ؛ بابائے ہومیو پتھی ، ادویہ

سابق پرنسپل اسلامیہ کالج لاہور، برادر
عبد اللہ بیٹ و ڈاکٹر عبد القیوم، ماہر
جغرافیہ، ولادت ۱۹۰۶ء، لاہور،
وفات ۱۹۷۷ء-۱۹-۱۶، میانی صاحب
لاہور (لوح مزار)۔

عبدالحئی عارفی، ڈاکٹر،
خلیفہ حضرت اشرف علی تھانویؒ،
مصنف: "اسوہ رسول اکرم"، ہومیوپتی
طریق علاج کے ماہر، ولادت ۱۸۹۸ء
کانپور، وفات ۱۹۸۶ء-۳-۲۶،
کورنگی، کراچی (جنگ-کراچی) ۳۷
مارچ ۱۹۸۶ء۔

عبدالحئی فاروقی، خواجہ،
نامور عالم دین، مفتی، جامعہ منیہ
اسلامیہ دہلی کے شیخ التفسیر، تحریک
ریشمی رومال کے کردار، ولادت ۱۸۸۷ء
گورداسپور، وفات ۱۹۶۵ء-۱-۸،
میانی صاحب، لاہور (لوائے وقت)
لاہور ۱۹۶۵ء-۱-۶۔

عبدالحق شورو کوٹی، مولانا،
فائسل و استاد دارالعلوم دیوبند،
شیخ الحدیث، جامعہ عباسیہ بیادپور،
مدرس مدرسہ نعمانیہ ملتان، مرید

عبدالحجید قادری، مفتی،
مصنف، خطیب، مدرس، تلمیذ
مولانا حامد رضا خان بریلوی، ولادت
۱۹۰۲ء، آٹولہ، وفات ۱۹۷۳ء-۵-۷،
نواب شاہ (سندھ) (تذکرہ اکابر اہل
سنت مؤلف عبدالحکیم شرف قادری)۔
عبدالحجید لدھیانوی، مفتی،
مجاہد تحریک آزادی، عالم دین، مولانا
حبیب الرحمن لدھیانوی کے خاندان کے
گل سرسبد، وفات ۱۹۸۶ء-۸-۱۶،
ٹوبہ ٹیک سنگھ (جنگ-لاہور) ۱۷
اگست ۱۹۸۶ء۔

عبدالحجید مغل، صحافی،
نیوز ایڈیٹر روزنامہ "خادم وطن" حیدر
آباد، ۳۸ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۲ء
جولائی ۱۹۷۶ء، حیدرآباد (لوائے
وقت "لاہور ۱۹۷۶ء-۷-۱۵)۔

عبدالحق خان، حافظ، خطیب
جامع مسجد سید علی ہجویریؒ، ۹۳ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۶۶ء-۳-۵،
پیر مکی، لاہور (مکتوب حکیم محمد موسیٰ
امرتسری بنام راقم)
عبدالحئی بٹ، پروفیسر،

مولانا ابوالفضل محمد خان، خلیفہ مولانا

عبداللہ سجادہ نشین کشمیر، ولادت

۱۸۶۶-۵-۵، بستی ولی محمد (شورکوٹ)

وفات: ۱۹۶۶-۱۱-۱۵، کبیر والا،

(تذکرہ علماء پنجاب، مولف اختر راہی)

عبدالخالق، الواڈہ، میاں:

سماجی کارکن، فرزند میاں عبدالعزیز

مالواڈہ، صدر تحریک تعمیر انسانیت:

وفات: ۱۹۸۰-۶-۱۲، لہری مارکیٹ،

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۳

جولائی ۱۹۸۰)۔

عبدالدیوان کیمبلپوری، مولانا:

تلمیذ انور شاہ کشمیری، مدرس خطیب

مرید حاجی صاحب، ترنگ، زئی، ڈھاکہ

اور نرائن پور میں اشاعت، علم میں بھی

مصروف رہے۔ پیدائش: ۱۸۶۳

دامان (انگہ)، وفات: ۱۹۵۵ اپریل

۱۹۶۱، دامان (تذکرہ علماء پنجاب

مولف اختر راہی)۔

عبدالرب کا کاخیل، مولانا

قاضی: مترجم، مرشد، "تفسیر

القرآن" (پشتو)، والد مولانا عبد

القدوس بیچ شرعی عدالت، ولادت:

۱۳۰۳ھ، زیارت کا کاخیل، وفات:

۱۹۶۲-۶-۳۰، زیارت، کا کاخیل

(مشائخ علمائے دیوبند مؤلف قاری

فیوض الرحمن)۔

عبدالرب، مرزا: سابق پیش

بیچ، والد بزرگوار مرزا غلام مجدد چینی

جسٹس پنجاب، ہائی کورٹ، صدر

مغربی پاکستان پبلک سروس کمیشن،

۸۲ سال عمر پائی، وفات: ۲۶ نومبر

۱۹۶۶، میاں صاحب، لاہور،

("نوائے وقت" لاہور، ۲۴ نومبر

۱۹۶۶)۔

عبدالرب نشتر، سردار:

مجاہد تحریک آزادی، سابق گورنر پنجاب:

سابق دہلی وزیر، مسلم لیگ۔ کے

روح رداں، قائد اعظم کے تربیتی ساتھی

عجوبی حکومت میں وزیر رہے۔

ولادت: ۱۸۹۶-۴-۱۳، پشاور،

وفات: ۱۹۵۸-۲-۱۲، مزار قائد،

کراچی (روح مزار)۔

عبدالرحیم، پیر: روحانی

پیشوا، فرزند ارجمند حضرت عبدالرحمن

سجادہ نشین درگاہ بھڑچونڈی شریف

اقبال، ولادت ۱۹۰۸ء، امرتسر،
وفات ۱۹۶۴ء-۱۱-۵، میانی صاحب،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۶ نومبر
۱۹۶۴ء)۔

عبدالرحیم، سر: قانون دان،
سیاست دان، جے۔ اے۔ رحیم کے
والد، حسین شہید سہروردی کے سسر
وطن: مدناپور (بنگال)، وفات، ۱۹۵۳ء
میوہ شاہ، کراچی۔

عبدالرحیم سہارنپوری، قاری،
عالم، صوفی، مدرس، مرید شاہ عبدالرحیم
رائے پوری، وطن: نوگانوہ (سہارنپور)،
وفات، ۱۹۸۳ء-۲-۲۵، روڈ ۵،
(خوشاب) (معلومات از نفیس رقم
شاہ صاحب)

عبدالرحیم، شیخ: فنانشا، بکری،
امرتسر مسلم لیگ، رکن انجمن اسلامیہ،
امرتسر، نامور شخصیت، ۸۴ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۵ء-۶-۱، جڑانوالہ
(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام
راقم)۔

عبدالرحیم قادری:
دیکھئے:

ولادت: ۱۹۱۰ء، بھڑچونڈی، رنات،
(قتل) ۱۹۶۱ء-۶-۲۱، بھڑچونڈی،
شریف رڈ، رکی، ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۶۱ء-۹-۲۳)۔

عبدالرحیم، مولانا: شیخ
طریق، تلمیذ مولانا محمد عالم آسی و مولانا
نور احمد محشی، مکتوبات امام ربانی، تلمیذ
مولانا انور شاہ کاشمیری، سو سال سے
زیادہ عمر پائی، ولادت موچھل (امرتسر)
وفات ۱۹۶۶ء-۶-۳۰، گوجرانوالہ
(مکتوب حکیم محمد اشرف چشتی)

عبدالرحیم خواجہ: سابق جج
مقبوضہ کشمیر، سابق وزیر حکومت آزاد
جموں و کشمیر، تحریک آزادی کشمیر میں شیخ
عبداللہ اور چوہدری غلام عباس کے ساتھی
۹۶ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۸ء-۱-۴
ماڈل ٹاؤن، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۸ء-۱-۶)۔

عبدالرحیم، خواجہ: ماہر اقبالیات،
سیاست دان، وکیل، بار ایڈولٹ، سابق
کمشنر اوپننڈی ڈویژن، سابق چیف
سیکرٹری پنجاب، چوہدری رحمت علی کے
قوی دوست، سابق صدر مرکزی مجلس

۶۱۹۵۵-۱۲-۹-

عبدالرحمن : مزدور رہنما
کوٹ لکھپت ایریا، ان کے قتل کے بعد
ہنگامے ہوئے تھے۔ وفات (قتل) ،

۶۱۹۶۳-۳۰-۳۰، کھاریاں (نوائے

وقت "لاہور ۶۱۹۶۳-۵-۱)

عبدالرحمن بخاری، پیر سید

عابد، زاہد، عالم، سجادہ نشین درگاہ سید

امیر علی شاہ آف امراء شریف، وفات

۶۱۹۶۳-۶-۲۳، امراء شریف ،

وینکے تارڑ (مکتوب میاں ضمیر احمد

بنام راقم)

عبدالرحمن، جامی : عالم دین ،

ولادت ۶۱۹۲۳، کھوکھر زیر (چکوال)

وفات ۶۱۹۷۲-۷-۱۱، بڑا قبرستان

گوجرانوالا (خصوصی مجلہ "گورنمنٹ کالج

گوجرانوالا)۔

عبدالرحمن، چوہدری : مؤسس

گورنمنٹ مسلم ہائی سکول ملتان، سماجی کارکن

وفات ۶۱۹۸۲-۸-۲۱، ملتان (نوائے

وقت "لاہور ۶۱۹۸۲-۸-۲۲)۔

عبدالرحمن، حسن علی : ممتاز ماہر

تعلیم، سابق وائس چانسلر سندھ یونیورسٹی

عبدالرحیم، پیر

عبدالرحیم قاضی : تلمیذ مولانا

عبدالجبار غزنوی، سیاست میں دلچسپی،

تحریک خلافت کے کارکن، مولانا فضل

الہی وزیر آبادی کے عقیدت مند ،

ولادت ۶۱۸۸۳-۱۲-۱۷، کوٹ قاضی

(گوجرانوالہ) وفات ۶۱۹۷۱-۲-۲۷

گوجرانوالہ، (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف

اختر راہی)۔

عبدالرحیم کوٹلوی، مولانا : مجلس

احرار کے کارکن، مناظر، جمیعت اہل

حدیث کے سرگرم کارکن، ماہر طبیب

ولادت ۶۱۸۹۰، بن تودلہ (قصور)

وفات ۶۱۹۶۹-۱۲-۳، اغلبا پتوکی

(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)

عبدالرحیم، "مولانا" : امام

"احمدیہ مسجد" لندن، عربی زبان کے

اسکالر، قرآن حکیم کا انگریزی میں ترجمہ

کرنے والی کمیٹی کے رکن، وفات ۷

دسمبر ۶۱۹۵۵، ربوہ (نوائے وقت "لاہور

عبدالرحمن شوق امرتسری :

مصنف، مترجم، وفات ۱۹۷۱ء،

درگاہ جان محمد حضوری، لاہور،

(جان محمد حضوری مؤلفہ محمد دین کلیم)

عبدالرحمن علیگ، سید،

سیاست دان، ولادت بنگلور،

وفات ۱۹۸۳ء-۱-۲۰، کراچی،

(”جنگ“ کراچی ۱۹۸۳ء-۱-۲۱)

عبدالرحمن، قاضی، فاضل دیوبند

مدرس، صوفی، مصنف، تاریخ گو،

شاعر، خلیفہ قاضی سلطان محمود، ولادت

۱۸۶۹ء، پنڈی سرال (اتک)، وفات

۱۹۵۳ء-۷-۳، پنڈی سرال (تذکرہ

علمائے پنجاب مؤلفہ اختر راہی)۔

عبدالرحمن قادری، پیر :

سجاد نشین بھڑچونڈی شریف، سیاسی

اور دینی تحریکوں میں حصہ لیا، ولادت

۱۸۹۲ء، وفات ۱۹۶۰ء-۱۰-۳۰،

بھڑچونڈی (عباد الرحمن مرتبہ مغفور

القادری)۔

عبدالرحمن کامپوری : تلمیذ

شیخ الہند و خلیل احمد سہارنپوری

خلیفہ حضرت اشرف علی تھانوی مدرس

وفات ۱۹۸۶ء-۷-۱۳، کراچی۔

عبدالرحمن، حاجی : بٹالہ کے

معروف سیاسی کارکن، تحریک خلافت اور

تحریک آزادی میں حصہ لیا، بٹالہ میں ان

کا گھر تحریکوں کا مرکز تھا، سید عطاء اللہ شاہ

بخاری کے ساتھی، وفات ۱۱ جنوری

۱۹۶۶ء، میاں میر، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۶۶ء-۱-۱۳)۔

عبدالرحمن حضروی، مولانا : فاضل

دیوبند، مسلم لیگ کے کارکن، سیاست

میں دلچسپی لیا کرتے تھے، ولادت ۲۹

اگست ۱۸۸۶ء، حضور، وفات ۲۰

فروری ۱۹۷۷ء (تذکرہ علمائے پنجاب

مؤلفہ اختر راہی)۔ مدفن حضور

عبدالرحمن، حکیم : سماجی کارکن،

طیب، ابن ہدایت اللہ پنجابی شاعر،

وفات ۱۹۵۷ء-۸-۲۷، راولپنڈی

(”تعمیر“ راولپنڈی ۱۹۵۷ء-۸-۲۸)

عبدالرحمن خان، خان :

سابق پرنسپل زرعی کالج فیصل آباد،

۶۷ سال عمر پائی، وفات ۶ دسمبر

۱۹۶۸ء، میانی صاحب، لاہور،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۸ء-۱۲-۷)

سراٹے عالم گیر ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۵۹ء-۱۰-۱۱)۔

عبدالرحمن نقشبندی، مولانا؛
ابن حافظ عبدالکریم، سربراہ سلسلہ
نقشبندیہ، ۶۵ سال عمر پائی، وفات
۱۹۶۱ء-۱-۲، راولپنڈی ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۱ء-۱-۳)۔

عبدالرحمن ہزاروی، مولانا؛
تلمیذ انور شاہ کشمیری، استاد العلماء
ولادت ۱۸۸۳ء، کیا بالا (ہری پور)
وفات ۱۹۶۰ء-۴-۳، کیا بالا (ہری پور)
رتاریخ ہزارہ شیر بہادر خان پنی)۔

عبدالرزاق جگرالومی چشتی
نظامی، ڈاکٹر؛ مترجم فصول
بقراط تلخیص جالینوس، ولادت ۱۹۰۵ء
نومبر ۱۹۰۵ء، جگراؤں (لدھیانہ)
وفات ۱۹۸۷ء-۲-۲۳، جڑانوالا،
(مکتوب معین نجی نبیرہ آل مرحوم بنام
راقم)۔

عبدالرزاق خان، راؤ؛
تحریک پاکستان کے کارکن، سماجی کارکن
اوکاڑہ کی معروف شخصیت، وفات
۱۹۸۲ء-۹-۱۹، اوکاڑہ ("نوائے

مصنف، ولادت ۱۸۸۲ء-۴-۲۷،
بہبودی (ٹک) ، وفات ۲۱ دسمبر
بہبودی (ٹک) (تذکرہ علمائے پنجاب
مصنف اختر راہی)۔

عبدالرحمن کیمیلپوری، مولانا
قاضی؛ تلمیذ شیخ الہند، مصنف
عربی فارسی اردو کے شاعر، بہترین خطاط

تصانیف؛ حاشیہ میرزا بہد، حاشیہ قاضی
مبارک، حاشیہ حمد اللہ، حاشیہ بخاری
اعلام الغافلین، ولادت ۱۸۶۸ء،
پنڈی سرہال (فتح جنگ)، وفات ۳
جولائی ۱۹۵۳ء، پنڈی سرہال (تذکرہ
علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)

عبدالرحمن، مفتی؛ تلمیذ محمد
عالم آسی و مفتی محمد حسن امرتسری، فاضل
دیوبند، مصنف؛ "الطلاق الدفنی فی
الطلاق الرجعی" ولادت ۱۸۹۹ء، دوہڑی

سیداں (ہزارن) وفات ۱۴ اگست
۱۹۴۷ء، دوہڑی، سیداں (مکتوب
حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام راقم)

عبدالرحمن، میجر جنرل؛ سابق
فوجی انسر، ڈپٹی ہائی کمشنر پاکستان متعینہ
جالندھر، وفات ۱۹۵۹ء-۱۰-۱۰

عبدالرشید گیلانی، سید؛
نامور صحافی، روزنامہ "پاکستان ٹائمز"
لاہور کے سپلیمنٹری ایڈیٹر، ۶۲ سال
عمر پائی، وفات ۶۱۹۸۷-۶-۸،
میانی صاحب، لاہور ("جنگ" لاہور
۶۱۹۸۷-۶-۹)۔

عبدالرشید، لیفٹیننٹ کرنل
خواجہ؛ عالم، فاضل، ادیب، مصنف
مورخ، طالب آملی کا دیوان مرتب
کیا، پنجاب کے فارسی گو شعرا کا تذکرہ
لکھا، ولادت ۶۱۹۱۲-۵-۲۱، لاہور
وفات ۶۱۹۸۳-۳-۱۳، میانی صاحب
لاہور (روح مزار)۔

عبدالرشید محبوب رقم، مولوی؛
خوش نویس، قرآن حکیم کی کتابت کے ماہر
وفات ۶۱۹۶۱-۱۱-۲۹، عادل گڑھ
("نوائے وقت" لاہور ۶۱۹۶۱-۱۱-۲۰)
عبدالرشید، میاں سر؛ پاکستان
کے پہلے چیف جسٹس، انہی نے قائد اعظم
سے گورنر جنرل کے عہدہ کا حلف لیا تھا،
ولادت ۶۱۸۸۹-۶-۲۹، لاہور، وفات
۶۱۹۸۱-۱۱-۶، باغبانپورہ، لاہور
(روح مزار)۔

وقت "لاہور ۶۱۹۸۲-۴-۲۰)۔
عبدالرزاق فاروقی، مولانا؛
اہل حدیث عالم دین، خطیب،
ولادت ۶۱۹۲۳-۷-۲۶، کوٹلہ شیخان
(احمد پور شرقیہ)، وفات ۱۲ اپریل
۶۱۹۸۶، کوٹلہ شیخان (ہفت روزہ
"الاسلام" گوجرانوالہ)۔

عبدالرشید؛ سابق ڈپٹی ڈائریکٹر
تعمیرات صوبہ سرحد، ۷۵ سال عمر پائی،
۶۱۹۸۵-۱۰-۱۱، پشاور ("جنگ"
لاہور ۶۱۹۸۵-۱۰-۱۲)۔

عبدالرشید ارشد، علامہ؛
مالک مکتبہ "کتابستان" لاہور، مدیر
روزنامہ "زمزم" و "نوائے پاکستان"،
مدیر ہفت روزہ "الیوم" مدیر ماہنامہ
"احتساب"، ۵۲ سال عمر پائی، وفات
۶۱۹۷۸-۳-۲۰، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۶۱۹۷۸-۳-۲۱)۔

عبدالرشید اشک؛ شاعر،
صحافی، ولادت ۶۱۹۱۵-۷-۲۶،
چونڈہ (سیالکوٹ)، وفات ۶۱۹۸۶،
سرگودھا (سخنوران سرگودھا مرتبہ
محمود اسیر)۔

لاہور، زہد و تقویٰ، شب بیداری اور
توکل میں ضرب المثل، ولادت :
امکنگ (ماوراء النہر)، ۱۰۰ سال
عمر پائی، وفات ۶۱۹۷۶-۱۲-۱،
درگاہ شاہ محمد غوث - لاہور (مدینۃ
الاولیاء مؤلفہ محمد دین کلیم)۔

عبدالستار، پروفیسر، سابق
صدر شعبہ تاریخ دیال سنگھ کالج لاہور،
تمیذ ڈاکٹر جمید الدین، عم مکرم پروفیسر
محمد جمیل خان، ۴۶ سال عمر پائی، وفات
۶۱۹۸۰-۵-۱۹، ماڈل ٹاؤن، لاہور
(نوائے وقت "لاہور ۶۱۹۸۰-۵-۲۰)

عبدالستار، پیرزادہ،
سابق وفاقی وزیر، سیاست دان،
سابق وزیر اعلیٰ سندھ، ماہر موسیقی،
قومی ترانہ تخلیق کرنے والی کمیٹی کے رکن
رکین، پاکستان کی پہلی کابینہ کے رکن،
ولادت ۶۱۹۰۷-۷-۲۵، سکھر وفات ۲۵
اگست ۶۱۹۷۴، درگاہ شاہ جیلانی،
سکھر (نوائے وقت "لاہور ۲۶
اگست ۶۱۹۷۴)۔

عبدالستار چاولہ، پروفیسر،
تاریخ دان، سابق پرنسپل گورنمنٹ

عبدالرؤف؛ انجمن ترقی اردو
پاکستان کے دیرینہ رکن، کتب خانہ خاص
کے کتب دار، وفات ۶۱۹۸۶-۵-۹،
کراچی۔

عبدالرؤف درخوستی، مولانا،
عالم دین، صوفی، وفات ۹ نومبر
۶۱۹۸۵، خان پور (ہفت روزہ
"خدا م الدین" لاہور)۔

عبدالرؤف نیر، شاہ،
پیر طریقت، شاعر، جانشین محمد عبدالشکور
قادری چشتی ابوالعلائی، وفات ۳۰
مئی ۶۱۹۶۸، جیون ہاؤس، لاہور،
(روح مزار)۔

عبدالستار انصاری؛ عالم،
خطیب، تحریک پاکستان کے کارکن،
تحریک ختم نبوت اور تحریک نظام مطلق
میں شامل رہے، مرید مولانا عبدالغفور
ہزاروی وزیر آبادی، وفات ۱۵
اگست ۶۱۹۸۵، حافظ آباد،
(مکتوب میاں ضمیر احمد بنام راقم)۔

عبدالستار بخاری، مولانا
حافظ؛ نقشبندی سلسلہ کے بزرگ
امام مسجد درگاہ شاہ محمد غوث قادری

عبدالشکور، شیخ : ادیب ،
مزاح نگار، مصنف : "سبزہ بیگانہ"
لاہور کی ادبی بزم کی آخری یادگار، ماہر
موسیقی ، ولادت ۱۸۹۲ء ، قصور ،
وفات ۱۹۸۵ء - ۱-۴-۱۹۸۵ ، گلبرگ ،
لاہور ("جنگ" لاہور ۲۲ جون
۱۹۸۵ء)۔

عبدالشکور ، مولانا : عالم دین
شیخ الحدیث مدرسہ مظاہر علوم سہارنپور
وفات ۱۹۶۰ء - ۹-۲۵ ، حضور ،
راٹک ("نوائے وقت" لاہور ۲۹
ستمبر ۱۹۶۰ء)۔

عبدالصادق ، مولانا سید :
تلمیذ شیخ الہند ، مدرسہ نصف صدی
یک علم کی اشاعت کرتے رہے ،
ولادت ۱۸۸۲ء ، چنارکوٹ (مانسہرہ)
وفات دسمبر ۱۹۵۶ء ، چنارکوٹ ،
(مشاہیر علماء دیوبند مؤلف قاری فیوض
الرحمن)۔

عبدالصبور خان ، خان :
ممتاز مسلم لیگی ، قائد ایوان قومی اسمبلی
رکن بنگلہ دیش پارلیمنٹ ، صدر ایوب
خان کی کابینہ میں سینئر وزیر رہے ،

ڈگری کالج جھنگ ، سابق ڈائریکٹر تعلیمات
فیصل آباد ڈویژن ، ۶۱ سال عمر پائی ،
وفات ۱۹۸۴ء - ۲-۸ ، فیصل آباد ،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء - ۲-۹)۔

عبدالسلام ہزاروی ، حکیم :
سیاست دان ، مجاہد جنگ آزادی ،
ماہر طبیب ، عالم دین ، مدیر ہفت روزہ
"مجاہد" ، ولادت : میرپور (ہری پور)
وفات ۱۹۶۶ء - ۱-۲۳ ہری پور (تاریخ ہزارہ
بہادر خان پنی)

عبدالسلام ہمدانی امرتسری ، پیر :
مولانا محمد عالم آسی امرتسری کے شاگرد
مصنف ، شاعر ، مجلس احرار کے کارکن
بانی جلوس عید میلاد النبیؐ امرتسر ، ولادت
۱۳۱۱ھ ، سری نگر ، وفات ۲۱ جولائی
۱۹۵۵ء ، میانی صاحب ، لاہور ،
(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام
راقم)۔

عبدالسلیم خان ، سردار :
سابق وزیر ریاست جیند ، وفات
۱۹۶۶ء - ۸-۲۲ ، ماڈل ٹاؤن ،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۲
اگست ۱۹۶۶ء)۔

عبدالصمد خان محمد زئی، خان
بہادر سردار، خلف محمد ایوب
خان فاتح جنگ میوند، وفات ۲۶
مارچ ۱۹۴۸ء، میان میر، لاہور،
(لوح مزار)۔

عبدالصمد، خواجہ المعروف بہ
حضور صاحب؛ نقشبندی، توکلی
سلسلہ تصوف کے شیخ، رینالہ خورد
کی روحانی شخصیت، مسلم مسجد انارکلی
لاہور کے بانی، ولادت ۱۸۸۳ء، ماڑی
کنجور (ہنگ)، وفات ۱۹۵۰ء-۹-۲۸،

رینالہ خورد (خزینہ کرم مؤلفہ نورا احمد مقبول)
عبدالصمد مقتدری، مولانا؛
عالم دین، تحریک خلافت کے کارکن،
صحافی، مدیر ماہنامہ "الہدیٰ" آگرہ،
شدھی اور سنگھن کے خلافت کام کیا، ولادت
بدایوں، وفات ۱۹۶۳ء-۱۱-۲۰،
میوہ شاہ، کراچی (تذکرہ اکابر اہل سنت
مؤلفہ عبدالحکیم شرف قادری)۔

عبدالعزیز؛ سیاست دان،
آزاد کشمیر کی سیاست میں حصہ، وفات
۱۹۸۴ء-۱-۲۴، گوجرانوالہ (جنگ)
لاہور ۱۹۸۵ء-۱-۲۵۔

۴۳ سال عمر پائی، وفات ۲۵ جنوری
۱۹۸۲ء ("نوائے وقت" لاہور ۲۶
جنوری ۱۹۸۲ء)۔ مدفن ڈھاکہ۔

عبدالصبور قریشی، پروفیسر؛
سابق صدر شعبہ تاریخ دیال سنگھ کالج
لاہور، سابق پرنسپل گورنمنٹ انٹر کالج
ہارون آباد، ۶۲ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۵ء-۴-۲۸، میانی صاحب،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۹
اپریل ۱۹۸۵ء)۔

عبدالصمد اچکزئی؛ سربراہ
پشتون خواہ نیپ، تحریک آزادی کے
مجاہد، بلوچستانی گاندھی، بلوچستان کانگریس
کے سربراہ، ولادت ۱۹۰۳ء، وفات
(حادثہ) ۱۹۴۳ء-۱۲-۲، عنایت اللہ
قاری گلستان (کوئٹہ) رشتہ سرخی نوائے
وقت "لاہور ۳۱-۱۳-۱۹۶۳"۔

عبدالصمد خان درانی؛
کہنہ مشق صحافی، کئی اخبارات سے
وابستہ رہے، سابق معاون نگران
پاکستان براڈ کاسٹنگ کارپوریشن راولپنڈی
وفات ۱۹۴۴ء-۴-۴، کوئٹہ ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۴۴ء-۴-۸)۔

عبدالعزیز، پروفیسر ڈاکٹر؛
سابق پرنسپل کنگز میڈیکل کالج ملتان؛
سابق سیکریٹری محکمہ صحت، معروف
سرجن، وفات ۱۹۸۰ء-۲-۹، گارڈن
ٹاؤن، لاہور (لوح مزار)

عبدالعزیز خان بلوچ؛ عالم،
مناظر، تلمیذ مولانا محمد ابراہیم میرسیالکوٹی؛
مصنف؛ فیصلہ حدیث قرطاس، فضائل

خلفائے ثلاثہ، باغ فدک، قرآءة خلف

الامام، فضائل درود، فیصلہ نکاح اکھٹوم

۲۰ سال عمر پائی، وطن: چورڈر ڈیرہ

غازی خان، وفات ۱۹۶۶ء-۷-۱۰

ملتان (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف

اختر راہی)۔

عبدالعزیز، خان بہادر خان؛

یوپی میں پہلے مسلمان چیف انجینئر آبپاشی؛

سابق صدر یوپی پبلک سروس کمیشن، بہاولپور

اور کشمیر میں سابق چیف انجینئر رہے، وفات

۱۹۵۷ء-۵-۲۲، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۵۷ء-۵-۲۳)

عبدالعزیز راجوری، مولانا؛

کشمیر کی سیاست میں حصہ لیا کرتے تھے،

ولادت ۱۹۱۹ء، راجدھانی (راجوری)

وفات اواخر ۱۹۸۳ء، گوجرانوالہ،

(”خصوصی مجلہ“ گورنمنٹ کالج گوجرانوالہ)

عبدالعزیز رائے پوری، مولانا؛

نامور صوفی، عالم دین، خلیفہ حضرت

شاہ عبدالقادر رائے پوری، وفات

۱۹۸۴ء-۱۰-۳۰، چک الہ چیمپ وٹنی،

عبدالعزیز شاہ، جالندھری؛

بانی مدرسہ ”النور“ ساہی وال، خلیفہ

مولانا احمد علی لاہوری، مصنف؛ حقیقت

البر، نفحات الجنات، جام توحید، حقیقت

المعاصی، حل مشکلات، ولادت مارچ

۱۹۰۱ء، واپکے (فیروز پور)، وفات ۱۵

مئی ۱۹۷۲ء، میانی صاحب، لاہور

(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

عبدالعزیز شوقی، قاری؛ فاضل

دیوبند، مرید حضرت اشرف علی تھانوی؛

قاری، خطیب، مدرس، دارالعلوم

اسلامیہ پرانی انارکلی کے صدر مدرس؛

۶۰ سال عمر پائی، وفات ۳۰ ستمبر

۱۹۷۱ء، طیب آباد، لاہور (”نوائے

وقت“ لاہور ۱۹۷۱ء-۱۰-۱)

عبدالعزیز فطرت؛ شاعر،

مصنف، صحافی، وفات ۶ اکتوبر

اپریل ۱۹۷۵ء، قصور (تذکرہ علمائے
پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

عبدالعزیز مبین، علامہ :
ماہر زبان عربی، سابق صدر شعبہ عربی
مسلم یونیورسٹی علی گڑھ، سابق صدر شعبہ
عربی پنجاب یونیورسٹی لاہور، سابق ڈائریکٹر
ادارہ تحقیقات اسلامی، وفات ۲۷
اکتوبر ۱۹۷۸ء، سوسائٹی، کراچی،
(روح مزار)۔

عبدالعقار سلفی، مولانا : عالم دین
فرزند گرامی و جانشین مولانا عبدالستار
سلفی، انجمن غرباء اہل حدیث پاکستان
کے سربراہ، ۵۱ سال عمر پائی، وفات
۱۹۷۷ء-۱۰-۲۱، یوسف پورہ، کراچی
(”جنگ“ کراچی ۱۹۷۷ء-۱۰-۲۲)۔

عبد الغفور اظہر : پنجابی کے مشہور
شاعر، علامہ اقبال کے فارسی کلام کا
پنجابی نظم میں ترجمہ کیا، ۵۹ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۷۷ء-۱۱-۱۶، لاہور
(تارے نیل گنگن دے مؤلف نادیم عصری)

عبد الغفور، پروفیسر چوہدری :
ماہر تعلیم، ڈاکٹر ذاکر حسین اور غلام السیدین
کے دست راست، استاد مسلم یونیورسٹی

۱۹۶۷ء، عید گاہ، راولپنڈی (”نوائے
وقت“ لاہور ۱۹۶۷ء-۱۰-۷)۔

عبدالعزیز فلک پیمیا، میاں :
ادیب، مصنف : مضامین فلک پیمیا،
ولادت ۱۸۷۹ء، لاہور، وفات ۷ مئی
۱۹۵۱ء، میانی صاحب، لاہور،
(روح مزار)۔

عبدالعزیز، قاضی : فرزند قاضی
سلمان منصور پوری، وفات ۲۷ اگست
۱۹۵۶ء، نیوگارڈن ٹاؤن، لاہور،
(روح مزار)

عبدالعزیز مالواڑہ، میاں :
سیاست دان، قانون دان، تحریک
پاکستان کے مجاہد، ولادت ۱۹ اگست
۱۸۷۲ء، وفات ۱۹۷۱ء-۷-۲۸،
مصری شاہ، لاہور (تحقیقی مقالہ :
شعبہ تاریخ پنجاب یونیورسٹی از شہناز
حسین)۔

عبدالعزیز مرتضائی : عالم،
مدرس، مناظر، صوفی، فاضل مدرسہ
مظاہر العلوم سہارنپور، خلیفہ خواجہ نور محمد
نقشبندی لاہوری، ولادت ۱۹۱۳ء،
حسین خان والا، (لاہور)، وفات ۱۸

(۱۵-۲-۱۹۷۴)

عبد الغفور ہزاروی، مولانا؛
عالم دین، شاعر، خطیب، مرید پیر
مہر علی شاہ گولڑوی، سابق صدر
جمعیت علماء پاکستان ۱۹۷۸ء، ولادت
۱۹۱۰ء-۴-۱، چنبہ (ہزارہ)، وفات
(حادثہ) ۱۹۷۰ء-۱۰-۹، وزیر آباد،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۰ء-۱۰-۱۰)۔

عبد الغنی پھولپوری، مولانا
شاہ؛ خلیفہ حضرت اشرف علی
تھانوی، زبد و تقویٰ کے لیے شہرہ آفاق،
مصنف؛ ملفوظات، صراط مستقیم،
معیت اللہ، معرفت الہیہ، ولادت؛
۱۸۷۶ء، بہ چھاؤں (اعظم گڑھ)۔
وفات ۱۹۷۳ء-۸-۱۲، پاپوش نگر،
کراچی (بزم اشرف کے چراغ مؤلفہ
احمد سعید)۔

عبد الغنی، چشتی صابری، مولانا
حکیم؛ صوفی، طبیب، واعظ،
عابد و زاہد، والد بزرگوار پروفیسر
افضل حق خالد، خلیفہ حضرت سراج
الحق گورداسپوری، ولادت ۱۸۹۳ء
دسویہ، وفات ۱۹۵۹ء-۱۰-۱۱،

علی گڑھ، استاد ٹیچر ٹریننگ کالج لاہور،
بانی پرنسپل ٹیچر ٹریننگ کالج فیصل آباد
مصنف؛ ولادت ۱۹۰۶ء-۱۱-۵،
رسول پور (نکودر)، وفات ۲ فروری
۱۹۸۷ء، میانی صاحب، لاہور،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء-۲-۳)۔

عبد الغفور جہلمی، مولانا؛ اہل
حدیث کے ممتاز عالم، جامعہ اثریہ جہلم
کے مہتمم، جمعیت اہل حدیث پنجاب
کے صدر، وفات ۱۹۸۶ء-۱۰-۱۶،
جہلم (ہفت روزہ "الاسلام" لاہور
۱۹۸۶ء-۱۰-۲۴)۔

عبد الغفور خان؛ سابق رکن
فیڈرل پبلک سروس کمیشن، ٹینس کے
معروف کھلاڑی، ۵۲ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۵۰ء-۴-۲۶، ہزارہ،
("نوائے وقت" لاہور ۲۸ اپریل
۱۹۵۰ء)۔

عبد الغفور، خواجہ؛ پاکستان جمہوری
پارٹی کے ڈویژنل سابق صدر، بزرگ
سیاسی رہنما، سابق صدر ملتان ٹریڈرز
چیمبر، وفات ۱۹۷۴ء-۲-۱۴، باغ
ینگے خان، ملتان ("نوائے وقت" لاہور

تحریر کشمیری رومال کے ایک کردار ،
عالم ، صوفی ، مرید حضرت محمد صدیق آف
بھٹہ چونڈی شریف ، مولانا عبدالشکور
دین پوری کے جد امجد ، تلمیذ مولانا عبید اللہ
سندھی ، ولادت وطن : ٹبی کورائیاں (رحیم
یار خان) ، وفات ۱۹۴۹ء - ۳ - ۲۰ ، دین
پور شریف (ید بیضا ناشر میاں محمد اجمل
قادری)۔

عبدالقادر رائپوری ، حضرت
مولانا : پیر طریقت ، خلیفہ حضرت
شاہ عبدالرحیم رائپوری ، سجادہ نشین
گلزار رحیمی رائے پور ، ولادت ۱۸۷۳ء
ڈھڈیاں ، وفات ۱۹۶۲ء - ۸ - ۱۶ ،
ڈھڈیاں (سرگودھا) ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۲ء - ۸ - ۱۷)۔

عبدالقادر ، سر شیخ : ادیب ،
مدیر "مخزن" ، علم پرور ، اردو زبان
کے محسن ، ولادت ۱۸۷۳ء ، وفات
۱۹۵۰ء - ۲ - ۹ ، میانی صاحب ، لاہور
(لوح مزار)۔

عبدالقادر ، قاضی : تبلیغی
جماعت کے سرگرم رکن ، خلیفہ حضرت
عبدالقادر رائے پوری ، سال عمر پائی ،

بادامی باغ ، لاہور (لوح مزار)
عبدالغنی عرف دلو میاں پٹی بھتی :
عالم دین ، وفات ۱۹۶۹ء - ۸ - ۲۲ ،
پرانا قلعہ ، حیدرآباد (تذکرہ محدث سوتی
مؤلفہ خواجہ رضی حیدر)۔

عبدالغنی و نسا : پنجابی شاعر ،
ولادت ۱۸۸۷ء ، وفات ۱۹۶۳ء
۶ اپریل ، گوجرانوالا ("خصوصی مجلہ"
گورنمنٹ کالج گوجرانوالا)۔

عبدالقادر : سابق گورنر سٹیٹ
بنک آف پاکستان ، ماہر مالیات ،
وزیر خزانہ پاکستان ، سیکریٹری وزارت
مال ، کرنسی نوٹوں پر ان کے دستخط ہوا کرتے
تھے ، ۶ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۷۹ء
اکتوبر ۱۹۷۹ء ، کراچی ("نوائے وقت"
۱۹۷۹ء - ۱۰ - ۱۶)۔

عبدالقادر ، پروفیسر سید :
تاریخ دان ، سابق پرنسپل اسلامیہ کالج
لاہور ، مصنف : تاریخ ہندوستان ،
تاریخ اسلام ، ولادت وطن : جالندھر ،
وفات ۱۹۵۶ء - ۱ - ۲۲ مومن پورہ ، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۵۶ء - ۱ - ۲۲)۔

عبدالقادر دین پوری ، مولانا :

عبد القیوم پوپلزئی : عالم دین ،
مفتی سرحد ، وفات ۲۵ مارچ
۱۹۸۳ء ، مسجد قاسم جان ، پشاور
(روح مزار)۔

عبد القیوم خان : سابق وزیر اعلیٰ
صوبہ سرحد ، سابق وزیر داخلہ پاکستان
سابق صدر پاکستان مسلم لیگ ، بانی قیوم
مسلم لیگ ، مصنف : GOLD AND

GUNS ON THE PATHAN FRONTIER

ولادت ۱۹۰۱ء ، چترال ، وفات ۲۲
اکتوبر ۱۹۸۱ء ، امان گڑھی ، پشاور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۸۱ء - ۱۰ - ۲۳)۔

عبد القیوم ، ملک : ماہر قانون
سابق پرنسپل لاء کالج لاہور وفات
۱۹۵۶ء - ۳ - ۲۰ ، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۵۶ء - ۳ - ۲۳)۔

عبد الکریم چمرقندی ، غازی :
مجاہد تحریک آزادی ، "سرگزشت مجاہد"
۸۷ سال عمر پائی ، ۱۹۸۰ء - ۶ - ۱۳ ، ملتان
(سرگزشت مجاہد مرتبہ محمد حامد)

عبد الکریم راجکوٹ والا :
سابق صدر کراچی جمییر آف کامرس اینڈ
انڈسٹری ، ۵۳ سال عمر پائی ، وفات

وفات ۱۹۸۶ء - ۲ - ۱۴ ، جھاویاں
(سرگودھا) (معلومات از نفیس رقم
شاہ پیر بھائی آن مرحوم)

عبد القادر ، مولانا : بانی جامعہ
قادریہ / رضویہ فیصل آباد ، مولانا سردار احمد
گورداسپوری کے ساتھی ، وفات (قتل)
۱۹۶۴ء - ۱ - ۳۰ ، فیصل آباد ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۶۴ء - ۱ - ۳۱)

عبد القادر ، مولانا : پشتو
زبان کے ممتاز عالم ، سابق ناظم پشتو
اکیڈمی پشاور ، ۶۳ سال عمر پائی ،

وفات ۱۹۶۹ء - ۱۰ - ۲۲ ، پشاور
("نوائے وقت" لاہور ۲۳ اکتوبر
۱۹۶۹ء)۔

عبد القدیر نعمانی : نامور
صحافی ، ۷۵ سال عمر پائی ، وفات
۱۹۸۶ء - ۳ - ۲۷ ، گجرات ("جنگ"
لاہور ۱۹۸۶ء - ۳ - ۲۸)۔

عبد القدیر نیاز : ادیب ، صحافی
مدیر "پاکستان ریڈیو" ولادت ۱۹۰۰ء
وفات ۱۹۷۸ء - ۱۱ - ۱۳ ، رپوہ ،
("نوائے وقت" لاہور ۱۶ نومبر
۱۹۷۸ء)۔

شہریت : تحریک پاکستان میں صف

اول کے رہنما، سرحد کے ریفرینڈم

میں بڑھ چڑھ کر حصہ لیا، عالم دین، شیخ

طریقت، ولادت ۱۹۱۴ء-۱۱-۲،

زکوڑی شریف (ڈیرہ اسماعیل خان)،

وفات ۱۹۷۸ء-۲-۲، زکوڑی شریف،

(نوائے وقت لاہور ۱۹۷۸ء-۲-۳)

عبد اللطیف خان، خان

صاحب : کلاسیکی موسیقی کے ماہر

وفات ۱۹۷۹ء-۳-۲۰، لاہور،

(نوائے وقت لاہور ۲۱ اپریل

۱۹۷۹ء)

عبد اللطیف خان شیدائی،

حکیم : سابق جنرل سیکریٹری مغربی

پاکستان طبی کانفرنس، رئیس الاطباء،

مدیر مجلہ طبیہ، لاہور، ۶۰ سال عمر پائی،

ولادت وطن : مالون : دسومہ (موشیار

پور)، وفات ۱۹۶۴ء-۸-۱۷، ماڈل

ٹاؤن، لاہور (نوائے وقت لاہور ۱۸

اگست ۱۹۶۴ء)

عبد اللہ اشرفی، مولانا : صحافی،

زمیندار کے عملے میں شریک رہے، کالم

نگار، برادر حاجی تلیق، وفات ۲۷ جون

۱۹۸۶ء-۱۱-۱۷، کراچی (جنگ لاہور

۱۹۸۶ء-۱۱-۱۸)

عبد الکریم، شہزادہ : سیاست

دان، سندھ بلوچ پشتون فرنٹ کے رہنما،

۶۴ سال عمر پائی، وفات ۴ جولائی

۱۹۸۶ء، زیارت (جنگ لاہور

۱۹۸۶ء-۷-۵)

عبد الکریم، شیخ : سابق صدر

شعبہ کیمسٹری اسلامیہ کالج لاہور، اسلامیہ

کالج کے نیک نام اور قابل استاد، وفات

۱۹۵۹ء-۵-۱۵، میانی صاحب، لاہور

(نوائے وقت لاہور ۱۶ مئی

۱۹۵۹ء)

عبد الکریم، مولانا : صحافی،

مدیر "میزان" کوئٹہ، ۶۳ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۶۹ء-۳-۴، مٹھن

کوٹ (نوائے وقت لاہور ۵ مارچ

۱۹۶۹ء)

عبد اللطیف، پروفیسر سید:

استاد ورنگل کالج حیدر آباد دکن،

وفات ۱۹۷۰ء-۲-۲، پاپوش نگر،

کراچی (لوح مزار)

عبد اللطیف، پیر زکوڑی

خطیب ، ۸۳ سال عمر پائی ، وفات
۶۱۹۸۳ - ۹ - ۲۷ ، جرطالوارہ (نوائے
وقت " لاہور ۶۱۹۸۳ - ۹ - ۲۸)۔

عبداللہ جھنگوی ، مولانا ؛
مدرس ، عالم ، تلمیذ مولانا سردار احمد
گورداسپوری ، ارادتمند حضرت محمد
قمرالدین سیالوی ، ولادت ۱۵ ستمبر
۶۱۹۳۱ ، لنگرانہ چک (محمدی شریف)

وفات ۶۱۹۷۳ - ۱ - ۱۹ ، سیال شریف ،
رتذکرہ علمائے پنجاب مؤلفہ اختر راہی)۔
عبداللہ جان اسیر ؛ پشتو کے
ادیب اور شاعر ، ۷۰ سال عمر پائی ،
وفات ۶۱۹۷۸ - ۱۱ - ۱۳ ، زیر (صوبائی)
(نوائے وقت " لاہور ۱۲ نومبر
۶۱۹۷۸)۔

عبداللہ جان ، مولانا ؛ تلمیذ
عبداللہ حقانی صاحب تفسیر حقانی
صرف و نحو کے ماہر ، حاجی صاحب ترنگ
زنی کی تحریک جہاد کے شریک کار ،
تحریک ختم نبوت میں حصہ لیا ، ولادت
۶۱۸۶۵ ، جلالیہ (ہنگ) ، وفات یکم
جنوری ۶۱۹۶۳ ، جلالیہ (تذکرہ علمائے
پنجاب مصنفہ اختر راہی)۔

۶۱۹۶۶ ، کوٹلی پیر عبدالرحمن ، لاہور
(نوائے وقت " لاہور ۲۸ جون
۶۱۹۶۶)۔

عبداللہ اسماعیل ابراہیم
چندر گبر ؛ سابق وزیر اعظم پاکستان
اسماعیل ابراہیم چندر گبر کے فرزند ،
وفات ۶۱۹۷۲ - ۳ - ۳ ، قبرستان سوانی ،
کراچی (روح مزار)۔

عبداللہ بیٹ : نامور صحافی ،
مدیر " حرف و حکایت " لاہور ، مزاح
نکار ، کالم نویس ، لاہور کی ادبی محفلوں کے
روح رواں ، ۴۸ سال عمر پائی ، وفات
۶۱۹۶۸ - ۹ - ۲۹ ، میانی صاحب ، لاہور
(روح مزار)۔

عبداللہ بہلوی ، مولانا حافظ ؛
مصنف کتب کثیرہ ، مدرس ، مرید اشرف
علی تھانوی ، تلمیذ مولانا حسین علی آف
وان پچھراں ، تلمیذ مولانا احمد علی لاہوری
ولادت ۶۱۸۹۲ - ۲ - ۱۵ ، بہلی (شجاع
آباد) ، وفات ۶۱۹۷۸ ، بہلی (تذکرہ
علمائے پنجاب مؤلفہ اختر راہی)۔

عبداللہ ثانی ، مولانا ؛ عالم
دین ، تلمیذ ثناء اللہ امرتسری ، مدرس

زمیرے اندر ایک سمندر مؤلف محمود احمد کاشمیری)۔

عبد اللہ دھرم کوٹی، مولانا؛
فاضل دیوبند، تلمیذ شبیر احمد عثمانی،
مرید اللہ بخش بہاول نگری و حضرت

عبد القادر رائے پوری، ولادت دھرم
کوٹ (فیروز پور)، وفات ۲۲ جنوری

۱۹۶۴ء، چک نمبر ۱۲۶ (خوشاب)
(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)
عبد اللہ، ڈاکٹر سید محمد :

سابق پرنسپل یونیورسٹی اور نیشنل کالج لاہور
سابق ڈائریکٹر اردو دائرہ معارف اسلامیہ
پنجاب یونیورسٹی لاہور، مصنف، محقق،

نقاد، ولادت ۱۹۰۴ء - ۳ - ۵، ضلع
ہزارہ، وفات ۱۹۸۶ء - ۸ - ۱۵ :

گلشن راوی، لاہور ("جنگ" لاہور
۱۹۸۶ء - ۸ - ۱۶)۔

عبد اللہ، ڈاکٹر ایس۔ ایم :

پنجاب کے رہنے والے تھے، امام
دوکنگ مسجد (لندن) احمدی مبلغ،
برلن میں بھی امام رہے، وفات ۲۰ مئی

۱۹۵۶ء، دوکنگ ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۵۶ء - ۵ - ۲۱)۔

عبد اللہ چغتائی، ڈاکٹر :

مورخ، ماہر فنونِ اسلامی، مصنف
استاد تاریخ فرگوسن کالج پونہ، ولادت

۱۸۹۶ء، لاہور، وفات ۱۹ دسمبر
۱۹۸۴ء، میانی صاحب، لاہور،

("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء - ۲ - ۲۰)۔

عبد اللہ خان : امرتسر کے سیاحی

کارکن، تحریک پاکستان میں صفت اول
کے کارکن، گوالمنڈی کا ایک چوک ان

کے نام سے منسوب ہے، وفات ۲۶

جولائی ۱۹۶۷ء، میانی صاحب، لاہور
(صفحہ اول "نوائے وقت" لاہور ۲۷

جولائی ۱۹۶۷ء)۔

عبد اللہ خان بھلی، چودھری :

تحریک آزادی کشمیر کے رہنما، کئی سال
قید و بند کی صعوبتیں جھیلیں، ۹۶ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۷۸ء - ۱ - ۶، سیالکوٹ
("نوائے وقت" لاہور ۸ جنوری

۱۹۷۸ء)۔

عبد اللہ خان نصر، حکیم :

اہل حدیث عالم، شاعر، ادیب، طبیب
ولادت ۱۸۹۲ء، سوہدرہ، وفات

۱۹۷۹ء، سوہدرہ (وزیر آباد) :

انور شاہ کشمیری، مدرس، خلیفہ مفتی
محمد حسن امرتسری، مصنف، ولادت
وطن: بلیہ وال (لدھیانہ)، وفات اگست
۱۹۷۵ء (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلفہ
اختر راہی)۔

عبد اللہ لغاری، مولانا، مفسر
قرآن، مولانا عبید اللہ سندھی کے ساتھی
اور ان کے سوانح نگار، وفات ۲۰
ستمبر ۱۹۵۸ء، حیدرآباد ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۵۸ء - ۹ - ۲۱)۔

عبد اللہ مسدوسی، علامہ،
مصنف، مورخ، تقابل ادیان کے ماہر،
جامعہ عثمانیہ کے عظیم فرزند وفات ۱۹۶۸ء
پاپوش نگر، کراچی (معلومات از مولانا
محمد طاسین)۔

عبد اللہ ملک، پروفیسر،
مورخ، مصنف، مخلص استاد، سابق
صدر شعبہ تاریخ اسلامیہ کالج ریلوے
روڈ لاہور، علمی یادگاریں، تاریخ پاکستان
ہند، تاریخ و تحریک پاکستان، ولادت
۱۹۲۰ء، وفات ۱۹۸۲ء - ۱۱ - ۱۸

شاد باغ، لاہور ("نوائے وقت" ۱۹
نومبر ۱۹۸۳ء)۔

عبد اللہ روپڑی، حافظ مولانا،
عالم، مفتی، مصنف، وراثت اسلامی،
اردو ترجمہ و حواشی مشکوٰۃ شریف، ۸۰
سال عمر پائی، ولادت کشمیر پور (امر تسر)
۱۸۸۴ء، وفات ۱۹۶۴ء - ۸ - ۲۰

گارڈن ٹاؤن، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۴ء - ۸ - ۲۱)۔

عبد اللہ فیصل آبادی، مولانا،
فارغ التحصیل مدرسہ عبدالرب دہلی،
اہل حدیث کے نامور عالم دین، مصنف،
ولادت ۱۹۱۴ء، وفات ۱۵ جولائی
۱۹۸۳ء، جدہ (مکتوب محمد شریف حسن
بنام راقم)۔

عبد اللہ کلسوی، مولانا، مدرس
اہل حدیث عالم، تلمیذ مولانا نیک محمد
مدرس مدرسہ تقویۃ الایمان، والد
بزرگوار پروفیسر حافظ ثناء اللہ،
ولادت ۱۹۱۲ء، کلس راجپوتان،
(امر تسر)، وفات ۱۹۷۱ء - ۱ - ۱۱،
لاہور (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلفہ اختر
راہی)۔

عبد اللہ لدھیانوی، مولانا،
فاضل دیوبند، مرید شیخ الہند، تلمیذ

دستور ساز اسمبلی پاکستان، تحریک خلافت
کے رہنما، آسام میں سرسعد اللہ کی کابینہ
کے رکن، وفات ۱۲-۶۱۹۴۸-۱۲۸،
گولیمار، کراچی ("نوائے وقت" لاہور
۱۳-۶۱۹۴۸-۳۰)۔

عبدالمجید امر: پنجابی شاعر،
جواں سال، وفات (حادثہ) ۳۱ جنوری
۱۹۶۸ء، حافظ آباد ("نوائے وقت"
لاہور ۲-۶۱۹۶۸-۶)۔

عبدالمجید بھٹی: اردو اور پنجابی
کے شاعر، پنجابی نظم کا اردو نظم میں
ترجمہ کرنے کے ماہر، ولادت ۲۲
فروری ۱۹۰۲ء، نواں پنڈ و لکھ (گوجرانوالہ)
وفات ۱۳-۶۱۹۶۶-۹، شاہ کمال
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۳ ستمبر
۱۹۶۶)۔

عبدالمجید، چاچا عیسیٰ: سماجی
کارکن، لاہور کی معروف شخصیت، سیاسی
اور دینی حلقوں میں یکساں مقبول، وفات
۲-۶۱۹۶۴-۶، میانی صاحب، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۸ فروری
۱۹۶۴)۔

عبدالمجید خادم سوہدروی

عبد اللہ، مولانا: نامور صحافی،
مالک و مدیر "پاسبان" کوئٹہ، وفات
۶۱۹۶۱-۴-۲۳، جیکب آباد ("جنگ"
کراچی ۶۱۹۶۱-۶-۲۴)۔

عبد اللہ، مولانا صوفی امیر المجاہدین:
مجاہد تحریک آزادی، دارالعلوم تعلیم
الاسلام مامون کالج کے بانی، ۱۰۰ سال
عمر پائی، وفات ۳-۶۱۹۶۵-۲۸، مامون
کالج ("نوائے وقت" لاہور ۲۹ اپریل
۱۹۶۵)۔

عبد اللہ، میجر امیر: سابق رکن
صوبائی اسمبلی، سیاست دان، وفات
۱۲-۶۱۹۶۹-۲۹، ترکھان والا (سرگودھا)
("نوائے وقت" لاہور ۳۰ دسمبر
۱۹۶۹)۔

عبد الملک، قاری: رئیس
القراء، مرید حضرت اشرف علی تھانوی
پاکستان میں فن قرأت کو عام کرنے والے،
۶۷ سال عمر پائی، وفات ۲۹ دسمبر
۱۹۵۹ء، میانی صاحب، لاہور،
("نوائے وقت" لاہور ۳۱ دسمبر
۱۹۵۹)۔

عبد المتین چوہدری: رکن

دیکھئے :

شاعر، ولادت ۱۸۹۴ء - ۱۲ - ۱۳،
وفات ۱۹۵۹ء - ۹ - ۲۷، مسلم ٹاؤن
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۸
ستمبر ۱۹۵۹ء)۔

عبدالمجید سندھی، شیخ: صحافی،
سیاست دان، نو مسلم، صوبہ سندھ کی
بزرگ شخصیت، ولادت ۱۸۸۸ء
۱۸۸۸ء، ٹھٹھہ، وفات ۲۴ مئی
۱۹۷۸ء، ٹھٹھہ ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۸ء - ۵ - ۲۶)۔

عبدالمجید سوہدروی، مولانا:
نامور اہل حدیث عالم، مصنف: "زمہر
کامل"، مدیر ہفت روزہ "اہل حدیث"،
مدیر ماہنامہ "مسلمان"، استاد پنجاب
مولانا عبد المنان وزیر آبادی کے پوتے
وفات ۱۹۵۹ء - ۱۱ - ۷، سوہدرہ
("نوائے وقت" لاہور ۸ نومبر
۱۹۵۹ء)۔

عبدالمجید سیفی، حکیم: تلمیذ
اجمل خان، ماہر طبیب، مومن کامل،
تحریک خلافت کے کارکن، عالم دین،
خانقاہ سراجیہ سے روحانی تعلق، وفات
۱۹۶۰ء - ۸ - ۲۲، لاہور (ماہنامہ

عبدالمجید سوہدروی
مولانا۔

عبدالمجید خان: چیئرمین فیروز
سنز لمیٹڈ لاہور، وفات ۱۰ جولائی
۱۹۶۴ء، بیگم پورہ، لاہور،
(لوح مزار)۔

عبدالمجید خان، خان بہادر:
بانی اسلامیہ کالج جالندھر، جالندھر کی
معروف شخصیت، وفات ۷ اکتوبر
۱۹۵۱ء، لاہور (تذکرہ افغانہ جالندھر
مؤلف ایوب خان)۔

عبدالمجید خان لاشاری، سردار:
نامور شاعر، رئیس مزنگ، وفات
۱۹۷۷ء - ۲ - ۲۱، میانی صاحب، لاہور
(لوح مزار)۔

عبدالمجید خان وحشی، ڈاکٹر:
نامور شاعر، وفات ۱۹۸۳ء - ۱ - ۲۲
سخی سن، کراچی (لوح مزار)۔

عبدالمجید سالک: صحافی،
مدیر "انقلاب" لاہور، مزاح نگار

۶۱۹۸۶ء، شاہدرہ ("نوائے وقت")

لاہور (۶۱۹۸۶-۱۲-۲)۔

عبدالمجید ملک : ممتاز شاعر،

وفات ۶۱۹۶۲ء-۱-۱۱، بی بی پاکدامن

لاہور (لوح مزار)۔

عبدالمجید نابینا، حافظ :

تلمیذ النور شاہ کشمیری، عالم، طبیب

مجلس احرار کے رکن، تحریک آزادی کے

مجاہد، ولادت ۶۱۵۰۹ء، چک ۲۲۳

(فیصل آباد)، وفات ۱۳ فروری

۶۱۹۷۲ء، فیصل آباد (تذکرہ علمائے

پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

عبدالمعبود جیلانی : معمر ترین

پاکستانی بزرگ، صوفی، ایک روایت

کے مطابق حاجی امداد اللہ مہاجر مکی کے

مرید، ولادت ۶۱۸۲۳ء، وفات ۳۰

نومبر ۶۱۹۸۵ء، اسلام آباد ("جنگ")

لاہور (۶۱۹۸۵-۱۲-۱)۔

عبدالمنعم خان : سابق گورنر

مشرقی پاکستان، ۶۰ سال عمر پائی،

وفات (قتل) ۶۱۹۷۱ء-۱۰-۱۳، بنانی

(ڈھاکہ) ("نوائے وقت") لاہور ۱۵

اکتوبر ۶۱۹۷۱ء۔

شمس الاسلام، بھیرہ اگست ۶۱۹۶۰ء

عبدالمجید صدیقی، پروفیسر :

تاریخ دان، مصنف، دکن کی تاریخ

کے ماہر، ولادت ۶۱۹۰۳ء-۹-۲۱،

حیدرآباد دکن، وفات ۱۳ دسمبر

۶۱۹۷۹ء، کراچی ("جنگ") کراچی ۱۳

دسمبر ۶۱۹۷۹ء۔

عبدالمجید، مجید ملک

نامور ادیب،

پیدائش لاہور ۱۹۰۱ء

وفات ۶۱۹۷۶ء

ڈیفنس، کراچی

(لوح مزار)

عبدالمجید کاشمیری، مولانا :

فاضل دیوبند، عالم دین، مہتمم جامعہ

رحمانیہ، تلمیذ محمد النور شاہ کشمیری،

بشیر احمد عثمانی، مولانا رسول خان، مولانا

محمد ادریس کاندھلوی، مولانا محمد الیاس

بانی تبلیغی جماعت کے صحبت یافتہ،

۹۶ سال عمر پائی، وفات ۲۸ نومبر

عبد المتعم ہزاروی، مولانا؛
مدرس، عالم دین، مدیر معاون ماہنامہ
ترجمان القرآن، ولادت ۱۹۵۱ء،

(کھدو)، ہزارہ، وفات ۲۸ دسمبر
۱۹۷۹ء، کھدو نزد منگ (ہزارہ)
رکوع غم مؤلفہ خواجہ رضی حیدر۔

عبدالنبی ککب، قاضی؛ عربی
دان، فہرست نگار، مصنف، شاعر،
لیکچرار اور نیشنل کالج لاہور، تصانیف؛
شاہ جیلان، یاد شہید، تحقیق قربانی فہرست
مخطوطات عربی، ولادت ۱۹۳۶ء،

گجرات، وفات (حادثہ) ۱۹ جنوری
۱۹۷۸ء، بادامی باغ، لاہور ۲۰
جنوری ۱۹۷۸ء۔ نوائے وقت۔

عبدالواحد چشتی، حکیم؛
بانی چشتی دواخانہ نسبت روڈ لاہور،
مخلص انسان، ماہر طبیب، تلمیذ
حکیم فقیر محمد چشتی امرتسری، ۸۰ سال
عمر پائی، ولادت آبائی وطن؛ امرتسر،
وفات ۱۹۷۹ء-۹-۹، میاں میر لاہور
(نوائے وقت لاہور ۱۹۷۹ء-۱۱-۹)

عبدالواحد، حاجی؛ رئیس
امرتسر، انجمن اسلامیہ امرتسر کے
ممتاز رکن، وفات ۱۹۵۲ء-۱۰-۲۸،
لاہور (نوائے وقت لاہور ۳۰
اکتوبر ۱۹۵۲ء)۔

عبدالواحد معینی، سید؛
ماہر اقبالیات، مصنف، سابق
ڈائریکٹر پاکستان اقبال اکیڈمی، ولادت
۱۸۹۸ء-۱-۲۰، اجمیر، وفات ۳
مارچ ۱۹۸۰ء، کراچی (نوائے وقت
لاہور ۱۹۸۰ء-۳-۳)۔

عبدالوحید خان، ڈاکٹر؛
مدیر ماہنامہ "تعلیم و تربیت" لاہور؛
ابن مولوی فیروز الدین، بانی فیروز سنز
لاہور، ولادت ۱۹۰۹ء-۱۰-۳، وفات
۱۹۸۵ء-۸-۹، بیگم پورہ، لاہور
(لوح مزار)۔

عبدالوحید، خواجہ؛ اتحاد
عالم اسلام کے داعی، اسلام اور
الاسلام کے مدیر، مشفق خواجہ کے
والد ماجد، دانشور، مصنف، ۸۰

وفات ۱۹۷۱ء۔ ۱۰۔ ۲۰، سید و شریف۔

عبدالوکیل خان، سردار؛

تحریک پاکستان کے کارکن، علی گڑھ

مسلم یونیورسٹی سے ایم اے ایل ایل بی

کیا، ڈی آئی جی پولیس، قائد اعظم میڈل

یافتہ، ولادت ۱۹۳۱ء، پٹیالہ، وفات

۱۹۸۶ء۔ ۱۰۔ ۲۰، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۸۶ء۔ ۱۰۔ ۲۱)۔

عبدالوہاب، ڈاکٹر؛ معروف

فزیشن، غربا کے ہمدرد، سماجی کارکن،

علی گڑھ کے فاضل، وفات ۱۹۵۸ء

۱۹۵۸ء، اعظم پور (مشرقی پاکستان)

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۵۸ء

۱۹۵۸ء)۔

عبید اللہ احرار، مولانا؛

صدر مجلس احرار اسلام پاکستان،

تحریک ختم نبوت کے مجاہد، جنگ

آزادی میں نمایاں کام کیا، ۶۵ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۷۵ء۔ ۲۔ ۲۰،

فیصل آباد (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۷۵ء۔ ۲۔ ۲۱)۔

عبید اللہ انور، مولانا؛ شیخ

طریقت، سیاست دان، عالم، مدیر

سال عمر پائی، ولادت آبائی وطن، لاہور

وفات ۱۹۷۹ء۔ ۱۲۔ ۲۸، قبرستان

سوسائٹی، کراچی (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۷۹ء۔ ۱۲۔ ۲۹)۔

عبدالوحید فاروقی، مولوی؛

ماہر تعلیم، بانی ”وحید آباد“ کراچی،

ولادت سوہنے (گوڑ گاواں)، وفات

جنوری ۱۹۸۵ء، کراچی (”جنگ“

کراچی)۔

عبدالوحید، سید؛ فرزند

خان بہادر عبدالاحد مالک مطبع

مجتبائی دہلی، ناشر و تاجر کتب، ولادت

۱۹۰۶ء۔ ۲۔ ۲، وفات ۱۹۶۳ء۔ ۱۰۔ ۲۰

قبرستان سوسائٹی، کراچی (روح مزار)

عبدالودود مردانی، مولانا؛

خلیفہ حضرت اشرف علی تھانوی، عالم

دین، مدرس، ولادت ۱۸۷۰ء،

دوبیان (صوابی)، وفات ۱۹۵۲ء

۱۹۵۲ء، دوبیان (مشاہیر علماء

دیوبند مؤلفہ قاری فیوض الرحمن)۔

عبدالودود، میاں گل؛

والٹی سوات، ۱۹۱۸ء میں تخت نشین

ہوئے، اخوند عبدالغفور کے پوتے،

(”جنگ“ لاہور ۶۱۹۸۶-۱۲-۲۱)۔

عثمان علی شاہ ، پیر سید :

سجادہ نشین دربار کرمالوزالہ ، وفات

۶۱۹۷۸-۷-۱۵ ، کرمالوزالہ ،

(اوکاڑہ) ”نوائے وقت“ لاہور

۶۱۹۷۸-۷-۱۶)۔

عرفان چغتائی : نامور صحافی

منیجر روزنامہ آفاق لاہور ، نوائے

وقت لاہور سے بھی تعلق رہا ، مدیر

پندرہ روزہ ”قلندر“ جھنگ ، وفات

(حادثہ) ۶۱۹۶۵-۵-۲۰ ، قاہرہ

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۱ رومی

۶۱۹۶۵)۔

عزیز احمد : مؤرخ ، ناول

نگار ، ولادت ۶۱۹۱۳ ، حیدرآباد ،

دکن ، وفات ۶۱۹۷۸-۱۲-۱۶ ،

ٹورنٹو (کنیڈا) ”جنگ“ کراچی ۱۷

دسمبر ۶۱۹۷۸)۔

عزیز احمد : مصنف ،

سابق سیکریٹری وزارت خارجہ ، سابق

وزیر خارجہ ، چیف سیکریٹری مشرقی

پاکستان ، سابق سفیر پاکستان متعینہ

امریکہ (۶۳-۶۱۹۵۹) وفات ۲۳

ہفت روزہ ”خدا مالدین“ لاہور ،

فرزند گرامی مولانا احمد علی لاہوری ،

ولادت ۶۱۹۲۶ ، لاہور ، وفات

۶۱۹۸۵-۳-۲۸ ، میانی صاحب ، لاہور

(”امروز“ لاہور خصوصی نمبر ۳ رومی

۶۱۹۸۵)۔

عبید اللہ ، شیخ مفتی : عالم

دین ، صدر شعبہ فقہ ، جامعہ اسلامیہ

بہاولپور ، وفات ۶۱۹۶۷-۱-۲۵

ملوک شاہ ، بہاولپور (”نوائے وقت“

لاہور ۶۱۹۶۷-۱-۲۶)۔

عزت حسین زبیری ، ڈاکٹر :

ابن حسن اور مسرت حسین زبیری کے

بھائی ، انگریزی ادب کے ماہر ، سپین

میں پاکستان کے سفیر ، ڈھاکہ یونیورسٹی

میں انگریزی کے پروفیسر ، ۵۵ سال عمر

پائی ، وفات ۶۱۹۶۳-۱۲-۱۳ ، ونڈر

(برطانیہ) (معلومات از مسرت حسین

زبیری)۔

عتیق فکری ، علامہ : مصنف ،

دانشور ، مؤرخ ، صاحب نقشِ ملتان

ولادت آبائی وطن ، تلون ، تحصیل پھلور

وفات ۶۱۹۸۶-۱۲-۲۰ ، ملتان ،

عزیز بیگ ؛ معروف صحافی ،
انگریزی مجلہ "ستار" کے مدیر ، ولادت

۱۹۱۸ء ، لاہور ، وفات ۱۹۸۴ء - ۱۳۱۲

اسلام آباد ("جنگ" لاہور ۱۲ دسمبر
۱۹۸۴ء)۔

عزیز حیدر خان میرٹھی ، حکیم ؛
مسلم لیگی رہنما ، ۸۵ سال عمر پائی ،

وفات ۱۹۸۰ء - ۱۰ - ۱۵ ، لاہور ،

("نوائے وقت" لاہور ۱۶ اکتوبر
۱۹۸۰ء)۔

عزیز خان شرم ، ماسٹر ؛
پنجابی کے نامور شاعر ، کرم امرتسری
کے شاگرد رشید ، وطن ؛ امرتسر ،

۶۷ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۶۲ء ،

لاہور (تارے نیل گنگن دے مولف
نادم عصری)۔

عزیز دین ، چوہدری ؛ سابق

رکن قومی اسمبلی ، سیاست دان ، وفات

(حادثہ) ۱۹۶۴ء - ۵ - ۲۹ ، فیصل آباد ،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۴ء - ۵ - ۳۰)

عزیز علی ، سیّد ؛ فرزند لڑا

اعظم یار جنگ ، سابق چیف آرکیٹکٹ

حیدرآباد دکن ، ولادت ۷ اگست

اکتوبر ۱۹۸۲ء ، ڈیفنس ، کراچی ،

("نوائے وقت" لاہور ۲۴ اکتوبر

۱۹۸۲ء)۔

عزیز الدین احمد عظامی ؛ شاعر ،

تلمیذ گرامی ، تلمیذ شیخ الہند و محمد انور

شاہ کشمیری ، جانشین گرامی ، ولادت

۱۸۹۸ء ، بدلہ (ہوشیار پور) ، وفات

۱۹۵۷ء - ۲ - ۱۴ ، ساہی وال ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۵۷ء - ۲ - ۲۰)۔

عزیز الدین ، شیخ ؛ پرانے

خاکسار ، خاکساروں کے رہنما و "سالار

نائب" ، وفات ۱۹۶۹ء - ۲ - ۲ ،

گوجرانوالہ ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۶۹ء - ۲ - ۳)۔

عزیز الرحمن ، قاضی ؛ صحافی ،

مدیر "پیغام سرحد" ، وفات ستمبر

۱۹۷۶ء ، سرانے صالح (ہزارہ)

(تاریخ ہزارہ مصنفہ ڈاکٹر شیر بہادر

خان پنی)۔

عزیز اللہ ؛ سندھی زبان کے شاعر

وفات ۱۹۶۲ء - ۸ - ۱۰ ، گڑھی یاسین

(سندھ) ("نوائے وقت" لاہور ۱۱

اگست ۱۹۶۲ء)

۱۹۵۶-۱۱-۲۴۔

عطار اللہ ایم اے علیگ

قاضی : بانی پرنسپل غوثیہ اسلامیہ

کالج فرید آباد (فیصل آباد) ، ماہر تعلیم ،

وفات ۱۹۷۹-۱۱-۱۰ ، لاہور (نوائے

وقت " لاہور ۱۹۷۹-۱۱-۱۵)۔

عطار اللہ جان ، خان : سابق

مکشر ڈیرہ اسماعیل خان ڈویژن ، ولادت

۱۹۰۳-۶-۲ ، وفات ہنگو کے قریب

ہوائی حادثہ ، ۱۹۶۱-۱۱-۱ ، تدفین

پشاور (نوائے وقت " لاہور ۲ نومبر

۱۹۶۱)۔

عطار اللہ جنون ، مولانا : اردو

اور فارسی کے قادر الکلام شاعر ،

وفات ۱۹۶۱-۷-۹ ، ساہی وال ،

(نوائے وقت " لاہور ۱۱ جولائی

۱۹۶۱)۔

عطار اللہ شاہ بخاری ، سید :

مجلس احرار کے رہنما ، اپنے وقت کے

بہترین مقرر ، مجلس تحفظ ختم نبوت کے

کے روح رواں ، ولادت ۱۸۹۱ء پٹنہ ،

وفات ۱۹۶۱-۸-۲۱ ، باغ لنگے خان ،

ملتان (سید عطار اللہ شاہ بخاری مؤلف

۱۸۹۱ء ، حیدر آباد دکن ، وفات ۱۹۴۲ء

دسمبر ۱۹۷۴ء ، قبرستان سوسائٹی ، کراچی

(روح مزار)۔

عزیز محمود زیدی ، ڈاکٹر : ماہر

تعلیم ، سابق پرنسپل کارڈن کالج راولپنڈی

سابق ڈائریکٹر کالج راولپنڈی ڈویژن

۱۹۷۷ء سال عمر پائی ، وفات (حادثہ) ،

۱۹۸۶-۱۰-۲۵ ، راولپنڈی (نوائے

وقت " لاہور ۱۹۸۶-۱۰-۲۶)۔

عسکری علی شاہ ، سید : ایڈیٹر

"خیبر میل" پشاور ، ۷۰ سال عمر پائی ،

وفات ۱۹۷۸-۱۱-۱۶ ، کوہاٹ ،

(نوائے وقت " لاہور ۷ نومبر

۱۹۷۸)۔

عشق لہر ، میاں چراغ دین :

پنجابی کے نامور شاعر ، عمر ۷۹ سال پائی ،

وفات ۱۹۴۸-۱۱-۲۶ ، لاہور

(تاریخ نیل گنگن دے " مؤلفہ نادیم

عصری)۔

عطار الرحمن ممتاز جالندھری ،

ڈاکٹر : سابق صدر سٹی مسلم لیگ

جالندھر ، وفات ۱۹۵۶-۱۱-۳ ،

میاں میر ، لاہور (نوائے وقت " لاہور

شورش کاشمیری۔

عطاء اللہ شیخ : مصنف، مترجم،

ماہر اقتصادیات، ماہر تعلیم، والد ماجد

جناب مختار مسعود، اردو میں اقتصادیات

کے موضوع پر پہلی کتاب لکھی، علامہ اقبال

کے خطوط جمع کرنے پر توجہ دی، ۲۷ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۶۸ء - ۱۲ - ۲۷

نزد مزار غازی علم دین، لاہور،

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۸ دسمبر

۱۹۶۸ء)۔

عطاء محمد : ڈاکٹر خان

صاحب سابق وزیر اعلیٰ مغربی پاکستان

کا قاتل، وفات (پھانسی) ۱۰ فروری

۱۹۶۱ء، بہاولپور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۱ - ۲ - ۱۹۶۱ء)۔

عطاء محمد : مسلم لیگی رہنما،

سیاست دان، ۶۴ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۸۴ء - ۵ - ۲، شیخوپورہ،

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۴ء - ۵ - ۲)۔

عطاء محمد بغوی، مولانا،

تلمیذ شیخ الہند، مبلغ، نیروبی کے خطیب،

ولادت ۱۸۹۰ء، بگہ (مانسہرہ)،

وفات ۱۹۵۵ء، بگہ (مشاہیر

علماء دیوبند مؤلفہ قاری فیوض الرحمن)۔

عطاء محمد چوہدری، حاجی،

پنجابی زبان کے شاعر، خطیب، ولادت

۱۸۹۵ء، کھنڈہ (گورداسپور)، وفات

۱۹۸۴ء - ۴ - ۱۰، ٹنڈو آدم (سندھ)

عطاء محمد قوال، حافظ،

پاکستان کے نامور قوال، ۵ سال عمر

پائی، ولادت شاہ کوٹ (نکوڈر)،

وفات ۱۹۸۷ء - ۸ - ۱۴، میانی صاحبہ

لاہور (”جنگ“ لاہور ۱۶ اگست

۱۹۸۷ء)۔

عظیم الدین علوی، قاضی،

قاضی القضاة، بہاولپور، ممتاز عالم

دین، ۸۳ سال عمر پائی، وفات یکم

مئی ۱۹۸۶ء، بہاولپور (”جنگ“ لاہور

۱۹۸۶ء - ۵ - ۲)۔

عظیم اللہ، شیخ، ایڈووکیٹ

برادر شجاع اللہ رفیق عبید اللہ سندھی

عظیم سٹریٹ برانڈر تھروڈ کے ساکن،

نائب صدر انجمن حمایت اسلام لاہور،

وفات ۱۹۵۸ء - ۱ - ۵، لاہور (”نوائے

وقت“ لاہور ۱۹۵۸ء - ۱ - ۶)۔

علاء الدین : نامور اداکار،

وفات ۱۹۵۶ء-۱۹۵۶ء-۲۶، قبرستان
داتا صاحب، لاہور ("نوائے وقت"
۱۹۵۶ء-۱۹۵۶ء-۲۶)۔

علامہ طالوت، عبد الرشید نسیم؛
مصنف، علامہ اقبال سے خط و کتابت
فاضل دیوبند، شاعر، علامہ اقبال اور
مولانا حسین احمد مدنی کے درمیان ثالث

ولادت: ۱۹۰۹ء-۱۹۰۹ء-۱، چوٹی زیرین
جمال خان (ڈیرہ غازی خان)، وفات
۱۹۶۲ء-۱۹۶۲ء-۳، ملتان (تذکرہ علمائے
پنجاب مؤلفہ اختر راہی)۔

علم الدین بھاگوالیہ، حکیم؛
امرتسر کے نامور طبیب، بیس کتابوں
کے مصنف، مثلاً "علم العقاقیر"،
"بیاض صدی"، مدیر مجلہ "المعارج"
ولادت ۱۸۷۲ء، امرتسر، وفات

۱۹۵۷ء-۱۹۵۷ء-۱۵، اچھرہ، لاہور
(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام
راقم)۔

علم الدین سالک، پروفیسر؛
مؤرخ، فارسی دان، استاد اسلامیہ
کالج لاہور، ولادت ۱۹۰۰ء، سلامت
پورہ، لاہور، وفات ۲۷ جولائی

۶۲ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۳ء-۱۹۸۳ء-۱۳،
لاہور ("جنگ" لاہور ۱۹۸۳ء-۱۹۸۳ء-۱۳)
علاء الدین احمد، پروفیسر؛
نظام کالج حیدرآباد دکن اور اسلامیہ
کالج کراچی کے استاد، ولادت ۱۹۵۰ء
جنوری ۱۹۶۶ء، وفات ۲۶ دسمبر
۱۹۷۵ء، سخی حسن، کراچی۔

(روح مزار)۔
علاء الدین، شیخ؛ ملتان کے
بزرگ صحافی، وفات ۱۹۵۵ء
۱۹۷۵ء، ملتان ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۵ء-۱۹۷۵ء-۱۶)۔

علاء الدین صدیقی، علامہ؛
سابق وائس چانسلر پنجاب یونیورسٹی
لاہور، شعبہ علوم اسلامیہ پنجاب یونیورسٹی
کے بانی صدر، معروف ماہر تعلیم،

ولادت ۱۹۰۷ء-۱۹۰۷ء-۳، لاہور، وفات
۱۹۷۷ء-۱۹۷۷ء-۱۲، گھوڑے شاہ،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۸
دسمبر ۱۹۷۷ء)۔

علاء الدین، میاں؛ سجادہ
نشین دربار حضرت علی ہجویریؒ، سابق
کونسلر لاہور کارپوریشن، ۲۲ سال عمر

(حیدرآباد) ، وفات ۱۹۸۷ء - ۴ - ۵

حیدرآباد - (جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء - ۴ - ۶)۔

علی احمد جان ، مولانا ؛

خاکسار رہنما ، خطیب لال مسجد شاہ

عالم مارکیٹ لاہور ، وفات ۸ جون

۱۹۶۱ء ، میانی صاحب ، لاہور ،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۱ء - ۶ - ۹)۔

علی احمد جعفری ؛ ماہر تعلیم ،

والد سعید مہدی و علی عارف ، وفات

۱۹۶۹ء - ۵ - ۷ ، مومن پورہ ، لاہور

علی احمد ، چوہدری ؛ جماعت

اسلامی کے قدیمی کارکن ، پھلور میں

جماعت اسلامی کے بانی ، ضیاء سرحدی

کی کتاب میں ان کا ذکر ، خود ان کے بارے

میں ایک کتاب موجود ہے ، ولادت

۱۹۱۵ء ، ڈھگام (ہوشیار پور) ، وفات

۱۹۵۶ء - ۳ - ۳ ، فیصل آباد (مکتوب

سید نظر زیدی بنام راقم)۔

علی احمد سیف ، حکیم ؛ نامور

شاعر ، ۲۷ سال عمر پائی ، وفات ۹

جون ۱۹۷۲ء ، بہاولپور (سہ ماہی "الزبیر"

بہاولپور)

علی احمد قریشی بہاولنگری ؛

۱۹۷۳ء ، نیوگارڈن ٹاؤن ، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۲۸ جولائی

۱۹۷۳ء)۔

علمدار حسین شاہ ، مخدوم سید ؛

سجادہ نشین درگاہ شیرشاہ نزد ملتان ،

نواب سجاد حسین قریشی کے سمدھی ،

۲۸ سال عمر پائی ، وفات ۱۳ اکتوبر

۱۹۸۶ء ، شیرشاہ (ملتان) ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۶ء - ۱۰ - ۱۳)۔

علمدار حسین گیلانی ، مخدوم ؛

سیاست دان ، تحریک پاکستان کے

کارکن ، ملتان کی معروف شخصیت ،

وفات ۱۹۷۸ء - ۸ - ۸ ، ملتان

("مشرق" لاہور ۱۹۷۸ء - ۸ - ۹)۔

علی احمد ، پیرزادہ ؛ عم مکرم

حضرت امین الحسنات پیر صاحب مانگی

شریف ، وفات (حادثہ) ۱۶ دسمبر

۱۹۶۸ء ، مانگی شریف ، ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۶۸ء - ۱۲ - ۱۸)

علی احمد تالپور ، میر ؛ سندھ

کے نامور سیاست دان ، سابق وزیر

دفاع ، خاکسار تحریک میں شامل رہے ،

ولادت ۱۹۱۱ء - ۸ - ۳۱ ، ٹنڈو میر محمود

مرحوم کی خدمت کی، ۸۵ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۶۹ء-۲۰۲، چک ۱۸۸

رب، چک جھمرہ، ("نوائے وقت" لاہور)

۱۹۶۹ء-۲-۳-

علی بہادر، حاجی؛ بلوچستان کے
مشہور مسلم لیگی رہنما، تحریک پاکستان کے

سرگرم کارکن، ۶۰ سال عمر پائی، وفات

۱۹۷۰ء-۱-۲، کوئٹہ ("نوائے وقت"

۱۹۷۰ء-۵-)

علی حسین شاہ، پیرسید؛ پیرسید

جماعت علی شاہ ثانی کے پوتے، سجادہ

نشین، پیرطریق، ۷۲ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۸۷ء-۷-۲۶، علی پور سیدان

("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء-۷-۲۷-)

علی خان جوگیزی، حاجی؛

اپنے قبیلے کے ممتاز فرد، والد بزرگوار

نصیر الدین جوگیزی، سابق دفائی وزیر صحت

وفات ۱۹۸۲ء-۳-۱، لورالائی،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۲ء-۳-۲)

علی گل خان؛ سیاست دان،

خان عبدالغفار خان کے دست راست

سرحد پر اونٹنل کانگریس کمیٹی کے رکن،

۶۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۵۷ء-۱۱-۱۳

مولانا؛ فاضل مظاہر العلوم سہارنپور

مرید عبدالقادر رائے پوری، مرتب؛

ملفوظات شاہ عبدالقادر رائے پوری

ولادت ۱۹۰۸ء، وفات ۱۹۶۲ء-۵-۲۲

دین پور (بہاولنگر) (تذکرہ علمائے پنجاب

مؤلفہ اختر راجہ)۔

علی اصغر شاہ؛ سجادہ نشین

درگاہ حضرت رسول نما دہلی، وفات

۱۹۶۸ء-۸-۲۶، پاپوش نگر، کراچی

(روح مزاج)۔

علی اکبر خان، چوہدری؛ سابق

دفائی وزیر داخلہ و امور کشمیر، سوڈان

اور سعودی عرب میں سابق سفیر،

ولادت ۱۹۱۵ء، مکیرپاں (ہوشیارپور)

وفات ۱۹۶۷ء-۱۰-۸، فیصل آباد،

("نوائے وقت" لاہور ۹ اکتوبر

۱۹۶۷ء-)

علی انور ٹوانہ؛ سابق چیئرمین ضلع

کونسل سرگودھا، وفات ۳۱ جنوری

۱۹۸۷ء، جہاں آباد، سرگودھا،

("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء-۱-۱۳-)

علی بخش؛ خادم خاص علامہ سر

محمد اقبال، ۱۹۰۶ء تا ۱۹۳۸ء علامہ

جانشین میاں محمد شاہ خان، مصنف:
تفسیر سورہ نون، راہ فرار، ولادت
۱۸۷۹ء، بسی عمر خان (ہوشیار پور)،
وفات ۱۹۷۵ء-۱-۲۵، درگاہ بابا فرید،
پاکپتن (افغانہ ہوشیار پور مرتبہ محمد ایوب
خان)۔

علی مظہر عابدی، مچھلی شہری:
مرثیہ گو شاعر، ولادت ۱۹۰۸ء، سیہڑ،
(جنوب پور)، وفات ۱۹۷۶ء-۵-۱۷،
ڈرگ روڈ، کراچی (لوح مزار)۔

علی نواز تالپور، میر: سیاستدان
برادر خورد میر غلام علی تالپور، ولادت
۱۹۳۸ء، ٹنڈو شہر محمد (میرپور خاص)
وفات ۱۹۶۴ء-۱-۱۳، ٹنڈو محمد خان
("نوائے وقت" لاہور ۱۴ جنوری
۱۹۶۴ء)۔

عمر الدین، الحاج چوہدری:
جد بزرگوار پروفیسر محمد اسلم، ارٹین برادری
پھلور کے سربراہ، پھلور ضلع جالندھر اور
جرطالوالہ کی معروف شخصیت، سرمایہ عمر
انہیں کے نام معنون ہے، ولادت ۱۸۸۴ء،
پھلور، وفات ۱۹۷۷ء-۱۲-۲۱،
جرطالوالہ (لوح مزار)۔

پشاور ("نوائے وقت" لاہور ۱۳ نومبر
۱۹۵۷ء)۔

علی گوہر، میاں: والد بزرگوار
حکیم عبدالواحد چشتی بانی چشتی دواخانہ،
جد امجد حکیم عبدالباسط چشتی، سماجی کارکن
امر تسر کی معروف شخصیت، ۷۰ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۴۸ء-۹-۱۰، میانی
صاحب، لاہور (بیاض حکیم عبدالباسط
چشتی)۔

علی محمد راشدی، پیر: صحافی
وفاتی وزیر، سفارت کار، ولادت
۱۹۰۵ء، بہمن (لاڈکانہ)، وفات
۱۹۸۷ء-۳-۱۴، میوہ شاہ، کراچی
(روزنامہ "جنگ"، لاہور ۱۵ مارچ
۱۹۸۷ء)۔

علی محمد عباس، پیر سٹر:
سابق صدر لندن مسلم لیگ، سربراہ
جلاوطن حکومت مشرقی پاکستان لندن،
ولادت ۱۹۲۲ء، مشرقی بنگال، وفات
لندن (۱۹۷۹ء)، گلشن اقبال، کراچی
(لوح مزار)۔

علی محمد، میاں صاحب بسی
والے: پیر طریقت، نبیرہ و

عمر الدین فتور : مشہور پنجابی شاعر،

وفات ۱۹۷۵ء، لاہور (تارے نیل گنگن دے " مرتبہ نادم عصری)۔

عمر بن محمد داؤد پوتہ، شمس العلماء،

ڈاکٹر؛ عربی زبان کے ماہر، اسماعیل یوسف کالج بمبئی کے استاد، مرتبہ: تچ

نامہ، تاریخ معصومی، سابق رکن مغربی

پاکستان پبلک سروس کمیشن، ۶۰ سال عمر

پائی، ولادت ۱۸۹۷ء-۶-۱۰، وفات ۲۲

نومبر ۱۹۵۹ء، بھٹ شاہ (سندھ) ،

(" جنگ " کراچی ۱۹۵۹ء-۱۱-۲۳)۔

عمر حیات ملک، ڈاکٹر؛ ماہر

تعلیم، تحریک پاکستان میں حصہ، سابق

پرنسپل اسلامیہ کالج لاہور، سابق وائس

چانسلر پنجاب یونیورسٹی لاہور، سابق سفیر

پاکستان متعینہ انڈونیشیا، ولادت ۱۸۹۲ء

ضلع سرگودھا، وفات ۱۹۸۲ء-۵-۲۸،

پشاور (" جنگ " لاہور ۱۹۸۲ء-۵-۲۹)۔

عمر فاروقی : کہنہ مشق صحافی ،

مدیر " آغاز " کراچی، روزنامہ انجام کے

عملے میں بھی شریک رہے، ۵۰ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۶۹ء-۲-۱۰، یوسف پورہ، کراچی

(" نوائے وقت " لاہور ۱۱ فروری

۱۹۶۹ء)۔

عمر منشی : صدر ایسوسی ایشن آف

کنسلٹنگ انجینئرز کراچی، رکن مجلس شوریٰ،

۵۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۷ء-۶-۲۶،

سخی حسن، کراچی (" جنگ " کراچی ۲۷ جون

۱۹۸۷ء)۔

عنایت اللہ، جناب : بانی

روزنامہ " مشرق " لاہور، اردو صحافت

اور طباعت میں جدید رجحانات کے بانی،

۵۲ سال عمر پائی، وطن : گوجرہ، وفات

۱۹۷۲ء-۷-۱۵، شادمان، لاہور

(" نوائے وقت " لاہور ۱۶ جولائی

۱۹۷۲ء)۔

عنایت اللہ پراچہ، حاجی :

ممتاز تاجر، سابق رکن میونسپل کمیٹی کوہٹ،

سوشل ورکر، وفات ۱۹۴۸ء-۲-۱۰،

کوہٹ، (" انقلاب " لاہور ۱۳ فروری

۱۹۴۸ء)۔

عنایت اللہ خان، علامہ

مشرقی : خاکسار تحریک کے بانی،

صاحب تذکرہ، ولادت ۱۸۸۸ء-۸-۲۵،

وفات ۱۹۶۳ء-۸-۲۷، اچھرہ، لاہور

(" نوائے وقت " لاہور ۱۹۶۳ء-۸-۲۸)۔

عنایت اللہ، شیخ : بانی
فرم شیخ عنایت اللہ اینڈ سنز انارکلی
لاہور، لاہور کے معروف تاجر، ۷۰ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۵۷ء - ۵ - ۱۹،
میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۵۷ء - ۵ - ۲۰)۔

عنایت اللہ شیخ : مینیجنگ
ڈائریکٹر تاج کمپنی لاہور، قرآن پاک کی
دیدہ زیب طباعت میں نام پیدا کیا،
ولادت ۱۹۰۲ء - ۱۱ - ۲، گجرات، وفات
۱۹۸۲ء - ۱۲ - ۱۶، کراچی ("جنگ" کراچی
۱۹۸۲ء - ۱۲ - ۱۷)۔

عنایت علی خان، پروفیسر :
اُستاد اسلامیہ کالج لاہور، ۶۴ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۵۷ء - ۲ - ۲۷،
گوجرانوڑ ("نوائے وقت" ۲۸ فروری
۱۹۵۷ء)۔

عنایت علی شاہ بخاری :
شیعی عالم، مصنف، مدیر "درنجف"
سیالکوٹ، مصنف : ذوالفقار حیدری
خاتون جنت، ولادت ۱۸۷۰ء، لوہڑہ
(سیالکوٹ)، وفات ۱۹۶۸ء - ۶ - ۳۰،
لوہڑے (سیالکوٹ) (تذکرہ علماء امامیہ

عنایت اللہ، ڈاکٹر حکیم :
خاکسار تحریک کے پہلے سالار ہند، وفات
۱۹۸۰ء - ۴ - ۳۰، میانی صاحب، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۰ء - ۵ - ۱)۔

عنایت اللہ، ڈاکٹر شیخ :
سابق صدر شعبہ عربی، یونیورسٹی اور نیٹل
کالج لاہور، مصنف، مترجم، تاریخ دان
وفات ۱۹۷۷ء - ۱۱ - ۲، میانی صاحب،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۵ نومبر
۱۹۷۷ء)۔

عنایت اللہ سلیمی، الحاج
ڈاکٹر چوہدری : جنرل سیکریٹری
ڈسٹرکٹ مسلم لیگ شیخوپورہ (۱۹۴۳ء -
۲۲) - فارسی، پنجابی اور اردو کے شاعر،
حمد و نعت کے مجموعے شایع ہو چکے ہیں،
سماجی کارکن، ولادت ۱۸۹۱ء، نوکھروال
(نواں شہر)، وفات ۱۹۷۰ء - ۱۲ - ۱۸،
شیخوپورہ (مجلد الراعین کراچی)۔

عنایت اللہ شاہ، پروفیسر
ڈاکٹر : علی گڑھ مسلم یونیورسٹی کے
نامور اُستاد، ماہر تعلیم، ۷۸ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۷۹ء - ۱۳ - ۹، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۹ء - ۱۲ - ۱۱)۔

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۷ء-۵-۲۷)
عیش فیروز پوری، علامہ:
 نامور شاعر، ۸۰ سال عمر پائی، وفات
 ۱۹۶۸ء-۲-۲۹، قبرستان کانسہ،
 (کوٹھ) ”نوائے وقت“ لاہور ۲۳
 مارچ ۱۹۶۸ء۔

غ

غضنفر علی خان، راجہ:
 راہنمائے تحریک پاکستان، معروف
 مسلم لیگی، سیاست دان، سفارت کار
 وزیر خوراک، زراعت و صحت

(۱۹۴۸-۲۷-۶۱۹)، ولادت ۵ جولائی
 ۱۸۹۵ء، پنڈدادن خان (چکوال)،
 وفات ۱۹۶۳ء-۴-۱۷، پنڈدادن
 خان (چکوال) ”نوائے وقت“ لاہور
 ۱۹۶۳ء-۴-۱۸۔

غضنفر علی شاہ، سید:
 سابق صدر پارلیمنٹری ایجنس سرگودھا، مخلص
 سیاسی رہنما، ایوب خان کے خلاف جد
 جہد میں حصہ لیا، وفات ۱۹ فروری

حسین عارف نقوی)

عنایت علی شاہ، سید:
مصنف: پاکستان کے معاشی مسائل
 ماہر معاشیات، سابق سپیکر بہاولپور
 اسمبلی، وفات ۱۹۷۰ء-۱۱-۱۱، لاہور
 (”نوائے وقت“ لاہور ۱۲ نومبر
 ۱۹۷۰ء)۔

عنایت کبریٰ: ادیب، مصنف
 صدر ادبی تحریک دائرہ اسلام آباد،
 بانی سرحد مسلم سٹوڈنٹس فیڈریشن،
 ۷۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۷ء-۸-۱۵،
 ڈھوک رتہ، راولپنڈی (”جنگ“ لاہور
 ۱۹۸۷ء-۵-۶)۔

عندلیب شادانی، وجاہت
حسین: فارسی دان، شاعر، نقاد
 صدر شعبہ اردو و فارسی ڈھاکہ یونیورسٹی،
 ولادت ۱۸۹۵ء، محمود خان سرائے،
 (سنہل)، وفات ۱۹۶۹ء-۷-۲۹،
 ڈھاکہ (”نوائے وقت“ لاہور ۳۰
 جولائی ۱۹۶۹ء)۔

عیسیٰ جتوئی، سردار: ممتاز
 سیاست دان، وفات (قتل) ۷
 ستمبر ۱۹۸۳ء، کوٹ مینگل، بلوچستان،

۶۱۹۶۹، سرگودھا، ("نوائے وقت" لاہور
۶۱۹۶۹ - ۲۱ - ۲)۔

غضنفر علی شاہ، سید؛ سابق
جنرل سیکریٹری شیعہ پولیٹیکل پارٹی،
وفات ۶۱۹۸۲ - ۴ - ۱۶، مومن پورہ،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۷
اپریل ۶۱۹۸۲)۔

غلام احمد پرویز؛ مصنف
مفسر، مدیر "طلوع اسلام" لاہور،
فرقہ "پرویزی" کابانی، ولادت ۱۹۰۳ء

بٹالہ، وفات ۶۱۹۸۵ - ۲۲ - ۲،
گلبرگ، لاہور ("جنگ" لاہور ۲۵
فروری ۶۱۹۸۵)۔

غلام احمد خان بنگش،
خانزادہ؛ شاعر، مناظر، مصنف؛
معون عجائب، افادات بنگش، ظلمات
محترم، نوروز شرک افروز، ولادت

۶۱۸۷۲، ہنگو (کوہاٹ)، وفات
۶۱۹۴۹، ہنگو (کوہاٹ) (مکتوب عبد الشہید
خان بنگش بنام راقم)۔

غلام احمد خان، سردار؛
سربراہ خاندان، آنریری مجسٹریٹ،
نواب محمد احمد خان قصوری کے برادر

بزرگ، وفات ۶۱۹۷۴ - ۱۲ - ۲۸،
قصور ("نوائے وقت" لاہور ۲۹
دسمبر ۶۱۹۷۴)۔

غلام احمد ناز؛ کشمیری شاعر،
وفات ۶۱۹۸۶ - ۱۱ - ۱۸، کراچی (خبرنامہ
"اکادمی" ادبیات اسلام آباد، دسمبر
۶۱۹۸۶)۔

غلام اعظم؛ عالم دین، اسکالر،
مصنف، وفات ۶۱۹۸۴ - ۱۰ - ۱۵،
جہلم ("جنگ" لاہور ۱۶ اکتوبر
۶۱۹۸۴)۔

غلام اللہ خان، مولانا؛ عالم
دین، خطیب، شیخ القرآن، مدرس،
ولادت ۶۱۹۰۵، درپہ (انگ)، وفات
۶۱۹۸۰ - ۵ - ۲۷، درپہ (انگ)،
("نوائے وقت" لاہور ۲۸ مئی
۶۱۹۸۰)۔

غلام اللہ شریقی، میاں؛
شیخ طریقت، سجادہ نشین، برادر
اصغر میاں شیر محمد شریقی، والد

بزرگوار میاں جمیل احمد شریقی،
ولادت ۶۱۸۹۱، شریقی، وفات
۶۱۹۵۷ - ۱۰ - ۲، شریقی ("نوائے
وقت" لاہور ۲۸ مئی ۶۱۹۸۰)۔

۶۱۹۵۷ - ۱۰ - ۲، شریقی ("نوائے
وقت" لاہور ۲۸ مئی ۶۱۹۸۰)۔

کلیدِ حکمت، نشاطِ زندگی، بشارتِ بعثت

اسرارِ جیلانی، استادِ حکیم فقیر محمد امرتسری

والدِ حکیم محمد موسیٰ امرتسری، ولادت

۱۸۵۰ء، کپورتھلہ، وفات ۹ فروری

۱۹۸۱ء، راولپنڈی (مکتوبِ حکیم محمد

موسیٰ بنامِ راقم)۔

غلام جیلانی برق، ڈاکٹر؛

ماہرِ علومِ اسلامیہ، سابق استاد گورنمنٹ

کالج کیمبل پور (انگل) ، مصنف: "دو

اسلام، دو قرآن"، ۸۴ سال عمر پائی،

ولادت ۱۹۰۱ء-۱۰-۲۶، وفات ۱۳

مارچ ۱۹۸۵ء، انگل ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۸۵ء-۳-۱۳)۔

غلام جیلانی، ملک؛

سیاست دان، ولادت ۱۹۲۳ء-۶-۱۲

لاہور، وفات ۱۹۸۴ء-۶-۱۴، لاہور

("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء-۶-۱۸)۔

غلام حسن بخت امرتسری؛

شاعر، معلم، مجموعہ کلام "شکست شب"

"سرشاخ گلِ صلیب"، ولادت ۱۹۱۶ء،

وفات ۱۹۶۲ء-۲-۲۳ (مکتوب

حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنامِ راقم)۔

غلام حسن قریشی، حکیم؛ نامور

وقت "لاہور ۱۹۵۴ء-۱۰-۳)۔

غلام باری چیمہ، چودھری؛

سیاست دان، صدر یونین کمیٹی جامکے،

وفات (حادثہ) ۱۹۶۴ء-۴-۱۴، جامکے

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۴ء-۴-۱۸)۔

غلام بھیک نیرنگ؛ سیاست

دان، مبلغ، شدھی تحریک کے خلاف

مخاذاق قائم کیا، سابق رکن مرکزی اسمبلی

بھید برطانیہ، وفات ۱۹۵۲ء-۱۰-۱۶،

میانی صاحب، لاہور (لوح مزار)۔

غلام جان ہزاروی، مفتی؛

مصنف، عالم، ولادت ۱۸۹۶ء،

اوگرہ (مانسہرہ)، وفات یکم اگست

۱۹۵۹ء، میانی صاحب، لاہور (تذکرہ

اکابر اہل سنت مرتبہ عبدالحکیم شرف

قادری)۔

غلام جہانیاں ڈیروی، مولانا؛

مدرس، بانی جامعہ معینیہ ڈیرہ غازی

خان، ولادت ۱۹۱۲ء، جھنگی والا (مظفر

گڑھ)، وفات ۱۹۴۴ء-۱-۱۴ (تذکرہ

علمائے پنجاب مصنفہ اختر اہی)۔

غلام جیلانی امرتسری، حکیم؛

سیح الطب، مصنف؛ مجربات جیلانی

مبلغ، مفکر، مقرر، وفات ۲۳ ستمبر ۱۹۷۵ء، سخی حسن، کراچی (معلومات از حکیم سید اکرام حسین سیکری)۔

غلام حسین خان، استاد :

پاک و ہند کے نامور موسیقار، وفات ۱۹۷۶ء-۸-۱۸، ساہی وال (نوائے

وقت "لاہور ۱۹۷۶ء-۸-۱۹)

غلام حسین ہدایت اللہ، شیخ :

سابق وزیر اعلیٰ و گورنر سندھ، تحریک پاکستان کے رہنما، ولادت ۱۸۷۹ء،

شکارپور (سندھ)، وفات ۴ اکتوبر

۱۹۴۸ء، عید گاہ، کراچی (نوائے

وقت "لاہور ۱۹۴۸ء-۱۰-۶)

غلام حقانی : سابق صدر جماعت

اسلامی صوبہ سرحد، ۵۵ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۸۶ء-۲-۲۱، منگورہ (سوات)

(جنگ "لاہور ۱۹۸۶ء-۲-۲۲)۔

غلام حیدر جنڈیالوی، مولوی :

آزاد کشمیر کے رہنما، وفات ۱۱ فروری

۱۹۵۹ء، جنڈیالی (پونچھ) (نوائے

وقت "لاہور ۱۹۵۹ء-۲-۱۲)۔

غلام حیدر حمیم، چوہدری :

سابق رکن قومی اسمبلی، سیاست دان،

طیب، ماہر فن، بانی عصری دواخانہ،

مصری شاہ لاہور، ۸۰ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۸۷ء-۶-۱۱، لاہور (جنگ

لاہور ۱۹۸۷ء-۶-۱۷)۔

غلام حسن متو، لالہ : امرتسر

کے ہر دل عزیز سماجی کارکن، مونسپل کمشنر،

مہاجرین کی آباد کاری کے لیے بہت کام

کیا، ۹۷ سال عمر پائی، وفات ۱۰ نومبر

۱۹۸۷ء، گوجرانوالہ (مکتوب حکیم محمد

موسیٰ امرتسری بنام راقم)۔

غلام حسن نقشبندی، مولانا :

مبلغ، عالم، صوفی، ولادت ۱۸۷۹ء،

ڈگر سواک (کر و طعل عین) بھکر،

وفات ۱۹۷۵ء-۹-۹، حسن آباد

(بھکر) (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف

اختر راہی)۔

غلام حسین پنڈت : شیعہ

عالم، مدیر ہفت روزہ "شیعہ" لاہور،

۵۵ سال عمر پائی، ولادت وطن کسولی

(انبالہ)، وفات ۱۹۶۶ء-۱۱-۹، موئن

پورہ، لاہور (نوائے وقت "لاہور

۱۹۶۶ء-۱۱-۱۰)۔

غلام حسین چشتی، شاہ : مفتی،

۱۹۶۱-۱۲-۱۶، رتہ پیراں شیخوپورہ
 ("نوائے وقت" لاہور، ۱۷ دسمبر
 ۱۹۶۱)۔

غلام دین، مولانا، مقرر،
 عالم، خطیب، مصنف؛ "تحریک
 پاکستان کے مجاہد"، بانی جامع مسجد صدیقیہ
 لاہور، ولادت چکوڑی (گجرات)،
 وفات ۱۹۷۰-۱۰-۱۲، جامع صدیقیہ
 لاکھنؤ، لاہور (لوح مزار)۔

غلام ربانی لودھی، مولانا، ناہر
 صحافی، وکیل امرتسر، احسان، اور زمیندار
 کے عملے میں شامل رہے، تحریک خلافت
 کے کارکن، وفات ۱۹۷۶-۴-۱۲، ہزارہ
 (مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام رقم)
 غلام رسول جالندھری، بابا
 جی بلیاں والے؛ سوئی، جاروب

کش مسجد نبوی، ۸۵ سال عمر پائی،
 وفات ۱۹۸۶-۶-۲۸، مدینہ منورہ
 (مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری)۔

غلام رسول جالندھری برق
 انداز قادری، چوہدری؛
 درویش، وفات ۱۹۷۷-۱-۱۳، لاہور
 ("نوائے وقت" لاہور، ۱۹۷۷-۱-۱۳)۔

وفات ۱۹۸۲-۱-۱۲، خانگی ہیڈ،
 ("نوائے وقت" لاہور، ۱۳ جنوری
 ۱۹۸۲)۔

غلام حیدر خان، حاجی؛
 سیاست دان، سرحد مسلم لیگ کے کارکن
 وفات ۱۹۲۸-۱-۱۲، پشاور ("انقلاب"
 لاہور، ۱۹۲۸-۱-۱۷)۔

غلام حیدر خان غوری؛ رہنما
 جموں و کشمیر مسلم کانفرنس، مدیر "نوجوان"
 وفات ۱۹۸۱-۱-۲۷، اسلام آباد،
 ("نوائے وقت" لاہور، ۱۹۸۱-۱-۲۸)۔

غلام حیدر سہیل، حکیم؛
 تصور کی سماجی اور سیاسی شخصیت،
 وفات ۱۹۸۲-۴-۲۱، تصور ("نوائے
 وقت" لاہور، ۱۹۸۲-۴-۲۳)۔

غلام حیدر لودھی؛ ممتاز وکیل،
 بار ایٹ لاء، وفات ۱۹۵۴-۱۰-۵،
 لاہور ("نوائے وقت" لاہور، ۷ اکتوبر
 ۱۹۵۴)۔

غلام دست گیر نامی، پیر؛
 مصنف، مورخ، تاریخ گو، سجادہ نشین
 درگاہ حضرت عبدالجلیل، ولادت
 ۱۸۸۳-۵-۱، رتہ پیراں، وفات

غلام رسول گوہر قصوری :

مصنف، شاعر، صحافی، ولادت ۱۹۱۰ء،
آوان (امر تسر)، وفات ۱۹۸۵ء-۳-۲۷،
قصور (مکتوب میاں محمد صادق قصوری
بنام راقم)۔

غلام رسول مہر : مصنف ،

شاعر، صحافی، ولادت ۱۹۱۰ء، آوان
(امر تسر)، وفات ۱۹۸۵ء-۳-۲۷،
قصور (مکتوب میاں محمد صادق قصوری
بنام راقم)۔

غلام رسول مہر : صحافی، ادیب

محقق، مورخ، مدیر "انقلاب" لاہور
۶۷ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۱ء نومبر
۱۹۷۱ء-۶-۱ مسلم ٹاؤن، لاہور "نوائے
وقت" لاہور ۱۹۷۱ء-۱۱-۱۷۔

غلام رضا، پروفیسر سید :

ماہر انگریزی زبان و ادب، سابق استاد
گورنمنٹ کالج، لاہور، ولادت ۱۱
دسمبر ۱۹۱۱ء، وفات ۲۱ نومبر
میانی صاحب، لاہور (مکتوب سجاد
مہدی بنام راقم)۔

غلام زیتب، بی بی : صوفی

شاعر خواجہ غلام فرید کی حقیقی پوتی، وفات

غلام رسول جتوئی : سندھ کے

نامور زمیندار، غلام مصطفیٰ جتوئی کے

والد بزرگوار، وفات ۱۹۶۵ء-۵-۱۹،

نیو جتوئی ("نوائے وقت" لاہور ۲۰

مئی ۱۹۶۵ء)۔

غلام رسول جنڈیالوی، مولانا:

سحر طراز ادیب، پرانے صحافی، مقرر،

تحریک پاکستان اور تحریک ختم نبوت

کے مجاہد، وفات ۱۹۷۹ء-۱-۲۱،

فیصل آباد ("نوائے وقت" لاہور ۲۲

جنوری ۱۹۷۹ء)

غلام رسول خان، استاد :

کلاسیکی موسیقی کے ماہر، ۶۵ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۳-۱۵ حیدرآباد

("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۳-۶)۔

غلام رسول شیخ : جج سندھ

ہائی کورٹ، وفات ۱۹۸۷ء-۸-۶،

ڈیفنس سوسائٹی، کراچی ("جنگ" لاہور

۱۹۸۷ء-۸-۱۰)۔

غلام رسول کیہر : سابق سپیکر

سندھ اسمبلی، ۸۵ سال عمر پائی، وفات

۱۹۸۶ء-۱-۲۲، کراچی ("جنگ" لاہور

۱۹۸۶ء-۱-۷)۔

وٹیزی سائنس لاہور، وفات ۱۱ دسمبر

۱۹۸۳ء، میاں میر، لاہور۔

(روح مزار)۔

غلام صفر شاہ، جسٹس :

سابق جج سپریم کورٹ آف پاکستان ،

لندن میں چھ سال خود ساختہ جلا وطنی ،

۶۳ سال عمر پائی ، وفات ۱۲۔۱۲۔۱۹۸۶ء۔

اسلام آباد (جنگ) لاہور ۲۱ دسمبر

۱۹۸۶ء۔

غلام صمد انبالوی، خواجہ : سابق

رکن صوبائی اسمبلی، مرید میاں محمد شاہ چشتی

ہوشیار پوری، خلیفہ مجاز خواجہ عبدالخاق

نقشبندی آف جہاں خیلان، دھوبی منڈی

لاہور میں رہتے تھے، ۸۵ سال عمر پائی۔

ولادت انبال، وفات ۱۹۵۹ء، میان

صاحب، لاہور (مکتوب حکیم محمد موسیٰ

بنام راقم)۔

غلام قطب الدین، دیوان :

سجادہ نشین درگاہ بابا فرید پاکستان، ۶۳

سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۶ء۔ ۸۔۱۹

پاک پتن (جنگ) لاہور ۲۰ اگست

۱۹۸۶ء۔

غلام قطب الدین، نواب مرزا :

۱۹۸۰ء۔ ۸۔۴، کوٹ مٹھن (نوائے

وقت "لاہور ۱۹۸۰ء۔ ۹۔۸)۔

غلام سدید الدین تونسوی :

خواجہ حافظ : شیخ طریقت ،

سجادہ نشین، تحریک پاکستان کے کارکن

ولادت ۱۹۰۹ء، ممدوٹ (فیروز پور)

وفات ۱۹۶۰ء۔ ۴۔۱۰، تونسہ شریف

(نوائے وقت "لاہور ۱۹۶۰ء۔ ۴۔۱۱)

غلام سرور، پروفیسر : علی گڑھ

مسلم یونیورسٹی کے معروف استاد، سابق

پرنسپل زمبندارہ کالج گجرات، ۸۶ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۸۲ء۔ ۱۱۔۱، ماڈل

ٹاؤن، لاہور (نوائے وقت "لاہور ۲

نومبر ۱۹۸۲ء)۔

غلام صادق، خواجہ : فلسفی،

سابق وائس چانسلر آزاد جموں و کشمیر

یونیورسٹی مظفر آباد، سابق استاد اسلامیہ

کالج لاہور، سابق صدر شعبہ فلاسفی

پنجاب یونیورسٹی، وفات ۱۹۸۴ء۔ ۹۔۲۲

میانی صاحب، لاہور (جنگ) لاہور

۱۹۸۴ء۔ ۹۔۲۷)۔

غلام صفر چوہدری، ڈاکٹر :

سابق اسٹنٹ پروفیسر کالج آف

وفات ۱۹۸۵ء - ۶ - ۸، گارڈن اسماعیلیہ

کراچی ("جنگ" لاہور ۱۹۸۵ء - ۶ - ۹)۔

غلام علی تالپور، میجر؛ سابق

دفاقی وزیر اطلاعات و نشریات، سابق

وزیر داخلہ پاکستان، ولادت ٹنڈو

محمد خان (میجر پور خاص)، وفات ۱۹

اکتوبر ۱۹۶۳ء، ٹنڈو محمد خان ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۶۳ء - ۱۰ - ۲۰)۔

غلام علی چشتی، پیر؛ سابق رکن

صوبائی اسمبلی، برادر پیر علی گوہر چشتی،

وفات (حادثہ) ۱۹۶۵ء - ۱۰ - ۲۹،

عارف والا ("نوائے وقت" لاہور ۳۰

اکتوبر ۱۹۶۵ء)۔

غلام علی خان، چھوٹے؛ نامور

موسیقار، ولادت ۱۹۱۰ء، قصور،

وفات ۱۹۸۶ء - ۱۲ - ۲۹، لاہور

("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء - ۱۲ - ۳۰)۔

غلام علی فیروز نانا، جسٹس؛

قانون دان، ماہر تعلیم، وفات ۲۰

ستمبر ۱۹۷۶ء، کراچی ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۷۶ء - ۹ - ۲۲)۔

غلام غوث، مولوی؛ ایڈووکیٹ

متدین بزرگ، وفات ۱۹۶۳ء، ہری پور

شاعر، سائل دہلوی کے فرزند، داغ دہلوی

کے "نوائے" ، ۶۴ سال عمر پائی، وفات

۱۹۷۲ء - ۳ - ۱۵، لاہور ("امروز" لاہور

۱۹۷۲ء - ۳ - ۱۶)۔

غلام عباس؛ افسانہ نگار،

"آئندی" والے، ولادت ۱۹۰۹ء،

امر تیسرا، وفات ۱۹۸۲ء - ۱۱ - ۲،

قبرستان سوسائٹی، کراچی (لوح مزار)۔

غلام عباس، چوہدری؛ قائد

آزادی کشمیر، بانی مسلم کانفرنس، مصنف

"گشمکش"، ولادت ۱۹۰۴ء - ۲ - ۴، جون،

وفات ۱۹۶۷ء - ۱۲ - ۱۸، فیض آباد

راولپنڈی ("نوائے وقت" لاہور ۱۹

دسمبر ۱۹۶۷ء)۔

غلام عباس خان، چوہدری؛

ماہر تعلیم، سابق پرنسپل دیال سنگھ

کالج لاہور، سابق پرنسپل گورنمنٹ کالج

ڈیرہ غازی خان، وفات ۱۹۶۳ء - ۱ - ۲

میانی صاحب، لاہور (لوح مزار)۔

غلام علی الانا؛ سیاست دان،

مصنف، دانشور، شاعر، یو این او میں

پاکستان کی نمائندگی کی، معروف شیعہ

اسماعیلی، ولادت ۱۹۰۶ء - ۸ - ۲، کراچی

نیازی قبیلہ کے سربراہ ، وفات ۳۰
اپریل ۱۹۵۹ء ، عیسیٰ خیل (" نوائے
وقت " لاہور ۱۹۵۹ء - ۵ - ۱)۔

غلام قادر شاہ ، سید ؛ پیر
طریقت ، سجادہ نشین ، پنجابی زبان کے
مشہور شاعر محمد ہاشم شاہ کے پڑپوتے ،

ولادت ۱۸۷۱ء جگدیوکلان (امرتسر)
وفات ۱۹۷۶ء - ۱۱ - ۱۷ ، تھرپال تحصیل
نارووال (" نوائے وقت " لاہور ۱۹
نومبر ۱۹۷۶ء)۔

غلام قادر غبار ، راجا ؛ بانی
یتیم خانہ فیض الاسلام راولپنڈی ،

مدیر ماہنامہ " فیض الاسلام " راولپنڈی
وفات ۱۹۸۷ء - ۳ - ۲۷ ، ٹاہلیاں شاہ
راولپنڈی (" جنگ " لاہور ۵ مارچ
۱۹۸۷ء)۔

غلام قادری ، حکیم ؛ طبیب ،
صدر طبی کانفرنس پنجاب ، ملی تحریکوں کے
کارکن ، ۷۵ سال عمر پائی ، جالندھر میں

بھی مطب کرتے تھے ، وفات جولائی
۱۹۶۲ء ، گوجرانوالا (مجلہ " طبیبہ "
لاہور ، اگست ۱۹۶۲ء)۔

غلام قطب حشتی ، میاں ؛

(تاریخ ہزارہ)

غلام غوث ہزاروی ، مولانا ؛

عالم دین ، سیاست دان ، جمعیت العلماء
اسلام کے رہنما ، وفات ۱۹۸۱ء - ۳ - ۲۷
بنفہ (ہزارہ) ، (مکتوب سید رشید میاں
بنام راقم)۔

غلام قادر اشرفی ، مولانا ؛

مرید حضرت محدث کچھوچھوی ، شیخ طریقت
عالم ، سیاست دان ، کئی تحریکوں میں حصہ

لیا ، ولادت ۱۹۰۶ء - ۳ - ۱۰ ، فریدکوٹ

وفات ۱۹۷۹ء - ۸ - ۲۶ ، لالہ موسیٰ ،

(" نوائے وقت " لاہور ۲۷ اگست
۱۹۷۹ء)۔

غلام قادر امرتسری ، حکیم ؛

طیب حاذق ، استاد اطباء ، عالم دین ،
امرتسر کے مشہور مجلہ الققیبہ میں آریوں

اور احمدیوں کے خلاف مضامین لکھا

کرتے تھے ، برادر بزرگ حکیم محمد موسیٰ

امرتسری ، ذاتی کتب خانے میں بیس ہزار

کتابیں تھیں ، ولادت ۱۹۰۸ء ، امرتسر

وفات ۱۹۷۵ء - ۶ - ۲۸ ، ملتان ،

(مکتوب حکیم محمد موسیٰ بنام راقم)

غلام قادر خان ، میجر نواب ؛

غلام محمد بلوچ، ڈاکٹر؛
 نیک نام ڈاکٹر، ماہر تپ دق، استاد
 فاطمہ جناح میڈیکل کالج لاہور، پروفیسر
 آف میڈیسن، ۴۵ سال عمر پائی، وفات
 ۱۹۵۵ء-۲۲-۲، لاہور ("نوائے
 وقت" لاہور ۱۹۵۵ء-۲-۲۵)۔
 غلام محمد پہلوان، رستم زماں؛
 دیکھیے: گاماں پہلوان،

غلام محمد پہلوان؛ ولد
 کلو پہلوان رستم ہند، برصغیر پاک و
 ہند کے نامور پہلوان، ولادت ۱۹۰۰ء،
 امرتسر، وفات ۱۹۶۲ء-۱۱-۱۸،
 پیرنکی، لاہور (روح مزار)۔

غلام محمد ترک، صوفی؛
 تحریک خلافت کے سرگرم کارکن، مزدور
 رہنما، وفات ۱۹۶۴ء-۳-۲۷، لاہور
 ("نوائے وقت" لاہور ۲۸ مارچ
 ۱۹۶۴ء)۔

غلام محمد ترشم، مولانا؛
 واعظ، عالم، ظفر علی خان کے کلام میں
 ان کا ذکر، بانی مسجد سول سیکریٹریٹ لاہور
 ولادت ۱۹۰۰ء، امرتسر، وفات ۱۹۲۲ء
 جولائی ۱۹۵۹ء، میانی صاحب، لاہور

پاک پتن کے معروف سیاسی رہنما، دیوان
 غلام قطب الدین کے چچا زاد بھائی،
 وفات ۱۹۴۰ء-۶-۱۰، پاک پتن،
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۴۰ء-۶-۱۱)
 غلام مجتبیٰ قریشی، حکیم؛ سابق
 رکن ملتان میونسپل کمیٹی، سماجی کارکن
 وفات ۱۹۵۱ء-۲-۲۲، ملتان ("نوائے
 وقت" لاہور ۱۹۵۱ء-۲-۲۶)۔

غلام مجدد سرہندی، پیر؛
 تحریک خلافت کے ہیرو، مقدمہ کراچی
 کے ایک کردار، صدر جمعیت العلمائے
 سندھ، ولادت ۱۸۸۳ء، وفات ۱۹۵۸ء
 جنوری ۱۹۵۸ء، مٹیاری (سندھ)
 ("نوائے وقت" لاہور ۸ جنوری
 ۱۹۵۸ء)۔

غلام محبوب سبحانی قادری؛
 صوفی؛ لدھیانہ میں مسلم لیگ کے
 روح رواں، سابق ایڈیشنل سٹیٹمنٹ
 کمشنر، صاحبزادہ عبدالوحید سبحانی کے
 والد بزرگوار، ولادت وطن، لدھیانہ،
 وفات ۱۹۸۳ء-۱۲-۲۲، موضع ابدال،
 (گوجرانوالہ) (مکتوب عبدالوحید سبحانی
 بنام راقم)۔

ولادت ۱۹۰۸ء، لونڈخوڑ، وفات ۱۹۷۳ء-۱۲-۱۳
 لونڈخوڑ (مردان) (اُن کے فرزند فدا محمد
 خان کا خط راقم کے نام)۔

غلام محمد حیات گڑھی، خواجہ؛
 سہروردیہ سلسلہ کے شیخ طریقت، قلندر
 علی سہروردی کے مُرشد، وفات ۱۲ دسمبر
 ۱۹۵۱ء، حیات گڑھ (جلاپور جٹاں) ،
 (اجتماع ضدین فی شان قلندر مرتبہ محمد یوسف
 سہروردی)۔

غلام محمد شاہ، پیر سید؛
 رئیس جہانیاں شاہ، سابق رکن ڈویژنل
 کونسل، وفات ۱۹۶۱ء-۲-۱۷، جہانیاں
 شاہ ("نوائے وقت" لاہور ۲۱ فروری
 ۱۹۶۱ء)۔

غلام محمد قادری، مولانا؛
 استاد الحفظ، ہزاروں شاگردوں کو قرآن
 مجید حفظ کرایا، ولادت ۱۸۹۷ء، نواح
 میانوالی، وفات ۱۹۷۸ء-۶-۳، میانوالی
 ("سعادت" لاہور ۱۹۸۷ء-۶-۲۶)

غلام محمد گرامی، مولانا؛
 صحافی، ادیب، سندھی شاعر، دانشور،
 مدیر "مہراں"، وفات ۱۹۷۶ء-۹-۱۵
 قبرستان غلام شاہ حیدرآباد ("نوائے وقت"

(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر اہی)۔
غلام محمد جلو الوزی، مولانا؛

مصنف، صاحب ملفوظات، مدرس،
 وحدت الوجودی، ولادت ۱۸۹۳ء،
 چک مخدوماں (فیصل آباد)، وفات ۱۵
 مئی ۱۹۵۶ء، جلوآنہ (فیصل آباد) (تذکرہ
 علمائے پنجاب مؤلف اختر اہی)۔

غلام محمد جھنڈیا لوی، قاضی؛
 بانی مدرسہ منبع العلوم، مدرس، بلند
 پایہ عالم، صاحب فتاویٰ، شاعر، مرید
 پیر مہر علی شاہ گولڑوی، ولادت ۱۸۷۳ء،
 جھنڈیال (انک)، وفات ۲۹ ستمبر
 ۱۹۶۶ء، جھنڈیال (تذکرہ علمائے پنجاب
 مؤلف اختر اہی)۔

غلام محمد، چوہدری؛ امیر
 جماعت اسلامی کراچی، افریقہ کی کسی
 زبان میں قرآن حکیم کا ترجمہ کیا، وفات
 ۱۹۷۰ء-۱-۲۹، پاپوش نگر، کراچی،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۰ء-۱-۳۱)
غلام محمد خان، لونڈخوڑ؛
 صوبہ سرحد کے نامور سیاست دان،
 ۱۹۳۰ء میں صدر سرحد کانگریس بنے،
 ۱۹۴۵ء میں مسلم لیگ میں شامل ہوئے،

نازش کاشمیری، وفات ۱۹۶۴ء - ۱۳ - ۱۳

میانی صاحب، لاہور۔

غلام محمد وسان : کونسل مسلم

لیگ کے رہنما، وفات ۱۹۶۰ء - ۱۲ - ۲۶

میرپور خاص، ("جنگ" کراچی ۲۷

دسمبر ۱۹۶۰ء)۔

غلام محمود، مولانا : معقولات و

منقولات کے ماہر، تلمیذ شیخ الہند،

ہم سبق مولانا نور شاہ کشمیری، مصنف،

'نجم الرحمن'، ارمغان شادواں، تحفہ سلیمانہ

ولادت ۱۸۹۵ء، واندہ محمد خان،

(میالوالی) وفات ۱۹۴۸ء - ۸ - ۱

واندہ محمد خان (تذکرہ اکابر اہل سنت

مرتبہ عبد الحکیم شرف قادری)۔

غلام محی الدین، پیر سید : سجادہ

نشین دربار عالیہ گولڑہ شریف، فرزند

ارجمند پیر مہر علی شاہ گولڑوی، ولادت

۱۸۹۱ء، وفات ۱۹۶۴ء - ۶ - ۲۲

گولڑہ شریف ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۶۴ء - ۶ - ۲۳)۔

غلام محی الدین قصوری، حافظ :

مرید میاں محمد شاہ چشتی ساکن بسی نو

(ہوشیار پور)، مرشد منشی عبد المجید

لاہور ۱۹۶۹ء - ۹ - ۱۶)۔

غلام محمد، ملک : وزیر

خزانہ (۵۱ - ۱۹۴۷ء)، گورنر جنرل

پاکستان (۵۵ - ۱۹۵۱ء)، ولادت

۱۸۹۵ء - ۸ - ۲۹، لاہور، وفات ۲۹

اگست ۱۹۵۶ء، کراچی، ڈیفنس قبرستان

("نوائے وقت" لاہور ۳۰ اگست

۱۹۵۶ء)۔

غلام محمد، مولانا : مہتمم و

صدر مدرس اشرف المدارس فیصل آباد

۷۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۵ء - ۱۰ - ۵

("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء - ۱۰ - ۶)۔

غلام محمد، مولانا حافظ :

قاری، عاشق قرآن، عالم دین، ولادت

۱۸۹۶ء، میالوالی، وفات ۱۹۶۸ء - ۶ - ۲۶

میالوالی (مضمون "نوائے وقت" لاہور

۱۹۸۱ء - ۶ - ۸)۔

غلام محمد، میاں : سیاستدان

سابق رکن صوبائی اسمبلی، وفات ۲

جنوری ۱۹۸۲ء، اوکاڑہ ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۸۲ء - ۱ - ۷)۔

غلام محمد نقاش، خواجہ :

قالبین بانی کے ڈیزائن کے ماہر، والد

تحریک پاکستان کے مجاہد ، ولادت
۱۸۹۸ء ، انگہ ، وفات ۱۹۷۹ء - ۱۳-۹-۱۳
انگہ (خوشاب) "نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۹ء - ۱۵-۹-۱۳

غلام مصطفیٰ تبسم ، صوفی ؛

شاعر ، ادیب ، فارسی دان ، نقاد ،
ولادت ۱۹۰۰ء - ۱۳-۸-۱۳ ، امرتسر ، وفات
۱۹۷۸ء - ۱-۷-۱۳ ، میانی صاحب ، لاہور
"نوائے وقت" لاہور ، ۸ فروری
۱۹۷۸ء -

غلام مصطفیٰ مرجانی ، مولانا ؛

مدرس ، مرید حسین علی وان بھجراں ،
مصنف ؛ اصلاح الاخوان ، ولادت
۱۹۰۵ء ، وفات ۱۹۷۷ء - ۱-۳۹ ،
مرجان (انک) (تذکرہ علمائے پنجاب
مصنفہ اختراہی)۔

غلام مصطفیٰ نوشاہی ؛ سجادہ

نشین درگاہ نوشہ گنج بخش ، والد شرافت
نوشاہی ، ولادت ۱۸۹۰ء ، ساہن پال
وفات ۱۹۶۵ء - ۲-۲۱ ، ساہن پال
رگجرات) (بحوالہ شریف التواریخ ،
مؤلفہ شرافت نوشاہی)۔

غلام معین الدین ، مفتی ؛ مدیر

پروین رقم ، علامہ اقبال کی ایک نازجنازد انہوں
نے پڑھائی ، ولادت وطن ؛ قصور ، وفات
۱۹۴۷ء - ۱۱-۲۲ ، بڑا قبرستان ، قصور
(مدینۃ الاولیاء مؤلفہ محمد دین کلیم)۔

غلام محی الدین قصوری ، مولوی ؛

سابق صدر انجمن حمایت اسلام لاہور ،
تحریک آزادی کے مجاہد ، دینی اور سیاسی
رہنما ، ولادت ۱۸۸۰ء ، قلات ، وفات
۱۹۶۳ء - ۹-۱۵ ، میانی صاحب ، لاہور
"نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۳ء - ۹-۱۶

غلام مرتضیٰ ، خواجہ ؛ سابق

ڈائریکٹر جنرل ریڈیو پاکستان ، ۵۸
سال عمر پائی ، وفات ۱۹۸۶ء - ۳-۲۵ ،
میانی صاحب ، لاہور "جنگ" لاہور
۱۹۸۶ء - ۳-۲۶)۔

غلام مرتضیٰ ملکانی ، مولانا ؛

سابق صدر جمعیت علمائے پاکستان ،
قومی اتحاد دادو کے رہنما ، ۵۰ سال عمر
پائی ، وفات ۱۹۷۷ء - ۳-۱۶ ، دادو ،
"نوائے وقت" لاہور ، ۷ مارچ
۱۹۷۷ء -

غلام مرشد ، مولانا ؛ عالم

دین ، خطیب بادشاہی مسجد لاہور ،

غلام نبی : خاکسار تحریک کے رکن
برادر اکبر مولانا فضل حسین دلاور، والد
بزرگوار ڈاکٹر محمد طفیل ڈائریکٹر سیکورٹی
پرنٹنگ پریس کراچی، ۸۰ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۸۰ء-۱-۴، مالیر، کراچی
(”نوائے وقت“ لاہور ۵ جنوری
۱۹۸۰ء)۔

غلام نبی، بابو : سجادہ نشین دربار
سید پور، پیر طریقت، وفات ۴ ستمبر
۱۹۸۰ء، میانی صاحب، لاہور (”نوائے
وقت“ لاہور ۹-۵-۱۹۸۰ء)۔

غلام نبی گلکار، خواجہ : کشمیری
رہنما، شیخ محمد عبداللہ کے پرانے ساتھی،
وفات ۱۹۷۳ء-۷-۱۷، راولپنڈی،
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۸ جولائی
۱۹۷۳ء)۔

غلام نبی، مولانا : عالم، مناظر،
صوفی، مرید سید چراغ علی شاہ نقشبندی
خلیفہ، پیر سید جماعت علی شاہ ثانی،
ولادت رجوعہ (گورداسپور)، وفات
جنوری ۱۹۸۱ء، اڈہ پنواں (شیخوپورہ)
رخیم الہدیٰ، لاہور ۱۹۸۶ء)۔

غلام نظام الدین تونسوی، خواجہ :

”سواد اعظم“ لاہور، مترجم : مدارج النبوة
کشف المحجوب، تلمیذ مولانا نعیم الدین مراد آبادی
ولادت ۱۹۲۳ء-۱۲-۲۳، مراد آباد،
وفات ۱۹۷۱ء-۸-۱۴، میانی صاحب
لاہور (تذکرہ اکابر اہل سنت عبدالحکیم
شرف قادری)۔

غلام مولا، ڈاکٹر : سابق ممبر
قومی اسمبلی، عوامی لیگ کی مرکزی مجلس
عامہ کے رکن، وفات ۱۹۶۷ء-۵-۳۰،
ڈھاکہ (”نوائے وقت“ لاہور ۳۱
مئی ۱۹۶۷ء)۔

غلام میراں شاہ، مخدوم الملک :
سیاست دان، وفات ۱۹۸۶ء-۸-۴،
جمال دین والی (”جنگ“ لاہور ۵
اگست ۱۹۸۶ء)۔

غلام نازک چشتی فریدی، خواجہ :
شیخ طریقت، عالم دین، تلمیذ مولانا
معین الدین اجمیری، فرزند ارجمند
خواجہ محمد یار فریدی، صاحب ”دیوان
محمدی“، ولادت گڑھی اختیار خاں، وفات
۱۹۸۰ء-۱۱-۲۹، گڑھی اختیار خاں رحیم
یار خاں، (مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری
بنام راقم)۔

پنچراں، وفات ۱۹۶۰ء۔ ۳۔ ۱۸، سرگودھا،

(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

غلام یعقوب انور، علامہ؛

پنجابی شاعر، ولادت ۱۹۲۵ء۔ ۴۔ ۲۱،

وفات ۱۹۶۴ء۔ ۱۔ ۲۱، گوجرانوالہ،

(خصوصی مجلہ "گورنمنٹ کالج گوجرانوالہ)۔

غلام یعقوب بانڈے، میاں؛

مالک ریالٹو سینما راولپنڈی، سماجی کارکن

راولپنڈی کی معروف شخصیت، ولادت

وطن: امرتسر، وفات ۱۹۶۶ء۔ ۱۳۔ ۱۶،

عبیدگاہ، راولپنڈی ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۶۶ء۔ ۱۲۔ ۱۶)۔

غوث بخش ربیانی؛ سابق وفاتی

وزیر خوراک، گورنر بلوچستان، چیف آف

ساراوہن، ممتاز سیاست دان، ۲۵ سال

عمر، وفات (قتل) ۱۹۸۷ء۔ ۵۔ ۲۶،

کانک کونٹہ ("جنگ" لاہور ۲۷ مئی

۱۹۸۷ء)۔

غیاثا، غیاث الدین؛

سفاک اور بدنام قاتل، بد معاش،

وفات (پھانسی)، ۱۹۸۱ء۔ ۳۔ ۱۶، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۷ اپریل

۱۹۸۱ء)۔

پیر طریقت، ولادت ۱۹۰۸ء۔ ۷۔ ۲۷، تونسہ

شریف، وفات ۱۹۶۵ء۔ ۶۔ ۷، تونسہ

شریف (مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری

بنام راقم)۔

غلام نقشبند، خواجہ؛ پیر

طریقت، فرزند گرامی حضرت محمد شفیع چوہا

سجادہ نشین چوہہ شریف، ولادت ۱۹۳۰ء،

چوہہ شریف، وفات ۱۹۸۵ء۔ ۱۳۔ ۱۲،

چوہہ شریف (انک) (ریڈیو رپورٹ)۔

غلام وارث، پیر سید؛ سابق

پرنسپل گورنمنٹ کالج راولپنڈی، سابق

آفیسر انچارج کالجیٹ ایجوکیشن، مفتر

قرآن، وفات (قتل) ۱۹۶۶ء۔ ۱۔ ۶،

میبانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۶۶ء۔ ۱۔ ۹)۔

غلام یاسین خان نیازی،

پروفیسر، چیئرمین ثانوی تعلیمی

بورڈ، لاہور، متعدد کالجوں کے پرنسپل

رہے، ۸۴ سال عمر پائی، وفات ۲۰

جون ۱۹۸۷ء، گارڈن ٹاؤن، لاہور،

("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء۔ ۶۔ ۳)۔

غلام یاسین، مولانا؛ عالم،

مدرس، فاضل دیوبند، ولادت واں

۱۹۰۸ء۔ ۷۔ ۲۷، تونسہ

معلم ، مجموعہ کلام : "موج صبا" ،
ولادت ۱۹۰۱ء ، ہریانہ (ہوشیار پور)
وفات ۱۹۷۸ء - ۴ - ۱۸ ، پسرور ،
(ماہنامہ "ستیا رہ" لاہور ، اپریل ۱۹۸۶ء -)

فاروق احمد بہاولپوری ،
مولانا مفتی : مصنف ، عالم ، تلمیذ
شیخ الہند ، جامعہ عباسیہ بہاولپور کے
شیخ الحدیث ، ولادت ۱۳۰۱ھ ، انبیٹھہ ،
وفات ۱۹۷۵ء - ۱۰ - ۲۴ ، بہاولپور

فاروقی ، جی ، اے : کلاسیکی
موسیقی کے ماہر ، میوزک ڈائریکٹر ریڈیو
پاکستان لاہور ، ابن مولانا محمد عبداللہ
قصوری ، میاں محمود علی قصوری کے ابن
عم ، وفات ۱۹۷۴ء - ۲ - ۲۴ ، لاہور
"نوائے وقت" لاہور ، ۲۵ فروری
۱۹۷۴ء -

فاضل راہو : سیاست دان ،
نائب صدر عوامی نیشنل پارٹی ، ۵۲ سال
عمر پائی ، وفات (قتل) ۱۹۸۷ء - ۱ - ۱۷ ،
بدین (جنگ" لاہور ۱۸ جنوری
۱۹۸۷ء -)

فاطمہ الکبریٰ : نامور خطاطہ ،

غیاث الدین احمد ، الحاج
چوہدری : سابق وزیر مشرقی پاکستان ،
سیاست دان ، وفات ۱۹۵۷ء - ۶ - ۲۰ ،
مکہ مکرمہ -

غیاث الدین پٹھان : سابق
وفاقی وزیر خوراک و زراعت ، ۶۷
سال عمر پائی ، وفات ۱۹۶۴ء - ۳ - ۲۱ ،
ڈھاکہ ("نوائے وقت" لاہور ۲۲
مارچ ۱۹۶۴ء -)

غیاث الدین ، میاں :
برطانوی دور میں رکن مرکزی دستور
ساز اسمبلی ، جی معین الدین کے بڑے
بھائی ، ۶۰ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۷۳ء
مارچ ۱۹۷۳ء ، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۳ء - ۳ - ۱۷) -

غیرت قادری ، محمد شریف :
صوفی ، ولادت ۱۳۱۷ھ ، وفات
جولائی ۱۹۷۳ء ، درگاہ قادریہ بازار
خرادیاں ، گوجرانوالہ (لوح مزار) -

ف

فاخر ہریانوی ، دین محمد : شاعر

(جالندھر) وفات ۱۹۵۱ء - ۹ - ۱۳۴

ٹنڈوالیہ (سندھ) (معلومات از

سید نفیس رقم صاحب)۔

فتح اللہ میاں؛ پیر سٹریٹ لاء

برادر میاں نور اللہ سابق وزیر خزانہ

پنجاب، وفات ۱۹۴۸ء - ۶ - ۱۷

فیصل آباد (”نوائے وقت“ لاہور ۹ جون

۱۹۴۸ء)

فتح خان ٹوانہ، ملک؛ ضلع

سرگودھا کی ممتاز شخصیت، والد بزرگوار

ملک انور خان ٹوانہ، وفات ۱۹۸۵ء

۱۹۸۲ء، سیال شریف (سرگودھا)،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۶ اگست

۱۹۸۲ء)۔

فتح علی خان؛ پاکستان کے نامور

قوال، وفات ۱۹۶۴ء - ۳ - ۱۳، فیصل آباد

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۳ مارچ

۱۹۶۴ء)۔

فتح علی خان، استاد؛ پاک و

ہند کے نامور موسیقار، عظیم ستار نواز،

۷۱ سال عمر پائی، وفات ۱۹۳۳ء

۱۹۸۲ء، راولپنڈی (”نوائے وقت“

لاہور ۱۱ - ۱۱ - ۱۹۸۱ء)۔

ولادت ۱۸۸۳ء، وفات ۱۹ دسمبر

۱۹۶۷ء، کراچی (”جنگ“ کراچی

۱۹۶۷ء - ۱۲ - ۲۰)۔

فاطمہ بیگم؛ تحریک آزادی کی

مجاہدہ، متعدد سماجی تنظیموں کی سربراہ

ولادت ۱۸۹۰ء - ۲ - ۱۱، وفات یکم

دسمبر ۱۹۵۸ء (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۵۸ء - ۱۳ - ۲)۔

فاطمہ جناح، مس؛ مادر

ملت، سیاست دان، مجاہدہ تحریک

آزادی، ہمیشہ قائد اعظم، صدر ایوب خان

کے مقابلے میں صدارتی امیدوار، ولادت

۱۸۹۳ء - ۷ - ۳۱، کراچی، وفات ۹

جولائی ۱۹۶۷ء، مزار قائد، کراچی،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۰ جولائی

۱۹۶۷ء)۔

فتح الدین، سائیں؛ صوفی،

۸۷ سال عمر پائی، ولادت مقصود پور،

(کپورتھلہ)، وفات ۱۹۴۷ء - ۱۰ - ۵

بی بی پاک دامنان، لاہور (لوح مزار)

فتح دین لائپوری، مولانا؛

مرید رشید احمد گنگوہی، مصنف،

ولادت ۱۸۵۶ء، رائے کوٹ،

فتح محمد فاتح، قاضی :

بدیہ گو شاعر، وفات ۱۹۵۹ء-۲۰۰۲ء،
بھکرار "نوائے وقت" لاہور، ۹ مارچ
۱۹۵۹ء۔

فتح محمد فتحی، حافظ : عالم،

مدرس، وفات ۱۹۸۲ء-۱۰-۲۹،
مکہ مکرمہ۔

فتح محمد، ملک : پرانے

مسلم بیگی، ممتاز زمیندار، سماجی کارکن،
وفات ۱۹۶۸ء-۹-۹، کنڈیاں "نوائے
وقت" لاہور ۱۹۶۸ء-۹-۱۰۔

فخر الدین احمد راجوری،

چوہدری : بانی یتیم خانہ دارالفرقان
لاہور، وفات ۱۹۶۳ء-۵-۸، بیگم پور،
لاہور "نوائے وقت" لاہور ۹ مئی
۱۹۶۳ء۔

فخر جہاں تونسوی، خواجہ :

پیر طریقت، تونسہ شریف کی معروف
شخصیت، ولادت ۱۹۲۷ء-۱۱-۲۰،
تونسہ شریف، وفات ۱۹۷۹ء-۴-۱۷،
تونسہ شریف (مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری
بنام راقم)۔

فخر ماتری : ممتاز صحافی،

فتح علی شاہ، مولانا حکیم : خلیفہ

مولانا احمد رضا خان بریلوی، شیخ طریقت،
عالم دین، وفات ۱۹۵۹ء-۱-۱۷، کھروٹ
سیداں (سیالکوٹ) "نوائے وقت" لاہور
۱۹۵۹ء-۱-۲۱۔

فتح محمد بہاول نگری : تلمیذ

معین الدین اجمیری، بانی مدرسہ مفتاح العلوم

بہاول نگر، فارسی، عربی، پنجابی کے شاعر،
پیر طریقت، عالم دین، ولادت ۱۸۸۶ء،
حبیب کے (بہاول نگر)، وفات ۱۹۶۰ء، ۱۰ دسمبر
۱۹۶۹ء، سوڈا بستی، بہاول نگر (تذکرہ
علمائے پنجاب مرتبہ اختر راہی)۔

فتح محمد پانی پتی، قاری :

استاد القراء، مجتہد، ساکن چنیوٹ،
وفات ۱۹۸۷ء-۴-۱۶، مدینہ منورہ
"جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء-۴-۱۷۔

فتح محمد شیفتمہ، میاں :

سابق ڈپٹی چیف کنٹرولر اپورٹس اینڈ
ایکسپورٹس، برطانوی عہد میں صدر مسلم
نوجوانوں کا مستقبل بنایا، وفات ۱۹۷۳ء،
جنوری ۱۹۷۳ء، ڈیفنس ہاؤسنگ سوسائٹی،
کراچی "نوائے وقت" لاہور ۸ جنوری
۱۹۷۳ء۔

اپریل ۱۹۴۸ء۔

فردوس انجم : شاعرہ ، سابق

لیکچرار سرسید گریجویٹ کالج کراچی ، وفات

۱۹۵۹ء-۴-۵ ، کراچی (”جنگ“ کراچی

۱۹۵۹ء-۴-۶)۔

فردوس خان : سابق رکن صوبائی

اسمبلی ، نیشنل عوامی پارٹی کے رہنما ، ۳

سال عمر پائی ، وفات ۱۹۶۳ء-۴-۱۷ ،

مردان (”نوائے وقت“ لاہور ۱۸ اپریل

۱۹۶۳ء)۔

فروغ علوی کاکوروی ، ڈاکٹر

یونس حسن : مصنف ، شاعر ، سابق

وائس پرنسپل عثمانیہ کالج ، حیدرآباد

وفات ۱۹۶۹ء-۱۲-۶ ، کراچی (”جنگ“

کراچی ۱۹۶۸ء-۱۲-۷)۔

فرید احمد عباسی ، حکیم :

بابائے طب ، تلمیذ اجمل خان ، پرنسپل

طیبہ کالج دہلی ، وفات ۱۹۶۲ء-۴-۷ ،

ماڈل ٹاؤن ، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۶۲ء-۴-۸)۔

فرید احمد ، مولوی :

مشرقی پاکستان کے محب وطن رہنما ، مصنف :

THE SUN BEHIND THE CLOUDS

مدیر روزنامہ ”حریت“ ، ”ملت“ ،

”لیڈر“ ، وفات ۱۹۶۶ء-۳-۵ ،

قبرستان سوسائٹی ، کراچی (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۶۶ء-۳-۶)۔

فخر یار جنگ ، فخر الدین :

سابق وزیر خزانہ حیدرآباد دکن ، ولادت

۱۸۸۲ء-۱۲-۲۹ ، دھوگرٹی (جالندھر)

وفات ۱۹۵۶ء-۷-۲۰ ، میانی صاحب

لاہور (حیات فخر مرتبہ مشتاق احمد خاں)

فدا حسن ، سید : سابق چیف

سیکرٹری ، ایوب خان کے پرنسپل

پرائیویٹ سیکرٹری ، سابق سفیر پاکستان

متعینہ دہلی ، ولادت ۱۹۰۸ء-۱۲-۴

لاہور ، وفات ۱۹۷۷ء-۱۲-۱۰ ، میانی

صاحب ، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۷۷ء-۱۲-۱۱)۔

فدا حسین قریشی : فرزند پیر

بھادون شاہ ، وفات ۱۹۸۲ء-۵-۱ ،

درگاہ زکریا ، ملتان ، (لوح مزار)۔

فرخ حسین بیرسٹر : ممتاز

قانون دان ، سابق اسسٹنٹ ایڈووکیٹ

جنرل پنجاب ، وفات (حادثہ) ۶ اپریل

۱۹۴۸ء ، لاہور (”انقلاب“ لاہور ۱۰

۱۹۶۹ء، چک ۳۳۳، پیر محل ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۹ء - ۶۴ - ۲)۔

فرید جاوید: شاعر، مجموعہ کلام: "سلسلہ تکلم کا"، ولادت ۱۹۲۷ء، سہارنپور، وفات ۱۹۷۷ء - ۱۲ - ۲۷، سخی حسن، کراچی (لوح مزار)۔

فضا جالتدھری، سید دل محمد: شاعر، تلمیذ دل شاہجہاں پوری، وفات ۱۹۶۸ء - ۶ - ۱۷، خانیوال ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۸ء - ۶ - ۲۱)۔

فضل احمد شیدا دہلوی، خواجہ: ادیب، مصنف، ۸۸ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۹ء - ۷ - ۴، ماڈل ٹاؤن، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۵ جولائی ۱۹۶۹ء)۔

فضل احمد غزنوی، مولانا: مخدوم طالب المولیٰ کے خسر، قرآن حکیم کے شارح و مترجم، وفات ۱۹۴۳ء دسمبر ۱۹۸۶ء، ہالہ (سندھ) ("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء - ۱۲ - ۵)۔

فضل احمد کریم فضلی: آئی سی ایس آفیسر، دانشور، ادیب، غزل گو شاعر، فلمساز: "وقت کی پکار"، ایسا

سابق رکن قومی اسمبلی، ولادت ۱۹۲۳ء کاکس بازار، وفات (شہادت) ۱۸ دسمبر ۱۹۷۱ء، ڈھاکہ ("نوائے وقت" لاہور ۲۳ دسمبر ۱۹۷۱ء)۔

فرید الدین خان: بنگالی زبان کے نامور ادیب، ایک درجن کتابوں کے مصنف، بنگالی زبان میں سیرت النبی لکھی، وفات ۱۹۵۷ء - ۸ - ۲۱، ڈھاکہ ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۵۷ء - ۸ - ۲۲)۔

فرید الدین، مولانا: مدرس، تحریک ختم نبوت میں حصہ، ولادت ۱۹۰۶ء، بھولی گاڑ، وفات ۱۳ نومبر ۱۹۷۲ء، بھولی گاڑ (انگ) (تذکرہ علمائے پنجاب مرتبہ اختر راہی)۔

فرید بخاری، کیپٹن: ۱۹۶۵ء کی جنگ کے ایک ہیرو، کراچی کی ایک سڑک ان کے نام پر منسوب ہے، ۲۸ سال عمر پائی، وفات (حادثہ) ۱۹ اکتوبر ۱۹۶۸ء، ماڈل ٹاؤن، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۸ء - ۱۰ - ۲۰)۔

فرید بخش، ڈاکٹر: ماہر تعلیم، بانی غوثیہ کالج چک ۳۳۳، ولادت ۱۸۶۳ء، لدھیانہ، وفات یکم جون

فضل الرحمن : سابق وفاقی وزیر تعلیم

متحدہ بنگال میں سہروردی کی کابینہ میں

سابق وزیر مال، مجاہد تحریک آزادی

۶۲ سال عمر پائی، وفات (حادثہ) ۱۸

دسمبر ۱۹۶۶ء، ڈھاکہ (نوائے وقت لاہور

۱۹۶۶-۱۲-۱۹)

فضل الرحمن، الحاج حکیم :

ماہر طبیب، سماجی کارکن، وفات

۱۹۵۵ء-۸-۲۸، جھنگ (نوائے

وقت لاہور ۱۹۵۵ء-۸-۳۱)

فضل الرحمن، مولانا ڈاکٹر :

مصنف، مبلغ، خطیب، سیاح، وفات

۱۹۶۴ء-۶-۳، المرکز الاسلامی شمالی

ناظم آباد، کراچی (تذکرہ اکابر اہل سنت

مولفہ عبدالحکیم شرف قادری)

فضل الرحمن، پروفیسر : سابق

صدر شعبہ فلسفہ، ایس ایم کالج کراچی

۵۸ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۹ء-۱۲-۳

گجرات (نوائے وقت لاہور ۱۹۶۹ء

۱۹۶۹)

فضل الرحمن، نواب : نیازی

قبیلہ کے سربراہ، رئیس اعظم عینی خیل،

وفات ۱۹۶۳ء-۹-۶، عینی خیل

بھی ہوتا ہے، "چراغ جلتا رہا"، مجبور شاعری

"چشم غزال"، ۵۷ سال عمر پائی، وفات

۱۹۸۱ء-۱۲-۱۷، کراچی (نوائے وقت

لاہور ۱۹۸۱ء-۱۲-۱۸)

فضل احمد کشمیر والا، الحاج

شیخ : بانی شکیل ایکسپریس ٹریول

ایجنسی، وفات ۱۹۷۶ء-۱۱-۱۱، قبرستان

سوسائٹی، کراچی (روح مزار)

فضل الدین، شیخ : پروپرائیٹر

فضل الدین اینڈ سنز، ادویات کے مشہور تاجر

۸۵ سال عمر پائی، ولادت وطن : ڈلہوزی وفات

۱۹۷۳ء-۱۱-۲۶، گارڈن ٹاؤن لاہور

(نوائے وقت لاہور ۱۹۷۳ء-۱۱-۲۷)

فضل الدین فدا کھیم کرنی

صوفی حاجی : شاعر، نعت گو

وفات ۱۹۸۲ء-۲-۹، لاہور

(جنگ لاہور ۱۹۸۲ء-۲-۱۰)

فضل الدین، میاں : والد

بزرگوار عبد اللہ بیٹ و ڈاکٹر عبد القیوم

پروفیسر عبدالحئی پرنسپل اسلامیہ کالج لاہور

۸۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۵۷ء-۱-۸

میاں صاحب، لاہور (نوائے وقت

لاہور ۱۹۵۷ء-۱-۹)

حصہ ، ۷۸ سال عمر پائی، ولادت مرالہ
(گجرات)، وفات ۱۹۸۲-۶-۱،
مرالہ (گجرات) ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۸۲-۶-۲)۔

فضل الہی، شیخ : ممتاز

خوش نویس، وفات ۱۹۶۱-۸-۲۳،
انک، ("نوائے وقت" لاہور ۲۷
اگست ۱۹۶۱)۔

فضل الہی قربان، ملک :

بر عظیم پاک و ہند کے نامور مزدور رہنما،
بر عظیم پاک و ہند میں ٹریڈ یونین تحریک کے
بانیوں میں ایک تحریک ہجرت کے دوران
افغانستان اور روس چلے گئے تھے، ملک
نور الہی مالک روزنامہ احسان لاہور کے
بھائی، ۷۶ سال عمر پائی، وفات ۲۸
نومبر ۱۹۷۸، لاہور ("امروز" لاہور
۱۹۷۸-۱۱-۲۹)۔

فضل حق پراچہ : سیاستدان

۷۲ سال عمر پائی، وفات ۳۱ جنوری
۱۹۶۹، ڈیرہ (بھیرہ)، ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۶۹-۲-۲)۔

فضل حق سلطان پوری،

مولانا : تلمیذ شیخ الہند، مدرس

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۳-۹-۸)۔

فضل القادر چوہدری :

سابق وزیر اطلاعات و فاتی حکومت
سابق سپیکر قومی اسمبلی، سابق قائم مقام
صدر پاکستان، محب وطن پاکستانی، بنگلہ
دیش کی جیل میں فوت ہوئے، وفات
۱۹۷۳-۷-۱۹، ڈھاکہ ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۷۳-۷-۲۰)۔

فضل اللہ، قاضی : وزیر اعلیٰ

سندھ، وفاتی وزیر داخلہ، تحریک خلافت
کے کارکن، سندھ میں مسلم لیگ کے سٹون
ولادت ۱۹۰۲-۱-۱۵، نوشہرہ فیروز،
وفات ۱۹۸۷-۶-۲۳، درگاہ قائم شاہ
لاڑکانہ ("جنگ" کراچی ۲۵ جون
۱۹۸۷)۔

فضل الہی : بانی سیکریٹری پاکستان

لائبریری ایسوسی ایشن، لکھنؤ، انڈیا،
راجشاہی یونیورسٹی میں لائبریرین رہے،
وفات ۱۹۶۱-۱۲-۱، کراچی ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۶۱-۱۲-۳)۔

فضل الہی، چوہدری : سابق

صدر پاکستان، سابق سپیکر صوبائی اسمبلی،
سابق صوبائی وزیر، تحریک پاکستان میں

تفسیر قرآن پاک، ولادت ۱۸۷۷ء ،
 جالندھر، وفات ۱۹۷۸ء - ۷۰ - ۳۰ ،
 نور والوں کا ڈیرہ، الفنٹری روڈ لاہور
 (فاضلی انوار الہی مطبوعہ لاہور)۔

فضل عثمان مجددی، پیر صدر
المشائخ؛ پیر طریقت، فرزند ملا شور
 بازار، ولادت (۱۹۰۱ء)، شور بازار،
 کابل، وفات (لاہور) ۱۹۷۳ء - ۳۰ - ۱۸۔
 قلعہ جواد، کابل (تذکرہ اکابر اہل سنت
 مؤلفہ عبد الحکیم شرف قادری)۔

فضل کریم، قاری؛ نامور قاری
 مجتہد، استاد القراء، محلہ کندگیراں لاہور
 میں مدرسہ تجوید کے بانی، ولادت

۱۹۰۲ء، امرتسر، وفات ۱۹۷۰ء - ۲۳ - ۲۳۔
 جیا موسیٰ، شاہدہ (”سوانح حضرت قاری
 فضل کریم از قاری فیوض الرحمان)۔

فقیرا خان جدون، خان؛
 مدیر پندرہ روزہ ”انکشاف“ سابق
 رکن صوبائی اسمبلی، ۲۲ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۵۹ء - ۱ - ۰۶، ایبٹ آباد
 (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۵۹ء - ۱ - ۸)۔
فقیر اللہ رائے پوری، مولانا
مفتی؛ مرید و تلمیذ شیخ الہند و شبیر احمد

خطیب، مصنف، ولادت ۱۸۷۴ء،
 ڈھیری (مانسہرہ)، وفات ۱۹۲۹ء ،
 سلطان پور (خولیاں) (معلومات از
 سید نفیس رقم صاحب)۔

فضل دین بخت، حاجی؛
 پنجابی کے مشہور شاعر، تصانیف: ”بخت
 دے بھرے خزانے“، ”عقیدت دے
 پھل“، ”خیال بخت“، ۶۵ سال عمر
 پائی، وفات ۱۹۷۵ء - ۱۰ - ۲۱، لاہور

(”تارے نیل لگن دے“ مؤلفہ نادم عصری)
فضل سبحان، خندکار؛ سفارت
 کار، سابق سفیر پاکستان متعینہ مشرقی افریقہ،
 وفات ۱۹۶۲ء - ۸ - ۲۶، قبرستان سوساگی

کراچی (”جنگ“ کراچی ۱۹۶۲ء - ۸ - ۲۷)۔
فضل شاہ، پیر سپید؛ سرگودھا
 کے نامور عالم دین، پیر طریقت، مبلغ،

۱۰۲ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۶ء - ۱۰ - ۲۳،
 چک ۲۱ جنوبی، سرگودھا (”نوائے وقت“
 لاہور ۱۹۶۶ء - ۱۰ - ۲۳)۔

فضل شاہ قادری، حضرت؛
 شیخ طریقت، عوفی شاعر، مرید میاں
 خدا بخش قادری جالندھری، مصنف؛
 فاضلی انوار الہی، مکالمات، ملفوظات

محقق، نقاد، ولادت ۱۹۰۶ء۔ ۱۹۵۰ء
گوجرانوالا، وفات ۱۹۶۴ء۔ ۱۱-۹
گوجرانوالا (”امروز“ لاہور ۱۳ ستمبر
۱۹۶۴ء)۔

فقیر محمد نقشبندی، پیر، شیخ
طریقت، ولادت وطن، ریواڑی، وفات
۱۹۶۴ء۔ ۱۳-۳۔

فلیس، پروفیسر ڈاکٹر، ماہر
تعلیم، سابق وائس پرنسپل ایڈورڈ کالج
پشاور، اسی ادارے میں ۲۷ سال تک تدریسی
خدمات انجام دیں، وفات ۱۹۵۵ء۔ ۵-۱۲
پشاور (”نوائے وقت“ لاہور ۳۲ مئی
۱۹۵۵ء)۔

فواد شاہد حسین، سابق ایئر کموڈور
ایئر فورس میں نمایاں خدمات انجام دیں،
وفات ۱۹۶۹ء۔ ۴-۷، پشاور (”نوائے
وقت“ لاہور ۱۹۶۹ء۔ ۳-۸)

فیروز الدین، سابق وائس پرنسپل
میٹرو سکول آف آرٹس، وفات ۱۹۵۷ء۔ ۲-۱۳
میانی صاحب، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۵۷ء۔ ۲-۱۳)۔

فیروز الدین احمد، خواجہ،
بار ایٹ لا، ۱۹۱۷ء میں وکالت شروع کی،

عثمانی، مصنف، مدرس، ولادت باہنیاں
(جالندھر)، وفات ۱۹۶۳ء۔ ۲-۱۱
ساہی وال (معلومات از حافظ رشید احمد
ارشاد ہانی مکتبہ رشیدیہ)۔

فقیر اللہ نیازی، مولانا، شہی
تحریک کے خلاف کام کیا، تحریک مسجد شہید
گنج کے کارکن، ولادت ۱۸۹۲ء، قلعہ
سوجھ سنگھ (سیالکوٹ)، وفات ۱۳ اگست
۱۹۶۲ء، قبرستان شہیداں، سیالکوٹ،
(تذکرہ علمائے پنجاب مرتبہ اختر راہی)۔

فقیر ایپی، حاجی مرزا علی خان،
ساری زندگی انگریزوں سے برسر پیکار رہا،
مخالف پاکستان، ولادت ۱۹۰۱ء، وفات
۱۹۶۱ء۔ ۲-۱۶ (تحقیقی مقالہ شعبہ علوم وسطیٰ
ایشیا پشاور یونیورسٹی)۔

فقیر محمد حشتی نظامی امرتسری،
فخر الاطباء، فاضل درس نظامی،
طیب حاذق، استاد اطباء، زاہد، صوفی،
طبی موضوعات پر کتابیں لکھیں، والد بزرگوار
حکیم محمد موسیٰ امرتسری، ۸۶ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۵۲ء۔ ۴-۲۲، میاں میر، لاہور
(مکتوب حکیم محمد موسیٰ بنام راقم)۔

فقیر محمد فقیر، ڈاکٹر، پنجابی شاعر،

ڈاکٹر اللہ دتہ مرحوم، ولادت ۱۸۸۵ء،
 ہٹریلا (ایبٹ آباد)، وفات ۸ مارچ
 ۱۹۶۳ء، فیروز آباد، گجرات (امیر ملت
 اور ان کے خلفاء مرتبہ محمد صادق قصوری)۔
 فیروز خان نون، ملک؛ سابق
 وزیر اعلیٰ پنجاب، سابق گورنر مشرقی بنگال
 سابق وزیر اعظم پاکستان، مصنف؛
SCENTED DUST، ولادت ۷ مئی
 ۱۸۹۳ء، نون (سرگودھا)، وفات ۹
 دسمبر ۱۹۶۰ء، نون (سرگودھا)،
 (مکتوب لیڈی وقار لٹن، نون بنام راقم)
 فیروز دین، ماسٹر؛ برعظیم
 پاک وہند کے نامور کلارنٹ نواز، ریڈیو
 پاکستان لاہور سے بھی تعلق رہا، وفات
 ۱۹۶۴ء-۶-۱۵، لاہور ("نوائے وقت"
 لاہور ۱۹۶۴ء-۶-۱۶)۔
 فیروز نانا، جسٹس؛ ممتاز قانون
 دان، چیف کورٹ سندھ کے سابق جج،
 وفات ۱۹۶۶ء-۵-۳۰، کراچی ("نوائے
 وقت" لاہور ۱۹۶۶ء-۵-۳۲)۔
 فیروز نظامی؛ موسیقار، ولادت ۱۹۱۰ء،
 وفات ۱۹۶۵ء-۱۱-۱۵، میانی صاحب لاہور
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۵ء-۱۱-۱۶)۔

ماہر قانون فوجداری، وفات ۲۵ اگست
 ۱۹۵۴ء، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
 ۱۹۵۴ء-۸-۲۷)۔

فیروز الدین، بابا؛ پیر طریقت،
 ڈیڑھ پنڈی والے ساکن چھتہ
 بازار لاہور، وفات ۱۹۸۱ء-۱۱-۲۷، میانی
 صاحب، لاہور (لوح مزار)۔

فیروز الدین رازی؛ سابق صدر
 شعبہ فارسی، گورنمنٹ کالج لاہور، مصنف
 "نشان سپاس" یافتہ، ۵۲ سال عمر پائی،
 وفات ۱۹۶۶ء-۱-۶، میانی صاحب لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۶ء-۱-۷)
 فیروز الدین شرف؛ ایف ڈی
 شرف کے نام سے مشہور تھے، مشہور پنجابی
 شاعر، دہلی میں تعزیتی جلسہ ہوا تو دس ہزار
 پنجابیوں نے شرکت کی، وفات ۱۴ مارچ

۱۹۵۵ء، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
 ۱۹۵۵ء-۴-۶)۔ مدفن آدہ بدھو لاہور

فیروز الدین، مولوی؛ بانی فیروز
 سنز، مصنف، مترجم، وفات ۲۲ اپریل
 ۱۹۳۹ء، احاطہ سید علی ہجویری، لاہور،
 (لوح مزار)۔

فیروز خان، بابا؛ صوفی، خلیفہ

فیروز ننگین گجراتی، سائیں ؛

بزرگ پنجابی شاعر، وفات جنوری ۱۹۶۸ء،
گجرات (”نوائے وقت“ لاہور، ۶ فروری

۱۹۶۸ء۔)

فیاض علی ؛ سابق اٹارنی جنرل پاکستان

وفات ۱۹۵۹ء-۸-۴، کراچی (”نوائے

وقت“ لاہور ۱۹۵۹ء-۴-۹)۔

فیاض علی خان، نواب کنج پورہ؛

کنج پورہ ضلع کرنال کے رئیس، نوابان مالیر

کوٹلہ کے رشتہ دار، وفات ۱۹۸۲ء-۸-۲۰،

ماڈل ٹاؤن، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۸۲ء-۸-۲۲)۔

فیصل سمیع زبیری ؛ ادیب، شاعر،

وحشت تخلص، ماہر موسیقی، کالم نگار،

ولادت آبائی وطن؛ مراد آباد، وفات آواخر

مارچ ۱۹۸۱ء، فیصل آباد (مضمون ”نوائے

وقت“ لاہور ۱۹۸۱ء-۴-۷)۔

فیض احمد سہروردی، صاحبزادہ

سید ؛ قلعہ گوجر سنگھ لاہور کی دینی شخصیت

وفات ۱۹۸۲ء-۸-۶، لاہور (”نوائے

وقت“ لاہور ۱۹۸۲ء-۸-۷)۔

فیض احمد فیض ؛ شاعر، صحافی،

۳۰ سال عمر پائی، ولادت ۱۹۱۰ء، کالا قادر

(نارو وال)، وفات ۱۹۸۴ء-۱۱-۲۰،

ماڈل ٹاؤن، لاہور (”جنگ“ لاہور، ۳۱

نومبر ۱۹۸۴ء)۔

فیض الحسن تنویر، علامہ، شاعر،

عالم دین، مصنف، وفات ۱۹۸۵ء-۹-۳،

فقیر والی (بہاول نگر)۔

فیض الحسن، صاحبزادہ؛ مقرر،

شیخ طریقت، سیاست دان، مجلس احرار

کے رہنما، ۲۰ سال عمر پائی، وفات ۲۳

فروری ۱۹۸۴ء، آکوہار (”جنگ“ لاہور

۱۹۸۴ء-۲-۲۳)۔

فیض محمد، شیخ ؛ سابق ایڈووکیٹ،

جنرل، سابق چیف جسٹس ریاست بہاولپور،

سابق سپیکر پنجاب اسمبلی، وفات ۱۹

فروری ۱۹۶۲ء، ڈیرہ غازی خان (”نوائے

وقت“ لاہور ۱۹۶۲ء-۲-۲۰)۔

فیض محمد فیض ؛ صحافی،

۷۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۴ء-۱-۶،

راوی پارک، لاہور (”جنگ“ لاہور

۱۹۸۴ء-۱-۷)۔

فیض محمد قادری، الحاج؛

سابق سربراہ انتظامیہ جامعہ نظامیہ رضویہ

لوہاری گیٹ لاہور، وفات ۱۹۸۶ء-۱۰-۱۳،

میانی صاحب، لاہور (”جنگ“ لاہور

۶۱۹۸۶-۱۰-۱۳)

لاہور ۶۱۹۶۳-۸-۸)

قاسم، ڈاکٹر، اے؛ ماہر امراض

قلب، ۴۶ سال عمر پائی، وفات ۱۳

جولائی ۱۹۶۴ء، کراچی (”نوائے وقت“

۶۱۹۶۳-۶-۱۵)

قاسم رضوی، سید؛ مسلم سٹوڈنٹس

فیڈریشن کے رہنما، سابق ڈائریکٹر سول

سروس اکیڈمی، وفات ۱۵، ۱۶-۶-۶۱

میانی صاحب، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۶۱۹۶۵-۶-۶)

قاسم رضوی، سید؛ حیدرآباد

دکن کے عظیم مجاہد، رضا کار فورس کے

سربراہ، وفات ۱۵، ۱۶-۶-۶۱

کراچی۔

قائد اعظم، محمد علی جناح؛

معروف مسلم بیرسٹر، تحریک آزادی و

آل انڈیا مسلم لیگ کے صدر، بانی پاکستان

پاکستان کے پہلے گورنر جنرل، ولادت

۶، ۱۲-۶-۱۸۷۶ء، کراچی، وفات ۱۳

ستمبر ۱۹۴۸ء، کراچی (”نوائے وقت“

لاہور ۶۱۹۳۸-۹-۱۳)

قاسم الدین عباسی؛ خطیب، عالم

تحریک ختم نبوت کے کارکن، ولادت

ق

قابل اجمیری؛ ممتاز شاعر، ولادت ۲، اگست

۶۱۹۳۱ء، چرنی (اجمیر) وفات ۶۱۹۶۲-۱۰-۳، حیدرآباد،

(”نوائے وقت“ لاہور ۶۱۹۶۳-۱۰-۵)

قابل گلہاؤ کھوی، سید؛ شاعر،

برادر سید منصور عاقل، وفات ۵

جولائی ۶۱۹۸۳، واہ کینٹ۔

قاتل اجمیری، عبدالرحمن؛

شاعر، ۲۸ سال عمر پائی، وفات ستمبر

۶۱۹۶۳ء، حیدرآباد سندھ۔

قادری، ڈبلیو، بی؛ سابق

سیکرٹری قومی اسمبلی، وفات ۲۶ دسمبر

۶۱۹۶۶ء، مسجد دل کشا ڈھاکہ (”نوائے

وقت“ لاہور ۶۱۹۶۶-۱۳-۲۸)

قاسم خان، حکیم؛ حکیم اجل خان

دہلوی کے برادر زادے، حکیم حبیب

اشعر کے والد گرامی، وفات ۶، اگست

۶۱۹۶۳ء، چھرہ، لاہور (”نوائے وقت“

محمد پور دیوان (ڈیرہ غازی خاں)، وفات
۱۹۶۴ء، جتوئی (مظفر گڑھ)۔

قدرت اللہ خان، استاد؛ فرزند
مبارک علی خان، ماہر موسیقی، دبستان
گوالبیار کے نمائندے، ۲۰ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۸۲ء-۲-۲۶، کراچی۔

قدرت اللہ شہاب؛ سابق صدر
انجمن ترقی اردو پاکستان، ممتاز آفیسر،
سفارت کار، ۴۰ سال عمر پائی، ادیب،
وفات ۱۹۸۶ء-۴-۲۴، اسلام آباد،
(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۶ء-۴-۲۵)۔

قدوسی، مولانا اعجاز الحق؛ نامور
عالم دین، مورخ، محقق، وفات ۱۹ فروری
۱۹۸۶ء، کراچی۔

قربان علی بگتی؛ دانشور، ادیب،
۴۹ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۱-۱۷،
گوٹھ روعل بگتی (لاڑکانہ)۔

قربان علی خان؛ سابق انسپٹر جنرل
پولیس پنجاب و بلوچستان، ۶۸ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۶ء-۲۰۸، کوئٹہ،
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۶ء-۸-۳)۔

قزلباش، آغا سرخپوش؛ ممتاز
ادیب، اردو کتابوں کے ناشر، وفات

۱۹۸۶ء-۶-۳۰، کراچی۔

قطب ریائی، چودھری؛ گوجرانوالہ
کی معروف شخصیت، مسلم لیگی کارکن، چیرمین
یونین کونسل سوہدرہ، ۳۰ سال مشن سکول
وزیر آباد میں تدریس کی، وفات ۱۰
جنوری ۱۹۶۴ء، سوہدرہ (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۶۴ء-۱-۱۱)۔

قلندر حسین شاہ، سید؛ تحریک
پاکستان کے سرگرم کارکن، یونینسٹ
پارٹی کے سخت ترین مخالف، وفات یکم
مئی ۱۹۶۶ء، جہانیاں (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۶۶ء-۵-۳)۔

قلندر خان، مولانا؛ نامور عالم
دین، ۸۰ سال عمر پائی، وفات ۲۸ دسمبر
۱۹۸۶ء، ماڈل ٹاؤن، لاہور (”جنگ“ لاہور
۱۹۸۶ء-۱۲-۲۹)۔

قلندر علی سہروردی، ابوالفیض؛
خطیب، عالم، پیر طریقت، مصنف،
وفات ۱۹۵۸ء-۹-۱۰، منجروال (لاہور)
(اجتماع ضدین فی شان قلندر مولفہ محمد یوسف
سہروردی)۔

قمر الدین خان، ڈاکٹر؛ ماہر علوم
اسلامیہ، مصنف، ۶۹ سال عمر پائی، وفات

تمتھام حسین جعفری، ڈاکٹر سید؛
محقق، ادیب، ڈی لیٹ، ۱۱ فروری
۱۹۸۲ء، کراچی (”جنگ“ کراچی ۱۲ فروری
۱۹۸۳ء)۔

قیسی رام پوری؛ ناول نگار،
وفات ۱۹۷۲ء، کراچی (ماہنامہ ”قومی زبان“
کراچی)۔

قیصر علی خان؛ گورنر پنجاب کی
معائنہ ٹیم کے نائب صدر، مصنف؛ وسیع
مطالعہ کے مالک، معاشرتی بہبود کے لیے
بڑا کام کیا، ولادت ۱۹۱۹ء۔۱۰۔۲۲، رام پور
وفات ۱۹۷۳ء۔۳۔۱۳، (مضمون روزنامہ
”امروز“ لاہور ۱۹۸۰ء۔۱۰۔۲۲)۔

قیصر مصطفیٰ؛ ممتاز قانون دان،
سابق صدر ڈسٹرکٹ بار ایسوسی ایشن، وفات
۱۹۷۳ء۔۳۔۱۳، میانی صاحب، لاہور۔
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۶ء۔۳۔۱۶)۔

ک

کاظم حسین راز؛ معلم، امریکن
سنٹر کے خبرنامہ کے مدیر،

۱۹۸۵ء۔۳۔۱۶، کراچی۔

قمر الدین، شیخ؛ سابق جنرل
سیکرٹری مجلس جمہور اسلام، وفات ۱۶
نومبر ۱۹۵۵ء، میانی صاحب، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۵۵ء۔۱۱۔۱۸)۔

قمر الزمان سبزواری، سید؛
شیعہ عالم، دیپال سنگھ کالج لاہور کے استاد
فلسفہ و منطق کے ماہر، مصنف، ولادت
۱۹۰۷ء، پھولسہ (بلند شہر)، وفات ۲۹
جنوری ۱۹۶۰ء، مومن پورہ، لاہور،
(لوح مزار)۔

قمر جلالوی، استاد محمد حسین
عابدی؛ غزل گو شاعر، وفات ۲۲
اکتوبر ۱۹۶۸ء، علی باغ لیاری، کراچی
(ماہنامہ ”برہان“ دہلی)۔

قمر عباس ندیم، ڈاکٹر؛ ناول
نگار، ۳۶ سال عمر پائی، وفات ۲۰ مئی
۱۹۸۱ء، کراچی (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۸۲ء۔۱۰۔۱)۔

قمر میرٹھی، ڈاکٹر قمر الدین؛
شاعر، ولادت: میرٹھ، وفات ۱۹۷۷ء۔۱۳۔۳۱،
میانی صاحب، لاہور (ماہنامہ ”برہان“
دہلی)۔

وطن: گورگانواں، وفات ۱۹۸۳ء-۱۲-۱۱،
میانی صاحب، لاہور (روح مزار)۔
کاظمی، علامہ احمد سعید:
دیکھئے:

احمد سعید، کاظمی مولانا

کامل القادری، سید: اردو،
فارسی اور بلوچی کے شاعر، وفات ۲ جولائی
۱۹۸۲ء، کراچی ("جنگ" کراچی ۳ جولائی
۱۹۸۲ء)۔

کبیر الدین رحمانی، مولانا: سابق
صدر جمعیت اہل حدیث مشرقی پاکستان،
وفات ۱۹۶۳ء-۹-۲۵، ڈھاکہ ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۶۳ء-۹-۲۶)۔

کبیر خان رسا:

دیکھئے:

رسا جالندھری،

محمد کبیر خان۔

کرامت حسین جعفری سید:

سابق پرنسپل ایم اے او کالج لاہور، ماہر
نفسیات، سابق پرنسپل گورنمنٹ کالج فیصل آباد،
ولادت ۱۹۱۲ء-۵-۳۱، وفات ۲۳ دسمبر
۱۹۷۶ء، ماڈل ٹاؤن لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۷۶ء-۱۲-۲۴)۔

۲۰۰
کرامت علی، شیخ: تحریک

آزادی کے کارکن، حکومت پنجاب کے
سابق وزیر، وفات ۱۹۵۱ء-۹-۸،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۵۱ء-۹-۱۰)۔

کرم الہی چوہان، جسٹس:

سابق جج سپریم کورٹ آف پاکستان،
وفات ۱۹۸۲ء-۲-۴، میانی صاحب،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۵ فروری
۱۹۸۲ء)

کرم الہی نکودری، مولانا:

مرید حضرت تھانوی، صوفی باصفاء،
ولادت ۱۹۰۵ء، نکودر متصل شاہ کوٹ،
(شہنچوہرہ)، وفات ۱۹۸۶ء-۸-۱۲، نکودر
("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۸-۱۳)۔

کرم امرتسری، استاد کرم دین:

پنجابی کے نامور شاعر، ۱۰۵ سال عمر پائی،
ولادت امرتسر، وفات ۱۹۵۹ء-۱-۱۳،
لاہور ("تارے نیل گنگن دے" از نادم
عصری)۔

کرم المازالا: دیکھیے محمد اسماعیل سید۔

کرم شاہ، پیر: سابق ڈپٹی کمشنر،

برادر اصغر نواب سر مہر شاہ آف مکھڈ

وفات ۱۹۶۳ء-۲-۱۱، جہلم ("نوائے

وقت "لاہور ۱۹۶۳-۲۰۲۰"۔

کرم شاہ، قریشی، مخدوم؛

سجادہ نشین درگاہ سلطان التارکین،

حمید الدین، شو مبارک، مہالوالی قریشیاں

کے بااثر زمیندار، "تاریخ جلیلہ" میں ان کا

تذکرہ موجود، وفات ۱۹۶۰-۲-۸،

شو مبارک (رحیم یار خان) ("رہبر"

بہاولپور ۱۹۶۰-۲-۹)۔

کریم احمد خان؛ ساکن دھوگری،

مددگار ناظم تعلیمات حیدرآباد دکن، ۴۰

سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۴-۳-۳،

میاں میر، لاہور (لوح مزار)۔

کریم اللہ خان درانی، جسٹس؛

سابق جج پشاور ہائی کورٹ، سابق جج وفاتی

شرعی عدالت، ۵۵ سال عمر پائی، وفات

(حادثہ) ۱۹۸۲-۲-۱۵، پشاور ("نوائے

وقت "لاہور ۱۹۸۲-۲-۱۶")۔

کریم بخش، قاری؛ استاذ القراء،

مدرسہ فرقانیہ لکھنؤ سے سند فراغت،

۱۹۱۹ء میں امرتسر اور پھر لاہور میں قرأت

سکھائی، ولادت ۱۸۸۸ء، شاہجہان پور،

وفات ۱۹۶۲-۱۲-۱۲، میانی صاحب،

لاہور (مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری

بینام راقم)۔

کشفی شاہ، سید محمد اشرف؛

والد بزرگوار سید محمد ظفر، بانی سیرت کمیٹی و

جشن میلاد النبی، وفات ۱۹۶۶-۳-۱۱،

چک قاضیاں (شکر گڑھ) ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۶-۳-۱۲)۔

کشفی ملتانی، فقیر اللہ بخش؛

شاعر، ولادت ۱۹۰۰-۶-۱۵، ڈیرہ

دین پناہ، وفات ۱۹۶۶-۲-۲۱، ڈیرہ

دین پناہ (کوٹ ادو)۔

کشور نصیر؛ اہلیہ ممتاز ادیب

نصیر انور، پنجابی ڈرامہ نویس، وفات

۱۹۶۵-۱۲-۲، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۵-۱۲-۳)۔

کفایت حسین، حافظ؛ شیعہ

عالم، بلند پایہ مقرر، حافظ قرآن، ولادت

۱۹۱۸ء، شکار پور (بلند شہر)، وفات ۳

اپریل ۱۹۶۸ء، لاہور (تذکرہ علماء امانیہ

مؤلفہ عارف حسین نقوی)۔

کلیم بخاری، سید خادم حسین؛

شاعر، مرثیہ گو، وفات ۱۹۶۸-۱۱-۱۶،

مومن پورہ، لاہور (لوح مزار)

کمال رضا خان؛ سابق اسسٹنٹ

گ

ڈاٹر کٹر تعلیمات حیدر آباد دکن، وفات
۱۹۵۸ء-۳-۱۸، شیخوپورہ ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۵۸ء-۳-۱۹)۔

کمال افضل فاروقی : بار ایٹ لاہور

دانشور، مصنف، ماہر قانون، فقہ و
اسلامی تاریخ، وفات ۱۹۸۱ء-۱۱-۲۱،

کراچی ("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۱۱-۲۳)۔

کنول خان، چوہدری : میوات و
گوڑگانوں کے مسلم لیگی رہنما، تحریک
پاکستان کے کارکن، ۱۰ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۶۸ء-۴-۲۷، کوٹ رادھاکش
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۸ء-۵-۱۰)۔

کوثر القادری : شاعر،

وفات آواخراگست ۱۹۸۴ء۔

کوکب تبریزی، محمود الحسن :

اردو، فارسی، ہندکو اور پشتو کے شاعر،
۱۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۹ء، پشاور

(ماہنامہ "قومی زبان" کراچی)

کوکب سعادت، مس : سابق
لیکچرار شعبہ اطلاقی نفسیات، پنجاب یونیورسٹی

لاہور، وفات (قتل) ۱۹۸۰ء-۹-۲، برنی
مارکیٹ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۸۰ء-۹-۳)۔

گل حسن صدیقی مجددی : شیخ

طریقت، سجادہ نشین، ولادت ۱۳۲۷ھ

پدین، وفات ۱۹۸۲ء، لواری شریف۔

گل حسن منگھی : سیاست دان، سابق

رکن مغربی پاکستان اسمبلی، ۵۸ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۶۸ء-۵-۱۶، روہڑی

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۵۸ء-۵-۱۷)

گل حسن، مولانا : تلمیذ شیخ الہند،

تحریک خلافت کے رہنما، ولادت ۱۸۷۴ء

بغہ (مانسہرہ)، وفات ۱۹۶۴ء-۳-۱۲،

بغہ۔

گل حسن ایڑو : سندھی ادیب۔

۴۴ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۱۱-۱۶،

کراچی۔

گل خان نصیر : سابق وزیر حکومت

بلوچستان، بلوچی شاعر، ادیب، مورخ،

۶۹ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۳ء-۱۲-۶،

نوشکی ("جنگ" کراچی ۱۹۸۳ء-۱۲-۷)۔

گل محمد : سرحد کے ممتاز صنعت کار،

مخیر اور نیک دل انسان، مسلم لیگی چیف

(نجم الہدیٰ لاہور: ۱۹۸۶ء)۔
 گوگا پہلوان، معظّم: فرزند امام
 بخش پہلوان رستم ہند، برادر بھولو پہلوان،
 کشتی لڑتے ہوئے اپنے بھتیجے ناصر کی فلائنگ
 گلگنے سے فوت ہوا، ۲۰ سال عمر پائی،
 وفات ۱۹۸۱ء-۲۵-۲، پیر مکی، لاہور
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۱ء-۲۶-۲)۔
 گوہر الدین، سائیس: پیر طریقت
 وفات ۱۹۵۲ء-۲-۲، جیندھڑ (گجرات)
 گیتی آراء: زوجہ میاں بشیر احمد،
 بنت میاں سر محمد شفیع، تحریک آزادی میں
 حصہ لیا، خواتین کے تعلیمی اور سماجی کاموں
 میں حصہ لیا، ولادت ۱۸۹۹ء-۸-۱۱،
 لاہور، وفات ۱۹۶۸ء-۱-۲۸، باغبانپورہ
 لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۹ جنوری
 ۱۹۶۸ء)۔

ل

لال حسین اختر: تحریک خلافت
 کے کارکن، تحریک ختم نبوت کے کارکن،

پارلیمانی سیکریٹری مغربی پاکستان اسمبلی، صد
 چیمبر آف کامرس، ۵۶ سال عمر پائی،
 وفات (حادثہ) ۱۹۸۲ء-۵-۲۸، پشاور
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۲ء-۵-۲۹)۔
 گل محمد ترین، میاں: ممتاز
 صنعت کار، بانی گل ٹیکسٹائل انڈسٹری،
 متعدد سماجی اور تعلیمی اداروں کے سرپرست،
 ۷۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۰ء-۱۰-۲۵،
 ملتان ("نوائے وقت" لاہور ۲۶
 اکتوبر ۱۹۶۰ء)۔

گل زار احمد، ڈاکٹر: معروف
 فزیشن، پرنسپل نیشنل کالج، ملتان، ۷۰
 سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۴-۱۶،
 لاہور ("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۶-۱۶)۔
 گلزار احمد مظاہری، مولانا:
 عالم دین، سابق ڈائریکٹر علماء اکیڈمی منصورہ
 ولادت ۱۹۲۲ء-۲-۱۰، بھیرہ، وفات ۱۰
 ستمبر ۱۹۸۶ء، اچھرہ، لاہور ("نوائے
 وقت" لاہور ۱۹۸۶ء-۹-۱۱)۔

گلزار حسین شاہ، سید: شیخ
 طریقت، فرزند و خلیفہ سید چراغ علی شاہ
 نقشبندی مجددی، ماہر شنوی مولانا روم
 وفات ۱۹۸۱ء-۳-۲۸، سمندری،

ولادت جنوری ۱۹۳۱ء، رائے پور ،
(جالندھر) ، وفات ۱۹۵۶ء۔ ۱۰۔ ۳ ،
ساہی وال (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف
اختر راہی)۔

لطف اللہ ، مولانا : فاضل
دیوبند ، غلام غوث ہزاروی اور محمد یوسف
بنوری کے ساتھی ، وفات ۱۹۸۳ء۔ ۸۔ ۴ ،
جہانگیرہ (صوابی) (ماہنامہ "الحق" اکوڑہ
خٹک)۔

لطیف الرحمن : ہاکی کے اولمپک
کھلاڑی ، ۶۳ سال عمر پائی ، وفات ۲۷
فروری ۱۹۸۷ء ، فیصل آباد ("جنگ" لاہور
۱۹۸۷ء۔ ۲۔ ۲۸)۔

لطیف النور ، علامہ : ممتاز
شاعر ، صحافی ، ریڈیو پاکستان لاہور سے منسلک
وفات ۱۹۶۸ء۔ ۴۔ ۱۷ ، میانی صاحب لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۸ء۔ ۴۔ ۱۸)۔

لعل خان ، ملک : تحریک
خلافت کے رہنما ، ولادت ۱۸۸۹ء ، مرجان
(گجرات) ، وفات ۱۹۷۶ء۔ ۱۱۔ ۱ ، میانی صاحب
لاہور (لوح مزار)۔

لیاقت علی خان ، نوابزادہ :
سیکرٹری جنرل آل انڈیا مسلم لیگ ، رہنمائے

ولادت وطن : دھرم کوٹ رندھاوا ، (نور و اسپور) وفات
۱۹۷۳ء۔ ۷۔ ۱۱ ، دین پور شریف ،

(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

لال دین قیصر : پنجابی شاعر ، تحریک
خلافت میں شریک ، تحریک پاکستان میں
حصہ ، ولادت ۱۸۹۹ء ، لاہور ، وفات
۱۹۵۶ء۔ ۹۔ ۱۵ ، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۵۶ء۔ ۹۔ ۱۶)۔

لال شاہ بخاری : سابق سفیر
پاکستان متعینہ عراق ، اولمپک کھلاڑی ،
۵۳ سال عمر پائی ، وفات ۲۲ جولائی
۱۹۵۹ء ، وفات بغداد تدفین کراچی ،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۵۹ء۔ ۷۔ ۲۳)۔

لال میاں ، عبد اللہ ظہیر الدین :
سیاست دان ، وفات ۱۹۶۷ء۔ ۴۔ ۷ ،
کاکس بازار ، ("نوائے وقت" لاہور ۸
اپریل ۱۹۶۷ء)۔

لائق علی ، میر : سابق وزیر اعظم
حیدرآباد دکن ، ۶۷ سال عمر پائی ، وفات
۱۹۷۱ء۔ ۱۰۔ ۲۳ ، نیویارک ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۷۱ء۔ ۱۰۔ ۲۵)۔

لطف اللہ ، قاری : عالم دین ،
صدر مدرس جامعہ رشیدیہ رائے پور ،

رفیقہ حیات، وفات ۱۹۶۳ء - ۲ - ۸،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۹ فروری
۱۹۶۳ء)۔

لیڈی فہمیدہ؛ زوجہ سر شفاعت
احمد خان، سابق صدر شعبہ تاریخ آباد
یونیورسٹی، بنت جسٹس شاہ دین، خواہر
میاں بشیر احمد، جنرل عتیق الرحمن کی
خوشدامن، وفات ۱۹۸۰ء - ۲ - ۲۶،
باغبانپورہ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۸۰ء - ۲ - ۲۶)۔

م

ماسٹر صادق؛ ہارمونیم نواز، ماہر
موسیقی، متعدد موسیقاروں کے استاد
وفات ۱۹۸۴ء - ۴ - ۵، راولپنڈی
("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء - ۴ - ۶)۔
ماہر افغانی؛ ممتاز شاعر، وفات
۱۹۸۳ء - ۵ - ۵، کراچی ("جہاد" پشاور
۱۹۸۳ء - ۵ - ۶)۔
ماہر القادری، منظور حسین؛
مدیر "فاران" کراچی، ادیب، نقاد،

تحریک آزادی، سابق وزیر اعظم پاکستان،
ولادت ۱۸۹۵ء - ۱۰ - ۱، کرنال، وفات
۱۹۵۱ء - ۱۰ - ۱۶، مزار قائد، کراچی،
(بے تیغ سپاہی مؤلفہ صدیق علی خان)۔
لیڈی سر رحیم بخش؛ رفیقہ
حیات مولوی سر رحیم بخش، سابق صدر
ریجنسی کونسل ریاست بہاولپور، وفات
۱۹۵۵ء - ۲ - ۱۹، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۵۵ء - ۲ - ۲۲)۔

لیڈی سر عبدالقادر؛ اردو
زبان کی محسنہ، حقوق نسواں کی حامی
رفیقہ حیات سر شیخ عبدالقادر مدیر
"مخزن"، ۸۵ سال عمر پائی، وفات
۱۹۶۵ء - ۴ - ۲۹، میانی صاحب،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۶۵ء - ۴ - ۳۰)۔

لیڈی سر عمر حیات خان ٹوانہ؛
والدہ ملک خضر حیات خان ٹوانہ،
۸۹ سال عمر پائی، وفات ۲۴ فروری
۱۹۶۳ء، کالرا (سرگودھا) ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۶۳ء - ۲ - ۲۸)۔

لیڈی سر لیاقت حیات خان؛
سابق وزیر اعلیٰ ریاست پٹیالہ کی

مبارک شاہ جیلانی، سید؛
عالم و فاضل، مبارک لائبریری کے مالک،
اردو ادب پر بہترین کتابوں کا مجموعہ تیار
کیا۔، وفات ۱۹۶۹ء-۱۱-۲۱، محمد آباد
(صادق آباد) (مکتوب انیس جیلانی بنا
راقم)۔

مبارک علی خان صاحب؛
پاک و ہند کے نامور موسیقار، وفات
۱۹۵۷ء-۱۰-۲۱، کراچی (نوائے
وقت "لاہور ۱۹۵۷ء-۱۰-۲۲)

مبارک علی شاہ قصوری، سید؛
عالم، صوفی، ولادت ۱۸۹۵ء-۳-۲۳،
قصور، وفات ۱۹۵۳ء-۱۰-۱۰، کوٹ
مراد خان، قصور (مکتوب محمد صادق
قصوری بنام راقم)۔

مبارک علی شاہ، گیلانی؛
سجادہ نشین درگاہ شیخ طاہر بندگی لاہور،
والد بزرگوار سید بشیر ہندی مرحوم،
پروپرائیٹر گیلانی پریس لاہور، ۹۱ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۱ء-۳-۲۰، میان صاحب،
لاہور (نوائے وقت "لاہور ۲۱ فروری
۱۹۶۱ء)۔

مبارک علی شاہین، سید؛ صحافی،

شاعر، ولادت ۱۹۰۷ء-۷-۲۰، وفات
۱۹۷۸ء-۵-۱۲، مکہ مکرمہ (نوائے
وقت "لاہور ۱۹۷۸ء-۵-۱۳)

مائل کرنالی، سید محمود علی؛

ممتاز شاعر، ولادت ۱۹۰۳ء، کرنال
وفات ۱۹۷۲ء-۱۰-۲۲، گوجرانوالہ
(خصوصی مجلہ "گورنمنٹ کالج گوجرانوالہ)

مائل نقوی۔ سید عبد الجلیل؛

محقق، ادیب، شاعر، مصنف؛ "مجت
کے سچے افسانے" "تلامیذ الرحمن"، وفات

۱۹۸۲ء-۱-۷، لاہور (نوائے وقت "لاہور
۱۹۸۲ء-۱-۸)۔

مبارک خان، راجا؛ سیاستدان
رکن قومی اسمبلی، ضلعی صدر پاکستان
پیپلز پارٹی، وفات ۱۹۸۷ء-۳-۱۲،

چک ۲۸۷ ب (ٹوبہ ٹیک سنگھ)
("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء-۳-۱۲)۔

مبارک بیگم، سیدہ؛ زوجہ

سر مراتب علی، سماجی کارکن، مخیر خاتون،
بانی امام باڑہ مبارک بیگم بھائی دروازہ
لاہور، وفات ۱۹۶۹ء-۱۲-۳۰، امام
باڑہ مبارک بیگم، لاہور (نوائے وقت "

لاہور ۱۹۶۹ء-۱۲-۳۱)۔

مجاہد حمید : کشتی رانی کا قومی چیمپئن

عمر ۲۱ سال ، وفات (حادثہ) ۱۴ جولائی

۱۹۸۷ء ، لاہور ("جنگ" لاہور ۱۵

جولائی ۱۹۸۷ء)۔

مجیبی حسن زیدی ، سید : سابق

ڈپٹی کمشنر ڈیرہ اسماعیل خان ، وفات

(حادثہ) وسط جولائی ۱۹۵۷ء ، مشہد ،

(ایران) ("نوائے وقت" لاہور ۲۰

اگست ۱۹۵۷ء)۔

مجیب الرحمن : سابق صوبائی

سیکرٹری خوراک ، ولادت ۲۸ فروری

۱۹۳۳ء ، وفات (حادثہ) ۷ اکتوبر

۱۹۷۱ء ، گلبرگ ، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۰-۱۱-۱۹۷۱ء)۔

مجیب الرحمن ، شیخ : بانی مشرقی

بنگال مسلم سٹوڈنٹس لیگ (۱۹۴۷ء)۔

سیکرٹری مشرقی پاکستان عومی لیگ (۱۹۵۳ء)۔

وزیر مشرقی پاکستان (۱۹۵۴ء) ، مرکزی

رہنما سقوط ڈھاکہ ، بانی صدر بنگلہ دیش ،

ولادت ۱۹۲۲ء ، فرید پور ، وفات (قتل)

۱۵-۸-۱۹۷۵ء

مجیب الرحمن ، مفتی : مزاح نگار

مصنف : "فی سبیل اللہ" ، "دفتری

مدیر "مظلوم کشمیر" ، ۶۰ سال عمر پائی ، وفات

۱۹۸۵ء-۱۸-۸ ، بی بی پاک دامنان ، لاہور

("جنگ" لاہور ۱۹۸۵ء-۸-۱۹)۔

مبارک علی شاہ ، شیخ : ناشر ،

کتب فروش ، مولانا حسرت موہانی کے

دوست ، ۹۲ سال عمر پائی ، وفات یکم

اپریل ۱۹۸۳ء ، مومن پورہ ، لاہور ،

("جنگ" لاہور ۱۹۸۳ء-۲-۲)۔

مبارک علی ، میجر سید : مسلم لیگ

کے رہنما ، کرنل عابد حسین کے بھائی ، سابق

صوبائی وزیر ، ۹۰ سال عمر پائی ، وفات

۱۹۷۵ء-۵-۲۶ ، شاہ جیونہ (جھنگ)

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۵ء-۵-۲۶)

مبارک علی ہمدانی ، حکیم سید :

تحریک ختم نبوت کے کارکن ، طیب حاذق ،

مصنف : سید البشر ، مرزا نے قادیانی ، ذکر

خیر ، ولادت ۱۹۸۵ء-۳-۲۳ ، قصور ،

وفات ۱۹۵۳ء-۱۰-۱ ، قصور (تذکرہ

علمائے پنجاب مؤلفہ اختر راہی)۔

مجاز لودھی اکبر آبادی : ممتاز

شاعر ، ۵۰ سال عمر پائی ، وفات ۱۳ دسمبر

۱۹۷۸ء ، کراچی (حمید الدین شاہد "سب

رس" خصوصی نمبر)۔

ممتاز شاعر، مصنف؛ طارق ابد، مرے
خدا مرے دل، شب رفتہ، چراغ طاق،
ولادت ۱۹۱۴ء - ۶ - ۲۹، جھنگ، وفات
۱۹۶۴ء - ۵ - ۱۱، جھنگ ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۴ء - ۵ - ۱۳)۔

مجید، ایم، اے؛ آزادی
سے قبل کنٹرولر جنرل آف پرائسز
حکومت ہند، معروف تاجر، وفات
۱۹۵۷ء - ۸ - ۱۳، کراچی ("نوائے وقت"
۱۹۵۷ء - ۸ - ۱۳)۔

مجید شاہد؛ معروف شاعر،
احسان دانش سے تلمذ تھا، وفات وسط
جولائی ۱۹۸۳ء، کراچی ("جنگ" لاہور
ادبی ایڈیشن)۔

مجید لاہوری؛ شاعر، مزاح نگار،
صحافی، مدیر ہفت روزہ "منگہ ان" کراچی
۴۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۵۷ء - ۶ - ۲۶،
کراچی ("نوائے وقت" لاہور ۲۷ جون
۱۹۵۷ء)۔

محبت خان جی رسول خان جی؛
نواب سمر، نواب جونا گڑھ،
ولادت ۱۹۰۰ء - ۸ - ۲، جونا گڑھ، وفات
۱۹۵۹ء - ۱۱ - ۷، قبرستان سوسائٹی، کراچی

ترکیبات و محاورات "سابق شریک معتمد
وزارت دفاع اسلام آباد، مقتدرہ قومی
زبان سے منسلک تھے۔ ولادت ۱۹۲۳ء
گجرات، وفات (حادثہ) ۱۹۸۵ء - ۷ - ۱۴،
چک لالہ، راولپنڈی (معلومات از
عطش درانی)۔

مجیب قادری بریلوی؛
شاعر، بٹالہ مسلم ہائی سکول کے استاد،
جامعہ قادریہ ساہی وال کے سابق پرنسپل،
سابق پرنسپل قادریہ ہائی سکول ساہی وال،
وفات ۱۹۵۷ء - ۲ - ۱۴، ساہی وال،
("نوائے وقت" لاہور، ۲۰ ستمبر
۱۹۵۷ء)۔

مجید احمد تاثیر، حکیم؛
ممتاز شاعر، وفات ۱۹۸۲ء - ۲ - ۱۶،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۸ فروری
۱۹۸۲ء)۔

مجید الملکی؛ معروف صحافی،
برادر مجید الملکی، وفات (حادثہ) ۲۰
مئی ۱۹۶۵ء، قاہرہ ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۵ء - ۵ - ۲۱)۔

مجید امجد، عبدالمجید؛
سابق اسسٹنٹ فوڈ کنٹرولر، مقبول و

شیخ منظور الہی، سابق رکن صوبائی اسمبلی،
سابق صدر انجمن اسلامیہ لائل پور، اسلامیہ
کالج لائل پور کے بانی مبنی، سابق رکن
سنڈیکیٹ پنجاب یونیورسٹی، ۸۰ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۸ء - ۲ - ۱۹، فیصل آباد،
("نوائے وقت" لاہور ۲۰ فروری
۱۹۶۸ء)۔

محبوب الہی منگلوری، مولانا،
فاضل دیوبند، مصنف: تحفہ سعدیہ،
استاد مدرسہ فتح پوری دہلی، صوفی صانی
ضمیمہ، ولادت ۱۹۱۱ء - ۲ - ۸، منگلور
(سہارنپور)، وفات ۱۹۸۱ء - ۱۳ - ۲۷،
میانی صاحب، لاہور (مکتوب حکیم انوار
الہی فرزند مرحوم بنام راقم)۔

محبوب عالم، چودھری،
سابق صدر ڈسٹرکٹ مسلم لیگ گورداسپور
نامور ایڈوکیٹ، وفات ۱۹۶۳ء - ۹ - ۷،
ادکارہ ("نوائے وقت" لاہور ۸ ستمبر
۱۹۶۳ء)۔

محبوب عالم، سید: سول سروس
آفیسر، کمپنن ہاکی ٹیم مسلم یونیورسٹی علی گڑھ
۱۹۱۶ء - ۱۹۱۳ء، ماہر تعلم، سماجی کارکن
کھلاڑی، ادارہ تہذیب الاخلاق لاہور

(لوح مزار)
محبوب الحسن ہاشمی، مولانا
سید: شاعر، استاد، تلمیذ
آرژو لکھنوی، ہیڈ ماسٹر کینٹ ہائی سکول
لاہور، وفات ۱۹۸۷ء - ۸ - ۱۲، لاہور،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء - ۸ - ۱۳)۔

محبوب الرسول، صاحبزادہ،
سجادہ نشین، لڈ شریف، وفات ۲۰ ستمبر
۱۹۷۱ء، لڈ شریف (جہلم) (مکتوب
صاحبزادہ عبدالرسول بنام راقم)۔

محبوب الرشید: سابق گورنر
سٹیٹ بینک آف پاکستان، سابق ڈپٹی
چئیرمین منصوبہ بندی کمیشن، تین بار اعلیٰ
سرکاری اعزازات سے نوازے گئے۔

وفات ۱۹۷۹ء - ۶ - ۲، کراچی ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۷۹ء - ۲ - ۳)۔

محبوب الہی، پروفیسر صوفی:
پہلے سکھ تھے، پھر مسلمان ہو گئے۔ ایم اے
انگریزی، ولادت ۱۸۹۳ء - ۱۰ - ۷، واہنڈو
(گوجرانوالہ)، وفات ۱۹۷۳ء - ۱۱ - ۷
واہنڈو ("مجلہ خصوصی" گورنمنٹ کالج
گوجرانوالہ)

محبوب الہی، شیخ: والد ماجد

” ہارون ہدی“، ”بخاری کا صحیح فیصلہ“،
ولادت ۱۹۰۱ء، سگھر (ایک)، وفات
۱۹۵۴ء، خوشاب (تذکرہ علمائے امامیہ
حسین عارف نقوی)۔

محسن اعظم گڑھی؛ شاعر،
عالم، ۵۵ سال عمر پائی، وفات اوردسمبر
۱۹۴۵ء، کراچی (”جنگ“ کراچی ۲ اوردسمبر
۱۹۴۵ء)۔

محسن شاہ، سید؛ انجمن
حمایت اسلام لاہور کے صدر، قانون
دان، وفات ۱۹۶۹ء۔ ۶-۴ میانی صاحب،
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۵ رجون
۱۹۶۹ء)۔

محسن علی عباسی، ڈاکٹر سید؛
معروف سول سرجن، بانی انجمن تعیل اسلام
لاہور، ولادت آہائی وطن؛ راہوں (جالندھر)
وفات ۱۹۴۸ء۔ ۲-۷، میانی صاحب،
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۸ رفروری
۱۹۴۸ء)۔

محمد ابراہیم؛ سابق وائس
چانسلر ڈھاکہ یونیورسٹی، سابق وفاقی
وزیر قانون، سابق جج ڈھاکہ ہائی کورٹ،
وفات ۱۹۶۶ء۔ ۱۰-۱۳، ڈھاکہ (”نوائے

کے روح رواں، وفات ۱۹۴۸ء۔ ۶-۲۵
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۲۶ رجون
۱۹۴۸ء)۔

محبوب عالم، علامہ حکیم؛
برادر اصغر علامہ محمد عالم آسی امرتسری،
مصنف؛ خیابان شعر محبوب، اردو،
فارسی اور پنجابی کے شاعر، ”مطب
محبوب“ ”کشکول محبوب“ بیاض اور اردو
اعمال، بہترین خوشنویس، وفات ۱۰ ارستمبر
۱۹۴۴ء، راگھو سیداں، کوٹا تارڑ
(گوجرانوالا) (مکتوب میاں ضمیر احمد
بنام راقم)

محبوب علی چٹہ، پروفیسر؛
ماہر تعلیم، عربی اور فارسی کے زبردست
عالم، سابق پرنسپل سچل سرمست کالج
حیدرآباد، سابق سیکریٹری نیشنل بینک
فاؤنڈیشن، سابق پرنسپل ریسرچ فیلو
کیشن برائے تحقیق تاریخ وثقافت اسلام آباد
وفات وسط نومبر ۱۹۴۷ء، دوران حج،
سعودی عرب (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۴۷ء۔ ۱۱-۳۰)۔

محبوب علی شاہ اٹکی؛ خوشنویس،
صرفی نحوی، مدرس، شیعہ عالم، مصنف؛

محمد ابراہیم، حکیم :
اوکاڑہ کی بزرگ شخصیت، وفات
۱۹۸۱ء - ۳ - ۲۶، اوکاڑہ ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۸۱ء - ۳ - ۲۶)

محمد ابراہیم خان جھگڑہ :
سیاست دان، ممبر اسمبلی، مغربی
پاکستان مسلم لیگ (کنونشن) کے نائب
صدر، وفات ۱۹۶۳ء - ۱۲ - ۶، جھگڑہ
(پشاور)، ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۳ء -
دسمبر ۱۹۶۳ء)۔

محمد ابراہیم خلیل، ڈاکٹر
شیخ : محقق، نقاد، افسانہ نگار،
ولادت ۱۹۰۰ء - ۱۲ - ۲۴، کراچی، وفات
۱۹۸۲ء - ۱۱ - ۱۹، حیدرآباد ("جنگ"
کراچی ۱۹۸۲ء - ۱۱ - ۲۰)۔

محمد ابراہیم، خواجہ حافظ :
سجادہ نشین خانقاہ احمدیہ سعیدیہ
موسی زئی، نقشبندیہ مجددیہ سلسلہ کے
شیخ طریقت، ولادت ۱۸۹۷ء موسیٰ
زئی، وفات ۱۹۵۷ء فروری ۱۹۵۷ء موسیٰ زئی،
(معلومات از حکیم محمد موسیٰ امرتسری)
محمد ابراہیم سیالکوٹی،
مولانا میر : عالم دین، تلمیذ مولانا

"نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۶ء - ۱۰ - ۱۴)
محمد ابراہیم، پروفیسر :
سابق استاد، سیلی کالج آف کامرس
پنجاب یونیورسٹی، لاہور، وفات ۱۹۶۳ء
جنوری ۱۹۶۳ء، میانی صاحب، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۳ء - ۸ جنوری
۱۹۶۳ء)۔

محمد ابراہیم انصاری، حاجی :
چیرمین بلدیہ گوجرانوالہ، مسلم لیگ رہنما،
وطن بھوجیاں (امرتسر)، وفات ۱۹۸۷ء
مئی ۱۹۸۷ء، قبرستان کلاں، گوجرانوالہ
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۷ء - ۵ - ۱۸)
محمد ابراہیم بلوچ : سندھی
ادیب، وفات ۱۹۸۶ء - ۷ - ۲۶،
گرگھی یاسین، سندھ (خبرنامہ اکادمی
ادبیات اسلام آباد ستمبر ۱۹۸۶ء)۔

محمد ابراہیم جگرانوی، مولانا :
فاضل دیوبند، مدرس، ساٹھ سال درس
دیا، مرید رشید احمد گنگوہی و خلیفہ
شاہ عبدالقادر رانپوری، ولادت
(نگورد)، وفات ۱۹۷۰ء - ۹ - ۹
عربیہ مدرسہ، میاں چنوں (تذکرہ علمائے
پنجاب، مؤلف اختر اہی)۔

محمد احسان، میاں : بانی
پیکو آرٹ پریس لاہور، وفات ۱۱ ستمبر
۱۹۶۲ء، میاں صاحب، لاہور (نوائے
وقت لاہور ۱۹۶۲ء-۹-۱۲)۔

محمد احسن چنہ، حافظ :
کہنہ مشق سندھی شاعر، ۸۶ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۶-۱۹، دادو،
(خبرنامہ "اکادمی" ادبیات، اسلام آباد
جولائی ۱۹۸۶ء)۔

محمد احسن فاروقی، ڈاکٹر :
معلم، اردو زبان کے اسکالر، سابق
صدر شعبہ انگریزی بلوچستان یونیورسٹی،
مصنف : شام اودھ، سنگم، یوم پاکستان
میر انیس اور مرثیہ نگاری، اردو ناول
کی تنقیدی تاریخ، ولادت ۲۲ نومبر
۱۹۱۲ء، وفات ۱۹۷۸ء-۴-۲۶، کراچی
(ماہنامہ "قومی زبان" کراچی)۔

محمد احمد پانی پتی، شیخ :
ابن شیخ محمد اسماعیل پانی پتی، مصنف :
مترجم، عربی سے اردو میں ترجمہ کرنے
کا ماہر، ۳۲ سال عمر پائی، وفات ۸
جنوری ۱۹۶۲ء، لاہور (نوائے وقت)
۱۹۶۲ء-۱-۱۰)۔

حافظ عبد المنان وزیر آبادی، مصنف :
تاریخ اہل حدیث، تفسیر الدر المنظم،
مدیر ماہنامہ الہادی سیالکوٹ، ولادت
اپریل ۱۸۷۴ء، وفات ۱۹۵۶ء-۷-۱،
سیالکوٹ (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف
اختر اہی)۔

محمد ابراہیم علی چشتی : ادیب،
مفکر، فرزند گرامی محرم علی چشتی ابن احمد
بخش یکدل، وفات ۱۹۶۸ء-۷-۹،
تکیہ صابر شاہ، لاہور (مدینۃ الاولیاء
مؤلف محمد دین کلیم)۔

محمد ابراہیم، مولانا :
دیکھئے :

محمد ابراہیم جگر نوزی
مولانا -

محمد ابراہیم ہاشمی، پیر :
سابق انسپکٹر آف سکولز پونچھ، والد
ماجد حافظ محمد یعقوب ہاشمی سیکرٹری
تعلیم آزاد جموں و کشمیر حکومت، ۹۰
سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۴ء-۱۲-۳،
میاں صاحب، لاہور (نوائے وقت لاہور
۱۹۶۴ء-۱۲-۳)۔

خطیب مسجد وزیر خان، عالم دین، شیخ
طریقت، مترجم کشف المحجوب، تحریک
آزادی کشمیر میں حصہ لیا، سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۱ء۔ ۲۰، دربار داتا صاحب
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۲۱ جنوری
۱۹۶۱ء)۔

محمد اختر: سابق سیکریٹری جنرل
کراچی یونین آف جرنلسٹس، ممتاز صحافی
وفات ۱۹۵۸ء۔ ۱۲، لاہور، کراچی
”نوائے وقت“ لاہور ۲۲ دسمبر
۱۹۵۸ء۔

محمد ادریس طوروی، مولانا
حافظ: تلمیذ انور شاہ کشمیری،
شیر احمد عثمانی، برکات احمد ٹونگی،
سابق بیکچرار گورنمنٹ کالج ایبٹ آباد
مصنف: ولادت ۱۹۱۵ء، طورو
(مردان)، وفات (حادثہ) ۲۰ مئی
۱۹۶۵ء، قاہرہ (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۶۵ء۔ ۵۔ ۲۱)۔

محمد ادریس کاندھلوی، مولانا:
عالم، مدرس، خطیب، مصنف،
شیخ الحدیث جامعہ اشرفیہ لاہور،
ولادت ۱۸۹۹ء۔ ۱۰، بھوپال،

محمد احمد، حافظ: سابق ڈپٹی
سیکرٹری حکومت پاکستان، ۶۸
سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۶ء۔ ۳۔ ۲۳،
لاہور (”جنگ“ لاہور ۱۹۸۶ء۔ ۳۔ ۲۳)۔
محمد احمد خان: سابق صدر
شعبہ اردو ایچی سن کالج لاہور، وفات
۱۹۸۵ء۔ ۱۱۔ ۸، سخی حسن، کراچی (”جنگ“
لاہور ۱۹۸۵ء۔ ۱۱۔ ۹)۔

محمد احمد خان، سردار:
احمد رضا خان قصوری کے والد ماجد
ان کے قتل کے جرم میں ذوالفقار علی
بھٹو کو پھانسی کی سزا ملی، ولادت ۲۸
اگست ۱۹۰۳ء، وفات (قتل) ۱۱ نومبر
۱۹۷۳ء، دربار بلھے شاہ، قصور،
”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۳ء۔ ۱۱۔ ۱۲)۔

محمد احمد سونی پتی، سید:
شیعہ عالم، آریہ سماجیوں کے خلاف
کام کیا، مصنف، ختم نبوت، شہادت
عظمیٰ، تفسیر قرآن، ولادت ۱۹۰۱ء،
سونی پت، وفات ۱۹۵۸ء۔ ۱۰۔ ۲۳،

ملتان (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف
اختر اہی)۔

محمد احمد، سید ابوالحسنات:

اپر تناول (ہزارہ) ، وفات ۱۹۶۱ء - ۸ - ۳۱ ،
ایبٹ آباد (مشاہیر علمائے دیوبند ، مؤلف
قاری فیوض الرحمن)۔

محمد اسحق مولانا : عالم دین ،
سابق خطیب جامع مسجد اہل حدیث سرگودھا ،
وفات ۱۹۶۶ء - ۹ - ۴ ، سرگودھا (نوائے
وقت "لاہور" ۱۹۶۶ء - ۹ - ۵)۔

محمد اسحق ، مولانا مفتی : جموں
کشمیر کے ممتاز عالم دین ، خطیب عیدگاہ ،
وفات ۱۹۵۹ء - ۸ - ۲۶ ، گجرات (نوائے
وقت "لاہور" ۱۹۵۹ء - ۸ - ۲۸)۔

محمد اسحق نقشبندی : معروف
صحافی ، وفات ۱۹۸۵ء - ۹ - ۱۶ ، جہلم ،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۵ء - ۹ - ۱۷)۔

محمد اسرائیل ، مولانا : تلمیذ
انور شاہ کشمیری ، مدرس ، شمالی ارکاٹ ،
بنساک ، مہن سنگھ میں درس تدریس ،

ولادت ۱۸۷۴ء ، چوہان (ہزارہ) ، وفات
۱۹۵۳ء ، بالائی بالا (ہزارہ) (مشاہیر
علماء دیوبند مؤلف قاری فیوض الرحمن)۔

محمد اسلم ، پروفیسر ، خواجہ ،
ماہر اقتصادیات ، سابق پرنسپل اسلامیہ
کالج سول لائنز لاہور ، ولادت یکم اپریل

وفات ۱۹۶۴ء - ۷ - ۲۸ ، شادمان ، لاہور
(تذکرہ مولانا محمد ادریس کاندھلوی ،
مرتبہ محمد میاں صدیقی)۔

محمد ازہر ، مولوی کرم دین :
پنجابی کے معروف شاعر ، ان کے مولوی
دلپذیر کے ساتھ ادبی معرکے ہوا کرتے
تھے ، ولادت ۱۸۷۲ء ، بھیرہ ، وفات
ستمبر ۱۹۵۱ء ، بھیرہ (سخنوران سرگودھا
مرتبہ محمود اسیر)۔

محمد اسحق جان سرہندی ،
پیر : تحریک خلافت و تحریک پاکستان
کے کارکن ، مصنف : پیر طریقت ،
ولادت ۱۳۳۰ھ ، حیدرآباد ، وفات
۱۹۶۵ء - ۱۲ - ۷ ، حیدرآباد ("جنگ" کراچی
۱۹۶۵ء - ۱۲ - ۸)۔

محمد اسحق مانسہروی ، مولانا :
امیر المجاہدین ، ولادت ۱۸۵۶ء ، وفات
۱۹۶۱ء - ۱۲ - ۸ ، حویلیاں (تاریخ ہزارہ
شیر بہادر خان پنی)۔

محمد اسحق ، مولانا : تلمیذ
محمد انور شاہ کشمیری ، خطیب جامع مسجد
ایبٹ آباد ، مدرس ، مصنف : السیف
الفاروق ، مخزن العلوم ، ولادت ۱۸۹۰ء ،

اسمبلی صوبہ سرحد، ولادت ۱۹۰۳ء ،
وفات ۱۹۵۸ء - ۱۰-۱۰، پشت خاڑہ
رپشاور ("نوائے وقت" لاہور) ۱۱
جنوری ۱۹۵۸ء)۔

محمد اسلم، چودھری : سابق
ڈپٹی سیکریٹری حکومت پاکستان، وفات
۱۹۸۰ء - ۶-۱، ڈھوک کھبہ، راولپنڈی،
(لوح مزار)۔

محمد اسلم رانجھا، میاں :
مینیرہ سلطانہ کے شوہر، والد بزرگوار
میاں سیف اللہ رانجھا، معروف زمیندار
ماہر موسیقی، مینیرہ سلطانہ ٹرسٹ کے
بانی، ولادت ۱۹۳۲ء، لیالی (بھلون)،
وفات (قتل) ۱۹۴۵ء - ۱-۱، وان میانہ
(بھلوال) ("نوائے وقت" لاہور)،
۱۹۴۵ء - ۱-۳)۔

محمد اسلم، کرنل : سابق
پرنسپل اسلامیہ کالج ریلوے روڈ، لاہور
کرکٹ کے ممتاز کھلاڑی، ولادت ۱۹۱۳ء
وفات ۱۹۶۱ء - ۱۱-۱۱، میانی صاحب
لاہور ("نوائے وقت" لاہور) ۱۲ نومبر
۱۹۶۱ء)۔

محمد اسلم، میاں، (ایم اسلم) :

۱۹۱۱ء، لاہور، وفات ۱۹۸۳ء - ۴-۲۰،
کوٹھی داران، لاہور (لوح مزار)۔

محمد اسلم، پروفیسر قاضی :
ماہر نفسیات و فلسفہ، سابق صدر
شعبہ فلاسفی گورنمنٹ کالج لاہور، سابق
پرنسپل تعلیم الاسلام کالج ربوہ، وفات
۱۹۸۱ء، ربوہ ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۲ء - ۱-۱)۔

محمد اسلم، چوہدری :
سابق رکن قومی اسمبلی، پاکستان پیپلز پارٹی
کے سرگرم کارکن، ولادت ۱۹۳۰ء ،
وفات ۱۹۴۵ء - ۴-۹، پھلور (ٹوبہ
ٹیک سنگھ) - ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۴۵ء - ۴-۱۰)۔

محمد اسلم قریشی، ڈاکٹر :
نقاد، ماہر تعلیم، محقق، ڈرامے کا نقاد
وفات ۱۹۸۵ء - ۶-۸ (ماہنامہ "اخبار
اردو" اسلام آباد)۔

محمد اسلم جوڑہ، چودھری :
سماجی کارکن، وفات ۱۹۸۴ء - ۲-۱۲،
گجرات ("جنگ" لاہور) ۱۵ فروری
۱۹۸۴ء)۔

محمد اسلم خان : رکن صوبائی

لاہور ۱۹۶۳ء - ۵ - ۲۴)۔

محمد اسماعیل خان، چودھری:

رئیس ہلالہ، وفات ۱۹۶۲ء - ۴ - ۱۰، لاہور

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۲ء - ۴ - ۱۳)۔

محمد اسماعیل دیوبندی، مولانا:

شیعہ عالم، مناظر، مدیر ”صداقت“ گوجرہ

مصنف: تفسیر خلافت، یاد فاروق،

ولادت ۱۹۰۱ء، سلطان پور لوہیاں (گوجرہ)

وفات ۱۹۶۶ء - ۶ - ۱۳، کربلا ڈھب شاہ،

فیصل آباد (تذکرہ علماء امامیہ مؤلف حسین

عارف نقوی)۔

محمد اسماعیل روپڑی، حافظ:

عالم دین، واعظ، خطیب، برادر بزرگ حافظ

عبد القادر روپڑی، وفات ۱۹۶۲ء - ۱ - ۱۲،

گارڈن ٹاؤن، لاہور (مکتوب حافظ جاوید

بنام راقم)۔

محمد اسماعیل سلفی، مولانا:

نامور عالم دین، مدرس، ولادت ۱۸۹۵ء

ڈھونیکے (گوجرانوالہ)، وفات ۲۰ فروری

۱۹۶۸ء، گوجرانوالہ)۔

محمد اسماعیل سپد، کرمانوالہ:

پیر طریقت، خلیفہ میاں شیر محمد شرقپوری،

ولادت ۱۸۸۹ء، کرمانوالہ (فیروز پور)

معروف ناول نگار، ادیب، ولادت

۱۸۸۵ء - ۸ - ۲، لاہور، وفات ۲۳ نومبر

۱۹۸۳ء، میاں صاحب، لاہور (”جنگ“

لاہور ۱۹۸۳ء - ۱۱ - ۲۴)۔

محمد اسماعیل: سابق

ہائی کمانڈر پاکستان متعینہ دہلی، سابق

چیف جج آباد ہائی کورٹ، وفات ۲۳

نومبر ۱۹۵۵ء، گورکھپور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۵۵ء - ۱۱ - ۲۵)۔

محمد اسماعیل پانی پتی، شیخ:

مصنف: مولانا حالی کے ساتھی، مرتبہ

مقالات سرسید، ولادت ۱۸۹۳ء - ۴ - ۱۴،

پانی (مہرولی)، وفات ۱۹۶۲ء - ۱۰ - ۱۲،

ربوہ (”نوائے وقت“ لاہور ۳ اکتوبر

۱۹۶۲ء)۔

محمد اسماعیل، پیر:

عالم دین، صوفی، وفات ۲۳ دسمبر

۱۹۶۶ء، گوجرانوالہ (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۶۶ء - ۱۲ - ۲۴)۔

محمد اسماعیل، حکیم: جگراؤں

کے نامور طبیب، ماہر فن، والد بزرگوار

محمد شریف جگراؤں، وفات ۲۳ مئی

۱۹۶۳ء، میاں میر، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۱ فروری ۱۹۶۲ء)۔

محمد اشرف سندھو، مولانا حکیم ؛ تلمیذ رشید مولانا محمد عبداللہ

روپڑی، عالم دین، طبیب، مصنف:

مقیاس حقیقت، پیغام جیلانی، مقام

اہل حدیث، اکمل البیان، عقیدہ حیات

النبی، نانک کی ہر داس، ولادت، اربسمبر

۱۸۹۷ء، سندھو (بلوکی)، وفات ۲۰

اگست ۱۹۶۲ء، سندھو (بلوکی) ،

(مکتوب محمد زبیر سندھو بنام راقم)۔

محمد اشرف، شیخ :

علوم اسلامیہ پر انگریزی زبان میں کتابوں

کے ناشر، ولادت ۱۹۰۳ء، وفات ۹

مئی ۱۹۸۰ء، بی بی پاکدامن، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۰ء - ۵ - ۱۰)۔

محمد اشرف، مولانا حکیم :

طیب کامل، صوفی با صفا، خلیفہ قاضی

عادل شاہ چوراہی، مصنف : علاج

الاطفال، رسالہ روضہ شیعہ، وفات ۱۹۵۳ء

وٹے کے (گوجرانوالہ) (مکتوب میاں

ضمیر احمد بنام راقم)۔

محمد اصغر، مولانا : صوفی،

وفات ۱۹۶۶ء - ۱ - ۲۰، حضرت کرمانوالہ،

(اوکاڑہ) ("نوائے وقت" لاہور ۲۱

جنوری ۱۹۶۶ء)۔

محمد اسماعیل فاروقی :

مدیر "الانصاف"، ماہر تعلیم، خاکسار

تحریک سے وابستہ رہے، وفات آواخر

۱۹۸۰ء، باغبانپورہ، لاہور۔

محمد اسماعیل، قاری :

شیخ تجوید، شاہ عالم مارکیٹ کے مدرسے

سے وابستہ تھے، وفات ۱۹۸۱ء - ۲ - ۲۴،

کھنڈا (صوابی) ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۸۱ء - ۲ - ۲۵)۔

محمد اسماعیل قریشی :

سیاست دان، صحافی، ہفت روزہ "افریشا"

سے تعلق رہا، چیئر مین ہوم کی معروف

شخصیت، ۵۷ سال عمر پائی، وفات

۱۹۸۳ء - ۵ - ۱۷، میانی صاحب، لاہور

("جنگ" لاہور ۱۹۸۳ء - ۵ - ۱۸)۔

محمد اشرف، آغا : نبیرہ

محمد حسین آزاد، اقوام متحدہ کے محکمہ

اطلاعات کے ڈائریکٹر تعلقات خارجہ،

مصنف : لندن سے آداب عرض،

وفات ۱۹۶۲ء - ۲ - ۱۰، مومن پورہ،

محمد افضال : فلائنگ آفیسر

حفیظ جالندھری نے تاریخ کہی تھی، جوان
سال، وفات ۱۹۵۲ء - ۴ - ۱۰، میان
صاحب، لاہور (لوح مزار)۔

محمد افضال حسین قادری :

ماہر تعلیم، نامور استاد، سابق پروفیسر
کراچی یونیورسٹی، ولادت بدایوں، وفات
۱۹۶۴ء - ۱۲ - ۶، جامعہ کراچی، کراچی،
(لوح مزار)۔

محمد افضل، چودھری :

فرزند ارجمند مولابخش کشتہ، سابق پرنسپل
اینگلو پنجابی کالج لاہور، پنجابی زبان و
ادب کے ماہر، مدیر ماہنامہ پنجدریا
لاہور، وفات ۱۹۶۴ء - ۴ - ۱۰، گڑھی
شاہو (نوائے وقت لاہور ۱۱
اپریل ۱۹۶۴ء)۔

محمد افضل خان بنگش :

معروف سیاست دان، وفات ۲۹
اکتوبر ۱۹۸۶ء، کوہاٹ ("جنگ" لاہور
۱۹۸۶ء - ۱۰ - ۳۰)۔

محمد افضل شاہ بخاری :

روحانی پیشوا، مرید پیر فضل شاہ
جلال پوری، شاعر، مصنف، بہار افضل

عالم، حکیم، سجادہ نشین درگاہ غلام حسن

چک بھٹی، وفات ۱۹۶۴ء - ۸ - ۲۳،
چک بھٹی، جلال پور بھٹیاں (مکتوب
میان ضمیر احمد بنام راقم)۔

محمد اعظم قادری نوشاہی

میر و والی، بابا : اردو، فارسی
شاعر المتخلص بہ اعظمی، مصنف
تحفۃ الفقراء، تحفۃ الاخوان، غایت
الغایہ، بے مثل بشر، ہدایت المریدین،

ولادت ۱۸۶۱ء - ۱۱ - ۲۶، میر و والی،

وفات ۱۹۵۵ء - ۶ - ۴، میر و والی
(شیخوپورہ) (تذکرہ حاجی حسین بخش
نوشاہی مرتبہ محمد لطیف زار)۔

محمد اعظم لدھیانوی ،

الحاج خواجہ : لدھیانہ کی ممتاز
شخصیت، لاہور کے ممتاز تاجر،

وفات ۱۹۶۶ء - ۶ - ۲۳، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۲۵ جون

۱۹۶۶ء)۔

محمد افتخار الدین مفتی ،

لیفٹیننٹ کرنل : منٹ ماسٹر،

وفات ۱۹۶۸ء - ۱۲ - ۱۸، میان میر،

لاہور (لوح مزار)۔

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۷ جنوری ۱۹۷۶ء۔)

محمد اقبال، پروفیسر شیخ:
ماہر زبان فارسی، سابق پروفیسر اور نٹل کالج لاہور، ولادت ۱۸۹۴ء، جالندھر، وفات ۱۹۴۸ء۔ ۵-۲۱، لاہور (”انقلاب“ لاہور ۱۹۴۸ء۔ ۵-۲۸)۔

محمد اقبال حسن، حکیم: ماہر طب مشرق، ۲۷ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۰ء۔ ۶-۴، سخی حسن، کراچی (”جنگ“ کراچی ۱۹۸۰ء۔ ۶-۵)۔

محمد اقبال شیدائی: انقلابی مجاہد، مصنف: ”انقلابی کی سرگزشت“ مولانا عبید اللہ سندھی کے قریبی ساتھی، مولانا عبید اللہ سندھی اور مولوی برکت اللہ بھوپالی کے خطوط ان کے نام چھپ چکے

ہیں۔ ۸۵ سال عمر پائی، ولادت: پورہ ہیراں (سیالکوٹ)، وفات ۱۳ جنوری ۱۹۷۴ء، میان صاحب، لاہور (تحقیقی مقالہ شعبہ تاریخ پنجاب یونیورسٹی مصنف گلزار احمد)۔

محمد اقبال قریشی ہاشمی:
سابق صدر آل پاکستان تحریک اردو،

ولادت پونگال (ہوشیار پور)، وفات ۱۹۷۸ء۔ ۷-۱۰، سرگودھا (مکتوب فرزند آن مرحوم بنام راقم)۔

محمد افضل شاہ ہاشمی، پیر:
فرزند اکبر پیر غلام دست گیر نامی، سجادہ نشین درگاہ جلیلیہ لاہور، وفات ۲۷ جون ۱۹۷۷ء، رتہ پیراں (شیخوپورہ)۔

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۷ء۔ ۶-۲۸)۔
محمد افضل طور: نامور شاعر، ولادت ۱۹۲۱ء۔ ۶-۲۰، وفات یکم جنوری ۱۹۸۲ء، تمبولی نزد سادھو کے (گوجرانوالہ)

(”خصوصی مجلہ“ گورنمنٹ کالج گوجرانوالہ)
محمد افضل ہمالیہ والا: معروف اداکار، وفات ۱۹۸۳ء۔ ۱۲-۳۱، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور یکم جنوری ۱۹۸۳ء)۔

محمد اقبال: مصنف، سابق ڈپٹی ڈائریکٹر سول سروس اکادمی لاہور، وفات ۱۹۸۵ء۔ ۲-۳، لاہور (”جنگ“ لاہور ۱۹۸۵ء۔ ۲-۴)۔

محمد اقبال احمد خان، رائے:
سابق رکن صوبائی اسمبلی، سماجی کارکن، وفات ۱۹۷۶ء۔ ۱-۲۶، چیچہ وطنی،

۶۱۹۸۶-۱۲-۱۱، فتح پور (رسول پور تار) گوجرانوالا (مکتوب میاں ضمیر احمد بنام راقم)۔

محمد اکبر، قاضی؛ تحریک

پاکستان کے صحافی، وزیر تعلیم، داخلہ و خزانہ سندھ، مدیر روزنامہ سندھ نیوز، مدیر ہفت روزہ آبزور حیدرآباد،

۲۵ سال عمر پائی، وفات ۱۳ فروری ۱۹۶۹ء، حیدرآباد (نوائے وقت لاہور ۶-۲-۱۹۶۹)۔

محمد اکبر قریشی؛ سابق ڈپٹی

اکاؤنٹنٹ جنرل، وفات (قتل) ۸ جون ۱۹۶۳ء، گلبرگ، لاہور (نوائے وقت لاہور ۶-۶-۱۹۶۳)۔

محمد اکبر قریشی، لالہ؛ مجاہد

جنگ آزادی، پہلی عالمی جنگ کے بعد

حاجی صاحب ترنگ زئی کی قیادت میں

انگریزوں کے خلاف جہاد کیا، روس اور

افغانستان میں بھی رہے، آٹھ سال

انگریزوں کی قید میں گزارے، وفات

۶۱۹۶۲-۳-۱۱ ہری پور (تاریخ ہزارہ

مصنفہ شیر بہادر خان پتی)۔

محمد اکبر، میاں؛ سابق رکن

وفات ۶۱۹۶۶-۱-۲۳، میاں صاحب لاہور (نوائے وقت لاہور ۲۲ جنوری ۱۹۶۶)۔

محمد اقبال، مرزا؛ سابق

پرنسپل جہانزیب کالج سید و شریف، وفات ۶۱۹۶۸-۶-۹، اسلام آباد (لوح مزار)۔

محمد اکبر؛ کلید بردار روضہ

مبارک حضرت مجدد الف ثانیؒ سرہند شریف،

وفات ۶۱۹۵۵-۳-۱۲، میاں صاحب،

لاہور (نوائے وقت لاہور یکم اپریل

۱۹۵۵)۔

محمد اکبر، چودھری؛ جماعت

اسلامی کے بانی رکن، سابق رکن مرکزی

مجلس شوریٰ جماعت اسلامی، تفہیم القرآن

کے کچھ حصے کا انگریزی میں ترجمہ کیا،

وفات ۶۱۹۶۲-۱-۱۶، مراد (سیالکوٹ)

(نوائے وقت لاہور ۶۱۹۶۲-۱-۱۹)۔

محمد اکبر علی؛ عارف، عالم دین،

ولادت ۶۱۸۸۳، میاںوالی، وفات ۲۹

دسمبر ۱۹۵۶ء، اکبر المساجد، میاںوالی،

(لوح مزار)۔

محمد اکبر فتح پوری، مولانا حکیم؛

صوفی، حکیم، مفتی، عالم دین، وفات

۱۹۸۰ء۔ ۱۔ ۲۷، میانی صاحب، لاہور
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۰ء۔ ۱۔ ۲۸)۔
محمد اکرم، میجر؛ نشان حیدر
 یافتہ، ولادت ۱۹۳۸ء۔ ۳۔ ۴،
 ڈنگ (گجرات)، وفات (شہادت) ۵
 دسمبر ۱۹۷۱ء، بوگرہ (اکرم نشان حیدر
 مرتبہ سعید راشد)۔

محمد الدین چشتی، میاں؛
 سلسلہ چشتیہ کے صاحب ارشاد
 بزرگ، والد ماجد محمد اعظم چشتی نعت
 خوان، ۹۰ سال عمر پائی، وفات ۶ جولائی
 ۱۹۶۱ء، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
 ۱۹۶۱ء۔ ۷۔ ۲۰)۔

محمد اللہ بخش، ابوالفتح؛
 عالم، مدرس، استاد جامع مظفریہ و
 پھر اہل، مرید خواجہ نظام الدین تونسوی
 ولادت ۱۹۲۹ء۔ ۲۔ ۱۲، شادیہ (میانوالی)
 وفات ۱۹۷۴ء۔ ۵۔ ۲۲، واپس پھر اہل
 (میانوالی) (تذکرہ علمائے پنجاب مولف
 اختر اہی)۔

محمد اللہ دتہ نقشبندی، صوفی؛
 مناظر، عالم دین، مصنف، مذہب اہل
 سنت کی حمایت میں ۲۲ کتابیں لکھیں،

صوبائی اسمبلی، کونسل مسلم لیگ کے رہنما،
 وفات (قتل) ۱۹۷۰ء۔ ۱۰۔ ۲۵، گجرات
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۰ء۔ ۱۰۔ ۲۶)۔
محمد اکرام، شیخ؛ مصنف؛
 آب کوثر، رود کوثر، موج کوثر، غالب نامہ
 ارمغان شبلی، سابق ڈائریکٹر ادارہ ثقافت
 اسلامیہ لاہور، سابق سی ایس پی انسر،

ولادت ۱۹۰۸ء۔ ۹۔ ۱۰، رسول نگر (گوجرانولہ)
 وفات ۱۹۷۳ء۔ ۱۔ ۱۷، احاطہ میاں میر،
 لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۸ جنوری
 ۱۹۷۳ء)۔

محمد اکرم ثانی، میاں؛
 سجادہ نشین درگاہ شاہ خیر الدین جیلانی
 سکھر، وفات ۱۹۷۸ء۔ ۱۲۔ ۶، درگاہ
 شاہ خیر الدین، سکھر (لوح مزار)
محمد اکرم رہبر؛ ممتاز صحافی
 سینئر سب ایڈیٹر روزنامہ "مشرق" لاہور،
 ابن چوہدری رحمت اللہ پھلوری، وفات
 (حادثہ) ۱۹۷۲ء۔ ۳۔ ۲۴، میانی صاحب
 لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۵
 مارچ ۱۹۷۲ء)۔

محمد اکرم مخدومی؛ ماہر
 تعلیم، سابق ناظم تعلیمات، وفات

(تذکرہ اکابر اہل سنت مؤلفہ عبدالحمید شرف قادری)۔

محمد امیر بادشاہ، پیر:
سجادہ نشین چورہ شریف، روحانی پیشوا،
وفات ۱۹۶۲ء - ۵ - ۹ - ۱۹۶۲ء، چورہ شریف

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۲ء - ۹ - ۶)۔

محمد امیر خان، چودھری:

حلقہ چکوال سے، سابق رکن قومی اسمبلی،
پاکستان پیپلز پارٹی کے سرگرم رکن،

ولادت ۱۹۵۴ء، بھگوال، وفات (قتل)

۱۹۶۴ء - ۸ - ۲۸، چکوال (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۶۴ء - ۸ - ۲۹)۔

محمد امیر، مولانا: فاضل

دیوبند، سماجی کارکن، بنگال کے قحط

میں نمایاں خدمات انجام دیں، دیہات

سدھار کے کارکن، وفات ۱۹۶۹ء - ۵ - ۱۹،

سرائے نورنگ (بنوں) (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۶۹ء - ۵ - ۱۰)۔

محمد امین الدین، مفتی:

مدرس، عالم دین، امرتسر اور کامونگی

میں تدریس کا فریضہ انجام دیتے رہے،

ولادت ۱۹۱۳ء، سہوان (بدایوں)،

وفات ۱۹۶۱ء - ۱۲ - ۶، کامونگی (گوجرانولہ)

ولادت ۱۹۲۹ء، لدھیانہ، وفات ۱۵

جون ۱۹۸۵ء، وسن پورہ، لاہور (مکتوب

حکیم محمد موسیٰ، امرتسری بنام راقم)۔

محمد الیاس، میاں: یکے از

احفاد شاہ عنایت قادری، فرزند گرامی حاجی

محمد جہانگیر متولی درگاہ شاہ عنایت، وفات

۱۹۸۱ء - ۶ - ۲۵، درگاہ شاہ عنایت، لاہور

(روح مزار)۔

محمد امام غزالی، مولانا ابوالحمود:

تلمیذ شیخ الہند و مولانا قطب الدین غورخستوی

پچاس سال درس دیا، بانی مدرسہ اسلامیہ

عربی ٹمن، تحریک خلافت کے کارکن، شاہ

والد بزرگوار پروفیسر نور الحسن استاد اور نٹل

کالج لاہور، مصنف، حواشی صحاح ستہ،

تفسیر بیضاوی، ولادت ۱۸۸۸ء، سبزپور

(حسن ابدال)، وفات ۱۹۶۰ء - ۱۰ - ۱۲، ٹمن

(ایک) (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلفہ اختر

راہی)۔

محمد امید علی خان، مفتی:

عالم، مدرس، قاری، استاد مدرسہ انوار

العلوم ملتان، مصنف القول الصحیح فی

اثبات حیات المسیح، ولادت ۱۸۸۳ء،

سکھ ڈیرہ (گیا)، وفات ۱۹۶۳ء، ملتان،

الاولیاء، مؤلف محمد دین کلیم)۔
محمد امین سیٹھی؛ صحافی۔
 سماجی کارکن، جرنل انوالا کی معروف شخصیت
 ۵۸ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۰ء۔ ۲۰۔۷۔۱۹۸۰ء
 جرنل انوالا ("نوائے وقت" لاہور ۱۲ جولائی
 ۱۹۸۰ء)۔

محمد امین شرقپوری؛ مدیر،
 پبلشر، مصنف، تاجر کتب، ادارہ
 شمع ادب کے بانی، ۵۵ سال عمر پائی،
 وفات ۱۹۶۶ء۔ ۶۔۲۹۔۱۹۶۶ء، شرق پور،
 ("نوائے وقت" لاہور ۶۔۳۰۔۱۹۶۶ء)۔

محمد امین، مولانا مفتی؛
 بانی دارالعلوم امینیہ جرنل انوالا، عالم دین،
 خطیب جامع مسجد جرنل انوالا، لدھیانہ میں
 بھی خطیب رہے، ولادت: آبائی وطن،
 مؤ (پھلور)، وفات ۱۹۶۳ء۔ ۱۲۔۲۳۔۱۹۶۳ء
 جرنل انوالا (لوح مزار)۔

محمد امین، مولوی؛
 معروف صنعت کار، مالک امین
 جیوٹ ملز، وفات ۱۹۵۵ء۔ ۱۔۱۔۱۹۵۵ء
 ڈھاکہ ("نوائے وقت" لاہور ۳ جنوری
 ۱۹۵۵ء)۔

(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری) بنام راقم،
محمد امین پراچہ؛ ممتاز
 صنعت کار، چینی اور کپڑے کے کارخانے
 لگائے، شینگ اور انشورنس کا کاروبار،
 وفات ۱۹۶۹ء۔ ۸۔۲۶۔۱۹۶۹ء، لاہور ("نوائے
 وقت" لاہور ۸۔۲۶۔۱۹۶۹ء)۔

محمد امین خان کھوسو؛
 مسلم یونیورسٹی علی گڑھ سٹوڈنٹس یونین
 کے رہنما، سیاست دان، تحریک آزادی
 کے کارکن، سندھ کانگریس کے رہنما، مولانا
 عبید اللہ سندھی کے شیدائی، ولادت
 ۱۹۱۱ء۔ ۱۲۔۱۱، گوٹھ میر حیات خان،

جیکب آباد، وفات ۱۹۶۳ء۔ ۱۲۔۵،
 عزیز آباد (جیکب آباد) (ماہنامہ بلوچی
 دنیا، ملتان، بابت ماہ دسمبر ۱۹۶۴ء)
محمد امین زبیری؛ سوانح
 نگار، وفات ۱۹۵۸ء۔ ۹۔۲، کراچی
 ("جنگ" کراچی ۹۔۳۔۱۹۵۸ء)۔

محمد امین زنجانی، سید؛
 خلیفہ مجاز میاں شیر محمد شرقپوری، مبلغ،
 خطیب، سماجی کارکن، ولادت ۱۸۹۶ء،
 جیاموسی (شاہدرہ)، وفات ۲۴ دسمبر
 ۱۹۶۶ء، جیاموسی (شاہدرہ) (مدینتہ

فرزیشن امیر افغانستان کے فرزند گرامی،
ولادت ۱۹۱۸ء-۱۱-۱۳، جلال آباد،
وفات ۱۹۶۶ء-۱۱-۱۳، بیگم پورہ،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۲ نومبر
۱۹۶۶ء)۔

محمد انور باری، حکیم؛

ماہر طبیب، ادیب، سیاسی رہنما، مجاہد
تحریک آزادی، ڈاکٹر منیر الدین چغتائی
کے ابن عم، ولادت ۱۹۲۲ء، لاہور،
وفات ۱۹۶۶ء-۲-۲۰، میان صاحب
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۲ فروری
۱۹۶۶ء)۔

محمد انور سماں؛ سابق

صوبائی وزیر، سیاست دان، وفات
(قتل) ۱۹۶۶ء-۱-۲۳، سماں (گجرات)
("امروز" لاہور ۱۹۶۶ء-۱-۲۳)۔

محمد انور گوٹندی؛ مدیر

ہفت روزہ "یاد خدا" سرگودھا،
غزل گو شاعر، ولادت ۱۹۲۲ء، میترہ
والی (ڈسکہ)، وفات ۱۹۶۴ء-۹-۱۱،
سرگودھا (سخنوران سرگودھا، مرتبہ
محمود اسیر)۔

محمد انور، ملک؛ مسلم لیگی

محمد انور الحسن شیر کوٹی،

پروفیسر مولانا؛ فاضل دیوبند،

ایم اے پنجاب، شاعر، استاد زندھیر

کالج کپور تھلہ و اسلامیہ کالج فیصل آباد

مصنف؛ تجلیات عثمانی، حیات امداد،

انوار عثمانی، سیرت پیغمبر اعظم، انوار قاضی

ولادت ۱۹۰۶ء، شیرکوٹ (بجنور)، وفات

۱۹۶۶ء-۱۰-۵، فیصل آباد (تذکرہ علمائے

پنجاب مؤلفہ اختر راہی)۔

محمد انور الحق خیری، مولانا؛

عالم دین، وفات ۱۹۶۶ء-۲-۱۹

قبرستان سوسائٹی، کراچی،

(لوح مزار)۔

محمد انور المصطفیٰ، مولانا

صاحبزادہ؛ صوفی، عالم، شعلہ

بیان مقرر، مجاہد تحریک ختم نبوت و

تحریک نظام مصطفیٰ، وفات ۱۹۶۶ء

فروری ۱۹۸۶ء، چک بھٹی، جلالپور

بھٹیاں (مکتوب میاں ضمیر احمد بنام

راقم)۔

محمد انور؛ ماہر قانون دان،

بار ایٹ لا، ذوالفقار علی بھٹو کے مقدمہ

کے سرکاری وکیل، ڈاکٹر اللہ جوایا شاہی

سابق ایگزیکٹو ڈائریکٹر، وفات (دوشنگٹن)
۱۹۶۸-۶۴-۲۵، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۸-۶۴-۲۴)۔

محمد ایوب خان، فیلڈ مارشل:

افواج پاکستان کے پہلے سی این سی، صدر
پاکستان، مصنف: FRIEND'S NOT
MASTERS، ولادت، ۱۹۰۶-۵-۱۴
ریحانہ (ہری پور)، وفات، ۱۹۶۴-۴-۲۰
ریحانہ (ہری پور) ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۶۴-۴-۲۱)۔

محمد ایوب دہلوی، مولانا:

شاہ ولی اللہ کے فکری مدرسے کے آخری
رکن، مفسر قرآن، مصنف، وفات ۱۴
دسمبر ۱۹۶۹ء، کراچی ("جنگ" کراچی ۱۵
دسمبر ۱۹۶۹ء)۔

محمد ایوب شاہ، پیر: سجادہ

نشین درگاہ نقشبندیہ چورہ شریف،
وفات ۱۹۸۶-۸-۴، مدینہ منورہ
(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام راقم)
محمد ایوب قادری، ڈاکٹر:
محقق، مورخ، مصنف، استاد سابق
صدر شعبہ اُردو، اردو کالج کراچی،
ولادت: آٹولہ، وفات ۱۹۸۳-۱۱-۲۵

کارکن، ولادت ۱۹۱۳ء، وفات ۱۳ اگست
۱۹۸۳ء، بیگم پورہ، لاہور ("جنگ" لاہور
۱۹۸۳-۸-۲۲)۔

محمد انور، ملک: سابق صدر

مغربی پاکستان کنونشن مسلم لیگ، ۱۷ سال
عمر پائی، وفات (حادثہ) ۱۹۶۵-۹-۲۳
شیخوپورہ ("نوائے وقت" لاہور ۲۵ ستمبر
۱۹۶۵)۔

محمد انوری لائلپوری، مولانا:

تلمیذ محمد انور شاہ کشمیری، مرید شیخ الہند،
خلیفہ محمد انور شاہ کشمیری، خلیفہ عبدالقادر
رائے پوری، مصنف: انوار انوری،
ولادت ۱۹۰۱-۵-۲۵، اُگی (نکودر)
وفات ۱۹۶۰-۱-۲۲، فیصل آباد،
(مشائیر علماء دیوبند مؤلف و تاضی
فیوض الرحمن)۔

محمد اویس، چوہدری:

جہلم میں مسلم لیگ کے بانی، سابق رکن
پنجاب اسمبلی، وفات (۱۹۸۱-۲-۵،
لاہور (جہلم) ("نوائے وقت" لاہور ۶
فروری ۱۹۸۱)۔

محمد ایوب: سابق سیکریٹری

مالیات حکومت پاکستان، عالمی بینک کے

محمد بخش جان جتوئی؛ زمیندار

متعدد سیاست دانوں کا رشتہ دار، ۶۲

سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۴ء - ۳ - ۱۷

نئی جتوئی (مورو) ("جنگ" لاہور ۱۸

اپریل ۱۹۸۳ء)۔

محمد بخش محمد شاہی، حاجی؛

مستونگ کے نامور زمیندار، بلوچستان

کی ممتاز شخصیت، وفات (قتل) ۲۶

اگست ۱۹۶۶ء، مستونگ ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۶۶ء - ۸ - ۲۷)۔

محمد بخش مسلم، مولانا؛

تحریک آزادی کے سرگرم کارکن، خطیب

مسلم مسجد انارکلی لاہور، ولادت ۱۸ فروری

۱۸۸۷ء، لاہور، وفات ۱۹۸۷ء - ۲ - ۱۷

مسلم مسجد، لاہور ("نوائے وقت" راولپنڈی

۱۹۸۷ء - ۲ - ۱۸)۔

محمد بدر الدجی، ڈاکٹر؛ سابق

زونل مینجر بہادر دلاہور، مخلص انسان،

وضع دار، وفات ۱۹۷۲ء - ۱ - ۱۶، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۲ء - ۱ - ۱۷)۔

محمد بڈھا، الحاج پیر؛

نقشبندیہ مجددیہ سلسلہ تصوف کے شیخ،

سجادہ نشین داروالی (دھونکل) ولایت

سنی حسن، کراچی (یادگار ایوب قادری از

ثناء الحق صدیقی)۔

محمد ایوب کھوڑو؛ سیاستدان

سابق وزیر اعلیٰ سندھ، وزیر دفاع پاکستان

ولادت ۱۹۰۱ء، وفات ۱۹۸۰ء - ۱۰ - ۲۰

عاقل (لاڈکانہ) ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۸۰ء - ۱۰ - ۲۲)۔

محمد باقر، آغا؛ نبیرہ محمد حسین

آزاد، اپنے دادا کی کتابیں مرتب کیں،

۳۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۲ء - ۳ - ۱۵

مومن پورہ، لاہور ("امروز" لاہور ۱۶

مارچ ۱۹۷۲ء)۔

محمد باقر چکڑالوی، سید؛

بلند پایہ شیعہ عالم، مدرس، درسی کتب

پر گہری نظر رکھتے تھے، ولادت ۷ جولائی

۱۸۸۲ء، چکڑالہ، وفات ۱۹۶۰ء - ۶ - ۱۰

کھاڑو، (میانوالی) (تذکرہ علمائے پنجاب

مؤلف اختر راہی)

محمد باقر، مولانا؛ سابق رکن

مرکزی مجلس شوریٰ جماعت اسلامی سابق

امیر جماعت اسلامی حلقہ ملتان

وفات ۱۹۶۳ء - ۱ - ۲۰، ملتان

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۳ء - ۱ - ۲۱)۔

شکارپور (خورجہ) وفات ۳۳ اپریل
۱۹۸۳ء، ٹیکسلا (تذکرہ علمائے امامیہ
حسین عارف نقوی)۔

محمد بشیر بٹ، خواجہ :
سابق نائب صدر انجمن نعمانیہ لاہور،
تحریک شہید گنج اور تحریک پاکستان
کے کارکن، تحریک ختم نبوت کے سرگرم
کارکن، وفات دوران حج اکتوبر ۱۹۸۲ء
جنت معلیٰ، مکہ مکرمہ ("لوائے وقت"
لاہور ۱۱-۱۹۸۲-۳)۔

محمد بشیر حسین، ڈاکٹر :
سابق استاد شعبہ فارسی اور نیشنل کالج
لاہور، فہرست مخطوطات شیرانی مرتب
کی، ولادت ۱۹۳۱ء-۳-۱، چک ۳۲۲
گ ب (فیصل آباد)، وفات ۳۱ جولائی
۱۹۸۳ء، میانی صاحب، لاہور ("اور نیشنل
کالج میگزین" لاہور)۔

محمد توفیق، شیخ : سابق
صدر کراچی پرائونٹل مسلم لیگ، سابق
میسر کراچی کارپوریشن، وفات ۳ فروری
۱۹۵۹ء، کراچی ("لوائے وقت" لاہور
۲-۱۹۵۹-۳)۔

محمد تیمور، شیخ : ماہر تعلیم،

۱۹۰۷ء، داروالی (نزد وزیر آباد)،
وفات ۱۹۷۰ء-۸-۲۳، داروالی
(دھونگل) مضمون "لوائے وقت"
لاہور ۸-۱۹۸۲-۲۷)۔

محمد بذل الکریم : سابق
فرسٹ سیکریٹری سفارت خانہ پاکستان
انقرہ، وفات ۱۹۶۶ء-۳-۱، ڈھاکہ
("لوائے وقت" لاہور ۳-۱۹۶۶-۳)۔

محمد بریلوی، پروفیسر :
ماہر تعلیم، وفات ۱۹۸۵ء-۸-۱۷،
کراچی "جنگ" کراچی ۱۹۸۵ء-۸-۱۸)۔
محمد بشیر : سابق اکاؤنٹنٹ
جنرل، وفات ۱۹۶۱ء-۱-۳، لاہور

("لوائے وقت" لاہور ۱۹۶۱ء-۱-۵)

محمد بشیر احمد بٹ : اردو
پنجابی شاعر، بشیر تخلص، تصانیف
"معراج دی رات"، "کملی والڑا"،

شرح دیوان غالب (اردو)، سفر کشمیر
(اردو)، عمر ۳۷ سال پائی، وفات ۱۹

دسمبر ۱۹۵۸ء، پنجابی قبرستان، کراچی
(مکتوب محمد ثناء اللہ بٹ بنام راقم)۔

محمد بشیر انصاری، مولانا :
شیعی عالم، مناظر، ولادت ۱۹۰۱ء-۱-۱۰

مصنف، سابق پرنسپل اسلامیہ کالج
پشاور، سابق وائس چانسلر پشاور یونیورسٹی
۸۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۹ء - ۵ - ۱۰،
سیالکوٹ (”امروز“ لاہور ۱۹۶۹ء - ۵ - ۱۱)۔

محمد جان، مولانا؛ تلمیذ
مفتی اعظم مولانا کفایت اللہ و قطب
الدین غورغشتوی، مرید مولانا احمد علی
لاہوری، جید عالم، طبیب، ولادت:
وطن: سمون (واہ کینٹ)، وفات
۱۹۶۹ء - ۶ - ۶، سمون (تذکرہ علمائے
پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

محمد جعفر پھلواری، شاہ؛
جید عالم، ادیب، مصنف، پیر طریقت،
خطیب شاہی مسجد کپور تھلہ، سجادہ نشین
پھلواری شریف، ۸۰ سال عمر پائی، ولادت
پھلواری شریف، وفات ۱۹۸۲ء - ۳ - ۳۱،
گلشن اقبال، کراچی (”جنگ“ کراچی ۲
اپریل ۱۹۸۲ء)۔

محمد جعفر، سردار؛ تاریخ دان
مصنف، سلاطین غزنہ پر انگریزی میں ایک
کتاب لکھی، وفات ۱۹۶۹ء - ۸ - ۲۳، پشاور
(”جہاد“ پشاور ۱۹۶۹ء - ۸ - ۲۵)۔

محمد جعفر علی، نواب زادہ؛
برادر نواب آف مالیر کوٹلہ، ۸۰ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۶ء - ۷ - ۲۳، ماڈل
ٹاؤن، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۲۵
جولائی ۱۹۶۶ء)۔

محمد جعفری، سید؛ شاعر،
ادیب، طنزیہ شاعری کے ماہر، تہران
میں پاکستان کے پریس اتاشی رہے،
۷۰ سال عمر پائی، وطن: لاہور، وفات ۷
جنوری ۱۹۶۶ء، شاہ خراسان، کراچی،
(”نوائے وقت“ لاہور ۸ جنوری
۱۹۶۶ء)۔

محمد جلال الدین، حکیم؛
مؤلف مجربات فخر الاطباء، شاعر، طبیب،
ادیب، برادر بزرگ حکیم محمد موسیٰ امرتسری
۲۸ سال عمر پائی، وفات ۱۹۴۸ء - ۴ - ۳۰،
پاکپتن (مکتوب حکیم محمد موسیٰ بنام راقم)۔

محمد جمال اللہ صوفی؛
ماہر تعلیم، ولادت ۱۹۰۱ء گکھر، وفات
۱۹۸۳ء - ۸ - ۳۱، گوجرانوالا (خصوصی مجلہ
گورنمنٹ کالج گوجرانوالا)۔

محمد جہانگیر چشتی نظامی،
حاجی؛
امام اونچی مسجد بھائی دروازہ لاہور،

پنجابی شاعر، مفسر، مصنف کتب کثیرہ،
مصنف: حبیب التفاسیر المعروف بہ
تفسیر نعمانی، ولادت ۱۸۷۱ء، کبہ
(امر تسر)، وفات ۱۹۵۲ء-۳۰-۲۲،
ہارون آباد (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف
اختر راہی)۔

محمد حسن امر و ہوی، قاری؛
رئیس القراء، خطیب شاہی مسجد قلات،
سابق صدر مدرسہ تجوید و قرأت مدرسہ
تعلیم الاسلام کراچی، وفات ۱۸ جون
۱۹۷۵ء، مجاہد آباد، کراچی،
(لوح مزار)۔

محمد حسن، پروفیسر؛ ماہر
اقتصادیات، سابق پرنسپل ہپی کان آف
کامرس لاہور، وفات ۱۹۷۰ء-۱۰-۲۹،
ماڈل ٹاؤن، لاہور،
(لوح مزار)۔

محمد حسن، خان صاحب
شیخ؛ پنجاب سول سروس کے
رکن، انجمن حمایت اسلام لاہور کے
سابق جنرل سیکریٹری، ممتاز حسن کے والد
ماجد، ۷۸ سال عمر پائی، ولادت وطن؛
تلونڈی موسیٰ خان (گوجرانوالہ)، وفات

متولی مزار شاہ عنایت قادری، مرید
میاں علی محمد صاحب بسی والے، وفات
۱۹۷۹ء-۹-۱، درگاہ شاہ عنایت،
لاہور (تذکرہ شاہ عنایت قادری
مؤلف میاں اخلاق احمد)۔

محمد چراغ علی شاہ، پیر سید؛
نقشبندیہ مجددیہ سلسلہ طریقت کے شیخ،
خلیفہ حضرت پیر سید جماعت علی شاہ ثانی
پنجابی زبان کے شاعر، مصنف: "روحانی
پیغام"، مجموعہ کلام: "وصل حبیب"،

ولادت: ۱۸۷۷ء، انبالہ، وفات ۱۹۷۴ء
اپریل ۱۹۶۹ء، والٹن، لاہور (نجم الہدیٰ
لاہور ۱۹۸۶ء)۔

محمد حبیب اللہ، سر؛
دیوان ریاست ٹراونکور، وائسرائے کی
کونسل کے سابق رکن، وفات ۱۶ مئی
۱۹۴۸ء، کراچی ("انقلاب" لاہور ۱۸
مئی ۱۹۴۸ء)۔

محمد حبیب اللہ، قاری؛
اُستاد القراء، قرأت سبعہ کے قاری،
وفات ۱۹۸۰ء-۳-۲۲، مدرسہ تجوید
القرآن، کراچی (لوح مزار)۔

محمد حبیب اللہ، نعمانی؛

اور پاکستان میں ہزاروں مرید ، ۷۴ سال
عمر پائی ، وفات ۱۹۶۲ء - ۱ - ۸ ، گوجرانوالا ،

”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۲ء - ۱ - ۹ -

محمد حسین بدر چشتی ، حکیم :

طیب ، مصنف ، صوفی ، خلیفہ سید اکرام

حسین سیکری چشتی ، ولادت ۱۹۲۲ء - ۶ - ۲۰ ،

بھوماوڈالا (امرتسر) ، وفات ۸ اکتوبر

۱۹۸۶ء ، ڈیرہ نواب صاحب (مکتوب

اظہر چشتی بنام حکیم محمد موسیٰ امرتسری)۔

محمد حسین بھٹی ، ڈاکٹر : حافظ

آباد کی معروف روحانی و سماجی شخصیت ،

وفات ۱۹۸۷ء - ۳ - ۳۰ ، حافظ آباد ،

مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام راقم ،

محمد حسین بھنڈاری ، شیخ :

گوجرانوالا ڈسٹرکٹ کنونشن مسلم لیگ

کے سابق صدر ، سابق رکن صوبائی اسمبلی ،

۸۶ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۶۵ء - ۳ - ۱۷ ،

ایمن آباد (”نوائے وقت“ لاہور ۱۸ مارچ

۱۹۶۵ء)۔

محمد حسین بھنڈر ، چوہدری :

سابق ممبر اسمبلی ، قانون دان ، ولادت ۲۸

ستمبر ۱۸۹۸ء ، روپ (گوجرانوالا) ، وفات

۱۹۸۳ء - ۶ - ۱۶ ، روپ (گوجرانوالا) ،

۱۹۵۹ء - ۴ - ۱۱ ، لاہور (”مجلہ خصوصی“

گورنمنٹ کالج گوجرانوالا)۔

محمد حسن عسکری ، پروفیسر :

نقاد ، ادیب ، ماہر تعلیم ، افسانہ نگار ،

سابق صدر شعبہ انگریزی اسلامیہ کالج کراچی ،

مفتی محمد شفیع کی تفسیر قرآن کا انگریزی میں ترجمہ

کیا ، ولادت ۱۹۲۱ء - ۵ - ۱۵ ، وفات ۱۸

جنوری ۱۹۷۸ء ، دارالعلوم کورنگی ، کراچی ،

”نوائے وقت“ ۱۹۷۸ء - ۱ - ۱۹ -

محمد حسن قرشی ، حکیم : علامہ

اقبال کے معالج ، طیب حاذق ، والد بزرگوار

حکیم آفتاب احمد قرشی ، ولادت وطن : گجرات

۸۵ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۷۲ء - ۱۲ - ۶ ،

میانی صاحب ، لاہور ،

(روح مزار)۔

محمد حسن ، مولانا مفتی : بانی

جامعہ اشرفیہ لاہور ، خلیفہ حضرت اشرف علی

تھانوی ، ولادت ۱۸۷۸ء ، مل پور (حسن

ابدال) ، وفات ۱۹۶۱ء - ۶ - ۱ ، قبرستان

سوسائٹی ، کراچی (”نوائے وقت“ لاہور ۲

جون ۱۹۶۱ء)۔

محمد حسین اہل ، مولانا :

قادیہ سلسلہ کے نامور بزرگ ، بھارت

کتابوں کے پبلشر، ولادت ۱۸۹۲ء۔ ۳۔۸
 پہاڑنگ اونچہ (پسرور)، وفات ۱۶
 جولائی ۱۹۵۰ء، جھنگی اقبال پارک، لاہور
 (مکتوب مرزا محمد منور بنام راقم)۔

محمد حسین، حاجی شیخ؛

سابق چیئرمین فرودس ٹینریز کالاشاہ کاکو،
 مخیر بزرگ، سماجی کارکن، وفات ۱۰ اپریل
 ۱۹۶۳ء، گھوڑے شاہ، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۳ء۔ ۶۔۱۱)۔

محمد حسین خان برکی؛ مؤرخ،

ماہر تعلیم، ولادت ۱۸۸۲ء، جالندھر،
 وفات ۱۹۶۰ء، لاہور (تذکرہ افغانہ جالندھر
 مرتبہ محمد ایوب خان)۔

محمد حسین خان مزاری؛

معروف زمیندار، وفات ۱۵ جنوری
 ۱۹۶۸ء، روجہان، ڈیرہ غازی خان،
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۸ء۔ ۱۶۔۱)۔

محمد حسین روپڑی، حافظ مولانا؛

عالم، ماہر صرف و نحو، والد بزرگوار حافظ،
 عبدالرحمن مدنی مدیر ماہنامہ "محدث"
 لاہور، وفات ۱۹۵۹ء۔ ۱۰۔۱، گارڈن
 ٹاؤن، لاہور ("نوائے وقت" لاہور،
 ۱۹۵۹ء۔ ۱۰۔۳)۔

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۳ء۔ ۶۔۱۷)۔

محمد حسین جان، آقائے

سرہندی مولانا؛ عالم دین، فارسی

کے شاعر، کلیات؛ "خیابان سرہندی"

ولادت ۱۸۷۱ء، ارغستان (قندھار)

وفات دسمبر ۱۹۴۸ء، سمارو شریف،

(سندھ) (تذکرہ اکابر اہل سنت، مرتبہ

عبدالحکیم شرف قادری)۔

محمد حسین چشتی صابری، پیر؛

شیخ طریقت، وفات ۱۹۵۳ء۔ ۲۔۲۶،

آو ابھو، لاہور (مدینۃ الاولیاء مؤلفہ

محمد دین کلیم)۔

محمد حسین چودھری؛ سابق

وائس چیئرمین لاہور کارپوریشن، صنعت

کار، سابق ممبر قومی اسمبلی، صدر ایوب

خان کے عہد کی نامور شخصیت، ولادت

۱۹۰۸ء، لاہور، وفات ۱۹۷۸ء۔ ۳۔۱۹

میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۷۸ء۔ ۳۰۔۲)۔

محمد حسین، چودھری؛

سابق سپرنٹنڈنٹ پریس برانچ سول

سیکریٹریٹ لاہور، علامہ اقبال کے قریبی

ساتھی اور ان کے بچوں کے اتالیق اور

وفات ۱۹۶۱ء-۵-۱۷، سرگودھا، "سخنور"
سرگودھا "مرتبہ محمود اسیر"۔

محمد حسین عادل، مولوی؛
آرٹسٹ، قرآن حکیم کے کاتب، خطاط،
مبارک کپنی دسن پورہ سے منسلک تھے،
وفات ۱۹۶۲ء-۵-۸، عادل گڑھ،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۲ء-۵-۹)۔
محمد حسین عرشی (مرتسری)،

علامہ؛ عالم، دانشور، صحافی، شاعر،
علامہ اقبال سے خط و کتابت رہی، صوفی
غلام مصطفیٰ کے لیے تبسم تخلص تجویز کیا، مجموعہ
شاعری؛ "نقش ہائے رنگ رنگ"، ولادت
۱۸۹۲ء، مرتسر، وفات ۱۹۸۵ء-۶-۱۰،
بادامی باغ، لاہور (مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری
بنام راقم)۔

محمد حسین، علی بابا؛ فن کار،
ریڈیو اور فلموں میں علی بابا کے نام سے شہرت
پائی، وفات ۱۹۶۱ء-۴-۱۹، لاہور،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۱ء-۴-۲۰)۔

محمد حسین قادری، الحاج
خان صاحب میاں؛ یکے از

احفاد شاہ عنایت قادری، پرنسپل میٹر
سکول آف آرٹس لاہور، وفات ۲۰ دسمبر

محمد حسین، سردار؛ سیاستدان،
مسلم لیگ کا کارکن، مرد مومن، ولادت
۱۹۰۲ء، گنجہ کلاں (قصور)، وفات ۱۵
جولائی ۱۹۶۹ء، لاہور (تاریخ ارائیاں
مؤلفہ علی اصغر چوہدری)۔

محمد حسین شاہ؛ پیر طریقت،
شاعر، ولادت ۱۸۶۶ء، چھینہ (مرتسر)،
وفات جون ۱۹۵۶ء، چندالی (گوجرانوالہ)
("خصوصی مجلہ" گورنمنٹ کالج گوجرانوالہ)۔
محمد حسین شاہ چشتی نظامی،

سید؛ پیر طریقت، صاحب "مجمع
الاخیار"، ولادت ۱۹۰۱ء، بستی داؤد خان
(ہوشیار پور)، وفات ۱۹۶۷ء-۴-۲۹،
کوٹ خادم علی شاہ (ساہیوال) (مضمون
"نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۲ء-۶-۲۸)۔

محمد حسین شاہ، نقوی،
خان بہادر سید؛ کمشنر پولیس

ریاست جوناگڑھ، سپرنٹنڈنٹ پولیس سندھ،
۹۱ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۸ء-۲-۲۷،

ماڈل ٹاؤن، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۷۸ء-۲-۲۸)۔

محمد حسین شوق؛ نامور شاعر،
ولادت ۱۹۰۲ء-۱۲-۲۳، قادر آباد (گجرات)،

افغانستان اور وسط ایشیا میں جلا وطن
رہے، وفات ۱۱-۱۱-۱۹۴۱ء، قبرستان
منٹ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۱-۱۱-۱۹۴۱ء)۔

محمد حسین، مولانا حکیم :
تحریک آزادی کشمیر کے مجاہد، ڈوگرہ
حکومت سے ٹکرائی، وفات ۱۵ جولائی
۱۹۴۲ء، راولپنڈی (مضمون "نوائے
وقت" لاہور ۱۹۴۶ء-۱۵-۱۱-۱۹۴۶ء)۔

محمد حسین نقشبندی، میاں :
پنجابی، فارسی کے شاعر، عالم دین، خطاط،
کتاب دوست، مرید مولانا فتح محمد اچھروی،
ولادت ۱۱-۱۱-۱۸۸۲ء، جھکیان ناگرہ،
لاہور، وفات ۱۲-۱۲-۱۹۵۸ء، جھکیان
ناگرہ (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر زئی)۔

محمد حفیظ طوسی، ڈاکٹر :
لاہور کی نامور شخصیت، نواب کالا باغ کے
مستند ساتھی، سابق سیکریٹری صوبائی محکمہ
صحت، سابق پرنسپل فیصل آباد میڈیکل
کالج، ۴۲ سال عمر پائی، وفات یکم جولائی
۱۹۸۲ء، گارڈن ٹاؤن، لاہور ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۸۲ء-۲-۱۱-۱۹۸۲ء)۔

محمد حفیظ ندوی، مولانا :

۱۹۸۱ء، درگاہ شاہ عنایت، لاہور،
(روح مزار)۔

محمد حسین قصوری، کامریڈ :
مسلم لیگی کارکن، ظفر علی خان نے چمنستان
میں ان کے بارے میں نظم لکھی، ولادت
۱۹۰۵ء، امرتسر، وفات ۲۰ اپریل
۱۹۸۵ء ("جنگ" لاہور ۲۱ اپریل
۱۹۸۵ء)۔

محمد حسین قیس، صوفی :
صوفی شاعر، ادیب، ۲۷ کتابوں کے مصنف،
والد بزرگوار پروفیسر افتخار احمد چشتی،
ولادت ۱۲-۱۲-۱۸۶۶ء، دینانگر،
گورداسپور، وفات ۱۱-۱۱-۱۹۵۱ء،
راولپنڈی ("آفاق" لاہور ۱۲ نومبر
۱۹۵۱ء)۔ ("سعادت" فیصل آباد
۱۱-۱۱-۱۹۸۱ء)۔

محمد حسین ڈاکٹر :
بانی ساملی سینی ٹوریم
وفات ۱۱-۱۱-۱۹۶۶ء

(اُردو جامع انسائیکلو پیڈیا)

محمد حسین، ملک : تحریک
ہجرت اور تحریک خلافت کے رہنما، عزیز
ہندی اور فضل الہی قربان کے ساتھی،

محمد حیات قریشی، نواب؛

ضلع سرگودھا کے مشہور زمیندار، سابق
رکن پبلک سروس کمیشن، متشرع بزرگ،
۴۷ سال عمر پائی، وفات ۱۹۴۸ء - ۶ - ۱۱،
"انقلاب" لاہور ۱۹۴۸ء - ۶ - ۱۳۔

محمد حیات نقشبندی مجددی،

میاں؛ پیر طریقت، خلیفہ میاں
فضل الدین خلیفہ میاں شہر محمد شہر پوری
بانی دارالعلوم حیات القرآن، ننگرانہ صاحب،
ولادت ۱۹۲۳ء، مہموں والی (شیخوپورہ)
وفات ۱۹۸۶ء - ۱۰ - ۹، ننگرانہ صاحب،
(میاں محمد حیات پر ایک نظر مؤلفہ
رانا محمد ارشد رضوی)۔

محمد حیات نوشاہی، مولانا؛

ستجاردہ نشین دربار شریف حجرے والا
شرقیپور، مصنف؛ گلزار نوشاہی،
ولادت ۱۹۰۰ء، شرقیپور، وفات ۱۹۸۳ء
جولائی ۱۹۸۳ء، شرقیپور۔

محمد حیدر خان، راجہ؛

مسلم کانفرنس کے سابق صدر، سابق
وزیر دفاع حکومت آزاد جموں و کشمیر،
وفات ۱۹۶۶ء - ۴ - ۲۰، مظفر آباد،
(اداریہ نوائے وقت، لاہور ۲۲ اپریل

عالم دین، مفسر قرآن، فلسفی، مصنف،
نائب ناظم ادارہ ثقافت اسلامیہ، لاہور،
ولادت ۱۹۰۸ء، گوجرانوالا، وفات ۱۹۸۲ء
جولائی ۱۹۸۴ء، پاک بلاک علامہ اقبال ٹاؤن،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء - ۶ - ۱۳)۔

محمد حیات؛ ممتاز صحافی،

مدیر ہفت روزہ "بزنس مین"، ۵۰ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۷۹ء - ۳ - ۲۷، لاہور،
(نوائے وقت "لاہور ۱۹۷۹ء - ۳ - ۲۸)۔

محمد حیات، مولانا حکیم؛

عالم، صوفی، ماہر طبیب، خلیفہ پیر سید
خادم حسین شاہ چوراہی، وفات ۱۹۸۱ء
حافظ آباد، (مکتوب میاں ضمیر احمد
بنام راقم)۔

محمد حیات قادری، سلطان

صوفی؛ پیر طریقت، ولادت
۱۸۹۵ء، وفات اگست ۱۹۵۸ء،
حویلی لکھا (مضمون "نوائے وقت" لاہور
۱۹۸۰ء - ۴ - ۲۳)۔

محمد حیات شاہوانی؛ قبائلی

رہنما، ۹۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۲ء
کوٹہ (نوائے وقت "لاہور
۱۹۸۲ء - ۱۳ - ۱۱)۔

کھلاڑی، ولادت: جالندھر، وفات
۱۹۶۳ء-۸-۲۲، میانی صاحب، لاہور
(لوح مزار)۔

محمد خان لغاری، سردار؛
سیاست دان، سابق رکن صوبائی اسمبلی،
تمن دار لغاری قبیلہ، ۶۱ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۱ء-۹-۲۱، چوٹی رڈ پیرہ
غازی خان)۔ ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۶۱ء-۹-۲۲)۔

محمد خان ہمد، مہر؛
نقشبندی، توکی سلسلہ تصرف کے شیخ،
شاعر، مصنف، "تذکرہ ہمد"، "مصحف
ہمد"، "زینب داسوہنا دیر"، ولادت
۱۹۱۶ء، پٹیالہ، وفات ۱۹۸۳ء-۴-۱۲،
ہمد آباد (چھانگامانگا) ("مغربی پاکستان"
لاہور ۱۹۸۶ء-۳-۱۵)۔

محمد خلیل احمد خان، مفتی؛
عالم، شاعر، مصنف، ولادت: ۱۹۲۰ء،
دادون (علی گڑھ)، وفات ۱۸ جون
۱۹۸۵ء، حیدرآباد سندھ، ("جنگ" لاہور
۱۹۸۵ء-۴-۱۹)۔

محمد خلیل برکاتی، مولانا مفتی؛
دیکھئے:

(۱۹۶۶ء)۔

محمد خان اسد، خواجہ؛
حضرت کے معروف کتاب دوست بزرگ،
ولادت ۱۹۱۹ء-۱۲-۵، حضرت (انگ)،
وفات ۱۹۸۰ء-۹-۲۱، مکہ مکرمہ (مکتوب
راشد علی زئی بنام راقم)۔

محمد خان درگ، الحاج؛
مجاہد آزادی پاک و ہند، وفات ۲۲ اراگست
۱۹۶۰ء، اسلام آباد،
(لوح مزار)۔

محمد خان زمان ہزاروی؛
مولانا؛ تلمیذ النور شاہ کشمیری، مفتی
عزیز الرحمن عثمانی، مصنف، مدرس؛
جامع العلوم کانپور، ولادت ۱۸۸۳ء،
منڈھار (مانسہرہ)، وفات ۱۹۶۰ء،
کانپور (مشاہیر علماء دیوبند مؤلفہ قاری
فیوض الرحمن)۔

محمد خان غنی؛ سندھی زبان
کے شاعر، مستدس حالی کا سندھی میں ترجمہ
۶۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۹ء-۳-۱،
حیدرآباد ("جنگ" کراچی ۲ مارچ
۱۹۶۹ء)۔

محمد خان، کپتان؛ نامور

”فیض الاسلام“ راولپنڈی ستمبر ۱۹۶۳ء

محمد دین بٹ، ایگزیکٹو :

صحابہ کرام کاشیدائی، مصنف، رشید

ابن رشید، وفات ۱۹۸۱ء - ۸ - ۱۷

شاد باغ، لاہور (مکتوب، فرزند مرحوم

بنام راقم)۔

محمد دین بدھوی، مولانا

قاضی : ماہر معقولات، استاد العلماء

وسط ایشیا سے طلبہ ان سے پڑھنے آتے

تھے، استاد پیر محمد کرم شاہ، خواجہ قمر الدین

سیالوی، ولادت بدھو (راولپنڈی) ،

وفات ۱۹۶۴ء - ۲ - ۲۵، بدھو (راولپنڈی)

(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

محمد دین تاثیر، ڈاکٹر :

سابق پرنسپل اسلامیہ کالج لاہور، ادیب

ماہر تعلیم، شاعر، مجموعہ کلام: ”آتشکدہ“

لاہور کی ادبی محفلوں کے روح رواں ،

وفات ۱۹۵۰ء - ۱۱ - ۳۰، میانی صاحب

لاہور (لوح مزار)۔

محمد دہلوی، علامہ سید :

شیعی عالم، مصنف، ولادت ۱۸۹۸ء

دہلی، وفات ۱۹۷۱ء - ۸ - ۲۰، کراچی ،

(”نوائے وقت“ ۱۹۷۱ء - ۸ - ۲۱)۔

محمد خلیل احمد خان
مفتی

محمد خلیل، میاں : سابق

رجسٹرار لاہور ہائی کورٹ، ولادت ۱۹۴۴ء

دسمبر ۱۸۹۸ء، وفات ۱۹۶۵ء - ۶ - ۲۶

میانی صاحب، لاہور ،

(لوح مزار)۔

محمد خورشید، صاحبزادہ :

سابق گورنر صوبہ سرحد، وفات ۱۹۵۵ء

۱۹۵۰ء، پشاور (”امروز“ لاہور ۱۶ جنوری

۱۹۷۴ء)۔

محمد داؤد غزنوی، مولانا

سید : عالم دین، سیاست دان ،

تحریک آزادی کے مجاہد، ولادت ۱۸۹۶ء

۱۹۴۳ء - ۱۲ - ۱۶، میانی

صاحب، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۷۳ء - ۱۲ - ۱۷)۔

محمد داؤد قصوری، مولوی :

حضرت مخدوم غلام مرتضیٰ قصوری کے علمی

روحانی خاندان کے آخری یادگار، مولانا

غلام علی قصوری ثم امرتسری کے پوتے ،

وفات ۱۹۶۳ء - ۷ - ۱۴، قصور (ماہنامہ

میں ضرب المثل تھے، ولادت ۱۳۱۰ھ
خیر اللہ پور (جالندھر)، وفات ۴ مئی
۱۹۷۰ء، چک ۲۹۷، پورے والا،
(مشاہیر علماء دیوبند مرتبہ قاری
فیوض الرحمن)۔

محمد رحمان انصاری، شاہ:
ایڈووکیٹ، سابق صدر آل پاکستان
مہاجر لیگ، سابق چیئرمین ادارہ عالیہ شاہ
ولی اللہ، وفات ۱۹۶۸ء-۵-۲۲، میان
صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۶۸ء-۵-۲۳)۔

محمد رسول خان، مولانا:
استاد العلماء، استاد دارالعلوم دیوبند،
سابق استاد اور نیٹل کالج لاہور، سابق
شیخ الحدیث جامعہ اشرفیہ لاہور،
ولادت ۱۸۷۱ء، ٹکری نندھیہ ہزارہ
وفات ۱۹۷۱ء-۱۰-۲۵، اچھڑیاں
(بُغہ) تاریخ ہزارہ شیر بہادر خان
پنی)۔

محمد رضا شاہ گیلانی، مخدوم:
سیاست دان، شیخ طریقت، تحریک
پاکستان کے کارکن، ولادت ۱۸۹۶ء،
ملتان، وفات ۱۹۴۹ء-۳-۱۷، ملتان

محمد دین: معروف پرنٹر و
پبلشر، مالک رپن پریس لاہور، وفات
۱۹۶۱ء-۵-۲۰، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۱ء-۵-۲۱)۔

محمد دین، الحاج میاں:
مالک نیشنل فین کمپنی، مخیر بزرگ،
حرمین شریفین میں پچھلے لگوائے، سو
سے زیادہ مسجد بنوائیں، وفات ۲۱
اپریل ۱۹۶۵ء، میان صاحب، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۵ء-۴-۲۳)۔

محمد ذاکر جھنگوی، مولانا:
عالم دین، بانی جامعہ محمدی شریف، سیاست
رکن قومی اسمبلی، تحریک خلافت و تحریک
کشمیر میں حصہ لیا، ولادت ۱۹۰۶ء،
محمدی شریف، وفات ۱۹۷۶ء-۱۱-۲۵،
محمدی شریف (تذکرہ علمائے پنجاب،
مؤلف اختر راہی)۔

محمد ذاکر حسین: کہانی نویس،
وفات ۱۹۸۳ء-۴-۱۰، اسلام آباد،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۳ء-۴-۱۱)۔

محمد ذکرا اللہ جالندھری،
مولانا، جید عالم، خلیفہ حضرت
عبد القادر رائے پوری، تقویٰ دہلیزگاری

سیاست دان، تحریک پاکستان کے کارکن

پروفیسر خواجہ محمد زکریا کے برادر نسبتی،

ولادت ۱۹۲۴ء، امرتسر، وفات (قتل)

۱۹۶۲ء-۱۳-۲۰، میانی صاحب، لاہور

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۲ء-۱۳-۲۱)

محمد رفیق دلاوری، مولانا

ابولقاسم؛ فاضل دیوبند، مدیر

ماہنامہ ”درویش“ لاہور، مصنف؛ آٹھ

تلبیس، عماد الدین، سیرت ذوالنورین،

سیرت کبریٰ، ولادت ۱۸۸۳ء، دلاور،

(وزیر آباد)، وفات جنوری ۱۹۶۰ء، لاہور

(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

محمد رفیق، میر؛ سابق پرنسپل

پنجاب یونیورسٹی لارکالج لاہور، ممتاز

قانون دان، ۵۵ سال عمر پائی، وفات

۱۹۶۵ء-۶-۱۳، میانی صاحب، لاہور

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۵ء-۶-۱۳)

محمد رمضان؛ راجہ لال سنگھ و

رانی جنڈاں کا دھوبی، اپنے والد کے

ساتھ ان کے پاس جایا کرتا تھا، ۱۱۵ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۵۶ء-۶-۲۰، گوجرانوالہ،

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۱ جون

۱۹۵۶ء)

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۴۹ء-۳-۱۹)

محمد رفیع الوزر؛ مصنف، استاد

سیاسی، ناظم محکمہ تعلیم، تصنیف؛ تحریک

قیام پاکستان، ”شہریت اور سیاست“

ولادت ۱۹۲۱ء-۳-۱۹، ٹنڈووال (جالندھر)

وفات ۱۹۸۱ء-۱۳-۲۰، ماڈل ٹاؤن، لاہور

(مکتوب فرزند آں مرحوم بنام راقم)۔

محمد رفیع چودھری؛ ضلعی

سابق صدر کنونشن مسلم لیگ، سیاست دان،

وفات ۱۹۸۶ء-۶-۱۹، شیخوپورہ، ”جنگ“

لاہور ۱۹۸۶ء-۶-۲۰)

محمد رفیع ڈار؛ قائد اعظم کے

جاں نثار سپاہی، سماجی و سیاسی کارکن،

نیشنل گارڈ کے سالار، ولادت ۱۹۲۲ء،

وفات ۱۹۸۱ء-۳-۹، لاہور (مضمون

”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۸۱ء-۳-۱۰)

محمد رفیع، میاں؛

سر محمد شفیع کے فرزند ارجمند، حفیظ

ہوشیار پوری کے کلام میں ان کا ذکر موجود

ہے، ولادت ۱۸۸۹ء-۴-۷، لاہور،

وفات ۱۹۴۹ء-۲-۱۷، باغبانپورہ، لاہور

(لوح مزار)۔

محمد رفیق، خواجہ؛ معروف

۱۹۶۲-۶۰-۲۴، ساہی وال ر "نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۲-۶۰-۲۵۔

محمد روح اللہ قادری

لاہوری، حکیم؛ سول اینڈ ملٹری گزٹ میں رڈیاری ڈپلنگ کے نائب رہے، طبیب، روحانی شخصیت، مصنف، "تذکرہ بزرگان قادریہ"، "سیرت النبیؐ" (انگریزی)، عمر ۱۰۳ سال پائی، وفات ۲۸

اگست ۱۹۶۹ء، میان صاحب، لاہور (ہفت روزہ "استقلال" لاہور ۶ اربتا ۲۳ جنوری ۱۹۸۳ء)۔

محمد زبیر نسیم جعفری، مولانا:

اردو، فارسی، عربی اور سنسکرت کے ماہر، ہفت روزہ "نسیم بہار" ان کی یاد میں نکالا گیا، وفات ۱۹۷۲-۷۰-۳۱، سرگودھا، (مضمون "نوائے وقت" لاہور ۳۱ جولائی ۱۹۸۲ء)۔

محمد زکریا بنوری، مولانا:

فاصل دیوبند، عالم دین، والد بزرگوار مولانا محمد یوسف بنوری، وفات ۱۹۷۵-۷۰-۶، یوسف پورہ، کراچی ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۵-۷۰-۷)۔

محمد زکریا کچلو، خواجہ:

محمد رمضان؛ گوجرانوالا

کے نامور پہلوان، معروف ٹرانسپورٹر، وفات ۱۹۵۱-۱۱-۱، گوجرانوالا، ("آفاق" لاہور ۱۹۵۱-۱۱-۲)۔

محمد رمضان، الحاج سیٹھ:

سماجی کارکن، مخیر بزرگ، مسلم مسجد لاہور اور جامعہ مدینہ کی تعمیر میں حصہ لیا، بانی بھٹی زری فیکٹری لاہور، ۶۷ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۸۱-۱-۳۰، میان صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۱-۱-۳۱)۔

محمد رمضان بہار ملتانی، مولوی:

شاعر فارسی، اردو، سرائیکی، مصنف، تمغہ حسن کارکردگی یافتہ برائے ادبی خدمات، والد بزرگوار غضنفر مہدی، ولادت ۱۹۱۶ء، ملتان، وفات ۱۹۶۶-۴-۲۷، کربلا حضرت شاہ شمس (ملتان)۔

محمد رمضان راتھر؛ نامور

ادیب، وفات ۱۹۷۹-۹-۱۳، گوجرانوالا، ("خصوصی مجلہ" گورنمنٹ کالج گوجرانوالا)۔

محمد رمضان، مفتی:

لدھیانہ کے علماء کے خاندان کے فرد، حضرت شیخ الہند کے تلمیذ، ڈسٹرکٹ بورڈ لدھیانہ کے رکن (۱۹۳۷-۱۹۱۷)، وفات

سیاست دان، قانون دان، امرتسر کی معروف
شخصیت، وفات ۱۹۶۶-۶-۱۹، میان
صاحب، لاہور،

(لوح مزار)۔

محمد زمان چشتی، پیر:

سابق رکن مغربی پاکستان اسمبلی، وفات ۱۹۶۹
جنوری ۱۹۶۹، پاک پتن (نوائے وقت)
لاہور ۱۹۶۹-۶-۱۰۔

محمد زمان، خان بہادر:

ساکن بستی نوجاں دھر، بستیاں جالندھر
کی معروف شخصیت، ولادت ۱۹۲۲ دسمبر
۱۸۸۵ء، وفات ۱۹۶۶-۴-۱۲، میان
میر، لاہور،

(لوح مزار)۔

محمد زمان کیانی، میجر جنرل:

سابق کمانڈر انچیف افواج آزاد کشمیر،
وفات ۱۹۸۱-۶-۲۷، اسلام آباد،
(لوح مزار)۔

محمد سجاد علی خان منڈل،

نواب: نواب زادہ لیاقت علی خان
کے بڑے بھائی، تذکرہ رؤسائے پنجاب
میں ان کا ذکر ہے، رئیس منڈل ضلع کرنال،
ولادت ۱۸۹۲ء، کرنال، وفات ۱۹۶۶ء

۱۹۶۹ء، بی بی پاک دامن، لاہور،

(نوائے وقت) لاہور ۱۹۶۹-۵-۲۶۔

محمد سرفراز: سابق سیکریٹری

اطلاعات حکومت پاکستان، اقوام متحدہ

سے منسلک رہے، عمان میں اقوام متحدہ

کے نمائندے رہے، ولادت ۱۹۱۵ء،

وفات ۱۹۶۹-۱۳-۱۹، عمان (نوائے

وقت) لاہور ۱۹۶۹-۱۳-۲۰۔

محمد سرفراز خان: ماہر تعلیم

کھلاڑی، ولادت ۱۹۰۴ء، ایوت محل

(برار)، وفات ۱۹۸۴-۷-۵، کراچی

(جنگ) کراچی ۱۹۸۴-۷-۶۔

محمد سرفراز خان ماہر:

وفات ۱۹۸۱-۱۱-۲۵، پاپوش نگر، کراچی،

(لوح مزار)۔

محمد سرور جامعی، پروفیسر:

مصنف، صحافی، مولانا عبید اللہ سندھی کے

ساتھی اور ان کے افکار کے ناشر، ولادت

۱۹۰۴ء، وفات ۱۹۸۳-۹-۱۱، ٹاؤن شپ،

لاہور (مشرق) لاہور ۱۹۸۳-۹-۲۱۔

محمد سرور شہید: جنگ

۱۹۶۵ء کے نامور شہید، ابن ڈاکٹر اللہ جوایا

شاہی فنریشن امیر افغانستان، ولادت ۱۹۶۶ء

ناول نویس، مصنف: "یاسمین"،
"خواب ہستی"، "مذہب اور باطنیت"،
انگریزی زبان کے استاد، وفات ۱۹۶۲ء،
کراچی (ماہنامہ "کتابی دنیا" کراچی اگست
۱۹۶۲ء)۔

محمد سعید نقشبندی، مولانا:
خطیب مسجد اٹانگج بخش لاہور، مترجم
مکتوبات امام ربانی، مدرس، ولادت
۱۹۳۳ء، چٹیاں قبران (بھنبر)، وفات ۱۹۸۶ء
دسمبر ۱۹۸۶ء، جامعہ غوثیہ، لاہور،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۱۳-۱۸)۔

محمد سلطان کاشمیری
نقشبندی امرتسری: پیر طریقت،
ولادت ۱۹۵۰ء، قلعہ سوہا سنگھ (سیالکوٹ)،
وفات ۱۹۵۴ء، ننگل سادھاں (مرید کے
رلوح مزار)۔

محمد سلیم اسلم، پیرزادہ:
سیاست دان، ممتاز وکیل، سابق سیشن
جج، وفات ۱۹۶۴ء-۱-۸، بہاولپور،
("نوائے وقت" لاہور، ۱۹۶۴ء-۱-۹)۔

محمد سلیم جاوید، میاں:
تمغہ جرات یافتہ، ولادت ۱۱ دسمبر
۱۹۳۴ء، لائل پور، وفات ۱۳ دسمبر

جنوری ۱۹۳۲ء، وفات ۱۹۶۵ء-۹-۶،
بیگم پورہ، لاہور،
(لوح مزار)۔

محمد سرور شہید، کیپٹن:
پہلے "نشان حیدر" یافتہ، ولادت ۱۹۱۰ء،
سنگھوٹی، وفات ۱۹۴۸ء-۴-۲۴، سنگھوٹی،
(راولپنڈی) (اردو انسائیکلو پیڈیا،
فیروز سنز لمیٹڈ)۔

محمد سعید روائی، مولانا:
تلمیذ شیخ الہند، خطیب، مدرس، مرید
پیر مہر علی شاہ گولڑوی، ولادت ۱۸۷۸ء،
روات، وفات ۱۹۶۵ء-۲-۱۰، روات
(تذکرہ علمائے پنجاب مصنف اختر راہی)۔

محمد سعید شبلی، مولانا:
مصنف کتب کثیرہ، مدرس، مدیر ماہنامہ
"شریعت" فیروز پور، ولادت ۱۸۹۶ء،
فرید کوٹ، وفات ۱۹۸۲ء-۱۰-۲۵، ساہیوال
(فضائل درود و سلام لاہور: ۱۹۸۴ء)۔

محمد سعید، میاں:
سابق کپتان پاکستان ہاکی ٹیم، ۶۹ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۷۹ء-۸-۲۳، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۹ء-۸-۲۳)۔

محمد سعید، مرزا، پروفیسر:

اکتوبر ۱۹۸۶ء، حیدرآباد (نوائے وقت)

لاہور ۱۹۸۶ء-۱۰-۲۶)

محمد شاہ اندرابی کشمیری

امرتسری، پیر؛ مرید خاص

قاضی سلطان محمود سجادہ نشین اعوان شریف

خلف الرشید پیر قطب شاہ، صوفی، عالم،

عابد، مدرس، ولادت؛ کلترہ (گوہر پور)

وفات ۱۹۶۲ء-۸-۹، میانی صاحب، لاہور

(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام راقم)

محمد شاہ بخاری، پیر سید؛

شیخ طریقت، عالم، سجادہ نشین درگاہ پیر

سید عبدالرحمن بخاری، وفات ۱۹۶۶ء فروری

۱۹۶۶ء، دوہڑہ عظمت (سکھیلی) (مکتوب

میان صمیر احمد بنام راقم)۔

محمد شاہ بخش ملتانی؛

عالم، روحانی پیشوا، سجادہ نشین درگاہ موسیٰ

پاک ملتان، وفات ۱۹۶۰ء-۱۰-۱۱،

درگاہ موسیٰ پاک، ملتان (نوائے وقت)

لاہور ۱۹۶۰ء-۱۰-۱۲)۔

محمد شاہ، پیر؛ امیر جذا اللہ،

والد گرامی پیر محمد کرم شاہ بھیروی، جنگ

آزادی کشمیر میں حصہ، ولادت ۱۸۹۰ء،

بھیرہ، وفات ۱۹۵۶ء-۳-۲۶، بھیرہ،

۱۹۶۱ء، چٹاگانگ (ذاتی بیاض راقم

المخروف)۔

محمد سلیمان بدایونی؛

عالم دین، مؤرخ، مصنف، کراچی کی متعدد

سماجی انجمنوں کے سربراہ، وفات یکم جون

۱۹۶۳ء، مکہ مکرمہ (حمید الدین شاہد

ماہنامہ سب رس کراچی)۔

محمد سلیمان، حافظ؛ کبڈی کے

معروف کھلاڑی،

وفات ۱۹۸۱ء-۲-۲۵، لاہور (نوائے

وقت لاہور ۱۹۸۱ء-۲-۲۶)۔

محمد سلیمان فاروقی؛

مالک نور کمپنی پبلشرز، لاہور، ابن مولانا

نور احمد امرتسری، وفات ۱۹۶۴ء-۸-۶،

میان صاحب، لاہور (مکتوب فرزند

آن مرحوم بنام راقم)۔

محمد سلیمان وزیر آبادی،

مولوی؛ ابن امیر المجاہدین مولانا

فضل الہی وزیر آبادی، چمرکنڈ میں مجاہدین

کے ساتھ رہے، ولادت ۱۹۱۰ء-۶-۱۰،

وفات ۱۹۸۳ء-۲-۳، وزیر آباد (مکتوب

مولانا عبدالقادر ندوی بنام راقم)۔

محمد سومار، شیخ؛ سندھی

ادیب، ۵۱ سال عمر پائی، وفات ۲۳

گجرات ، وفات ۱۹۸۱ء - ۱۹۸۰ء - ۱۹۸۱ء ، میان
صاحب ، لاہور ،

(روح مزار)۔

محمد شریف ، پروفیسر

میاں ؛ مصنف ، فلاسفر ، صدر
شعبہ فلسفہ مسلم یونیورسٹی علی گڑھ ، سابق
ناظم ادارہ ثقافت اسلامیہ لاہور ، ولادت
۱۹۸۰ء - ۱۹۸۱ء - ۱۹۸۰ء ، لاہور ، وفات ۱۱ دسمبر
۱۹۶۵ء ، باغبان پورہ ، لاہور ۔

(روح مزار)۔

محمد شریف جالندھری ؛

سابق سیکریٹری مجلس تحفظ ختم نبوت ،
وفات ۱۹۸۵ء - ۱۹۸۴ء - ۱۹۸۵ء ، ملتان (جنگ
لاہور ۱۹۸۵ء - ۱۹۸۴ء - ۱۹۸۵ء)۔

محمد شریف جالندھری ،

مولانا ؛ پیر فضل محمد جالندھری کے
فرزند ارجمند ، عالم دین ، خاندان پیرزادگان
کے فرد ، وفات ۱۹۶۴ء - ۱۹۶۲ء - ۱۹۶۳ء ، پیپلز
کالونی ، فیصل آباد (نوائے وقت لاہور)۔
۱۹۶۴ء - ۱۹۶۲ء - ۱۹۶۴ء۔

محمد شریف ، جسٹس شیخ ؛

ماہر قانون ، سابق وائس چانسلر پنجاب
یونیورسٹی لاہور ، ۹ ، سال عمر پائی ، ولادت

(تذکرہ اکابر اہل سنت مؤلفہ عبدالحکیم
شرف قادری)۔

محمد شاہ سوار علی شاہ ، سید ؛

عالم ، مدرس ، صوفی ، خلیفہ سید چراغ علی
شاہ نقشبندی مجددی ، ولادت ۱۹۳۴ء ،
پیل والا (مورکھنڈا) ، وفات ۱۹ فروری
۱۹۸۰ء ، جامعہ چراغیہ ، گوجرہ ۔

محمد شاہ قادری فاضلی

بٹالوی ، صاحبزادہ سید ؛

پیر طریقت ، وفات ۱۹۶۴ء - ۱۹۶۳ء - ۱۹۶۴ء ،
سمبڑیال (نوائے وقت لاہور ۳۰
مارچ ۱۹۶۴ء)۔

محمد شجاع الدین ، پروفیسر ؛

استاد تاریخ دیال سنگھ کالج لاہور ، مورخ ،
مصنف ؛ لورجیاں (انگریزی) ، مرتب ؛
اسرار حمیدی ، استاد راقم الحروف ، ولادت
۱۹۶۶ سال عمر پائی ، وفات ۱۹۶۵ء - ۱۹۶۴ء - ۱۹۶۵ء ،
میاں صاحب ، لاہور (نوائے وقت لاہور)۔
۱۹۶۵ء - ۱۹۶۴ء - ۱۹۶۵ء۔

محمد شجاع ناموس ، ڈاکٹر ؛

ماہر تعلیم ، سائنس دان ، ماہر اقبالیات ،
شاعر ، مصنف ؛ نگلگت اور شینازبان ،
سفر نامہ حج و حجاز ، ولادت ۱۹۹۹ء ،

آبائی وطن: جالندھر، وفات ۹ اکتوبر ۱۹۷۲ء، میان صاحب، لاہور ("امروز" لاہور ۱۹۷۲-۱۰-۱۰)۔

صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۷ مئی ۱۹۸۰ء)۔

محمد شریف، خواجہ:

قائد اعظم کے پولیٹیکل سیکریٹری، صحافی،

ایڈیٹر ڈیلی ایسٹرن ٹائمز ۱۹۴۳-۱۹۴۳ء،

۸۳ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۳ء-۵-۱۵،

لاہور ("جنگ" لاہور ۱۹۸۳ء-۵-۱۶)۔

محمد شریف ڈسکوی، مولانا:

عالم، سیاسی رہنما، صوفی، ولادت ۱۹۲۵ء،

وفات ۱۹۸۴ء-۸-۶، ڈسک ("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء-۸-۷)۔

محمد شریف طوسی، خواجہ:

ماہر تعلیم، مصنف، ولادت ۵ جولائی ۱۹۰۰ء،

امرتسر، وفات ۱۹۸۳ء-۴-۲۸،

لاہور ("جنگ" لاہور ۱۹۸۳ء-۴-۲۹)۔

محمد شریف، قاری ابو

شرف: تلیذ استاد القرا، عبد

الملك، بانی مدرسہ دارالقرار لاہور،

فاضل مدرسہ فرقانیہ لکھنؤ، ۶۰ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۷۸ء-۱۰-۱۰، ماڈل

ٹاؤن، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۱ اکتوبر ۱۹۷۸ء)۔

محمد شریف کوٹلوی، مولانا:

آبائی وطن: جالندھر، وفات ۹ اکتوبر ۱۹۷۲ء، میان صاحب، لاہور ("امروز" لاہور ۱۹۷۲-۱۰-۱۰)۔

صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۷ مئی ۱۹۸۰ء)۔

محمد شریف، حاجی: مصوری

کے کلاسیکی اسلوب کے آخری نمائندے،

نیشنل کالج آف آرٹس لاہور سے تعلق رہا،

۹۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۸ء-۱۲-۹،

میان صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۸ء-۱۲-۱۰)۔

محمد شریف، حاجی: خلیفہ

حضرت اشرف علی تھانوی، صوفی صافی ضمیر

وفات ۱۹۸۵ء-۴-۱۱، مدرسہ خیر المدارس

ملتان (لوح مزار)۔

محمد شریف، حکیم: والد محترم

حکیم محمد انور بابر، مصنف: مصباح

الحکمت، مدیر الحکیم و مدیر الطبیب،

وفات ۱۹۶۰ء-۱۲-۱۲، میان صاحب، لاہور

(ہفت روزہ "الہام" بہاولپور ۲۸ مئی ۱۹۸۷ء)۔

محمد شریف خان، پونچھ والے

استاد: ماہر موسیقی، ستار نواز،

پاک و ہند میں اپنے فن میں لاثانی، ولادت

۱۹۲۶ء، وفات ۱۹۸۰ء-۵-۲۶، میان

عالم، فقہیہ، مصنف؛ "صداقت الاحناف"
 "ضرورت فقہ"، "کشف الخطاء، تائید
 الامام"، خلیفہ مولانا رضا خان بریلوی،
 ۹۰ سال عمر پائی، ولادت اکوٹلی لوہاراں،
 سیالکوٹ، وفات ۱۵-۱-۱۹۵۱ء، کوٹلی
 لوہاراں (تذکرہ اکابر اہل سنت مرتبہ
 عبدالحکیم شرف قادری)۔

محمد شریف، میاں؛ تحریک
 پاکستان کے سرگرم کارکن، پرانے مسلم لیگی،
 سماجی اور سیاسی کارکن، وفات ۲۲ جون
 ۱۹۶۲ء، اچھرہ، لاہور ("نوائے وقت"
 لاہور ۱۹۶۲-۶-۳)۔

محمد شریف، میاں؛ سابق
 پروفیسر فلسفہ مسلم یونیورسٹی علی گڑھ،
 مصنف، سابق ناظم ادارہ ثقافت اسلامیہ
 لاہور، ولادت ۱۸۹۰-۳-۳۰، لاہور
 وفات ۱۹۶۵-۱۲-۱۱، باغبان پورہ،
 لاہور (لوہ مزراں)۔

محمد شریف، منشی؛ ممتاز
 خوشنویس، ابن مولوی محمد قاسم لدھیانوی،
 سلطان القلم، کلام اللہ کے بہترین کاتب،
 ۵۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۰-۳-۲۳،
 میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۰-۳-۲۵)۔

محمد شریف نوری قصوری؛
 مبلغ، واعظ، خطیب، مدیر ماہنامہ الجیب
 لاہور، برادر زادہ مولانا غلام دین اشرفی
 مصنف؛ "نشری تقریریں"، "آفتاب سنت"،
 عرب کا مسافر، مسئلہ گیارہویں، ولادت
 ۱۹۳۵ء، چکوڑی (گجرات)، وفات ۱۳
 مئی ۱۹۶۲ء، راوی روڈ، لاہور (تذکرہ
 علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

محمد شریف ولو، مولانا؛
 فاضل دیوبند، مہتمم دارالعلوم صادقہ
 منچن آباد، نائب امیر جمعیت العلمائے

اسلام، ۶۵ سال عمر پائی، وفات ۳ دسمبر
 ۱۹۸۶ء، منچن آباد ("جنگ" لاہور ۲
 دسمبر ۱۹۸۶)۔

محمد شعیب قریشی؛ سابق

وزیر خزانہ پاکستان، نہرو کمیٹی کے رکن،
 مولانا محمد علی جوہر کے داماد، ولادت
 ۱۸۸۹-۶-۳۰، وفات ۱۹۶۲-۲-۲۵،
 قبرستان سوسائٹی، کراچی ("نوائے وقت" لاہور
 ۱۹۶۲-۲-۲۶)۔

محمد شفیع الدین نقشبندی؛
 حکیم پیر؛ پیر طریقت، ولادت

(خزینہ کرم مؤلف نور احمد مقبول)۔
محمد شفیع، ڈاکٹر؛ ماہر
 امراض چشم، سابق پروفیسر کنگ ایڈورڈ
 میڈیکل کالج لاہور، وفات ۲۶ مئی
 ۱۹۶۳ء، پنڈی بھیاں ("نوائے وقت"
 ۱۹۶۳ء-۵-۱۰)۔

محمد شفیع، شیخ؛ ذی علم
 شخصیت، کتابوں کے شایق، سابق
 پرسنل سیکریٹری سرمراتب علی شاہ، وفات
 ۱۹۶۱ء-۸-۲، لاہور ("نوائے وقت"
 لاہور ۱۹۶۲ء-۳-۵)۔

محمد شفیع، مولانا مفتی؛ بانی
 دارالعلوم کورنگی، مفتی اعظم پاکستان، مقرر
 مدرس، تحریک پاکستان میں صف اول
 کے رہنما، ۸۲ سال عمر پائی، وفات ۵ اکتوبر
 ۱۹۶۶ء، کورنگی، کراچی ("نوائے وقت"
 لاہور ۱۹۶۶ء-۱۰-۷)۔

محمد شفیع، مولانا مفتی؛
 خطیب جامع مسجد سرگودھا، شیخ الحدیث
 مدرسہ سراج العلوم، تحریک ختم نبوت
 کے رہنما، وفات ۱۹۶۶ء-۷-۱۵، سرگودھا،
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۶ء-۷-۱۶)۔
محمد شفیع، میاں؛ صحافی،

۱۸۹۱ء، اکو بھنڈر (گوجرانوالا)، وفات
 ۱۹۶۸ء-۱۱-۱۷، کالا شاہ کاکو (خصوصی
 مجلہ گورنمنٹ کالج گوجرانوالا)۔

محمد شفیع اوکاڑوی، مولانا؛
 عالم، واعظ، محرم کی مجالس پڑھنے میں نام
 پیدا کیا، ولادت ۱۹۳۰ء، کھیم کرن، وفات
 ۱۹۸۴ء-۴-۲۴، کراچی ("جنگ" لاہور
 ۱۹۸۴ء-۴-۲۵)۔

محمد شفیع، پروفیسر مولوی؛
 سابق پرنسپل اور ٹیل کالج لاہور، عربی زبان
 و ادب کے ماہر، مصنف، رئیس ادارہ
 اردو دائرہ معارف اسلامیہ، ولادت
 ۱۸۸۳ء-۸-۱۶، قصور، وفات ۱۴ مارچ
 ۱۹۶۳ء، شادمان، لاہور (اردو دائرہ
 معارف اسلامیہ پنجاب یونیورسٹی، لاہور)۔
محمد شفیع، پیر؛ شیخ طریقت،
 وفات ۱۹۶۶ء-۵-۱۵، ڈھوڈھا شریف
 (گجرات) ("نوائے وقت" لاہور ۱۶
 مئی ۱۹۶۶ء)۔

محمد شفیع، حضرت پیر؛
 سجادہ نشین چورہ شریف، ممتاز روحانی
 پیشوا، ولادت ۱۸۹۹ء، چورہ شریف،
 وفات ۱۹۶۶ء-۴-۱۰، چورہ شریف،

(”نوائے وقت“ لاہور ۳۱ جنوری
۱۹۵۶ء۔)

محمد صاحب داد خان ،
مفتی ؛ مصنف ، عالم دین ، ولادت
۱۸۹۸ء، لونی (سبی) ، وفات ۲۹ اگست
۱۹۶۵ء، سلطان کوٹ (شکارپور) ،
”جنگ“ کراچی ۱۹۶۵ء۔۸۔۳۰۔

محمد صادق ؛ ہدایت کار ،
”بہار و پھول برساؤ“ آخری فلم ، وفات
سے تھوڑا عرصہ پہلے ہی بھارت سے پاکستان
منتقل ہوئے تھے ، وفات ۱۹۶۱ء۔۱۰۔۳۔
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۳ اکتوبر
۱۹۶۱ء۔)

محمد صادق ، ڈاکٹر ؛ اردو
ادب کی تاریخ ، محمد حسین آزاد پر تحقیقی کام
سابق پرنسپل دیال سنگھ کالج لاہور ۸۲
سال عمر پائی ، وفات ۱۹۸۳ء۔۶۔۱۷۔
نیوکارڈن ٹاؤن ، لاہور (”جنگ“ لاہور
۱۹۸۳ء۔۶۔۱۸۔)

محمد صادق ساہنی ؛
غزل گو شاعر ، ولادت ۱۹۱۷ء، گکھڑ منڈی ،
وفات ۱۹۷۸ء۔۱۔۲۵۔ سرگودھا ،
(سختوران سرگودھا مرتبہ محمود اسمیر)۔

سب ایڈیٹر روزنامہ ”مغربی پاکستان“ لاہور
وفات ۱۹۸۳ء۔۴۔۱۰۔ لاہور (”جنگ“
لاہور ۱۹۸۳ء۔۴۔۱۱۔)

محمد شفیع ، میاں ؛ مصنف ؛
۱۸۵۷ء ، سابق ڈپٹی کمشنر لاہور و گلستان
سابق ایڈیشنل سیکریٹری پلاننگ ، ۵۶
سال عمر پائی ، ولادت وطن ؛ فیروز پور ،
وفات ۱۹۶۶ء۔۱۲۔۱۵۔ میاں صاحب
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۸ دسمبر
۱۹۶۶ء۔)

محمد شکر اللہ نقشبندی ،
میاں ؛ نواب شاہ کی آرائیں برادری
کے ممتاز فرد ، صوفی باصفا ، ۷۷ سال عمر
پائی ، وفات ۱۹۸۱ء۔۸۔۶۔ نواب شاہ
(مجلتہ الراعین کراچی)۔

محمد شفیع احمد ، حافظ
ابوالریاض ؛ پیر طریقت ، وفات
۱۹۵۷ء۔۱۔۱۱۔ میاں صاحب ، لاہور
(دلع مزار)۔

محمد صابر لدھیانوی ،
شہزادہ ؛ مدیکو ماہنامہ ”اقبال“
علامہ اقبال کے پرانے رفیق ، ۷۰ سال عمر
پائی ، وفات ۱۹۵۶ء۔۱۔۲۹۔ سرگودھا

محمد صادق قریشی، پروفیسر:

سابق استاذ ریاضی دیال سنگھ کالج لاہور،
سابق پرنسپل مہاراجہ کالج لاہور، سابق
پرنسپل امامیہ کالج ساہی وال، وفات
۱۹۶۵ء - ۵ - ۳۰، مومن پورہ، لاہور،
(روح مزار)۔

محمد صادق کشمیری، خواجہ:

سیاست دان، آغا شورش کشمیری کے
برادر نسبتی، صحافی، ۴۵ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۵ء - ۸ - ۸، میانی صاحب،
لاہور ("مشرق" لاہور ۱۹۶۵ء - ۸ - ۹)۔

محمد صادق، منجم الملک

حاجی: منجم، ہر سال کے آغاز میں
ان کی پیشین گوئیاں، اخبارات میں شایع
ہوا کرتی تھیں، منجم الملک کا خطاب
ظفر علی خان نے دیا تھا، ۶۸ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۴ء - ۶ - ۱۰، باغبانپورہ،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۱ جون
۱۹۶۴ء)۔

محمد صادق، مولانا:

تلمیذ شیخ الہند، استاد مظہر العلوم کھڈہ
کراچی، تحریک آزادی میں حصہ لیا، ریشمی
رومال کی تحریک میں شریک رہے، ولادت

محمد صادق، سردار:

سماجی کارکن، صحافی، کالم نویس "مال
روڈ سے مال روڈ تک"، طالب علمی
کے زمانے میں تحریک پاکستان میں حصہ
لیا، ولادت: امرتسر، ۴۲ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۱ء - ۷ - ۱۲، بی بی پاک دامن،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۳ جولائی
۱۹۶۱ء)۔

محمد صادق سیالکوٹی،

مولانا: عالم دین، مصنف، جمعیت
اہل حدیث کے رہنما، وفات ۲۹ جون
۱۹۸۶ء، سیالکوٹ (ہفت روزہ "الاسلام"
لاہور)۔

محمد صادق شاز، ملک:

بلوچستان کے ممتاز شاعر اور صحافی، بلوچستان
سے پہلا اردو اخبار جاری کیا، وفات ۱۴
اپریل ۱۹۶۶ء، میانی صاحب، لاہور
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۶ء - ۴ - ۱۶)۔

محمد صادق عباسی خامس،

نواب: سابق امیر بہاول پور،
ولادت ۱۹۰۴ء، وفات ۱۹۶۶ء - ۵ - ۲۲،
دیراوڑ (چولستان) ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۶ء - ۵ - ۲۵)۔

شاعر، ولادت ۱۹۲۸ء، بہاولپور،

وفات ۱۹۶۹ء-۲-۱۱، سرگودھا،

(سخنوران سرگودھا مرتبہ محمود اسیر)۔

محمد صفدر، ڈاکٹر؛ سابق

سربراہ شعبہ کیمیکل ٹیکنالوجی پنجاب یونیورسٹی،

ابن ڈاکٹر اللہ جوایا شاہی فزیشن امیر

افغانستان، ولادت ۱۹۳۳ء-۷-۱۶،

وفات ۱۹۸۰ء-۱-۲۷، بیگم پورہ، لاہور

(لوح مزار)۔

محمد ضیاء الحق شاہ یوسفی

تاجی، سید؛ ایڈووکیٹ، صوفی،

ولادت ۱۸۹۳ء-۲-۲، وفات ۱۹۶۹ء

۱۹۶۹ء، میوہ شاہ، کراچی،

(لوح مزار)۔

محمد طاہر فاروقی، پروفیسر؛

ماہر تعلیم، شاعر، مصنف، صوفی، سابق

استاد اسلامیہ کالج پشاور یونیورسٹی، ولادت

۱۲ ستمبر ۱۹۰۵ء، رام پور، وفات ۲۰

ستمبر ۱۹۷۸ء، پشاور (نوائے وقت لاہور

۱۹۷۸ء-۹-۲۲)۔

محمد طاہر، مولوی؛ ساکن

فتح گڑھ ضلع گورداسپور، پریذیڈنٹ اسلامیہ

ہائی سکول فتح گڑھ، سماجی کارکن، وفات

۱۹۸۷ء-۳-۱۵، کراچی، وفات ۱۸ جون

۱۹۵۳ء، کراچی (مشاہیر علماء دیوبند قاری

فیوض الرحمن)۔

محمد صادق، مہر؛ سابق

صوبائی وزیر امداد باہمی، خاکساروں کے

مشہور مقدمہ کے وکیل، وفات ۱۱ جنوری

۱۹۶۸ء، پیپلز کالونی، فیصل آباد (نوائے

وقت لاہور ۱۹۶۸ء-۱-۱۲)۔

محمد صادق نقشبندی،

سائیں؛ نقشبندیہ سلسلہ کے بزرگ

محمد دین کلیم نے ان پر ایک کتاب بھی لکھی

ہے، ولادت ۱۹۱۶ء، بوگرہ منگ (مانسہر)

وفات ۱۹۸۲ء-۶-۱۰، مغلیہ پورہ، لاہور

(مکتوب محمد دین کلیم بنام راقم)۔

محمد صدیق، جسٹس؛ سابق

جج شرعی عدالت، وفات ۳ اکتوبر

۱۹۸۵ء، گوندل (سیالکوٹ)

محمد صدیق ناصری چشتی صابری؛

خلیفہ؛ سجادہ نشین درگاہ خواجہ

امام ناصر الدین جالندھر، وفات ۱۳

فروری ۱۹۸۱ء، اچھرہ، لاہور (نوائے

وقت لاہور ۱۹۸۱ء-۳-۲۰)۔

محمد صفدر بخاری؛ غزل گو

پرانے مسلم لیگی، قانون دان، تحریک
پاکستان کے سرگرم کارکن، وفات ۱۶
اپریل ۱۹۷۲ء، میانی صاحب، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۲ء-۱۷-۱۷)

محمد ظفر مدنی، ڈاکٹر شاہ:
عالم دین، واعظ، دندان ساز، وفات
۱۹۸۶ء-۷-۷، لاہور (”جنگ“ لاہور
۱۹۸۶ء-۷-۷)

محمد ظہور: نامور خطاط،
ولادت ۱۹۰۸ء، کاموں ملہی (گوجرانوالہ)
وفات ۱۹۸۲ء-۲-۱۸، گوجرانوالہ،
(خصوصی مجلہ گورنمنٹ کالج گوجرانوالہ)

محمد ظہور الحق شاہ چشتی
صابری: پیر طریقت، بانی سراجیہ
ہائی سکول فیصل آباد، فرزند و جانشین
حضرت سراج الحق چشتی گورداسپوری، ۱۱۲
سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۴ء-۹-۷

فیصل آباد (”جنگ“ لاہور ۸ ستمبر
۱۹۸۴ء)

محمد عاشق، چوہدری:
سیاست دان، احراری رہنما، وفات
۱۹۷۸ء-۴-۲۵، قصور (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۷۸ء-۴-۲۷)

۱۹۵۷ء-۱-۱۲ (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۵۷ء-۱-۱۷)

محمد طفیل: مدیر ”نقوش“
لاہور، ۶۴ سال عمر پائی، وفات ۵ جولائی
۱۹۸۶ء، میانی صاحب، لاہور (”جنگ“
لاہور ۱۹۸۶ء-۷-۷)

محمد طفیل، چوہدری: سابق
صدر ڈسٹرکٹ بار ایسوسی ایشن ڈیرہ
غازی خان، پھلور مسلم لیگ کے روح رواں
ڈیرہ غازی خان کی معروف شخصیت،
وفات (حادثہ) ۱۹۷۳ء-۱۲-۷، ڈیرہ
غازی خان، (”نوائے وقت“ لاہور ۷
دسمبر ۱۹۷۳ء)

محمد طفیل گورکھا: کبڈی
کے مایہ ناز کھلاڑی، وفات ۳۰ ستمبر
۱۹۸۲ء، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۸۲ء-۱۰-۲)

محمد ظفر اقبال، پروفیسر ڈاکٹر:
سابق اُستاد شعبہ الیکٹریکل انجینئرنگ
یونیورسٹی لاہور، وفات ۱۹۸۳ء-۹-۸،
بساندہ کلاں، لاہور،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۸۳ء-۹-۹)
محمد ظفر اللہ، سردار:

لاہور ۶۱۹۶۲-۳-۱۷۔

محمد عبدالرحمان خان ،
حکیم حافظ : ڈیرہ غازی خان
کے نامور طبیب ، وفات ۲۳ فروری
۱۹۶۰ء ، ڈیرہ غازی خان (مجلد "طبیہ"

لاہور مارچ ۱۹۶۰ء۔

محمد عبدالرؤف ، پیر :

سجادہ نشین دربار شکوریہ قادر یہ

گارڈن ٹاؤن لاہور ، فرزند گرامی محمد

عبدالشکور ابوالعلائی ، وفات ۲۹ مئی

۱۹۶۸ء ، گارڈن ٹاؤن ، لاہور ("نوائے

وقت" لاہور ۱۹۶۵-۵-۳۰)۔

محمد عبدالسبحان ، قاضی :

عالم دین ، تلمیذ مولانا قطب الدین غورخشتوی

مصنف : مواہب الرحمن ، انوار الاتقیاء ،

ولادت ۱۸۹۸ء ، کھلاہٹ ، وفات ۲۰

مئی ۱۹۵۸ء ، کھلاہٹ (تربلا) (تذکرہ

اکابر اہل سنت مؤلف عبدالحکیم شرف

قادری)۔

محمد عبدالشکور قادری ہشتی

ابوالعلائی : شیخ طریقت ، خلیفہ

شاہ نبی رضا ، ڈاکٹر محمد اکرم شاہ اور زیبا

ناروی کے شیخ طریقت ، ولادت وطن :

محمد عالم ، حافظ : مدیر و

مالک ماہنامہ "عالم گیر" ، وفات ۱۶

جنوری ۱۹۵۱ء ، گجرات ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۵۱-۱-۱۷)۔

محمد عالم خان اعوان ، ملک :

جامعہ ملیہ اسلامیہ کے ابتدائی طالب علم

خلافت تحریک میں حصہ لیا ، "ہمدرد"

میں مولانا محمد علی جوہر کے ساتھ کام کیا ،

ڈاکٹر سیف الدین کچلو کے اخبار "تنظیم"

کے سب ایڈیٹر رہے ، مدیر ہفت روزہ

"معاشرہ" ایبٹ آباد ، مدت آبادی

وطن : منگلور (مانسہرہ) ، وفات ۱۸

اکتوبر ۱۹۷۸ء ، منگلور (تاریخ ہزارہ

مؤلف شیر بہادر خان پتی)۔

محمد عبدالخالق ، الحاج :

مدیر ہنگالی روزنامہ "آزادی" چٹاگانگ

وفات ۱۹۶۴ء-۹-۲۵ ، چٹاگانگ

("نوائے وقت" لاہور ۲۶ ستمبر

۱۹۶۳)۔

محمد عبدالرحمن ، سر : سابق

وائس چانسلر پنجاب یونیورسٹی ، سابق جج

فیڈرل کورٹ آف پاکستان ، وفات ۱۶

مارچ ۱۹۶۲ء ، کراچی ("نوائے وقت"

لکھنؤ، وفات ۱۹۵۲ء۔ ۸۔۱۰، جیون ہانس،
لاہور (روح مزار)۔

محمد عبدالعزیز چشتی، مفتی؛

مصنف، عالم دین، بانی انجمن اسلامیہ

مرنگ لاہور، مصنف: آفتاب ہدایت

عزیز المعظم، عزیز البیان، اربعین ۶، پری

ولادت ۱۹۱۸ء۔ ۱۱۔۶، چانگان والی

رحلال پور جٹاں، وفات ۱۹۶۳ء۔ ۱۲۔۱۶

لاہور (تذکرہ اکابر اہل سنت مؤلف

عبدالحکیم شرف قادری)۔

محمد عبدالعزیز، مولانا؛

شیخ طریقت، خلیفہ مولانا احمد علی لاہوری

وفات ۱۹۶۲ء۔ ۵۔۱۵، میانی صاحب

لاہور (روح مزار)۔

محمد عبدالعزیز، مولانا مفتی

(مفتی الگوں)؛ مدرس، صوفی

مرید میاں غلام اللہ شرقپوری، بانی

مدرسہ عربیہ احیاء العلوم الگوں ضلع

امرتسر، آزادی کے بعد بوجھے والے

اس مدرسہ کا احیاء کیا۔ وفات ۱۹۶۶ء

اپریل ۱۹۶۶ء، بوسے والا (تذکرہ

اکابر اہل سنت مؤلف عبدالحکیم شرف

قادری)۔

محمد عبدالغفار، ڈاکٹر؛

ممتاز فزیشن، ڈائریکٹر ہیلتھ سروسز، اتر

پردیش کی جیلوں میں ڈاکٹر رہے، باغ

جناح لاہور کی مسجد دارالسلام کے فنانس

ایڈمنسٹریٹر، ۸۳ سال عمر پائی، وفات

۱۹۸۰ء۔ ۵۔۱۲، میانی صاحب، لاہور

(نوائے وقت لاہور، ۱۹۸۰ء۔ ۵۔۱۳)۔

محمد عبدالغنی، حافظ سید؛

خطیب مسجد قطب شملہ، عالم دین، وفات

۱۹۴۹ء۔ ۱۲۔۱۳، لیاقت آباد کراچی۔

(روح مزار)۔

محمد عبدالقادر، حکیم؛

ابن حکیم عبدالوہاب نابینا دہلوی، برادر

زادہ ڈاکٹر مختار احمد انصاری، ماہر

طب، وفات ۱۹۵۹ء۔ ۱۲۔۱۳، لاہور

(نوائے وقت لاہور، ۱۹۵۹ء۔

۱۹۵۹)۔

محمد عبدالکریم قلعداری؛

مولانا؛ مصنف، عالم، شاعر؛

دیوان الکریم (فارسی)، دیوان الکریم،

(عربی)، مرید پیر سید حیدر علی شاہ جلاپوری،

ولادت قلعدار (گجرات)، وفات ۱۹

ستمبر، ۱۹۵۵ء، قلعدار (گجرات) (تذکرہ

وزیر آباد (”نوائے وقت“ لاہور ۲۲ فروری ۱۹۶۹ء)۔

محمد عبد اللہ خلدی امرتسری

خواجہ میر: سیاست دان، تحریک

پاکستان کے سرگرم کارکن، خلافت، کانگریس،

احرار اور مسلم لیگ کے کارکن، تحریک مسجد

شہید گنج میں شریک رہے، ولادت ۱۹۰۰ء

امرتسر، وفات ۱۹۶۱ء - ۱۱ - ۲۸، ہارمی

باغ، لاہور (مکتوب خواجہ محمد بشیر احمد

خلدی بنام راقم)۔

محمد عبد اللہ دہلوی

حاجی مرزا: سالار اعلیٰ مسلم نیشنل

گارڈ صوبہ دہلی، قائد اعظم کے ذاتی محافظ،

ولادت ۱۹۱۳ء - ۸ - ۲۳، وفات ۱۵ جولائی

۱۹۶۶ء، قبرستان سوسائٹی، کراچی۔

(لوح مزار)۔

محمد عبد اللہ سلیم پوری

مولانا: عالم دین، شیخ طریقت،

کتاب دوست، مرید مفتی عزیز الرحمن

عثمانی و خلیفہ مولانا ابوالسعد احمد خان

مرشد مولانا خان محمد صاحب، ولادت

۱۹۰۴ء - ۱۰ - ۵، سلیم پور (جگڑاؤں)،

وفات ۱۹۵۶ء - ۶ - ۷، خانقاہ سراجیہ

علمائے پنجاب مصنف اختر (ہی)۔

محمد عبد اللہ، الحاج میاں:

ماہر فن تعمیر، مسلم مسجد لوہاری گیٹ لاہور

کا ڈیزائن تیار کیا،

وفات ۱۹۶۳ء - ۵ - ۵، میانی صاحب

لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۶ مئی

۱۹۶۳ء)۔

محمد عبد اللہ بڈھیالوی

حافظ ابوالحسن: نامور اہل حدیث،

عالم دین، آبائی وطن بڈھی مالہ (فیروز پور)

۸۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۷ء - ۵ - ۸،

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۷ء - ۵ - ۹)۔

محمد عبد اللہ، پیر: علاقہ

تھل کے نامور شیخ طریقت، ۱۲۹ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۷۹ء - ۶ - ۲۶، سرگودھا،

(”امروز“ لاہور ۱۹۷۹ء - ۶ - ۲۷)۔

محمد عبد اللہ، حاجی:

بانی تبلیغی مرکز اٹیونڈ، ۱۰۶ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۸۳ء - ۴ - ۱۱، رائے وڈ،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۸۳ء - ۴ - ۱۲)۔

محمد عبد اللہ خان، کرنل

راجا: سابق رکن مغربی پاکستان

اسمبلی، وفات (حادثہ) ۱۹۶۹ء - ۲ - ۱،

کندیاں (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلفہ
اشترزادی)۔

محمد عبداللہ شاہ قادری
مشہدی، پیر سید؛ شیخ

طریقت سلسلہ قادریہ، خلیفہ سید
قطب علی شاہ سندھیلیا لڑالی، کچھ

ملفوظات "قلب سلیم" کے عنوان سے
چھپ چکے ہیں، وفات ۱۸۹۸ء، موضع

قادری بخش (کمالیہ)، وفات ۱۹۶۱ء-۶۴-۲۹،
موضع قادری بخش (کمالیہ) "قلب سلیم"۔

مرتبہ محمد نواز شاہ مطبوعہ موضع قادری بخش و
"ارباب طریقت" مؤلفہ محمد ادریس بھوجیانی

محمد عبداللہ، شیخ؛ سابق
صدر انجمن اسلامیہ سیالکوٹ، سیالکوٹ

کی ممتاز شخصیت، وفات ۱۹۷۰ء اپریل
۱۹۷۰ء، سیالکوٹ "نوائے وقت"

لاہور ۱۹۷۰ء-۳-۱۸)۔

محمد عبداللہ فاروقی؛

مرید و تلمیذ شیخ الہند، خلیفہ عبدالقادر
رائے پوری، تحریک ریشمی رومال کے

کردار، ولادت وطن: کوٹ بادل خانہ
(جالندھر)، وفات ۱۹۸۵ء، میانی صاحب

لاہور (معلومات از سید نفیس رقم صاحب)۔

محمد عبداللہ منہاس، علامہ؛
ممتاز صحافی، "وکیل" امرتسر سے تعلق

رہا، نقاد، وفات ۱۹۴۹ء-۷-۱۲،
میانی صاحب، لاہور۔

(لوح مزار)۔

محمد عبداللہ، مولانا روڈی
والے؛ معروف طبیب، مصنف،

خواص اورک، خواص سیب، وغیرہ،

بانی دواخانہ سلیمانی، وفات ۲۳ دسمبر
۱۹۷۴ء، جہانیاں (مکتوب فرزند آں

مرحوم بنام رقم)۔

محمد عبداللہ، میر واعظ؛
عالم دین، تحریک آزادی کشمیر کے رہنما،

ولادت وطن: شوپیاں، وفات ۲۰
نومبر ۱۹۷۷ء، میانی صاحب، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۲۱ نومبر
۱۹۷۷ء)۔

محمد عبداللہ نعیمی؛ عالم،
مدرس، ولادت ۱۳۴۴ھ، خاران،

وفات ۱۹۸۲ء-۷-۳۱، کراچی ("جنگ"
کراچی ۱۹۸۲ء-۸-۱)۔

محمد عبدالملک صدیقی
نقشبندی مجددی؛ پیر طریقت،

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۷ء-۲۰۲۱ء)۔
محمد عثمان ، سپید قاضی :

میٹر کلکتہ کارپوریشن ، مسلم یگی رہنما ،
 ولادت اگست ۱۹۰۵ء ، اوگانڈا

(بہار) ، وفات ۱۹۷۵ء-۸-۲۹ ،
 شیرشاہ کالونی ، کراچی (مکتوب محمد فرید الحق

ایڈوکیٹ بنام راقم)۔
محمد عثمان عرسانی :

سندھ کے ممتاز دانشور ، وفات ۲۰۰۳
 نومبر ۱۹۸۶ء ، حیدرآباد (خبرنامہ

”اکادمی“ ادبیات ، اسلام آباد ،
 دسمبر ۱۹۸۶ء)۔

محمد عرفان خان شاہ
قادری سروری : ماہر

تصویر ، وفات ۱۹۷۲ء ، ۵-۲۵ ،
 اسلام آباد ،

(روح مزار)۔
محمد عطاء اللہ بودلہ ،

میاں : فیروز پور کے مہاجر ،
 والد پیر صلاح الدین ڈپٹی کمشنر مظفر گڑھ

ضلع مظفر گڑھ کی مشہور شخصیت ، ۳۰
 سال عمر پائی ، وفات ۱۹۶۵ء ، ۴-۲۸

چک بودلہ (ملتان) (”نوائے وقت“

وفات ۱۹۷۳ء-۹-۹ ، غریب آباد ،
 خانیوال (”نوائے وقت“ لاہور ۱۱

ستمبر ۱۹۷۳ء)۔
محمد عبدالمجید عتیقی ، حکیم :

ماہر طبیب ، ادیب ، کتاب دوست ،
 لاہور کی ادبی شخصیت ، سیاسی کارکن

خلافت کمیٹی کے جنرل سیکریٹری ، انڈین
 نیشنل کانگریس لاہور کے جنرل سیکریٹری ،

ان کی کتابیں پنجاب یونیورسٹی لائبریری کو
 ملیں ، ولادت ۱۹۰۱ء ، وفات ۲۵

اپریل ۱۹۷۱ء ، میاں میر ، لاہور ،
 (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۱ء-۲-۲۵)۔

محمد عثمان آزاد ، شیخ :
 مالک روزنامہ ”انجام“ کراچی ، وفات

۱۹۶۳ء-۵-۱۱ ، میوہ شاہ ، کراچی ،
 (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۳ء-۹-۱۳)۔

محمد عثمان ، پروفیسر : ماہر
 تعلیم ، دانشور ، ادیب ، مصنف ”فکر

اقبال کی تشکیل نو“ ، ”حیات اقبال کا
 ایک جذباتی دور“ پرنسپل سچر ٹریننگ

کالج لاہور ، ڈائریکٹر ادارہ تعلیم و تحقیق ،
 جامعہ پنجاب لاہور ، وطن : جموں ،

وفات ۱۹۸۷ء-۴-۲۰ ، گلبرگ ، لاہور

تھیر پور خاص، (معلومات از حکیم سید
اکرام حسین سیکری)۔

محمد علی بخاری، پروفیسر
سید؛ سجادہ نشین خانقاہ مٹھن
شریف (ملتان)، ماہر تعلیم، وفات
۱۹۸۲ء-۲-۲۴، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۸۲ء-۲-۲۵)۔

محمد علی بوگرہ؛ سابق وزیر
خارجہ پاکستان، سابق وزیر اعظم پاکستان
سابق سفیر پاکستان متعینہ امریکہ، ۵۴
سال عمر پائی، ولادت ۱۹۰۰ء، وفات

۱۹۶۳ء-۱-۲۳، بوگرہ (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۶۳ء-۱-۲۴)۔

محمد علی جالندھری، مولانا؛
مجلس احرار کے رہنما، تحریک ختم نبوت
کے روح رواں، ولادت ۱۸۹۵ء،
رائے پور اڑھیاں (نکودر)، وفات
۱۹۷۱ء-۳-۲۱، خیر المدارس، ملتان
(مجلۃ الراعیین کراچی)۔

محمد علی جانباز، مولانا؛
تحریک ختم نبوت کے رہنما، عمر ۶۷ سال
پائی، وفات ۱۹۸۳ء-۸-۸، سمندری
(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۳ء-۸-۹)۔

لاہور ۱۹۶۵ء-۴-۲۹)۔

محمد عطاء اللہ، کرنل؛ کوہ
پیما، کے ٹوسر کرنے والی جماعت میں
شامل تھے، فارسی کے عالم، مصنف؛
”CITIZEN OF TWO WORLDS“

وفات ۱۹۷۷ء-۱۱-۲۸، پشاور،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۷ء-۱۱-۲۹)۔

محمد عظیم فیروز پوری، مولانا
صوفی؛ ماہر تعلیم، صوفی، مصنف،
ولادت ۱۹۷۷ء، رچی والا (فیروز پور)
وفات ۱۹۶۱ء-۱۰-۱۰، میانی صاحب، لاہور
(روح مزار)۔

محمد علم الدین فرید کوٹی،
مولانا؛ جید عالم، تحریک پاکستان
کے کارکن، ولادت ۱۸۹۳ء، قلعی
اڑھیاں (فیروز پور)، وفات ۲ جنوری
۱۹۷۴ء، اوکاڑہ (ذاتی بیاض راقم الحرف)۔
محمد علی؛ بلتی زبان کے شاعر،
وفات ۱۹۸۶ء-۳-۸، راولپنڈی
رخیر نامہ اکادمی ادبیات اسلام آباد،
مارچ ۱۹۸۶ء)۔

محمد علی آنبیری چشتی؛
پیر طریقت، وفات ۱۹۷۳ء-۱-۲۶،

(”جنگ“ کراچی ۱۹۵۹ء-۳-۳۱)۔
محمد علی خان، حاجی؛ تنگی
 کے زمیندار اور ممتاز سیاست دان،
 سابق مغربی پاکستان اسمبلی کے رکن،
 ۵۴ سال عمر پائی، وفات (حادثہ) ۲۳
 اپریل ۱۹۵۶ء، پشاور (”شہباز“ پشاور
 ۱۹۵۶ء-۴-۲۳)۔

محمد علی شمسی؛ مدیر روزنامہ
 ”سفینہ“ لاہور، ممتاز صحافی، وفات
 ۱۹۵۹ء-۲-۲۵، لاہور (”نوائے
 وقت“ لاہور ۱۹۵۹ء-۲-۲۶)۔

محمد علی فائق؛ پنجابی اور
 اردو کے شاعر، ولادت ۳ جنوری
 ۱۹۱۱ء، ماڑی بھنڈراں (گوجرانوالہ)،
 وفات ۱۹۷۲ء-۵-۲۳، گوجرانوالہ،
 (”خصوصی مجلہ“ گورنمنٹ کالج گوجرانوالہ)۔
محمد علی فریدی، خواجہ؛

نامور قوال، ولادت فروری ۱۹۰۶ء،
 وفات ۱۹۷۹ء-۱۰-۱۳، برج اٹاری
 (شیخوپورہ)۔

محمد علی لاہوری، ”مولانا“؛
 انجمن احمدیہ لاہور کے صدر، قرآن

محمد علی، چودھری؛ وزیر
 اعظم پاکستان، سیکریٹری جنرل حکومت
 پاکستان، مصنف؛ ”ظہور پاکستان“،
 ولادت ۱۹۰۵ء، ننگل انبیاء (نکودر)،
 وفات ۱۹۸۰ء-۱۲-۱، قبرستان سوسائٹی،
 کراچی، (”مشرق“ لاہور ۲ دسمبر
 ۱۹۸۰ء)۔

محمد علی، چودھری؛ سابق
 وائس چانسلر پشاور یونیورسٹی، وفات
 ۱۹۷۱ء-۸-۲۴، ایبٹ آباد (مضمون
 ”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۱ء-۱۰-۱۹)۔

محمد علی، حاجی حکیم؛ تلمیذ حکیم
 اجمل خان، محمد عالم آسی و مولانا نور احمد
 مرید مولانا اشرف علی تھانوی، مصنف؛
 ”سودائے مرزا“، ”تقرب الہی“، ولادت
 وطن؛ شام نگر (امرتسر)، ۸۲ سال عمر
 پائی، وفات ۱۹۷۴ء-۱-۱۶، گوجرانوالہ،

(مکتوب پروفیسر منظور احمد فرزند
 آن مرحوم بنام راقم)۔

محمد علی حبیب، سیٹھ؛
 مینیجنگ ڈائریکٹر حبیب بینک لمیٹڈ،
 پاکستان کے ممتاز بینکار، ۵۸ سال
 عمر پائی، وفات ۱۹۵۹ء-۳-۳۰، کراچی

عالم، مناظر، مصنف؛ مقياس حقیقت،
مقياس النور، مقياس الصلوة، مقياس
النبوة، ولادت ۱۹۰۲ء، شیروکاہنہ،
(تصور)، وفات ۱۹۷۱ء-۱۲-۲۱،
اچھرہ، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۳
دسمبر ۱۹۷۱ء)۔

محمد عمر بیر بلوی، مولانا؛

صوفی، عالم، استاد اسلامیہ کالج پشاور،
خلیفہ میاں شیر محمد شریقی، مصنف؛

التوحید، طریقت کی حقیقت، دستور
تصوف، زنبیل عمر، صراط مستقیم،

قرآنی نظریہ حیات، ولادت ۱۹۳۷ء،
بیربل (سرگودھا)، وفات ۲۶ اگست

۱۹۶۷ء، بیربل شریف (سرگودھا)،
(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

محمد عمر، حکیم میاں؛ تلمیذ

حکیم محمد حسن قرشی، عالم دین، طبیب،

میاں شیر محمد شریقی کی اکلوتی نواسی کے
شوہر، ۵۰ سال عمر پائی، وفات ۹

مارچ ۱۹۸۲ء، شرق پور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۲ء-۳-۱۰)۔

محمد عمر خان؛ سیاست دان

سینیٹر، وفات ۱۹۸۶ء-۷-۱۲، عمر آباد

حکیم کا انگریزی میں ترجمہ کیا، خطیب
احمدیہ مسجد برانڈر تھ روڈ لاہور،
وفات ۱۹۵۱ء-۱۰-۱۳، میانی صاحب،
لاہور (لوح مزار)۔

محمد علی لکھوی، مولانا؛

اہل حدیث کے نامور عالم دین، والد
بزرگوار مولانا معین الدین لکھوی، وفات
۱۹۷۳ء-۱۲-۱۹، اوکاڑہ (ہفت روزہ
"الاعتصام" لاہور)۔

محمد علی مظفری؛ عالم دین،

وفات ۱۹۵۹ء-۹-۱۴، ڈسکہ ("خصوصی
مجلہ" گورنمنٹ کالج گوجرانوالہ)۔

محمد علی نون، ملک؛ برادر

حقیقی ملک فیروز خان نون، سابق
چیئرمین لاہور ریس کلب، ۷۰ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۹ء-۵-۱۲، سرگودھا
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۹ء-۵-۱۵)۔

محمد علی ہرل، مہر؛ سابق

رکن صوبائی اسمبلی، سیاست دان،
وفات ۱۹۷۳ء-۹-۲، مولوانی،
رفیصل آباد ("نوائے وقت" لاہور ۵
ستمبر ۱۹۷۳ء)۔

محمد عمر اچھروی، مولانا؛

(چار سده) "جنگ" لاہور ۳ جولائی

(۱۹۸۶ء)

محمد عمر شمس آبادی، مفتی؛

عالم، تحریک ختم نبوت کے کارکن، فقہ

کے ماہر، وفات ۱۹۵۷ء-۲۷-۲۷

شمس آباد (انک) (تذکرہ علمائے

پنجاب مؤلف اختر اہی)۔

محمد عمر فاروقی؛ کہنہ مشق

صحافی، مدیر روز نامہ انجام کراچی،

مالک و مدیر روز نامہ آغاز کراچی،

سیاست دان، ۵۸ سال عمر پائی، وفات

۱۹۶۹ء-۱۲-۱۰، یوسف پورہ، کراچی،

"نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۹ء-۱۲-۱۱)۔

محمد عمر، مولانا؛ صوفی، عالم

سجادہ نشین درگاہ غلام حسن چک بھٹی،

وفات ۱۹۸۵ء-۱۱-۱۶، چک بھٹی،

جلال پور بھٹیاں (مکتوب میاں ضمیر احمد

بنام راقم)۔

محمد عمر نعیمی مراد آبادی،

مفتی؛ عالم دین، بانی مخزن "بحر

العلوم" کراچی، ولادت ۱۸۹۳ء،

مراد آباد، وفات ۱۹۶۶ء-۳-۲،

مسجد دارالصلوة، ناظم آباد، کراچی،

("جنگ" کراچی ۱۹۶۶ء-۳-۳)۔

محمد عمران خان ٹونکی؛ عربی و

فارسی کے عالم، عربک پرنسپل ریسرچ

انسٹی ٹیوٹ ٹونک کے رکن رکن، پاکستان

کے دورہ پر آئے اور یہیں فوت ہو گئے،

وفات ۱۹۸۶ء-۲-۱۳، حیدر آباد

(سندھ) (مکتوب خورشید احمد خان بنا

راقم)۔

محمد عیسیٰ غزنوی، مولانا؛

برادر خورد مولانا محمد داؤد غزنوی،

عالم دین، ولادت ۱۸۹۷ء، امرتسر،

وفات ۱۹۶۳ء-۳-۶، منڈی صادق

گنج (ہفت روزہ "الاعتصام" لاہور

۱۹۶۳ء-۳-۲۲)۔

محمد عیسیٰ، قاضی؛ تحریک

پاکستان میں صف اول کے رہنما، سابق

صدر بلوچستان مسلم لیگ، قرار داد

لاہور کے مؤید، ۶۲ سال عمر پائی،

ولادت ۱۹۱۰ء، وفات ۱۹۷۹ء

۱۹۷۹ء، پشین ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۷۹ء-۶-۲۰)۔

محمد عمران، قاضی؛ ممتاز

عالم دین، وفات ۱۹۸۵ء-۵-۵، کوٹہ

وفات ۱۹۶۳ء، میانی صاحب، لاہور
(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام
راقم)۔

محمد فرید، الحاج پروفیسر
قاضی؛ صدر شعبہ معاشیات کراچی
یونیورسٹی، ماہر تعلیم، ماہر اقتصادیات
وفات ۱۹۶۶ء-۳-۲۹، درگاہ عبداللہ
غازی، کراچی،

(لوح مزار)۔

محمد فضل الدین قریشی، پروفیسر؛

البیرونی پرنسڈ سمجھے جاتے تھے، استاد
اسلامیہ کالج لاہور، ولادت ۱۹۳۰ء اپریل
۱۹۶۲ء، وفات ۱۹۷۹ء-۳-۱۸،

میانی صاحب، لاہور،

(لوح مزار)۔

محمد فضل حق خان، سردار؛

سابق ہوم منسٹر ریاست پٹیالہ،
وفات ۱۹۵۷ء-۱۲-۲۹، گوجرانوالہ،
”لوائے وقت“ لاہور ۳۰ دسمبر
۱۹۵۷ء۔

محمد فضل حق، مولانا؛

سابق ڈپٹی آڈیٹر جنرل پاکستان، وفات
۱۹۷۹ء-۲-۱۵، لاہور (”لوائے وقت“

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۵ء-۵-۶)۔

محمد غلام جان قادری لاہوری؛

مفتی؛ عالم، مصنف؛ فتاویٰ

غلامیہ، دیوان غلامیہ، سیف رحمانی،

ولادت ۱۸۹۶ء، اوگرہ (مانسہرہ)،

وفات ۱۹۵۹ء-۸-۱۱، میانی صاحب،

لاہور (تذکرہ اکابر اہل سنت مؤلفہ

عبدالحکیم شرف قادری)۔

محمد فاروق غزنوی، مولانا

سید؛ سید داؤد غزنوی کے فرزند،

عالم دین، نگران مدرسہ تقویۃ الایمان

شیش محل روڈ، لاہور، وفات ۲۳

جون ۱۹۷۸ء، سید گاؤں، لاہور،

(”لوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۸ء-۷-۲۷)۔

محمد فاضل؛ مدیر روزنامہ

”تعمیر“ راولپنڈی، پوٹو ہار اکیڈمی

کے روح رواں، وفات ۱۸ مئی

۱۹۸۶ء راولپنڈی (سہ ماہی ”العلم“

کراچی جولائی تا ستمبر ۱۹۸۶ء)۔

محمد فاضل، خلیفہ؛ ہیڈ

ماسٹر ایم اے اوبائی سکول امرتسر،

ماہر تعلیم، ابن مولانا احمد بخش، خطیب

مسجد خیر الدین امرتسر، ۸۲ سال عمر پائی،

وسط اپریل ۱۹۵۹ء، چاہ حافظ والا
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۵۹ء-۲۲-۳۲)
محمد قاسم امرتسری، میر:
 سابق سپرنٹنڈنٹ میونسپل کمیٹی امرتسر
 پروفیسر امجد سعید کے نانا، وفات
 ۱۹۶۲ء-۱-۲، میانی صاحب، لاہور
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۲ء-۱-۳)
محمد قدیر بخش بدایونی :
 عالم، مدرس، مصنف،
 ولادت ۱۸۸۹ء، آٹولہ، وفات ۱۳۳۳ھ
 نومبر ۱۹۵۶ء، حیدرآباد (سندھ)،
 (مکتوب محمد ایوب قادری مرحوم
 بنام راقم)۔
محمد قطب الدین جھنگوی،
 حکیم مولانا؛ عالم، انشا پرداز،
 مناظر، مصنف، خونی داستان،
 فیصلہ شرعیہ، ولادت پیرکوٹ سدانہ
 (جھنگ)، وفات ۱۹۵۹ء-۱۰-۲۹،
 قطب آباد (جھنگ) (تذکرہ اکابر اہل
 سنت مؤلفہ عبدالحکیم شرف قادری)۔
محمد قمر الحق، ڈاکٹر، تحریک
 خلافت میں طالب علم رہنا، محمد فرید الحق
 ایڈووکیٹ کے والد بزرگوار، شاعر،

لاہور ۱۹۶۹ء-۲-۱۶)۔
محمد فضل شاہ جلال پوری،
 سید؛ شیخ طریقت، امیر حزب اللہ
 نبیرہ پیر سید حیدر علی شاہ جلال پوری،
 ولادت نومبر ۱۸۹۲ء، وفات یکم
 دسمبر ۱۹۶۶ء، جلالپور ("خزینہ کرم"
 مؤلفہ نور احمد مقبول)۔

محمد فضل قدیر ندوی کیتھلی؛
 تحریک پاکستان کے نامور کارکن، والد
 محمد ظفر ندوی (صحافی)، ۸۳ سال عمر پائی،
 وفات ۱۹۸۱ء-۱۲-۱۷، گلبرگ، لاہور
 ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۱ء-۱۲-۱۸)۔
محمد فقیر؛ فن کار، موسیقار،
 وفات ۱۹۸۵ء-۲-۲۷، دادو (سندھ)
 ("جنگ" کراچی ۱۹۸۵ء-۲-۲۸)۔
محمد فیض احمد، صاحبزادہ؛
 شیخ طریقت، فرزند وجائشین ابوالفیض
 قلندر علی سہروردی، وفات ۶ اگست
 ۱۹۸۲ء، بنجر وال، لاہور،
 (روح مزار)۔

محمد فیض اللہ خان فقیر؛
 سجادہ نشین درگاہ چاہ حافظ والا، نزد
 لیاقت پور، ۱۱۰ سال عمر پائی، وفات

ماہنامہ ”ادب لطیف“ لاہور، منیجر
اشاعتی ادارہ پنجاب لاہور، وفات
۱۹۵۹ء۔ ۶۔ ۲۱، بی بی پاک دامن،
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۲۲ جون
۱۹۵۹ء)۔

محمد گل نیاز؛ چکوال مسلم
لیگ کے جنرل سیکریٹری، صحافی،
کالم نگار، ۶۰ سال عمر پائی، وفات ۲۲
فروری ۱۹۷۶ء، چکوال (”نوائے
وقت“ لاہور ۱۹۷۶ء۔ ۱۔ ۵)۔

محمد گوند لوی، حافظ؛
عالم دین، شیخ الحدیث، گوجرانوالا کی
معروف دینی شخصیت، ولادت
۱۸۹۱ء، گوند لوالا، وفات ۲۲
جون ۱۹۸۵ء، گوجرانوالا (ہفت روزہ
”الاسلام“ لاہور)۔

محمد لطیف قادری، حافظ؛
یکے از احفاد شاہ عنایت قادری،
بانی مدرسہ مسجد شاہ عنایت قادری،
وفات ۱۹۸۴ء۔ ۶۔ ۲۹، درگاہ
شاہ عنایت، لاہور،
(روح مزار)۔

محمد لطیف کاشمیری؛ مصنف،

وفات ۱۹۸۱ء۔ ۹۔ ۴، گلشن اقبال، کراچی،
(روح مزار)۔

محمد قمر الدین سیالوی، خواجہ؛
مصنف، شیخ طریقت، فارسی کے شاعر،
سجادہ نشین سیال شریف، تلمیذ مولانا
معین الدین اجمیری، ولادت ۱۳۲۲ھ،
سیال شریف (سرگودھا)، وفات ۲۱
جولائی ۱۹۸۱ء، سیال شریف (”جنگ“
لاہور ۱۹۸۱ء۔ ۷۔ ۲۲)۔

محمد کرم الہی؛ وکیل، صوفی،
سماجی کارکن، سابق میونسپل کمشنر،
ولادت ۱۸۸۰ء، ہڈیانہ (سیالکوٹ)،
وفات ۱۹۵۹ء۔ ۱۲۔ ۲۵، سیالکوٹ
(”امروز“ لاہور ۱۹۵۹ء۔ ۱۲۔ ۲۶)۔

محمد کرم شاہ مجددی قادری؛
پروفیسر؛ صدر شعبہ ریاضی و
وائس پرنسپل ایمرسن کالج ملتان،
پرنسپل اسلامیہ کالج، ملتان، مصنف؛
”تذکرہ کریمیہ“، ولادت کورالیاں
(امر لسر)، ۷۶ سال عمر پائی، وفات
۱۹۷۵ء۔ ۸۔ ۲۶، ملتان (مکتوب
محمد ثناء اللہ بٹ بنام راقم)۔

محمد کریم، چودھری؛ منیجر

۱۹۶۱ء، پنڈ ملکان (نشان حیدر
حنیف شاہ)۔

محمد محمود احمد (ایم ایم احمد)؛
سابق صدر شعبہ فلاسفی کراچی یونیورسٹی،
خلیفہ بابا ذہین شاہ تاجی، وفات ۲۲
ستمبر ۱۹۶۸ء، جدہ۔

محمد محمود الرحمن، خواجہ؛
سجادہ نشین، مرشد فضل القادر

چوہدری مسلم لیگی رہنما، وفات ۲۲
جنوری ۱۹۸۵ء، چوہدر شریف (ہزارہ)
("جنگ" لاہور ۱۹۸۵ء-۱-۳)۔

محمد مرتضیٰ خان، پروفیسر؛
سابق پرنسپل ایلی کالج آف کامرس لاہور،
علی گڑھ اولڈ بوائز کی انجمن کے روح رواں

وفات ۱۹۶۶ء-۳-۲۱، شادمان،
لاہور ("لوائے وقت" لاہور ۲۲ مارچ
۱۹۶۶ء)۔

محمد مسعود، ڈاکٹر؛ نامور
ہومیوپیتھ، مصنف، بانی ہومیوپیتھی
کالج لاہور، ولادت ۱۸۹۸ء، وزیر

آباد، وفات ۱۹۶۰ء-۸-۲۱،
بی بی پاک دامن۔ لاہور ("لوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۰ء-۸-۲۲)۔

مترجم، وفات ۱۹۶۴ء-۹-۲۹،
میان صاحب، لاہور ("لوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۴ء-۹-۳۰)۔

محمد مبین الخطیب، مولانا؛
تحریک ریشمی رومال کے ایک کردار،
حضرت شیخ الہند کے ساتھی، وفات
۱۹۶۹ء-۴-۱۴، دارالعلوم کورنگی، کراچی،
(لوح مزار)۔

محمد متین خطیب، مولانا؛
فاضل دیوبند، مفسر، عالم، تحریک پاکستان
کے کارکن، ولادت ۱۹۰۸ء-۳-۱۳،
وفات ۱۹۸۲ء-۲-۱۰، دارالعلوم
کورنگی، کراچی،
(لوح مزار)۔

محمد محسن ترمذی، سید؛
سابق ڈسٹرکٹ اینڈ سیشن جج، سابق
ڈپٹی سیکریٹری صوبائی محکمہ قانون، ۵۹
سال عمر پائی، ولادت وطن؛ روپڑ، وفات
۱۹۶۶ء-۲-۱۹، گولڑہ ("لوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۶ء-۲-۲۰)۔

محمد محفوظ شہید؛ "نشان
حیدر" یافتہ، ولادت ۱۹۴۴ء، پنڈ
ملکان (راولپنڈی)، وفات ۱۶ دسمبر

محمد معصوم شاہ، سید مولانا،
شیخ طریقت، بانی نوری کتب خانہ لاہور،

بہت سی مساجد تعمیر کروائیں، نوری
مسجد بالمقابل ریلوے اسٹیشن لاہور
ان کی یادگار ہے، ولادت ۱۸۹۸ء،

چک سادہ، وفات ۱۹۶۹ء۔ ۱۸۔۱،
چک سادہ (گجرات) (تذکرہ اکابر اہل
سنت مرتبہ عبدالحکیم شرف قادری)۔

محمد معصوم قادری :

ممتاز خطاط، تلمیذ پروین رقم، ۳۵ سال
روزنامہ مغربی پاکستان کے ہیڈ کاتب
رہے، ۶۳ سال عمر پائی، وفات ۲۲
جون ۱۹۸۷ء، سید پور، لاہور،

(”مغربی پاکستان“ لاہور ۵ جون
۱۹۸۷ء)۔

محمد معظم، شہزادہ :

سابق صدر یونین کونسل تحصیل چوئیاں،
شہزادگان بنگلہ ایوب شاہ لاہور کے

خاندان کے فرد، وفات ۱۹۶۲ء۔ ۱۶۔۴،
شاہ ابوالمعالی، لاہور (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۶۲ء۔ ۴۔۱۸)۔

محمد مقبول الرسول، خواجہ،
پیر طریقت، سجادہ نشین، ولادت

محمد مسلم عظیم آبادی، پروفیسر

عالم و فاضل، مترجم، ہندوستان میں

دہلی تحریک، مصنفہ ڈاکٹر قیام الدین

احمد بزبان انگریزی، ڈاکٹر معز الدین احمد

ناظم اقبال اکیڈمی کے خسر، وفات ۲۲

فروری ۱۹۷۷ء، پاپوش نگر، کراچی،

(توخ مزار)۔

محمد مشتاق چشتی صابری،

صوفی : مرید حضرت سراج الحق

گورد اسپوری چشتی صابری، شیخ طریقت،

ولادت وطن : جالندھر، وفات ۲۶

مارچ ۱۹۶۵ء، گنج بخش روڈ، لاہور،

(مدینۃ الاولیاء مؤلفہ محمد دین کلیم)۔

محمد مشتاق ہاشمی : سابق

پرنسپل شعیب محمدیہ کالج آگرہ، وفات

۱۹۶۷ء۔ ۷۔۲۱، میانی صاحب، لاہور

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۲ جولائی

۱۹۶۷ء)۔

محمد مظفر احمد مفتی : مصنف،

خطیب، ابن مفتی محمد مظہر اللہ دہلوی،

ولادت ۱۹۱۰ء، دہلی، وفات ۲۶

دسمبر ۱۹۷۱ء، کراچی (مکتوب پروفیسر

محمد مسعود احمد بنام راقم)۔

وفات ۱۹۷۲ء - ۵ - ۲۰، دارالعلوم
کورنگی، کراچی،
ر لوح مزار)۔

محمد منور صدیقی، ڈاکٹر؛
سماجی کارکن، ولادت ۲۹ نومبر
۱۹۱۷ء، تلونڈی موسیٰ خان (گوجرانوالہ)،
وفات ۱۹۷۹ء - ۲ - ۲۸، گوجرانوالہ،
(”خصوصی مجلہ“ گورنمنٹ کالج گوجرانوالہ)۔
محمد منیر؛ سابق چیف جسٹس
سپریم کورٹ پاکستان، منیر انکوائری
رپورٹ والے، مصنف، ولادت ۳
مئی ۱۸۹۵ء، وفات ۱۹۸۱ء - ۶ - ۲۶،
گورومانگٹ گلبرگ، لاہور (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۸۱ء - ۶ - ۲۷)۔

محمد منیر فاروقی، جسٹس؛
ممتاز قانون دان، سابق جج ہائی کورٹ،
۷۰ سال عمر پائی، ولادت ۱۹۱۶ء، وفات
۱۹۸۶ء - ۱ - ۵، لاہور (”جنگ“ لاہور
۱۹۸۶ء - ۱ - ۶)۔

محمد مودود، حکیم شیخ؛
مزنگ لاہور کے نامور طبیب، ۳۵ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۶۱ء - ۵ - ۱۹، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۱ء - ۵ - ۲۰)۔

۱۹۰۴ء، لڈ (جہلم)، وفات ۱۳ فروری
۱۹۲۹ء، لڈ شریف، (جہلم) (مکتوب
صاحبزادہ عبدالرسول بنام رانم)۔

محمد مقیم، ڈاکٹر شیخ؛ سابق
اُستاد معاشیات گورنمنٹ کالج لاہور،
وفات (نائجیریا) ۱۹۷۹ء - ۱۱ - ۲،
ننکانہ صاحب (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۷۹ء - ۱۲ - ۱۵)۔

محمد مکین احسن کلیم؛ ممتاز
صحافی، مدیر روزنامہ ”مشرق“ لاہور
ولادت ۱۹۲۳ء، لکھنؤ، وفات ۱۱
ستمبر ۱۹۷۶ء، لاہور (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۷۶ء - ۹ - ۱۲)۔

ممتاز علی خان، نواب؛ نواب
آف کرنال، نواب زادہ نیاقت علی
خان کے ابن عم، ۷۵ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۷۲ء - ۲ - ۱۵، لاہور،
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۶ فروری
۱۹۷۲ء)۔

محمد منعم حقانی الخطیب،
مولانا؛ استاد علوم شرقیہ،
بانی قاسم المعارف دہرہ دون، تحریک
پاکستان کے سرگرم کارکن، ولادت ۱۸۹۲ء،

نواب زادہ : سابق سیشن جج،
دوران ملازمت دیانتداری کے لئے
مشہور رہے، وفات ۱۹۵۵ء-۹-۲،
ڈیرہ اسماعیل خان (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۵۵ء-۹-۴)۔

محمد نصیر ہمالیوں : مالک
قومی کتب خانہ، بانی روزنامہ ”تعمیر“
راولپنڈی، معروف ناشر، ۸۴ سال
عمر پائی، ۱۹۶۱ء-۶-۱۴، میانی صاحب،
لاہور (اداریہ ”نوائے وقت“ لاہور) ار
جولائی ۱۹۶۶ء)۔

محمد نعیم لدھیانوی، مولانا
مفتی : تلمیذ شیخ الہند، مجاہد آزادی،
عالم، مدرس، ولادت ۱۸۵۹ء، لدھیانہ،
وفات ۱۹۶۰ء-۱۲-۱۹، ٹوبہ ٹیک سنگھ،
(مشائیر علماء دیوبند مؤلف قاری فیوض
الرحمن)۔

محمد نعیم ندوی : ادیب، محقق،
ماہر تعلیم، وفات ۱۹۸۴ء-۵-۲۷،
حیدرآباد، سندھ (”جنگ“ لاہور ۲۸
مئی ۱۹۸۴ء)۔

محمد نقی باجواہ، چوہدری،
بار ایٹ لاء، ممتاز قانون دان، وفات

محمد نثار : کرکٹ کے مشہور کھلاڑی،
فاؤسٹ ہاؤلر، سابق ڈویژنل سپرنٹنڈنٹ
پاکستان ریلوے کوئٹہ، ۵۳ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۳ء-۳-۱۱، میانی صاحب،
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۳ مارچ
۱۹۶۳ء)۔

محمد نثار، صوفی : ڈرامہ
نویس، سکرپٹ رائٹر، وفات ۳
جولائی ۱۹۸۰ء، میانی صاحب، لاہور،
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۸۰ء-۷-۳)۔

محمد نذر شاہ جوکالوی،
مولانا : فاضل دیوبند، تلمیذ محمد
انور شاہ کشمیری، تلمیذ حسین علی واں
پچھراں والے، مناظر، مدرس مدرسہ
تعلیم القرآن راولپنڈی، ولادت ۱۹۰۱ء،
جوکالیاں (گجرات)، وفات ۲۴ اگست
۱۹۶۲ء، جوکالیاں (تذکرہ علمائے پنجاب
مؤلف اختر راہی)۔

محمد نسیم تلوی : مدیر
”بلوچستان جدید“ کوئٹہ، ۵۰ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۱ء-۲-۳، کراچی،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۱ء-۲-۳)۔
محمد نصیر خان علیزئی،

فیصل آباد (تذکرہ اکابر اہل سنت مرتبہ
عبدالحکیم شرف قادری)۔

محمد نذر عالم، مولانا، عربی
کے عالم، مدرس، خطیب، تلمیذ مفتی
محمد حسن امرتسری و مولانا محمد عالم آسی،
وفات ۱۹۵۸ء-۱-۳، بوڑا (گجرات)،
(مکتوب محمد زکریا بنام حکیم محمد موسیٰ
امرتسری)۔

محمد وارث کامل : مصنف،
صحافی، مؤرخ، مترجم، ہفت روزہ
"چٹان" لاہور اور سہ روزہ "مدینہ" بجنور
سے وابستہ رہے، ولادت وطن، نجیب آباد،
وفات ۱۹۶۰ء-۱۰-۱۳، میانی صاحب، لاہور،
(روح مزار)۔

محمد واصل جھنگوی، مولانا،
صوفی، شاعر، متدین بزرگ، وفات
۱۹۶۶ء-۱۲-۲۳، ترک (جھنگ) ذاتی
بیاض راقم الحروف۔

محمد وجید اللہ کپور تھلوی،
مولوی : تحریک پاکستان کے کارکن
سکھ اسٹیشن مسلم لیگ کے جنرل سیکرٹری
۴، سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۷ء-۶-۲۷،
میانی صاحب، لاہور ("جنگ" لاہور

(حادثہ) ۱۹۶۴ء-۳-۱۹، ساہی وال،
(نوائے وقت "لاہور ۱۹۶۴ء-۳-۱۱)۔

محمد نواز خان، سردار،
سابق نائب وزیر دفاع حکومت پاکستان،
وفات ۱۹۶۸ء-۴-۳۰، کوٹ فتح دین،
(ایک) ("نوائے وقت" لاہور ۳
مئی ۱۹۶۸)۔

محمد نور الدین نظامی، حکیم،

برادر بزرگ حکیم محمد موسیٰ امرتسری،
طیب حاذق، فاضل السنۃ الشرقیہ،
مترجم قرآبادین قادری، مرتب کتاب
المجربات، ولادت امرتسر یکم ستمبر
۱۹۱۳ء، وفات ۱۹۸۲ء-۷-۱۹،
بورے والا (مکتوب حکیم محمد موسیٰ
بنام راقم)۔

محمد نوزبخش توکلی، ایم اے
علیگ : ان کی سعی سے بارہ وفات

کو عید میلاد النبی کہا جانے لگا، ہیڈ ماسٹر
محمد ن سکول انبالہ، مصنف : تذکرہ

مشائخ نقشبندیہ، سیرت رسول عربی،
غزوات النبی، سیرت عوث اعظم، ولادت

۱۹۸۷ء : چک قاضیاں (لدھیانہ)، وفات

۱۹۴۸ء-۳-۲۲، درگاہ نور شاہ ولی،

۶۱۹۸۷-۶-۲۸-

محمد وحید مرزا، ڈاکٹر؛

سابق چیئرمین دائرہ معارف اسلامیہ
پنجاب یونیورسٹی، امیر خسرو پور سندھ

جاتے تھے، مصنف، ۸۱ سال عمر پائی،

وفات ۵-۹-۶۱۹۷۶ ماڈل ٹاؤن،

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۶ ستمبر

۶۱۹۷۶)

محمد وسیم؛ سابق اٹارنی جنرل

پاکستان، برادر پروفیسر محمد حبیب صدر

شعبہ سیاسیات علی گڑھ مسلم یونیورسٹی، برادر

پروفیسر محمد مجیب سابق وائس چانسلر

جامعہ ملیہ اسلامیہ دہلی، ولادت وطن؛

لکھنؤ، وفات فروری ۱۹۵۰، میوہ شاہ،

کراچی (لوح مزار)۔

محمد ولی اللہ، ڈاکٹر؛

سابق صدر شعبہ ارضیات کراچی یونیورسٹی

وفات ۳۰-۶-۶۱۹۸۰، جامعہ کراچی،

کراچی (لوح مزار)۔

محمد ولی خان، قاضی؛

پرانے سیاست دان، برطانوی حکومت

نے ۱۹۱۹ء میں جلاوطن کیا، ۲۰ سال

جلاوطنی میں گزارے، وفات ۱۱ اکتوبر

۶۱۹۵۹، پشاور ("نوائے وقت" لاہور

۶۱۹۵۹-۱۰-۱۲)۔

محمد ہارون؛ عربی و فارسی

کے متبحر عالم، ریڈیو پاکستان میں برمی

یونٹ کے انچارج، وفات ۳ مارچ

۶۱۹۷۵، کراچی ("جنگ" کراچی ۳

مارچ ۶۱۹۷۵)۔

محمد ہاشم جان سرہندی،

پیر؛ دینی و ملی تحریکوں میں حصہ

لیا کرتے تھے، مصنف، مترجم، ولادت

۶۱۹۰۶، ٹنڈوسائیں داد، وفات ۲۸

ستمبر ۱۹۷۵، ٹنڈوسائیں داد (سندھ)،

(تذکرہ اکابر اہل سنت مرتبہ عبدالحکیم

شرف قادری)۔

محمد ہاشم گزدر؛ سیاست دان،

ماہر تعلیم، ولادت ۶۱۸۹۳-۲-۱، جسیلیز

وفات ۶۱۹۷۸-۲-۱۰، کراچی ("جنگ"

کراچی ۶۱۹۷۸-۲-۱۱)۔

محمدی بیگم؛ زوجہ مرزا

سلطان محمد بیگ آف پی، جنھیں مرزا

غلام احمد قادیانی کی وجہ سے شہرت ملی،

محمدی بیگم کے نکاح کے موضوع پر بہت

سے مناظرے ہوئے، وفات ۱۹ نومبر

۱۹۶۶ء، میانی صاحب، لاہور،

(لوح مزار)۔

محمد یار خان، ملک :

سیاست دان، بلوچ رہنما، بلوچستان میں

وزیر بھی رہے، وفات ۱۹۷۰ء-۱۱-۱۳

لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۶ نومبر

۱۹۷۰ء)۔

محمد یار چغتائی، الحاج حافظ :

عابد، زاہد، عالم، ۸۱ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۸۶ء-۶-۶، کھروڑ پکا،

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۶ء-۶-۷)۔

محمد یار لک، مہر : ضلع

سرگودھا کے نامور مسلم لیگی رہنما، وفات

۱۹۵۸ء-۳-۲۵، سرگودھا (”نوائے

وقت“ لاہور ۱۹۵۸ء-۳-۲۶)۔

محمد نسیم علی خان ملیح آبادی :

مجاہد تحریک آزادی، ولادت ۱۰ اگست

۱۹۶۶ء، وفات ۱۹۷۷ء-۱۱-۶، گلشن

اقبال، کراچی،

(لوح مزار)۔

محمد یامین، سر : سیاستدان

مصنف : ”نامہ اعمال“، ۸۰ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۶۶ء-۳-۲۷، پاپوش نگر،

کراچی (لوح مزار)۔

محمد یحییٰ، حکیم مرزا : ماہر

طیب، وفات ۱۹۸۶ء-۵-۲۱،

ماڈل ٹاؤن، لاہور (”جنگ“ لاہور ۲۲

مئی ۱۹۸۶ء)۔

محمد یحییٰ بگومی، مولانا :

عالم دین، چشتی نظامی سلسلے کے بزرگ،

ولادت ۱۸۷۶ء، بھیرہ، وفات ۲۵

اگست ۱۹۵۷ء، بھیرہ (تذکرہ مرتبہ

ابرار احمد بگومی)۔

محمد یحییٰ خان، جنرل آغا :

متحدہ پاکستان کے آخری صدر، کمانڈر

انچیف پاکستان آرمی، ۶۳ سال عمر پائی،

ولادت ۱۹۱۷ء، پشاور، وفات ۹

اگست ۱۹۸۰ء، پشاور (شہ سرفی ”نوائے

وقت“ لاہور ۱۹۸۰ء-۸-۱۰)۔

محمد یحییٰ علی خان، پیر : پیر

طریقت، ساکن بستی دانشمندان، جاننڈہ

وفات ۱۹۸۵ء-۷-۲۳، میانی صاحب

لاہور (لوح مزار)۔

محمد یحییٰ لدھیانوی، مولانا :

برادر خورد مولانا حبیب الرحمن لدھیانوی،

تحریک خلافت، تحریک آزادی اور تحریک

محمد یعقوب حسین شاہ، سید:
شیخ طریقت، فرزند گرامی سید چراغ علی
شاہ نقشبندی، وفات ۱۸ جولائی

۱۹۷۷ء، سارووال (ظفر وال)

(”نجم الہدیٰ“ لاہور ۱۹۸۶ء۔)

محمد یعقوب، ڈاکٹر:

سابق ناظم ہیلتھ سروسز پنجاب، پروفیسر
کننگ ایڈورڈ میڈیکل کالج لاہور، پروفیسر

فاطمہ جناح میڈیکل کالج لاہور، ۶۳

سال عمر پائی، وفات ۱۹۵۶ء-۸-۱۵

بیگم پورہ، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۵۶ء-۸-۱۶)۔

محمد یعقوب مان: نامور

سیاست دان، وفات ۱۹ دسمبر

۱۹۸۵ء، قصور (”جنگ“ لاہور

۱۹۸۵ء-۱۲-۲۰)۔

محمد یوسف آزاد، حافظ:

ممتاز شاعر، ولادت ۱۹۰۶ء سکندر

راؤ (علی گڑھ)، وفات ۳۰ دسمبر

۱۹۷۹ء، سرگودھا، (سختوران سرگودھا

مؤلف محمود اسیر)۔

محمد یوسف اکھوڑوی، مولانا:

عالم، شاعر، ماہر صرف و نحو و عربی اب

ختم نبوت کے کارکن، عالم دین،

وطن: لدھیانہ، ۹۲ سال عمر پائی، وفات

۱۹۸۶ء-۱۲-۲۴، ٹوبہ ٹیک سنگھ (”جنگ“

لاہور ۱۹۸۶ء-۱۲-۲۵)۔

محمد یحییٰ ہمدرد، حکیم حافظ:

کراچی کے نامور طبیب، وفات ۹

مئی ۱۹۶۳ء، قبرستان سوسائٹی، کراچی

(لوح مزار)۔

محمد یعقوب الحسن: مدیر

ماہنامہ ”خضر راہ“، برادر اصغر حکیم

یوسف حسن مدیر نیرنگ خیال، وفات

۱۹۶۷ء-۱۰-۱۹، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۶۷ء-۱۰-۱۰)۔

محمد یعقوب بنارسی، حاجی:

زردوزی کے ماہر، ۱۹۶۲ء میں

غلاف کعبہ تیار کیا، وفات ۲۷ جون

۱۹۸۰ء، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۸۰ء-۶-۲۸)۔

محمد یعقوب، حافظ قاری:

مدارس یعقوبیہ بیت قرآنیہ کے بانی،

وفات ۱۹۷۷ء-۱۰-۱۶، دارالعلوم

کورنگی، کراچی،

(لوح مزار)۔

ولادت ۱۹۰۸ء، مہابت آباد، وفات

۱۹۷۷ء-۱۰-۱۷، بنوری ٹاؤن، کراچی،

(ماہنامہ "بینات" کراچی خصوصی شمارہ)۔

محمد یوسف تونسوی؛ شیخ

طریقت، مسلم لیگی رہنما، ولادت ۱۹۰۶ء،

وفات ۱۹۸۶ء-۳-۲۳، تونسہ شریف

("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۳-۲۳)۔

محمد یوسف حسن، حکیم؛

مدیر "نیرنگ خیال" لاہور، ۹۰ سال عمر

پائی، وفات (۱۹۸۱ء-۱-۱۸، راولپنڈی،

(اداریہ "نوائے وقت" لاہور ۲۱ جنوری

۱۹۸۱ء)۔

محمد یوسف، خان بہادر،

میاں؛ قانون دان، صدر میونسپل

کمیٹی انبالہ، چیئرمین ڈسٹرکٹ بورڈ انبالہ،

رکن انجمن حمایت اسلام لاہور، سماجی

کارکن، تحریک آزادی میں صوفی عبدالحمید

اور غلام بھیک نیرنگ کے ساتھی،

ولادت ۱۸۹۷ء، تندوالی (انبالہ)

وفات ۱۹۸۲ء-۱۱-۲۶، ماڈل ٹاؤن

لاہور ("مجلتہ الراعیین" کراچی)۔

محمد یوسف دہلوی؛ نامور

خطاط، وفات ۱۹۷۷ء-۳-۱۱، کراچی،

تلمیذ محمد انور شاہ کشمیری و مولانا بشیر

احمد عثمانی، مصنف؛ کتاب الورانت،

الوسائل المالیہ، ولادت ۱۹۰۲ء،

اکھوڑی (اٹک)، وفات مارچ

۱۹۶۳ء، اکھوڑی (تذکرہ علمائے پنجاب

مؤلفہ اختر اہی)۔

محمد یوسف، الحاج خان

بہادر؛ ضلع انبالہ کی معروف

سیاسی و دینی شخصیت، مسلم لیگ کے

رہنما، غلام بھیک نیرنگ کے ساتھی،

تحریک پاکستان کے کارکن، وفات

۱۹۸۳ء-۱۱-۲۳، ماڈل ٹاؤن، لاہور

(مضمون "نوائے وقت" لاہور ۲۲ دسمبر

۱۹۸۳ء)۔

محمد یوسف بجلی والا؛ سابق

صدر آل پاکستان سٹی کانفرنس، بانی

اجلاس سیرت خالق دینا ہال کراچی،

وفات ۱۹۸۲ء-۴-۲۳، ہب، کراچی

(مکتوب سلیم فاروقی بنام راقم)۔

محمد یوسف بنوری، مولانا؛

بانی مدرسہ عربیہ اسلامیہ بنوری ٹاؤن

کراچی، محدث، عالم، ادیب، شاعر،

تلمیذ رشید مولانا محمد انور شاہ کشمیری،

(”جنگ“ کراچی ۱۹۷۷-۳-۱۲)۔

” محمد یوسف، ڈاکٹر؛ ممتاز

معالج، ماہر امراض قلب، وفات

۱۹۷۱-۵-۳، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۷۱-۵-۵)۔

محمد یوسف سدیدی، حافظ؛

نامور خطاط، خط نسخ کے امام، ۵۹

سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۶-۹-۱۳،

ساندہ، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۸۶-۹-۱۳)۔

محمد یوسف شاہ، سید؛

قادری سلسلہ تصوف کے نامور بزرگ،

وفات ۱۹۷۹-۳-۲، نور شاہ روڈ،

ساہیوال (”امروز“ لاہور ۵ اکتوبر

۱۹۸۰)۔

محمد یوسف قریشی؛ تحریک

آزادی برصغیر کے رہنما، وفات ۳ مئی

۱۹۷۶، راولپنڈی (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۷۶-۵-۵)۔

محمد یوسف قریشی ہاشمی،

الحاج ڈاکٹر؛ مدیر پندرہ روزہ

”خزینہ“ لاہور، وفات ۱۹۸۱-۳-۱۷

میانی صاحب، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۸۱-۳-۱)۔

محمد یوسف لدھیانوی،

خواجہ؛ متحدہ پنجاب اسمبلی کے

سابق رکن، آزادی کے بعد سابق رکن

صوبائی اسمبلی، سابق صدر لدھیانہ میونسپل

کمیٹی، وفات ۱۹۵۷-۱۲-۱۰، لاہور

(”نوائے وقت“ لاہور، ۱۹۵۷-۱۲-۱۱)۔

محمد یوسف، میاں؛

صدر کنونشن مسلم لیگ فیصل آباد، مالک

گلستان ہوٹل فیصل آباد، ۵۶ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۷۳-۱۲-۳، گلبرگ، لاہور

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۳-۱۲-۴)۔

محمد یوسف، میاں؛

سابق ڈپٹی رجسٹرار سپریم کورٹ آف

پاکستان، ولادت ۱۹۲۲-۱۱-۲۸)۔

وفات ۱۹۸۲-۵-۳، میانی صاحب

لاہور (لوح مزار)۔

محمد یوسف، میر واعظ؛

سابق صدر آزاد کشمیر، سیاست دان،

کشمیری زبان میں قرآن مجید کی تفسیر لکھی،

ولادت ۱۸۹۴، سری نگر، وفات ۷

دسمبر ۱۹۶۸، مظفر آباد (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۶۸-۱۲-۸)۔

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۶ء-۱۰-۶)۔

محمود الحسن خان بہار کوٹی :

افسانہ نگار، شاعر، نکل گیر اور خاکستر

کے مصنف، ولادت ۱۹۰۸ء، بہارکوٹ

(فتح پور مسوہ)، وفات ۱۹۷۱ء-۲-۲۱،

پاپوش نگر، کراچی،

(لوح مزار)۔

محمود الحسن لدھیانوی، ڈاکٹر :

لاہور کے معروف ہومیوپیتھ، لدھیانہ

کے نامور اطباء کے خاندان کے فرد،

وفات ۱۹۵۸ء-۱۱-۷، لاہور،

(”لوائے وقت“ لاہور ۱۹۵۸ء-۱۱-۸)۔

محمود الرحمن قادری، خواجہ :

تحریک آزادی کے کارکن، پیر طریقت

وفات ۱۹۸۵ء-۱-۲، چورہ شریف

(انک) (”جنگ“ لاہور ۳ جنوری

۱۹۸۵ء)۔

محمود اللہ صدیقی، استاد :

نامور خطاط، تلمیذ پروین رقیم، وفات

(قتل) ۱۹۷۸ء-۷-۸، کورنگی، کراچی

(”لوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۸ء-۷-۱۰)۔

محمود انور، پروفیسر : سابق

استاد ریاضی دیال سنگھ کالج لاہور،

محمود آباد، راجہ محمد امیر احمد

خان : صدر آل انڈیا مسلم لیگ

(۱۹۳۸-۲۶)، ناظم ادارہ ثقافت

اسلامی لندن، ولادت ۱۹۱۲ء، وفات

۱۹۷۳ء-۱۰-۱۴۔

محمود آندی : ممتاز شاعر،

وفات ۱۹۶۸ء-۱۰-۱۶، لاہور (”لوائے

وقت“ لاہور ۱۹۶۸ء-۱۰-۱۷)۔

محمود احمد عباسی، علامہ :

مؤرخ، مصنف : ”خلافت معاویہ و

یزید“، ”تحقیق مزید“، ولادت وطن: امرتسر

وفات ۱۹۷۴ء-۳-۱۰، سخی حسن، کراچی

(لوح مزار)۔

محمود احمد ہزاروی، مولانا :

تلمیذ شیخ الہند، مبلغ، ہزارہ کے علاقے

میں اصلاح رسوم کا کام کیا، ولادت ۱۸۸۸ء،

ملک پور (مانسہرہ) وفات ۱۹۶۰ء-۵-۹، ہزارہ،

(مشاہیر علماء دیوبند مؤلف قاری فیوض

الرحمن)۔

محمود اشرف، سید : سجادہ

نشین درگاہ پیر عبدالغفار شاہ میانی صاحب،

مولانا محمد انور شاہ کشمیری کے ہم جہد،

وفات ۱۹۸۶ء-۱-۵، میانی صاحب، لاہور

ڈگری کالج لیاقت پور، وفات ۲۴ فروری ۱۹۸۲ء، میانی صاحب، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۸۲ء-۲-۲۵)

محمود سرحدی، مرزا؛ مزاحیہ شاعر، ۶۵ سال عمر پائی، وفات ۱۲ نومبر ۱۹۶۸ء، پشاور (”شہباز“ پشاور ۱۹۶۸ء-۱۱-۱۳)

محمود سمیع اللہ خان دہلوی؛ استاد جاگیردار کالج حیدرآباد دکن، ۷۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۱ء-۴-۱۸، گلشن اقبال، کراچی،
(لوح مزار)

محمود شاہ گجراتی، مولانا سید؛ عالم دین، سیاسی شخصیت، ۶۵ سال عمر پائی، ۱۹۸۷ء-۷-۲۵، گجرات،
(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۷ء-۷-۲۶)

محمود عالم، مفتی؛ مترجم خزینۃ الاصفیاء مؤلف مفتی غلام سرور لاہوری، مصنف؛ ذکر جمیل در حالات مفتی غلام سرور لاہوری، ولادت ۱۹۰۶ء-۹-۱۸، فیروز پور، وفات ۱۹۷۳ء-۳-۲۲، درگاہ جان محمد حضوری، لاہور (مکتوب

ادیب، ماہر موسیقی، راز کے نام سے سول اینڈ ملٹری گزٹ میں مضامین لکھا کرتے تھے، ۵۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۴ء-۱-۱، میانی صاحب، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۴ء-۱-۲)
محمود حسین خان؛ قانون دان، فرزند نواب معشوق یار جنگ، وفات ۱۹۷۴ء-۹-۲۲، قبرستان سوسائٹی، کراچی (لوح مزار)

محمود حسین خان، ڈاکٹر؛ سابق وائس چانسلر کراچی یونیورسٹی، معروف تاریخ دان، والد بزرگوار انور حسین ناظم حالات حاضرہ پاکستان ٹیلی وژن، ڈاکٹر ذاکر حسین صدر جمہوریہ بھارت کے بھائی، ولادت ۱۹۰۷ء جولائی ۱۹۰۷ء، قائم گنج (فرخ آباد، یو۔پی)، وفات ۱۹۷۵ء-۳-۹، جامعہ ملیہ، کراچی (”نوائے وقت“ لاہور اپریل ۱۹۷۵ء)

محمود خان بھٹی، پروفیسر؛ سابق استاد شعبہ تاریخ گورنمنٹ کالج لاہور، استاد شعبہ تاریخ گورنمنٹ کالج باغبانپورہ، استاد شعبہ تاریخ گورنمنٹ

مترجم، ۸۰ سال عمر پائی، وفات ۲۴ جنوری ۱۹۷۱ء، قصور (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

محی الدین، خلیفہ : نامور پہلووان، رستم ہند، ۸۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۲ء۔ ۱۰۔۳۰، میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۳۱ اکتوبر ۱۹۶۲ء)۔

محی الدین لال بادشاہ، سپید پیر آف مکھڈ شریف، سابق رکن صوبائی اسمبلی، معروف سیاست دان، ۵۳ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۳ء۔ ۱۲۔۲۶، مکھڈ شریف (اتک) ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۳ء۔ ۱۲۔۲۷)۔

مختار آزاد : مزدور رہنما، ۵۳ سال عمر پائی، وفات ۳۳ مئی ۱۹۶۸ء، کراچی ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۸ء۔ ۵۔۱۳)۔

مختار احمد بگوی، صاحبزادہ حکیم : عالم دین، طبیب، مولانا محمد ذاکر بگوی کے فرزند ارجمند، مولانا غلام محمد بگوی کے پوتے، وفات ۸ اکتوبر ۱۹۸۳ء، میانی صاحب، لاہور

میاں اخلاق احمد بنام راقم)۔
محمود علی خان ماہر، حکیم : مؤرخ، طبیب، وفات اپریل ۱۹۶۳ء، میانی صاحب، لاہور، (روح مزار)۔

محمود علی خان، نواب زادہ : اتحاد عالم اسلام کے علمبردار، مؤتمر عالم اسلامی کی لاہور شاخ کے روح رواں، تحریک پاکستان کے کارکن، وفات ۲۰ جولائی ۱۹۸۲ء، گارڈن ٹاؤن، لاہور، (روح مزار)۔

محمود علی قصوری، میاں : نامور وکیل، سیاست دان، وفاتی وزیر شہری آزادی کے علمبردار، ولادت ۱۹۱۰ء۔ ۱۰۔۳۱، قصور، وفات ۱۳ اپریل ۱۹۸۷ء، قصور ("جنگ" لاہور ۱۹۸۷ء۔ ۳۔۱۲)۔

محمود نظامی : سابق ڈپٹی ڈائریکٹر ریڈیو پاکستان کراچی، ۶۸ سال کی عمر پائی، وفات ۱۹۶۰ء۔ ۲۔۱۱، میاں میر، لاہور، ("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۰ء۔ ۲۔۱۳)۔
محی الدین احمد قصوری، مولانا : عالم دین، مفسر، مجاہد تحریک آزادی،

محمور اکبر آبادی : نقاد، ادیب
مصنف، وفات ۱۹۷۶-۶۱-۱۹، خیرپور
(”جنگ“ کراچی ۱۹۷۶-۶۱-۲۰)

مدنی، سید محمد
نیر،

دیکھئے :

نیر مدنی

مُرات خان : ماہر فن تعمیر،
ترک نژاد، مینار پاکستان کا نقشہ بنانے
والے، میاں عبد الحفیظ مالواڑہ کے داماد
وفات ۱۹۷۰-۱۰-۱۵، مصری شاہ،
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۶ اکتوبر
۱۹۷۰)۔

مراتب علی، سرسید : صنعت
کار، ٹھیکیدار، ولادت ۱۸۸۳ء،
وفات ۱۹۶۱ء-۵-۲۲، امام ہاڑہ مبارک
بیگم، لاہور،
(روح مزار)۔

مُراد خان جمالی، حاجی میرزا
سیاست دان، سابق صدر بلوچستان
مسلم لیگ، ۲۵ سال عمر پائی، وفات ۲۲

ر ماہنامہ ”شمس الاسلام“ بھیرہ،
نومبر ۱۹۸۳ء)۔

مختار احمد کھٹی : ہاکی کے
معروف کھلاڑی، اولمپک کھلاڑی،
ریجنرز میں ملازم تھے، وفات ۸ جولائی
۱۹۶۱ء، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۶۱-۶-۹)۔

مختار بخاری، سید : شاعر،
ادیب، تلمیذ احسان دانش، استاد
کے عہد میں استاد کے پانچ دن بعد فوت
ہو گئے، مجموعہ شاعری ”شیشہ و سنگ“
وفات ۱۹۸۲ء-۳-۲۶، لاہور،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۸۲-۳-۲۶)۔

مختار بیگم : غزل خوان، ماہر
موسیقی، بیوہ آغا حشر کاشمیری، والدہ
فرید خانم، ۸۰ سال عمر پائی، وفات
۱۹۷۵ء-۶-۲۲، لاہور (”جنگ“ لاہور
۱۹۷۵-۶-۲۲)۔

مختار صدیقی : ممتاز شاعر،
ادیب، نقاد، ۵۵ سال عمر پائی، وفات
۱۹۷۲ء-۹-۱۸، اچھو، لاہور،
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹ ستمبر
۱۹۷۲)۔

پنجاب یونیورسٹی، ولادت ۱۹۲۲ء، بدایوں،
وفات ۱۹۷۹ء۔ ۱۱۔۲۳، راولپنڈی،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۹ء۔ ۱۱۔۲۳)۔
مرید حسین قریشی، نواب مخدوم،
سجادہ نشین درگاہ حضرت بہاء الدین
زکریا ملتان، والد بزرگوار مخدوم سجاد حسین
قریشی گورنر پنجاب، ولادت ۱۸۷۶ء۔ ۱۲۔۲۵،
وفات ۱۹۶۰ء۔ ۶۔۲۸، درگاہ زکریا ملتان
(لوح مزار)۔

مسرت جہاں فاروقی : شاعرہ
تحریک آزادی کی کارکن، وفات ۱۱
اکتوبر ۱۹۷۸ء، کراچی "جنگ" کراچی
۱۹۷۸ء۔ ۱۰۔۱۲)۔

مسرور فاطمہ، شیخ : بی اے
بی بی علیگ، محکمہ تعلیم سے تعلق رہا۔
پاک و ہند کی مشہور مصنفہ، وفات ۸
جولائی ۱۹۵۴ء، کراچی ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۵۳ء۔ ۷۔۱۱)۔

مسرور فیروز پوری : ممتاز
شاعر، ۶۵ سال عمر پائی، وفات ۲۲
جولائی ۱۹۶۱ء، سیالکوٹ ("امروز" لاہور
۱۹۶۱ء۔ ۷۔۲۳)۔

مسعود احمد پوسوال : تحریک

جولائی ۱۹۷۸ء، روہجان جمالی (نصیر آباد)
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۸ء۔ ۷۔۲۳)۔

مرتضیٰ احمد خان میکش : صحافی،
مدیر روزنامہ "شہباز" لاہور، مصنف:

تاریخ اسلام، الہامی افسانے، اسلام
اور معاشی اصلاحات، شاعر، مجموعہ کلام

"دو دل"، ولادت ۱۸۹۹ء۔ ۵۔۱۲،

(بہم) جالندھر، وفات ۱۹۵۹ء۔ ۷۔۲۷،

گارڈن ٹاؤن، لاہور (تذکرہ علمائے پنجاب

مرتبہ اختر راہی)۔

مرتضیٰ رضا، چوہدری :

سفارت کار، سابق ڈپٹی ہائی کمشنر پاکستان
متعینہ کلکتہ، وفات ۱۹۵۸ء۔ ۱۰۔۱۰،

کلکتہ ("نوائے وقت" لاہور ۱۲ اکتوبر

۱۹۵۸ء)۔

مرتضیٰ علی زبیدی، سید : صحافی،

ادیب، شاعر، روزنامہ "امروز" کے

عملہ میں شامل، ولادت وطن پنجاب آباد،

وفات ۱۹۷۰ء۔ ۷۔۲۳، بی بی پاکدامن

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۳ جولائی

۱۹۷۰ء)۔

مرغوب احمد صدیقی : صحافی،

کالم نویس، سابق صدر شعبہ صحافت،

محمد بن عبدالوہاب، ولادت ۱۱ فروری

۱۹۱۰ء، اوگانواں (بہار) وفات ۱۲ مارچ

۱۹۵۳ء، یوسف پورہ، کراچی،

(مسعود عالم ندوی، مصنفہ اختر راہی)۔

مسعود علی قادری، مفتی سید

عالم دین، مدرس مدرسہ اسلامیہ

عربیہ الزوار العلوم ملتان، تلمیذ مولانا

وجیبہ الدین احمد خان رام پوری، ولادت

۱۹۰۹ء، بوڑھا گاؤں (علی گڑھ)، وفات

۱۹۷۳ء، ۲-۹، کراچی (تذکرہ اکابر اہل

سنت مؤلفہ عبدالحکیم شرف قادری)۔

مسعود کھدر پوش؛ پنجابی زبان

ادب کے ماہر، وسطی ہند میں مسعود

بھگوان کے نام سے مشہور تھے، ۷۰ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۸۵ء-۱۲-۲۵، گلبرگ،

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۶ دسمبر

۱۹۸۵ء)۔

مسعود میکش؛ ممتاز شاعر،

مجموعہ کلام؛ "کھلی کتاب"، ولادت

۱۹۳۲ء، مراد آباد، وفات ۱۹ مارچ

۱۹۸۰ء، کراچی ("جنگ" کراچی ۲۰ مارچ

۱۹۸۰ء)۔

مسلم اویسی امرتسری؛ پنجابی

استقلال کے رہنما، ۳۰ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۷۵ء-۱۲-۳، ساہی وال،

(اداریہ "نوائے وقت" لاہور ۵ دسمبر

۱۹۷۵ء)۔

مسعود الرؤف؛ سابق ایڈیشنل

سیکرٹری اطلاعات وفاقی حکومت،

سابق نائب صدر دارالمال اسلامی،

وفات ۱۹۸۵ء-۱۲-۲۵، پشاور،

("جنگ" لاہور ۱۹۸۵ء-۱۲-۲۶)۔

مسعود حسن خان، پروفیسر؛

سابق صدر شعبہ کیمسٹری گورنمنٹ کالج

لاہور، وفات ۱۹۷۳ء-۱-۱۱، میانی صاحب،

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۲ جنوری

۱۹۷۳ء)۔

مسعود صادق، شیخ؛

مسلم لیگی رہنما، سابق صوبائی وزیر،

امرتسر کی معروف سیاسی اور سماجی شخصیت،

ولادت ۱۹۱۱ء، امرتسر، وفات ۱۸

دسمبر ۱۹۷۳ء، میانی صاحب، لاہور

("امروز" لاہور ۱۹۷۳ء-۱۲-۱۹)۔

مسعود عالم ندوی، مولانا؛

عربی دان، عالم، مصنف؛ ہندوستان میں

اولین اسلامی تحریک، عرب کا بدنام مصلح

لاہور) "نوائے وقت" لاہور ۳۰ جون
(۶۱۵۸۱)۔

مشتاق احمد، مولوی : ممتاز
ایڈووکیٹ، سماجی کارکن، گورگناؤں
کے کئی تعلیمی اداروں سے منسلک رہے،
وفات ۶۱۹۶۸-۷-۲۷، ملتان،

("نوائے وقت" لاہور ۲۸ جولائی
(۶۱۹۶۸)۔

مشتاق احمد، نواب :
سوانح نگار، فرزند نواب وقار الملک،
وفات ۶۱۹۸۴-۱-۱۹، کراچی ("جنگ"
کراچی ۶۱۹۸۴-۱-۲۰)۔

مشتاق احمد وجدی :
سابق آڈیٹر جنرل پاکستان، اقوام متحدہ
میں بورڈ آف آڈیٹرز کے سابق چیئرمین
رہے، وفات ۶۱۹۸۰-۶-۱۶، گلبرگ
لاہور) "نوائے وقت" لاہور ۱۷ جون
(۶۱۹۸۰)۔

مشتاق زاہدی، پروفیسر :
سابق پرنسپل صادق ایجرٹن کالج بہاولپور،
۷۶ سال عمر پائی، وفات ۶۱۹۶۰-۸-۲۴،
(مجذہ "نخلستان ادب" بہاولپور)۔

مشتاق علی خان : نامور صحافی،

زبان کے شاعر، نعت گو، فلمی گیت کار،
۴۸ سال عمر پائی، وفات ۶۱۹۶۷-۱-۱۴،
(ماہنامہ "پنجدریا" لاہور کشتہ نمبر)۔
مسلم ضیائی، عبد الوہاب :
ادیب، ماہر غالبیات، ولادت ۱۹۱۱ء،
لکھنؤ، وفات ۶۱۹۷۷-۶-۴، ڈرگ روڈ
کراچی ("سب رس" خصوصی شمارہ،

حمید الدین شاہد)۔
مشتاق احمد توگیروی، پیر :
سجادہ نشین درگاہ توگیرہ، چشتیہ فخریہ
سلسلہ تصوف کے شیخ، ولادت ۱۹۳۰ء،
توگیرہ، وفات ۶۱۹۸۳-۷-۳۱، توگیرہ
(تذکرہ مشتاق توگیرہ مزین
خواجہ الہی بخش، خواجہ عبد الحلیم)۔

مشتاق احمد سیھی : سابق
اسسٹنٹ پولیٹیکل ایجنٹ ذہوب،
وفات ۶۱۹۵۹-۲-۲۶، لاہور،
("نوائے وقت" لاہور ۶۱۹۵۹-۲-۲۷)۔

مشتاق احمد گورمائی، نواب :
سابق گورنر مغربی پاکستان، سابق وزیر
اعلیٰ ریاست بہاولپور، برادر نسبتی فخر الدین
علی احمد صدر جمہوریہ بھارت، ۷۶ سال
عمر پائی، وفات ۶۱۹۸۱-۶-۲۹، گلبرگ،

عمر پائی، وفات ۱۹۸۳ء - ۶۱ - ۳، گڑھی
خدا بخش، (جنگ "لاہور ۱۹۸۳ء - ۶۱ - ۳)۔

مصطفیٰ راہی : معروف محقق،

وفات ۱۹۸۶ء - ۸ - ۱۱، راولپنڈی

(خبر نامہ "اکادمی ادبیات" اسلام آباد،

ستمبر ۱۹۸۶ء)۔

مصطفیٰ زیدی، (تیغ الہ آبادی)

مصطفیٰ حسنین : ممتاز شاعر،

شعری مجموعے: "زنجیریں"، "روشنی"،

"کوہ ندا"، "شہر آرزو"، "گریبان"،

"قبائے ساز"، "فرح میری صدف صدف"

ولادت ۱۹۳۰ء - ۱۰ - ۱۰، وفات ۱۲ اکتوبر

۱۹۶۰ء، باغ خراسان، کراچی ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۰ء - ۱۰ - ۱۲)۔

مصالح الدین صدیقی، قاری :

عالم، خطیب، مدرس، ولادت ۲۵

ستمبر ۱۹۱۹ء، قندھار (ناندیٹر)، وفات

مارچ ۱۹۸۳ء، کھوری گارڈن، کراچی،

(روح مزار)۔

مضطر گجراتی، محمد عبداللہ :

اُردو کے شاعر، ۵۵ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۶۹ء - ۱۲ - ۳، درس چھوٹے

میاں، لاہور ("نوائے وقت" لاہور

"پیسہ اخبار" اور "زمیندار" کے عملے میں

شامل، ولادت سرٹے نامدار (گوانہ)،

ضلع رہتک، وفات ۱۹۶۲ء - ۲ - ۱۱،

ساہی وال ("نوائے وقت" لاہور ۱۲ فروری

۱۹۶۳ء)۔

مشتاق ہاشمی : پنجابی شاعر،

وفات ۱۹۸۵ء - ۲ - ۱۲، لاہور ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۵ء - ۲ - ۱۳)۔

مشیت اللہ قادری، مولوی :

فارسی ادب کے ماہر، والد بزرگوار

ڈاکٹر محمد ایوب قادری، وفات ۲۵

نومبر ۱۹۵۹ء، دادو (بحوالہ یادگار

ایوب قادری)۔

مشیر علی کاظمی : مدیر "قومی

زبان" کراچی، وفات ۱۹۸۵ء - ۱ - ۳۱،

کراچی (مکتوب محمد ثناء الحق صدیقی بنام

راقم)۔

مشیر کاظمی : شاعر، فلمی نغمہ نگار

۶۰ سال عمر پائی، ولادت وطن : بنوڑ،

وفات ۱۹۶۵ء - ۱۲ - ۸، مومن پورہ، لاہور

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۵ء - ۱۲ - ۹)۔

مصطفیٰ بھٹو : برادر ممتاز بھٹو،

سندھ کے معروف سیاست دان، ۶۲ سال

معروف مورخ، محبت وطن، ولادت
۱۹۳۴ء-۳-۱، احمد پور تیرہ (مشرقی
بنگال)، وفات ۱۹۸۲ء-۲-۲۱،
اسلام آباد،
(لوح مزار)۔

مطبع الرضا خان قادری،
مولانا؛ تلمیذ امجد علی مؤلف بہار
شریعت، خطیب، مدرس، نعت گو
شاعر، چندوسی میں مسلم لیگ کو قبول بنایا،
ولادت ۱۹۲۴ء-۴-۲۹، چندوسی،
(مراد آباد)، وفات ۱۹۷۹ء-۴-۴،
راولپنڈی (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف
اختر اہی)۔

مظفر الدین، شیخ؛ نامور
صحافی، مدیر "زمیندار سدھار" ملتان،
وفات ۱۹۶۷ء-۶-۱۵، ملتان،

("نوائے وقت" لاہور، ۱۹۶۷ء-۶-۱۶)۔
مظفر الدین قریشی، ڈاکٹر؛
سابق ڈائریکٹر صنعت و حرفت پنجاب،
سابق پروفیسر آف کیمسٹری جامعہ عثمانیہ
حیدرآباد، وفات ۱۹۵۰ء-۱۱-۶،
میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور، ۱۹۵۰ء-۱۱-۸)۔

۱۹۶۹ء-۱۲-۳)۔

مضطر نظامی، خدا بخش؛
شاعر، ادیب، وفات ۱۹۶۹ء، لاہور
(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام
راقم)۔

مطلوب الحسن، سید؛
مصنف، سابق سیکریٹری قائد اعظم،
۱۱ سال عمر پائی، ولادت ۱۹۱۵ء-۳-۸،
نہتادر (یوپی)، وفات ۱۹۸۲ء-۴-۲۵،
سخی حسن، کراچی ("جنگ" لاہور، ۲۶
اپریل ۱۹۸۲ء)۔

مطلوب الرحمن عثمانی، مولانا؛
برادر بزرگ مولانا شبیر احمد عثمانی، مرید
شیخ الہند مولانا محمود حسن، شیخ طریقت،
۸۲ سال عمر پائی، ولادت دیوبند، وفات
۱۹۶۰ء-۷-۱۷، کراچی (ماہنامہ "برہان"
دہلی اگست ۱۹۶۰ء)۔

مطیع الحق پیامی، سید؛
مدرس، خطیب، بانی مدرسہ ضیاء العلوم
فیض باغ لاہور، وفات ۱۹۵۷ء،
گھوڑے شاہ، لاہور،
(لوح مزار)۔

مطیع الرحمن، پروفیسر؛

استاد طبیعیات قائد اعظم یونیورسٹی
اسلام آباد، دریائے والگامیں ڈوب کر
فوت ہوئے، وفات ۱۹۶۸ء-۷-۵،
ماسکو (”نوائے وقت“ لاہور ۲۷ جولائی

(۱۹۶۸ء)۔
مظفر علی شمسی، سید؛ شیعہ

عالم، مقرر، تحریک ختم نبوت کے رہنما،
وفات ۱۹۶۶ء-۶-۱۹، مومن پورہ،
لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۲۰ جون
۱۹۶۶ء)۔

مظفر علی قزلباش؛ سابق
وزیر خزانہ و وزیر اعلیٰ مغربی پاکستان،
شیعہ رہنما، ۴۳ سال عمر پائی، ولادت
۱۹۰۸ء، وفات ۱۹۸۲ء-۹-۲۱،

کربلاگامے شاہ، لاہور (”جنگ“ لاہور،
۱۹۸۲ء-۹-۲۲)۔

مظفر قادر؛ سابق ڈپٹی کمشنر
ساہی وال، طالب علم رہنما، ایڈیٹر پنجاب
ہفت روزہ، فرزند گرامی پروفیسر چوہدری عبدالقادر
ولادت ۱۹۳۳ء-۱۰-۵، وفات ۲۰

مارچ ۱۹۸۲ء، شاہ جمال، لاہور،
(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۸۲ء-۳-۲۱)۔

مظفری قریشی، مسز؛ سابق

مظفر الدین، میاں خواجہ؛
صوفی صافی ضمیر، وفات ۱۹۵۸ء-۹-۵،
درگاہ زکریا، ملتان،

(روح مزار)۔

مظفر الدین ندوی، پروفیسر
سید؛ ادیب، دانشور، ماہر
علوم اسلامیہ، ۱۹۸۲ء-۶-۱۸،
سخی حسن، کراچی،

(روح مزار)۔

مظفر حسین شمیم رائے پوری؛

برادر اکبر ڈاکٹر اختر حسین رائے پوری،
سابق سیکرٹری آل انڈیا انجمن ترقی اردو،
۶۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۰ء-۳-۷،
قبرستان سوسائٹی، کراچی (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۶۰ء-۳-۸)۔

مظفر علی، حافظ ملک؛

سابق چیئرمین ٹاؤن کمیٹی شرقپور، سابق
ممبر ڈویژنل کونسل لاہور ڈویژن، سابق
ڈائریکٹر سنٹرل پور ڈینیشنل بینک آف پاکستان،

سماجی کارکن، ولادت ۱۹۰۲ء-۳-۱۵،

شرقپور، وفات ۱۹۶۹ء-۸-۱۰، شرقپور،

(مکتوب ملک افتخار احمد بنام راقم)۔

مظفر علی، ڈاکٹر؛ سابق

وفات ۱۹۸۰ء-۶۱-۸، ماڈل ٹاؤن ،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۹ جولائی
۱۹۸۰ء)۔

مظہر حسین، مرزا؛ سیاستدان،
سابق رکن صوبائی اسمبلی، ۵۳ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۵ء-۶۱-۲، جہلاں مغلان
(جہلم)، ("نوائے وقت" لاہور ۸ جنوری
۱۹۶۵ء)۔

مظہر علی خان، پروفیسر؛
سابق صدر شعبہ انگریزی پشاور یونیورسٹی،
برادر رشید ترابی، وفات ۱۹۶۱ء-۶۱-۱،
علی باغ لیاری، کراچی،
(لوح مزار)۔

مظہر کامل، محمد مظہر الدین؛
ممتاز شاعر، خطاط، ولادت ۱۹۰۸ء،
حیدرآباد، وفات ۱۹۸۰ء-۶۱-۱۴،
کراچی ("جنگ" کراچی ۱۹۸۰ء-۶۱-۱۸)۔

معراج الدین اختر؛ پنجابی
کے شاعر، وطن امرتسر، ۷۰ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۶ء-۶۱-۲۶، لاہور
("تارے نیل گنگن دے" از نادم عصری)۔

معشوق یار جنگ، نواب
مشتاق حسین خان؛ ادیب نواز،

پرنسپل کراچی کالج برائے طالبات، ماہرہ
تعلیم، سابق رجسٹرار علامہ اقبال اوپن یونیورسٹی،
اسلام آباد، وفات ۱۹۸۴ء-۶۱-۱۸،

اسلام آباد ("جنگ" لاہور ۱۹ جنوری
۱۹۸۴ء)۔

مظہر الحق، بریگیڈیر؛ سابق
بریگیڈیر پاکستان آرمی، وفات (حادثہ)،
۱۹۶۶ء-۶۱-۱۸، فوجی قبرستان، راولپنڈی
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۶ء-۶۱-۲۰)۔

مظہر الحق خیری؛ معروف
صحافی، "مدیر جام نؤ"، وفات ۱۹
فروری ۱۹۶۳ء، کراچی (حمید الدین شاہد
"سب رس" خصوصی نمبر)۔

مظہر الدین، حافظ؛ نعت
گو شاعر، صحافی، مصنف، روز نامہ
"احسان" اور روز نامہ "شہباز" سے
تعلق رہا، ولادت ۱۹۱۶ء، رمداس،
(امرتسر)، وفات ۱۹۸۱ء-۶۱-۲۲،
چھتر (اسلام آباد) ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۱ء-۶۱-۲۳)۔

مظہر جمیل، خواجہ؛

سیاست دان، مرکزی نائب صدر قیوم
مسلم لیگ، تحریک پاکستان کے کارکن

مغیث الدین، فقیر سید؛

فقیر خاندان کے سربراہ، نوادرات

کے شایق اور ماہر، ولادت ۱۹۰۳ء،

لاہور، وفات ۱۹۷۲ء-۸-۸، امام

باڑہ مبارک بیگم، لاہور ("نولٹے وقت"

لاہور ۱۹۷۲ء-۸-۹)۔

مفتی محمود، مولانا؛

سیاست دان، وزیر اعلیٰ صوبہ سرحد،

عالم دین، مدرس، قائد حزب اختلاف

قومی اسمبلی، وفات ۱۹۸۰ء-۱۰-۱۳،

عبدالغیل (ڈیرہ اسماعیل خان) ("مشرق"

لاہور ۱۹۸۰ء-۱۰-۱۵)۔

مقبول احمد، صوفی؛ برادر

ڈاکٹر رفیق احمد (علیگ)، درویش

خدمات، ۶۰ سال عمر پائی، ولادت

وطن؛ بستی (سرہند)، وفات ۱۸ دسمبر

۱۹۶۹ء، میانی صاحب، لاہور،

(مدینتہ الاولیاء مؤلفہ محمد دین کلیم)۔

مقبول جہانگیر؛ صحافی، ادیب،

کالم نگار، مدیر "ستارہ ڈائجسٹ" لاہور،

"امروز" میں بھی کام کیا، ولادت ۱۹۳۸ء،

وفات ۱۹۸۵ء-۱۰-۲۳، لاہور ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۵ء-۱۰-۲۵)۔

علم پرور، صوفی منش، حیدرآباد دکن

کی معروف شخصیت، ولادت ۱۸۸۰ء،

بدایوں، وفات ۱۹۷۱ء-۹-۲۷، کراچی

("جنگ" کراچی ۱۹۷۱ء-۹-۲۸)۔

معین الدین، خواجہ؛ ڈرامہ

نویس، لال قلعہ سے لاکھیت تک،

مرزا غالب بندر روڈ پر، ۲۶ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۷۱ء، کراچی۔

معین الدین دروائی؛

اہل قلم، مصنف؛ "بہار میں اردو

شاعری کا ارتقاء"، وفات اپریل ۱۹۷۹ء،

کراچی (ماہنامہ "قومی زبان" کراچی)۔

معین الدین شہید، نوابزادہ؛

سیاست دان، خاندان لوہارو کے فرد،

۳۷ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۵ء-۸-۶،

لاہور ("جنگ" لاہور ۱۹۸۵ء-۸-۷)۔

مغفور قادری، حافظ

سید؛ شیخ طریقت، مصنف؛

"عباد الرحمن"، تنویر العینین، الرسول

مجموعہ کلام؛ "کلام مغفور" ولادت ۱۹۰۸ء،

گڑھی اختیار خان، وفات ۱۲ اپریل

۱۹۷۰ء، گڑھی اختیار خان (تذکرہ اکابر

اہل سنت مرتبہ عبدالحکیم شرف قادری)۔

مقبول حسین : سابق ہیڈ ماسٹر

ماڈل ہائی سکول ماڈل ٹاؤن لاہور،

متعدد درسی کتابوں کے مصنف،

وفات ۱۹۶۳ء-۱۶-۹، ماڈل ٹاؤن

لاہور ("نوائے وقت" لاہور، ۷ اکتوبر

۱۹۶۳ء)۔

مقبول محمود، میر : آکسفورڈ

یونیورسٹی کے فاضل، سابق رکن صوبائی

اسمبلی ۲۸-۱۹۶۳ء، ریاست ہائے

پٹیالہ، رام پور، الور، جھالاواڑ میں

وزیر رہے، سیکریٹری چیمبر آف پرنس،

وفات (ہوائی حادثہ) ۱۹۶۸ء-۱۱-۲۹،

وہاڑی ("نوائے وقت" لاہور، ۳۰ نومبر

۱۹۶۸ء)۔

ملا واحدی، محمد ارضی :

نامور ادیب، مصنف، "میرے

زمانے کی دلی"، "رسول اکرم کی زندگی،

خواجہ حسن نظامی دہلوی کے ساتھی اور

ان کے سوانح نگار، وفات ۲۲ اگست

۱۹۶۶ء، پاپوش نگر، کراچی ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۶ء-۸-۲۳)۔

ممتاز احمد خان : کبڈی

کے نامور کھلاڑی، وفات، ۷ اکتوبر

۱۹۸۶ء، اقبال نگر (چیچہ وطنی)،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۶ء-۱۰-۲۱)۔

ممتاز احمد، ملک : نامور

صحافی، ۶۹ سال عمر پائی، وفات ۲۶

جولائی ۱۹۸۶ء، میانی صاحب، لاہور

("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۷-۲۷)۔

ممتاز حسن بسمل : کہنہ مشق

شاعر، ولادت ۱۹۰۵ء-۳-۱۶، وفات

۱۹۷۷ء-۴-۱۶، گوجر والا، ("مجذہ

خصوصی" گورنمنٹ کالج گوجر والا)۔

ممتاز حسن قزلباش : سابق

وزیر اعلیٰ ریاست خیبر پور، ڈاکٹر خان صاحب

کی کابینہ میں وزیر صنعت رہے، وفات

۱۹۶۴ء-۴-۱۰، مدینہ منورہ،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۴ء-۴-۱۱)۔

ممتاز شاہنواز، مس : بیگم

جہاں آرا، شاہنواز کی دختر، اردو

اور انگریزی کی شاعرہ، جارج برنارڈ

شاورنے کلام سن کر داد دی تھی، وفات

(حادثہ) ۱۹۶۸ء-۴-۱۵، ہوائی حادثہ

شینن، آئرلینڈ ("انقلاب" لاہور، ۷

اپریل ۱۹۶۸ء)۔

ممتاز شیریں : نقاد، افسانہ نویس

خان؛ صدر پنجاب مسلم لیگ،
وزیر اعلیٰ پنجاب (۱۹۴۷-۱۹۴۹)، بانی
جناح مسلم لیگ (۱۹۵۰)، گورنر سندھ
(۱۹۵۴-۵۵)۔ ولادت ۱۹۰۵ء،
وفات ۱۹۶۹ء-۱۰-۱۸۔

منشی دل؛ ڈرامہ نگار،
گیت کار، ۷۵ سال عمر پائی، وفات ۲۲
جولائی ۱۹۸۳ء، لاہور ("جنگ" لاہور
۱۹۸۳-۸۴)۔

منظر اکبر آبادی، شمشاد حسین
صدیقی؛ شاعر، فرزند علامہ
سیماب اکبر آبادی، ولادت ۱۹۰۹ء،
کانپور، وفات ۱۹۷۱ء-۱۰-۲، کراچی
("جنگ" کراچی ۱۹۷۱-۷۲)۔

منظور احسن عباسی، پروفیسر
فہرست نگار مخطوطات پنجاب پبلک
لائبریری لاہور، ماہر تعلیم، مصنف
۹۰ سال عمر پائی، ولادت: امر وہہ
وفات ۱۹۸۲ء-۴-۲۲، ماڈل ٹاؤن،
لاہور ("لوائے وقت" لاہور ۲۵
اپریل ۱۹۸۲)۔

منظور احمد بھٹی؛ صحافی،
ادیب، وکیل، جوان مرگ، وفات ۹

مترجم، ولادت ۱۹۲۲ء-۹-۱۲، بنگلور
وفات ۱۹۷۳ء-۳-۱۱، اسلام آباد،
(لوہ مزار)۔

ممتاز گوہر، ڈاکٹر؛ ممتاز
اختر مرزا، نقاد، مصنف، "پنجاب
میں اردو ادب کا ارتقا" (مقالہ ڈاکٹریٹ)
رفیقہ حیات ڈاکٹر گوہر نوشاہی، ولادت
۱۹۲۶ء-۹-۱۲، سیالکوٹ، وفات ۲۲
مئی ۱۹۸۷ء، شرق پور (شیخوپورہ)۔

("لوائے وقت" لاہور ۱۹۸۷ء-۵-۲۵)۔
ممتاز مرزا؛ سابق سیکریٹری
وزارت خزانہ، کرنسی نوٹوں پران کے
دستخط ہوا کرتے تھے، وفات ۱۲
فروری ۱۹۸۲ء، گذری، کراچی ("جنگ"
لاہور ۱۹۸۲ء-۲-۱۵)۔

ممتاز ملک، کیپٹن؛ ممتاز
صحافی اور ادیب، سینئر سب ایڈیٹر
لوائے وقت لاہور، مولانا ظفر علی خان
چراغ حسن حسرت اور مرتضیٰ احمد خان ملک
کے ساتھی، ولادت ۱۹۱۰ء-۵-۱۳،
چنیوٹ، وفات ۱۹۷۸ء-۱۲-۲۵، لاہور
("لوائے وقت" لاہور ۱۹۷۸ء-۱۲-۲۷)۔
ممدوٹ، نواب افتخار حسین

سید : نقشبندیہ سلسلہ کے شیخ
طریقت، نعت گو شاعر، تحریک پاکستان
کے کارکن، تصوف کا وسیع مطالعہ
کیا تھا، ولادت ۱۳۲۳ھ، مکتا شریف
(گورد اسپور)، وفات ۱۹۶۹ء-۳-۲۷،
ساہی وال (مضمون "نوائے وقت" لاہور
۱۹۶۹ء-۵-۲)۔

منظور الحسن شاہ، سید :
عالم دین، صوفی باصفا، خطیب مسجد
درگاہ کلیر شریف، تحریک پاکستان کے
کارکن، استاد ملٹری کالج جہلم، ۲۰ سال
عمر پائی، وطن: سکروڈہ، وفات ۱۲ جون
۱۹۶۶ء، ننگرانہ صاحب (احوال سید منظور الحسن
شاہ مرتبہ خورشید حسین بخاری)۔

منظور الرحمن، مولانا شاہ:
جید عالم، فارسی دان، ۸۰ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۸۶ء-۶-۱۳، اسلام آباد،
("جنگ" راولپنڈی ۱۹۸۶ء-۶-۱۵)۔
منظور انور قریشی : صحافی،
زمیندار کے عملہ میں شامل، ۴۸
سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۰ء-۳-۲۲،
لاہور ("امروز" لاہور ۲۳ مارچ
۱۹۷۰ء)۔

مئی ۱۹۷۴ء، سیالکوٹ ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۷۴ء-۵-۱۰)۔

منظور احمد حکیم : ماہر طبیب
شاعر، ادیب، نابینا ہونے کے باوجود
بڑے عالم تھے، وفات ۱۹۸۶ء-۱۲-۲۷،
شہر و آنہ (جزالوالا)، (معلومات از

محمد طفیل شہر و آنہ)۔

منظور احمد عثمانی، علامہ:
ہمدرد اور کامریڈ کے عملے میں شامل
رہے، صدر انجمن تحفظ ناموس صحابہ،
پروفیسر سلطان عالم عثمانی کے والد
مکرم، ولادت اکتوبر ۱۹۰۱ء، وفات
۱۹۸۴ء-۱۰-۳۱، میانی صاحب، لاہور،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء-۱۱-۱)۔

منظور احمد منظور، ڈاکٹر:
مولوی دلپذیر کے فرزند ارجمند، پنجابی
کے شاعر، تصانیف: قصص المحنین،
قصہ حضرت جابر، قصہ کوچ و چھوڑا،
فریاد بلبل، قصہ بنیاد شاہزادی،
ولادت ۱۸۹۶ء، بھیرہ، وفات ۱۹۶۳ء،
بھیرہ (سخنوران سرگودھا مرتبہ
محمود اسیر)۔

منظور احمد ہجور مکتا شریفی،

مسلم یونیورسٹی، ولادت ۱۹۰۴ء، دہلی
وفات ۱۹۸۶ء۔ ۲۰۔۸۔۶۱، گلبرگ، لاہور
(رشتہ نامی "نقد و نظر" علی گڑھ خصوصی
شمارہ)۔

منظور حسین، کیپٹن؛ نامور

شاعر، ولادت ۱۹۸۹ء، گوجرانوالا،
وفات ۱۹۹۳ء۔ ۱۱۔۱۱۔۶۱، گوجرانوالا،
(خصوصی مجلہ "گورنمنٹ کالج گوجرانوالا)۔

منظور حسین منظور، ملک؛

صحافی، کالم نگار، مصنف؛ حدیث
درد، کیف دوام، گلبنگ عجم، جنگنامہ

اسلام، وفات ۱۹۹۴ء۔ ۳۰۔۳۔۶۱،
داؤد خیل ("نوائے وقت" لاہور ۶
اپریل ۱۹۹۴ء)۔

منظور قادر؛ قانون دان،

سابق وزیر خارجہ پاکستان، سابق
وزیر قانون پاکستان، فرزند گرامی سر
شیخ عبدالقادر، سابق چیف جسٹس مغربی

پاکستان ہائی کورٹ، ولادت ۲۸ نومبر
۱۹۱۳ء، لاہور، وفات ۱۹۹۴ء۔ ۱۰۔۱۲۔۶۱

میانی صاحب، لاہور ("امروز" لاہور
۱۹۹۴ء۔ ۱۰۔۱۴)۔

منظور محمد، مولانا میاں؛

منظور بخاری، سید؛

ایڈووکیٹ، وطن امرتسر، آزادی سے
پہلے جلگاؤں اور بھساول میں رہے،
جنرل سیکریٹری پاکستان کارپٹ ایسوسی

ایشن، ۳۷ سال عمر پائی، وفات ۱۹
جولائی ۱۹۹۸ء، میانی صاحب، لاہور
(نوائے وقت "لاہور ۸۔۱۹۹۸ء۔ ۲۰)۔

منظور حسن، میاں؛ سیاستدان،

وفات ۱۹۹۶ء۔ ۵۔۳۰۔۶۱، گوجرانوالا،
(مجلہ خصوصی گورنمنٹ کالج گوجرانوالا)۔

منظور حسین، پروفیسر سید؛

سابق صدر شعبہ ریاضی پنجاب یونیورسٹی،
لاہور، وفات ۱۹۸۱ء۔ ۹۔۲۲۔۶۱، میانی
صاحب، لاہور،

(روح مزار)۔

منظور حسین جھلا؛ پنجابی

شاعر، فلمی گیت کار، وفات ۲۵ جنوری
۱۹۹۳ء، مومن پورہ، لاہور،

("نوائے وقت" لاہور ۶ جنوری
۱۹۹۳ء)۔

منظور حسین، خواجہ؛ انگریزی

زبان و ادب کے ماہر، پرنسپل گورنمنٹ
کالج لاہور، صدر شعبہ انگریزی علی گڑھ

لاہور (مضمون "نوائے وقت" لاہور
۱۹۸۲-۱۰-۱۹)۔

منور ظریف؛ مزاحیہ اداکار،
۳۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۶-۴-۲۹
بی بی پاک دامن، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۷۶-۴-۳۰)۔

منور علی شاہ، سپید؛ روحانی
پیشوا، سرپرست محمدی یوتھ فورس، کراچی
۷۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۷-۵-۲۴،
شیل مل، کراچی ("پاکستان ٹائمز" لاہور
۱۹۸۷-۵-۲۵)۔

منیر احمد اریس؛ سابق ممبر
سندھ اسمبلی، سیاست دان، ولادت
۱۹۳۵-۳-۲۳، الور، وفات ۱۱ اپریل
۱۹۷۴، حیدرآباد، (تاریخ اریس
مصنف علی اصغر چوہدری)۔

منیر سردی؛ ابن پذیر خان
سازندہ نواز، معروف ریڈیو فن کار،
ماہر موسیقی، کئی دھنوں کا خالق، پرائڈ
آف پرفارمنس، ۴۸ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۸۰-۵-۲۳، پشاور،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۰-۵-۲۳)۔
مواج الدین امرتسری، حکیم؛

خلیفہ حضرت عبدالقادر رائے پوری،
ماہر تعلیم، ایم بی ٹی، ۸۳ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۸۶-۱-۲۰، گوجرہ
(حیات طیبہ مؤلفہ محمد حسین للہی)۔

منعم خان؛ سابق گورنر مشرقی
پاکستان، وفات (قتل) ۱۹۷۱-۱۰-۱۴
بنانی، ڈھاکہ ("نوائے وقت" لاہور،
۱۹۷۱-۱۰-۱۵)۔

منظور الہی رانا، جسٹس؛
ماہر قانون، سابق جج ہائی کورٹ،
وفات ۱۹۸۲-۱۲-۱۱، ماڈل ٹاؤن،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲ دسمبر
۱۹۸۲)۔

منور جہاں رشید، پروفیسر
مس؛ ماہرہ تعلیم، مصنفہ،
فن طباقی پر کئی کتابوں کی مصنفہ، بریگیڈ
احسن رشید شامی شہید کی ہمیشہ ۶۸ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۸۶-۱۰-۷، ماڈل
ٹاؤن، لاہور ("پاکستان ٹائمز" لاہور
۱۹۸۶-۱۰-۸)۔

منور حسین، پروفیسر ڈاکٹر؛
سابق صدر شعبہ ریاضی گورنمنٹ کالج
لاہور، وفات (حادثہ) ۱۹۸۲-۱۰-۱۱،

صحافی، ادیب، مصنف، علامہ محمد حسین

عرشی کے عم زاد، ولادت ۱۸۸۶ء-۱۸-۴،

امرتسر، وفات ۱۹۴۸ء-۱۱-۱۱، لاہور

(مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام راقم)

موتی شاہ، بابا سید، گلکار

ماہر موسیقی، برادر ڈاکٹر نذیر احمد

پرنسپل گورنمنٹ کالج لاہور، وفات

۱۹۴۸ء-۵-۳، لاہور ("نوائے وقت")

لاہور ۱۹۴۸ء-۵-۵)

مولانا بخش کشتہ امرتسری،

میاں: پنجابی کے ممتاز شاعر،

مصنف: "پنجابی شاعراں دا تذکرہ"

والد ماجد محمد افضل پرنسپل اینگلو پنجابی

کالج لاہور، وفات ۱۹۵۵ء-۶-۱۹،

گرٹھی شاہو، لاہور ("نوائے وقت" لاہور)

۱۹۵۵ء-۶-۲۲)

مولانا بخش کوہوی، مولانا:

تلمیذ مولانا عبدالجبار غزنوی، استاد

حدیث مدرسہ کوم کلاں لدھیانہ، مستجاب

الدعوات، ولادت ۱۸۹۴ء، کرودیا

(لدھیانہ)، وفات ۱۹۴۵ء-۵-۱۳،

چک ۲۹۲ ب (ٹوبہ ٹیک سنگھ)

(ارباب طریقت، مؤلفہ محمد ادریس

بھوجیانی)۔

مولائی شیدائی، میر رحیمداد

خان: سندھی ادیب، مؤرخ،

مخلص انسان، ولادت ۱۸۹۱ء، وفات

۱۹۴۸ء-۲-۱۳، ٹیکری آدم شاہ، سکھ

(مکتوب محمد زبیر غوری بنام راقم)۔

مونس امرتسری، غلام محی الدین:

پنجابی کے نامور شاعر، تصنیف "مغرب حسین"

وفات ۱۹۵۶ء، لاہور ("تارے نیل

گگن دے" از نام عصری)۔

مہابت علی خان، خان بہادر:

سیاست دان، سابق رکن صوبائی اسمبلی،

۱۹۵۸ء-۸-۲۸، کوہاٹ ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۵۸ء-۸-۲۹)۔

مہتاب دین، چوہدری:

رکن صوبائی اسمبلی، کونسل مسلم لیگ

کے رہنما، ۴۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۴۰ء

جون ۱۹۴۰ء، گرین کوٹ، قصور۔

مہدی حسن ضیغم: شاعر،

جواں مرگ، وفات ۱۹۸۳ء-۱۰-۵،

ساہی وال (سرگودھا) ("جنگ" لاہور

۱۹۸۳ء-۱۰-۶)۔

مہدی حسن علوی، ملک:

(”جنگ“ لاہور ۱۹۸۳ء-۶۱-۲۲)۔
مہر محمد اچھروی، مولانا؛
 مدرس، جامعہ فتحیہ کے استاد، تلمیذ
مولانا غلام محمد گھوٹوی، ولادت ۱۸۹۶ء
 چوکھنڈی (انک)، وفات ۲۹ نومبر
 ۱۹۵۲ء، اچھرہ، لاہور (تذکرہ علمائے
 پنجاب مرتبہ اختر راہی)۔
میاں محمد؛ صنعت کار،
 بانی میاں محمد ٹرسٹ ہسپتال فیصل آباد،
 مخیر بزرگ، سماجی کارکن، ۸۵ سال عمر پائی،
 وفات ۱۳-۲-۱۹۶۴ء، فیصل آباد،
 (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۴ء-۲-۱۳)۔
میر آفتاب، حاجی؛ صدر
 مسلم لیگ ضلع پشاور، تحریک پاکستان
 کے کارکن، وفات (قتل) ۱۹۸۶ء-۲-۲۷،
 پشاور (”جنگ“ لاہور ۱۹۸۶ء-۱۲-۲۸)
میراجی، ثناء اللہ ڈار؛
 ساکن مزنگ لاہور، پروفیسر سعید
 الدین احمد ڈار کے عم مکرم،
 وفات ۱۹۴۹ء-۱۱-۲، بمبئی (مکتوب
 سعید الدین احمد ڈار بنام راقم)۔
میراں محمد شاہ؛ سندھ
 کے نامور سیاستدان، سابق سفیر پاکستان

شیعہ مفکر، دانشور، رکن رویت ہلال مکیٹی،
 ولادت ۱۹۱۹ء-۲-۱۵، وفات ۱۹ نومبر
 ۱۹۸۱ء، پدھراڑ (سرگودھا)۔
 (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۸۱ء-۱۱-۲۱)۔
مہدی علی خان، نوابزادہ؛
 سیاسی کارکن، شاعر، صحافی، رئیس گجرات،
 ولادت ۱۹۰۴ء، اجٹالہ (گجرات)،
 وفات ۱۹۵۸ء-۶-۱۲، گجرات،
 (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۵۸ء-۶-۱۳)۔
مہر الدین نقشبندی مجددی،
حکیم؛ بابائے فطری علاج،
 نامور خطاط، تلمیذ محمد عالم آسی و حکیم
 فیروز الدین طغرانی، خلیفہ خواجہ عبدالقادر
 جہاں خیلوی، لونی کارنور و کی تصنیف
 ”How to Prolong“ کا ترجمہ
 ”دراز ٹی عمر“ کے نام سے کیا، ولادت
 ۱۸۸۰ء، امرتسر، وفات ۱۸ اگست
 ۱۹۶۴ء، میانی صاحب، لاہور۔
مہر خان پہلوان لدھیانوی؛
 لدھیانہ کے مشہور پہلوان، مرید حضرت
 حسین احمد مدنیؒ، سنت نگر لاہور
 کی معروف شخصیت، وفات ۲۱ جون
 ۱۹۸۳ء، نیشنل ٹاؤن، لاہور،

متعینہ سپین، سابق سپیکر سندھ اسمبلی،
۶۵ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۳ء-۱۱-۱۶،
حیدرآباد ("لوائے وقت" لاہور ۷
نومبر ۱۹۶۳ء)۔

میر، ایم۔ جے : سابق کمانڈنٹ
سول ڈیفنس اکیڈمی، حکومت پاکستان
لاہور، وفات ۱۹۶۳ء-۶-۳۰، لاہور
: شہار "لوائے وقت" لاہور ۲۷ جولائی
۱۹۶۳ء۔

ن

ن۔ م۔ راشد، نذر محمد: جدید
شاعری کے بانی، وفات ۱۹۶۵ء-۱۰-۱۰،
لندن ("لوائے وقت" لاہور ۱۲ اکتوبر
۱۹۶۵ء)۔

میر۔ ایم۔ کے : سابق جنرل
سیکرٹری پنجاب مسلم ٹریڈرز فیڈریشن،
بہار کے فسادات میں بہت کام کیا،
درمند سماجی کارکن، وفات ۱۹۶۵ء-۱۵ اپریل
۱۹۶۶ء، لاہور (اداریہ "لوائے وقت"
لاہور ۱۶-۱۷-۱۹۶۶)۔

نادم سیتاپوری : فاضل مصنف،
وفات ۱۹۸۳ء-۱-۱۸، جامعہ کراچی،
کراچی (روح مزار)۔

میر۔ محمود : بلوچی شاعر، ادیب،
۴۴ سال عمر پائی، وفات مئی ۱۹۸۶ء،
مسقط۔

نادم عصری، اللہ داد :
پنجابی شاعر، تذکرہ نگار، ناول نگار،
مصنف : "تارے نیل گنگن دے"،
"وارپاتاں"، "جذبہ آزادی"، "اک

انکھی دی پنجاب دی" وغیرہ، ولادت ۱۹۲۲ء،
وفات ۱۹۸۴ء-۱۱-۲۷، میانی صاحب،
لاہور ("جنگ" لاہور ۱۹۸۳ء-۱۱-۲۸،
و مکتوب حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام
راقم)۔

میرک شاہ اندرابی، مولانا :
تلمیذ محمد انور شاہ کشمیری، مدرس، ماہر
فلسفہ و منطق، شدھی تحریک کے زمانے
میں تبلیغ میں سرگرمی دکھائی، دارالعلوم
دیوبند میں بھی پڑھاتے رہے، وفات

نازش چیدری : شاعر، صوفی،

دسمبر ۱۹۷۳ء، گلبرگ، لاہور،
 ”نوائے وقت“ لاہور ۲۲ دسمبر
 (۱۹۷۳)

ناصر علی قزلباش؛ کرکٹ کے
 معروف کھلاڑی، ابن سعادت علی
قزلباش، نبیرہ نواب محمد علی قزلباش

۳۷ سال عمر پائی، وفات ۱۲ مئی
 ۱۹۶۹ء، گلبرگ، لاہور (”نوائے وقت“
 لاہور ۱۹۶۹ء-۵-۱۵)۔

ناصر کاظمی؛ ممتاز شاعر، مجموعہ
 ہائے کلام: نشاطِ خواب، پہلی بارش، برگ نے
 ولادت ۱۹۲۵ء-۱۲-۸، انبالہ،
 وفات ۱۹۷۴ء-۳-۴، مومن پورہ،
 لاہور (لوح مزار)۔

ناظم الدین، خواجہ؛ سابق
 گورنر جنرل پاکستان، سابق وزیر اعلیٰ
 مشرقی پاکستان، معروف سیاست دان
 ولادت ۱۸۹۴ء، ڈھاکہ، وفات ۲۲
 اکتوبر ۱۹۶۴ء، ہائی کورٹ، ڈھاکہ،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۴ء-۱۰-۲۳)۔
نبی بخش شوق، الحاج؛
 سرٹیکل زبان کے ممتاز شاعر، ۵ سال
 عمر پائی، وفات ۱۹۷۰ء-۵-۱۶، ملتان

۷۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۸۴ء-۴-۱۷،

کراچی (”جنگ“ لاہور ۱۹۸۴ء-۴-۱۸)۔

نازلی بیگم؛ عطیہ فیضی کی بہن،

اقبال اور شبلی سے متعارف، ۹۳ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۶۸ء-۹-۱۸، کراچی

(”جنگ“ کراچی ۱۹۶۸ء-۹-۱۹)۔

ناسخ سیہنی؛ مدیر ”سعادت“

فیصل آباد، ۷۰ سال عمر پائی، وفات ۷

جولائی ۱۹۸۴ء، فیصل آباد (مکتوب

حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام راقم)۔

ناصر احمد، مرزا؛ سربراہ

جماعت احمدیہ، سابق پرنسپل تعلیم

الاسلام کالج لاہور و ربوہ، ولادت

۱۹۰۹ء-۱۱-۱۶، قادیان، وفات ۹ جون

۱۹۸۲ء، ربوہ (”جنگ“ لاہور ۱۰

جون ۱۹۸۲)۔

ناصر جلالی، مولانا؛ صوفی شاعر،

اوائل ۱۹۶۶ء، کراچی۔

ناصر خلیق فگار، حکیم؛ معروف

ادیب، وفات ۱۹۷۱ء-۱۰-۱۱، کراچی

(”جنگ“ کراچی ۱۹۷۱ء-۱۰-۱۲)۔

ناصر علی خان، لیفٹننٹ جنرل؛

سابق چیف آف سٹاف، وفات ۲۰

کراچی ("امروز" لاہور ۱۹۶۴-۹-۱۶)۔

نجم الحسن کراوی : شیعہ عالم، سابق رکن اسلامی نظریاتی کونسل، ۶۷ سال عمر پائی، ولادت ۷ نومبر ۱۹۱۸ء، وفات ۱۹۸۲ء-۷-۱، پشاور

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۲-۷-۲)۔

نجم الدین جمالی، مولانا : فاضل دیوبند، استاد اور پبلسٹک کالج لاہور، وفات ۱۹۵۲ء۔

نجم نقوی، سید : فلساز،

ہدایت کار، وفات ۱۹۸۲ء-۱-۲۷،

لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۸

جنوری ۱۹۸۲ء)۔

نجم محبوب : معروف اداکارہ،

۳۰ سال سے کم عمر پائی، وفات (حادثہ)

۱۹۸۳ء-۱۲-۶، شاہ کمال، لاہور،

("جنگ" لاہور ۱۹۸۳ء-۱۲-۷)۔

نخشب جارجوی : ادیب

فلساز، شاعر، وفات ۱۹۶۷ء-۸-۲۲،

کراچی ("نوائے وقت" لاہور ۲۵ اگست

۱۹۶۷ء)۔

نذر محمد سیال، صوفی :

مصنف، ماہر تعلیم، ولادت (۱۹۰۱ء)

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۰ء-۵-۷)۔

نبی بخش قصوری، میاں :

صوفی، حامد حسین قادری بچھرا پورنی نے

مرثیہ لکھا، ولادت ۱۸۸۰ء، قصور، وفات

۱۹۵۳ء-۱۰-۲۳، بڑا قبرستان، قصور

(مکتوب میاں محمد صادق قصوری بنام

راقم)۔

نثار احمد عثمانی، قاری :

سابق ناظم جامعہ اشرفیہ لاہور، والد بزرگوار

قاری وقار احمد عثمانی، وفات ۳۲ ستمبر

۱۹۸۲ء، طیب آباد، لاہور ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۲ء-۹-۲۳)۔

نثار احمد علوی، حکیم : مصنف،

ادیب، شاعر، تصانیف : سخن و ران

کاکوری، شب چراغ، وفات ۲۷ جولائی

۱۹۸۶ء، کراچی ("جنگ" لاہور ۲۸

جولائی ۱۹۸۶ء)۔

نثار لکھنوی، نثار حسین :

شاعر، وفات ۱۹۶۹ء-۳-۲۳،

کراچی یونیورسٹی، کراچی، (روح مزار)

نجم احسن نگرانی : شاعر، مصنف،

درویش، خلیفہ مجاز صحبت حضرت اشرف علی تھانی

۸۶ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۶ء-۹-۱۵، سنی حسن

جھنگ، وفات ۱۹۸۰ء، لیکن آباد (خصوصی
محلہ گورنمنٹ کالج گوجرانوالا)۔

نذیر محمد الدین قادری فاضل،
پیرسید، سجادہ نشین درگاہ فاضلیہ

بنالہ، ۸۰ سال عمر پائی، وفات ۱۸ ستمبر
۱۹۶۱ء، میانی صاحب، لاہور (نوائے وقت)

لاہور ۱۹۶۱ء - ۹ - ۲۰ -

نذیر اجیسری، کہانی نویس،

فلساز، ہدایت کار، ۶۵ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۶۰ء - ۱ - ۱۰، لاہور (نوائے

وقت لاہور ۱۹۶۰ء - ۱ - ۱۱)۔

نذیر احمد، پروفیسر خواجہ:

فارسی دان، استاد اسلامیہ کالج سول لائٹنز

لاہور، کرکٹ کے معروف کھلاڑی، میر

شمس الدین بانی اسلامیہ کالج کے نواسے،

۱۹۶۹ء - ۱۱ - ۳، درگاہ جان محمد حضوری،

لاہور (لوح مزار)۔

نذیر احمد، چودھری:

اٹارنی جنرل، اتحاد عالم اسلام کے داعی

تحریک پاکستان کے رہنما، ممتاز قانون دان،

ولادت ۱۸۹۸ء - ۹ - ۱۳، سیالکوٹ،

وفات ۱۹۸۰ء - ۶ - ۲۶، تھے ذیلداران،

گلبرگ، لاہور (نوائے وقت) لاہور

۱۹۸۰ء - ۶ - ۲۷)۔

نذیر احمد، چودھری:

ترقی پسند ادیب، ناشر، حنیف رائے

کے برادر بزرگ، مدیر "سویرا" لاہور

وفات ۱۹۶۱ء - ۵ - ۲۳، میانی صاحب،

(نوائے وقت) لاہور ۱۹۶۱ء - ۵ - ۲۳)۔

نذیر احمد، ڈاکٹر:

ایچی تو انائی کیشن، ۷۰ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۶۳ء - ۸ - ۱۲، کراچی،

(نوائے وقت) لاہور ۱۹۶۳ء - ۸ - ۱۳)۔

نذیر احمد، ڈاکٹر سید:

سابق پرنسپل گورنمنٹ کالج لاہور، پنجابی

زبان کے اسکالر، ولادت ۱۹۰۵ء - ۱۲ - ۱۹،

لاہور، وفات ۱۹۸۵ء - ۸ - ۴، قبرستان

چھاؤنی، لاہور (جنگ) لاہور ۵ رگت

(۱۹۸۵ء)۔

نذیر احمد رضوی، سپید:

سابق ڈائریکٹر انٹیلیجنس بیورو، ولادت

۱۹۱۰ء - ۱۰ - ۲۶، سیالکوٹ، وفات یکم

مارچ ۱۹۷۷ء، شاہ جمال، لاہور،

(لوح مزار)۔

نذیر احمد شہید، ڈاکٹر:

جماعت اسلامی کے مخلص کارکن، سماجی

نصیر احمد، ملک : ہاکی

کے معروف کھلاڑی، انٹرنیشنل ایمپائر،

وفات ۱۹۷۵ء - ۲ - ۱۳، لاہور،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۵ء - ۲ - ۱۳)۔

نذیر احمد، میاں : معروف

زمیندار، سابق رکن صوبائی اسمبلی،

وفات (قتل) ۱۹۷۵ء - ۵ - ۲۹، اوکاڑہ

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۵ء - ۵ - ۳۰)۔

نذیر احمد، میجر جنرل :

سابق چیئرمین لاہور کارپوریشن، ۵۷ سال

عمر پائی، وفات ۱۹۶۴ء - ۱ - ۲۰، رپوہ

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۴ء - ۱ - ۲۱)۔

نذیر الدین، شیخ : سابق

جنرل سیکریٹری آل پاکستان ڈیف اینڈ

ڈمب سوسائٹی، وفات ۱۹۶۷ء - ۷ - ۱۴،

میانی صاحب، لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۱۹۶۷ء - ۷ - ۱۵)۔

نذیر حسین خاور : ممتاز شاعر،

ولادت دسمبر ۱۹۱۷ء، گوجرانوالا، وفات

۳۰ مارچ ۱۹۸۰ء، میانی صاحب، لاہور

(”خصوصی مجلہ“ گورنمنٹ کالج گوجرانوالا)۔

نذیر حسین، رانا : ممتاز

خوشنویس، وفات ۱۹۷۴ء - ۳ - ۲۱، لاہور

کارکن، ولادت ۱۹۲۹ء - ۲ - ۱۳، آبائی وطن؛

تہنگ (پھلور)، وفات (قتل) ۸ جون

۱۹۷۲ء، ڈیرہ غازی خان (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۷۲ء - ۶ - ۹)۔

نذیر احمد شیخ : طنز نگار

شاعر، مصنف : ”حرف بکاش“،

۶۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۷۱ء، راولپنڈی،

(معلومات از شیخ عبدالسلام)۔

نذیر احمد شیخ : پروڈیوٹر

تاج آفس کراچی و بمبئی، برادر شیخ عنایت اللہ

مینجنگ ڈائریکٹر تاج کمپنی، ناشر کتب،

۳۸ سال عمر پائی، وفات ۱۹۴۷ء - ۱۲ - ۲۷،

ہوائی حادثہ ماہین کراچی و بمبئی (بحوالہ

”روزنامہ“ انقلاب“ لاہور ۱۴ جنوری

۱۹۴۸ء)۔

نذیر احمد ظفر، شیخ : شاعر،

مصنف، وفات ۱۹۷۷ء - ۳ - ۱۳، لاہور

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۷۷ء - ۳ - ۱۴)۔

نذیر احمد قریشی، میاں :

کوٹ اڈو کے زمیندار اور اس علاقے

کی ممتاز شخصیت، وفات ۱۹۷۳ء - ۱۲ - ۲۰،

کوٹ اڈو (”نوائے وقت“ لاہور ۲۱

دسمبر ۱۹۷۳ء)۔

(۱۵-۷-۶۱۹۸۳)
نسیم الثقلین : ممتاز فلم ساز،

وفات ۲۰-۲-۶۱۹۸۱، لاہور،

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۱ فروری

۶۱۹۸۱)۔

نسیم النظر، ملک :

پلاننگ ڈائریکٹر ریڈیو پاکستان، ۳۹

سال عمر پائی، وفات ۱۲-۱۲-۶۱۹۶۶،

میانی صاحب، لاہور (”نوائے وقت“

لاہور ۱۲-۱۲-۶۱۹۶۶)۔

نسیم امر وہوی : شاعر،

ماہر لسانیات، لغت نویس، مصنف،

”نسیم اللغات“، ۸۰ سال عمر پائی،

وفات ۲۸-۲-۶۱۹۸۷ (”نوائے وقت“

لاہور ۷-۷-۶۱۹۷۸)۔

نسیم بیگم : معروف گلوکارہ،

پلے بیک سنگر، ۳۰ سال عمر پائی، وفات

۶۱۹۷۱-۹-۲۹ لاہور (”نوائے وقت“ لاہور

۶۱۹۷۱-۹-۳۰)۔

نسیم کھرل : سندھی ادیب،

اور افسانہ نگار، ”شبم شبم کنول کنول“

کے مصنف، وفات ۷-۷-۶۱۹۷۸،

سجیدی (خیر پور) (”نوائے وقت“

(”نوائے وقت“ لاہور ۲۲-۳-۶۱۹۷۳)۔

نذیر علی، سید : برطانوی دور

حکومت میں معروف ٹسٹ کریکٹر،

سابق رکن پاکستان کرکٹ کنٹرول بورڈ،

سابق چیئرمین پاکستان گیس انڈسٹری،

وفات ۱۸-۳-۶۱۹۷۵، میانی صاحب،

لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹ فروری

۶۱۹۷۵)۔

نذیر نیازی، سید : ماہر

اقبالیات، مصنف : اقبال کے حضور،

شمس العلماء میر حسن کے برادر زادے،

مترجم، ولادت ۱۹۰۰، سیالکوٹ،

وفات ۲۳-۱-۶۱۹۸۱، میانی صاحب

لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۲۵ جنوری

۶۱۹۸۱)۔

نرمل کے بسواس، پروفیسر،

سابق استاد شعبہ انگریزی، ایف سی

کالج لاہور، وفات ۱۰-۱۰-۶۱۹۵۹،

لاہور (”نوائے وقت“ لاہور ۱۳ اکتوبر

۶۱۹۵۹)۔

نزاکت علی خان، استاد،

موسیقار، ۵۱ سال عمر پائی، وفات

۶۱۹۸۳-۷-۱۲، لاہور (”جنگ“ لاہور

نظام الدین رخشانی، حکیم:

بلوچستان کے کامیاب طبیب، سستی دربار کے رکن، رکن جرگہ، صدر پشین مسلم لیگ، ۷۸ سال عمر پائی، ولادت: سستی، وفات ۶۱۹۶۶-۸-۲۹، پشین (مکتوب ڈاکٹر مشتاق احمد نبیرہ آں مرحوم)۔

نظام الدین، میاں: رئیس

لاہور، والد ایم اسلم، ناول نگار، وفات ۶۱۹۴۷-۱۱-۷، میانی صاحب، لاہور، (لوح مزار)۔

نعمت، بیگم حکیم محمد سعید:

اہلیہ حکیم محمد سعید دہلوی، وفات ۱۸ اگست ۱۹۸۱، قبرستان سوسائٹی، کراچی (لوح مزار)۔

نصیر احمد، میاں:

سابق چیرمین مغربی پاکستان پبلک سروس کمیشن، ۶۲ سال عمر پائی، وفات ۶۱۹۶۷-۱۲-۱۹، لاہور، (نوائے وقت)۔

لاہور ۶۱۹۶۷-۱۲-۲۰۔

نصرا اللہ خان: پشتو کے معروف

شاعر، انشا پرداز، وفات (قتل) ۲۳ نومبر ۱۹۶۵، (نوائے وقت) لاہور ۶۱۹۶۵-۱۱-۲۳۔

لاہور ۶۱۹۷۸-۷-۱۹۔

نسیم میرٹھی: شاعر،

وفات ۶۱۹۸۳-۹-۲۰، راولپنڈی، ("جنگ" لاہور ۶۱۹۸۳-۹-۲۱)۔

نسیم ہاشمی، سید: ادیب،

صحافی، ۵۵ سال عمر پائی، وفات ۱۶ اگست ۱۹۸۵، گلشن اقبال، لاہور

("جنگ" لاہور ۶۱۹۸۵-۸-۱۷)۔

نشر جان دھری، عبدالحکیم:

شاعر، مؤرخ، ولادت ۱۸۹۶، میانولی مولویاں (نکودر)، وفات ۲۲ جون ۱۹۷۵، میانی صاحب، لاہور،

(لوح مزار)۔

نظام الدین: ریاست

حیدرآباد کی سول سروس کے عہدے دار حالات سے تنگ آکر خودکشی کر لی، وفات اوائل جولائی ۱۹۵۰ (اداریہ "نوائے وقت" لاہور ۶۱۹۵۰-۷-۷)۔

وقت "لاہور ۶۱۹۵۰-۷-۷"۔

نظام الدین، خواجہ: پیر طہقت

سجادہ نشین درگاہ تونسہ شریف، ۵۵ سال عمر پائی، وفات ۶۱۹۶۵-۶-۸، تونسہ شریف ("نوائے وقت" لاہور

۶۱۹۶۵-۶-۹)۔

نصرت اللہ، خواجہ؛ سفارت کار،
سابق ڈپٹی ہائی کمشنر پاکستان متعینہ کلکتہ،
وفات ۱۹۵۵ء-۶-۱۱، ڈھاکہ ("نوائے
وقت" لاہور ۱۹۵۵ء-۶-۱۲)۔

نصرت جالندھری، امیر بیگ
مرزا؛ معروف شاعر، ولادت ۱۹۳۱ء
جنوری ۱۹۴۲ء، جالندھر چھاوٹی،
وفات ۱۹۶۳ء-۱۰-۷، میانی صاحب،
لاہور (لوح مزار)۔

نصرت جہاں بیگم؛ زوجہ
مرزا غلام احمد قادیانی، بانی جماعت
احمدیہ، والدہ مرزا بشیر الدین محمود احمد،
وفات ۱۹۵۲ء-۴-۲۱، ربوہ،
(لوح مزار)۔

نصرت من اللہ؛ سابق چیف
سیکرٹری بلوچستان و سندھ، وفات
(حادثہ) ۱۹۸۰ء-۶-۱۰، سری کوٹ
(ہری پور) ("نوائے وقت" لاہور ۱۱
جون ۱۹۸۰ء)۔

نصیب خان رشتگی، الحاج؛
صوفی، شدھی تحریک کے خلات کام
کیا، ولادت وطن؛ کاہن تحصیل گوبانہ،
(رہتک) ۸۰ سال سے متجاوز عمر پائی،

نصرت اللہ خان، رائے؛
ممتاز مسلم لیگی رہنما، رکن صوبائی اسمبلی،
راسخ العقیدہ مسلمان، محب وطن،
وطن؛ رائے کوٹ (لدھیانہ)، وفات ۱۹۴۳ء
جنوری ۱۹۴۱ء، کمالیہ ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۴۱ء-۱-۵)۔

نصرت اللہ خان عزیز، ملک؛
بزرگ صحافی، مدیر ہفت روزہ ایشیاء
لاہور، مدینہ بجنور کے عملہ میں شامل
رہے، ولادت ۱۹۴۶ء-۲-۱۸، گوجرانوالہ،
وفات ۱۹۶۶ء-۷-۲، میانی صاحب
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۳ جولائی
۱۹۶۶ء)۔

نصرت اللہ خان، نواب؛
علی زئی قبیلہ کے سربراہ، رکن صوبائی
اسمبلی، وفات ۱۹۶۴ء-۷-۸، تونسہ
شریف ("نوائے وقت" لاہور ۹
جولائی ۱۹۶۴ء)۔

نصرت اللہ خان، رانا؛ تحریک
پاکستان کے کارکن، مسلم لیگی رہنما،
وفات ۱۹۸۱ء-۱-۲۹، میانی صاحب
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۳۱
جنوری ۱۹۸۱ء)۔

لاہور ۶۱۹۶۲-۸-۱۔
نقی محمد خان خورجوی،
 خان بہادر؛ رئیس لاہور،
 ادیب، مصنف، تصانیف؛
 عمر رفتہ، جگت گرو امیر خسرو، وفات
 ۶۱۹۶۹-۱۱-۳۳، سوسائٹی، کراچی،
 ("نوائے وقت" لاہور ۲۲ نومبر
 ۶۱۹۶۹)۔

نقیب احمد اوچوی، مولانا؛
 تلمیذ النور شاہ کشمیری و اعزاز علی دیوبندی،
 مرید اشرف علی تھانوی، پشتو زبان
 کے شاعر، چودہ کتابوں کے حواشی لکھے،
 ولادت ۱۸۹۸ء، اوج (دیر)، وفات
 اکتوبر ۱۹۴۹ء، اوج (دیر)۔

نگار زرین شاہد؛ خاتون صحافی،
 وفات ۶۱۹۸۶-۱-۹، لاہور،
 ("جنگ" لاہور ۶۱۹۸۶-۱-۱۰)۔
 ننھا، رفیع الدین خاور؛
 مزاحیہ اداکار، ۲۸ سال عمر پائی،
 وفات (خودکشی) ۶۱۹۸۶-۱۲-۲،
 وحدت روڈ، لاہور ("جنگ" لاہور
 ۶۱۹۸۶-۱۲-۳)۔
 نواب احمد، سید خواجہ؛

وفات ۶۱۹۶۰-۱۲-۱۲، بوریے والا،
 (امیر ملت اور ان کے خلفاء مؤلف
 محمد صادق قصوری)۔

نصیر الدین عرف نصیر پاپہلوان؛
 گوجرانوالا کے نامی پہلوان، وفات (قتل)
 ۶۱۹۵۴-۱۱-۱۳، گوجرانوالا، ("نوائے
 وقت" لاہور ۶۱۹۵۴-۱۱-۱۴)۔

نصیر الدین غور غشتوی، مولانا؛
 خلیفہ مولانا حسین علی آف وان بھپراں،
 تلمیذ شیخ الہند، مشکوٰۃ پر حاشیہ لکھا،
 مدرس تحریک ختم نبوت میں حصہ لیا،
 ولادت ۱۲۹۵ھ، غور غشت (انک)
 وفات ۶۱۹۶۸-۱-۲۳، غور غشت،
 (تذکرہ علمائے پنجاب از اختر اہی)۔

نظم اکبر آبادی؛ بزرگ شاعر،
 وفات ۶۱۹۸۳-۱۱-۱۲، راولپنڈی،
 (خبرنامہ "اکادمی" ادبیات، اسلام آباد
 دسمبر ۶۱۹۸۳)۔

نقوی، اے، ٹی (ابوطالب)
 سابق کمشنر کراچی، نقوی پارک علی گڑھ،
 کے بانی، علی گڑھ کے نامور فرزند،
 I.C.S، وفات ۶۱۹۶۲-۴-۳۱،
 روات (مری) ("پاکستان ٹائمز"

نوازش علی شاہ ، حکیم سید ؛
ماہر طبیب ، چونی منڈی میں مطب
کیا کرتے تھے ، سابق نائب صدر
پنجاب طبی کانفرنس ، وفات ۲۳
اکتوبر ۱۹۵۸ء (” نوائے وقت “ لاہور
۱۹۵۸ء - ۱۰ - ۲۴) -

نوازش علی ، صاحبزادہ ؛
نامور وکیل ، ساہی وال میں مسلم لیگ
کے بانیوں میں شمار ، تحریک پاکستان
کے مخلص کارکن ، حدیث و فقہ کے
ماہر ، ۵۵ سال عمر پائی ، وفات (حادثہ) ،
۱۹۵۴ء - ۸ - ۱۸ ، ساہی وال ،

(” نوائے وقت “ لاہور ۲۰ اگست
۱۹۵۴ء) -

نوازش علی ملک ؛ سابق
میجر جنرل افواج پاکستان ، وفات
۱۹۶۱ء - ۴ - ۱۷ ، لاہور (” نوائے وقت “
لاہور ۱۹۶۱ء - ۴ - ۱۸) -

نور احمد ، سپید ؛ مصنف ؛
مارشل لاسے مارشل لارٹک ،
سابق ناظم محکمہ تعلقات عامہ ، وفات
۱۹۶۰ء - ۱۲ - ۱۷ ، میانی صاحب ، لاہور
(” نوائے وقت “ لاہور ۱۹۶۱ء - ۱۲ - ۱۹) -

نقشبندی قادری چشتی جہانگیری ابوالعلائی
شکوری سلاسل کے شیخ ، خلیفہ حضرت
عبدالشکور بکھنوی ، وفات ۳۳ فروری
۱۹۶۶ء ، گلشن اقبال ، کراچی ،
(لوح مزار) -

نواب الدین ، خواجہ الحاج ؛
پیر طریقت ، مرید حافظ عبدالکریم
نقشبندی عید گاہ راولپنڈی ، ولادت
۱۹۰۱ء ، کھبہ (کشمیر) ، وفات ۱۲
جولائی ۱۹۶۵ء ، موہری شریف (کھاریاں)
(” ارہاب طریقت “ ، مؤلفہ محمد ادریس
بھوجیانی) -

نواب دین گھپلا پہلوان رستم
ہند ؛ پاک و ہند کے نامور
پہلوان ، ولادت ۱۸۹۱ء ، وفات
۱۹۶۵ء - ۱۰ - ۷ ، مسافر خانہ ، لاہور ،
(لوح مزار) -

نوازش علی چشتی صابری ، پیر ؛
شیخ طریقت ، مصنف ؛ عارف نامہ
(پنجابی) ، ولادت ۱۸۸۵ء ، نوشہرہ
ڈھالا (امرتسر) ، وفات ۲۵ جولائی
۱۹۴۸ء ، محراب گڑھی شاہو ، لاہور
(مدینۃ الاولیاء مؤلفہ محمد دین کلیم)

اہل سنت مؤلف عبدالحکیم شرف قادری
نور الحسن نقشبندی، سیالکوٹی،

مولانا : عالم، صوفی، خطیب،

مصنف، تحریک کشمیر و تحریک شہید

گنج کے کارکن، ولادت ۱۸۶۰ء،

سیالکوٹ، وفات ۱۹۵۵ء۔ ۶۔ ۱۶،

بابا شہیداں، سیالکوٹ،

نور الحق چودھری : سابق وفاق

وزیر، سیاست دان، نظام اسلام

پارٹی کے رہنما، وفات ۲۹ جولائی

۱۹۵۸ء، ڈھاکہ ("نوائے وقت" لاہور

۱۹۵۸ء۔ ۴۔ ۳۰)۔

نور الحق علوی، مولانا : تلمیذ

شیخ الہند، فاضل دیوبند، استاد

اور نیشنل کالج لاہور، مصنف، برادر

غلام جیلانی برق، مفسر تاریخ اسلام

پر گہری نظر تھی، ولادت ۱۸۸۸ء،

بسال، وفات ۱۹۵۱ء۔ ۳۔ ۱۰، تاجپور،

لاہور (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف

اختر راہی)۔

نور الصباح بیگم : ادیبہ،

شاعرہ، مجموعہ کلام: "صبح غزل"،

تحریک آزادی کی سرگرم رکن، ولادت

نور احمد قصوری، حافظ :

سابق معتمد انجمن خدام الصوفیہ، شیخ

طریقت، ولادت ۱۹۰۷ء۔ ۱۲۔ ۴،

رہنگ، وفات ۱۹۸۶ء۔ ۲۔ ۲۰،

بڑا قبرستان، قصور (مکتوب محمد

صادق قصوری بنام راقم)۔

نور الاعظم صدیقی پشاوری،

مولانا قاضی : مدرس، خطیب،

ولادت ۱۹۰۸ء، باجوڑ، وفات ۳۳

جون ۱۹۶۱ء، منی (سعودی عرب)۔

نور الامین : سیاست دان،

سابق نائب صدر جمہوریہ اسلامیہ

پاکستان، سابق وزیر اعلیٰ مشرقی

پاکستان، ولادت ۱۸۹۳ء۔ ۱۲۔ ۲۳،

وفات ۱۹۷۴ء۔ ۱۰۔ ۲، مزار قائد،

کراچی ("نوائے وقت" لاہور ۳ اکتوبر

۱۹۷۴ء)۔

نور الحسن شاہ بخاری، سپہ :

پیر طریقت، خلیفہ میاں شیر محمد شہر قیومی،

مصنف: "الانسان فی القرآن"

ولادت ۱۸۸۹ء۔ ۱۔ ۳۰، کیلیا نوالا

(گوجرانوالا)، وفات ۲۱ نومبر

۱۹۵۲ء، کیلیا نوالا (تذکرہ اکابر

مارچ ۱۹۰۵ء، لاہور، وفات ۲۰ جنوری
۱۹۶۴ء، قبرستان کونٹی داراں، لاہور
(معلومات از صلاح الدین محمود داماد
خواجہ صاحب)۔

نور الہی، ملک؛ مالک

روزنامہ "احسان" لاہور، مینیجنگ

ایڈیٹر روزنامہ "شہباز" پشاور، ۶۷

سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۲ء - ۸ - ۱۸

میانی صاحب، لاہور ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۶۲ء - ۸ - ۱۹)۔

نور حسین گرجا کھی، مولانا؛ پنجابی

شاعر، ولادت ۱۸۹۲ء، گرجا کھ، وفات

دسمبر ۱۹۵۵ء، گرجا کھ (گوجرانوالا)۔

(خصوصی مجلہ "گورنمنٹ کالج گوجرانوالا"۔

نور عالم امرتسری، مولوی؛

عالم دین، وفات ۱۹۵۸ء - ۱ - ۳۰

گجرات ("نوائے وقت" لاہور ۱۶

جنوری ۱۹۵۸ء)۔

نور لدھیانوی؛ کہنہ مشق صحافی

شاعر، ۶۰ سال عمر پائی، وفات ۶ جولائی

۱۹۶۷ء، گڑھی شاہو، لاہور،

("نوائے وقت" لاہور، جولائی

۱۹۶۷ء)۔

۱۹۰۸ء - ۴ - ۲، رام پور، وفات ۱۶

جولائی ۱۹۷۸ء، کراچی۔

نور اللہ شاہ، مولانا سید؛

فارسی اور پنجابی کے شاعر، واعظ،

تلمیذ میر حسن سیالکوٹی، مجموعہ کلام ۱

چشمہ نور، مصنف تحفہ شیعہ،

ولادت ۱۸۶۳ء، سیالکوٹ، وفات

جون ۱۹۴۸ء، امام صاحب، سیالکوٹ،

(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

نور اللہ، میاں؛ سیاست دان

سابق وزیر حکومت پنجاب، ولادت

۱۸۹۹ء، وفات ۱۹۸۴ء - ۱۲ - ۲۰

("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء - ۱۲ - ۲۱)۔

نور اللہ نعیمی، مولانا؛ عالم دین

مدرس، شیخ طریقت، وفات ۱۵

اپریل ۱۹۸۳ء، بصیر پور (ادکار ۵)۔

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۳ء - ۴ - ۱۶)۔

نور الہی خان؛ صدر انکم ٹیکس

اپیلنٹ کورٹ، وفات ۱۹۶۹ء - ۱ - ۶

کراچی ("جنگ" کراچی، جنوری

۱۹۶۹ء)۔

نور الہی خواجہ؛ لائبریرین پنجاب

پبلک لائبریری لاہور، ولادت

ہوئے، بارہ لاکھ افراد نے نماز جنازہ ادا کی، ولادت وطن؛ وڈور (ڈیرہ غازی خان)، وفات ۱۹۶۵ء-۴-۶، جنت معلیٰ، مکہ مکرمہ (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۵ء-۴-۲۸)۔

نور محمد، قاضی؛ تلمیذ النور شاہ کشمیری، مرید حسین علی وان پچھراں والے، مصنف، بانی مدرسہ محمدیہ قلعہ دیدار سنگھ، تصانیف؛ ازالۃ الرین، ازالۃ الاوہام، صاعقۃ الرحمن، صلوة الرسول، مسئلہ علم غیب، مسئلہ حاضر و ناظر، ولادت ۱۸۹۶ء، پٹری (ٹک)، وفات ۲۶ جون ۱۹۶۲ء، راولپنڈی (تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

نور محمد موکل، سردار؛ ساہی وال کے ممتاز زمیندار، مخیر بزرگ، سردار محمد اقبال موکل کے عم مکرم، ۹۰ سال عمر پائی، وفات ۳۰ نومبر ۱۹۶۲ء، ساہی وال (”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۶۲ء-۱۲-۱)۔

نور محمد، مولانا؛ مفتی حکیم، صوفی، مجاہد تحریک پاکستان، سجاد نشین

نور محمد بٹالوی، مولانا؛ تحریک خلافت کے کارکن، تحریک پاکستان میں حصہ، وفات ۲۲ فروری ۱۹۶۲ء، میانی صاحب، لاہور (لوح مزار)۔

نور محمد چارلی؛ مزاحیہ اداکار، ۲۲ سال عمر پائی، وفات ۳۰ جون ۱۹۸۳ء، قبرستان سوسائٹی، کراچی (لوح مزار)۔

نور محمد خان گاڑھا؛ سیاست دان، قبائلی رہنما، علاقہ خلیل کے خان، وفات ۱۹۶۱ء-۱۰-۱، پشاور (”نوائے وقت“ لاہور ۳ اکتوبر ۱۹۶۱ء)۔

نور محمد سروری قادری، فقیر؛ قادریہ سلسلہ تصوف کے معروف بزرگ، سلطان باہو کی کتابیں مرتب کیں، ولادت ۱۸۸۳ء، کلاچی (ڈیرہ اسماعیل خان)، وفات ۱۸ اکتوبر ۱۹۶۰ء، کلاچی (تذکرہ مشائخ قادریہ مؤلف محمد دین کلیم)۔

نور محمد، شیخ؛ سابق ایڈیشنل کمشنر سرگودھا ڈویژن، دوران حج فوت

سابق وزیر اعظم ریاست مالیر کوٹلہ،
وفات ۱۹۶۳ء-۶-۱۷، لاہور،
("نوائے وقت" لاہور ۱۹ جون
۱۹۶۳ء)۔

نیاز الدین، ڈاکٹر؛ سابق
ڈین انسٹی ٹیوٹ آف ہائی جین، قابل
احترام شخصیت، مشفق استاد، مخلص
دوست، وفات ۱۹۶۳ء-۱۰-۲۰،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۲۱
اکتوبر ۱۹۶۳ء)۔

نیاز علی، حکیم؛ سیاستدان،
ولادت ۱۹۱۱ء، گوجرانوالا، وفات
۱۹۷۲ء، گوجرانوالا۔

نیاز فتحپوری، نیاز محمد خان؛
مدیر نگار، نقاد، ولادت ۱۸۸۴ء،
فتح پور ہسوسہ، وفات ۱۹۶۳ء-۴-۳۰،
پاپوش نگر، کراچی (ماہنامہ "نگار"
کراچی)۔

نیر مدنی، سید محمد؛ شاعر،
تلمیذ اصغر گونڈوی، فاضل دیوبند،
تلمیذ مولانا اشرف علی تھانوی،
ولادت ۱۹۱۳ء، ال آباد، وفات ۱۱
اگست ۱۹۸۳ء، کراچی ("جنگ"

درگاہ مولانا غلام حسن چک بھٹی، وفات
۱۹۳۰ء-۶-۱۹، چک بھٹی، جلالپور بھٹیاں،
(مکتوب میاں ضمیر احمد بنام راقم)۔

نور محمد نقشبندی، پیر؛
فرزند ارجمند غلام مرتضیٰ نقشبندی،
عالم دین، شیخ طریقت، مصنف،

ولادت ۱۸۹۶ء-۱۲-۴، لاہور، وفات
۱۹۵۸ء-۵-۲۱، عثمان گنج، لاہور،
(مدینتہ الاولیاء مؤلف محمد دین کلیم)۔

نور محمد ہزاروی، مولانا؛
عالم دین، شیخ الحدیث، وفات ۴
اپریل ۱۹۸۵ء اسلام آباد (جنگ" راولپنڈی
۱۹۸۵ء-۴-۵)۔

نیاز احمد؛ سابق پرنسپل
انٹر کالج شاہ کوٹ، وفات ۱۸ نومبر
۱۹۸۵ء، سیلہ کالونی، فیصل آباد،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۵ء-۱۱-۱۹)۔

نیاز احمد؛ سابق رکن بورڈ
آف ریونیو مغربی پاکستان، وفات (حادثہ)
۱۹۶۴ء-۳-۲۹، راولپنڈی،

("نوائے وقت" لاہور ۳۰ مارچ
۱۹۶۴ء)۔

نیاز محمد، خان بہادر؛

لاہور ۱۹۸۷ء-۳-۲۹۔

و

واحد، ایس۔ اے : تحریک
آزادی اور علامہ اقبال کے بارے میں
کتابیں لکھیں، ۸۰ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۰ء-۳-۳، کراچی (”نوائے وقت“
لاہور ۱۹۸۰ء-۳-۳)۔

وارث محمد ترمذی، ڈاکٹر :
عالم، ناشر، مصنف، فزیشن، یکے
از احفاد حضرت سکندر منگرولی، وفات
۱۹۸۵ء-۱-۳۰، میوہ شاہ، کراچی،
(مکتوب شفاء الحق صدیقی بنام راقم)۔
وارث میر، پروفیسر : صحافی،
مصنف، استاد شعبہ صحافت پنجاب،
۳۸ سال عمر پائی، ولادت : سیالکوٹ
وفات ۱۹۸۷ء-۷-۹، قبرستان پنجاب
یونیورسٹی لاہور (”جنگ“ لاہور، ۱۰ جولائی
۱۹۸۷ء)۔

واصل دہلوی، بشیر احمد : شاعر،
ولادت ۱۹۰۹ء، دہلی، وفات ۲ اکتوبر

کراچی ۱۹۸۳ء-۸-۱۲۔
نیرو واسطی، حکیم علی احمد :

ادیب، شاعر، طبیب، مصنف :
تاریخ روابط پزشکی ایران و پاکستان،
مجموعہ کلام : شعر و حکمت، ولادت
۱۹۰۱ء، نہنور (بجنور)، وفات ۲۶
مئی ۱۹۸۲ء، درگاہ شیر شاہ ولی، لاہور
(”نوائے وقت“ لاہور ۲۷ مئی
۱۹۸۲ء)۔

نیک محمد، مولانا :

شیخ الحدیث مدرسہ تقویۃ الایمان
امرتسر، عالم باعمل، مرزبان مرچ بزرگ،
تلمیذ مولانا عبد الجبار غزنوی، خطیب
مسجد ڈبگراں امرتسر، ۶۵ سال عمر پائی،
ولادت ۱۸۸۷ء، سکیادون (آزاد کشمیر)
وفات ۱۹۵۴ء-۱-۷، راولپنڈی،

(”نوائے وقت“ لاہور ۱۹۵۴ء-۱-۱۰)۔

نیک محمد، میاں حکیم :

تلمیذ مولانا دیدار علی الوری و مولانا فتح محمد
اچھروی، روحانی شخصیت، ان کا کتب
خانہ بڑا نادر تھا، ولادت ۱۳ اگست
۱۸۸۲ء، شرق پور، وفات ۱۹ ابریل
۱۹۷۲ء، شرق پور (”نوائے وقت“

منڈل، وفات ۱۹۶۴ء - ۹ - ۶، میانی
صاحب، لاہور ("نوائے وقت" ۸
ستمبر ۱۹۶۴ء)۔

وجیبہ الدین، خان بہادر حاجی؛
متحدہ ہندوستان کی قانون ساز اسمبلی کے
رکن، (۱۹۲۰ء تا ۱۹۳۵ء)، ۸۳ سال عمر
پائی، وفات ۱۹۶۳ء - ۱۲ - ۲۸، مدینہ
منورہ ("نوائے وقت" لاہور ۲۹ دسمبر
۱۹۶۳ء)۔

وحشت کلکتوی، سید رضا علی؛
ممتاز شاعر، ولادت ۱۸۸۱ء - ۱۱ - ۱۸،
وفات ۱۹۵۶ء - ۷ - ۳۱، ڈھاکہ،
("نوائے وقت" لاہور ۲۲ جولائی
۱۹۵۶ء)۔

وحید الدین، پروفیسر؛ ماہر
تعلیم، استاد کنیر ڈکالچ لاہور، برادر
بزرگ ڈاکٹر جمید الدین (مورخ)، وفات
۱۹۸۲ء - ۴ - ۲۶، لاہور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۲ء - ۴ - ۲۷)۔

وحید الدین حسن عثمانی، ڈاکٹر؛
بانی حزب اللہ، توحید کے علمبردار،
مصنف، ۷۰ سال عمر پائی، وفات
۱۹۸۶ء - ۱۲ - ۶، گلشن اقبال، کراچی،

۱۹۷۹ء، کراچی ("جنگ" کراچی ۱۳
ستمبر ۱۹۷۹ء)۔

وافق عظیم آبادی، سید محبوب
الرحمن؛ شاعر ادیب، وفات ۲۹
اکتوبر ۱۹۷۲ء، کراچی ("جنگ" کراچی ۳۰
اکتوبر ۱۹۷۲ء)۔

والدہ صدر محمد ایوب خان؛
فیلڈ مارشل محمد ایوب خان کی والدہ،
۸۰ سال عمر پائی، وفات ۱۹۶۵ء - ۷ - ۲۵،
ریحانہ (ہزارہ)، ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۶۵ء - ۷ - ۲۷)۔

والدہ فیض احمد فیض؛ فیض
احمد فیض کی والدہ محترمہ، ۸۰ سال عمر پائی،
وفات ۱۹۶۷ء - ۴ - ۱۷، میان میر،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۸
اپریل ۱۹۶۷ء)۔

والدہ محمد طفیل؛ مدیر
"نقوش" محمد طفیل کی والدہ محترمہ،
وفات ۱۹۵۸ء - ۷ - ۵، میانی صاحب
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۷ جولائی
۱۹۵۸ء)۔

والدہ نواب زادہ لیاقت علی
خان؛ بیگم نواب رستم علی خان آن

پائی، ولادت ۱۳-۶۱۹۱۳-۲۵، پیدی
(بجنور)، وفات ۶-۶۱۹۴۹-۲۹،
میانی صاحب، لاہور (”نوائے وقت“
لاہور ۶-۶۱۹۶۹-۳۰)۔

وزیر حسین شیرازی : نامور شاعر،
ولادت ۶-۶۱۹۰۶، شاہدرہ (لاہور)،
وفات ۱۳-۶۱۹۴۹-۲۷، سرگودھا،
(سخنوران سرگودھا مصنفہ محمود امیر)۔
وزیر دین احمد، خان : ساکن
بستی دانشمندان جالندھر، سابق
تحصیلدار، معروف شخصیت،

وفات ۳-۶۱۹۵۵-۶، پورے والا،
”نوائے وقت“ لاہور ۳-۶۱۹۵۵-۸)۔
وزیر کانپوری، وزیر حسین :
شاعر، ۷۷ سال عمر پائی، وفات ۶
اگست ۶۱۹۴۲، پاپوش نگر، کراچی،
(لوح مزار)۔

وصی احمد بلگرامی، سید :
عالم دین، وفات ۱۱-۶۱۹۴۶-۱۳،
کراچی (”جنگ“ کراچی ۱۱-۶۱۹۴۶-۱۵)۔
وفاحجازی : شاعر، وفات ۳۱
اکتوبر ۶۱۹۸۳-۱۰-۳۱، کبیر والا،
”جنگ“ لاہور ۱۱-۶۱۹۸۳-۱)۔

”جنگ“ لاہور ۶-۶۱۹۸۶-۷-۱۳)۔
وحید الدین، کرنل فقیر سید :
مصنف : روزگار فقیر، ولادت ۴-۱۹۰۴،
لاہور، وفات ۷-۶۱۹۶۸-۷-۱۳، میانی
صاحب، لاہور،
(لوح مزار)۔

وحید اللہ، چودھری : سابق
رکن مغربی پاکستان اسمبلی حلقہ جڑانوالا،
وفات ۷-۶۱۹۶۸-۷-۲۲، جڑانوالا،
”نوائے وقت“ لاہور ۲۴ جولائی
(۶۱۹۶۸)۔

وحید قیصر ندوی، سید :
صحافی، ادیب، ۴۱ سال عمر پائی،
وفات ۱۲-۶۱۹۶۹-۱۶، ڈھاکہ،
”نوائے وقت“ لاہور، ارب ستمبر
(۶۱۹۶۹)۔

وحید مراد : فلمی اداکار، ۴۵ سال
عمر پائی، وفات ۱۱-۶۱۹۸۳-۲۳، لاہور
”جنگ“ لاہور ۱۱-۶۱۹۸۳-۲۵)۔

وزیر الحسن عابدی، پروفیسر
سید (محمد خورشید احسان) :
فارسی دان، محقق، مصنف، استاد فارسی
یونیورسٹی اور ٹیل کالج لاہور، ۶۶ سال عمر

۳۰۹
۳۱۰
۳۱۱
۳۱۲

وقاء اللہ عثمانی پانی پتی، قاری؛

قاری، ۸۴ سال عمر پائی، وفات ۳۱

اکتوبر ۱۹۷۳ء، دارالعلوم کورنگی، کراچی،

(لوح مزار)۔

وقار عظیم، پروفیسر سید؛

ادیب، ماہر تعلیم، غالب پروفیسر

یونیورسٹی اورینٹل کالج لاہور، ولادت ۱۵

اگست ۱۹۱۰ء، الہ آباد، وفات ۷ نومبر

۱۹۷۶ء، میان صاحب، لاہور (نوائے

وقت "لاہور ۱۹۷۶-۱۱-۱۸)۔

و کٹرمل؛ ماہر تعلیم، سابق پرنسپل

گورڈن کالج راولپنڈی، ۷۰ سال عمر پائی،

وفات ۱۹۷۳ء-۱۶-۹، راولپنڈی،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۳-۹-۱۷)۔

ولایت شاہ گجراتی، پیر سید؛

تحریک خلافت، تحریک شہید گنج، تحریک

پاکستان کے کارکن، ولادت ۱۸۸۸ء،

رانی وال سیداں (گجرات)، وفات ۳۱

جولائی ۱۹۷۰ء، مسجد شاہ ولایت، گجرات

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۷۰-۸-۱)۔

ولسن، پروفیسر روس، ایل؛

سابق پرنسپل ایف سی کالج لاہور، سابق

صدر شعبہ تاریخ پنجاب یونیورسٹی لاہور،

لاہور میں ۴۲ سال قیام کیا، وفات ۵

اکتوبر ۱۹۵۵ء، کیلے فورنیا ("نوائے وقت"

لاہور ۱۹۵۵-۱۰-۷)۔

ولی اللہ، علامہ میر؛ صوبہ

سرحد کی ممتاز علمی و ادبی شخصیت، کشمیری

ہند کو، اردو، فارسی اور ہندی کے شاعر،

شارح کلام حافظ و خیام، مترجم، مصنف

ولادت ۱۸۷۳ء، وفات ۱۹۶۶ء-۹-۱۴،

ہزارہ (مضمون "نوائے وقت" لاہور

۱۹۷۹ء-۹-۱۴)۔

ولی اللہ لدھیانوی، مولانا؛

لدھیانہ کے علماء کے خاندان کے فرد،

وفات ۱۹۶۳ء-۲-۱۳، ٹوبہ ٹیک سنگھ،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۳-۲-۱۵)۔

ولی اللہ، مولانا؛ مدرس، مرید

حسین علی وان بچھراں والے، اشاعت

توحید و سنت کے لیے کام کیا، ۸۰ سال

درس دیا، ۱۰۰ سال سے زائد عمر پائی،

ولادت گلپانہ (گجرات)، وفات ۹ نومبر

۱۹۷۳ء، (تذکرہ علمائے پنجاب مرتبہ

اختر راہی)۔

ولی محمد بٹالوی، مولانا؛

مرید اشرف علی تھانوی، فارغ مظاہر العلوم

ہارون رشید، شاہ صاحب
چلہاراں والے؛ علاقہ رائے ونڈ
کے معروف روحانی پیشوا، وفات ۱۹۸۷ء
جنوری ۱۹۸۷ء، رائے ونڈ ("جنگ"

لاہور ۱۹۸۷ء-۱-۱۸)

ہاشمی سید فرید آبادی، سید؛
مورخ، ادیب، دارالترجمہ عثمانیہ یونیورسٹی
میں ملازم رہے، ۴۳ سال عمر پائی، وفات

۱۹۶۴ء-۷-۱۹، ماڈل ٹاؤن، لاہور،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۴ء-۷-۲۰)

ہدایت اللہ، ملک؛ مصنف،

کالم نگار، مورخ، صاحب تاریخ لکھنؤ،

ولادت ۱۸۹۳ء-۵-۲۷، سوہدرہ،

وفات ۱۹۶۷ء-۵-۱۳، سوہدرہ،

(مرے اندر ایک سمندر مؤلفہ محمود احمد

کاشمیری)۔

ہدایت جیدری؛ علم عروض

اور مشرقی زبانوں کے ماہر، وفات ۱۹۶۷ء

مارچ ۱۹۶۰ء، کراچی ("جنگ" کراچی،

۱۹۶۰ء-۳-۱۷)۔

ہمدانی، سید حسن شاہ؛

خاندان سادات ہمدانیہ کی مقتدر

شخصیت، والد بزرگوار ڈاکٹر آغا حسین

سہارنپور، رنگون میں درس و تدریس،
ہانی مدرسہ آثار الہی راویپنڈی، ولادت
وطن؛ بٹالہ، وفات ۱۹۵۹ء-۴-۲۱،
راویپنڈی (تذکرہ علمائے پنجاب مرتبہ
اختر اہی)۔

ولی محمد، چادر والی سرکار؛

نقشبندی سلسلہ کے پیر طریقت،

ولادت: روہن (کرناٹک)، ۶۳ سال عمر

پائی، وفات ۱۹۸۶ء-۷-۲۳، ملتان

("جنگ" لاہور ۱۹۸۶ء-۷-۲۳)۔

۵

ہادی علی بیگ، مرزا؛ نامور

استاد، ماہر فارسی ادب، ۸۲ سال عمر

پالی نامہ ولادت: رام پور، وفات ۲۶

جولائی ۱۹۷۹ء، میانی صاحب، لاہور

(معلومات از فرزند آں مرحوم)۔

ہادی مچھلی شہری، سید محمد ہادی؛

شاعر، "نوائے دل"، ولادت ۱۸۹۰ء،

مچھلی شہر، وفات ۱۹۶۱ء، کراچی (ماہنامہ

"قومی زبان" کراچی)۔

۳۹۵
۱۱۱
۳۱۸
۲۱۹

یار محمد خان، جسٹس سردار؛
سابق جج آزاد کشمیر ہائی کورٹ، وفات
۱۹۶۹ء - ۲ - ۱، میرپور ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۶۹ء - ۲ - ۲)۔

یار محمد خان، ڈاکٹر؛ معروف
فزیشن M.D کی ڈگری حاصل کرنے
والے اولین مسلمان، ولادت ۱۸۹۰ء،
وفات ۱۹۶۸ء - ۹ - ۱۹، میانی صاحب
لاہور (لوح مزار)۔

یحییٰ خان، جنرل آغا محمد؛
سابق صدر پاکستان، سابق سی این سی
افواج پاکستان، ولادت ۱۹۱۷ء، پشاور،
وفات ۱۹۸۰ء - ۸ - ۹، پشاور،

("نوائے وقت" لاہور ۱۹۸۰ء - ۸ - ۱۰)۔
یعقوب النور؛ پنجابی کے نامور
شاعر، بلھے شاہ کے کلام کا انگریزی میں
ترجمہ کیا، ۵۹ سال عمر پائی، وفات ۲۶

جنوری ۱۹۷۴ء، گوجرانوالا ("تارے
نیل گنگن دے" از نادوم عصری)۔

یعقوب توفیق میاں؛ سماجی
کارکن، ادیب، سابق سیکریٹری اقبال
کونسل کراچی، سابق سیکریٹری اولڈ
داؤنیز کراچی، سابق سٹیشن سپرنٹنڈنٹ

ہمدانی، "سلاطین دہلی کی سرحدی پالیسی"
انہیں کے نام منسوب ہے، ولادت ۱۹۰۱ء،
نارنگ تہداں (چکوال)، وفات ۶ جنوری
۱۹۸۳ء، سی ایم ایچ راولپنڈی، مدفن
نارنگ سادات (چکوال)۔
ہوش ترمذی؛ سابق آفیسر اطلاعات
لاہور انٹرمیڈیٹ و ثانوی بورڈ، معروف
شاعر، وفات ۱۹۷۰ء - ۱۰ - ۱۷، کرشن نگر،
لاہور ("نوائے وقت" لاہور ۱۸ اکتوبر
۱۹۷۰ء)۔

ہیککا، مسٹر (راشد خان)؛
فن کار، ۲۲ سال عمر پائی، وفات (حادثہ)
۱۹۸۱ء - ۳ - ۲، انک ("نوائے وقت"
لاہور ۱۹۸۱ء - ۳ - ۲)۔

ی

یار محمد بند پالوی، مولانا؛
استاد العلماء، تحریک پاکستان میں حصہ
ولادت ۱۸۸۷ء، بندیال (سرگودھا)،
وفات ۱۹۴۷ء - ۱۲ - ۶، بندیال (سرگودھا)،
(تذکرہ علمائے پنجاب مؤلف اختر راہی)۔

ہے پور، وفات ۱۹۴۶ء-۱۰-۸، میوہ
شاہ، کراچی،
(لوح مزار)۔

یوسف ظفر، محمد یوسف :
ممتاز شاعر، ولادت ۱۹۱۴ء-۱-۱،
مری، وفات ۱۹۶۲ء-۳-۲، راولپنڈی،
("مشرق" لاہور ۱۹۶۲ء-۳-۳)۔

یوسف علی جامی، قریشی :
ختم نبوت کے شیدائی، ولادت ۱۹۰۰ء،
وفات ۱۹۸۲ء-۶-۱۰، کھیالی،
(گوجرانوالا) ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۸۲ء-۶-۱۱)۔

یوسف علی چوہدری، (موہن
میاں) : تحریک پاکستان کے ممتاز
رہنما، وفات ۱۹۶۱ء-۱۱-۲۶، ڈھاکہ
("نوائے وقت" لاہور ۱۹۶۱ء-۱۱-۲۶)۔

یوسف کامران : ممتاز شاعر،
مجموعہ کلام : "اکیلے سفر کا اکیلا مسافر"
کشور ناہید کے شوہر نامدار، ولادت ۱۹
اکتوبر ۱۹۳۸ء، لاہور، وفات ۱۹ مارچ
۱۹۸۴ء، میانی صاحب، لاہور،
("جنگ" لاہور ۱۹۸۴ء-۳-۱۰)۔

یوکر امت : ماہر تعلیم، سابق

لاہور، وفات ۱۹۶۰ء-۴-۱۳، میانی
صاحب، لاہور ("نوائے وقت" لاہور
۱۹۶۰ء-۴-۱۴)۔

یوسف، ایس ایم : وزیر خارجہ،
قائد اعظم اور لیاقت علی خان کے سیکرٹری
۶۲ سال عمر پائی، وفات ۲۳ اپریل
۱۹۸۶ء، کراچی ("جنگ" لاہور ۳
اپریل ۱۹۸۶ء)۔

یوسف ثمر : صحافی، سابق سب
ایڈیٹر "نوائے وقت" راولپنڈی،
جواں سال، وفات (قتل) ۱۹۶۶ء-۹-۱۵،
راولپنڈی، ("نوائے وقت" لاہور ۱۶
ستمبر ۱۹۶۶ء)۔

یوسف سلیم حشتی : صوفی، تقابل
ادیان کے ماہر، فلاسفر، شارح کلام
اقبال، مداح صحابہ، شاعر، مصنف،
۸۸ سال عمر پائی، ولادت وطن مالون :
بریلی، وفات ۱۹۸۴ء-۲-۱۱، میانی
صاحب، لاہور ("جنگ" لاہور
۱۹۸۴ء-۲-۱۴)۔

یوسف شاہ، عبدالکریم، بابا :
خلیفہ بابا تاج الدین ناگپوری، مرشد
بابا ذہین شاہ تاجی، ولادت ۱۸۶۸ء

پاکستان کے نامور پہلوان، ولادت ۳۰
 دسمبر ۱۹۲۵ء، گوجرانوالا، وفات ۶ جون
 ۱۹۶۴ء، گوجرانوالا۔ ("نوائے وقت"
 لاہور ۶.۶.۱۹۶۴ء، مضمون ۶ جولائی
 ۱۹۶۴ء)۔

ٹس چانسلر پنجاب یونیورسٹی، سابق
 پرنسپل گورنمنٹ کالج سرگودھا، ۸۵ سال
 عمر پائی، وفات ۵-۳-۱۹۸۵ء، لاہور
 ("جنگ" لاہور ۵-۳-۱۹۸۵ء)۔
 پونس پہلوان، ستارہ پاکستان؛

ضمیمہ

الف

آفتاب احمد قرشی، حکیم؛

نامور طبیب، مصنف؛ کاروان

شوق، تحریک پاکستان کے کارکن،

وفات (۱۹۸۱-۱۲-۱۶) میانی

صاحب، لاہور،

(لوح مزار)۔

ابصار عالم، پروفیسر؛

صدر شعبہ تاریخ، سندھ یونیورسٹی

ہام شورو، وفات (۱۹۸۱-۱۱-۱۲)،

سنخی حسن، کراچی، (لوح مزار)۔

ابن حسن جارحوی، علامہ؛

نامور شیعہ عالم دین، مصنف؛

ہندوستانی کی کتاب، فلسفہ

آل محمد، ولادت ۲۱ مارچ

۱۹۰۵ء، وفات (۱۹۶۳-۴-۱۶)۔

کراچی (لوح مزار)۔

ابو مسلم صحافی؛

مصنف؛ عصر حاضر اور اسلام،

وفات ۱۹ مئی ۱۹۸۶ء،

عزیز آباد، کراچی،

(لوح مزار)۔

احسن الدین، پیر؛

کمشنر مشرقی پاکستان، تلمیذ

علامہ محمد عالم آسی امرتسری،

خلیفہ پیر نظیر احمد موہڑوی،

ولادت؛ امرتسر، ستمبر ۱۹۰۹ء،

وفات؛ ۱۹۸۰ء-۴-۲۷،

میان صاحب، لاہور (مکتوب

حکیم محمد موسیٰ امرتسری بنام

راقم)۔

اختر حسین خان، پٹیالہ

۱۹۷۶ء میانی صاحب، لاہور
(ماہنامہ "راہی" لاہور، جولائی
۱۹۸۹ء)۔

بیکس مراد آبادی، محمد
رحمت اللہ خان؛

شاعر، وفات: ۱۹۸۰ء-۵-۱۳
قبرستان سوسائٹی کراچی،
(لوح مزار)۔

ح

حسین نظامی، سید خواجہ؛

خواجہ حسن نظامی دہلوی کے بڑے
صاحبزادے، ولادت: ۱۹ مارچ
۱۹۱۷ء، وفات: ۱۹۸۵ء-۱۳-۸،
گذری، کراچی (لوح مزار)

د

دین محمد، جسٹس شیخ؛

سابق گورنر سندھ، جج مغربی پاکستان
ہائی کورٹ، رکن ہاؤنڈری کمیشن،
گوجرانوالہ کی ایک لائبریری ان کے
نام منسوب ہے۔ ۸۰ سال عمر پائی،
وفات: یکم فروری ۱۹۶۵ء گودری پڑ

وائے؛ جرنیل علی بخش کے
فرزند، پھیالہ گھرانے کی موسیقی کے
نمایندے، ۸۰ سال عمر پائی،

وفات: یکم جنوری ۱۹۷۳ء، مومن
پورہ، لاہور (لوح مزار)۔

اکرم قمر؛ شاعر،

ادیب، مصنف، مترجم، مسلح
افواج کے ترجمان "ہلال" کے مدیر
وفات: ۱۲ دسمبر ۱۹۸۰ء، راولپنڈی
(لوح مزار) وقت لاہور ۱۳ دسمبر

۱۹۸۰ء)۔

الہی بخش، پیر؛

سابق وزیر اعلیٰ سندھ، تحریک
خلافت کے کارکن، تحریک پاکستان
میں اہم کردار ادا کیا، ۸۵ سال عمر
پائی، وفات: ۸ جنوری ۱۹۷۵ء

جامع مسجد پیر کالونی، کراچی،

(لوح مزار)۔

ب

بشیر احمد راہی؛

شاعر، ادیب، ناول نگار، ۲۸
سال عمر پائی، وفات: ۱۱ ستمبر

گوجرانوالہ (”نوائے وقت“ لاہور)
۱۹۶۵-۲-۲-۲۔

ز

زاہدہ پروین :

مشہور مغنیہ، ملکہ کافی وفات :
۱۹۶۵-۵-۷۔ میان صاحب،
لاہور (لوح مزار)۔

س

سلامت جالندھری ،

سلامت علی شاہ :

شاعر، مصنف، تصویر انقلاب،
درس حیات، وفات : ۳۰ مارچ
۱۹۸۵ء، میان صاحب، لاہور
(لوح مزار)۔

سمیع احمد، صادق

دہلوی : ابن بیچور دہلوی،
شاعر، وفات : ۱۹۸۶-۳-۲۹،
سنی حسن کراچی (لوح مزار)۔

ش

شکیب جلالی :

شاعر، ولادت : یکم اکتوبر
۱۹۳۴ء، وفات : ۱۳ نومبر

ر

رازق انجیری، مولانا :

نامور ادیب، مدیر عصمت کراچی

وفات : ۱۹۷۹-۱۲-۲۴

پاپوش نگر، کراچی (”نوائے وقت“

لاہور ۱۹۷۹-۱۲-۲۵)۔

رشید الدین احمد :

قائد فرائضی تحریک، وفات :

۱۹۵۹-۱۲-۱۳ ڈھاکہ

رفرائضی مومنت از معین الدین

احمد خان)۔

رعنا اکبر آبادی (مشکور

احمد) شاعر، مجموعہ کلام :

رباعیات رعنا، غزال رعنا،

منظومات رعنا۔ ولادت ۱۹۴۴ء،

وفات : ۱۹۷۹-۱-۱۵،

قبرستان سوسائٹی، کراچی،

(لوح مزار)۔

۶۱۹۰۳-۹-۱۰، وفات :

۶۱۹۷۱-۱۲-۱۳، میانی صاحب

لاہور (لوح مزار)۔

عاشق علی خان :

نامور موسیقار، وفات :

۶۱۹۴۸-۳-۱۰، تکیہ میراثیاں

لاہور (لوح مزار)۔

عاصم جے پوری :

شاعر، ولادت : ۲ مارچ

۶۱۹۰۰، وفات ۲۱ ستمبر

۶۱۹۶۶، پاپوش نگر کراچی،

(لوح مزار)۔

عبدالرحمن دہلوی،

شمس العلماء مولوی :

استاد سینٹ سٹیفن کالج دہلی،

صدر شعبہ اردو، فارسی، عربی

دہلی یونیورسٹی، مصنف : مرآت

الشعراء، شرح اصطراب،

حیات اورنگ زیب عالم گیر،

مترجم مقدمہ ابن خلدون،

ولادت : ۶۱۸۷۳-۲-۱۰،

جے پور، وفات : ۳۰ جولائی

۱۹۵۴ کراچی ریپارٹ رفتہ

۶۱۹۶۶- سرگودھا (لوح مزار)

شمس مینائی، عبدالرحمن

ابوالمعالی : اردو اور

فارسی کے شاعر، مجموعہ کلام :

جام مینائی، ولادت امرتسر

۶۱۸۷۶، وفات لاہور

۶۱۹۵۴-۹-۱ (نقوش

لاہور نمبر)۔

شہاب الدین، چوہدری

سمر : سابق سپیکر پنجاب

اسمبلی، "پگڑی سنبھال جٹا"

تحریک کے روح رواں شاعر،

مسدس حالی کا منظوم پنجابی ترجمہ

کیا، وفات : ۶۱۹۴۹-۶-۶

میانی صاحب، لاہور

(لوح مزار)۔

ع

عارف حسین، شیخ :

بانی عارف ہائی سکول لاہور

چھاؤنی، ہیڈ ماسٹر اقبال حسین

ہائی سکول لاہور، ماہر تعلیم،

کئی سکولوں کے بانی، ولادت :

ولادت : ۱۸۷۷ء - ۸ - ۱
 قسطنطنیہ ، وفات ۲۷ جنوری
 ۱۹۶۷ء میوہ شاہ کراچی
 (کتابچہ ایوان رفعت کراچی)۔

غ

غازی محمود دھرم پال
 (عبدالغفور) :

وطن : لدھیانہ ، مشہور مناظر
 مصنف ترک اسلام ، ۶۹ سال
 عمر پائی ، وفات : ۲۹ مارچ
 ۱۹۶۰ء میان صاحب ، لاہور

(معلومات از نصیر دھرم پال)
 ۲۰۸ غنی ، ایم اے ، پروفیسر
 استاد انگریزی زبان و ادب ، اسلامیہ
 کالج لاہور ، شیکسپیر کے بارے
 میں سند سمجھے جاتے تھے ۔

وفات : ۱۹۵۰ء - ۱ - ۶

ملوک شاہ بہاول پور ،
 (معلومات از ڈاکٹر جمیل واسطی)

ف

فیضی رحیمین : نامور مصور ،

مؤلف سید محمد یوسف بخاری)۔

عبدالعزیز دعا جو ، مولانا
 سندھ میں تبلیغی جماعت کے روح
 رواں ، قرون اولیٰ کے مسلمانوں کی
 زندہ تصویر ، وفات : ۲ مارچ
 ۱۹۶۹ء ٹنڈو آدم (اقرار
 ڈائجسٹ کراچی مارچ اپریل

۱۹۸۹ء)۔

عبدالکبیر : مسلم لیگ
 کے نامور رہنما ، مجاہد تحریک
 پاکستان ، وفات : ۱۳ جون
 ۱۹۷۱ء ، بینک سکوئر لاہور

(لوح مزار)۔

عرفان احمد ، الحاج
 حافظ : خلیفہ مجاز صحبت
 حضرت اشرف علی تھانوی ،

وفات : ۱۹۸۳ء - ۱۰ - ۲۲

قبرستان سوسائٹی کراچی

(لوح مزار)۔

عطیہ فیضی : ماہرہ

موسیقی و فنون لطیفہ ، اقبال اور

شبلی کے خطوط میں عطیہ کا ذکر ،

شبلی کی غزلوں میں عطیہ کا ذکر ،

عظیہ بیگم کے خاوند، ڈراما نگار،
ناول نویس، مورخ، خطوط شبلی
میں ان کا ذکر موجود ہے، ولادت:

پونا ۱۸۸۰ء-۱۲-۱۹، ۸۲ سال
عمر پائی، وفات ۱۹۶۳ء-۱۰-۱۲
میوہ شاہ کراچی۔

م

مجید ملک : ادیب،

صحافی، ولادت: ۱۹۰۱ء لاہور
وفات: ۱۹۷۶ء ملٹری ڈیفنس
کراچی (لوح مزار)۔

محمد عالم کپور تھلوی :

پنجابی شاعر، مجموعہ کلام : ست
پھل، ڈوہنگے وہناں دا شاعر،
ولادت: ۱۹۳۳ء چکوکی
(کپور تھلہ)، وفات: ۲۸ اپریل
۱۹۷۶ء شاہ کوٹ (شیخوپورہ)
(معلومات از ایم اے عابد برادر
مرحوم)۔

محمد یار فریدی :

چشتی نظامی سلسلے کے شیخ طریقت،
شاعر، مجموعہ کلام : دیوان محمدی،
وفات: ۱۹۴۸ء-۵-۲۳
گرہی اختیار خان (معلومات از
محمد بخش مرید آں مرحوم)۔

محمد یحییٰ تنہا : مصنف :

سیر المصنبین، مرآة الشعراء،
وفات: ۱۹۶۶ء-۲-۱۹ پاپوش نگر

گ

گام، استاد (غلام نبی) :

پنجابی کے مشہور شاعر، بھائی
دروازے کے ساکن، وفات :
۱۹۸۳ء-۱-۲۷، میانی صاحب،
لاہور (لوح مزار)۔

ل

لاڈلی بیگم : استاد داغ

کی سالی اولیاء بیگم کی نواسی، داغ
کی منہ بولی بیٹی، زوجہ نواب سراج
الدین احمد خان سائل، وفات :
۱۹۶۳ء-۹-۲۵، میانی صاحب،
لاہور (لوح مزار)۔

وزیر حسین شیرازی :
سرگودھا کے نامور شاعر و
خوش نویس ، وفات : ۲۷ دسمبر
۱۹۷۹ء (”نوائے وقت“ لاہور
۱۹۷۹ء - ۱۲ - ۲۹)۔

ی

یکتا جودھیودی ،
شرف الدین :
شاعر ،

وفات : ۱۹۸۷ء - ۳ - ۷
پاپوش نگر کراچی
(لوح مزار)۔

کراچی (لوح مزار)۔
منظر عالم : تحریک پاکستان
کے بے لوث مجاہد ، صدر کل ہند
ریاستی مسلم لیگ جنرل سیکریٹری
آل انڈیا مسلم لیگ سٹوڈنٹس فیڈریشن
وفات : ۱۹۷۰ء - ۳ - ۱۵ پاپوش نگر
کراچی (لوح مزار)۔

ن

نوشاد علی خان حشر :

شاعر ، ولادت : ۱۹۲۱ء - ۱۰ - ۱۲ ،
وفات : ۱۹۸۶ء - ۱۲ - ۱۹ سخی حسن
کراچی (لوح مزار)۔

و

وحشی مارہروی ، حامد حسن :

مدیر ماہنامہ آداب عرض و ماہنامہ
چاند ، وفات : ۱۹۷۲ء - ۸ - ۵
میانی صاحب ، لاہور (لوح مزار)۔

پی پی پی پی آئی - ۲۳۳۶ (۹۰) این ایل اے / ۱۰۰۰

